SURETE ŞI IZVOADE

(DOCUMENTE SLAVO-ROMÂNE)

PUBLICATE

DE

GH. GHIBĂNESCU

profesor, deputat,

Membru corespondent al Academiei Române.

VOL. I.

Publicaţiune făcută sub auspiciile Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii.

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

IAŞI

TIPOGRAFIA „DACIA“ ILIESCU, GROSSU & COMP.

1906.

ACADEMIA MSSC Română

SURETE ŞI IZVOADE

(DOCUMENTE SLAVO-ROMÂNE)

PUBLICATE

DE

GH. GHIBĂNESCU

profesor, deputat,

Membru corespondent al Academiei Române.

VOL. I.

Publicaţiune făcută sub auspiciile Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii

IAŞI

TIPOGRAFIA „DACIA" ILIESCU, GROSSU & COMP

1906.

Preţul 6 lei

D-lui

Mihai Vădescu

Ministru de Culte și Instrucțiune

închină lucrarea

Autorul.

ACADEMIA
MSSC
ROMÂNĂ

BIBLIOTECA
ACADEMIEI
ROMÂNE

PREFAȚA

Incredințez astăzi cetitorului doritor vol. I din colecția mea de documente „Sucte și Izvoade". Incepând încă din 1899 m'am hotărît ca să-mi scot copii de pe ori ce act vechiu mi ar cădea în mână ; și unind la această muncă proprie a mea, munca elevilor mei, din care unii foarte sirguitori și plini de râvnă, am început a lega zi cu zi, an cu an, document la document și am ajuns după o muncă legată de 7 ani să umplu 9 volume de documente, din care cel mai mic cuprinde la 400 documente și cel mai mare la 950, sau un total de peste 5000 documente, ce vorbesc de multe lucruri, cu începere de la 1410 și mai înainte și până când a prins a dispărea slova cirilică din practica cancelariei.

Varietatea izvoarelor și greutatea procurării lor de pe la răzeși, constitue tocmai interesul și originalitatea colecției mele.

Cu cât volumele se înmulțeau și numărul documentelor creștea, cu atâta dorul de a căpăta altele nouă devenea mai mare. Peripețiile strângerii atâtor acte prezintă pe alocurea scene tragice și comice. De la curiozitatea răzeșilor din Grajduri și până la purtarea hapsână a dascalului din Bereasa, au fost așa de variate momentele, prin care am trecut că nu cu puține rizicuri am reușit să capăt spre copiare *acte rari și nepătrunse de alții. Nu zic că n'am găsit și harnici doritori de a-mi încredința cu dragoste tot ce au avut, și cărora după copiere le-am restituit totul în regulă. N'am nesocotit nici condicile*

ACADEMIA
MSSE
ROMÂNĂ

de acte, care în lipsa originalelor spun tot aşa de bine de trecut, mai puţin interesul filologic. Şi cu câtă îngrijire nu sunt scrise unele condici, monument de artă caligrafică şi de gust!

Dar ori cât m'aşi fi resemnat şi aşi fi găsit în mine îndemnul pentru a merge mai departe cu colecţionarea şi copiarea actelor, totuşi imboldul ar fi slăbit rămânând totul în manuscript. De aceea mulţumit fui, când la propunerea făcută d-lui M. Vlădescu, actualul ministru de Instrucţie şi Culte, D-sa s'a grăbit a-mi încuviinţa să public documente alese din colecţia mea. Luând modelul însărcinării date de dl. C. Arion, fost ministru, d-lui N. Iorga, am început tiparul şi m'am învrednicit să dau azi în vol. I cele mai vechi şi mai interesante documente din epoca slavo-română.

Mă duc cu mintea acum 17 ani în urmă. Mutat ca profesor de la Soala Normală din Bărlad la Iaşi, legăi cunoştinţă cu bătrânul T. Codrescu, autorul Uricarului. Cu mine n'aduceam de cât 2 studii istorico-literare („Origina Huşilor" şi „Grafia chirilică") cum şi o bogată colaborare la ziarul „Românul" şi revista „Gh. Lazăr", ba chiar şi un început de Slavistică. Prietenia cu T. Codrescu m'a înviorat şi m'a îndemnat să lucrez şi mai mult în direcţia începută la Bărlad. Volumul XVIII din Uricar fu rodul acestei munci; 85 documente slavo-române avui prilejul de a le publica cu traducere şi note, având înlesnirea tiparului din partea proprietarului Uricarului. Celelalte două volume din Uricar (XXIII şi XXIV) au dus mai departe munca începută, iar cei 17 ani de colaborare la „Arhiva" mi-au dat prilejul să scot la iveală şi mici studii istorice, ca Vlad Călugărul, Vlad Ţepeş. Documentul, Originile Iaşilor etc. *care au găsit elanul lor în înălţătoarele serbări ale centenarului lui Ştefan cel Mare, cu care prilej am scris:* „Opt urice slavone"; „Ştefan cel mare" *studii şi documente;* „Personalitatea religioasă a lui Ştefan cel Mare".

Acestei sirguinți legate și mânate de cel mai curat dor de muncă și înălțare în ogorul istoriei patriei, Academia i-a dat cuvenita răsplată prin alegerea făcută în persoana mea ca membru corespondent în secția istorică încă din 1905. Las viitorului să dea dovadă; pentru mine însă profesor secondar, va fi un îmbold și mai mult pentru a spori în cercetările istorice.

In vol. I m'am oprit la jumatatea a doua a secol. al XVI-lea pentru Moldova, căci cred că am destul material adunat ca vol. II să-l consacru epocii dintre 1570—1634, iar vol. III să-l consacru în deosebi domniei lui Vasile Lupu, interesantă tocmai din punctul de vedere al cancelariei ca limbă.

Nu mă pot opri de a nu mulțumi d-lui A. Stefulescu, harnicului culegător de documente și iscusitului istoriograf al Gorjului, care a bine voit a-mi încredința o parte din colecția sa de documente muntenești, aceasta cu atât mai mult cu cât în unele din ele se vorbește din vechi de satul Vlădești, *locul de naștere al d-lui M. Vlădescu, care poartă un vădit interes cercetărilor istorice, întru cât d-sa posede chiar o prea bogată arhivă de documente ale familiei Vlădescu.*

Iași 27 Maiu 1906.

Gh. Ghibănescu.

ACADEMIA MSSC ROMÂNĂ

I) Document din 6919 Septemvrie 22 Suceava

Sumar. Alexandru Voevod dă lui Şoldan Petru şi femeii lui, fata panului Julea. două sate: Tămârtăşeuţii pe Şomuz şi satul de la movila găunoasă. Tot odată îi ia 5 dvoruri de tatari (robi) şi le dă mănăstirei sfântului Neculai de la Poiană (Probota).

Мастїю Б[жїею мь]і Ѧлександръ воєвода, господарь земли молдавскои. чи ‖ нимъ зна[мен]ито симъ нашимъ листомъ оу-симъ. кто нань о҃зритъ или ‖ его о҃слѣшитъ. ѡже єсмъı дали „Шолданъ петрови“ и̑ женѣ его „дчери ‖ пана Жоули“. и дѣтемъ нимъ. и „брату его миклоѫшеки“ єдно село „на шоу ‖ моузи“ наимѧ „тамрѣташовци„. а еще дали єсмъı ємоу и женѣ его дчери па ‖ на Жоули и дѣтемъ нимъ єдно село наимѧ на „Дупелнои могъıлъı.“ то имъ ‖ оурикъ со оусимъ доходомъ на вѣкъı вѣчнъıѧ. а ѡто то село што на „Дупе ‖ лнои могжлъı“ братъ его „миклоѫшъ“. не имлетъ ни ѡдно дѣло. а wт того се | ла што сѧ словетъ тамрѣтѣшовци оузѧли несмъı пѧтъ „Дворы татаръ“. ‖ и дали єсмъı ихъ монастирєкн стго николъı wт полѧнъı. а хотарь тѣмъ ‖ селомъ по старому хотароу со оусихъ сторонъ. а на то вѣра нашего госпо ‖ дства вѣ-шеписаннаго Ѧлександра воєводъı. и вѣра дѣтеи нашихъ· ‖

й кѣра нашиχ бояръ. кѣра пана Станислава Ротwмпана. к. п. Ми || хайлашевѣ. к. п. Жюржа дворника. к. п. Клада Ширатъ || ского и брата его пана Крѣстѧ чашника. к. п. wана дворника к. п Клада дворника. к п. Негрина. к. п. Гринкова. к. || п. Нестѧкова. к. п. Енчина. к. п. Сина Къырличѧ. к. || п. Спенина. к. || п. Югинина. к. п. Братъла Стразкичѧ. || к. п. Стана Къырличѧ. к. п. Домонкъши Столника. к. || п. Стана Постелника. й кистїнъника. и кѣра оусѣχ бояръ молдак || скыхъ. а по нашемъ животѣ. которыи имѣтъ быти господарь || оу нашеи земли. или wт дѣтеи нашиχ. или wт братїи нашиχ. йли wт на || шего племене. или бѹдь кто. то имъ што быχъ непорѹшилъ нашего || данїѧ й нашего оутвержденьѧ. зинѹже есмъ имъ дали за правѹю || и за кѣрнѹю иχъ слѹжбѹ. а на потверженїе тѣмъ оусѣм. велѣли є || смъ нашемѹ кирномѹ „братѧю“ Логодетю писати й привисити || печат наша всемѹ листѹ нашемѹ. оу Сочавѣ. лѣт. ǂ5ЦѲІ. Сентѧб. кв

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu noi Alexandru Voevod Domn ţării Moldaviei, facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor, care o vor vedea sau o vor auzi, cum am dat noi lui *Şoldan Petru* şi ţemeei lui, fata lui pan *Julea*, şi copiilor lor, şi fratelui său *Miclăuş*, un sat pe *Şomuz* anume *Tămărtăşăuţii*: şi le-am mai dat lui şi femeii lui, fata lui pan Julea, şi copiilor lor un sat anume la *moghila găunoasă*, care să le fie lor uric cu toate veniturile în vecii-vecilor. Dar în acest sat ce-i la movila găunoasă fratele lui Miclăuş să n'aibă nici o parte. Iar din acel sat numit Tămărtăşăuţii noi i-am luat 5 *dvoruri de tatari* şi le-am dat mănastirei sfîntului Nicolae de la Poiană. Iar hotarul acestor sate să

fie după vechiul hotar în toate părțile. Și la aceasta este credința Domniei-noastre mai sus scrise Alexandru Voevod. și credința copiilor noștri, și credința boerilor noștri. cr. p. Stanislav Rotompan, cr, p. Mihailaș, cr. p. Jurj dvornic, cr. p. Vlad Sereteanul și fratele său pan Cristea paharnic, cr. p. Oană dvornicul, cr. p. Vlad dvornicul, cr. p. Negrea, cr. p. Grincul, cr. p. Nesteac, cr. p. Vilcea, cr. p. Sin Bîrlicĭ. cr. p. Spenea, cr. p. Iugșa, cr. p. Bratul Straovicĭ, cr. p, Stan Bîrlici, cr. p, Domocuș stolnicul, cr. p. Stan postelnic și visternic și credința tuturor boerilor Moldovenești. Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră sau din copii noștri sau din frații noștri, sau din neamul nostru, sau ori-care ar fi, unul ca acela să nu strice dania noastră și întăritura noastră, de oarece noi i-am dat o pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă. Iar spre întărire acestora a tuturora am poroncit noĭ credinciosului nostru Brateiu logofătul să scrie și pecetea noastră s'o atârne la această carte a noastră.

In Suceava la anul 6919 Septembrie 22.

NOTE

1). Originalul pergament bine păstrat. Face parte din actele moșiei Vascani-Boldești la Suceava, Pecetea lipsește; se cunosc însă crestăturile, unde a fost șnurul. 30 c.m. lungul și 20 c.m. latul; e scris pe latul lui. Vezi „Surete și Izvoade“ IV, 351.

2*a*) *Nume de Persoane*: Шолданъ Петровн; pana Juli, Миклошевн gen. de la *Miclăuș*

2*b*) *Nume de localități*: Шумузи, Тамрхташовци, Дуплнои Могылы (Дупло=gáunos, scobil, bortos.

3) Cu aceiași dată de an, lună și zi, d. B. P. Hajdeu a publicat în Arh. istorică (I. 2 -12) un alt uric de la A-

lexandru cel Bun, însă al mănătirei Sf. Necolae de la Poiană, tot în pricina celor 5 dvoruri de Tatari (пѧть дворы татарꙋ), luate de pe moșia Tămărtășeuții de pe Șomuz de la Șoldan Petru, cu voia lui (сколѣю Шолданꙋ Петрокꙋ) probabil în schimbul întăriturei ce-i face pe două moșii ale sale, din care Tămărtășăuții pe Șomuz și *movila găunoasă*, dar mai mult pentru îndepărtarea fratelui său Miclăuș de la moșia *movila găunoasă* (дꙋпѣлнои могꙑлꙑ).

Trăia dar pe la începutul secolului al XV-lea pe Șomuz Șoldan Petru, cu fratele său Miclăuș (Nicolae); Șoldan era ginerile lui pan Julea, cunoscut curței lui Alexandru Vodă, de oare-ce uită a spune numele femeei lui Șoldan și o precizază că era fata lui *pan Julea*. Sub ce cuvînt Miclăuș cerea parte în *movila găunoasă* nu știm, vedem însă că domnul îl îndepărtează, fapt pentru care Șoldan Petru, fratele cel mai mare, a făgăduit a da domnului 5 dvoruri de Tatari pentru mănăstirea Sf. Neculai de la Poiană, azi mănăstirea Probota refăcută de Petru Vodă Rareș. Nici Șoldan Petru, nici fratele său Miclăuș nu au titlul de *pan*, dar erau boeri de țară, proprietari, fără a ști ce anume serviciu aveau pe lîngă domn, căci din cîte documente se cunosc pînă acum de la Alexandru Vodă nu am dat de numele lui Julea de cît în uricul din 6929-1421. (Ulianițcki 26), unde cetim pe un *Danciul Julici*, adică Danciul a lui *Julea* *) Ar urma că acest Danciu să fi fost cumnat a lui *Șoldan Petru* și că să fi avut locuința în unul din cele 2 sate de pe Șomuz: Tămărtășăuții ori Movila găunoasă.

Iată scurte notițe despre persoanele amintite în acest uric. Am mai putea spune că acești doi frați făcuse domnului cîte-va slujbe personale, pentru care lucru capătă mila aceasta de la domn (pravuiu i vernuiu slujbu). Dacă

*) Și pe *Oană Julici* în doc. din 1453 Ghenar 25 că ar fi mîsurat și hotărît despre megieși poiana lui Ureacle și Ruscau (Arh. ist. I. I. 192)

Şoldan Petru era deja însurat şi cu copii pe la 1410, urmează că atît tatăl său Petru—căci *Petrovi* din text însamnă Petrov, adică a lui Petru—cît şi socrul său pan *Julea* erau trăitori de pre la 1350 prin meleagurile Şomuzului şi că deci au fost contemporani descălecatului lui Bogdan (1349).

4) De la înţelegerea numelor patronimice trecînd la acea a denumirilor topografice observăm nu puţină greutate. Dacă *Petrov*, Miclăuş, Şoldan, Julea, sunt înţelese, căci *Petrov*=a lui Petru; *Miclăuş*=Neculai (slavo-ungur) *Şoldan*=epure de 9 luni, şi poreclă, Şoldana, Şoldăneşti, numele vechiu al Fălticenilor; *Julea*=rădăcina din verbul a juli (slav. bulgar zjuli, juliti), de unde *Juleşti*, sat; nu tot aşa e şi cu denumirile geografice. E greu a spune sensul literar al cuvîntului *Şomuz* (unguresc). Cît despre *Tămărtăşăuţi*, d. Hajdeu a dat o etimologie pe cît de originală, pe atîta de riscată. In acest cuvînt d-sa vroeşte să vadă un cuvînt tătărăsc compus din *temir* (fer) şi *taş* (piatră); adică *piatră de fer*, ca şi cum s-ar zice *ciolan de piatră*, *piatră de lemn*, etc. Ori-cît am căuta să vedem în forma slavă тамрзташовци, cuvintele tătărăşti *temir* şi *taş* nu le găsim. Nu puţine localităţi în Moldova de sus au sufixul *uţi*, *ăuţi*: Popăuţi Pârhăuţi, Rădăuţi, Mlenăuţi Cernăuţi etc. Textele slavone ne dau sufixul *uţi* şi *ăuţi* prin *ovţi* (овци); aşa în documente cetim хрълокъ drept Hârlău! Ne-ar rămînea dar *Tamrătaş*, *tamărtăş* în care deosebim iarăşi sufixul *aş* şi tulpina *tamrăt*, de la radicalul *tma* = întunerec, îndulcită în *temriti*, care în limba ruteană înseamnă *a se întuneca*, deci *tamrătaş* ar însemna pe românește: *întunecata*, sau pe ruteneşte: *tămărtăşăuţi* Sufixul *uţi* e rutean şi deci întreg cuvîntul *tămrătăşăuţi* e malorusian, şi se explică prin prezenţa a întinse colonii de ruteni din nordul Moldovei.

Indepărtînd dar putinţa unei etimologii tătărăşti a cuvîntului *Tămărtăşăuţi*, cade de la sine şi întreaga teo-

rie a unor tatari Temirtășenii, despre care iată ce zice d. Hajdeu în nota documentului publicat în Arhiva istorică I, 2-12) : «Alexandru cel Bun prin învoirea cu vasalul său Petre, sultanul neamului tătărăsc numit Temirtaș și așezat lingă balta Șomuz. hărăzește 5 temirtășeni mănăstirei Probota. Acest prețios document din Arhiva Statului ne limpezește în parte starea coloniilor tătărăști în primitiva Moldovă, care creștinîndu-se precum dovedește numele lor Petru etc. locuiau sub capii lor proprii numiți Sultani și dependenți de domnul țărei pînă pe la începutul secolului al XV-lea.

D. Emil Picot în scrierea sa Alèxandre le Bon (Vienne 1882), vorbind de organizarea țărei Moldovei amintește de coloniile de Tătari din Moldova (pag. 38-41), luînd lectura d-lui Hajdeu ca bună. „Un diplôme du même prince, en date du 22 Septembre 1410, fait mention des Tatars de *Temirtaș* (la pierre de fer) sur le Somuz", După d-l Picot explicarea faptului este că Moldovenii ar fi prins mulți Tatari robi din diferite războaie și i-ar fi supus lor, și i-ar fi redus în stare de robie pe tot teritoriul Moldovei. «Le diplome de 1410 presente un tait particulier: on y voit figurer un chef tatar, appelé Pierre et portant le titre de *Șoldan* (sultan)· Ce chef qui possédait le village de Temirtaș et peut-être encore d'autres villages, relevait d'Alexandre le Bon, mais jouissait d'une sorte d'indèpendance», (pag, 41).

Iată cum notița d-lui Hajdeu devine pentru d. Picot o întreagă teorie, grăbindu-se a-i da și explicarea [1]).

In adevăr în vechile documente ale primei jumătăți a secolului XV-a găsim nu arare-ori amintindu-se de *tatari*, dați danie diferitelor mănăstiri. In 1401 Octom. 31 Alexandru Vodă dă mănăstirei Moldovița 4 salașe de Tatari din Baia (Wickenhauser, Moldova I, 55). In 1410 Septem-

1) C. M. Cogălniceanu „Ist. Românilor" Iași 1903 vol. I pag. 272 admite și d-lui că Tătarii aveau și ei căpiteniile lor numite *Șoldani*!

brie 22, acelaș Vodă dă 5 curți de Tatari din Tămărtășăuți măn. Probota (Arh, Ist. I. 2·12) пѫть дворы татарх. In 1428 Iulie 8 tot Alexandru Vodă dă Bistriței 31 salașe (челѣдь) de Țigani (цигань) și 12 *bordee de tatari.* (двана-десѧт хижь татарх») [Arh. Ist. I. I. 121]. In 1442 Mai 8, Ștefan Vodă hărăzește mănăstirei Sf. Nicolae de la Poiana 9 tatari cu salașele lor (сь оусими челѣдми ихъ). Arh. Ist. I. I. 124. In 1453 Alexandru Iliaș Vodă hărăzește la rîndul său Probotei între altele și 4 tatari cu *casa și averea lor*: (сѣ челѣдю и сь имѣнїем) Raico, Dumșa, Ștefan și Cojea. Arh. Ist. I. I. 102. In sfîrșit în 1466 Iulie 9 Ștefan cel Mare dă și el măn. Probota între altele un tatar al curții domnești de la Neamț „edinogo nașego pitomago Tatarina ot nașih tatar ot Nemța, naimea Tatarinu Dumitru i să jonoiu i să detmi i să usimu nasleadcomu". (Arh. Ist. I, I. 114).

Erau dar în secolul al XV-a Tatarî robi, deosebiți de țiganii robi. Și unii și alții își aveau salașele lor (челѣдь) averea lor (imenïem), familia lor (să jena i detmi) și erau deosebiți după localitatea unde stăteau: de la Neamț, de la Baia, de la Tămărtășăuți, etc. Unii mai trăiau în *dvoruri*=case, alții în bordee=*hiju*, dar nu-și aveau libertatea, căci războaele și prădăciunile din vechi răpeau omului și libertatea personală, nu numai averea. S'a putut dar că încă din secolul al XIV-a voevozii romîni să fi avut putința de a prinde în războaie și năvăliri mulți tatari și să-i prefacă în robi, după cum și ei la rîndul lor robiau și prădau țara Moldovei.

Cine puteau, se răscumpărau din robie; cine nu, nu; și rămâneau în robie toată viața, ei și familiile lor. Tot pe atunci începînd a fi în Moldova și Țigani robi, încetul cu încetul aceștia vor lua locul Tatarilor și vor forma clasa robilor.—Ori că Moldovenii sleiți în lupta lor de resistență contra Turcilor nu mai aveau prilejul de a lua robi de la

Tatari, căci nu mai puteau să se oştească contra lor, ori că atacul fiind mai numai din partea Tatarilor, Românii căutau să se apere, fără să aibă putinţa de a face ei robi din Tatari, care fiind sub Turci erau şi mai aparaţi de robi.

Dvorurile tatarilor din Tamrătăşăuţi nu erau curţi boereşti, cum crede d. Hăjdeu, ca să ne închipuim forţat că ei aveau Sultanul lor, silindu-ne ca pe bietul *Şoldan* să-l cetim Sultan, cum pe Tamrătăşăuţi i'a făcut *Temiriaşi.* De alt-fel chiar documentele ne dau *dvor* şi *hiju*, care înseamnă casă simplă, izbă, colibă, bordeu, şi în aceste *hiju* şi *dvoruri* locuiau tatarii robi cu toţi ai casei, căci cuvântul *celeadi* se referă şi la ţiganii robi şi la tatarii robi, şi arată pe slugile casei pe *dvorovi slugi*, numiţi din vechi în limba slavă *celeadineţu*, *celeadin*, cum se şi traduce în textele sfinte (Ev. Luca XII. 42).

Denumirea de *celeadi* dată la slugile casei, n'a prins în popor, căci termenul *celeadi* era deja arhaic, slavon, pe când viul graiu malorusian şi vechiu rusesc, ne aducea alte 2 cuvinte mai usuale: *salaş* şi *colibă*, care vor rămânea în graiu şi vor denumi mai apoi toată ideea de avere a ţiganului rob. Un *salaş de ţigani*, cuprindea familia lui cu toate sufletele şi tot ce se ţinea de acea familie, ca şi vechiul *celeadi.* De la Slavi cuvîntul a trecut la Români şi la Unguri, unde cuv. *halasy* înseamnă locuinţă, casă în general.

Ca să încheem, rezultă din uricul adus că *Şoldan a lui Petru* avea pe moşia sa Tamărtăşăuţii mai multe *celeaduri* de tatari cu *dvorurile* lor, şi că de bună voia lui a dat lui Alexandru vodă 5 *dvoruri* de tatari cu *celeadurile* lor, în schimbul cum am văzut, că a îndepărtat pe Miclăuş (Nicolae) de la a doua moşie a lui «*Movila găunoasă*».

5) Celei de a doua moşii a lui *Şoldan Petru* i se zice: *movila găunoasă „na dupelnoi moghilu»*. Nu cunosc locurile de pe Şomuz, dar pe teritorul moşiei de azi Vascani-Bol-

desti nu este nici o *movilă găunoasă*; cunosc însă în regiunea Prutului două de aceste movile, una pe dealul ce domină satul *Moşna*, Judeţul Fălciu, şi alta vestita movilă a Răbăei, de lângă satul Răşeşti, cunoscută în istorie de când cu retragerea lui Petru cel Mare din lupta de la Stănileşti. Răbăea vine în câmp; de la ea vederea trece Prutul drept la *movilele gemene*, pomenite încă din secolul al XV-a. când cu *Bodea rumărul*, iar spre nord vederea atinge movila de deasupra Moşnei. Netăgăduit lucru că aceste movile erau puncte de strajă, mai mult de cât loc de adăpost, afară doar pentru străjarî şi cei ai lor, şi că dar *movila găunoasă* a lui Şoldan Petru ne explică că încă din secolul al XIV-a în Moldova erau presărate mai multe de aceste movile şi că în jurul unora din ele s'au fost urzit şi sate, cum a fost cu aceasta a doua moşie a lui Şoldan—«na dupelnoi mogh'lu».

6) Venind la lista boerilor observăm că de şi documentul nostru e dat în aceiaşi zi (22 Sept. 6919), cu cel publicat de d. Hajdeu (arh. ist. I. 2-12), totuşi diferă în ceva în ceea ce priveşte numele boerilor şi chiar ordinea lor:

Doc. Hajdeu	*Doc. nostru*
Stan Rotompan	Stan Rotompan
—	Mihailaş
Jurja dvornic	Jurja dvornic
Vlad de la Siret şi fratele său Cristea paharnic	Vlad de la Siret şi fratele său Cristea paharnic
Grincu	Oană dvornic
Oană dvornic	Vlad dvornic
Vlad dvornic	Negrea
Negrea	Grincu
Nesteac	Nesteac
Vilcea	Vilcea
Sin Birlici	Sin Birlici

Spenea	Spenea
Șandrișor	—
—	Iugșa
Bratul Straovici	Bratul Straovici
Stoian procelnicul	—
—	Domocuș Stolnic
—	Stan Birlici
Stan Post. și vist.	Stan post. și vist.
Brâteiu log	Brăteiu log.

Cum se vede documentul nostru ne dă 19 nume de boeri, pe cînd cel publicat de d. Hâjdeu numai 17; că în documentul nostru figurează în plus *Mihailaș*, *Jugșa*, *Domocuș* stoln. și *Stan Birlici*; și lipsesc *Șandrișor* și *Stoian* procelnic.

De alt-fel toate numele acestea se găsesc în lista boerilor de sub Alexandru cel Bun (vezi Uricar XVIII ad finem și E. Picot, Alexandre le Bon»),

Faptul, cred, s'a petrecut așa. Erau de făcut 2 acte în aceiași zi. Pe de-oparte domnul trebuia să dea uric la mâna lui Șoldan Petru pentru moșiile sale *Tamrătășăuți* și *Movila găunoasă*, ca răsplată serviciilor aduse domniei. Ii mai rezerva dreptul numai lui și femeei sale asupra celei de a doua moșii „la movila găunoasă", îndepărtând pe fratele său Miclăuș; îi amintea că a luat de pe moșia lui 5 dvoruri de tatari și le-a dat mănăstirei sf. Nicolae de la Poiană. Trei lucruri dar s-au recunoscut prin uricul dat la mâna lui Șoldan Petru; acesta dar a fost făcut întiiu și în fața și auzul tuturor celor prezenți s'a cetit cuprinsul (uzritu ili ego uslișitu), și aprobând toate cele cuprinse în el, au lăsat să li se treacă numele în uric, nefiind obiceiul pe atunci de a iscăli, ci numai de a li se atârna și pecețile lor, iar aceasta la ocazii mari, nu la orî ce uric ca acesta dat la mâna lui Șoldan Petru.

După ce uricul a fost scris din ordinul lui Brăteiu o parte din boeri: Mihailaș, Jurju, Domocuș Stolnicul și Stan Birlici fiind grăbiți au plecat din logofeție, și s'au dus pe la interesele lor, așa că pînă să se scrie al doilea uric, cel dat mănăstirei, ei n'au mai fost presenți în logofeție. In schimb însă în acest răstimp sosind la curte și alți doi boeri care întîrziese, sînt chemați și ei să asculte cetirea uricului și luînd cunoștință de cuprinsul lui să învoiască a li se trece numele în josul actului. Acești boeri au fost: *Șandrișor* și *Stoian procelnicul* (Gramaticul).

Din aceste fapte tragem următoarele încheeri asupra practicei cancelariei vechi. Logofătul cel mare dădea ordin să se scrie cutare uric. Gramaticul care scria actul, și care nu uita a-și pune numele în josul actului, după ce redacta cele ce trebuia să cuprindă uricul, îl cetea în fața boerilor prezenți, fie că erau boeri cu boerie, fie că erau fără boerie. Odată actul cetit și admis ca bun *de cei prezenți*, se trecea numele boerilor în josul actului—fără a se iscăli—și logofătul încheia actul cu atîrnarea peceții. Boerul, care nu era prezent, și deci nu auzise cuprinsul actului, nu era ținut să-și pue numele, nici să-l iscălească mai apoi, și că dar variațiunea listei boerilor în documente își are explicarea în lipsa ori prezența de fapt a boerilor de la curte.

La început boerii obișnuiau a fi mai mulți la curte, ba a lua parte cu familiile lor «cu femeea și copii lor", Ei iscăleau ast-feliu în urice. Mai apoi obiceiul s'a stricat ori prin diferențiarea serviciilor ori prin îngreuiarea lor și au luat parte numai boerii divaniști, nu șleahta boerilor, Secolul al XVI-a va aduce această schimbare. Dar cu cît obiceiul se transforma, cu atîta devenea obligatorie participarea boerilor cu boerie la lucrările divanului și a cancelariei domnești și în lipsa lui să se iscălească de un altul, aceasta mai ales pentru logofeți, care trebuiau să fie permanenți la slujba lor.

2) Document din 6929 Dec. 20

Sumar: Alexandru Vodă hărăzește slugii sale lui Crăciun Belcescul 2 sate de pe pârâul cel alb: Belcestii, unde-i este casa, și Negoeștii, între Totoești și Leoteşti.

Copie de pe suretul ce este talmăcit de pe sărbie de pe uricul de la Alexandru Voevod din leat 6929 Decheinvri 20.

Iată această adevărată slugă a noastră dumnealui *Crăciun Belcescul* slujitau mai dainte răposaților noștri părinți cu dreaptă și încredințată slujbă, și astăzi slujește noao; văzând a lui slujbă către noi, am miluit pre dînsul cu osebită a noastră milă și am dat noi lui în pămîntul nostru al Moldovei doao sate cu uricul și cu tot venitul pe *pârâul cel alb, unde este casa lui, în Belceşti*; și alt sat *Negoeştii* între *Totoeşti* și între *Leoteşti* și cu uric lui și ficiorilor lui, anume *Petru* și *Ivan si Iosif, şi Andreiaş* și feciorilor a patru frați, întocmai, nepoților și strănepoților. Iar hotarul lui începând de demult din malul pârâului la *movila cea săpată*, și de acole drept pe marginea dumbrăvii de la Totoești și de acolo drept prin mijlocul cîmpului la movila cea săpată, pe mal, drept peste pârâu, și peste dealul cu pădure, pe vale, pe din sus de fântână în codru ot *Hlăpeşti,* peste codreţul cel din gios, de la obârșia acestui codreț, pe din gios de dealul la drumul cel din gios ce vine din Hlăpești, și drept peste pârâu și peste codru de la Stirbu, drept la obârșia câmpului de la Vlad și de acolo merge iar la hotar. Ca să-i fie lui nerușuit în vecii vecilor, iar peste aceea credința Domniei noastre mai sus scrisul Alexandru Voevod și a boerilor...

NOTE

In posesiunea mea se găseşte acestă copie, scrisă pe hârtie în quarto, n'are data traducerei, nici numele traducătorului, ca de obiceiu, iar numele copiatorului e indiscifrabil ; s'ar părea a fi un *Proca*. După scriere şi hârtie e de la finele secolului trecut. Neavînd la îndămînă actele Belceştilor, nu pot stabili legătura acestui document. interesant prin conţinutul lui. Din *Surete şi Izvoade* V, 833,

1) Nume de persoane. *Crăciun Belcescu, Petru, Ivan, Iosif şi Andrieş.*

2) Nume topografice, *Belceşti, Negoeşti, Totoeşti, Leoteşti, Hlăpeşti, la Stirbu*, Cîmpul lui *Vlad, movila cea săpată*, Din localităţile amintite aici trăesc şi azi *Belceşti* şi *Totoeşti*, Celelalte s'au pierdut , dacă nu cumva or fi trăind în gura oamenilor de pe acolo ca denumiri topografice, cum în de obştie se păstrează la ţară numele vechi de localităţi.

3) *Unde este casa lui.* Textul slavon cuprindea fraza «гдѣ ѥст домъ ѥго» ; se mai găseşte şi supt forma «гдѣ бѣлъ дѡмъ (брата ѥго)»=unde a fost casa fratelui său. Cf. Uricar XVIII, 81. Prin această denumire se arată că în 1420 începuse a se croi satul Belceşti, unde era casa lui Crăciun Belcescul, cum şi casele feciorilor lui : Petru, Ivan Iosif şi Andriiaş; aceşti 4 fraţi aveau deja copii, căci se zice «feciorilor a patru fraţi» şi că dar fiind o adunătură de cite-va case a *Belceştilor*, adică a urmaşilor lui *Crăciun Belcescul*, cari şi acesta era fiul lui *Belci* pro *Belici* (slav. бѣлиչ malo rus.)=alb, albescu, albeşti, se trecù în gura megieşilor înţelesul de la proprietari la locul stăpînit de ei (metonimie).

Inceputul dar a satului Belceşti cade pe la sfirşitul secl, al XIV-a şi începutul secl. al XV-a, pe când trăia tatăl lui *Crăciun Belcescul.*

4) *Totoeşti,* sat în jud. Iaşi, de-a stînga riului Bahlui pe coastele podişului Totoeşti. Exista satul încă pe la 1420 după cum vorbeşte documentul şi e de neadmis tradiţia culeasă de C. Chiriţă, autorul dicţionarului geografic al jud Iaşi, că s'ar fi întemeiat de vre-o 120 de ani în urmă. *Totoeşti* ne aminteşte de *Totoescu* feciorul lui *Totoiu.* Fi-va fost acest *Totoiu,* un *tutui,* care *tutueşte* pre toţi, ori un simplu arătător slav тотóй=acela ?

5) *Movila cea săpată.* In alte documente vine denumirea: movila cea găunoasă. Se vede dar că movilele săpate slujeau mai mult ca semne de hotar, căci le vedem puse şi în mijlocul cîmpului: „şi de acolo drept prin mijlocut cîmpului la movila cea săpată". Movilele găunoase sunt mai vechi şi se amintesc în actele secl. al XV-a deşi foarte rar. Ele slujeau ca loc de apărare, şi sălaş plăeşilor, care ca acel legendar *Burcel* străjuiau la hotar.

6) Traducătorii vechi nu obişnuiau a pune şi lista boerilor. Pentru lămurire vezi lista boerilor în Uricar XVIII, 255, supt anul 6929, şi Ulianiţki 26.

3). Document din 6932 Febr. 16

Sumar, Alexandru Vodă dă popei Iugăi şi fratelui său Nanu satul Buciumenii, aproape de Baia. Se arată toate hotarele în semne naturale,

† Мастїю Бжїею мы Ѩлександр(ѫ) воєвода, Господа, ѫ земли Молдавскои, чин(нм зна)менито, йсѣмѫ ли ‖ стомѫ нашимъ, кто нын(ѫ) оузрит, или его оуслишытѫ, чтучи, иже тотѫ йстиныи попа Югѫ. ‖ слѫжилѫ намѫ вѣрно, тѣмѫ мы видѣвше его правую й вѣрную слѫжбѫ до нас, жаловали есмъ ‖ его wсобною нашею мастїю, й дали есмъ ємѫ оу нашеи земли єдно село близѫ Баи нанмѫ ‖ Бучумѣни, што бы ємѫ оурикъ сѫ вѣсѣмѫ доходомѫ, ємѫ й дѣ-

тѣм(ѫ) его и братү его Нановки || и дѣтемѫ его. и оүнүчатомѫ их. и праүночатомѫ их и праѫѣрѫтѡмѫ их и кѫсемѣ роду их непору || шено николиже на вѣкъı. а хотарѫ томѣ селү поченшı шт могылъı (що ест) на дѣлү поүт(о) мѫ доло || дотлъстого дүба. а шт дү(ба) до потока. а шт потока на конецѫ хворостіа. а шт конецѫ хворостіа до до || рогъı що идетѫ шт стана до Бани. та дорогою до потока що идетѫ (н)а радешан подли станигъı.та || оүпадаетѫ повыше оү другъı потокѫ. шт толѣ на дѣбѫ що ест на (гор)ѣ. шт толѣ горѣ потокомѫ шт е || дного дѣба, оү дрѣгъı дѣбѫ. а шт тол на Кербие. и шт толѣ шт пѫтѫ дорогъı що идетѫ до бани. до хотарѣ Ба || нского шт толѣ полемѫ (до) драшева хотарѣ и шт толѣ шт пѫтѫ на дѣб(р)окѣ оү великѣю Могылѣ. то ест || вес хотарѫ. а на то ест вѣра нашего гека вышеписаннаго Александра воеводи и вѣра възлюбленнаго сн̃ || геками Иліаша воеводи. и вѣра всѣхѫ дѣтен нашиѫ. и вѣра бояръ на(шиѫ. вѣра) пана Миханла и дѣтен его. || вѣра пана Гринка и дѣтен его: к. п. Икана дворника Сучавского и дѣтен его. к. п. Негри || к. п. влѫчи. к. п. жүржа и дѣтен его. к. п. Нестѫки и дѣтен :го к п. Драго || ша и дѣтен его. к. п. Илиаша и дѣтен его. к. п. Исаїѫ и дѣтен его. к. п. Миханла || Попши и дѣтен его (к. п.) Дана чашника, и дѣтен его (к. п.) Икана... || ...ѣ боярѫ нашиѫ и великиѫ и ... (а по нашемѫ) ж(ико)тѣ кто бүдетѫ || господарѫ нашеи (земли ил)и шт дѣтен нашиѫ. или шт нашего п(лемѫ)...кого бѫ изберетѫ бъıти || тот штобъı имь непорѣшил нашего даня. нѫ штобъı имѫ оүткрѫдил (и оүкрѣ)пил. занүже дали есмъı || емү за его правүю и вѣрноүю слѫжбү. а на болшее поткрѫжденне тому кѫсему вышеписанному велѣли || есмъı слѣѣѣ наше вѣрному Нѣгоеки граматику писати и прикѣ(си)ти нашү печать кѫсемү лис || ті нашемү оү Сучавѣ. лѣт ‡Sцлк февр Si.

Traducerea

Noi Alexandru Voevod Bojiiu Milostiiu Gospodar zemli Moldavscoi. Facem înștiințare cu această carte a noastră, cine pe dînsa va căuta, sau citindu-se lui va auzi, pentru acest adevărat Popa Juga, ce au slujit nouă cu credință, pentru care noi văzînd a lui dreaptă și credincioasă slujbă către noi, l'am miluit pre dînsul cu deosebită mila noastră,. și i-am dat lui întru al nostru pămînt un sat aproape de Baia, anume Buciumenii ca să'i fie lui uric, cu tot venitul lui, și ficiorilor lui, și fratelui său Nanului, și ficiorilor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și a tot neamul lor, neruşuit nici odată în veci. Iar hotarul acelui sat, se începe de la movila ce iaste pe deal, drumul în jos la stejarul cel gros, iar de la stejar până la părău ; iar de la părău la sfârșitul mărăcinilor, iar de la sfîrșitul mărăcinilor, până la drumul ce merge de la Stan la Baia. Deaci drumul până la părăul ce merge la Rădășeni pe lângă Stăniga, deaci cade pe din sus la alt pîrău ; de acolo la stejarul ce iaste pe deal, de acolo pîrâul în sus de la un stejar la alt stejar, iar de acolo la loziĭ, și de acolo iarăși la drumul ce merge la Baia, până în hotarul Băii, de acolo câmpul până în hotarul Dracșăi, și de acolo iarăși la stejar la Movila mare ; acesta este tot hotarul lui. Și spre aceasta iaste credința Domniei mele de mai sus scrisă Alexandru Voevod. și credința iubitului fiului Domniei mele Ilieș Voevod, și credința tuturor fiilor noștri și credința boerilor noștri, credința lui pan *Mihail* și a copiilor săi, credința lui pan *Grmcă* și a copiilor lui, credința lui pan *Ivan dvornicul Sucevei* și a copiilor lui, credința lui pan *Negru*, credința lui pan *Vâlcea*, credința lui pan *Jurju* și a copiilor lui, credința lui pan *Nesteac* și a copiilor lui, credința lui pan *Dragoș* și a copiilor lui, credința lui pan *Iliaș* și a

copiilor lui, credința lui pan *Isaia* și a copiilor lui, credința lui pan *Mihăilă Popșea* și a copiilor lui, credința lui pan *Dan* paharnic, și a copiilor lui, credința lui pan Ivan.... și credința tuturor boerilor noștri a mari și mici ; iar după a noastră viață cine va fi domn pămîntului nostru, din fiii noștri, sau din neamul nostru, sau pe cine Dumnezeu îl va alege să fie domn, să nu strice a noastră danie, ci s'o întărească lor, de vreme ce și noi am dat lui, pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă; și pentru mai mare întăritură a tuturor celor de mai sus scrise, am poroncit slugii noastre, credinciosului Negoe Gramaticului, să scrie și să lege pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

S'a scris în Suceava la anul 6932 (1424) Februarie 16.

NOTE

1) Originalul pergament foarte bine pastrat, are lungime de 0m.32 și lățime de 0m.31. cum vin în deobștie pergamentele de pe vremea lui Alexandru cel Bun. Traduceri de pe acest uric găsim publicate două în Uricar. Una în vol. XIV, pag. 58 cu data de 6940 (1432) făcută de N. Beldiceanu, profesor. care zice în notă că se află în posesiunea răzeșilor din Buciumeni. plasa Șomuz, jud. Suceava. Iar altă traducere făcută în 1785 Iunie 9 de Gheorghie Evloghie dascal, publicată în Uricar XVI-a, 1 după copia poslăduită cu suretul lui Evloghie, din 1813 oct. 21. Nici traducerea lui Evloghie, nici a lui Beldiceanu nu ne dă boerii, ceia ce arată că nici Beldiceanu n'a văzut cu ochii pergamentul, căci imposibil să nu-i fi copiat, nefiind el adeptul scoalei slavone a lui Evloghie de a traduce originalul fără boeri. Aceasta ne explică de ce N. Beldiceanu, un foarte serios slavist a datat 6940 Febr. 17, când în o-

riginal e foarte citeață data, fiind păstrată supt cuta de jos a pergamentului în colțul din stînga. (Cf. D. Onciul „datele cronicilor Moldovenești asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun". Anal. Acad. Rom. II, XXVII, 221. în broșură pag. 21.

Originalul azi e în proprietatea Catincăi lui Vasile Diaconu, fruntășiță din satul Buciumeni, și în casa ei l'am copiat într'o zi de Dumînică în luna Maiu a. c. 1905. Vez „Surete și Izvoade» VIII, 227.

Buciumenii vin în spatele Fălticenilor, distanță de un sfert de oară pe jos în partea dinspre nord. Incăperile și așezările Catincăi Diaconiței arată o vechime de cel puțin 150 de ani, luându-ne după copacii roditori din livadă, copaci ce au o grosime seculară. După spusele Catincăi Diaconiței așezarea e făcută de Andrei Diaconul Protopopului după vremuri, răzbunicul ei. Acest Andrei a făcut pe Constantiu Diaconul, a cărui fată Ilinca a ținut'o Gavril Diaconul dascalul, ficiorul lui Gheorghe Diaconul și tatăl lui Vasile Diaconul, bărbatul Catincăi. O familie de Diaconi din urmașii popei Iuga din secl. al XV-a !

Nu-mi explic de ce s'o fi păstrând numai acest singur pergament în basmaua cea roșie a Catincăi Diaconiței, căci toate celelalte acte și spițe răzășești, care ar fi fost s'au pierdut cu vremea, fără să se știe azi de urma lor. Ca dovadă că au fost și alte acte, aducem uricul din 6998 Mart 15 publicat în Uricar XVI-a, 5.

Originalul are pecete atîrnată și foarte bine păstrată; e legată cu șnur roș; se cetește inscripția: печат Iw Ѳлекс-сандрѫ коєводъı божїею мілостїю господарѫ земли молдавскоѥ. Diametrul peceței e de 0m.08.

In dos pergamentul are nota : «de la Alexantru Voevod bătrânul pe satul Buciumenii, leat 6932 Febr. 16 *dni.*

2) *Nume de persoane*: Popa Iuga, și fratele său *Nanul.*

3) *Nume topografice şi de localităţi*: Баии (Baia), Buciumeni, Hvorostia. Радешан. Станигъ, Кѣрѣѣ (lozii) Драшекъ, келикѣю могъилѣ (movila cea mare).

Baia şi Buciumenii sînt şi azi şi înţelesul lor ne este cunoscut.

Hvorostia «конецъ хворостїа» e luată de traducătorul Evloghie dascal ca un nume propriu «sfârşitul Hvorostiei». Astfel tradusă nu e înţeleasă fraza : „de la părău la sfârşitul Hvorostiei, şi de la sfîrşitul Hvorostiei la drumul ce merge de la Stăniga la Baia". Hvorostia trebuia să fie ceva care are întindere : început, mijloc şi *sfîrşit* (конецъ) Хворостъ însamnă *mărăcine*, broussaille ; spiniş. Astfel tradusă are înţeles fraza.

Хворостъ stă în legătură cu кѣрѣѣ=Verbia=lozii, le saule à feuilles aiguës.

Gheorghe Evloghie traduce pe *verbie* cu înţelesul comun de lozii, deşi a păstrat şi înţelesul propriu de localitate istorică „la Verbia" „La Jijia, la locul ce se chiamă Verbia" a bătut Despot Vodă pe Alexandru Vodă Lăpuşneanul în 7064 Noem, 18. (Let. 1, 178-179) «Pe Jijia la un sat anume *Verbia*, unde stă o movilă mare peste trupuri, de Ieremia Vodă apoi făcută». (Idem. 1 222). „la Jijia la sat la Verbia". (Idem I, 58 app.).

Se vede din aceste tălmăciri, că hotarele vechi de moşii erau semne văzute : *movilă, stejar gros, părău, spinăriş, drum, lozii*; E greu după sute de ani a preciza azi hotarele Buciumenilor după asemenea hotare puţin stabile, mai ales cu creşterea moşiei Folticenilor, care pare a fi întrupat în hotarul ei o parte din hotarul Buciumenilor.

4) отъ Стана до Баии... подли Станигъ.=De la Stan la Baia, pe lângă Staniga. Azi nu se poate fixa bine localitatea *Staniga*, prin împrejurimile Buciumenilor.

Cu uricul însă a lui Stefan Vodă din 6998 Martie 15 (Uricar XVI. 5) putem preciza localitatea zisă *Stan*.

Cetim acolo: „un sat pe Șomuz anume Folticenii unde a fost *Stan Pântece.*

In doc. secl. al XV-a cunoscute mie dau de un *Oană Pântece* în 6957 Iunie 5 (Ulianițki 76); care pare să fi fost fiul lui *Stan Pântece,* pe care l'am putea identifica cu vestitul boer a lui Alexandru cel Bun, *Stan* visternic și postelnic între 6917-6941. (Uricar XVIII, 501, 507), care cumulând două boierii, a căpătat porecla de *Pîntece, Foltea* iar fiul său—bănuitul *Oană*—diminutivul *Foltic,* de unde *Folticeni.*

Către 1423—pe când trăia Stan *visternicul și postelnicul,* localitatea purta numele lui *Stan, Stănigă.* Deci expresia din hotarnică: „drumul ce merge de la *Stan la Baia*", însemna în gura celor din 1424, ceia ce în gura celor de la 1490 era „drumul ce merge de la *Folticeni* la Baia".

Intre 1424 și 1490 s'a adus schimbarea de denumire a localității *Stan, Stănigă,* în Folticeni, în măsura în care urmașilor lui *Stan Pântece,* Oană Pântece li s'a covârșit porecla de *Foltea, Foltic* în loc de *Stăneșți.*

5) *Popa Iuga.* Popa Iuga a fost un personaj ilustru la curtea lui Alexandru cel Bun și a ficiorilor lui. Dohovnic, se vede, a Domnului evlavios el s-a bucurat de toată trecerea pe lângă curtea Voevodului bătrân, pe care l'a slujit «a slujit mai înainte sfânt răposatului părintelu; nostrucu dreaptă și credincioasă slujbă" cum și pe lângă curtea lui Stefan Vodă «și acum slujește nouă cu dreptate și credința", de aceia el capata mai multe danii, înșirate în cele două urice din 6942 April 24 (Uricar XVIII, 4 8).

I se dă: satul *Bucșumeni,* „unde-i este casa" гдѣ мѵ ѥст домъ, alte două sate la Tutova, unde este Miclea din Bahna și Balan din Strâmba, un loc pe Bașău în pustie în vecinătatea Seliștei lui Otel și mai jos de *Văslele Balinove,* un sat în jos de Mteșți, unde i jude Micul, *Garoeceștii* pe

Șomuz, *Radeșanii* mai sus de Buciumeni, *Mănzații* la obărșia Liubanei ; *Temeșeștii* ambele părți de județ la gura Studeniței, *Strămba* de la obărșie la gură ca să-și planteze singur mocirla, *Lăleștii* și *Hălmăjeștii* la Tutova, și satul de la obărșia Strajniței, unde este jude Mihai. In total 13 moșii și sate!!

Satul Buciumenii au stat în mâna urmașilor popei Iuga numai 66 ani, căci în 1490 Mart 15, Isac visternicul lui Stefan cel Mare cumpără satul Buciumeni cu 120 zloți tătărăști de la urmașii popei lui Iuga.

Popa Iuga are de fii pe *Mihul logofăt*, amintit ca gramatic șî piser prin anii 6947, 6951. Acest Mihul are de fată pe Marușca, care vinde partea ei—jumatate sat din Buciumeni visternicului Isac cu 60 zloți.

Nanu, fratele popei Iugăi, are și el ficior pe Stăniță, care la rîndul său are de fiu pe *Dragoș Stănițescul.* Odată moșia vîndută se spărcue urmașii lui popa Iuga și proprietatea trece în mîna altora împreună cu uricul. «și diresul ce au avut Marușca și Dragoș, pe acel sat pe Buciumeni de la moșul nostru de la Alexandru Vodă încă l'au dat ei în mânele lui Isac visternicul dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștri» (Uricar XVI-a 6).

4). Document din 6931 Mart 31. Suceava.

Sumar: Alexandru Vodă dă lui Oană Popșa două sate pe Rebrice: *Sîrbii* și satul lui Moișă Filosoful, fratele său, pentru slujbe făcute domniei. Iscălesc toți boerii curții.

Ѡ(и)л(о)стию Б(о)жіею. мы. Ѧлександръ воєвода. господарь земли Молдавскои. чинимь знаменито їссимь листом ‖ нашимь оусимь. кто нань оузрить или его оуслишыть чтучи. ѡже тоть їстинныи слуга нашь ‖ вирнныи Кана Попша. служиль нам правою и вирною

слѹжбою. тѣмь мы видѣвши его правую и вѣр || ную слѹжбѹ до нас жаловали есмы его wсобною нашею м(и)-л(о)стію и дали есмы ємѹ оу нашеи земли || оу молдавскои. два села на Ребричй. едно село наимѧ срѣви. и другое село ниже село Моишево филосоѳа. || цобы ємѹ быль оурикъ съ 8симь доходомь. и брату его Моишѵ филосоѳѵ. и дитим Иваниномь || братїмь ваниномь и ѵ-нучатомь его и прѣ8нучатом его и праш8рѣтомь его. и братїмь || его кто боудет ближныи. а хотар тимь двомь селомь да имь ест по старомь хотаромь к8да из вѣка || wживали. а на то ест вѣра г(осподст)ка выше писана Ѧ-лександра воевода. и вѣра с(и)на) г(о)сп(о)д(ст)вами || Иліѧша воеводы. и вѣра оусиχ дѣтіи нашиχ. и вѣра вѣсѣχ бомри нашиχ. вѣра пана Миχанла дорогѹнского || .и дѣтіи его. в. п. Гриика и дѣтіи его. в. п. Канѣ дворника. и дѣтіи его. в. п. Негри. || в. п. вилки в. п. Жѹржа и дѣтіи его. в. п. Иліаша. и дѣтіи его. в. п. Дана || чашника и дѣтіи его. в. п. Исаиѧ логофета и дѣтіи его. в. п. Мѹндричка. в. п. Ивана Дѣдка. в. п. Дьмькѹша Стольника. в. п. Стана вистїарника. в. п. Акѹша. вистїарника. в. п. прочелника и дѣтіи его. в. п. Стана Брѣлича.. в. п. Шербѣ wт Каслуѧ. в, п. Жѹржа Стравича и дѣтіи его. в. п. Чюрби и вѣра оусиχ бояръ нашиχ Молдавскыχ великыχ и малыχ. пенорѵ || шено николи на вѣкѣ. а по нашеми животи кто бѹдет господарь нашеи земли. или wт дѣтіи || нашиχ или wт нашиχ братїи. или... емь непорѹшили нашего || даніѧ али цо бы им потвердили занѹж есмы имь дали за их правую и вѣрнѹю слѹжбѹ. а наи болшее потврѣ || жденіе семѹ листѹ. велили есми (слѹ)зи нашему вѣр-

ноиѹ пану купчичеви логофетѹ писати и || привисити нашѹ печать, ксемѹ листѹ, инса(л) ѿнца граматикь оѹ Гочавѣ. влѣто ǂЗцла || мсца Марта ла.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi *Alexandru Voevod* Domn Ţării Moldaviei, facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta, sau citindu-li-se o vor auzi; iată că această adevărată slugă a noastră credincioşul *Oană Popşea* a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă, pentru care văzând noi a lui dreaptă şi credincioasă slujbă, către noi, miluitu-ne-am spre dînsul cu osebita noastră milă, de i-am dat în pământul nostru al Moldaviei două sate *pre Rebricea*, un sat anume *Sirbii*, şi alt sat mai în gios, satul lui *Moişă Filosoful*, ca să-i fie lui uric cu toate veniturile lui şi fratelui său *Moişă Filosoful* şi copiilor lui Oană şi fraţilor lui Oană şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui, ce vor fi mai de aproape. Iar hotarul acelor două sate să le fie pe vechiul hotar, pe unde din veci a umblat. Iar la aceasta este credinţa Domniei Noastre mai sus scrise *Alexandru Voevod*, şi credinţa *fiului Domniei mele Iliaş Voevod*, şi credinţa *tuturor copiilor noştri*, şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa giupânului *Mihail de la Dorohoi* şi a copiilor săi, credinţa giupânului *Grinco* şi a copiilor lui, credinţa giupânului *Oană-dvornic*, credinţa giupânului *Negru*, credinţa giupânului *Vâlcea*, credinţa giupânului *Jurj* şi a copiilor lui, credinţa giupânului *Iliaş* şi a copiilor lui, credinţa giupânului *Dan paharnic* şi a copiilor lui, credinţa giupânului *Isaia* logofetul şi a copiilor lui, credinţa giupânului *Mundricica*, credinţa giupânului *Ivan Moşuleţ* (Deadcă)

credința giupânului *Dămăcuș stolnic*, credința giupânului *Stan visternic*, credința giupânului *Iacuș visternicul*, credința giupânului *Procelnicul* și a copiilor lui, credința giupânului *Iurj Stravici* și a copiilor lui, credința giupânului *Stan Bîrlici*, credința giupânului *Șerbea din Vaslui*, credința giupânului *Ciurbe* și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici, nerușuit nici o dănăoară în veac. Iar după a noastră viață cine va fi Domn țării noastre, sau din copiii noștri, *sau din fraţii noştri*, sau ori pe care l'ar alege Dumnezeu să fie Domn, unul ca acela să nu strice daania noastră, ci mai vîrtos să o întărească, ca una ce am dat'o pentru a lor cu dreaptă și cu credință slujbă. Iar spre mai mare tărie acestei cărți, poruncit-am slugii noastre credinciosului boer *Cupcici* logofătul să scrie și să acațe pecetea noastră la aceastâ carte.

A scris *Oanță gramaticul* în Suceava la anul 6931 luna Mart 31 zile.

NOTE

1). Originalul pergament, e în proprietatea răzeșilor din Grajduri, de la care l'am copiat în 1904 pentru serbarea centenarului lui Stefan Vodă, la Scînteia, unde am fost în ziua de 4 Iulie. Prin îndemnul harnicului învățător N. Pieptu, fostul meu elev, răzeșii au scos la iveală 2 pergamente, ce pătrează asupra satului lor din vechiu, și cetindu-le și traducându-le le-am împărțit traducerea în foi volante adhoc scoase pentru acea serbare, cu titlu «Uricile satului Grajduri, zis din vechiu *Sîrbii* și *Filosofii*», Are pecetea ruptă în două și roasă; șnurul de legătură e de coloare albastră și roșie în 2 vițe groase. Pe la încheeturi pergamentul e ros de vreme In dos stă scris de mâna lui

Ioniță Stamate pitar—a cărui slovă e cunoscută ca tipică —următoarea notiță: Alexandru Voevod din leat 6931 Mart 31, doao sate pre Rebricea, unul Sîrbii și altul din gios de satul lui Moișe Filosof. Vezi Surete și Izvoade III, 378.

2) Nume de persoane: *Oană Popșea, Moișa Filosoful, Oanța* gramaticul.

3) Nume de localități: *Sîrbii* (Сръбн), *Rebricea*;— Numele de *Sîrbii* s'a pastrat ca denumire oficială până la pragul secl. al XIX, când pe la 1830 a început a se zice *Grajduri*. Numele de Sîrbii și astăzi se păstrează ca denumire a unei părți din moșia Grajduri.

Tot așa *Moișă Filosoful* și-a păstrat numele său în dealul ce vine chiar în fața gării și satului Scânteia. Țăranii zic și azi „în filo*sohi*, filo*soci*, *Socii*», mai ales acei cari au pământuri de hrană pe acolo.

«Dealul *Filosoful*, pe care—se zice—că a fost odată un sat proprietatea unui boer numit *Filosoful*. El începe puțin mai despre Est de satul Căueștii, merge spre Sud-Est prin comuna Șkeia, și apoi trece în comuna Drăgușani» C. Chiriță în Dicționarul geografic al jud. Vaslui București 1889. pag. 81.

In hrisovul lui Mihai Racoviță Vodă din 7217 Ghenar 26 (Surete și Izvoade VII, 310) se amintește de *filosofi* în hotarul moșiei Ciocârleștii, din care Iordachi Ruset Vornicul a cumpărat de la Răzeși 83 pământuri în țarină și 47 delnițe de fânaț: «iar despre *Filosofii* iaste hotar Moina, undia iaste și un păr la mijlocul țarinei».

Rebricea ребричи, se păstrează și azi ca nume a părăului ce izvorăște din *coasta* dealului Bordea. *Rebricea*, Ребрича, diminutiv de la Ребро=coastă, țerm a fost un nume comun slav, ramas ca denumire proprie în gura românilor de pe aceste locuri.

4) *Şerbea din Vaslui* (Шербѣ отъ Васлуѩ). A două oară vioe pomenit numele acestui boer din Vaslui, căci întâia oară e pomenit în actul de închinare a Voevodului Moldaviei către rdgile Poloniei Vladislav din 1407 Oct. 6. (Ulianiţki pag. 16). In 1423 trăia încă acest boer tot în Vaslui, unde probabil că era într'o diregătorie mare a târgului, căci se ţine samă de credinţa lui, când fu vorba de a se întări o proprietate din ţara de gios.

5). Document din 7003 Mart 17

Sumar; Stefan Vodă întăreşte lui *Sima Gureş*, jumătate de sat pre Rebricea, anume *Sîrbii*, partea din jos împărţită între el şi nepotul său *Nicoară Ciocârlie*, dând lui Sima Gureş în mână şi diresul sau privilegiul ce l'au avut moşii lor Oană Popşea şi Moişă Filosoful pre acel sat de la Alexandru Vodă.

Милостїю Божїею, мы Стефан воевода, господарь земли Молдавскои, знаменито чиним, иссим нашим листом, иже тот истинїи слоуга нашь Сима Гоуреш. слꙋ || жил нам право и вѣрно, тѣм мы видѣвши его правоіо и вѣрноіо слоужбою до нас, жаловали есмы его. ѡсобною нашею милостю и дали, и потвр || ѕдили есми емоу ѕ нашеи земли оу Молдавскои, половина село на Ребринчи, наимѣ половина отъ Грѣби нижнѣ часть що соби они раздилисѧ || съ своим оуноуком, съ Никодарь Чокрѣлие тое вѣсе вышеписаное да ест емоу. отъ нас оурик. и съ вѣсем доходом. емоу. идѣтем его. и оуноучѣтом его. и || прѣоуноучатом его. и правѣрѣтом его. и вѣсемоу родоу его, ктосѣ емоу. изберет наближнїи непорѣшенно николиже на вѣкы. а хотар || тои половина села да ест отъ оусего хотара половина. а отъ иншиѫ сторон по старомоу хотароу коуда из вѣка ѡживали. а пак

привилїе ‖ дѧдов. их. ѿна Попши. и Моиша философа цѫ имали ѿни ѻ: деда нашего. ѿт Ѧлександра воеводa, на тое село .а ѿна ест оу роукы ‖ Сима Гоурешоу. а на то ест вѣра нашего господства. вышеписаннаго. мы Стефана воеводи и вѣра правѣзлюбленых с(ы)новь господствамы. Ѧлександра ‖ и Богдана Влада. и вѣра богар наших. вѣра пана Доуми пръкалаба. вѣра пана Болдора дворника. вѣра пана хрѣмана. вѣра пана Щефоул ‖ в. п. Моушатл. в. п. Тоадера пръкълаба хотинского. в. п. Микоть пръкълава Немецкого в. п. Чорторовско ‖ го. в. п. Шандра Новоградского в. п. Клѧнѕоу спатарѣ в. п. Исака вистѧрника в. п. Єреміа постелника. в. п. Моxила чашника в. п. (Фрѕнтеша) столника. в. п. Петрика комиса и вѣра вѣсѧx богар нашиx Молдавскыx. великиx. ‖ и малыx. а по(нашем жи)вотѣ кто боудеть г(о)спода)рѣ нашеи земли ѿт дѣтеи нашиx (или ѿт на) шего рода или пак боудкого. богъ изберет господарем быти нашеи земли Молдавстѣи.... непороушил нашего дааніа и по(тврѣжде)нїа... емоу оутврѣдил и оукрѣпил ‖; заноужѕ есмоу дали и потврѣдили за его правою слоужбоу и за цо ест емоу правда ѿтниноу. а на волшоую крѣпост и потврѣжденїе ‖ томоу вѣсемоу вышепнсанномоу велѣли есмы нашемоу вѣрномоу панѕ Тѕоутоулови логофетоу писати и нашоу печат при ‖ вѣсити ксемоу листоу нашемоу. писал Шандрѣ крѣже. вѣ Сочавѣ влѣто ‡зт месца Март зі.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn Ţării Moldaviei înştiinţare facem cu aceasta

a noastră carte, iată că această adevărată slugă a noastră *Sima Gureş* a slujit nouă cu dreptate şi credinţă; deci noi văzând a lui cu dreptate şi cu credinţă slujbă spre noi, miluitu-l'am cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit noi înşine lui în ţara noastră a Moldaviei *giumătate sat pe Rebricea*, anume *giumătate din Sîrbi*, partea din gios, ce şi-a împărţit'o cu nepotul său, cu *Nicoară Ciocărlie*; toată acea mai sus scrisă să fie şi de la noi uric şi cu toate veniturile lui, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi la tot neamul lui, ce i se va alege mai de aproape nerusuit nici odănăoară în veac. Iar hotarul acelei giumătăţi de sat să fie tot hotarul giumătate, iar din spre alte hotare după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. *Cît despre privilegiile (diresele) moşilor lor Oană Popşa şi Moişă Filosoful, ce le-au avut de la moşul nostru de la Alexandru Voevod, pe acel sat, să stee la mâna lui Sima Gureş.* Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisă Noi Ştefan Voevod, şi credinţa prea iubiţilor *fii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan Vlad*, şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa boerului *Duma parcalab*, credinţa boerului *Boldur dvornicul*, credinţa boerului *Hărman*, credinţa boerului *Ştefu*l, credinţa boierului *Muşat*, credinţa boierului *Toader parcalab de Hotin*, credinţa boierului *Micotă parcalab de Neamţ*, credinţa boerului *Ciortorovski*. credinţa boerului *Şandru de la Novograd* (Roman), credinţa boerului *Clănău Spătarul*, credinţa boerului *Isac visternicul*, credinţa boerului *Eremia postelnicul*, credinţa boerului *Mohilă paharnicul*, credinţa boerului *Frunteş stolnicul*, credinţa boerului *Petrică comisul* şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldaviei a mari şi a mici. Iar după a a noastră viaţă cine va fi Domn Ţării noastre, din

copiii noştri, sau din neamul nostru, sau ori pe cari Dumnezeu îl va alege să fie Domn în ţara noastră a Moldaviei, acela să nu strice dania şi întăritura noastră, ci mai vîrtos să i-o întărească şi împuternicească, ca una ce însine i-am dat-o pentru a lui dreaptă slujbă şi pentru că-i iaste lui dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie şi putere a tot ce s'a scris mai sus, poruncit-am credinciosul nostru boer *Tăutul logofătul* să scrie şi pecetea noastră să o acăţe către această a noastră carte. A scris *Şandru Cârje* în Suceava la anul 7003 luna Mart 17 zile.

NOTE

1) Originalul pergament e în pastrarea răzeşilor din Grajduri, de unde l'am copiat tot în ziua de 27 Iunie 1904, ca şi uricul dat mai sus de la Alexandru Vodă din 6931. E bine pastrat cu pecete mare atârnată cu şnur roş de matasă, pe care se ceteşte exerga : печать Iw Стефанъ воєводa господар земли Мwлдавскои, In basmaua roşie a răzeşilor nu se mai păstrează alte acte de cât zapise de vînzări din secl. al XIX, cum şi hotarnica satului Grajduri cu cadastrul pământurilor de prin 1860.

3) Nume de persoane : Sima Gureş (Гоуреш), Nicoară Ciocârlie (Никоарѫ Чокрълiе), Oană Popşa (Ѡана Попши), Moişă Filosoful (Моиша Философа).

3) *Oană şi Vană*=Ѡана Попши şi Кана Попшѫ : ваниномъ, arată dupla rostire ruteană ca внук şi оуноук= nepot.; вкстали şi оустали ; Ivan şi Ioan ;

4) Nume de locuri : Rebricea=рєбричи, сръби.

5) *Sima Gureş* era nepot lui Moişe filosoful, şi avea de fraţi pe *Morzinco, Roman* şi *Krîstina* (cf. Arhiva. XV, 279). Suretul uricului din 7002 Mart 18 e aşa de încurcat tradus că nu ne lămureşte ce voeşte să spună. E al 4-lea caz de traducere încîlcită a unui hrisov vechiu ce găsesc, de când

umblu cu hrisoave în mână. Rezultă însă că Moișă Filosoful nu era proprietar numai în Vaslui, unde i-a rămas legat și numele de dealul *Filosofii*, ci-și avea așezări și proprietăți tocmai spre Nistru, pe la *Samoleuca* și *Timișeuca*, *„unde au fost Moișă Filosoful.*

Spre complectare dăm loc aici în întregime suretului ispisocului vechiu sârbesc de la Stefan vodă, așa cum îl am trecut în ale mele «Surete și Izvoade» V, 743:

6). Document din 7002 Mart 18 Suceava

Cu mila lui Dumnezeu Noi Ștefan Voevod, Domn țării Moldovei, facem știut printr'aceasta, fiește cărui ce o va vedea sau o va asculta că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor a lor noștri boeri mari și mici, slugile noastre *Sima Gureș Nicoară* și frații lui *Morzinco* și *Roman* și *sora lor Cristina* cu privilegii, hrisovul ce-l are de la *moșul meu de la Alexandru Voevod*, pe trei sate pe apa Răutului: *Miculenii*, *Piticenii* și *Kiulenii* cu hrisovul din vechiu. cu tot venitul lor dupa hotarul ce era în vremea veche. Și viind dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștri mari și mici slugile noastre *Ioan Popșa și* **Moisă Filosof** prin bună voia lor fără a-i fi silit de cineva sau zăpciuit, au vîndut moșia sa după drepturile ce au avut de la moșii lor cu hrisov anume două *sate pe apa Nistrului*: *Samoleuca* și *Timișeuca* **unde au fost Moisă Filosof** slugilor noastre Sima Gureș Nicoară și fraților lui Morzinco și Roman și sora lor Kristina într'o sută șapte-zeci lei tătărăști și au rămas stăpâni slugile noastre Sima Gureș-Nicoară și frații lui Morzinco și Roman și sora lor Kristina; și au plătit deplin plata de mai sus însemnată. Drept

aceea văzând noi buna voința a lui Ion Popșa și *Moisă Filosof* am dat acest uric cu tot venitul slugilor noastre Sima Gureș-Nicoară și fraților săi Morzinco și Roman și sora lor Cristina cu plata deplin cu toate prisăcile și toate alte venituri ce era din vechiu; și am întărit tocmai sus pomeniților slugilor noastre Sima Gureș-Nicoară și fraților lor lui Morzinco și Roman și surorii lor Cristina acele două sate pe marginea apei cu tot adetul lor din vremea veche, precum asemenea și copiilor lor, nepoților si strănepoților lor și tot neamul lor. Și ca să nu se clintească nici odănăoară în veci, după cum mai sus arată, că fiind hotarăle vechi din vremea veche. Apoi am încredințat domnia mea Stefan Vodă. au încredințat boerul *Micodim* (Micotici) parcalab Nemțesc, boierul *Botorovski* (Ciortorovski), boiarul *Şendrea* (Șandru). părcălab Novogradskii. boiarul *Dinireu* (Toader ?) parcalab Hotinului, boerul *Nac* (Neag) visternic, boiarul *Irimia* postelnic, boiarul *Mihil* (Mohilă) ceașnic, boiarul *Frunteşa* stolnicul. boiarul *Petre* comis ; au încredințat și toți ai noștri boiari moldovenești mari și mici. Dar după noi cine va fi domn pământului sau din fii noștri sau din neamul nostru, sau cine va fi ales de domnul Dumnezeu să nu zmintească această a noastră daanie, dar s'o întărească, fiind că au cumpărat'o cu dreptul său și am întărit poroncind credincioasei slugii noastre boiarului *Tăutula* logofătul ca să o scrie și să se spănzure pecetea noastră. Mateiași. Suceava. leat 7002 luna Mart 18.

Din alăturarea acestor 2 documente reiese că traducătorul a amestecat persoanele. In 7002 Mart 18 nu trăia nici Ioan Popșa nici Moișă Filosoful, ci nepoții lor Sima Gureș și Niccară Ciocârlie, nepotu lui Gureș. - Intre a-

ceşti urmaşi se vând moşiile lor de pe Răut şi Nistru *Mîculenii, Piticenii, Kiulenii, Samoleuca* şi *Timişeuca*. Ispisocul adus de noi din 7003 Mart 17 ne arată urmarea proprietăţii în Sărbi după moşii lor Popşa şi Moişă Filosoful. Deja după 80 de ani Sima Gureş şi cu nepotul său Nicoară Ciocârlie au drept numai la jumătate de sat Sărbii. privilegiile—adică titlurile de proprietate, diresele — avînd a sta în mâna lui Sima Gureş ca cel mai bătrân. Partea cuvenită lor din Sărbi e partea *din gios*,, tocmai pe unde şi azi s'a păstrat în gura locuitorilor numele dealul *Filosofii—Socii*. Cf. Ionescu Gion în *Omagiu* lui Coco Dimitrescu Buc. 1904. pag. 161.

7). Document din 7001 Mart 15

Sumar: Ştefan Vodă întăreşte cumpărătura ce face *Ivul Mândru* şi nepoţii săi Toader, fiul Onicăi, Toader Dragotă fiul Ilcăi, Mândrea, Trif, Furdui şi Muşa fiii Anuşcăi, de la nepoţii lui Toader şi Petru Talpig: de la Petru, Oană, Maroşa, Stanca, Maruşca, şi Neagşa fiii lui Dingă Tălpijanul, în satul Tăveşti. la ozerul de pe Crasna, cumpărat cu 120 zloţi tătăreşti,

Asemenea întăreşte şi ocinile lor:- Seliştea *Bibarţul* şi satul *Găneştii*, tot de pe valea Crasnei,

Ѡ(и)л(о)стію в(о)жіею мы Стефанъ воєвода. г(о)с-п(о)д(а)рь земли молдавскои. знаменито чиним. иссим листом нашим вѣсѣм кто нан оуздрит. или его чтѳчи оуслишит. ѡже прiидоша прѣд нами. и прѣд оусими нашими || Молдавскими боiаре. наши слоуги. Петрѣ, и брат его ѡне, и сестри иҳ магоши. и Станка. и Мѣроушка и Нѣгша. с(ы)н(о)ве Динга Тѣлпижаивла. непотове Тоадера. брата Петра Тѣлпига. по иҳ доброи || воли никим непоноужени. аниприсиловани и продали. свою прадѣвю ѡтнинѳ ѡт иҳ праваго оурика, дедам иҳ Тоадера и Петра тѣлпига. едно село. наимѣ Тѣвещіи. оу ѡ-

зера на краснои ‖ слѫгам нашим. Ивоуль Мѫндрѣ и братаничю его Тоадерѫ, с(ы)иоу шинча. и систричю Тоадеровѫ Драготѫ с(ы)нѫ Илка. и пак сестричичим Мандриним. Трифѫ. и фѫрдѣю. и Мѫши. с(и)н(о)вем ‖ Янноушки за. рк. злат татарскиχ. и оустал-наш слѫга мѫндрѣ ивѫл. и сѫ своими. братаничи, и сестричичи. наимѣ. Тоадер и Драготѫ и Трифѫ и Фѫрдѣіо. и мѫша та заплатили ‖ оуси тоти, рк. злат. та(та)рскиχ оу рѫки Петрѫ и братѫ его шиє. и сестрам иχ Магоше. и Стаика и мѫрѫшка и Нѣгша с(ы)и(о)вем Динга Тѫлпижанѫла. прѫд нами и прѫд нашеми бога ‖ ре. ино мы видѣвше иχ доброи воли и токмеж и полнѣю заплатѫ. а мы такшж и шт нас есми дали и потврѫдили слѫзѣ нашемѫ Ивѫлѫ мѫндрѣ и братаннчю его Тоадерѫ. и сестричи ‖ чю Тоадеровѫ Драготѫ, и пак и сестричичем Мѫндриним. Трифѫ. и фѫрдѣю. и Мѫши. тое прѫдреченое село. наимѣ Тѫвещіи оу шзеро на краснои. да ест им шт нас оурик. и сѫ вѫ ‖ сем доходшм. и еще есми им дали. и потврѫдили иχ правѣю штнинѫ. едно селице наимѣ. Кибарцово селице. и едно село. наимѣ Гѫнещи тое вѫсе вышеписанное. да ест им ‖ шт нас оурик и сѫ вѫсем доходшм им и дѣтем. и оуиѫчатѫм иχ. и вѫсемѫ родѫ иχ.кто сѣ им изберет. наиблнжніи непорѫшено николиже на вѣкы. ‖ Я хотар. тым вышеписанним селам. и тои селици. да ест шт вѫсѧχ сторон постаромѫ хотарѫ кѫда из вѣка шживали. Я на то ест вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва. вышеписаннагомы ‖ Стефана воеводї. и вѣра прѣвѫзлюблениχ с(ы)ншв. г(о)с(по)д(ст)вамы. Ялександра и Богдана Клада и вѣра бошар нашиχ. вѣра пана Дѫма. вѣра пана Гангѫра шрхенского. вѣра пана Кшладора ‖

дворника. вѣра пана хрѫмана, вѣра пана Щефѹла. вѣра пана Мѹшата хотинского. вѣра пана Микота и пана Рѣцеша паркалаби wт Нѣмца. вѣра пана Чорто || ровского. вѣра пана Шандра Новоградского. вѣра пана Динга. вѣра пана Клѫнѫоу сѫтарѣ. вѣра папа Исака вистѣрника. вѣра пана Єремїа постелника. вѣра пана могила чашника. вѣра пана Кѹсте столника. вѣра пана Петрика комиса. и вѣра вѫсѧх бwяр нашиχ Молдавскиχ. великиχ и малиχ. а по нашем животѣ. кто || боудет г(о)с(по)д[а]рѫ нашеи земли. wт дѣтеи нашиχ или wт нашего родѹ. или пак боудкого Б(ог)ѫ изберет. г(о)с(по)д(а)рѫ бити нашеи земли Молдавскои. тот бы им непорѹшил нашего даниа || и потвръжденїѧ. али бы им оутвръдил. и оукрѣпил. занѹже есми им дали и потвръдили за иχ слоужѫ. а на болшѹю крѣпост и потвръждѣніе томѹ вѫсемѹ. вышепи || санномѹ. велѣли есми. нашемѹ вѣрномѹ жѹпанѹ Тѫтѹлѹ логофетѹ. писати. и нашѹ печат привѣсити ксемѹ листѹ нашемѹ. писал Тоадер граматик. || оу Сwчавѣ в(ѫ)л(т)то ‡за Марта Єї.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu noi Ştefan Voevod domn ţării Moldaviei înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau lui citindu-se va auzi. Iată a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor a lor noştri Moldoveneşti boeri a noastre slugi *Petru* şi fratele lui *Oane* şi surorile lor *Magoşa* şi *Stanca* şi *Măruşca* şi *Neagşa* fiii lui *Dinga Tălpigeanul* nepoţii lui *Toader* fratele lui *Petru Tălpig*,

de a lor bună voe de nimeni siliți nici asupriți și au vândut a lor dreaptă ocină din a lor drept uric din uricul moșilor lor *Toader* și *Petru Tălpig.* un sat anume *Tăveștii la ezerul pe Crasna* slugilor noastre lui *Ivul Măndru* și nepoților lui de frate lui *Toader* fiul *Onicăi* și nepoților lui de soră lui *Toader Dragotă* fiul *Ilcăi* și iar nepoților lui de soră *Măndrina, Trifu* și *Furdui* și *Muşa* fii *Anuşcăi* drept 120 zloți tătărăști și s'a sculat a noastre slugi *Măndru Ivul* și cu ai săi nepoți de frate și de soră anume *Toader și Dragotă* și *Trif* și *Furdui* și *Muşa* și a plătit toți acei 120 zloți tătărăști în mânule lui *Petru* și fratelui său *One* și surorilor lor *Magoşa* și *Stanca* și *Măruşca* și *Neagşa* fiii *Dingăi Tălpigeanul* înaintea noastră și înaintea a lor noștri boeri. Deci noi văzând a lor de bună voe și tocmală și plată deplin, iar noi așijderea și de la noi îușine am dat și am întărit slugii noastre *Ivului Măndru* și nepotului său de frate *Toader* și nepotului său de soră lui *Toader Dragotă*; cum și nepoților de soră *Măndrea* și *Trif* și *Furdui* și *Muşa,* acel de mai sus zis sat anume Tăveștii, la ezerul de pe Crasna, ca să-le fie de la noi uric și cu toate veniturile: Așijderea și noi le-am mai dat și le-am întărit a lor dreaptă ocină, o siliște anume silișteа *Bibarțul* și un sat *anume Găneștii,* acele toate de mai sus scrise să le fie și de la noi uric și cu toate veniturile lor și copiilor și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor, ce li se va alege mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veaci.

Iar hotarul acelor de mai sus scrise sate și acelei seliști să fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde din veac au umblat. Iar la aceasta este credința a noastrei domnii mai sus scrise *Stefan Voevod,* și credința prea iubiților fii ai domniej meale *Alexandru și Bogdan Vlad,* și credința boerilor

nostri, credința lui pan *Duma*, credința lui pan *Gangur Orheianul*, credința lui pan *Boldur* dvornicul, credința lui pan *Hrăman*, credința lui pan *Ștefu*l, credința lui pan *Mușat Hotineanul*, credința lui pan *Micotă* și lui pan *Reateș parcalabi de Neamț*, credința lui pan *Ciortorovski*, credința lui pan *Șandru de la Roman*, credința lui pan *Dinga*, credința lui pan *Clănău spătarul*, credința lui pan *Isac visternicul*, credința lui pan *Eremia postelnicul*, credința lui pan *Moghilă paharnicul*, credința lui pan *Coste stolnicul*, credința lui pan *Petrică comisul*, și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn țării noastre a Moldovei, din copiii noștri, or din neamul nostru, sau pe ori care altul D-zeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldaviei, unul ca acela să nu le strice a noastră daanie și întăritură, ci mai vîrtos să le-o întărească și să li-o împuternicească, de oare ce însine noi le-am dat și le-am întărit pentru a lor slujbă.

Iar spre mai mare tărie și împuterire a tot ce s'a scris mai sus poruncit-am noi însine la al nostru credincios *Jupân Tăutul logofătul* să scrie și a noastră pecete s'o acațe la această carte a noastră. A scris *Toader gramatic* în Suceava, la anul 7001, Martie 15.

NOTE

1) Originalul pergament foarte bine păstrat, se află în păstrarea moșului Ioan Pantea, fruntaș din satul Boțești, jud. Fălciu, de la care l'am copiat în vara anului 1904. în escursiunea de 10 zile, ce am făcut'o prin întreg ținutul Fălciului. Ioan Pantea e urmaș direct al vechilor proprietari amintiți prin Ispisocul lui Ștefan Vodă, cum probează

o spiță de neamuri, lucrată în 1818 lunie 10 de *Nedelcu* biv vel stolnic, prin care se leagă pe bătrânul Costandin armașul, de *Ivul Mândru*, cumpărătorul în *Tăveşti*, mai apoi *Tăoşti*.

Pecetea lipsește; asemenea și șnurul nu mai este.

Ioan Pantea are foarte multe hârtii vechi cu referință la împrejurimile satului de azi Boțeștii, cum și a satelor dispărute ca *Ghibarțul*, și altele.

2) *Nume de persoane*: Petrea, One, Magoșe, Stanca, Mărușca, Neagșa, Dinga Tălpijanul, Toader și Petru Tălpig, Ivul Mândru, Onică, Toader Dragotă, Ilca, Mândru, Trif, Furduiu, Muşa, Anușca.

3) *Nume de locuri*: Tăveștii (Тъкештин), Ozerul de pe Crasna (Озера на Краснон), *Seliştea Bibarțului* (Бибарцоко Селище). Găneștii.

4) Непотове e un românism în textul slavon. Scriitorul Toader Gramaticul se vede că era român și că în redactare a uitat momentan pe slavicul оунокъ sau внукъ, plural оунокове și a pus cuvîntul românesc *nepot*, dar cu sufixul slavon în plural *nepotove* în loc de *nepoți*. Ori cât de rari ar fi asemenea forme românești în secl. al XV-lea, ele sunt instructive pentru începutul decăderei slavonismului chiar în epoca, când era socotit ca cel mai tare.

5) *Tăveştii*, azi Tăoști sat în com. *Bălțați* din jud. Vaslui.

Bibarț sau *Ghibarț*, nu mai este sat, ci țarină, care și-a pastrat numele după vechiul sat. In Covurlui e satul *Ghibărțeni*. Aici в s'a schimbat în г.

Toader şi Petru Tălpig, trăitori supt Alexandru cel Bun, și-au legat numele de satul *Tălpigeni*, pe Crasna, în com. Boțești, după ce urmașii lui *Tălpig* au început a se numi *Tălpigeni*: Dinga Tălpijanul (Тълпижанъа).

Găneştii existau încă ca sat la finele secolului trecut; azi e numai o denumire topografică. Ca dovată aduc o scrisoare particulară scrisă de Colivă căpitanul către logofătul Codreanul, de la începutul secl. al XIX-lea.

Cinstite părintele nostru logofete. să fii dumneta sănătos, facem știre dumitale că au venit Vasile Aliuș și cu frații lui. cu cinstita carte măriei sale lui Vodă și cu cuvîntul dumitale la noi, pentru o parte de loc din sat din *Tăoști* și din *Ghibarțu* ce au gâlceavă cu Gligore Chihae și cu alți răzeși ai lor. zicând ficiorii lui Aliuș Vasili și Apostu cum că au cumpărat acea parte de loc. însă din Tăoști și din Ghibarțu și din Gănești de la varăsa Anghelina și di la ficiorul ei Lazăr căpitan, iar ficiorii lui Dumitru anume Grigorie Chihae și cu frații lor ei dau samă de zic că ei partea lor ce să va alege n'au vîndut nici bani au luat. Deci noi am strînsu oameni buni și megiași de prin prejur și am întrebat. deci oameni mărturisescu precum acea parte de loc au cumpărat'o Aliuș toate părțile tuturor într'acești bătrâni ce sunt mai sus scrișì. Și la această mărturie au fost Stefan brat Frătița biv parcalab și Gheorghiță biv vornic și Bosie ot Gugești și Tofan ot Codăești și Ionașco ot Bodești și Vasile lui Burgheli și Simion ot Tăbălăești și Ion ot Gugești și preot Toader ot Miclești și preutul Ilie ot Gugești și Nicolae ot Armășeni și Toader din Gruiu și și Gavril ot Șerbești și preotul Arsânie ot Codăești și Andronie din Gruiu și Onacă din Tălpigeni și precum au mărturisit așa dăm știre dumitale și pentru mai mare credință ne-am pus și pecețile și eu Colivă căpitanul am scris și am și iscălit.

Stefan biv agă

l. p.

Toader
Ionașco
Vasile
Ion
Pop Toader

az Gheorghiță iscal.

Onaca
Andonie
Stefan

6) *Ozerul de pe Crasna* „Озеро на Краснои". Era din vechiu obiceiul ca pe cursul apelor, care străbăteau moşiile, ori slujiau de hotar să se facă iazuri, din care unele luau proporţiuni foarte mari. Dreptul la pescuit era în devălmăşie, însă proporţional cu partea ce i se cuvinea cuiva din bătrânii satului. Nu rari sunt procesele iscate cu aceste iazuri, căci în economia vieţei ele jucau un rol de căpitenie.

Apa Crasnei a fost din vechiu hotar între judeţele Vaslui şi Fălciu, aşa că toate aceste moşii şi sate despre care vorbeşte uricul lui Ştefan Vodă au venit în partea jud. Vaslui până în secl. al XIX, când au trecut în judeţul Fălciu, slujind ca linie despărţitoare de judeţe, culmea dealurilor ce stăpânesc satele Gugeşti, Boteşti şi Tălpigeni, iar nu matca văii Crasnei, care era ezită în dese locuri, ca în dreptul satului Tăveşti, ce venea pe iazul de pe Crasna «Ozero na Crasnoi».

7) *Spiţa răzeşilor din Boţeşti*: Nedelcu biv vel stolnic înjgheabă o frumoasă spiţă de neamuri urmaşi din *Ivul* Mândrul, care are de fraţi pe *Anuşca*, *Ilca*, şi *Onică*. Nu se ştie de urmaşii celor 3 fraţi; spiţa ne dă pe urmaşii lui Ivul, şi anume pe *Constandin armaşul*. Acesta are 3 fii: *Gheorghe* (stârp), *Ioana* şi *Vărvara*. măritate una (Ioana) cu *Şeptelici*, iar alta (Vărvara) cu *Fulga*.

Ioana face pe *Anghelina Şeptelici*; iar *Varvara* face pe *Dumitru Fulga*. Din această strămoaşă Anghelina se trag răzeşii *Aliuşeşti*, Codrenii ajunşi la rangul de *postelnicei*:—Dumitru Fulga are 6 copii: 2 băeţi şi 4 fete: Iosif, Grigore, Ghinea, Acsinia, Tudora, Nastasia. Urmaşii din Iosif şi Grigore îşi vind în a treia generaţie răzăşiile cam prin 1775, şi parte din ei se călugăresc. Pe Acsinia o ţine Grigore Huhuiea şi se trag de aici neamurile Huhulea, Nica şi Bosie, numărul urmaşilor e mare de tot (vezi «*Surete şi Izvoade* III, 351).

7). Document din 7000 Septemvre.

Sumar: Ştefan Vodă văzând împărţala ce şi'au făcut între ei urmaşii lui Jumătate. în aceste moşii: *Mândreştii* pe Siret pe care îl iau Măriuca, fata Mândrinei cu Sila şi Donea; *Şerbăneştii* pe Siret pe care îl iau Steful şi Măriuca: Giumătăţenii pe Jijiea pe care îl iea Măriuca fata lui Giurgea Jumătate; Domnul întăreşte proprietatea asupra Şărbăneştilor, afară de partea lui Ionaşco Jumătate, ce şi-a pierdut'o în hainie.

Suret de pe un alt suret de ispisoc de întăritură de la Stefan vodă pe satul Şerbăneşti, care suret se afla la Mănăstirea Todirenii, ci se numeşte acum Burdujenii.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn ţării Moldaviei, facem ştire cu această scrisoare a noastră tot cel ce va ceti-o pe dânsa; iată a venit înaintea Domniei mele şi a tot sfatului nostru moldoveneşti boeri *Mărica* fata *Giurgii Giumatatevici* şi cu ficiorii ei şi cu rudeniile sale. *Mărica fata Mândrei* şi fratele ei *Silii* şi sora ei *Done*, ficiorii lui Fetcove, şi rudenia lor *Steful* şi sora lui *Mărina*, *ficiorii Maruşcinei, fetei Stefului a Giumătăţei*, toţi nepoţi lui *Giumatate*, după a lor bună voe de nimeni siliţi nici asupriţi şi tocmindu-se înde sine şi au împărţit ale sale ocini ce au fost a moşului lor *Ionaşco Giumatate*, satul anume Mândreştii pe Siret, *unde a fost Bălinţ* şi *Şerbăneştii* tot pe Siret, şi *Giumătăţenii* pre Jijie, *unde a fost curtea lui Căliman*; şi a rămas Mărinei fetei Mândrinei şi fraţilor săi Silii şi surorei ei Donei într'a lor parte satul anume Mândreştii pre Siret, unde a fost Balinţ, iar Stefului şi surorii lui Marinii, nepoţii Stefului, fetii Giurgii Giumatate a rămas întru a lor parte satul anume Şerbăneştii pre Siret, iar Marincii fetei Giurgii Giumatate au rămas întru a ei parte satul anume Giumătăţenii pe Jijia — unde a fost curtea lui Căliman. Şi a rămas Mărica fata Mândrinii, şi fraţilor ei Silii şi

Donei și rudeniile Stefului și sora lor Mărica, aceia au dat Mărinii fetii Giurgii Gimatate pentru acel sat pentru Giumătățenii cu 700 de zloți tătărești. Și noi văzând pre dânșii cu bună voe și împărțire ce și-au împărțit ei înde sine cu a sa bună voe așijdere și noi după a lor voe dăm și întărim slugii noastre Stefului și surorii lui Mărinii nepoții Stefului Giumătate pentru acel sat ce sau zis anume Șerbănești pe Siret, cum ar să fie lor de la noi uric cu toate veniturile lor și ficiorilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și acelor ce s'ar naște între dânșii și a tot neamul lor, cine dintru sine se va alege mai aproape nestricate nici odănaoară în veci. Iar hotar acelui sat anume a Șerbăneștilor din poiana din Cornul Luncii ce este aproape de drum, dintr'un teiu, de la acela teiu merge drumul printre câmpu drept către altă lunca în margina luncii, acolo este tăiată o cruce într'un carpăn, iar de către *zvorişte* unde merge drumul pe din sus de părău o movilă săpată. De acolo spre o baltă la un stâlp, de la baltă merge drumul la câmp drept spre vârful movilei, iar de acolo drept spre baltă a treia movilă, de acolo trece Siretul. *unde a fost moara cea bătrână,* poiana toata. Iar de către *Bereşti* aproape de Siret este *movila ce-a pus'o Ionaşco,* iar de la acea movilă drept peste codru pe lîngă drum altă movilă; de acolo merge spre a treia movilă pe supt codru, de acolo la codru, acela este hotarul. Iar de acolo ce au fost a moșului lor Ionașco Giumătate, de la moșul nostru Alexandru Voevod pre acel sat ce sau scris mai sus *ei lau perdut, cum că este nou în ştiinţa şi a boerilor noştri*; pentru aceia nimene de acum înainte nime cu acel dires ca să nu mai aibă a apăra nici a năpăstui preste acest al nostru dres nici odănaoară în veci. Iar spre aceasta este credința noastră cea domnească ce s'au scris mai sus

Noi Stefan Voevod şi credincioşii pre iubiţii fii ai domniei mele *Alexandru şi Bogdan Vlad*, şi credincioşii boerii roştri, credincios dumnelui *Duma* cr. d. *Gangură*. cr. d. *Boldur* vornicul, cr. d. *Hrămană*, cr. d. *Hudici*. cr. d. *Stefu*l, cr. d. *Muşat*, parcalab Hotinului, cr. d. *Micolă şi Reateş* parcalabi de Neamţ, cr. d. *Ciortorovski*. cr. d. *Sacară* de Cetatea cea nouă, cr. d. *Dinga*, cr. d *Clănău* spatar, cr. d. *Irimie* postelnic, cr. d. *Movilă* paharnic, cr. d. *Fruntaşa* stolnic. cr. d. *Şendre* comis, şi credincioşi toţi boerii noştri ai Moldaviei a mari şi a mici, iar după a noastră viaţă cine va fi domn în pământul nostru al Moldaviei din ficiorii noştri ori dintr'a noastră rudă sau iarăşi pre cine va alege Dumnezeu să fie Domn în pământul nostru al Moldaviei, acela să nu strice a noastră dare şi întăritură. ce încă să fie a da şi a întări drept, ci că iaste a lor dare şi întăritură pentru a lor dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie şi întăritură poruncim cinstitului şi credinciosului boerului nostru domniei sale Tautului vel logofăt să scrie şi a noastră pecete să o coase către această adevărată scrisoare a noastră.

Veleat 7000 (Septembre)

Această copie am scris'o eu care m'am şi iscălit Manolachi Andrieş după Suretul care poartă iscălitura lui Θεοδωρο μπαλσου 1809, Teodoreni, Atanasie.

NOTE

1). Suretul acestui vechiu ispisoc se află între hârtiile doamnei V. Castano, profesor în Iaşi. E scris pe hârtie şi copia poartă data de 1809. In pachetul de hârtii a Jumătăţenilor se găsesc mai multe acte vechi interesante, care vorbesc de urmaşii vechilor boeri Jumătate de prin secl, al XV-lea.

2). *Nume de persoane*: Mărica fata Giurgii Giumătate Mărica, Silă, Done, Fetcove, Steful Jumătate, Mărina, Marușca, Ionașco Giumătate, Bălinț, Căliman.

3). *Nume de localităţi*: Mândreștii, Șerbăueștii, Giumătățenii pe Jijia. Toate aceste denumiri se păstrează și azi, fie ca sate: Șerbăneștii, Jumătățenii, fie ca localităţi isolate, foaste oare când sate pe ele, ca Mândreștii, în Dorohoi.

4). *Hotarele* Pe vremea lui Stefan cel Mare încă continua a se hotărnici moșiile după semne naturale, ca și pe vremea lui Alexandru cel Bun. Iată semnele: un teiu, o luncă, un carpăn cu cruce, o *movilă săpată*. un stâlp, *movila ce-a pus'o Ionașco*, și alte 4 movile, moara cea bătrână, *zvorăște*. Din toate aceste semne n'au mai rămas de cât movilele, care și azi slujesc ca semne de hotar, întărite ori cu îngrădituri de nuele—răsadnițe—ori spărcuite de vreme. Toate movilele ce au slujit ca semn de hotar au fost săpate de mîni de om, căci textul chiar zice: movila ce-a pus'o (făcut'o) Ionașco Giumătate. Moara de de apă de pe Jijia, era deja veche—textul zice bătrână—în 1491, ceea ce arată că era construită de primii descălicători ale acestor locuri.

8). Document din 7003.

Sumar: Stefan Vodă întărește lui Bogdan Jumătate din Jumătățeni de pe Jijia —partea unde a fost Curtea lui Căliman—ce i-a cumparat în preț de 230 zloți tătărăști —de la fratele său Oancea fiul Mărinei, nepot Giurgil Giumătate,

7003 (1495). Suret de la Stefan Vodă.

Facem înștiințare precum au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri *Oancea ficiorul Mărinei nepot Giurgii* și au vândut a sa dreaptă ocină și moșie de nimeni silit nici asuprit dintr'al său drept uric giumătate din sat anume *Giumătă-*

ţeni parte din sat unde a fost *dvoriştea* lui Căliman, aceia au vândut *frăţinisău* slugii noastre lui *Bogdan* drept 230 zloţ tătărăşti şi sculându-se sluga noastră au plătit toţi aceşti bani di mai sus scrişi 230 zloţ tătărăşti în mânile Oancii ficiorul Mărinei nepot Giurgii. Pentru aceia văzind şi noi a lor bună tocmală şi învoială şi plata deplin aşijderea şi noi am dat şi am întărit slugii noastre lui Bogdan pre acea di mai sus numită silişte anume giumătate din Giumătăţenii, unde a fost *dvoriştea* lui Căliman, partea di sus ca săi fie lui de la noi uric cu tot venitul lui şi copiilor lui, nepoţii şi strănenoţii lui, şi a tot neamul ce se va alege mai aproape nerăşuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelei giumătăţi de sat din Giumătăţenii să fie din tot hotarul giumătate, iar despre alte părţi după hotarul cel vechiu, pe unde din veac a umblat. Pentru aceasta este credinţa Domniei mele Stefan Vodă şi a prea iubiţilor fiilor Domniei meale Alexandru şi Bogdan Vlad şi... Tăutul logofătul...

Acest suret l'am scos de pe un suret românesc scos de Acsinte Uricarul, întru care suret este iscălit Axinte Uricarul, şi fiind eam ars, l'am scos mai lămurit eu Evloghie dascal în anul 1756 Iulie 4.

NOTE

1). Suretul e scris în 1756 Iulie 4 de Gheorghe Evloghie cunoscutul dascal de slavonie la scoala din Mitropolia Iaşilor.

2). *Nume de persoane* : Oancea, Mărina, Giurgea, Bogdan, Căliman,

3). *Nume de localităţi* : Giumătăţenii, dvoriştea lui Căliman.

4). *Jumătăţenii*, sat în judeţul Botoşani, pe Jijia, com. Buimăcenii, numele şi-l trage de la boerii Jumătate, trăitori în secl. al XIV şi XV-lea.

Documentele aduse sub No. 7 şi 8 vorbesc de neamul *Jumătate* aşa de important în istoria politică a scl. al XV-lea, Am copiat în ale mele «Surete şi Izvoade» toate actele moşiei *Jumătăţeni* şi *Zvorişţea*, aşa că se cunosc multe din peripeţiile acestor moşii. Pentru moment amintim că în satele de pe Siret: Şerbăneştii şi Mândreştii ca şi pe Jijia la Jumătăţeni, îşi aveau *Curţi* (dvoriste) încă din scl. al XIV-lea fraţii *Bălinţ* şi *Căliman Giumătat*. Şi până azi s'a păstrat amintirea acelor *dvorişte* ale lui Bălinţ, în denumirea satului *Zvorişţea*, zis din din vechiu *Dvoreşţi*, din *dvòrişte*, priu schimbare de etimologie poporană.

Intre urmaşii acestor primi boeri Jumătate, trebue să punem pe *Ion Jumătate* zis în documentele noastre *Ionaşco Jumătate*, care se întâlneşte ca boer fără titlu în divanurile lui Alexandru cel Bun între 1403—1411, când probabil moare, ca bătrân boer şi stăpânitor tuturor moşiilor de pe Siret şi Jijia, unde părinţii săi îşi făcuse *dvorişte*, adică curţi. nu case, (dvorişte, nu domove). Boer cu trecere la tînărul Voevod Alexandru cel Bun, putu să-şi ridice în vază către Vodă pre fiul său *Jurju Jumătate*, care apare regulat ca mare boer fără titlu în tot lungul domniei lui Alexandru Vodă, de la 1408—1433. Lunga sa carieră de boer în vederile politice ale domnului său, i-a sporit averea şi el se vede că a stăpânit întreagă avere tatălui său Ionaşco Jumătate.

Jurju Jumătate moare cu începutul domniei lui Iliaşi Vodă. El lasă 3 urmaşi: 2 băeţi şi o fată: *Ştefuţ Jumatate cu fratele său Mândru* şi o fată *Mărina*. Traducătorul uricului nostru greşit pune *Mândrina*, în loc de Mandru. Sufixul *in* e singular în slavoneşte şi l'a indus în eroare, luându-l drept nume femenin în loc de masculin. Politica dusă de aceşti fraţi şi mai ales de *Steful* Jumatate a făcut să piardă cu totul rostul politic din jumatatea a

doua a scl. al XV-lea, Ar reeși că frații Steful și Mândru Jumătate au ținut la politica personală a lui Stefan Vodă fratele lui Iliaș. Amândoi frații se găsesc în divanul lui Stefan, regulat citați împreună: «*Steful Jumătatevici i să brat ego Mândrul*». Ba se vede că Mândrul a murit înainte de 1448 probabil în luptele încinse între Roman Iliaș Vodă și între unchiul său Stefan Alexandru Vodă, căci nu-l mai găsim citat și supt *Petru Vodă* din 1448, ci numai pe *Steful jumatevici*, pentru a dispărea apoi pentru vecie din șiraoa boerilor veliți ai secolului al XV-lea. Stefan cel Mare nu găsește în ultimele divanuri ale lui Petru Aron pe nici un boer Jumătate, ca prietin ori protivnic, căci boeriile lor încetează după anul 1448 (6956 Februar 18; vezi Ulianiski 70).

Cu ce a păcătuit acest Steful jumătate, pentru a închide scara diregătoriilor tuturor urmașilor săi? Pozitiv nu știm nimic; bănuim însă că a fost la mijloc o tradare, că adică Steful Jumătate s'e fost purtat ca un *hain* către unul din Voevozii Moldovei scumpi amintirei lui Stefan. Zice Stefan Vodă în uricul din 7000 Sept, (1491): «iar de acolo (din Șerbănești în sus—adică locul Zvorîștei de azi) ce a fost a moșului lor *Ionașco Giumătate de la moșul nostru Alexandru Vodă*, pre acel sat ce s'au scris mai sus, *ei l-au pierdut cum este nouă în știință și boerilor noștri*».

Dacă Vodă Stefan zice în 1491 că este *în știința sa* că Steful Jumătate a fost pierdut moșia sa—partea din sus de Șerbănești,—și că și boerii săi știu aceasta, el putea aduc dovada vie a lui *Iațco Hudici* unul din cei mai bătrâni boeri din divanul său, care probabil să fi apucat și cunoscut în persoană pe Steful Jumătate. Și la ce ar fi ținut Stefan Vodă să pomenească acest fapt, dacă nu s'ar fi întîmplat hainia Stefului contra tatălui său Bogdan, în luptele sale contra lui Alexandrel (1449),

Documentele noastre ne arată pe urmaşii acestora: *Măndru Jumătate* are fii pe *Mărina*, *Donea* şi *Silă*; *Ştefu l Jumătate* are de fii pe *Mărina* şi *Ştefu l*; iar *Mărina* sora lor are de fii pe *Bogdan* şi *Oancea*. Ei îşi împart între dânşii averea rămasă: Măndreştii de pe numele lui *Măndru Jumătate*+1448; Jumătăţenii după numele lui Căliman Jumătate de prin 1350. şi Şărbăneştii probabil după numele răstrămoşului lor *Şerban Jumătate*. bănuitul tată a lui Bălinţ şi Căliman Jumătate, de oare-ce Şerbăneştii se dau cu nume mai din vechi, pe când celelalte aşezări se determină cu locuţia: «*unde a fost dvoriştea lui Căliman şi Bălinţ*».

Iată dar documente care ne răspică rostul unei familii de boeri din scl. al XIV şi XV-lea (1350—1495) în curs de cel puţin 6 generaţii.

Alexandri în „Despot Vodă» pune pe Jumătate ca plăeş păzitor de hotară sub domnia lui Alexandru Lăpuşneanu şi Despot Vodă. E liber artistul de a interverti istoria pentru efectul scenei, dar în scl. al XVI-lea nu se găseşte nici o pomenire de Jumătate. Apar ce-i dreptul mai tîrziu boeri cu numele de *Bucioc*, care pe turceşte e tot *Jumătate*. Care să fie legătura între Buciocii scl al XVII-lea cu Jumătăţenii scl, al XV-lea? O enigmă.

9). Document din 6998 Ghenar 17 Suceava.

Sumar: Ştefan Vodă întăreşte nepoţilor lui Bratul Viteazul satul lor de baştină Brătuleştii şi Fedeleşenii, iar la Cărligătură satele Goeştii şi Vrăstaţii, căci ei şi-au fost perdut diresele ce au evut de la Alexandru cel Bun şi Ilie Vodă.

Ѡ(н)л(о)стію Б(о)жіею мы Стѣфан воєвода Г(о)сп(о)д(а)рь земли Молдавскои. чинимъ знаменито иссим листом нашим. вѣсѣмъ кто ниі. оуздрит. или его чтоучи вслишит. ѡже тоти истинныи. слѹга нашь Мирча и сестра его Я-

иноушка. || и слѫга нашъ Лазѡръ. и братїа его Драготъ и Ѧндрѣшко. и сестри ихъ Нѣга и Мѣрина. и слѫга нашъ Косте и сестра его Федка и непоти ихъ Тоадер и сестра его Софіика и Настѣ. с(ы)н(о)ве Иванка Крѣстата и Стана дочка Драгомира и непоти еи. Ишн и сестра его Федка. сиве Мирча кашотъ. непо|ове Братѫла винтѣзѣ. жаловали есми ихъ. ѡсобною нашею мастію. и дали и по || твръдили есми им. оу нашеи земли оу молдавскои. ихъ правѣю ѡтнинѫ. села наимѣ. Крѣтѫлештіи и Феделешаніи и на Крѣлигѣтѫрѣ Гоештїи и врѣстаціи. тое вѣсе вышеписанное. да ест || им ѡт нас оурик. и съ вѣсем доходом. им и дѣтем ихъ. и прѣѫнѫчатѡм ихъ. и прѣштѫрѣтѡм ихъ и вѣсемѫ родѫ ихъ кто сѣ. им изберет наивлижніи непорѫшено. николиже на вѣкы. || а хотар. тѣм вышеписанним. селам. да ест ѡт ѫсиҳ сторѡн. по старомѫ хотарѫ кѫда из вѣка ѡжнвали, а пак привилїе цо имали ѡни на тиҳ сель. ѡт дѣда нашего ѡт Ѧлексан || дра воеводі. и дрѫгое привиліе ѡт оунка нашего ѡт Илїаша воеводі. а ѡни загибли. как ест на ѫзнаніе нашего гсдва. и волѣрѡм нашим. а на то ест вѣра нашего гсдва вы || шеписаниагомы Стефана воеводі. и вѣра прѣвѣзлюблениҳ снѡв Гсдвамы Ѧлександра и Богдана Клада. и вѣра бояр нашиҳ. в. п. Дѫма. в. п. Гангѫра. в. п. Драго || ша дворника в. п. Хрѣмана. в. п. Іацко Хѫдича в. п. Дажбога в. п. Щефѫла паркалаба ѡт хотини. в. п. Микотъ и пана Рѣцеша || паркалави ѡт Нѣмца. в. п. Ѧндренка Чорторовского. в. п. Грози паркалаба Ѳрхенского. в. п. Іѡн Секаръ паркалаба Новоград || ского. в. п. Кѫзнѫ спѣтарѣ. в. п. Колдора винтерника. в. п. Єреміа пос-

телника. в. п. Іѡн Фрѣнтеша столника. в. п. ‖ Шандра комиса. и вѣра оусих боiар наших. Молдавскиχ. великиχ и малиχ. а по нашем животѣ кто бѣдет г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли wт дѣтеи нашиχ или wт нашего ‖ родѣ. или пак бѣдкого Гѣ Бѣ изберетъ гсдрь бити нашеи земли Молдавскои. тот би им непорѣшил нашего дааніа и потврѣжденіѧ .алиби им ‖ ѣтврѣдил и ѣкрѣпил. занѣже есми им дали и потврѣдили. . . . правѣю и вѣрнѣю слѫжбѣ. и за цю. . . , ... а на болшую ‖ крѣпwст и потврѣжденіе томѣ вѣсемѣ вышеписанномѣ велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ па(нѣ Тѣвтѣлѣ логофетѣ писа)ти. и нашѣ ‖ печат. привесити. ксемѣ листѣ нашемѣ. пис Тоадер оу Gwчави влѣто ‡Sц... Геп. zi.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn ţării Moldaviei, facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căuta, sau cetindu-li-se o vor auzi ; iată că această adevărată sluga noastră *Mircea* şi sora lui *Anuşca*, şi sluga noastră *Lazăr* şi fraţii săi *Dragotă* şi *Andruşca* şi surorile lor *Neaga* şi *Mărina*, şi sluga noastră Coste şi sora lui Fedca şi **nepoţii** lor *Toader* şi sora lui *Sofica* şi *Nastea*, fiii lui *Ivancu Vrăstatu* ; şi *Stana* fata lui *Dragomir Căşotă*, şi nepoţii ei *Ion* şi sora lui *Fedca*, fiii lui *Mircea Căşotă*, nepoţi *Bratului Viteazul*, ne-am miluit noi spre ei cu osebită mila noastră şi am dat şi am întărit noi lor în pămîntul nostru al Moldaviei, a lor dreaptă ocină satul anume *Brătuleştii* şi *Fedeleşanii* şi la

Cărligatură, *Goeştii* şi *Vrăstaţiu*; acele toate de mai sus scrise să le fie lor de la noi uric şi cu toate veniturile, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul ce li se va alege mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor de mai sus scrise sate să fie din toate părţile pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Iar diresele (privilegiile) ce au avut ei pe acele sate, de la bunul nostru de la Alexandru Voevod, şi alt privilegiu de la unchiul nostru de la Iliaş Voevod, pe acele ei le-au pierdut *cum este la ştiinţa domniei noastre şi a boerilor noştri.*

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrise noi *Stefan Voevod*, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei noastre *Alexandru* şi *Bogdan Vlad* şi credinţa boerilor noştri credinţa jupânului *Duma*, credinţa jupânului *Gangur*, credinţa jupânului *Dragoş* dvornicul, credinţa jupânului *Hrăman*, credinţa jupânului *Iaţco Hudici*, credinţa jupânului *Dajbog*, credinţa jupânului *Ştefal* parcalab de Hotin, credinţa jupânului *Micotă* şi pan *Reateş* parcalabi de Neamţ, credinţa jupânului *Andreica Ciortorovski*, credinţa jupânului *Grozea* parcalab de Orheiu, credinţa jupânului *Ion Secară* parcalab de Novograd, credinţa jupânului *Clănău* spătarul, credinţa jupânului *Boldur* visternicul, credinţa jupânului *Eremia* postelnicul, credinţa jupânului *Ion Fruntеş* stolnicul, credinţa jupânului *Şandru* comisul, şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei, a mari şi a mici.

Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre din copiii noştri sau din neamul nostru, sau ori pe care D-zeu îl va alege să fie domn ţării noastre a Moldaviei, unul ca acela să nu strice dania noastră şi întăritura, ci mai vârtos să le-o întărească şi împuternicească, de oare ce noi înşine

le-am dat și am întărit (pentru a lor) dreptă și credincioasă slujbă și pentru că.....

Iar spre mai mare tărie și împuternicire a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios jupân *Tăutul* logofătul să scrie și pecetea noastră s'o atârne la această carte a noastră. A scris *Toader* în Suceava la anul 69.... Ghenar 17.

NOTE

1). Originalul e scris pe piele și se află în proprietatea d-lui D. A. Greceanu din Iași; face parte din actele casei Pavli. Bine păstrat, afară de ultima îndoitură care a rupt și ultimile rânduri și chiar data, nepulându-se ceti de cât miile și ~~zecile~~ 69...., lipsind zecile și unitățile.

2). *Nume de persoane* Мирча. Ивнѹшка, Лазѡр, Драготѫ, Ѩндрѹшкн. Нѣгл. Мѫрина, Костѧ. Фѣдка. Настѣ, Тодѳр, Софїика,Иканка Крѫстата, Стана, Драгомир Кашотѫ, Іѡн, Мирча Кашотѫ, Братѵла Китѣзѣ.

3). *Nume de localități:* Brătulești, Fedeleșanii, Goești, Vrăștații, крѫлигѫтѵрѣ.

Azi Brătulești și Fedeleșanii cad în județul Roman, Vrăștații nu ni se mai dau ca sate deosebite, iar Goești e sat în județul Iași, vechiu Cărligătura.

4). *Bratul Viteazul.* La mulți boeri de țară din scl. al XIV-lea și XV-lea se dă numele de *Viteazul.* Așa avem attția *Dragoș Viteazul* pomeniți prin documentele scl, al XV-lea prin părțile muntoase ale Bacăului și Neamțului. Vitejii erau un soiu de armată de țară, din care foarte mulți proprietari vechi de moșii, boeri de țară, și-au legat porecla de *viteaz*=oștean, pe lângă numele lor. La nici unul însă porecla n'a trecut la urmași, ci a rămas ca un atribut specific persoanei lor, cu care se cita totdeauna de urmași. Așa acest *Bratul* și-a legat numele său de *Bră-*

tuleşti sat în jud. Roman, dar nepoţii când îl pomenesc îi zic pururea Bratul Viteazul, fără a i se zice şi *Căşotă*.

Cuvântul *Viteaz* a suferit aceiaşi extindere de înţeles ca şi *voinic*, care cuprinzând la început numai pe *oştean*, pe militar, s'a dat mai apoi la ori ce om *tare*, fără ca numai de cât să se lege cu noţiunea de *soldat*. Ori ce soldat de ţară era *viteaz*, *voinic*, fără ca fie-care viteaz sau voinic să fie numai de cât soldat.

Bratul Viteazul trebue să fi trăit pe vremea lui Alexandru cel Bun, căci nepoţii săi trăesc pe la 1490 ; apoi chiar textul zice *«iar privilegiile ce ei le-au avut de la bunul domniei mele de la Alexandru Voevod le-au pierdut»* adică că diresele lui Bratul Viteazul s'au fost pierdut în răzmeriţele dese ce cuprinsese ţara până la aşezarea lungii domnii a lui Stefan Vodă. Urmaşii acestui Bratul Viteazul au trăit în de aproape de marele Voevod, căci el singur zice că perderea actelor e lui cunoscută, cum şi boerilor săi. Aceiaşi destăinuire ca şi la boerii Jumătate, care fiind duşmani în politică marelui domn şi-au fost perdut averea din cauza hainiei lor

5). *Data*, Originalul nu ne păstrează în dată zecile şi unităţile, căci ne dă numai 69.... Putem însă preciza data după lista boerilor. E posterior anului 6995 şi anterior anului 6998 Martie, căci din boerii fără titlu nu ni se pomeneşte nimic de *Zbiare* şi *Neag*, care dispar definitiv în 6999 ; şi ni se dau numai pe *Duma*, *Gangur*, *Hrăman*, *Iaţco Hudici*, *Dajbog*, *Andreică Ciortorovski*. După parcalabii cetăţilor data va fi între 6996 şi 6998 ; Steful de Hotin, Micotă şi Reateş de Neamţ, Grozea de Orheiu, Ion Secară de Roman ; Ne lipseşte paharnicul, şi din documentele cunoscute avem ştire de paharnicul *Andreică* până la 6997 Mart 13, şi de *Moghilă* paharnicul de la 6998 Mart. Deci la 15 Ianuarie 6998 nu era încă rânduit nimene în treapta păhărniciei. Movilă fiind rădicat

la această treaptă după Ianuarie 6998, căci îl găsim pomenit în 6998 Martie ca paharnic. Unind toate acestea noi fixăm data documentului la 6998 Ianuarie 17 (1490).

6). *Nepoti—nepotove.* Semnalăm aceste 2 românisme, date sub desinența cazuală slavonă ; *nepotove* ne reamintește pe sinove, *unucove*=nepoti. Diacul Toader era băștinaș român și slavona o învățase—se vede—prin școală pentru cancelarie și atâta.

7). *Căşotă*, ne amintește pe *Làiotă*, *Albotă*, *Dràgotă*, *Bășotă*, *Călotă*, unde avem sufixul *otă* (slavon отн), aplicat la rădăcini slavone: *drag*, *baș*, și latine ca *alb*. Se vede că onomastica românească s'a îmbogățit prin scl. al XIII—XV-lea cu acest sufix patronimic, care ar arăta pe *fiul* lui Albu, *fiul* lui Drag, după cum moda mai veche cerea sufixul *escu* : *Boritescul*, *Dumitrescul*, *Ganescul*, *Sinescul*, vorbind de cele ce se găsesc în documentele scl. al XV-lea. Moda mai nouă cu *ov*, *ovici*, *iski*, *oglu*, *giu*, arată de departe proveniența rusască, bulgărească, leșască sau turcească. Sufixul patronimic *otă* e anterior descălecatului și tocmai prin raritatea lui de astăzi ne dovedește vechimea; Textele vechi ne dau mai multe nume, care azi au dispărut, dacă nu s'au păstrat ca denumiri topografice cum e *Albota*, restul în derivate ca *Dragoteşti*, *Caloteşti*, etc.

10). Document din 7009 Dec. 14.

Sumar : Stefan Vodă cumpără satul Sineștii din Cârligătura de la Giurgea Sinescul și frații lui, fiii lui Stanciul Sinescul, nepot lui Ion Sinescul cu 200 zloți tătărași. Asemenea mai cumpără satul *Onicicanii* tot din Cărligătura de la Jurj Palmeș ficior lui Ilie Palmeș nepot lui Onicicov Palmeș, cu 200 zloți tătărăști. Aceste 2 sate le-a dăruit mănăstirei Putna, pentru pomenirea strămoșilor săi, și sanatatea sa și a doamnei Mariei.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod Domn țării Moldaviei, înștiințare facem cu această

carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau cetindu-li-se o vor auzi, cum au venit înaintea noastră şi înaintea alor noştri moldoveneşti boeri a mari şi a mici *Giurgia Sinescul* şi fraţii lui *Manoil* şi *Isaia*ficiorii *Stanciului*, nepoţii lui *Ioana Sinescului*, de a lor bună voe, de nime siliţi nici nevoiţi, şi şi-au vândut a lor dreaptă ocină din u-ric(ul) moşului lor a lui Iona Sinescul şi a Stanciului tatălui lor un sat la Cărligătura anume *Sineşti, unde a fost casa lui Iona moşului lor, şi a Stanciului a tatului lor*, acel sat l'au vîndut însuşi Măriei Sale drept 200 zloţi tătăraşti, şi au plătit Măriia sa acei bani 200 zloţi tătăraşti toţi deplin în mânule JurjiiSinescului şi a fraţilor lui Manoil şi Isaia înaintea boerilor; şi după aceia iarăşi au venit la Măria sa şi înaintea boerilor *Jiurjea Palmeş* ficior lui Ilieş nepot lui Онищовъ din Cărligătură, iarăşi dintru a lui bună voe de nime silit nici asuprit şi au vândut a lui dreaptă ocină din uricul său cel drept din uricul moşului lui Onicica din Cărligătură din dresă ce au avut el de la moşul Măriei sale Alexandru Vodă un sat în Cărligătură anume *Onicicanii* lângă Sineşti iarăşi Măriei sale drept 200 zloţi tătăraşti şi au plătit Măria sa acei bani ce s-au zis mai sus 200 zloţi tătăraşti în mînule Jurjii Palmeş înainte boerilor şi iarăşi privileghia celi vechi ce au avut Jiurjia Palmeş de la moşul lui Onicica din Cărligătura de la moşul Măriei sale Alexandru Voevod li-au dat în mînule Măriei sale înaintea boerilor şi plătind Măriia sa tot deplin şi tot cu bani gata toţi banii câţi sau scris mai sus.

După aceia Măria sa bine au voit cu a sa bună voinţă şi cu inimă curată şi luminată şi din toată bună voia sa şi cu ajutorul lui Dumnezeu şi au făcut pentru sufletul celor întru sfinţi răposaţi mai înainte a părinţilor şi a moşilor Măriei sale

și pentru sănătatea și mîntuirea Măriei sale și a doamei sale *Marii* și a fiilor Marii sale ca să întemeeză și să să întărească sfânta sa mănăstire, unde este hramul adormirii Prea sfintei născătoare de Dumnezeu și egumen arhimandrit chir Popa Paisie și au dat acei sfinte mănăstiri aceli mai sus scrisă doî sati anume *Sineștii* și *Onicicanii* ce sînt la Cărligătură ca să fie acei sfinte mănăstiri a Măriei sale uric cu tot venitul nestrămutat nici odată în veci. și ace privileghie veche de la Alexandru Vodă ce este pe Onicicani iarăși au dat în mănule popii lui Paisie Egumenul și arhimandrit acei sfinte mănăstiri Putnii. Iar hotar mai sus numitelor sate anume Sineștii și Onicicanii începînd din sus între Onicicani și între Goești din codru pe drum ce să slobode pe *Kicera Onicicăi* la cîmpu, apoi și în cîmpu pe același drum, apoi pe deasupra dealului și iarăși pre acela drum, apoi din dumbravă la rădiul *Nigăi* pe același drum, la *movila cea săpată* și au însămnat un teiu aproape ; di acolo piste rădiu la marginea rădiului au însemnat un ulmu, peste drum și piste vale pe cîmpu pe costișă la margine rădiului deasupra Șapticenilor au însemnat un,... apoi piste rădiul acela la Sărături. apoi la dial deasupra Șapticenilor la *movila ce săpată*, din sus de viile lui Talpă la *doî movile vechi* printre care trece drum ; apoi pre acelaș drum la răspîntii, apoi întorcând pe celalant drum peste deal la altă răspântie la *movila cea săpată*, apoi iarăși către cîmpu peste o vale mică pe costișă la o *movilă săpată* aproape de gropi, apoi piste gropi pân la părăul Batireștilor, apoi pe acelaș părău în gios pân la drum, apoi în sus pe drum pe lângă părăul ce să chiamă *Ezărăwanul* la o movilă săpată aproape de drum, diacolo la *zăpodie*, apoi deasupra dealului apoi pe deal la o movilă săpată, unde a fost un stejar, apoi în sus pe deal la dealul cel

mare în codru; atîta este tot hotarul a satelor ce sau scris mai sus Sineşti şi Onicicanii şi pre acel hotar egumenul şi călugurii de la Putna *să facă sate* şi prisăci şi acele să fie sfintei mănăstiri uric şi spre acea este credinţa însuşi mării sale Stefan Vodă şi credinţa a prea iubiţilor fiiului Mariei sale Bogdan Voevod şi credinţa a boerilor Duma, Boldur iproci, iar asupra celor ce s'ar ispiti să strice această danie de la sfînta mănăstire Putna scrie slraşnic blăstăm,

7009 Dec, 19.

Acest suret ce sau scris din condica Mitropoliei posleduindu-se de către noi şi fiind asemene scos din condică am iscălit.

97 Sept. 20.

Costantin stolnic.

NOTE

1). Suretul acesta scos după condica Mitropoliei de C. Greceanul stolnic în 1797 Sept 30 face parte din actele casei Pavli, apud D. A. Greceanul.

2). *Nume de pursoane*: Giurgea Sinescul, Manoil, Isaia. Stanciul, loan Sinescul. Giurgea Palmeş, Ilieş Palmeş, Onicicov.

3). *Nume de localităţi*: Sineştii, Onişcanii, Goeştii, Kicera Onicicăi, Şăpticeni, Părăul Batireştilor.

Sineşti. sat în jud. Iaşi, Cărligătura. *Onişcani* tîrguşor în jud. Roman, Siretul de jos. In vechi amândouă erau în ţinutul Cărligăturei, dispărut după 1838, când cu noua împărţire şi rotunzire a judeţelor din Moldova. Intemeerea acestor sate cade în scl. al XIV-a şi XV-a pe câ id trăiau boerii *loan Sinescul* şi *Onicicov*, unul *fiul lui Sin*, altul a *lui Onicică* (Kicera Onicicăi).

Boer cu numele de *Sin* avem pe *Bărlici* (cf. Uricar XVIII ad finem); se vede că numele de *Sin* a fost mai

viu întrebuințat de cât altă poreclă și s'a păstrat la urmași : Sin+escu, plural *Sin+eşti*, de unde apoi numele dat localităței Sinești.

Onicicanii, azi Onișcanii, ca veșnic=vecinic, crâșmă =cârciumă, pașnic=pacinic. Ne aminteşte de *Onicică*, *Onicicov*=a lui Onicico. Dacă în *Oană* cetim pe *Ioan*, căci se întîlneşte și *Vană* și *Oană*, atunci *Onicico* ar fi *Ioniță*, onomastica slavă fiind în putere prin scl. al XV-lea.

4). *Unde a fost casa lui Ion moșului lor și a Stanciului tatălui lor* ; pe slavoneşte ar fi гдѣ бнл домъ Iwнл дѣдъ ихъ. Ion Sinescul a trăit supt Alexandru cel Bun, ca și *Onicico*, care au direse la mâna lor de la acest voevod. Pe la 1400 nu era sat pe locul Sineștilor. Ion Sinescul, adică *fiul* lui *Sin* își făcu casă pentru el. In acea casă a trăit familia lui ; acolo a trăit dintre copii și *Stanciul*, care la rîndul lui a avut și el 3 copii : *Giurgea*, *Manoil şi Isaia*. Dacă bunul și tatăl lor și-a zis *Sinescul*, fiind câte unul, copiii și familia la un loc şi-au zis *Sineştii* Casele s'au înmulțit și așezările lor au închegat satul, și iată dar trecerea de la întemeetori : Sin, Sinescu, Sinești, la satul *Sineşti*, de la proprietar la proprietate.

Tot asemenea *Onicico*=Ioniță care se numea și *Palmeş*, trăitor supt Alexandru cel Bun a avut de fiu pe *Ilie Palmeş* și acesta pe *Jiurjea Palmeş*. Contemporanii au legat în gura lor mai mult numele de *Onicico*, adică numele de botez, ca și în alte localități : *Ioaniţeşti*, *Ivăniţeşti*, etc., de cât porecla *palmeş*. și a dat numele locului după acest fapt, punând sufixul *ani*, *Onicicani*, *Onişcani*, ca în *Lungani*, *Vătcani* (azi Vutcani).

Din zecile de documente de prin scl. al XV-lea, reiese un fapt social de foarte mare însemnătate pentru desvoltarea elementului rural în țara noastră. Mai toată țara Moldovei trebue să ne-o închipuim acoperită cu păduri. Târgurile, așezări din vechi, erau presărate pe curgerile a-

pelor, la deschideri de văi largi, sau celăţi împrejmuite cu ziduri, ca Hotin, Neamţ, Novograd. In locul satelor de azi cu sute de case, trebue să vedem numai aşezări singuratice de case a *vitezilor* oşteni ai voivozilor, ori a slugilor sale credincioase, care capătă pământ din imensitatea codrilor unde îşi deschid poene şi izbutesc a-şi face case din bârne în mijlocul codrilor şi al văgăunilor. Din acele aşezări vechi de case au eşit satele de azi, dacă n'au venit împrejuri năprasnice, care să le strice aşezarea.

5). «*Şi pe acel hotar egumenul şi călugării de la Putna* **să facă sate** *şi prisăci*“ Stefan Vodă cumpărând cele 2 sate *Sineştii şi Onicicanii* cu câte 200 zloţi tătărăşti fie-care, le-a fost dat mănăstirei Putna pentru pomenirea strămoşilor şi părinţilor săi şi pentru sanatatea sa şi a doamnei sale *Maria*. Odată întrată mănăstirea Putna în stăpânire în aceste 2 hotară s'a simţit nevoe de a'şi face sat pe ele, căci numai cu aşezările de case ale foştilor proprietari, deposedaţi prin vânzare: *Giurgea Sinescul* şi *Giurgea Palmeş* nu era mulţumită mănăstirea; şi de aceia egumenul Paisie cu întregul sobor al Putnei cere de la Vodă îngăduiala ca chiar în actul de donaţie (*daanie*) să se prevadă dreptul de a-şi face sat, aceasta intrând în atribuţiile esclusive ale domnului, fiind o chestie de stat—*colonizarea*. De unde dar între 1400 şi 1500 atât în Sineşti cât şi în Onişcani nu erau de cât aşezările de case ale proprietarilor, odată aceştia ieşiţi de pe moşie, mănăstirea a căpătat voie să facă sat, prin aducere de oameni străini *liuzi*. Aceştia faţă cu noul stăpân—mănăstirea Putna—au devenit *vecini*, mai apoi *clacaşi*; şi deci vecinatul în aceste 2 sate începe cu sect. al XVI-lea, nu mai de vreme.

6). *Hotarele*. Cele două sate Onişcanii şi Sineştii sînt cuprinse în acelaş hotar. Ca semne avem: pădure, drum, teiu, movili săpate, rădiu, ulm, gropi, părău; „*Zăpodie*“, se mai aminteşte şi de *movili vechi*, care dacă pentru cei

de la 1500 erau vechi sigur că trebue să le punem de pe la începutul sec. al XV-lea- supt Alexandru cel Bun, când s'au delimitat poate pentru întâiaşi dată proprietatea acelui *Sin* (Bârlici).

Cuvântul *zăpodie* vine des în documentele vechi. După etimologie cuvântul e slav: *zapod*=latebra, ascunsoare; întunecime. подъ, заподъ. Vechii traducători ai textelor bisericeşti au luat cuvântul slavon pe deantregul: *zăpodiile* iadului *„întunecimile"* iadului. Din textul adus mai sus pare a reieşi înţelesul cuvintului zăpodie. Conaki zice în tălmăcirea cuvintelor vechi de hotară că *zapodie este un loc întins pe o înălţime mare* (Uricar I ² 228). Iară textul nostru zice: „apoi în sus pe drum pe lângă părâul ce se cheamă Ezărăoanul la o movilă săpată aproape de drum, de-acolo peste zăpodie, apoi deasupra dealului, apoi pe deal la o movilă săpată, unde a fost un stejar: apoi în sus pe deal la dealul cel mare în codru». Hotarnica dar începe din vale de la părău unde era o movilă săpată, se urcă la deal peste zăpodie în deal iar la o movilă săpată, deacolo în sus până la alt deal mai mare în codru. Dealurile dar aici formau *terase=podine* sau *padine*, podişuri, din care cel întâi podiş, sau *padină*, se prezenta celor din drum ca o vizunie, ca o ascunzătoare, de o parte pe deal de la drumul mare. La aceste s'a zis şi să zic *zapodie*, iar satele aşezate pe asemenea *zăpodii* s'au numit *Zăpodeni*, cum e satul din jud. Vaslui, care ocupă coastele şi culmea dealului răsăritean a văii Teleajinei, fără să fie pe muchea dealului. Peste 58 de localităţi poartă la noi numele de *zăpodie* şi *zăpodeni*, ceea ce arată întinsa întrebuinţare ce a avut acest cuvânt din vechi supt influenţa slavonă, Din gura văii Teleajnei, unde ea se varsă în Bârlad, la podul Buloaei, apucă drumul îngust spre obârşia văii. drum de abia de o *teleagă, cărucioară*. spre vechiul sat Murgeştii, azi Bereasa şi dispărutele sate mai

din sus între Răşcani şi Bereasa. In gura văii se făcu prin 1475, în luptele cu Turcii de la Podul Inalt, Cetăţuea patrată de pământ, a cărui urme se văd şi azi pentru a stăvili intrarea Turcilor pe această vale şi a-i sili să ia drumul îngust şi mocirlos spre *Podul Inalt.* |Pe coasta răsăriteană a dealurilor trăia pe atunci Costea Sărăcină. cu fiica sa *Anuşca* şi cu nepotul său Matei aprodul. Aşăzarea lor se chema *Drăncălăeşti* (дрънкълъещіи). Aşa ne-o dă uricul din 6987 April 29 (Arhiva XV, 266). Se vede însă că aşezarea satului lor fiind pe o *zăpodie,* plecând din vale spre culmea dealului,—cum şi este— s'a uitat cu vremea denumirea de *Drăncălăeşti,* dacă nu cumva se va fi păstrând în niscaiva numiri locale topografice. şi a învins acea de *zăpodie, zăpodeni,* cum se zice şi azi, schimbare care a început a se opera de la secl. al XVI lea încoace, când încă influenţa slavonă era destul de puternică, Vasluiul fiind plin de numiri topografice slavone.

11). Document din 6979 Oct. 14

Sumar: Ştefan Vodă dă şi întăreşte lui Jurju Coteţ şi fratelui său Cozma Coteţ ocina lor *Coteciarii,* cumpărat de la Greaca fata Rusului Toader cu 80 zloţi tătărăşti cum şi dania de prisacă la *Fântăniţe* făcută lor de Nastea fata Beculuí, femeea Delii, tot în Coteceri.

† Ꙗ(и)л(о)стію Б(о)жіею. мы. Ѳтєфан воєвод г(о)с(по)д(а)рь земли Молдавскои. чиным знаменито сѫм листомь нашим вѣсѣм кто нан ѕзрит. нли его чтучи ѕслышит. wже тоты истинны. слѫгы наши вѣрны. Жѕрѫжь ко= ‖ тєць. и брат его. Козма Котєць. слѫжили нам право. и вѣрно. тѫм мы видѫвши иχ правѣю и вѣрнѣю слѫжбою до нас. жаловали єсмы иχ wсобною нашею м(и)л(о)стїю. и дали. и потвръдили єсми ‖ имь иχ

правѣю wтнинѫ село наимѧ. котечарыи. що wны кѫпили wт Грѧкы. дочка Рѫсwва. за. п. злат татарскыχ. и також ѫстала. Наста. дочка. Бекова. жени Дѣлина и да ‖ лл wна по своеи доброи воли. wдно мѣсто (w)т=(н)инѫ. лл Фынтынице. и тиж дали Жѫржѫ Котецѫ wт своею стар(. . . . ко)течары. и пасика. щобы wсобно била емѫ ‖ Жѫржи Котецѫ. тое вѫсе вишеписаное да ест имь wт нас равно ѫрик.и дѣтем иχ. равно. и ѫнѫчатом иχ. и правиѫчатом иχ. и праціѫрѫтом иχ. и вѫсемѫ родѫ иχ. кто им наиближнны бѫдет непорѫшено. николи ‖ ни ѫ(. . . .). на вѣкки. а хотарь томѫ селѫ да ест wт ѫсиχ. сторонь по старомѫ его хотарю кѫды из вѣка wживали. а на то ест вѣра г(о)с(подст)вами вишеписанагоми. Стефана. воеводы. и вѣра вѫзли ‖ бленагомы с(ы)на г(о)с=(подст)вами. Ялександра. и вѣра божь наших. вѣра пана Стаичѫла и с(ы)на его пана Мырзы. вѣра пана Клаикѫла. и с[ы]на его пана Дѫмы. старости Хотинсци. вѣра ‖ пана Боди дворника. вѣра пана Звинары вѣра пана Лѫка. и пана Клѫча. прѫкѫлабы вѣлоградсци. вѣра пана Нѧга. и пана Ивашка прѫкѫлабы Келіисци. вѣра пана Яр ‖ вѫре прѫкѫлаба Немецкого. вѣра нана Бѫхти. вѣра пана Фети Новоградского. вѣра пана Гангѫра. прѫкѫлаба Орхеиского. вѣра пана Щефѫла Чернат. вѣра па= ‖ на. Чокырліе. вѣра пана Яцка Хѫдича. вѣра пана Ивашка Хринковича. вѣра пана Кранчана спатарѧ. вѣра пана Югы вистиарника. вѣра пана Югы постелника. ‖ вѣра пана Дажбога Чашника. вѣра пана Томы столника. вѣра пана Или Хѫрѫ комиса. и вѣра вѫсѧχ божь наших Молдавскыχ великыχ. и малыχ. а по нашем жизотѣ когѫ в(ог)ѫ ‖ из(вере)т бити г(о)с(по)=

д(а)рѫ. нашеи земли. wт дѣтеи нашиѫ. или wт нашего племене. бѫд кто бѫдет. тот цюбы (и)м [непорѫшил нашего да)аніа. али цюбы им ѫтверѫдил. и ѫкрѣпил за иѫ правѫю. (и) вѣрнѫю слѫжбѫ. а на бѫлшеи потверѫжденіе томѫ вѫсемѫ вишеписанномѫ. велѣли есмы нашемѫ вѣрномѫ болѣрінѫ. ‖ панѫ томѣ лwг(о)детѫ писати. и нашѫ печат привѣсити ксемѫ нашемѫ листѫ. нис. Gтецко диѫкь ѫ Gѫчавѣ. в(ѫ)лѣт ‡Sцод. wѫ. кд.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Vodă, Domn ţării Moldaviei facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor cui pre dînsa vor căuta, sau lui cetindu-se o va auzi. Iată că aceste adevărate ale noastre slugi credincioşii *Jurjea Coteţ* şi fratele său *Cozma Coteţ* au slujit noauă cu dreptate şi credinţă. Deci noi văzând a lor dreaptă şi cu credinţă slujbă cătră noi miluitu-ne-am noi spre ei cu osebita noastră milă, şi am dat, şi am întărit noi lor, a lor dreaptă ocină satul anume *Coteciarii*, ce singuri ei l'au cumparat de la *Greaca fata Rusei* cu 80 zloţi tătărăşti. Şi iarăşi s'au sculat *Nastea*, fata *Becului* femeia *Delii,* şi dat'a ea singură de a ei bună voe un loc de..... *la Fântâniţe*. Şi iarăşi au dat Jurjei Coteţ din al ei bătrân din Coteciari şi prisaca, care în deosebi se fie a Jurjei Coteţului. Toate aceste de mai sus scrise să le fie de la noi deplin uric şi copiilor lor deplin şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, şi la tot neamul lor ce li va fi mai de aproape neruşuit nici odănăoară în vac de vac.

Iar hotarul acelui sat să fie dinspre toate părţile după vechiul lui hotar, pe unde din vac a umblat.

Iar la aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrise *Ștefan Voevod* și credința iubitului fiu al domniei mele *Alexandru;* și credința boerilor noștri, credința jupânului *Stanciul* și fiului său *Mârza*, credința jupânului *Vlăicu* și fiului său *Duma*, staroste de Hotin, credința jupânului *Bode* dvornicul, credința jupânului *Zbiiare*, credința jupânului *Luca*, și giupânului *Vâlcu* parcalabi de Cetatea Albă, credința giupânului *Neagu* și giupânului *Ivașcu*, parcalabi de Kilia, credința giupânului *Arbure* parcalab de Neamț, credința giupânului *Buhtea*, credința giupânului *Fete* de la Novograd, credința giupânului *Gangur* parcalab de Orheiu, credința giupânului *Steful Cernat*, credința giupânului *Ciocârlie*, credința giupânului *Iațco Hudici*, credința giupânului *Ivașcu Hrincovici*, credința giupânului *Vrăncean* spatarul, credința giupânului *Iuga* visternicul, credința giupânului *Iuga* postelnicul, credința giupânului *Dajbog* paharnicul, credința giupânului *Toma* stolnicul, credința giupânului *Ile Huru* comisul, și credința tuturor boerilor noștri moldovenești a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine D-zeu va alege să fie domn țării noastre din copiii noștri, sau din semințiа noastră, fie cine-a fi, acela să nu le strice lor dania ci mai vîrtos să le-o întărească și împuternicească, de oare-ce noi înșine le-am dat și le-am întărit pentru a lor dreaptă și credincioasă slujbă.

Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am înșine la al nostru credincios boiarin pan Toma Logofătul să scrie și a noastră pecete s'o atârne către această a noastră carte. A scris Steţ̦co diiac în Suceava la anul 6979 Oct. 24.

NOTE

1). Originalul pergament e proprietatea fraților Leonida, proprietarii moșiei Târziilor din gura Crasnei. jud·

Fălciu. Are mărimea 0,46 şi 0.25 şi e scris pe latul lui Pecetea lipseşte şi nu se păstrează de cât foarte puţin din şnurul cel roş. In opisul general al actelor moşiei Târzii e trecut greşit supt anul 7079. Dl Leonida C, are o bogată arhivă de documente—peste 300, —din care am început a transcrie pe cele mai vechi şi care toate vorbesc de trupurile, care alcătuesc azi marea moşie Târziii.

2). *Nume de persoane*; Jurjь Coteţь, Cozma Coteţь Гржкы Рѣсивд, Nastѧ, Becov, Dьlina.

3). *Nume de localităţi*; Coteciari (котечарыи), ла фынтыниць;

Coteciari azi nu mai există ca sat село нанмѧ котечарыи" dar se păstrează ca denumire topografică în vale, chiar în drumul unde trenul Crasna-Huşi tae şoseaua, la aşezările de coşere de pe moşiea Târzii şi azi se zice: în *Coteceri*, lanurile ce vin în vale de satul Târzii. *Cotecieri* ne aminteşte de *Coteţ*. poreclă după numele comun *Coteţ*, dovadă vie că aşezările primitive ale lui Coteţ erau de aşa natură că semănau cu *Coteţele* de porci. Dacă în 1470 trăiau fraţii *Juriea şi Cozma* Coteţ urmează că tatăl lor a primit această poreclă, cel puţin cu 50 ani mai înainte—pe la 1420—când s'a pus începutul satului *Coteciari* dispărut azi şi ca silişte.

La Fântâniţe este un românism evident în textul slavon: ла фынтыниць, ceia ce arată că *Steţco*=Stefăniţă, diacul era Moldovan de baştină şi că dus de interesul de de a reda locurile cu denumirile lor consacrate prin uz, a uitat slavonul *Crăniţe* (крѣниць cf. Arhiva XV, 259) şi să pue românescul *fântâniţe*, căci aşa se zicea de cei de prin locurile acelea, porţiunea dată danie lui Jurj Coteţ de *Nastea* fata lui Becu şi femeia lui Delea, din bătrânul său din Coteciari,

Originalul nu e supus la nici o îndoială. Alăturând scrisoarea lui Steţco diac, cu acea din documentul fost în

posesiunea P. Sfețescu, și publicat de mine în Uricar XVIII, ca scris tot de Steţco diiac în 6978 oct. 26, urmează că e cu totul altă mână și că e o făurire de mai apoi a cuiva interesat pentru a'și trage de parte-i moșia; ori că trebue să admitem 2 Steţko la curtea lui Stefan Vodă.

4). Greaca fata lui Rus Toader e pomenită și în doc. din 7016, ca proprietară în văile acestea. Semnalăm însă că fraţii *Cozma şi Jurj* Coteţ cumpără satul *Coteciari* de la Greaca fata lui Rus, și că deci ar părea că satul își avea numele după cumpărător, nu după proprietarul ce vinde. Noi credem că și Greaca ca și tatăl ei Rus erau tot din neamul lui *Coteţ*, de și-a luat satul numele de *Coteciari* înainte de a fi vîndut la cei 2 *Coteţi*.

12). Document din 7016 Mart 2, Huși.

Sumar: Bogdan întărește lui Clănău spatarul și femei lui Dragna. *vara domnului, cumpărăturile sale în* satele Rusii, Buciumi și Bârgăoanii, pe Bârlad, cumparate de la nepoţii lui Sandu Gârbovăţ stolnicul cu 300 zloţi, foaste și lui cumpărătură de la Greaca fata lui Rus Toader; satul Radeștii pe Bilavoiu cumpărat de la Mărina Dumei Isăescul. nepot lui Știbor cu 90 zloţi, satul Radoslăveștii pre Strajnic cumparat de Stefan Vodă de la nepotul lui Ivan Frânciuc cu 52 zloţi și dat ne poatei sale Dragna, soţia lui Clănău spatarul.

Мастію бжіею ми Богдан воєвода. гндрь земли Молдавскои сѣмне фачем кѣ ачастѫ | карте а поастрѫ чине пре дънса. ва чети,саѣ чине кѣ врекиле вл авзи. | адекѫ ачестаа. адевѫрат. ал нострѣ. крединичос боіарін Цюпъчул, | Клъчъу Спътарюл. слѣжиндѫ маї дниинте лѣминатѣлѣи ръноѣсат пърintелуи нострѣ | Стефан Водѫ кѣ дрѣптѫ ши кѣ крединичас(ѫ) слѣжбѫ. пентрѣ | ачѣѫ ши нон вѫзиндѫ. а лѣи кѣ дрептат(е) ші кѣ крединцѫ слѣжѫ. ла ной. | сокотитѣнам ной лѣі. дін wсевітѫ мила поастрѫ. датѣнам | ші нам днтѫріт ної лѣі ші цюпънѣсеі луі Драгни. ѫнтра поастрѫ | цра Мълдовеі. а лор дрѣпте wчине ши кѣмпѫрѫтѣрі. че ей шіе—шаѫ кѣмпѫ-

рат. дикъ д зілеле луминатулуі ші ръповсат пъріптелуі дом | ніеі мѣле Стефан водъ. ниште сате пре Бърлад. анѹме Рѹсіи шї маі д цос | Бѹчѹміп. ші маі дін сѹс де Рѹсі Бъргъwаніи че еи ау кѹмпърат ачѣле | трі сате. де ла Михѹл. ші де ла фрателе съу Иwн. ші де ла семенціи | ле лор Єлена. непоціп. Радѹлуї Гърбовъц Столнікул. дрептѹ. т. злоці. | тътържші. чау фостѹ кумпъръtѹр ачѣле трєі сате ѹнкюлуі лор Радулуї | Грѣбовъц. столнікул де ла Грѣка фата луі Тоадер дін дїресе чау | авут пъріптеле еї Рѹс Тоадер де ла ал нострѹ прѣ сърмош Алексапдрѹ водъ. | Ші тарѣш ѹп сат пре Кілавою анѹме Рѹдецііп. че еи шау кумпърат | ачел сат де ла Мъріна фата Дѹмен Исъескѹл. непотѹл лу Щибор | чел бътрѣп ші а Зоікъп цюпънѣсеі луі Фете Якобъскул. дрептѹ | к. злоц тътърѣщ. ши тарѣш ѹп сат д гѹра Стражнічеи. анѹме Радослъ | вецііи. унде ау фостѹ. Радослав. чау фостѹ кѹмпърат. ачъл сат. луминатул ши | рѣпоусат пъріптеле домніеі мѣле. Стефан водъ. де ла Сингѹра. шї де ла | сора еи Станка. фічорїи Янѹшкъ непоціи луі Иван Фрънчюк. дрептѹ Нв. злоц тътърѣщі. ші дупъ жалоба. а луі нострѹ крединчос болърїп Кълнъу | спътарюл ши а непоатеі саале а ноастрѣ семінціе Драгна. лѣау | фостѹ дат лор ачел сат Радославецііп. ѹнде ау фостѹ радослав. ачѣле тоате | че маі сѹс скріем. сате ка съ ле фіе лор де ла ноі ѹрик кѹ тот венїтул | ші фічорілор лор. ші непоцілор лор, ші прѣстрънипоцілор ші фрацілор лор | шї тутурор семінцілор шї тот родул лор. чо (sic) вор хї маі апроапе не | рѹшепт. ніче ѡдатъ д вѣчї. пар хотарѣле а тутурор че маі сѹс скріем | сате. анѹме Рѹсіи. Бърга-

Ѡані | чес пре Кърлад. ші сатул чеі пре Білавою. анѣм Рѫдещі ші | сатул ⁂ гѣра Стражнічіи Радославещіи. ѳнде ав фостѵ Радослав. | ка с(ѫ) хіе лор деспре тоате пѫрціле. пре хотарѫле челе кътрѫ || не. пре ѳнде ав ⁂мблат де вак. таръ дѣпѫ ачаста кредінца ноастрѫ | че маі сѣс скрїем. ноі Богдан водѫ. ші кредінца боѥрілор ноштрі. нредінца ѭюпѫнул Щефѣл. ші кредінца ѭюпѫнул Драгош ворнік. ші ѭюпѫнул Тоадер | ші ѭюпѫнул Негріл пѫркълабіи де хотін. ші кредінца ѵпѫнулві | Єрімія ші Фрѣнтеш пѫркълабіи де Нѣмцѣ. ші кредінца ѭюпѫнулві | Шандрѣ пѫркълабул де четатеа ноаѫ. ші кредінца ѭюпѫнулві | Ярѣвре. портарюл де Сучав. ші ѭюпѫнул Могіла. ші ѭюпѫнул | Дан спътар. ші ѭюпѫнул Исак вистѣрнікул. ші ѵпѫнул Шарпе пос | тѣлникул. ші ѭюпѫнѣл Петріка пѫхарнікул ші ѭюпѫнул Косте Кърже | столнік. ші ѭюпѫнул Петріка коміс. ші кредінца тѵтѵрор боіарі | лор ноштрі Молдовенещї. марі ші мічі. Йръ дѣпѫ а ноастрѫ віацѫ ш домніе. чіні ка фі домнул църъ ноастре. дін фічюрїі ноштрї сав дін | тра ноастрѫ рудѫ. сав хіе пре чіне ва алѣце Дѵмн(е)зав а хі | домну. аі поастре църъ Молдовеі. тот ка ⁂(ѫ) наібѫ а рѣшеі а ноастрѫ | дааніе ші ⁂тѫрітѣр. че ка с(ѫ) аібѫ лор а ле да. ші а ле ⁂тѫрі | ачестор. че маі сѣс скріем пентрѣ кѫч ле таste лор. дааніе ші ⁂тѫрі | тѵр. дѣпѫ дааніѫ ші ⁂нтѫрітѵра. ⁂мінатѵлві ші рѫпосат(ѵ)лві. | пѫрінтелві нострѵ ші пентрѣ маі маре кредінцѫ. ам ⁂дѫцат пре ал нос | трѵ кредінчос ші чінстіт боѥріо. Тѫтѵл лор. дѣ скріс ші а ноастрѫ. | печѣте. ав легат. кътрѫ ачастѫ адевъратѫ картѣ ноастрѫ.

Пісал Кѫскан ѵ Хѵш лѣт ‡Зѳї.
Март К.

NOTE

1) Suretul face parte din arhiva de acte a d-lui C. Leonida. Târzii ; l'am redat cu chirilice, căci prezintă importanță atât în lipsa originalului slavon, cât și mai ales că face parte din seria întâia de traduceri făcute de Pavăl Rugină și Gh. Hermeziu *probabil* de pe originalele slavone, păstrând și greșelele primelor traduceri și arhaismul formelor de graiu

2). *Nume de persoane*, Кажнзѕ spătariul, Dragna, Mihul, Ioin, Elena, Radul Gărbovăț, Rus Toader, Greaca, Mărina, Duma Isăescul, Știbor cel bătrân, Zoica, Fetea Iacobăscul, Radoslav, *Singura*, Stanca, Ioan Frâncic.

3). *Nume de localități*, Rusii (рѕсіи), Buciumii, Bărgăwanii, Rădești, apa Bilavoiului, Radoslăveștii, gura Strajnicei.

4). «*a nepoatei saale, a noastră seminție, Dragna*", *giupăneasa lui Clănău spatarul*. Pasajul acesta ne lărgește cunoștințele asupra familiei Marelui Voevod Stefan. Clănău spătarul, pe spetele căruia s'au făurit falșul izvod de pe cronica latinească a lui Hurul, în Vaslui la 1495, își avea proprietățile sale în jos de Vaslui, cum dovedește suretul nostru. Clănău și cu soția sa *Dragna* cumpărase încă înainte de 1500 următoarele sate : *Rusii*, *Buciumii*, și *Bărgăoanii*, pe Bârlad de la nepoții lui Radu Gărbovăț ; *Rădeștii* pe Bilavoiu și *Radoslăveștii* pe Strajnic, acesta din urmă îl cumpărase Stefan Vodă de la *Singura* și *Stanca* nepoatele lui *Ivan Frânciuc* cu 52 zloți tătărăști, *probabil* în vederea darului de nuntă ce a dat nepoatei sale *Dragna* la însoțirea ei cu Clănău spătarul, cam pe la 1487, când e și rădicat la rangul de spatar, fără să fi avut mai înainte altă boerie Această rădicare neobicinuită arată că înnemurirea a trebuit să fie pricina rădicării la treapta Spătăriei a lui Clănău după Dragoș Spatarul, trecut apoi ca vornic.

Nu putem ști a cui din frații și surorile lui Stefan a putut fi această *Dragnă*.

Stefan avea de frați pe Ioachim, Ioan și Costea, iar ca surori pe Maria și Sorea. E vădit însă că Bogdan Vodă zice *Dragnei* semenția noastră, ceia ce noi trebue să traducem prin *vară primară*.

Textul original a trebuit să aibă cuvântul *plemea* (племен), pe care toți traducătorii vechi îl dau pe românește cu *semenție*. Din text reiese că *plemea* e văr primar. Bogdan, *fiul* lui Stefan și a Mariei, zice Dragnei *plemea* de și Stefan îi zice ei *nepoată*. Copiii vin în gradul al 4-lea de înrudire, părinții fiind în gradul al II-lea ca frați.

Putem face o observare juridică. Textele slavone sînt foarte precise în arătarea numai a trei grade de înrudire: *tată, fiu, nepot* (otet. sin, vnuc); *frate, vară*, (brat, sestra), mai mult încă știe să deosebească nepoții dacă sînt de frate ori de soră (*bratanici, sestricici*). De la al 4-lea grad lipsesc termenii proprii, fie că practica dreptului popular slav nu recunoștea asemenea înrudire, dovadă lipsa de termeni, fie că de fapt înrudirea începe a se slăbi de la al 4-lea grad, ceia ce se păstrează urme și în dreptul civil modern, putîndu-se îngădui căsătoria între veri.

Așa de tari au fost termenii de înrudire ca *brat, sin, otet'* că multă vreme au stăruit supt pana scriitorilor chiar în sec. al XVIII-lea, căci în procopsala lor slavă credeau nimerit a corcbezi graiul cu câte un *sin ego, brat ego* în loc să pue românescul *fiiu* și *frate*. Din contra în foarte multe texte slavone de prin sec. al XVI-lea și jumătatea întâia a sec. XVII-lea, scriitorii nedumeriți asupra cuvântului *semenție*=plemea, au pus în textul slavon cuvântul românesc: *văr premare* (cf. Uricar XVIII, 252. «să svoego pravuia *moșie* (pro *deadinu*)ot citfărta cist *din giumătate a triia parte*...; să svoego *vere premăre*; doc. din 7110).

Plemea a luat mai apoi noțiunea de *trib, familie, seminție*, om de acelaș neam, căci din primii bătrâni a unui sat s'a desvoltat *plemea* satului. Toate documentele

merg cu întărirea dreptului de proprietate la fii, nepoți, strănepoți, preastrănepoți=*deatem*, *unucom*, *preaunucom* și *preaştiureatom*; mai încolo începe denumirea de *răzeș*, *moșneni*, *plemea*.

Pentru noțiunea de văr primar (cousin) l. slavă ne dă o perifrasă: двоюродныи братъ (или сестра), sau genericul; *prietin*, приѣтѣль. Asemenea termini improprii n'au putut prinde la scriitorii noștri; și traducătorii vechi îmbibați mai mult în slavonă au luat pe *plemea*. ca să arăte pe vărul primar, iar mai apoi au fost siliți să pue românescul *văr* în chiar textul slavon.

5). *Greuca fata lui Toader Rus*, Acest Toader Rus a fost un mare proprietar în gura Crasnei și pe Bârlad, căci fata lui vinde 4 moșii: *Coteciarii* fraților Jurj și Cozma Coteț, iar *Rusii*, *Buciumii* și *Bărgăoanii* pre Bârlad lui Clănău Spătarul. Se vede că așezarea lor principală era în *Rusi*, care își ia numele după tatăl seu Toader *Rus*. Mulțimea localităților cu numele de *Rusi*—Ruși (рѣси, рѣши) arată că coloniile aduse pe aici au fost de *Rusi*. *Ruteni*, de peste Nistru, ca fiind în apropierea hotarelor noastre.

6). *Stibor cel bătrân* și *Duma Isăescul*. De acești 2 boeri avem amintire în documentele timpului. Așa de Stibor ne vorbește documentul din 6956 Febr. 18 (Ulianițki, 70), unde ni se spune că se chema și *Hodco*; iar de *Duma Isăescul* (Isaievici) se amintește între 6940 și 6947 (cf. Uricar XVIII, ad finem), cât despre *Isaia* tatăl său avem pomenire între 6927 și 6940 ca boer de țară fără titlu. Se vede din documentul nostru că aceștia erau boeri din țara de jos, băștinași în ținutul Vasluiului, căci Hodco Stibor și-a legat numele de satul de azi *Stioborănii*, unde este și un schit cu aceiași denumire,

7). **tot** *ca să naibă a ruşei a noastră daanie*. Fraza aceasta n'are înțeles prin sine; ce-i acela *tot*? ce-i a *ruşei*? Textul slavon a trebuit să cuprindă: тот щобы им непо-

рѣшил нашего даанїа, Traducătorul ținându-se strict de textul slavon a pus pe *tot* slavon în fraza românească. тотъ e demonstrativul *acela* : «*acela* ca să n'aibă a ruşei",

Iar a *ruşei* cuprinde în sine radicalul slavon din *neporuşie.* Traducătorii şi conţopiştii din cancelarie luase în întrebuinţare comună cuvântul **ruşiti**, romanizându-l în dezinenţă : *a ruşei, a ruşui,* apoi *a răşlui.*

13). Document din 7010 Ghenar 23, Huşi.

Sumar: Stefan Vodă întăreşte vânzarea ce Nastea nepoata lui Mihăilă Buzea şi cu nepoata ei Mărina fata Husului o fac către Leoa şi fratele său Petru cu 40 zloţi tătărăşti în o bucată de loc pe Sarata, pe Elan din hotarul târgului Huşi pe Drislavăţ.

Suretъ scosъ (de) pe sărbie. pe moldovenie de la Ştefan Vod [1]) domnъ ţării [2]) Mold(ov)ii. din [3]) veleatъ [4]) 7010. Ghenar 23 [5]). zicând [6]).

Aşămnare [7]) facem cu aciast carte. nostră (tu)turor. cine a videw | sau ćitind a auziw. precum [8]) au vinit înainte nostră. şi înainte | a [9]) nostri. moldovin(e)şti boeri mari şi mici [10]). *Naste şi cu* w [11]) *nepo* | *ta ai Marına, (f)ata Husului.* de a lor bună voѧ [12])de nime silitъ [13]) nici | asupritъ [14]). şi a(u vân)dut a sa drѧpt [15]) wcin(ă şi) moşie. dintra al său dreptъ | şi adevărat u(ricъ). [16])din uricъ [16]) w bucată de (p)ământ. pe *sarata* parte | ce este despr(e ѧla)n *pi din giosъ* [17] *d(e târgu)lъ* [18] *Huşului.* Cei pe | *Drislavăţ* [19] *p(ărău).* şi au vândut (slugilor) no | ştri lui *Lewa* şi fra | ţinisău lu(i *Pet)ru.* în patru [20] | zăci galbini tătărăşti. şi sculându-să | slugile no(astre) Le | wan [21]) ş(i cu fratesău Petru ş)i au plătit

---

1) In pachetul hârtiilor lui N. Bădărău din Cârligaţi sînt 4 copii: A. B. C. D : dăm variantele după ele : 1) B. Vodъ, 2) B. ţărъi, 3) B. lipseşte, 4) B. veletъ, 5) C. n'are veleat ; D. dă veleat 7042. 6) B. lipseşte. 7) B. ѧsemnarѣ. 8) B. precumъ. 9) B. lipseşte. 10) B. mai mici. 11) B. lipseşte. 12) B. voe. 13) B, siliţ. 14) B. ѧasupriţ. 15) drѧptъ. 16) A. оурикъ. B. ѕриkъ. 17) B. ѡос. 18) B. târgul. 19) B, Drisla. 20) B. 40 M. 21) B. Lewa. 22) B. toţ. 23) B. sus.

toţz [22]) mai susz [23]) scrisz [24]) b(ani 40 gal(bin. [25]). tatareşt(z în mănule Nast)ei nepotei lui Mihăil [26]) Buză ş(i nepotei sa)le Mări(ni fetei Hu | sului. înainte nostră şi înainte (noştri M)oldovineşti (boeri şi no)i văzând între dănşii. | a lor bună (învoiala) şi tocmala (şi deplin pla)t. şi noi aşijdere. de la | noi lor am da(t şi am întărit [27]). slugil(or noştri). lui Lewa şi fraţini | său lui Pet(ru ac)eѧ mai susz num)ită ѡ | bucat [28]) de pământ. ce este | pe Sarata, p(arte ce) este despre Ѧlan [29]) şi (c)e e(st)e. pi di giosz [30]) din hotarulz | târgului. (nostr)u de Huşz. ce este pe Drisla părău ca săl [31]) fie lor | de la noi uri(cz [32]) c)u totz [33]) vinitul lor. ficiorilor lor. drept şi nepoţi | lor şi strănep(oţi)lor [34]). şi a totz neamulz lor. cine sa alege lor mai | aproape.. neruş(ăit). ѧ veci [35]) iar hotar aceiѧ [36]) bucată de pământ (sic) [37]) ca să fie. | din hotarulz (târgu)lui nostru. din Huş: pe din gios [38]) iar despre alte părţz | după hotarul c(el) vechiu. pe unde au ѧblat dinz veci [39]) şi pentru, aceѧ este | credinţa domn(ii n)ostre, Stefan Voevod şi credinţa pre iubiţilor | fiilor noştri. Alexandru Bogdan şi Vlad: şi credinţa boerilor noştri | mare şi miчь. (iar) pe cine. a alege Dumneseu a fi domnz [40]) ѧ pământulz [41]) nostru Moldo(venesc), ca să aibă a ѧtări şi a milui pentru încredinţata [42]) | slujba | (lor şi pentr)u aceiѧ [43]) am poroncit credinciosului boeriul [44]) domnii nostre. | (Marelui logo)fet [45]) Tѧutulz [46]) ca s(ă) scrie. si s(ă) spănzure [47]) pecete nostră. | în dos *către ачasta carte nostră. săngurz d(omn)ul au zisz* [48]).

pe fila a doua jos : нрєшт Iw (n. Raţă)

---

24) B. scris. 25) B. zloţ 26) B. Mihăilă. 27) A. B. ѧтzрит. 28) B, bucatz. 29) B. Elan. 30) B. ꙋос. 31) B. ca să. 32) A. оꙋрикz. B. ѕрикz. 33) B. tot. 34) B. strenepoţiloro, 35) A. вєч. B. вєчи 36) A. ачеїѧ. B. ачиѧ. 37. B. pământ. 38) B. dinz ꙋосz. 39) дин вєчг. 40) B. domnѕ. 41) B. pământu. 42) B. încredinţată. 43) B, ачєѧ. 44) boeriului nostru 45) logofăt. 46) Tăutulz, 47) спзнзѕрѣ. 48) în copia *b* lipseşte tot acest rând, ce stă scris în dosul paginei sus.

NOTE

1) Cele 2 surete le-am copiat din bogatul pachet de documente a d-lui N. Bădărău din Cârligaţi, jud. Fălciu, pachet ce cuprinde la 300 bucăţi,

Păr. Episcop Melhisedec, care aduce acest suret în cronica Huşilor (pag. 16). spune în notă că traducerea veche (copia A.), pe care am dat'o ca text ar fi făcută de un preot *Ioniţă Raţă în 1757.* In adevăr în josul filei a 2-a (faţa a 3-a) se vede scris în litere bisericeşti: прест Iw; iar alta ar fi făcută de *polcovnicul Pavăl Debriş* ot Mitropolie la 1798. Din amândouă aceste traduceri—uricul original nu există,--se vede că originalul era stricat în multe locuri, în cât cu greu unele se ceteau, iar altele nici de cum..: Traducătorul din urmă n'a putut ceti nici data; iar cel dintâiu a cetit 7010 Ghenar 23".

Urmează dar că şi în pachetul de documente a Cârligaţilor Episcopiei Huşilor, din Arhiva Statului, ca şi în pachetul d-lui N. Bădărău se păstrează cîte două copii. de pe un original foarte rupt. Eu cred că originalul suretelor e acel dat de mine de la dl N. Bădărău, căci strămoşii săi au avut procese cu Episcopia pentru hotară şi ei au trebuit să-şi scoată traduceri din ce în ce mai bune. Aceasta se dovedeşte şi prin notiţa pusă pe a doua copie, notată de noi cu B. şi unde cetim: «un suret de pe uricul vechiu am *luat* din mâna *badilui Andronachi Bădărău* şam dat acest suret în locul suretului ca să aducă suretul iar la mâna dumisale". Erei Dumitrachi.

Notiţa e foarte instructivă. Copia A, scrisă frumos de preotul Ioniţă Raţă încă de prin 1757, fu încredinţată preotului Dumitraki către 1798, în procesele de pământ. Se crezu însă de cuviinţă şi badea Andrunaki Bădărău ceru ca acest Ierei Dumitraki să scoată o copie de pe suretul vechiu. Copia e scoasă cu stersături şi adause, ceia-ce arată că pr. Dumitraki era şi prost caligraf şi rău copiator'

Copia A. are 3 fâșii rupte și roase de șoareci, de aceia am dat în paranteză după copia B. lipsurile observîndu-se în de aprcape a lor înrudire. Copia B. e pe o singură filă scrisă cu rânduri rărite pe sus și pe margine ; se vede a fi scrisă mai pe urmă, pe când copia A era în întregime și nu începuse a fi roasă de șoareci (v. Surete și Izvoade VIII 237).

B). *Nume de Persoane* Naste, Mărina. Husul. Leoa, Petru, Mihăilă Buză.

C). *Nume de localități*, Sarata, Ialan, târgul Hușului Drislavăț părău.

D). In jurul numelui *Hus* s'a legat părerea cu origina orașului Huși. In teză generală locurile luîndu-și numele după primii proprietari, nimic mai natural că și orașul Huși să-și fi luat numele de la acel *Hus*, a cărui neamuri ni le arată documentele timpului. Cum însă cuvântul *Huși*—χѕс, гѕсо, χѕсоχ. are înțeles și în slavonește (*gănscă*) și în ungurește (*carne*) și ca denumire de sectă (Ioan Hus) părerile s'au împărțit între aceste 3 etimologii.

După sistemul general al toponimiei țării, ipoteza că Hușii vin de la Husul are foarte mare probabilitate (Episc. Melhisedec): după faptul că colonia de unguri, azi Catolici, ar fi fost adeptă ereziei lui *Hus* până le 1572, are multă probabilitate ipoteza că *Huși* își trag numele de la colonia de slovaci-Ungureni ce țineră de biserica lui Hus de la 1460—1570 ; (B. P. Hajdeu); după tradiția făurită adhoc de preuții ungureni Catolici ar urma că *Hușii* își trag numele de la trunchiurile de *mesercii* (cășăpii), unde se desfăcea *huș* adică *carne*.

In ori ce caz un *Husul* a trăit prin secl. al XV-le prin văile Elanului, și amintirea s'a păstrat de el până târziu încoace când se determină locul încă prin vorba: *unde a trăit Husul.* гдѣ бнл χѕсѕл, (cf. Uricar XVIII, 161, nota 4.). In adevăr în 7069 Iunie 23, Alexandru Lăpușneanu întărește vânzarea ce o fac cu 100 zloți tătărăști ficiorii lui

Clinciu: *Sava*, *Muşa* şi *Buna* către *Dumitra*, *Ion şi Sara* soţia lui în 2 sate pe Elan: unde a fost Roman Blândul şi unde a fost Husul «гдѣ бил Роман Блъндъл, на Сърáто и дрѣгоѥ сѣло гдѣ бил Хѫсъл».

Ca aşezare dar teritorială provenită din faptul continuărei proprietăţii la urmaşii lui Husul nu găsim pe valea Drislavăţului. Acest Husul a trăit pe valea Elanului, ce-i dreptul în apropierea târgului Huşi, care-şi întindea hotarăle sale departe până peste Prut şi până la Ialan. Acest Husul n'a putut întemeia sat, căci în 1561 cu 59 ani în urma documentului nostru se zice numai *gde bil Husul* deşi încă din 1495 se zicea *vă guso*, *vă husoh* (вѫ гѕсо ѕ χѕсѡχ), iar documentul nostru zice lămurit «din hotarul târgului nostru din Huşi, târgul Huşului».

Stefan Vodă singur dar a fixat numirea de Huşi locului de pe Drislavăţ, unde şi-a zidit biserică întru cinstea vîrhovnicilor apostoli Petru şi Pavel în 7003. aşezînd târg în preajma bisericei, cum şi zice el singur cu 7 ani după zidirea bisericei: «târgul nostru din Huşi«. E forte probabil acum că din marele domeniu, care era al Husului, de pe Drislavăţ, Elan şi Sărata, să nu se fixeze numele de Huşi la locul, unde a trăit în adevăr Husul—pe Elan—nici pe Sărata, ci la porţiunea de loc, unde împrejurările au adus să se fixeze colonia de adepţi ai lui *Hus*, omonimul boerului moldovan de pe Elan, şi unde Stefan Vodă dus de pietatea creştină a ţinut să înalţe o biserică pentru întărirea credinţei în ţara de jos. mai slabă supt raportul legăturilor sale vecine cu Tatarii din Bugeac, ca mai departe de scaunul de la Suceava.

Din alte documente putem prinde înrudirea acestui boer *Husul*. Fata lui *Mărina* venea nepoată *Nastei*, care era fata lui *Costea*, acesta ficior lui *Oană Dvornicul*, dar şi nepoată lui *Mihăilă Buzea*. Nastea avea fraţi şi surori pe *Toma* şi *Ilca*, iar de veri pe *Ana* şi *Sima*, ficiorii lui Lazăr, toţi nepoţi lui *Oană dvornicul*.

Oană dvornicul il găsim în jumătatea întâia a secl. al XV-lea, supt Alexandru cel Bun, între 1400—1410 (cf, Uricar XVIII ad finem). Nepoata lui Nastea, venea nepoată și lui *Mihail Buzea*, fără a ști exact dacă după tată ori după mamă; în ori ce caz și acest M. Buzea a trăit tot supt Alexandru cel Bun; de la el vine numele satului Buzeștii de sus și de jos pe Sărata. Iar Mărina, care era nepoată Nastei, dar și fată Husului, nu putea fi de cât fiica *Ilcăi*, sora Nastei și *probabil soția lui Husul*, alias *Gănscă*. Iată dar urmași de ai lui Oană dvornicul din 1408, cari aproape după o sută de ani își schimbă numele și își înstrăinează răzășia lor de pe Elan către frații *Leoa și Petru* pentru 40 zloți tătărăști, o porțiune mică din marea lor moștenire de pe Elan, Sărata și Drislavăț. Leoa și-a păstrat numele în satul *Leoști*, în vecinătatea Cărligaților. ceia ce arată că moștenirea teritorială a mers din neam în neam, închegându-se sat în jurul așezării lor.

In actele Bădărăilor de la Fălciu găsim dată spița de urmașii lui *Leoa* și *Petru*. Astfel în procesele între 1770—1798 încinse între Constandin Bădărău și răzeșii lui, urmate apoi de Andronaki Bădărău se aduc spițe de urmașii lui *Gănscă* (alias *Husu*). și ai lui *Petru*

Leoa și Petru frați; Petru a născut pe Lazor, Lazor a născut pe Gherman, Gherman pe Lupul, Lupul a născut pe *Hiloteia*, *Mirăuț* și **Ghervasă Gănscă**. ar urma că toți antecesorii lui Ghervasă Gănscă au fost tot Gănscă (adică *Husul*), și că dar frații Leoa și Petru au fost tot rude ceva de ai Husului, fiind și ei tot din familia *Gănscă* (Husul, *Gus*, Gans=*gons*=*găns*+*că*).

Ghervasă Gănscă a născut pe Sohiica și Toader Gănscă. Din Toader Gănscă se trag toți Gănsculești din părțile locului. Iar din Sohiica, *probabil* căsătorită cu *Andrei* fiul lui *Coman* și al Drăgușei, nepot și strănepot lui *Stan Polova*. unul din cei 3 bătrâni ai Făureștilor și al

altor trupuri de moşii din părţile locului (Berehoi, Stan Polova şi Vlaşcu Brumariu), s'a născut *Pavăl* poreclit *mutul*, care căsătorit cu *Ana* fiica lui C. Focşa, nepoata şi strănepoata lui V. Focşa, a născut 2 fete,

Una din fetele lui Pavăl mutul a fost *Maria*, căsătorită cu un *Bădărău* probabil *Gavril*, bănuit rudă de aproape cu *Patraşcu* şi *Gligore Bădărău*, din care se trag Bădărăii din judeţul Iaşi, toţi fiind trăitori prin părţile de jos ale Bugeacului, pe la Kilia şi trăgându-se în sus unii în Fălciu, alţii în Iaşi, alţii pe la Dorohoi, cătră 1700.

Cu aceşti urmaşi ajungem la pragul secl. al XVIII-le când se înmulţesc actele răzăşiilor şi Istoria devine mai cunoscută în amănunte. *Gănscă*, *Focşa*, *Bădărău*, iată urmaşii în linie dreaptă şi prin încrucişare ai vechilor proprietari din părtile Sărăţii şi Elanului de prin secl. XV-lea.

Gavril şi Maria Bădărău nasc pe *Irina*, Ion Bădărău şi Constandin Bădărău, care capătă carte de mazilie şi ruptaş de cămară, şi sporeşte averea lui prin multe cumpărături şi lungi procese, răscolind toate încuscririle şi stabilindu-şi dreptul de proprietate în multe moşii, cum se constată din următoarea carte gospod de la Scarlat Grigore Ghica Voevod din 7265 Febr. 23.

„Io Scarlat Grigore Ghica Voevod, b. m. g. z. M. datam carte domnii mele lui Constandin Bădărău ruptaş de cămară şi altor fraţi ai lui, ci sau răspuns di pi mamă din oamenii moşului lor să fie volnici cu carte domnii mele a stăpâni şi a dijmui a lor dreaptă moşie anume: *Davideştii* şi *Făureştii* ce se chiamă acum *Şchiopenii*, şi *Timirlenii* şi *Onii* şi *Chircanii* şi *Balţaţi* şi *Buburuzi* şi *Focşa* cu bălţi de peşte, şi din *Hărtopul lui Frăteiu* şi *Micşineşti* şi să-şi ia de a zecea din ţarină, şi din fânaţi, din prisăci cu stupi, însă din cinci zăci de stupi unul, iar de va fi mai mulţi sau mai puţini să

deie câte o para de stup, și din grădini cu legumi, și din livezi cu pomi și din baltă cu pește și din tot locul cu tot vinitul moșii după obiceiu....." (Surete și Izvoade IX, 405).

Pe Constandin Bădărău îl mai găsim proprietar și cu năzuința de a-și stabili dreptul de proprietate în *Leoști*, în *Tabăra*, în *Hoalbe*, în *Buzești*, în *Cloșcari*, în *Penița*, (în *Skei*), și la *Dobreni* în gura Lăpușnei, cum dovedește altă carte gospod din același an, lună și zi, 7265 Febr. 23, prin care se dă voe lui *Constandin Bădărău* și cumnatusău *Ioan Crețescul* și lui *Toader Gănscă*, *ruptaș de cămară* și altor răzeși ai lor ce s'au răspuns nepoți lui Cristian și lui Ghervasie și *strănepoții Levei și lui Pătre* a dijmui aceste moșii ; *Leoștii*, *Buzeștii*, *Plotuneștii*, *Cloșcarii*, *Penița* ce se chiamă *Șkeia*, *Bulboaca*, unde a șăzut moșul lor Bumbătă și *Dobrenii* din gura Lăpușnei". (idem «Surete și Izvoade» IX, 461).

Mulțimea moșiilor, care se vede se țineau lanț una de alta, tăind în diagonală dealurile ce cată din codrii Bărboșilor spre Prut, s'au numit mai apoi în acte : *moșii în 12 hotare*, *moșii în 11 hotare și moșii în 10 hotară*. In atât de multe hotară s'au iscat judecăți între răzeși și Episcopia de Huși, mai ales pentru Dobrenii din gura Lăpușnei, cum și pentru Leoști, unde Episcopia s'a vîrit cu danii și cumpărături. Procesele încep de prin 7265 și țin până către 1798. In timpul judecăți răzeșii au pus la cale un suret tălmăcit anume pentru apărarea pricinei lor, și unde textul era cu totul schimbat potrivit nevoii ce aveau a se folosi de dânsul.

Ca dovadă de întortochiată traducere și interpunere în text dăm în întregime acest suret, așa cum l'am copiat din actele N. Bădărău, în ale mele Surete și Izvoade VIII, 239:

„Suret de pe un uric vechi, de la domnul Stefan Vodă din veleat ѣѕЖѳ“ 7042 Ghenar 23 zile

„Facem ştire precum au venit la a nostru divan, stăndu şi arătăndu pre adevărat. ca or cine. vor ceti şi vor auzi. aice cu sufletul înainte me. şi înainte a mei. moldovineşti boeri. mari şi mici. *Naste i Mihail Buză nepot Nastei şi cu o nepoată a lui Mărina, fata Husulni,* căreia. pren bună voe nesălit de nimene au vândutu. cu voia un loc. adic dreptu ocină şi moşie lor strămoşască. cu uric care uric arată *un iaz i bucată de pământu. la Sărata, ce au fostu a Ilenei Buzoae, postelniciţa moaşa acestor vănzători precum arată întru o hotarnică veche a Husnlui, den Huş, la părău Dresla.* ce au vândutu slugilor noastre *Leoa i fratelui său Petru.* drept 40 zloţi tătărăşti slugilor nostre. lui Leoa i fratelui său Petru. plătindu-le în destul precum mai sus scria. bani 40 zloţi tătărăşti dându în mînule lor. a Nastei i nepotului său Mihail Buză. şi a Marinei nepoat lui fata Husului. înainte me. şi înaite ai mei moldovineşti boeri. din care şi noi văzându şi pe megieşilor de faţ. după tocmala lor. că sau luat plata în destul aşijdere şi noi am scris a nostră privileghia slugilor nostre lui Leoa. i fratelui său Petru tot pentru aciastă bucată. *de pămănt de la Sărata. ce trece peste Sarata 2 odgoane. gospod. cât şi un iazu care mai sus arată de la numita Ileana postelniciasă precum arată bătrâne hotarnicile lor.* Drept aceasta şi noi am întărit pe slugile nostre. mai sus numite. cu al nostru uric precum de sus duhul ne-a dat. răvnă să le fie lor. ocină şi moşie *Ciatnicilor* lor. şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi la tot rodul lor care vor fi mai aproape pentru aceste slugi ale noastre Leoa şi fratele său Petru. dece poroncindu domnie me. cu ai mei veliţi boeri Apostolescului

divan. de au strînsu cîțiva oameni cu frica lui Dumnezeu buni și de credință ca s'arăte *hotarăle vechi din bătrâni; au arătat precum au știut un hotar bătrân în prăval despre Elan, al doilea hotar in țifla despre târguşorul nostru Huşul, al treilea hotar ce este tot în dealul Huşului cam spre răsărit și toată stăpânirea pe bătrânele hotară* să fie nemișcați stăpînitori în vecinica viitoare vreme. precum sau pomenit mai sus. Drept aceia domnia me cu preiubiții și adevărați fiii mei boiare eu Stefan vodă. credința domnii mele mare boiaru *Alexandru Bogdan Vlad,* credința domnii mele *Dumitraşcu* post. părcălab de Hotin, credința domnii mele *Andrica Ștefula* vel vornicu. credința domnii mele *Petrica părcălab de Galaţ*... credința domnii mele *Moisă părcălab Neamțului,* credința domnii mele *Frumuza* vel visternic, credința domnii mele *Muşat vel comis al doile.* și alți boeri iproci. Poftim și pe luminații Domnii fii noștri pre care îi va rîndui puternicul Dumnezeu a fi domn în pămîntul nostru a Moldovei ca aceste slugi ale noastre, să fie miluiți și tare și puternici stăpîni drept ocină și cumpărătura lor *nerăşuiţi* și nesmintiți în veci, care pentru credințare și auzăre și mulți am întărit uricul apostolescului meu divan pecete spânzurând scriindu Tăutul logofăt i mare logofăt al nostru Șandru Cremanski în Huș.

Din traducerea alăturată se vede cât de colo interesul cel mare cu referință la hotară: „această bucată de pământ de la Sărata, ce trece peste Sărata *2 odgoane gospod cât și un iaz*". Iar mai la vale: «un hotar bătrân în prăval despre Elan; al doile hotar *în țiflă* despre târgușorul nostru Huși. al treilea hotar ce este tot *în dealul Huşului* cam spre răsărit".

Cu asemenea traduceri nu se putea mulțemi Episco-

pia. Se făcură mijlociri la domnie și în Noembrie 8 anu 1798, Alexandru Vodă Calimah scrie ispravnicilor de Fălciu, următoarele cu referință la tălmăcirea acestui ispisoc și a jalobei răzeșilor din Leoști pentru împresurarea ce pătimesc din partea Episcopiei.

„scoțând înaintea domnieivoastre o copie di pe un ispisoc sârbesc vechiu de la domnul Stefan Vodă, care copie spre incredințare Dv. ca să să dovedească de este adevărată după pomenitul ispisoc ați fi chemat pe *polcovnicul Pavăl* de la Episcopia Hușii și tălmăcind-o după cel adevărat ispisoc nu ar fi găsito adivărată, cu a căruia tălmăcire rămăind jăluitorii neodihniți, au venit aice și dândul acel ispisoc la *Ioniță tălmaciu*, ci să află la departamentul pricinilor străine, di pi cari scoțând copia și iscălindo că este întocma au dato la mâna jăluitorilor, cu care viind acolo să aduceți de față pe polcovnicul Pavăl și tălmăcinduse din cuvânt în cuvînt de o va cunoaște că este scoasă asămine di pi ispisoc să se încredințeze și de dînsul și apoi D-ta *bane Stefane Sturza* să mergi la fața locului și *după cuprinderea ispisocului să alegi părțile jăluitorilor de o parte stălpindule și cu pietre hotare.* („Surete și Izvoade“ IX, 469).

Cel interesat mai mult era *Andrunachi Bădărău* mazil, fiul lui Costandin Bădărău căruia i se recunoscuse încă din 1786 Noembr. 23, dreptul de a dijmui, după cum dovidește următoarea carte gospod:

Io Alexandru Ioan Mavrocordat Voevoda b. m. g, z. M. Prin domneasca noastră carte s'au dat volnicie lui *Andrunaki Bădărău mazil* ca să aibă a stăpâni a triia parte din bătrânul lui Ghervasie Gănscă din moșia Leoștii ot Fălciu, după carte de giudicată ce are iscălită de dumnealor veliții boeri din leat 1786

Noem. 19 și a-și lua dejma de a zăce din toate cele ce vor fi pe acea a treia parte pe obiceiu și după hotărârea ponturilor ce sunt în visterie cu pecete gospod, însă din țarini cu pâine. din fânațe, din livezi cu pomi, din prisăci cu stupi. Dreapt aceia poroncim domnie me dumnevoastră ispravnici de ținutul Fălciului pe cei ce nu se vor supune a da venitul moșiei după ponturi se împlinească de la dînșii ceia ce va fi cu drept.. iar având cine-va a răspunde împotriva acestei moșii cu scrisori dovezi ce vor ave să vie la divan ca să ste la judecată. aceasta. 1786. Noem. 23.

locul peceții domnești în tuș roș:

Procitoh vel logofăt, Iar în dos stă scris „sau trecut la condică". (Surete și Izvoade) IX, 403.

Andrei Condicar.

Episcopia rânduise pe polcovnicul Pavăl Debrici să facă traducerea după uricul rupt a lui Stefan Vodă. Traducerea polcovnicului Debrici e cea tipărită de Melhisedec în Cronica Hușilor pag. 16, și care la hotară spune acestea: «acea de mai sus numită parte de pământ ce este pe Sărata, partea ce este din Elan și ce este *mai jos de hotarul târgului nostru Huşii...*; iar hotarul acei bucați de pământ să fie din hotarul târgului nostru Hușii în gios.,...

Răzășii nu s'au mulțămit cu această traducere, ci au mijlocit la un traducător mai iscusit, la Ioniță Stamati biv vel căpitan za darabani diiac de divan gospod și tălmăcitorul departamentului pricinilor străine. In 4 Noembri 1798 el face traducerea, cum urmează:

Suret de pe uricu vechiu sârbescu de la Stefan Vodă din let.... Ghenar 23.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, domnul țării Moldaviei. facem știre cu această carte a noastră tuturor cui va căuta spre dânsa, sau ce-

tinduse va auzi, deci viind înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri ai Moldaviei mari şi mici *Nastea nepoata lui Mihail Buză şi nepoata ei Mărîna fiica lui Husul.* de a lor bună voe de nimine silite nici asuprite, au vândut a lor dreaptă moşie din drept strămoşescul lor uric din uricul (lipsă, nu se cunoaşte de la ce domn au fost uricu acel mai denainte), *o bucată de pământ pe Sărata. parte ce iaste din Ialan şi ce iaste pe din gios de târgul nostru Huşii, ce iaste pe Drislaveţii.* aceia au vândut-o slugilor noastre *Leoa şi fratelui său lui Petru* (Пѣтрѹ) dreptu 40 zloţi tătăraşti şi sculându-se slugile noastre Leo şi fratele său Pealru (Пѣтрѹ) au plătit acei bani de mai sus arătaţi 40 zloţ tătăraşti în *mâinile* Nastei nepoatei lui Mihail Buză şi a nepoatei ei Mărinei fiicii Husului, înainte noastră şi înainte boerilor noştri a Moldaviei.

Deci noi văzând între dânşii bună învoială şi tocmală şi plată deplin, aşâjderea şi de la noi leam dat şi leam întărit slugilor noastre, lui Leoa şi fratelui său lui Petru acea de mai sus arătată o bucată de pământ ce iaste pe Sărata, parte că iaste din Ialan şi ce iaste pe din gios de hotarul târgului nostru Huşii pe Drislavăţ.

Deci dar să le fie de la noi uric cu tot venitul lor, şi fiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi prestrănepoţilor lor, şi la tot neamul lor care se va alege mai aproape, nestrămutat nici odănăoară în veci. Dar hotarul acei bucăţi de pământ să fie din hotarul târgului nostru Huşi *valea*, dar de printralte părţi după hotarul cel vechiu, pe unde au apucat de au stăpânit din veci ; şi spre aceasta iaste însuşi credinţa domnii mele de mai sus arătat Noi Stefan Voevod şi credinţa prea iubiţilor fiilor noştri, Alexantru şi Bogdan Vlad şi credinţa boenoştri ai moldovei mari şi mici...

Iar după viața noastră cine va fi domn în pământul nostru al Moldovii, din fii noștri sau din niamul nostru, sau ori pe cine va alege Dumnezĕu să fie domn pământului nostru a Moldovii, acela să nu strice dania și întăritura noastră, asupra cumpărăturii lor, ci mai vârtos să le dea și să le întărească cumpărătura lor, fiind că și noi liam dat și liam întărit pentru a lor dreaptă și credinciasă slujbă către noi; și pentru mai mare tărie și întăritură tuturor acelor de mai sus scrise am poroncit cinstitului credincios boerului nostru D-sale Tăutul vel logofăt, să scrie și pecetea noastră să o lege către această carte a noastră.

l. p. gospod.

sau scris în Huși de Șandru.

NOTA. Sau tălmăcit din limba Sârbească pe limba Moldovenească în cât sau putut cunoaște slovele, fiind uric vechiu și în multe locuri rupt de mine Ioniță Stamati biv vel căpitan z(a) darabani. diiac de divan g(os)pod și tălmăcitorul departamentului pricinilor străine.

1798 Noemvri 4.

14). Document din 7005 Mart 20, Vaslui.

Sumar; Stefan Vodă întăreste comisului Ilea (Hurul) și surorii sale Anca și nepoatei sale de frate Măria următoarele: a) jumătate din Crăinicești pe Polocine dat danie de nepoatele lui Nan clucerul Drăgălina și Tudora; b) jumătate seliște din Gălești pe Polocine, unde a stat Mic Gălescul, iarăși dat danie de Drăgălina. Se arată și hotarele.

М(и)л(о)стію в(о)жіею мы Стефан Воєвода. г(о)с=п(о)д(а)рь. земли. Молдавскои. знаменито. чиним. иссим. листwм. нашим. кто. нан вѣзрит. или его чтоучи оус=лышить. wже пріидоша. прѣд нами. и прѣд нашими. ‖ молдавскими боiаре. великыми. и малими Дрѣгѣлинѣ.

дѡчка Настина, и сестричича. ѣй Тоудора дѡчка Василина оуноуки Нана Ключинка. по их доброи воли. никим непонѫжени. анипринсило= || кани и дали. свою правѫю wтнинѫ. wт их праваго. и питомаго оурика wг оу. рика дѧда их Нана ключника. половино село на Полочинех. наима половина. wт Краиничещи. нижнѣа част. и половиа wт мли= || на. . . . . племенникѡм своим. слѫжѧ нашемоу. панѫ или комисоу. и сестри его Янки. и братаничи. их Мѣрии. ино ми видавше. межи ними их. доброи воли. и доброе. их. даніѣ цю ѿни. им дали || по свою доброи. воли. а мы такождере. и wт нас. есмы дали. и потвръдили слѫжѧ нашемоу. панѫ Или комисѫ и сестри его Янки. и братаничи их. Мѣрїи тое прадреченное. половина село. на Полочи= || нех. наи= ма половина wт краиничещи. нижнѧа част. и сѫ половина wт млина. да ест им. и wт нас. ѯрика и сѫ вѣсѧм. доходѡм. им. и дѧтем. их равно. и оунѫчатом. их. и прѣѫнѫчатом. их. и прѧщоуратом. их и вѣсемѫ || родѫ. их. кто сѧ. им изберет наиближнии. непороушенно николиже на вѧкы. и пак оутом и оутотже час також прїиде прѧд нами. и прѧд нашими. молдавскими. бо= ѩре. тотаже вышеписанна || Дрѣгѣлинѣ. дочка Настина оуиѫка Нана Ключника, по еиже доброи воли. никим. непоноужена. анипринсилована. и дала wна сама wт свою части. и wт еи правѫю и питомѫю wтнинѫ. wт еи пра= ваго wу || рика. wт ѯрика. дѧда. еи. Нана Ключника. по= ловиа селище. тиж. на полочинех. наима половина wт Гѣлещи где биль. Мик Гѣлескоуль. вишнѧа част та дала. тиже. слѫжѧ нашемѫ панѫ. Или коми || сѫ. w= проче. wт его сестра wт Янка. и wт братанича его wт

Мѣрїе. нио мы видавше. межѣ нимн. их доброи воли. и
доброе. еи даанїе цо wна ѣмоу дала по своеи доброи воли
а мы такождере. и wт || нас есмы дали. и потврѣдили
слѳѳа нашемѳ. панѳ Или. комисѳ. тое прадреченное поло=
вина селицїе на Пwлwчинех. наима половина. wт Гѣ=
лещи. где был Мик Гѣлескѳл. вышнѣа част. како
да ест є || моу. wт нас. оуринкь. и сѣ вѣсам. доходwм.
емѳ и дѧтем его. и оунѳчатом. его. и прѣѿнѳчатом. его
и прѣцѳрѧтом. его. и вѣсемѳ родѳ его. кто сѧ имоу
изверет наближнїи непорѳшено. николи= || же на вѧки. а
хотарь томоу вишеписаннои половин(н) села. цо ест. на
полочинех. наима половини. wт Крѣниичещи. нижнои части
да ест. wт части Дрѣгѣлини. поченшн wт Стоѣанwва
потока. || та прости черес единь писк. та черес полочинех
и позыше еднои крѣницн. та на врѣх дила. на еднѳ
Имоу. и на един Столпь. wт толѣ прости. на двох
Иблони. а wт иншнх сторон. по старомѳ хо= || тарѳ кѳда
нз вѧка wживали. а пак хотарь. тои вишеписаннои поло=
вина селицн. тиж. цо на Полочинех. наима половини. wт
Гѣлещы. где был Мик Гѣлескоул. вишнои части. да
ест. wт всего || Хотара половина. и постаромѳ хотарѳ
кѳда из вѣка ѿживали. а на то ест вѣра нашего г(о)с=
[по)дс(т)ва. вышеписаннаго мы. Стефана воеводи. и
вѣра прѣвѣзлюбленнаго. с(и)на г(о)с(по)дс(т)вамы. Бог=
дана Клада. и вѣра. || боярь пана Болдора Дворни=
ка. вѣра пана Хрѣмана. вѣра пана Щефѳла. вѣра
пана Дѳма и пана Тоадера прѣкѣлабове Хотинскїи. вѣра
пана Єремїа Немецского. вѣра пана Шандра новоград=
ского. вѣра пана Клѣнѣѳ спѣтарѣ. вѣра пана Исака
вистѣрника. вѣра пана Дѳмша постелника. вѣра

пана Мохила чашника. вѣра пана Фрѹнте ‖ ша стол= ника. вѣра пана Петрика комиса. и вѣра вѣсѧ боꙗ= рь нашихъ. молдавскихъ. великихъ. и малихъ. а по нашем животѣ. кто боудет г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли wт дѣтеи нашихъ. или wт нашего рода. или ‖ wт нашего рода. (sic) или пак боуд кого Б(ог)ь изберет г(о)сп(о)= д(а)рем бити нашеи земли молдавскои. тот бы смѣ не= порѹшил нашего дааніа и потвръжденіѣ. аливы емѹ ѹт= врѣдил. и ѹкрѣпил. занѹже есмы ‖ емоу дали. и потвръ= дили. за его правою. и вѣрною слѹжбѹ. и за що ест. емѹ правда даанїѣ. а на болшѹю крѣпост и потвръжде= ніе. томѹ вѣсемѹ вишєписанномѹ. велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ на ‖ нѹ Тѣѹтоулови логофетоу писати и нашѹ печѣт привѣсити ксемѹ листѹ нашемѹ. писал. Шандрѹ Крѣжевич ѹ васлѹи. в(ѣ)л(ѣ)т ‡ѕѳ. м(ѧ)с(ѣ)ца март к.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Ştefan voevod, gospodar ţării Moldovei, înştiinţare facem cu această carte a noastră cui pe dânsa vor căta, sau lui citindu-i-se o va auzi, iată au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boeri a mari şi a mici *Drăgălina* fata *Nasteĭ* şi nepoata ei de soră *Tudora*, *fata Vasiliei*, nepoatele lui *Nanu Cliucinicu* (clucerul), de a lor bună voe de nimeni silite nici asuprite şi au dat a lor dreaptă ocină, din a lor drept şi adevărat uric, din uricul bunului lor *Nanu Clucerul* jumătate sat, pe *Polocine* anume giumătate din *Crăiniceşti* partea din gios şi giumătate din moară semiţiilor sale, slugii noastre lui pan

Ilĕa comisul, și surorii lui *Ancăi*, și nepoatei lor de frate *Măria*. Deci noi văzând între ei, de a lor bună voe, și de buna lor danie, ce dânșii au dat lor, de a lor bună voe, și noi așijderea și de la noi am dat noi și am întărit slugii noastre lui pan *Ilea* comisul și surorii lui Ancăi și nepoatei lor de frate *Măriei* acea de mai sus zisă jumătate de sat pe *Polocine*, anume jumătate din *Crainiceşti*, partea de gios. și cu giumătate din moară, să le fie lor și de la noi uric. și cu toate veniturile lor, și copiilor lor,deplin. și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor, și la tot neamul lor, ce li se va alege lor mai de aproape nerușuit nici o dănăoară în veaci. Iară întracestea și întracelași ceas iarăși au venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri Modovenești boiari aceiași de mai sus scrisă *Drăgălina* fata *Nastei*, nepoata *Nanului Clucerul* de a ei bună voe de nimeni silită nici asuprită și a dat ea singură din a ei parte și din a ei dreaptă și adevărată ocină, din al ei drept uric din uricul bunului ei *Nanu clucer*, giumătate seliște, iarăși pe *Polocine* anume giumătate din *Găleşti, unde a fost Micu Gălescul*, partea din sus. aceia a dat'o iarăși slugii noastre lui pan *Ilea comisul* în deosebi de sora lui de *Anca*, și de nepoata lui de frate de *Mărie*, deci noi văzînd între ei de a lor bună voe și buna ei danie, ce dânsa ia dat de a ei bună voe, și noi așijderea și de la noi înșine am dat și am întărit slugii noastre lui pan *Ilea comisul* acea de mai sus zisă jumătate de seliște pe *Polocine* anume giumătate din *Găleşti, unde a fost Mic Gălescul*, partea din sus, ca să fie lui de la noi uric și cu toate veniturile, lui copiilor lui și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui, și la tot neamul lui ce i se va alege lui mai de aproape nerușuit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acestei de mai sus scrisă ju-

mătate de sat,ce-i pe Polocine, anume jumătate din Crăiniceşti, partea din gios, să-i fie din partea Drăgălinei, începând din apa Stoianului, de acolo drept peste un pisc; de acole drept peste Polocine, şi mai sus de o fântână, de acolo la vîrful dealului, la *un şanţ* şi la un stâlp, de acolo drept la doi *meri*, iar despre alte laturi pe vechiul hotar, pe unde din veci au umblat. Iar hotarul acelei de mai sus scrisă jumătate din seliște, ce-i iarăşi pe Polocine, anume jumătate din Gălești, unde a fost Mic Gălescul, partea din sus să fie din tot hotarul jumătate şi pe vechiul hotar, unde din veaci a umblat. Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Ştefan Voevod, şi credința prea iubitului fiu al Domniei mele *Bogdan Vodă*, şi credința boierilor noştri, credința boerului *Duma*, credința boerului *Boldur dvornic*, credința boerului *Hrăman*, credința boerului *Ştefu*l, credința boerului *Duma* şi credința boerului *Toader* parcalabi de Hotin. credința boerului *Eremia Nemţanul*, credința boerului *Ciortorovski*, credința boerului *Şandru Novogrădeanul*, credința jupânului *Clănău spătarul*, credința boerului *Isac visternicul*, credința boerului *Dumşa postelnicul*, credința boerului *Mohilă ceaşnic*, cr. p. *Fruntеş stolnicul*, cr. p. *Petrica comis* şi credința tuturor boerilor noştri Moldovineşti a mari şi a mici. Iar după a noastră viață, cine va fi domn țării noastre, din copiii noştri ori din neamul nostru, sau ori pe cine altul D-zeu îl va alege domn să fie țării noastre a Moldaviei, acela să nu-i strice a noastră danie şi întărire, ci mai vîrtos să-i întărească şi împuternicească, de oare ce şi noi înşine am dat şi am întărit pentru a lui dreaptă şi cu credință slujbă şi pentru aceia că-i este lui dreaptă daanie. Iar spre mai mare tărie şi putere a tuturor celor ce s'au scris mai sus, am poroncit înşine la al nostru credincios boer *Tăutu-*

lui logofătul să scrie și a noastră pecete să o acăte la această carte a noastră, a scris *Sandru Crăjevici*, în Vaslui la anul 7005 luna Mart 20.

NOTE

1) Documentul original pergament ne-a fost înmânat de dl Șaraga, proprietarul librariei Moldova, cunoscutul anticar din Iași. Pecetea lipsește, se cunosc însă bortele, de unde a fost legat șnurul de matasă. Are 0m 50 lungul și 0m,32 latul. Vezi «Surete și Izvoade» VIII, 156.

2). *Nume de persoane*, Drăgălina, Nastina, Tudora, Vasilina, Nana, Cluunica, Ili comisu, Anki, Mării, Mick Găesculk·

2)· *Nume de localități*, Polocineh, Crainicești, Gălești, Stoianova potoc (apa Stoianului). Și azi se găsesc în jud. Tutova și Tecuci: *Polocinul* și Gălești

4). Гдѣ был Мик Гълескѫл. Ilea comisul primește două danii de la Drăgălina, nepoata clucerului Nanu: jumătate din Crăinicești pe Polocine, cu jumătate din moară. și jumătate din *Găleşti*, iar pe Polocine, unde a fost *Mic Gălescul*, care i se dă numaĭ luĭ personal, cu escluderea (oproce) surorii sale Anca și nepoatei sale de frate Maria. Documentul nu uită a pomeni că *Găleştii* au fost oare când locuiți de *Gălescul Mic* „unde a fost Mic Gălescul» *Găleşti* sat, ne amintește de *Gălescul* fiul lui *Galea*, deci primul descălicător a trebuit să fi trăit pe la 1400. Documentul ne mai spune că acest *Gălescul* era *Mic Gălescut*, poreclă care se întîlnește nu de tot rar în onomastica secl al XV-le Așa între 6965 și 6978 găsim pe un *Micul craiu* (de unde *Crăeştiiţ*, cum aice avem pe *Micuţ Gălescul*, (de unde *Găleştii*), căci pe atunci găsim pe la Vaslui pe *Manoil Marele* (Velic) (6956 Febr. 18), ca și pe *Toader Marele* pe la 1500 primul proprietar al Călugărenilor de azĭ din ținutul Vasluiuluĭ.

5). *Nan clucerul* (cliucinic); nu știm nimic de acest Nan clucerul ; se vede că a trăit supt Alecsantru cel Bun și urmașii lui, căci nepoata lui Drăgălina face danie în 1497. Boeriile mici existau încă din secl. al XV-lea, de și prin actele timpului nu ni se dau de cât marele boerii de divan.

6). *Ilea comisul.* In 1497 trăia încă comisul *Ilea Hurul*, a cărui boerie de divan o găsim între 1470—1476. In 7005 Mart comis era *Petrică*, deci Hurul Ilea trăia retras de la putere. de aproape 20 de ani, Nu putem prejudeca motivele acestei dispariții de pe arena boerilor mari. Rănitu-s'a acest Ilea comisul la bătăiia de la Războeni? tradat-au întru cîtva interesele Domnului său? Nu știm; el n'a dispărut fără cuvânt din vălmășagul vieței politice, mai ales că vedem pe fiiul său *Efrem Hurul* apărând ca mare boer și intim prieten lui Petru Rareș în 1526,

In jurul numelui *Hurul* s'a legat cunoscutul isvod a lui *Cănău* zis și cronica lui *Hurul.*

7). *Hotarele*: apa Stoianului, Polocinc, fântână (crăniță), șanț (iamu), stâlp (stolpъ), doi meri (iabloni).

15). Document din 6970 Oct. 5 (1461), Suceava.

Sumar: Stefan Vodă întăreşte slugii sale lui pan Petru Glodeanul satul Glodenii pe Telejna, mai în sus de Murgu.

† Мастию Бжїею мы Стефан воєвода. гспдрь земли Молдавскои. чиним знаменито. всѣмь листомь нашимь вьсѣмь кто нан вьзрит. или его чтучи услишит. ѿже || тот истинныи. наш слуга пан Петрь Глодѣнѧл. жаловали есми его wсобною нашею мастю. и дали. и потвердили есми емѹ. ѵ нашен земли ѵ молдавскои || его правую

wтнинv село нанмѣ глодѣни на тележна повыше wт Мvрга. тое вѣсевыш||писанное да ест wт нас 8рик съ вѣсѣмъ доходомъ емѵ. и дѣтемъ его и бра=||тиам его и vнvчатомъ. его и правнvчатомъ его и правнvчатомъ его (sic) и пращvрѣтомъ его. и вѣсемv родv его. кто бvдет наи=ближнїи да ест емv непорвшенно николнже на вѣ||ки. а хотарѣ томv да ест съ vсиχ сторон(и) постаромъ хотарѣ кvда из вѣка vживали. а на то ест вѣра гсдвами вишипнсаннаго Стефана воеводы. и вѣра наше митропо=лита||кир Теоктиста. и вѣра бомрѣ нашиχ. вѣра пана (Дvма) Брае(вича) (вѣра . пана) Ма(ноила). вѣра пана Станчюла. вѣра пана Влаикvла. . . . . вѣра пана Го=пана двориика. вѣра||пана Кости Дановича. вѣра пана Томи Кынде. вѣра пана Петра Понича. вѣра пана Ялвvл. вѣра пана Лазн. вѣра пана Ходко Крѣковича. вѣра. пана Исам Немецкаго. вѣра пана||Стецка Дѣмѣкvша. вѣра пана Петрика. вѣра пана Бѣхти. вѣра пана Gакыша Спа-тарѣ. вѣра пана Югы вистиарника. вѣра пана Пашка пос=телника. вѣра пана Негри||чашника. вѣра пана Збиари стол=ника. вѣра пана Iwна комиса. и вѣра вѣсѣχ бомр нашиχ. мол=давскиχ. великыχ и малыχ. а по (нашим живо)тѣ. кто бvдет Гспдрѣ нашеи||земли wт дѣтем нашиχ. или wт нашего пле=меникv или пак бvд кто кого Б(ог)ъ изберет выти гспдремъ v нашеи земли. v молдавскои. тот шобы емv непорv=шил на||шего даанїа але шобы емv потврѣдил и 8крѣ=пил занvж(е) есми емv дали и потвердили за его правv. и вѣрнv слvжбv. Я на болшvю крѣпост томv||вѣсемv ви=шеписанномv велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панv добрvлv логофетv писати и нашv печат завѣсити ксемv листv нашемv. пис.||Исаиа. v Gvчавѣ. влѣто ‡Sцо месца wк є.

Traducerea

Cu mila lui D-zeu noi Stefan voevod, domn țării Moldaviei; facem înștiințare cu această a noastră carte tuturor cui pe dânsa vor căuta, sau cetindu-li-se o vor auzi; iată această adevărată slugă a noastră *pan Petru Glodeanul*, miluitu-ne-am noi spre el cu osebita noastră milă, și am dat și am întărit noi lui în a noastră țară în Moldova, a lui dreaptă ocină un sat anume *Glodenii* pe Telejna *mai în sus de Murgu*. acel de mai sus scris să fie de la noi uric cu toate veniturile lui și nepoților lui și strănepoților lui și răstrănepoților lui și la tot neamul lui, care-i va fi mai de aproape să fie lui nerușuit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acelui sat să fie din toate laturile pe vechiul hotar pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrisă, Stefan Voevod și credința mitropolitului nostru kir *Teoctist*, și credința boerilor noștri, credința jupânului *Duma Braevici*, credința jupânului *Manoilă*, credința jupânului *Stanciul*, credința jupânului *Vlaicu*, credința jupânului *Goian dvornic*, credința jupânului *Costea Danovici*, credința jupânului *Toma Kînde*, credința jupânului *Petru Ponici*, credința jupânului *Albu*, credința jupânului *Lazea*, credința jupânului *Hodco Crăcovici*, credința jupânului *Isaia de la Neamț*, credința jupânului *Steţko Dămăcuş*. credința jupânului *Petrică*. credința jupânului *Buhtea*. credința jupânului *Sackiş spatar*. credința jupânului *Iuga* visternicul, credința jupânului *Paşco postelnic* credința jupânului *Neagre* paharnic, credința jupânului *Zbiare* comis și credința tuturor hoerilor. noștri ai Moldovei a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copii noștri sau din semințiа noastră sau chiar, pe ori

care D zeu îl va alége să fie domn în ţara noastră a Moldovei, unul ca acela să nu-i strice a noastră danie, ci mai vîrtos să i-o întărească şi împuternicească, ca una ce noi înşine i-am dat-o noi lui pentru a lui dreaptă şi cu credinţă slujbă.

Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus am poroncit la al nostru pan *Dobrul logofăt* să scrie şi a noastră pecete s'o acăţe la această a noastră carte. A scris Isaia în Suceava la anul 6970 luna Oct. 5 (1461).

NOTE

1). Originalul pergament se află în proprietatea moşului Ion Ciurcanu, dascal la biserica de lemn din satul Bereasa, jud. Vaslui. fost din vechi *Murgeştii.*

N'are pecete; de altfel însă pergamentul e bine păstrat slova e mărunţă şi caligrafică. (Vezi „Surete şi Izvoade"; VIII, 25).

2). *Nume de persoane* Petrъ Glodeanul,

3). *Nume geografice*: Glodeanii, Murgu. Teleajnu.

4) *Glodenii* a dispărut ca sat; se păstrează însă ca denumire de ţarină la pământul între Răşcani, ce vin pe deal la obârşia Telejnii şi între Bereasa, văzut locul din dealul Boţoaei, unde e şi biserica de lemn. *Glodeni* va amintesc de *glod*, nume comun dat la mai multe localităţi după starea pământului: *glod, gloduri, Glodeni.*

Murgu. Textul slavon zice «поклоне отъ Мърга» mai în sus de *Murgu*, cu referinţă la un sat cu acest nume. Faptul că satul îşi avea numele în singular, ca şi numele boerului proprietar, arată că pe la 1461 satul era de abia la început: adică de-abia se înjghebase locuinţa bătrânului *Murgul*, tatăl lui *Murgul* şi *Bratul*, care a ince-

put să locuiască pe aici către 1400. Va trebui să treacă peste 100 de ani, ca satul să-şi ia numele de *Murgeşti*, după numele urmaşilor *Murgeşti* ai lui *Murgul*.

16). Document din 6992 Maiu 13 (1484), Suceava.

Sumar: Stefan Vodă întăreşte lui Oană Tihul. cumpărătura ce a făcut-o în satul Glodenii la obîrşia Telejnei, cu 120 zloţi tătăraşti de la Petru Glodeanul.

Милостїю Божїею мы Стефан воєвода господарь земли Молдавскои. знаменито чиним. иссѣм листом нашим вѣсѣм кто на нем вѣзрит. или его чтоучи оуслышит. ѡжє пріинде прѣд нами и прѣд вснми нашнми молдавски || ми боꙗри. слѹга наш Пѣтрѹ Глодѣнѹл. по свою доброю волю никим непонѹжден. анипрнсилован. и продал свою правѹю и питомѹю ѡтнинѹ ѡт своего праваго и питомаго ѹрика. едно село наимѣ глѳ || дѣнін. на верхъ Тєлежинѣ потока. та продал. . . . . слѹзѣ нашемѹ ѡанн Тіхѹл. за. рк. злата татарскиχ. и ѹставше слѹга наш Тихѹл Ѳанъ. та заплатил испѡлна тоти вышеписанніи пинѣзє || рк. злат татарскиχ. ѹ рѹки слѹги нашим Пѣтрѹ Глодѣнѹл. перед нами и перед нашими болѣри. Ино ми видѣвше ихъ доброю волю и токмеж и полнѹю заплатѹ. а ми такождере есмн дали. и потвръ || дили слѹзѣ нашемѹ ѡнн Тихѹл тое пред(реченноѕ) село наимѣ глодѣнін на верхъ тєлежинов'ѣ потока да ест емѹ ѡт нас ѹрик и съ вѣсем доχ(од)ѡм емѹ и дѣтем его и ѹнѹчатѡм его и прѣѹнѹчатом его || и праѡѹрѣтом его. и вѣсемѹ родѹ его. кто сѣ емѹ изберет наиближін. нено. рѹшено николиже на вѣкы. Я хотарь томѹ вишеписанноѡѹ селѹ да ест постаромѹ хотарѹ ѡт ѹсиχ сторон кѹда ||

из вѣка wживали. а на то ест вѣра нашего г(о)сп(о)д=(ст)ва (вышеп)исаннагомы Стефана воеводи и вѣра прѣ=взлюбленних с(ы)нwв госпдствамн. Александра и Богдана Влада и вѣра Бояръ нашихъ. вѣра пана Влáйкѹла || прѣкалаба Орхеискаго. вѣра с(ы)на его пана Дѹми. вѣра пáна Звіари. вѣра пана Храни дворника. вѣра пана Югы. вѣра пана Нѣга. вѣра пана Гангѹра. вѣра пана Хрѣмана. вѣра пана Германа. и вѣра пана Ѳани || прѣ=калабовн Белоградскыхъ. вѣра пана Ивашка. и вѣра пана Максина прѣкалабове келинскыхъ. вѣра пана Дажбога прѣ=калаба Немецкого. вѣра пана Фете Готкѣ. вѣра пана Драгоша. вѣра пана Мико=|| та пѣркалаба Новоградского. вѣра пана Яцка Хѹдича. вѣра пана Щефѹла Хотинского. вѣра пана Драгоша спѣтарѣ. вѣра пана Кыракола вис=тѣрника. вѣра пана Єремія постелника. вѣра пана || Іwна чашника. вѣра пана Петра столника. вѣра пана Грозѣ комиса. и вѣра ѹсих бояръ нашихъ. молдавскихъ великыхъ й малыхъ. а по нашим животѣ кто бѹдет г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли Молдавскои. wт дѣти || нашихъ. или wт нашего родѹ. или пак коуд кого Б(ог)ъ (изберет) г(о)с=п(о)д(а)ремъ бити нашеи земли Молдавскои. тwт. . . оби непорѹшил наше(го дааніе и по)тверѣжденіе. алиби соби емѹ оутвердил и ѹкрѣ=|| пил. занѹже есми емѹ дали и потвердили. за его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. и за що wни соби кѹпил. . . . . , жденіе томѹ вѣсемѹ вишепи=сан= || номѹ велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ Тѣѹтоулоу логофетѹ писати. и нашѹ печат привѣсити ксемѹ листѹ нашемѹ . . . . ниc Тоадер Брат Іwна Даскала.

Ѹ Gwчавѣ. || в(ѣ)лѣтw. ‡Sцчв мсца Маи Гі.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Vodă, Domn Țării Moldovei, înștiințare facem cu aceeastă carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor vedea sau cetindu-i-se o vor auzi; iată că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor a lor noștri boeri sluga noastră *Petru Glodeanul* de a sa bună voe, de nime silit nici asuprit și a vândut a sa dreaptă și de baștină ocina din al său drept și de baștină uric, un sat anume *Glodeni la obărșia apei Teleajinei*; aceia au vândut'o adevărateĭ slugii noastre lui *Oană Tihul* cu 120 zloți tătărăști, și s'a sculat sluga noastră *Tihul Oană* de a plătit deplin acei mai sus scrișĭ bani 120 zloți tătărăști în mînule slugii noastre lui *Petre Glodeanul* înaintea noastră și înaintea boerilor noștri. Deci noi văzînd a lor de bună voe și tocmală și plată deplin, și noi așijdere am dat și am întărit slugii noastre *Oanei Tihului* acel mai sus zis sat anume Glodenii la obărșia apei Teleajnei să-i fie și de la noi uric și cu toate veniturile lui și copiilor lui și nepoților și strănepoților lui și răstrănepoților lui și la toĭ neamul ce i se va alege mai de aproape nerușuit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acelui mai de sus scris sat să-i fie după vechiul hotar din spre toate părțile, pe unde din veac au umblat. Iar spre aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrisă Ștefan Voevod. și credința prea iubiților fii ai domniei mele *Alexandru și Bogdan Vlad*, și credința jupânului *Vlaicul parcalab de Orheiu*, credința fiuiui său pan *Duma*, credința jupânului *Zbiare*, credința jupânului *Hran* dvornic; credința jupânului *Iuga*, credința jupânului *Neag*, credința jupânului *Gangur*, credința jupânului *Hrăman*, credința jupânului *Gherman*, și credința jupânului *Oană parcalabi de Belgrad*, credința jupânului *Ivașco*. și credința ju-

pânului *Macsin parcalabi de Kilia*, credința jupânului *Dajbog parcalab de Neamț*, credința jupânului *Fete Gotcă*, credința jupânului *Dragoș*. credința jupânului *Micotă parcalab de Novograd* (Roman), credința jupânului *Iațco Hudici*, credința jupânului *Șteful de la Hotin*, credința jupânului *Dragoș spatar*, credința jupînului *Kiracolă visternic*, credința jupânului *Eremia postelnic*, credința jupânului *Ioan paharnic*. credința jupânului *Petre stolnic*, credința jupânului *Grozea comis*, și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre a Moldovei din copiii noștri, sau din al nostru neam, sau chiar pe ori care altul D-zeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldovei, acela să nu strice a noastră danie și întăritură. ca una ce noi înșine i-am dat și întărit, căci că noi i-am dat și i-am întarit pentru a lui dreaptă și cu credință slujba, și căci că el singur și-a cumpărat cu ai lui drepți bani. Iar spre mai mare tărie și împuterire a tot ce s'a scris mai sus am poroncit înșine la al nostru credincios boer *Tăutul logofăt* să scrie și a noastră pecete să o acâțe la această carte a noastră. A scris *Toader fratele lui Ioan dascal*, în Suceava la anul 6992, luna Mai 13.

Notă. Orig. pergament, rupt în două; pecetea lipsește. Din „Surete și Izvoade“ VII, 354.

17). Document din 7039 Martie, Huși.

Sumar: Petru Vodă Rareș întărește urmașilor lui Murgu și Bratul: Isac Murgu, Neacșa, Sofica, ficiorii lui Oană Murgul și Toma, Ignat, Maria copii lui Jurj Murgu, satul lor Murgeștii pe Teleajin, hotărând să le fie în două. Tot odata mai arată că privilegiile vechi de la Ilieș și Stefan Vodă cum și cele de la Stefan Vodă bătrânul li s'a fost răsărit din mâna lor.

Л(н)л(о)стїю Б(о)жїею мы Петръ воевода. г. з. Л, знаменито чинимъ иссим листом нашим. вздѣмъ кто нашем

вѣзрит. или его чтѵчи оуслышит. wже тоти || истиннїи наши слѵги Исакъ Мѵргъ и братанича его Нѣгша и сестричича их Софїика дѣти (Ѳа)ни Мѵрга. и тиж племеникове ихъ Тома || и брат его Игнат и сестра их Марие дѣти Жѵржи Мѵрга. ѕси ѕнѵкове Мѵрга и Братѵла. жаловали есмы ихъ wсобною нашею м(и)л(о)стїю дали и по || твръдили есмы имъ ѵ нашею земли оу Молдавскои ихъ правѵю wтн(и)ноу и испрнвиліе цо (имал) wт Илїаша и wт Стефана воеводе и wт роди || телѣ г(о)с(по)д(ст)вами Стефана воевода. на потвръжденїе. едно село на Телѣжинѣ. наимѣ мѵ(ржещїи. что тое виш(е) писаное село цо на Телѣжинѣ. || наимѣ Мѵржещїи да ест и wт нас ѵрик и съ вѣсѣм доходомъ. али да естъ им тое село цо (на Телѣжинѣ наимѣ мѵр)жещїи на двое. половина того села || да есть слѵзѣ нашемоу Исакѵ Мѵргѵ и братанича его Нѣгши и сестричичи его Софїи || ка дѣти Ѳа)на Мѵргѵ. а тота дрѵгаа половина || того села да есть слѵгам нашим Томи и братѵ его Игнатоу и сестра их Марїи. дѣтем Жѵржи Мѵрга. имъ и дѣтем их. равно. и ѕнѵчатом их. || и прѣѕнѵчатомъ их. и прѣцѵватом их и вѣсемѵ родѵ их кто съ им изберет наближнїи непорѵшенно николиже на вѣки. Я хотар томоу вишепи(са)нномѵ || село цо па Телѣжинѣ наимѣ Мѵржещїи. також да ест им на двое. а wт иншиx сторон по старомѵ хотарѵ по кѵда из вѣка wживали. Я привиліе цо || wни имали wт родитѣлѣ г(о)с(по)д(ст)вами Стефана воеводи на потвръжденїе. а таа привиліа. а wна ест скажена: Я на то есть вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва вышеписаннагомы Петра воевода. и вѣра прѣвъзлюбленнаго сна Гсдвамы Богдана. и вѣра бояр нашиx. в. п. Хѵрѵ

дворника. в. п. Тотрѫшана. в. п. || Скрипка. в. п. Клада и п. Тоадера пръкълабове Хотинскиѭ. в. п. Данчюла и п. Михѫл пръкълабове Немецкиѭ. в. п. Звѣри и п. || Іѡна пръкълабове Новоградскиѭ. в. п. Михѫл портарѣ Сочавскаго. в. п. Драгшана Спатарѣ к. п. Главана вистѣрника. в. п. || Ялбота постелника. в. п. Пъскѫла чашника. в. п. Колѫна столника в. п. . . . . комиса. и вѣра вѫсѣѭ боиарѫ || нашиѭ Молдавскиѭ великиѭ и малиѭ (а по наше)м животѣ кто вѫдеть г(о)сп(о)д(а)рѫ нашеи земли (оу молдавстѣи. . . . . || . . . алиби имь вѫтвръдил и ѫкрѣпил || занѫже есмы имь дали и пот . . . правѫю wтиинѫ. а на болшее крѣпостѫ. . . . вѫсе писаниомоу велѣли || есмы нашемоу вѣрномоу панѫ . . . . . логофѣтоу писати и печат нашоу привѣсити (ксемѫ листѫ нашемѫ). . . . Горческѫ писал ѫ хѫсѡѭ, || в(ѫ)л(ѣ)тѡ ‡злѧ Март . . . .

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod, Domn Țării Moldaviei, înștiințare facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta, ori cetindu-li-se o vor auzi, iată aceste adevărate ale noastre slugi *Isac Murgu* și *nepoata lui de frate Neagșa și nepoata lor de soră Sofica,* copiii lui *Oană Murgul* ; și iarăși semințiile lor *Toma și fratele lui Ignat* și *sora lor Maria,* copii lui *Jurju Murgu,* toți nepoți *lui Murgu și lui Bratul,* miluitu-ne-am noi spre ei cu osebita noastră milă de le-am dat și le am întărit noi iar în a noastră țară în Moldova, a lor dreaptă ocină ; și *pri-*

vilegiile ce le-au avut de la Ilieş şi de la Ştefan Voevod, şi de la părintele domniei mele Ştefan Voevod de întărire un sat pe *Teleajina* anume *Murgeştii* care sat de mai sus scris ce-i pe Teleajina anume *Murjeşti*. să le fie şi de la noi uric şi cu toate veniturile; dar să le fie lor acel sat ce-i pe Teleajina anume Murgeştii în *doao*: giumătate din acel sat să fie slugii noastre lui *Isac Murgu* şi nepotului său de frate *Neagşei*, şi nepoatei lui de soră *Sofica*, copii lui *Oană Murgu*; iar cealaltă jumătate din acel sat să fie slugilor noastre *Tomei* şi fratelui său *Ignat* şi surorii lor *Maria*, copii lui *Jurju Murgul*. lor şi copiilor lor, întreg, şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor, ce li se va alege mai de aproape nerușuit nici odineoară în veaci. Iar hotarul acelui de mai sus scris sat ce-i pe Teleajina anume *Murjeştii*, aşijderea să le fie lor *în doao*; dar dinspre alte părţi pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. *Iar privilegiile ce ei le-au avut de la părintele domniei meale Stefan Voevod de întărire, acele privilegii li s'au fost răsărit.* Iar la aceasta este credinţa domniei meale mai sus scrisă Noi *Petru Voevod*, şi credinţa prea iubitului fiu al domniei meale *Bogdan*, şi credinţa boerilor noştri, credinţa jupânului *Huru dvornic*, credinţa jupânului *Totruşanu*. credinţa jupânului *Scripcă*, credinţa jupânului *Vlad* şi jupânului *Toader*, parcalabi de Hotin, credinţa jupânului *Danciul* şi jupân *Mihail*, parcalabi de Neamţ, credinţa jupânului *Zbiare* şi jupân *Ioan* parcalabi de Novograd, credinţa jupânului *Mihail* portar de Suceava, credinţa jupânului *Dragşan* spatar, credinţa jupânului *Glavan* visternic, credinţa jupânului *Albotă* postelnic, credinţa jupânului *Popăscul* paharnic, credinţa jupânulu *Colun* stolnic, credinţa jupânului (*Ioan Gug*) comis şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldaviei a mari şi

a mici. Iar după a noastră viață cine va fi Domn țării noaste a Moldaviei, din copiii noștri sau din alt neam al nostru, sau ori pe care altul îl va alege D-zeu să fie Domn al Moldovei, unul ca acela să nu le strice dania noastră și întăritura, ci mai vîrtos să le-o întărească și împuternicească, ca una ce noi înșine le-am dat și le-am întărit a lor dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus am poroncit la al nostru credincios boer (*Toader*) logofăt și a noastră pecete să atârne la această carte a noastră. *Borcescul* a scris în Huși la anul 7039 Martie.

NOTE

1). Originalul pergament proprietatea moșului Ciureanu, dascal la biserica din Bereasa (Vaslui). Pecetea lipsește: puțin ros pe la încheeturi. l'am copiat în vara anului 1904, când cu prilejul centenarului lui Stefan cel Mare.

2). *Nume de persoane*: Isacь Murgь, Nікgşa, Sofiica, Oani Murga, Toma, Ignat, Marie, Jurji Murga, Bratula.

3). *Nume de localități*: Teleajinea, Murgeștii.

Valea Teleajinului are lungimea cam de 10—12 chilometri de la vărsătura apei în Bârlad până la izvorul său, în dealul ce domină satul Răşcanii. Pe această vale au fost din vechi așezări de sate, care în cursul veacurilor și-au schimbat locul și numele, din cauza nestatorniciei vremurilor.

Murgeștii. Supț acest nume se găsește în actele vechi ale *Bereasei* de azi din Vaslui pe Teleajina că a fost până către 1784 satul numit *Murgeștii*, zis mai în urmă *Bereasa*. Numele și-l trage de la vechiul proprietar *Murgu*, trăitor prin secl. al XV-lea. Direasele de proprietate a vechilor Murgești, erau date de către frații Ilieș și Stefan, ficiorii lui Alexandru cel Bun, cum însuși textul zice: „privilegiile

ce le-au avut de la Ilieș și de la Stefan Vodă" cătră 1440 Stefan cel mare vine și întărește din nou aceste proprietăți, cum tot el mai sus întăriră lui Petre Glodeanul, proprietatea în Glodeni (1461). „și de la părintele domniei mele de la Stefan Vodă de întăritură"- Se vede însă că în urma războaelor, ce au fost pe valea Bârladului și a Telejinei între Stefan Vodă și Turci (bătălia de la Podul Inalt 1475) diresele vechi s'au prăpădit, așa că în secl. al XVI-lea proprietatea Murgeștilor nu se sprijinea pe acte. Ispisocul nostru chiar zice: „Iar privilegiile ce ei le-au avut de la părintele domniei mele Stefan Voevod de în ă rire, acele privilegii s'au fost răsărit".

De o cam dată au mers liniștit lucrurile, căci și proprietarii erau puțini, Primul *Murgul* a trebuit să trăiască supt Alexandru cel Bun. El a avut doi fiii pe *Murgul și pe Bratul*, care capătă direse de la Ilieș și Stefan—azi pierdute. Din acești 2 frați numai unul ni se dă că ar fi avut copii, pe *Murgul*, care face pe *Oană Murgul și Jurj Murgul*; aceștia trăesc supt Stefan cel Mare și capătă direse de întăritură de la marele Voevod, înainte de 1475, căci de atunci probabil s'au pierdut privilegiile. Amândoi frații au copii: Oană Murgul are 2 băeți și o fată. Jurj Murgul are 2 băeți și o fată. Suntem în a 4-a generație de *Murjești*; De unde la început așezarea primilor *Murjești* s'a chemat numai *Murgu*, cum glăsuește textul uricului din 1461 «Glodenii pe Teleajina *mai în sus de Murgu*" cătră 1530 înmulțindu-se urmașii lui Murgu s'a zis și așezării *Murjești* (мѫржиѳи); și așa ne-o dă Petru Rareș în 7039. In generația a 2-a de Murgești moșia a făcut tot un trup; Bratul Murgu fiind sterp; în generația a 3-a de Murgești a lui Oană și Jurj Murgul. moșia a stat iudiviză cât au trăit ei; murind însă, urmașii lor fiind veri primari între ei cum și cu nepoții lor de veri au simțit nevoia să-și împartă moșia și Petru Rareș le împarte moșia în doao» „dar să le fie acel sat ce-i pe Teleajina, anume Murgeștii

în doao“ (на двое)· Copii lui Oană Murgul iau o jumătate, copii lui Jurj Murgu iau altă jumătate·

Cât despre întinderea acestor 2 trupuri—corect *doi bătrâni*—din Murgeşti, o găsim în hotarnica de mai apoi a Murgeştilor, rădicată în 1784 Iulie 13 de Gavril Poruski şi C. Grecul Căpitanul. Murgeştii aveau 99 funii lungul, a 20 paşi funia, pasul de 6 palme, iar latul din dealul Băneştilor până în zarea dealului Boţoaia. Socoteala ar fi că latura lungă a satului cu moşia Murgeştilor era de 3 kilometri şi ceva. In această întindere de pământ găsim trăind neamul Băntăşeştilor în secl. la XVII-lea. De aici din Murgeşti şi-a luat serdarul C. Cantemir, apoi Vodă, pe Doamna lui ; de aici a ieşit Gh. Evloghie dascalul, vestitul dascal de slavonie în Iaşi în secl. al XVIII-lea (Evenimentul 1904.Sept 26). Intre 1784 şi 1833 şi-a schimbat satul numele din Murgeşti în *Bereasa*, n'am putut însă prinde din hărtii după ce poreclă. (Vezi «Surete şi Izvoade III. 346).

18). Document din 7060 April 2, Huşi.

Sumar: Stefan Vodă Rareş întăreşte impărţala ce şi-au făcut în moşia Negrileştii şi Glodenii pe Teleajin, şi jumătate din Muncel luîndu-şi Neacşa fata Furdinei Negrileştii şi jumătate din jumătate de Muncel, iar Neacşa faia Fădorei şi-a luat Glodenii şi jumătate din jumătate de Muncel.

(Ѡ)лстїю Бжїею мы Стефан воевода. г(о)сп(о)д(а)рь земли Молдавскои знаменнито чинимъ иссим нашим листwмъ вьсѣмъ кто на нем вьзрнт или чтѣчи. его ѕслишит. ѿже прїидоша прѫд нами. и прѫд нашими Молда || вскими волѣри Нѣкша дочка Фѫрдина и тютка ѥи Нѣкша дочка Фѫдорова по иχ доброи воли. никим непонужени аниприсловани. и раздѣлили промежи собои иχ

правїи штнини и дѧдинни. ‖ и испривилїе за раздѧленіе и на потвръжденіе цо шни имали шт племенника г(о)с(по)д(ст)вами. Младаго Стефана воеводи. село наимѣ Негрилеци на Телѣжинѣ. и село Глодѣнїи. и половина шт Мѵнчель. ‖ и досталоса въ част Нѣгши дочка Фѵдина село наимѣ Негрилеци на Телѣжина и половина шт половина Мѵнчел нижнѣа част шткъ въстока. а пак въ част Нѣгши дочки Фъдорова. досталосѣ ѵ ен ‖ част село наимѣ Глодѣнїи и половина шт половина Мѵнчель. вишнѣа част. иноми видѣвши ихъ доброволною тъкмеж и доброе раздѧленіе. а мы такождере. и шт наса дали и потвръдили есми Нѣкши ‖ дочки Фъдорова тое прѧдреченное село по има Глодѧнїи и половина шт половина Моунчель вишнѣа част. како да ест ен шт нас ѵрикь и съ въсем дохоѳмъ ен. и дѧтемь ен и ѵнѵчатомь ен ‖ и прѣѵноучатомь ен и працѵврѧтомь ен и късемѵ родѵ ен кто сѧ ен изверет наближнїи непорѵшенно николиже на вѣкь. а пак хотарь томоу прѧдреченномоу селоу ‖ наимѣ глодѧньмь да ест шт ѵсиу сторони постаромѵ хотарѵ. а пак хотар тои половина шт половина Мѵнчель. вишнои част да ест шт въсего хотара. шт половина половина. а шт иншиу ‖ стшрони по старомѵ хотарѵ по кѵда извѣка шживали. Я на то ест вѣра нашего Гсдва вишеписаннаго мы Стефана воеводи. и вѣра прѣвъзлюбленнаго брата. Гсдвами Костантина ‖ и вѣра прѣвъзлюбленнаго сна гсдвами Петра и вѣра бонар наших. вѣра пана Гаврила дворника. вѣра пана Петри Кръковича. вѣра пана Кѵзма Гїѧнги. вѣра пана Данчѵла Хѵроу. вѣра пана ‖ Вѣверица и пана Іѵна Хъровича паркалабове хотинскиу. вѣра пана

Кодею и пана Никоар паркалабове Йшьких. вѣра пана Іѡпа и пана Никифора паркалабове Немецких. вѣра пана || Йцка и пана Іѡна Петричина паркалабове Новоградских. вѣра пана Іѡна Стоурзевича портарѣ Сѵчавского. вѣра пана Петри спатарѧ. вѣра пана Іѡпа Данчѵла вистарника . вѣра || пана Тоадера постелника. вѣра пана Погана чашника. вѣра пана Хѵхѵли столника. вѣра пана Хѣрри комыса. и вѣра вѣсѣх боар наших Молдавских великих и малих. а по нашем || животѣ кто бѵдет г(о)сп(о)д(а)рѣ wт наших братіа или wт дѣтеи наших или wт нашего рѡда. али пак боудкого гѣ бѣ изберет господарем быти оу нашеи земли оу молдавстѣи. тот ки ен непорѵшил нашего || даніа (и потвръжденіа. . . . .) занѵже есмы дали и потвръдили. . . . . еи правїи wтнини а на бѡлшеи крѣпост и потвръжденїе. томѵ вѣ || семѵ вишеписанномоу. велѣли есмы нашемѵ вѣрномѵ панѵ Лѵкочѵ логофетѵ писати. и печат нашѵ привѣсити ксемѵ нашемѵ листѵ. писал Дѵмитрѵ Стѵрзевич || ѵ хѵсех. в(ѣ)л(ѣ)то ‡зѯ мсца Йпрілїе в. днѣ.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Ştefan Vodă, domn Ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această a noastră carte tuturor cui pre dînsa vor căuta, sau cetindu-li-se o vor auzi; iată a venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boeri *Neacşa fata Furdinei* şi mătuşa ei *Neacşa* fata *Fădorei* de a lor bună voe de nimene silite nici asuprite, şi au împărţit între ele a lor dreapte ocini şi mo-

şii din direasele de împărţeală şi de întăritură ce ele au avut de la *vărul domniei mele tînărul Stefan Voevod, Negrileştii* pe Teleajin şi satul *Glodenii* şi jumătate din *Muncel* şi s'au cuvenit în partea Neacşei fata Furdinei satul anume Negrileştii pe Teleajin şi jumătate din jumătate Muncel, partea din jos despre răsărit; iar în partea Neacşei fata Fădorei s'a cuvenit în partea ei satul anume Glodenii şi jumătate din jumătate Muncel partea din sus. Deci noi văzînd a lor de bună voe tocmală şi bună împărţeală, şi noi aşijderea şi de la noi am dat şi am întărit noi Neacşei, fetei Fădorei acel de mai sus scris sat anume Glodeanii şi jumătate din jumătate Muncel partea din sus, ca să fie ei de la noi uric şi cu toate veniturile ei şi copiilor ei şi nepoţilor ei şi strănepoţilor ei şi răstrănepoţilor ei şi la tot neamul ei, ce i se va alege mai de aproape nerupuit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acelui de mai sus zis sat anume Glodenii să fie dinspre toate părţile după vechiul hotar; iar hotarul acelei jumătăţi din giumătate Muncel partea din sus să fie din tot hotarul din jumătate jumătate. Iar despre alte părţi să fie după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrisă Noi Stefan Voevod şi credinţa prea iubitului *frate al domniei mele Constantin* şi credinţa prea iubitului fiu *al domniei mele Petru.* şi credinţa boerilor noştri, credinţa jupânului *Gavril* dvornic, credinţa jupânului *Petru Crăcovici,* credinţa jupânului *Cozma Ghenghea,* credinţa jupânului *Danciul Huru,* credinţa jupânului *Veaveriţă,* credinţa jupânului *Ioan Hărovici,* parcalab de Hotin, credinţa jupânului *Bodeiu şi jupânul Nicoar parcalabii Iaşilor,* credinţa jupânului *Ioan* şi jupân *Nichifor* parcalabii Neamţului, credinţa jupânului *Iaţco* şi jupân *Ioan Petricin* parcalabii Novogradului, credinţa

jupânului *Ioan Sturzevici* portar de Suceava, credința jupânului *Petru* spatar, credința jupânului *Ioan Danciul* visternic, credința jupânului *Toader* postelnic, credința jupânului *Pogan* ceașnic, credința jupânului *Huhulea* stolnic, credința jupânului *Hăra* comis, și credința tuturor boerilor noștri moldovenești a mari și a mici; iar după a noastră viața cine va fi Domn din ai noștri frați sau din copiii noștri sau din neamul nostru, sau pe ori care alaltul Domnul Dumnezeu îl va alege domn să fie în țara noastră a Moldovei, acela să nu-i strice a noastră danie și întăritură, ci mai vîrtos să i-o întărească și împuternicească, de oare-ce și noi i-am dat si întărit a ei dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am la al nostru credincios pan *Lucociu* logofăt să scrie și a noastră pecete s'o acațe la această a noastră carte. a scris Dumitru Sturzevici în Hușila anul 7060 luna April 2 zile.

NOTE

1) Originalul pergament proprietatea lui moș Ciureanu din Bereasa; n'are pecete; e ros pe la încheeturi. Vezi „Surete și Izvoade“ VIII, 27.

2). *Nume de persoane*: Neacșa, Furda, Fădora.

3). *Nume de localități*: Negrilești, Glodeni, Muncelu, Teleajin.

4). *Glodenii.* In 1461 proprietarul Glodenilor era Petru Glodeanul. După 23 de ani Petru Glodeanul își vinde moșia Glodeni lui *Oană Tihul* cu 120 zloți tătărăști. Documentul de față ne vorbește tot de Glodeni și de curgerea proprietății în jumătatea a doua a secl. al XVI-lea. Se vede că Oană Tihul mai adăogase la proprietatea sa satul Negrilești și Muncelul, căci urmașii săi își împart aceste moșii.

Documentul nostru ne spune că *Neacşa fata Fădorei era mătuşă Neacşei fata Furdinei*; deci Neacşa era soră cu Furdina, acestea erau fetele Fădorei, *bănuită fată a lui Oană Tihul*, cumpărătorul moşii Glodenii în 1484.

Glodenii au continuat ca sat până către 1833, când îi vedem figurând pe harta închipuitoare de starea locului, făcută de căpitan C. Ciureanu în 10 Iunie 1833. Cauza distrugerei acestui sat trebue căutată în mersul proprietăţii. Răzeşii şi-au îmbucătăţit moşia din ce în ce mai tare. Işi disputa întâietatea neamul Dodeştilor. Nevoia însă a împins pe unii din răzeşi să-şi vîndă ocina lor la străini şi în secl. al XVIII-lea vedem cumpărător pe vameşul *Frangolea*. Acesta lasă moştenirea fiului său *Pandele*, iar nepotul său o face danie la sfânta patriarhie de Antiohia, reprezentată în ţară prin egumenul Popăuţilor Macarie. Odată mănăstirea Popăuţii intrată în stăpânire, se procede la măsuriştea moşiei Glodenilor în 7260 Iunie 8 de boerii hotarnici: Simion Keşcu Uricarul şi T. Jora stolnicul (v. „Surete şi Izvoade“ III, 348). In adevăr se află că moşia Glodenilor toată are 73 funii curmezişul în lungul văii, lungimea mergând din zarea dealului Dăneştilor în zarea dealului Boţoaia, tot strâmptându-se spre fundul văii în sus spre Răşcani.

Frangolea şi ai lui cumpărase de la răzeşi 18 funii 5 paşi în partea din spre Răşcani, unde venea şi vatra satului, iar răzeşilor Dodeşti le-a rămas 54 funii şi 5 paşi în partea din jos din spre Murgeşti. Se întindea dar moşia Glodenii aproape 2 chilometri de la Murgeşti în sus spre Răşcani. Şi azi la partea aceasta de loc—ogoare şi imaş—se zice *Gloḑeni*, dar aşezare de sat nu mai există, răzeşii mutându-se cu aşezarea lor în Bereasa.

5). *Muncel*. Asupra satului Muncel s'a iscat un proces în anul 1775 între urmaşii proprietari, între care cel mai ales era Gheorghe Evlogie izbaşă, cunoscut ca Evlo-

ghie dascal. Actul e scris de însuși mâna lui, cu slova lui cea mare și ceteață. Pentru lămurire și interes dăm loc în întregime actului, așa cum l'am copiat de la Gh. Buraga, sătean din Boțoaea, în „Surete și Izvoade" III, 344.

Din luminata poronca Mărietale, am luat sama jalobei ce au dat la înălțimea ta Izbașa Gheorghe Evloghie, cu alte neamuri a lui Băntășăștii, răzăși de moșia Murgeștii asupra popii lui Alexandru Dodul și a neamului său Gheorghe Bulubașa i Tudosă Fărîmă aprod și altor Dodești, răzeși de moșia Glodenii, care după cea cu amăruntul cercetare ce am făcut, pricina întru acesta chip iaste: izbașa Gheorghe Evloghie și cu neamul său prin jaloba lor au arătat că moșia Murgeștii ce este pe părâul Telejina la ținutul Vasluiului, le este lor baștină, unde au și toată așezarea lor, case, livezi, vie și biserica și au stăpânit'o moșii și părinții lor cum și ei, dar fiind că să hotărăște cu Glodenii moșia popii lui Alexandru, acum acel popă trecând peste hotarul Glodenilor au arat o grădină pe hotarul moșiei lor Murgeștii, cu nume că ar fi având și el parte acolo. De față fiind și preotul Alexandru cu neamul său, sau întrebat ce răspunde la vorba lui Gheorghe Evloghie, el au respuns că are și el parte acolo dintr'un bătrîn ce se numește *Muncelul*, și că Băntășeștii au intrat cu stăpânirea în moșia lor Glodenii și le-au cuprins acel loc Muncelul. Iam zis preotului să arate dovadă, cum că Băntășăștii au trecut peste hotarul moșiei Murgeștii și au intrat în moșia Glodenii, Popa Alexandru au scos 2 ispisoace, unul de la Ștefan Vodă din leat 7060 April 2 întru carele scrie pe a treia parte de sat de Muncel între Glodeni și între Murgești, și altul de la (loc gol) ce scrie de Glodeni, iar de Murgești nu pomenește, și fiind că dintru aceste 2 ispisoace nu sau putut cunoaște a fi Muncel pe moșia Mur-

geștii și ca să putem afla adevărul am întrebat pe Gheorghe Evloghie, moșia Murgeștii în câți bătrîni umblă. El au scos un ispisoc de la Petru vodă din leat 7039, întru carele arată că moșia Murgeștii umblă în șase bătrâni, care bătrâni au răspuns Gheorghe că sânt fiește-care aleși și stâlpiți cu piatre hotare vechi, și pe acele hotare au stăpînit el și neamul lui și în Murgești nu știe să fie *Muncel*, rădicând și cu sufletul său înaintea preasfinției sale părintelui Mitropolitului și înaintea noastră că nici au auzit de la niamul lui sau de la alții să fie sau să să cunoască undeva Muncel în moșia Murgeștii. Au mai arătat și o mărturie din leat 7268 Iunie 1 de la d-lui spatar Ioniță Cuza, fiind la acea vreme stolnic, întru care arată că mai având judecată popa Alexandru cu neamul Băntășaștilor, din poronca domnească fiind dumnealui rânduit; au mers la moșia Murgeștii și făcând cercetare au găsit numai 6 bătrâni în Moșia Murgeștii și pe fie-care bătrân îl arată d-lui spătarul în mărturie anume: si că sânt aleși și stâlpiți, cu pietre vechi; dar mai arată spatarul Cuza și aceasta în mărturia sa că popa Alexandru după câțiva marturi ce au adus atunci înaintea dumisale au mărturisit că popa Alexandru cu neamul lui au stăpânit numai niște livezi ce au fost puse de un *Zănoghi* moș a lor. pe partea de moșie a Băntășaștilor; iar că ar fi stăpânit și în cămpu nu'l arată. Din care mărturie a dumisale spăt. Cuza, aiavea se cunoaște că moșia Murgeștii umblă numai în 6 bătrâni, ci popa Alexandru cu năpăstuire să acolisește de mai cere alt bătrân al șăptelea cu nume de Muncel, căci de vreme că întâiu din ispisocul lui Petru Vodă să dovidește că moșia Murgeștii iaste împărțită pe 6 bătrîni, iar mai ales și din mărturia d-sale spat. Cuza, popa Alexandru cu neamul său la cererea lor nau nici o dovadă, iar niamul Băntășaștilor să

dovedește că au avut stăpânire după hotarăle vechi, care hotare sînt și acum nestrămutate. La care cercetând noi zisele și dovezile și la o parte și la alta, fiind pricina după cum se arată mai sus, după dreptate așa am găsit că iaste cu cale, de va fi și luminata poronca Măriei tale. niamul Băntășăștilor după ispisoc ce au și după hotarăle vechi sa-și stăpânească moșia Murgeștii cu pace, iar cât pentru pământul ce iaste pus de acel moș al popii lui Alexandru săl stăpânească preotul cu neamul său și să dea dejmă Băntășăștilor după obiceiul pământului. Noi Doamne după a noastră cunoștință și la dreptate așa am găsit cu cale, și înștiințăm pe Măria ta iar hotărîrea ce desăvârșită rămâne la prea înalta și lesne cunoscătoarea, înțelepciunea mariei tale.

leat 7284 Noembri 28.

Al înălțimei tale către Dumnezeu de bine rugător.

Gavril Mitropolit Moldovei (m. p.)

Prea plecate slugile mării tale, D. Sturza vel vornic, Const. Sturza vel vornic, V. Razul hatman, I. Canta vel vornic, Gh, Beldiman vel ban, Dracaki Roset vel spatar, Balasaki vel vornic.

Din înșirarea acestui document se vede că izbașa Gh. Evloghie se sprijină pe arătările ispisocului din 7039 de la Petru Rareș și afirmă că potrivit acestui ispisoc satul umblă în 6 bătrâni. Ce-i dreptul ispisocul lui Rareș Vodă cuprinde 6 nume, trei urmași a lui Oană Murgul; *Isac Murgul*, *Neacșa* și *Sofiica*; și trei urmași ai lui Jurj Murgu: *Toma*, *Ignat* și *Maria*, Rareș vodă chiar zice că satul să fie împărțit în *doao*, nu în șase; cum însă de fie care bătrân erau 3 urmași, de fapt erau 6 proprietari, cari pentru urmașii lor erau bătrânii satului. De altfel chipul de interpretare ce se dă ispisocului din 7039 de către cei interesați, ne arată până la evidență cum se stabileau bătrânii în moșiile răzășești din vechi.

19). Document din 7030 (1522), Hârlău.

Sumar; Ștefan Vodă întărește împărțala ce și-au făcut între ei în satul Cioricești dupâ dresul ce l'au avut de la Ștefan Vodă bătrânul, și anume; Ioan Banul dvornic ia a patra parte din Cioricești, partea din sus, dania unchiului său Gavril Vreameș. Teodor Bârlad ia a patra parte din Cioricești partea din jos; Stirbăț cu nepotul sau Lie ia altă a patra parte din Cioricești. partea din sus; iar fiilor lui Dragoș li se vine a patra parte din Cioricești partea din jos.

† Мл҃стїю Бж҃їею мы Стефан воевода гспдрь (з)еман Мѡлдавскон. знаменито чинимъ иссим нашим листом вѣсѧм кто нан вѣзрит || или его чтѵчи оуслишит. ѡже и(р)їндоша прѧд нами. и прѧд оусими нашими Молдавскыми боѥри. наш вѣрнїи Слѵга || пан Баноул дворник и Тоадер Брѣлад (и) Щирбец. и братанич. его Лїе. снъ Гѵшѵлѡв. и племеникове его Лѵпе и братіа || его. Іѡан. и Фѣтоул. и сестри их Не(гр)итъ. и Параска. снове Драгошини. по их доброи воли. никим непоноужени. ани || присиловани. и раздѣлили про(ме)жи собою их правою ѿтнинѵ. и вѣкѵпленїе ихъ: и испривліе цо ѿни има || ли ѡт дѣда гсдѣмы. Стефана воекоди една село наимѣ Чоречещи. и досталосѣ вѣ част слѵгѣ нашемѵ Канѵлови двор || никѵ. четвѣртон част село ѡт Чоречещи. вышнѣа част. цо емѵ дал тотѵ четвѣртою част село ѡт Чоречещи. оуико его Гаврил Брѣлеш по своеи доброи воли. а вѣ част слѵгѣ нашемѵ Тоадерѵ Брѣладѵ досталосѧ четвѣртою част село Чоречещи || нижнѣа част. а пак вѣ част Щирбеца. и братанича его Лїе снѵ Гѵшѵловѵ. досталосѣ тогож село четвѣртаа част || вишнѣа част. а вѣ част Лоупе. и братіам его Іѡнѵ и Фѣтѵлоу. и сестрам их Негрити и Параскы. сном Драгош || нѡм. досталосѣ оу их част

шт четвѣртою част тогож село шт Чоречещ. нижнѣка част. ино мы видѣвши их доброволною тѣкмеж || и доброе их раздѣл.... оби подѣлили по своеи доброи воли. а мы (т)акожде и шт нас дали. и потвѣрдили. || есмы. слѣзѣ нашемѣ..... мѣ панѣ Банѣлоу дворникѣ тотѣ четвѣрт.... ло шт Чоречещ. вышнѣка част. како || да ест емѣ шт нас оурик и съ (до)ходѡм емѣ и дѣтем его и оунѣчатом и праѡѣратѡм || и вѣсемѣ родѣ его. кто..... зберет наближнии непорѣшенно николиже на вѣки. Я хотар тои || четвѣртои част..... (да) ест шт оусего хотара четвѣртою:.... сторон постаромѣ || хотарѣ. по кѣда из..... Я на то ест вѣра нашего гсдва вышеписаннаго мы Стефана воеводї. и вѣ || ра прѣвѣзлюбленнаго Брата Гсдвамы Петра. и вѣра бояр наших. вѣра пана Исака. вѣра пана Петра дворни || ка. вѣра пана Негрила. вѣра пана Гринковича. и пана Талабѫ Хотинскиҳ. вѣра пана Костѳ. и пана Кон || дри Немецкыҳ. вѣра пана Петри. и пана Тоадера. новоградскыҳ. вѣра пана Лѣка Ярѣѣре портарѣ Сѣчав || ского. вѣра пана Храна спатарѣ. вѣра пана Єремїа вистѧрника. вѣра пана Шарпе постелника. || вѣра пана Сакѣана чашника. (вѣра) пана Стрѣчи столника. вѣра пана Кѣцелѣна комиса и вѣра вѣсѣҳ бояр || нашиҳ молдавскым великыҳ и малыҳ. Я по нашем животѣ которїи бѣдет гспдрѣ. шт дѣтеи нашиҳ. или || шт нашего рода. или пак бѣд.... бѣ изберет гспдрем бытн нашеи молдавски земли. тот бы емѣ непо || рѣшил. нашего даанїа и потврѣжденїа. али бы емѣ оутврѣдил и оукрѣпил. за.... есмь емѣ дали и || оукрѣпил за его правою и в(ѣрною) слѣжбѣ. и за цо ест емѣ правал шт нина..... крѣпостѣ и по ||

тврѣжденїе томѹ вѣсемѹ вышеписанномѹ. велѣли есмы нашемѹ вѣрномѹ Тотрѹшанѹ логофетѹ || писати и нашѹ печат завѣсити ксемоу листѹ (нашемѹ). писал.. . жире алаев. оу хрѣлшвѣ. || ват ‡зл.... кѳ.

Traducere.

Cu mila lui D-zeu Noi Stefan Voevod Domn ţării Moldovei înştiinţare facem cu această carte a domniei mele tuturor cui vor căta spre dânsa sau o vor auzi citindu-se, iată au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boerilor noştri ai Moldavei credinciosul nostru pan *Banul dvornic* şi *Toader Bărlad* şi *Stirbeţ* şi nepotul lui de frate *Lie*, ficiorul *Guşului*, şi ruda lui *Lupe* şi fraţii lui *Ion* şi *Fătul* şi surorile lui *Negrita* şi *Parasca*, fiii lui *Dragoş*, de a lor bună voe de nime siliţi nici asupriţi şi au schimbat între ei a lor dreaptă ocină şi cumpărătură a lor şi din privilegiile ce le-au avut de la bunul domnii mele, de la Stefan Vodă, un sat anume *Cioriceşti*, şi i-a venit în partea slugii noastre Banului dvornic a patra parte de sat din Cioricești, partea din sus şi i s'a dat această a patra parte de sat din Cioricești de unchiul său Gavril Vreameș, de a sa bună voe ; iar în partea slugii noastre lui Toader Barlad, i s'a cuvenit a patra parte de sat din Cioricești, partea din jos; iar în partea lui Stirbeţ şi a nepotului său de frate Lie, fiul Guşului, i s'a venit în acelaşi sat a patra parte, partea din sus; iar în partea Lupei şi a fraţilor săi Ioan şi Fătul şi surorile lor Negrita şi Parasca fiii lui Dragoş li s'a venit parte din a patra parte acelaşi sat din Cioricești, partea din jos,. Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală şi împărţală, ce şi-au dat ei

în d. ei de bună voia lor, și noi așijdere și de la noi i-am dat și i-am întărit slugii noastre boerului Banului dvornic acea a 4-a parte de sat din Cioricești, partea din sus, ca să-i fie lui și de la noi uric și cu veniturile lui și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și răstrănepoților lui și la tot neamul lui, ce i se va alege mai de aproape nerușeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelei părți să fie din tot hotarul a 4-a parte, iar pe de alte părți pe vechiul hotar, pe unde din veci au umblat. Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Stefan Voevod și *credința prea iubitului frate al domniei noastre Petru*, și credința boerilor noștri, credința jupânului *Isac*, credința jupânului *Petru* dvornic, credința jupânului *Negrilă*, credința jupânului *Grincovici* și jupân *Talabă* (parcalabii) Hotinului, credința jupânului *Coste* și jupân *Condre* (parcalabi) de Neamț, credința jupânului *Petre* și jupân *Toader* (parcalabi) de Novograd, credința jupânului *Luca Arbure* portar de Suceava, credința jupânului *Hran* spătar, credința jupânului *Eremia* visternic, credința jupânului *Șarpe* postelnic, credința jupânului *Săcuian* paharnic, credința jupânului *Stărce* stolnic, credința jupânului *Căţelean* comis, și credința tuturor boerilor noștri a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn din copiii noștri saŭ din al nostru neam sau ori pe care D-nul D-zeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldaviei, unul ca acela să nu-i strice a noastră *daanie* și întărire, ci să-i întărească și împuternicească, de oare ce și noi i-am dat și i-am întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă, și căci că îi este lui dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus poroncit'am înșine la al nostru credincios *Totruşan* logofăt să scrie și a noastră pecete să lege către această carte a noastră.

A scris în Hârlău la anul 7030,.... luna..... 26.

NOTE

1). Originalul pergamenut, rău păstrat și scorogit, fără pecete, proprietatea familiei Frimu, din satul Bărzești, la Vaslui, de unde l'am copiat în 1900, împreună cu mai multe acte vechi, transcrise în Surete și Izvoade vol, I pag. 80—120.

Intregul pachet de acte e așa de rău pastrat, zice-se din cauza că ar fi stat ascunse în pământ mai multă vreme, de pe când se ascundeau bucatele în gropi. (Vezi «Surete și Izvoade» VIII, 515).

2). *Nume de persoane*: Banul dvornic, Toader Brălad, Știrbeț, Lie, Gușul, Ion, Fătul, Negrita, Parasca, Dragoșin. Gavril Vreameș.

3). *Nume geografice*: Чорничири,

4). *Cioricești.* Supt acest nume nu se găsește azi nici un sat în jud. Vaslui, unde ni-l pune că ar fi fost satul pomenit în documentul nostru. După afirmarea însă a sătenilor din Bărzești, se păstrează încă și azi numele de Cioricești la locul din șesul Bârladului, în fața haltei Bărzești, cam pe locul unde azi sînt grădinele satului. Satul a trebuit să dispară de mult, contopindu-se cu Bârzeștii, care veneau mai adăpostiți de șleahul cel mare, ca unii ce erau așezați mai în fundul văii, având în față dealul ce-i desparte de valea Bârladului.

5). *Bătrânii Cioricestilor.* Uricul nostru e foarte instructiv asupra felului de împărțală a satului Cioricestilor. Mai din vechiu satul se împărțea în două: jumătatea de sus și jumătatea de jos, ceia ce arată că au fost mai de demult 2 proprietari, cari au avut direse de cumpărătură de pe vremea lui Stefan Vodă «și din direse ce ei au avut de la bunul Domniei mele Stefan Vodă", Cu o generație mai sus proprietatea în Cioricești a trebuit să fie a unuia чобричи, чобрек, шобрек: de unde pluralul familiar—Чобричири și de aici numele așezării lor. Cu aceasta ne suim la în-

ceputul secl, al XV-lea când a trebuit să se facă prima așezare în gura Bărzeștilor de azi.

In secl. al XVI-lea proprietatea s'a împucătățit în 4 părți, din care 2 părți în jumătatea de sus. și 2 părți în jumătatea de jos. Ion Banul intră în Cioricești cu dania de la unchiul său (fratele probabil al mamei sale). *Gavril Vreameș* pentru a 4-a parte din jumătatea de sus. Acest Ion Banul era de fapt proprietar pe apa Studeniței, unde locuia un O*ană* și nu știm pentru ce fapte, i se dă această moșie ca danie de însuși Voevodul Stefăniță, care o avea moștenire prin tatăl său Bogdan Vodă, de la bunul său Stefan Vodă, care o cumpărase de la una Matița cu 200 zloți tătărăști. Mama lui fiind soră cu Vreameș din Cioricești, capătă danie și aici unde își împarte moșia cu rudele lui pomenite: *7. Bărlad, Stirbăț*, și alții.

Toader Bărlad ia altă a 4-a parte din Cioricești, din jumătatea din jos. Știrbăț și cu Lie *băetul* fratelui său Gușul iau altă a 4-a parte din Cioricești din jumătatea de sus; iar verii lor primari—*plemenicove*—iau ultimul șfert din moșie. De și moșia e împărțită in 4 bătrîni, numărul proprietarilor pe acești 4 bătrâni erau deosebiți. In doi bătrâni erau numai câte un proprietar: *Banul dvornic* și *Toader Brălad*; în al 3-lea bătrân erau 2 proprietari: *Stirbăț* și cu *Lie*, nepot de frate; în al 4-lea bătrân erau 5 proprietari: *Lupe, Ion, Fătul, Negrita, Parasca*, toți ficiorii lui *Dragoș*; în total 9 bătrâni, sau cum s'ar zice în Muntenia *moși mici*.

Cel care a cuprins apoi intreaga proprietate pe această vale e *Ion Banul*, căci de la el se păstrează spița răzeșilor din Bărzești, mai ales după ce capătă în schimb și moșia Bărzeștii în 7035 Mart. 15.

20). Document din 7035 Mart 15, Huşi.

Sumar; Petru Rareş Vodă întăreşte schimbul ce a făcut între dânşii Ion Banul dvornic şi Safta strănepoata bătrânului Negrea, şi anume Ion Banul dă Sattei satul său de pe apa Studeniţei, unde a fost *Vanea*, fost cumparat de însuşi Stefan Vodă de la Matiţa cu 200 zloţi, şi ia în schimb satul Bărzeştii, unde a fost Bărzea.

Милостїю божїею мы Петрѫ воєвода. господарѫ земли молдавскѡи.знаменито чинимъ иссимъ нашимъ листѡмъ. вѫсѣмъ ктѡ нан ‖ вѫзрит или его чтоучи оуслышит. ѡже пріидѡша прѣдъ нами и прѣдъ нашими мѡлдавскими боѥри. нашь вѣрныи слоу ‖ га пан Іѡнь Баноул двѡрникъ. и Сада дѡчка Донина вноука Настина и Маренна. вноуки Негрини стараго. по ихъ до ‖ брою волю никимъ непонѫжени аниприсилѡвани. и промѣнили промежи собою свои правїи ѡтнини. и слѫга нашъ вѣрныи ‖ пан Іѡнъ Баноул дворникъ дал Сади дочци Донинн вноуци Настини и Марени свою правѫ ѡтнинѫ даніа непота госпдвами ‖ Стефана воєводи. и даніе господвами цо и господвами дадѡх емоу. едно село на Стѫдениці. где. . . . . кович Канѣ и съ мининѡмъ ‖ на Стѫдениці. цо был кѫпил тое село родител господствами Стефан воєвода ѡт Матицъ дѡчка по. . . . . еще ю придал С злат ‖ татарски. и пакъ оуставше Сада (дочка) донина оуноука настина и Маренина. виѫки (Негрини. . . ла слѫжѣ нашемѫ вѣ ‖ рномоу панѫ Іѡнѫ Баноулѫ двѡрникоу правѫю ѡтнинѫ ѡт своего праваго ѫрика и. . . . . цо жна имѣла ѡт роди ‖ телѣ господствами Стефана воєводи. едно село на Брѫладѣ наимѣ Брѫзещїи где был Брѫзѧ. ино мы видѣвши их доброволною ток- ‖ меж и доброе их измѣненіе цо ѿни промежи собою промѣнили и потокмили по их доброи волю. також и ѡт

нас дали и по || тврѣдили єсмы слѣзѣ нашемѣ вѣрномѣ панѣ Іѡнѣ Банѣлоу двѡрникѣ тоє вышеписанноє село на Брѣладѣ наимѣ Брѣ || зещіи где выл Брѣзѧ. како да ест емоу шт нас оурикѣ сѣ вѣсем доходом. емоу и дѣ= тем его и оунѣчатѡм его и прѣоуноучатѡм его || и пра= цѣрѧтѡм его и вѣсемоу рѡдѣ его кто сѧ емѣ изберет наиближнїи непорѣшено николиже на вѣкы, а хѡтарѣ то || моу прѧдреченомоу селоу цю на брѣладѣ наимѣ Брѣ= зещилѡр где выл брѣзѧ. да ест постаромѣ хотарѣ шт оусиѭ сторѡн по || коуда из вѣка ѡживали. а на то ест вѣра нашего господства вышеписаннаго мы Петра во= евода. и вѣра бояръ нашиѭ. вѣра пана || Храна дворника. вѣра пана Негрила. вѣра пана Гринковича. вѣра пана Тѣлабѣ. вѣра пана Клада и вѣра пана Миѫла прѣ= || калабове хотинскиѭ. вѣра пана Крѣже и пан Хоурѣ прѣ= калабѡве Немецкиѭ. вѣра пана Грозава и пана Миѫла прѣ || калабове Новоградскиѭ. вѣра пана Барбѡвски пор= тарѣ Сочавского. вѣра пана Драг(шана спатарѣ. вѣра пана Тоа)дера вистѣр || ника. вѣра пана Личѫла (пос= телника). вѣра пана Фелѧ чашника. . . . || сеѭ болѣров на= шиѭ. . . . || шего рода. или пак... бити нашеи молд... || тврѣ= дил и оукрѣпил... || ѣденіе томѣ вѣсемоу... велѣли єсмы на= шемѣ вѣрномѣ панѣ Тоадерѣ логофетѣ писати и печат на= шоу || привѣсити ксемоу листоу нашемѣ. Доумитрѣ По= пович писал оу Хѣсоѭ. влто ѯзле мца Мартіа ѳї

Traducerea

Cu mila lui D-zeu Noi Petru Voevod Domn ţarii Moldaviei ; înştiinţare facem cu această carte a

noastră tuturor cui vor căta pre dînsa sau o vor auzi-o cetindu-se ; că iată a venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri moldoveneşti, credincioasa noastră slugă pan *Ion Banul dvornic* şi *Safta* fata *Donei*, nepoata *Nastei şi Marinei*, nepoata *Negrei* cel bătrîn ; de a lor bună voe de nimeni siliţi nici asupriţi şi au schimbat între ei ale lor drepte ocine ; sluga noastră credincioasă pan *Ion Banul* dvornic a dat Saftei, fata Donei, nepoata Nastei şi Marinei, a sa dreaptă ocină dania *nepotului domniei mele Stefan Voevod*, şi dania domniei mele. ce şi domnia mea i-am dat-o, un sat pe *Studeniţa*, unde .a fost... *bovici* Vanea şi cu mori în *Studeniţa*, ce l'a fost cumparat acel sat părintele domniei mele Stefan Voevod de la *Matiţa* fata Po... şi i-a mai dat încă şi 200 zloţi tătăraşti. Şi iarăşi *Safta* fata Donei, nepoata *Nastei* şi *Marinei*, nepoata *Negrei*..... slugii noastre credinciosului pan *Ion Banul* dvornic a sa dreaptă ocină din al său drept uric şi.., ce dânsul a avut de la părintele domniei mele Stefan Voevod, un sat pe Bârlad anume *Bărzeştii, unde a fost Bârzea*. Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală şi bun schimb ce ei şi-au schimbat şi tocmit între ei de a lor bună voe asemenea şi noi i-am dat de la noi şi i-am întărit slugii noastre, credinciosului pan Ion Banul dvornic acel de mai sus sat de pe Bârlad, *anume Bârzeşti, unde a fost Bârzea*, ca să-i fie şi de la noi uric cu toate veniturile lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor şi preastrănepoţilor şi la tot neamul ce i se va alege mai de aproape neruşuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acestui de mai sus zis sat ce-i pe Bârlad, anume *Bârzeştilor unde a fost Bârzea*, să-i fie pe vechiul hotar, din toate părţile pe unde din vechi a umblat. Iar la aceasta este credinţa Domniei mele mai sus scrisă Noi Petru voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa pan Hran dvornic, credinţa pan

Negrila, credința pan Grincovici, credința pan Talaba, credința pan Vlad, și pan Mihul parcalabi de Hotin, credința pan Cârje și pan Huru parcalabi de Neamț, credința pan Grozav și pan Mihul parcalabi de Novograd; credința pan Barbovschi portar de Sucea-va ;credința pan Dragșan spat. credința pan Toader visternic, credința pan Liciul postelnic, credința pan Felea ciașnic. (credința pan Sbearea stolnic, credința pan Ioan Gug comis).... boerilor noștri ai Moldovei cei mari și cei mici..... sau din neamul nostru sau.... să fie Domn țării noastre a Moldovei.... să întărească și să împuternicească..,. pentru întărirea tuturor acestora.... am poroncit credinciosului nostru pan *Toader* logofăt să scrie și pecetea noastră s'o atârne la această carte a noastră. Dumitru Popovici a scris în Huși, la anul 7035 luna Mart 15.

NOTE

1). Originalul pergament rupt pe la încheeturi; e proprietatea familiei Frimu din Bărzești. Pecetea lipsește cu totul. Vezi „Surete și izvoade" VIII, 519.

2) *Nume de persoane.* Ionu Banulu dvornicu, Sa.a, Donina, Nastina, Marenna, Negrini starago, Vanea, Matița, Brăzea.

3). *Nume de localități*: Studeniți, Brăzeștii.

4). *Ion Banul dvornic.* Prezintă nu puțin interes porecla de familie *Banul* în Moldova prin secl. al XV-lea și XVI-lea, când se știe că *bănia* a fost în cinste întâiu în Muntenia și anume în Oltenia, și că în Moldova abia pe la 1704 s'a rădicat în mare cinste cu *Savin Znuncilă vel ban.* Putem pune oare pe acest *Ion Banul dvornic* între vornicia lui *Fetrică* și *Hrean* (7031—7036)? Nouă ni se pare că acest Ion Banul n'a fost boer de divan, ci de țară

căci se zice *par* și fără a bănui cauzele vedem că Stefăniță Vodă i-o dă danie din moștenirea ce o avea și el de la bunul său Stefan Vodă cel bătrân, care o cumpără cu 200 zloți de la una Matița. Acest Ion Banul având de unchiu pe unul Gavril Vreameș, capătă danie în Cioricești a patra parte din sat; aceasta în 1522. După 5 ani interesele îl silesc să facă schimb cu Safta, luînd de la dânsa satul Bârzești, în schimbul satului său de pe apa Studeniței. Odată fixat în Bârzești el își continuă neamul său în acest sat, după cum dovedește spița răzășască, care ne dă la tulpina ei pe *Ursul banul.* Acesta face pe *Sanda* (Negoiță), *Paraskiva* (Hălinaș). *Vasile* și *Sandul* Bârzescul. Vasile face pe *Neculai Bulubașa*; acesta pe *Costantin* bulubașa ; Costantin face pe *Anuța* mama lui *Ion Frimu.* Deci amintirea celor care au lucrat spița (1823 Noemb. 21) s'a rădicat până pe la 1650, când era încă generală porecla *Banul,* căci Ursul Banul trebue să fi fost un răstrănepot a lui *Ion Banul dvornicul,*

5). *Bărzeștii,* Supt numele de Bârzești avem o sumedenie de sate în Mehedinți, Vâlcea, Dolj, Gorj, Muscel Vaslui. Bărzești ne amintesc de *Bărzu* și *Bârza,* iarăși nume de localități prin Romanați, Argeș, Teleorman, Fălciu. Apoi familia veche *Bârzu,* care și azi se păstrează și o găsim rivalizându-și vechimea cu al de Dinga, în satul Căutișanii din jud Roman (v. „Surete și Izvoade„ VI,).

Uricul nostru ne spune că în 1527 Mart 15 proprietară în Bârzești era *Safta,* fata Donei, nepoata Nastei, care era nepoată lui *Negre bătrânul.* (Негрнин старыи). Prin aceasta ni se dă proprietatea în Bârzești cu cel puțin 150 ani înainte, pe la 1400, când și găsim în diplomele lui Alexandru Vodă de mai multe ori pe unul *Negrin, Negru,* ca boer fără titlu. N'ar fi nimic de mirare, căci tot pe atunci întîlnim pe *Șerbia* (Șerbeștii) *Știbor* (Știborăni), din Vaslui; deci Negrea (Negreștii). etc.

In 1527 satul își avea numele de *Bârzești*, și ca lămurire dă fraza stereotipă: гдѣ бѣлъ Брѣзъ=unde a fost Bârzea: Deci satul și-a luat numele de la vechiul său proprietar. Fi-va fost dar acest *Bârzea*=Брѣзъ, tată lui Negrin, răstrăbunicul Saftei din 1527?

Nu uităm a reimprospăta cu acest prilej un fapt, care sare în ochi în onomastica veche. Cu cât ne suim mai sus în timp, cu atât se întâlnesc aceleași nume de boeri în țările surori: *Berehoi*—Berevoi, găsiți nobili în țara Oltului, în Argeș și în Fălciu; *Bârzea* în toată Oltenia și în țara de jos a vechei Moldove; *Cândea*, Cândescu, Cândești în cele trei țări surori. Să fie oare aici o simplă coincidență, ori un fapt istoric că cu cât ne suim mai sus în trecutul nostru politic, cu atâta găsim o înrudire mai mare între elementele chemate a juca un rol politic, și marii proprietari de pământ au fost dintre aceștia.

6). нѣмѣта, брѣзиѣлѡр. Scriitorul Dumitru Popovici se vede ca era moldovean și știea limba slavonă pentru cancelarie. El uită pe *vnuc*, *unuc*, și pune *nepota*; tot așa la dezinența numelor proprii el pune genitivul plural românesc: *Bârzeștilor*, negăsind altul potrivit slavon.

7). Data documentului e Mart 15, în Huși. Petru Rareș abia venise domn în 20 Ghenar 1527 (7035) și după 2 luni îl găsim în Huși, de unde dă hrisovul de mai sus. De la Stefan cel Mare Hușii au fost aleși de voevozii Moldovei ca loc de retragere; aici murise Bogdan Vodă.

21). Document din 7013 Febr. 16

Sumar: Bogdan Vodă întărește vânzarea ce face Gligore Cucul către Toader, Lazăr, Oniciu, Vasca, frați cu 150 zloți tătărăști în a patra parte din satul Ungurenii, ce este de ceia parte de Sărata de către Prut.

Facem înștiințare cu această carte a noastră tuturor cui să cade a ști, precum au venit înainte

noastră, și înaintea tuturor boerilor noștri ai Moldaviei sluga noastră *Gligori Cucul,* de a lui bună voe de nimeni silit nici asuprit, și au vîndut a sa dreaptă ocină dintru al său drept uric, și cumpărătură , a patra parte din satul *Ungurenii* ce este pe de ceia parte de *Sarata* de cătră *Prut,* slugilor noastre lui *Toader* și fraților lui, *Lazăr* și *Oniciu* și surorii lor *Vasca,* drept 150 zloți tătărăști; și slugile noastre *Toader* și *fraţii lui Lazăr şi Oniciu* și sora lor *Vasca,* au plătit toți deplin acei 150 zloți tătărăști, în mînule slugii noastre lui Gligori Cucul, dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștri; deci noi văzând a lor de bună voe tocmală și plată deplin, așijderea și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, lui Toader și fraților lui, Lazăr și Oniciu (Юничю), aceia a patra parte de satul *Ungureni,* ce este pe de ceia parte de Sarata. de cătră Prut, ca să fie lor de la noi uric cu tot venitul și ficiorilor lor *întocma* și nepoților lor și strănepoților lor, și a tot neamul lor ce să va alege lor mai aproape, nerușuit nici odată în veci. Iar hotarul acei a patra parte a satului din Ungureni. partea de cătră Prut, să începe din gura părăului Păcurarilor, deaci pe vîrful dealului la movila săpată, de acole drept peste cămp la capul ezărului la stălpu, deaci părăul ce se chiamă Saca în sus la stă(l)p, de acole drept peste cămp la Sarata la stălp. Acesta este tot hotarul acei a patra parte de sat. și spre aceasta este credința Domniei meale de mai sus scrisă, Bogdan Voevod, și credința boerilor noștri ai Moldaviei a mari și mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn din fii noștri, sau din neamul nostru, sau pe cine Dumnezeu va alege a fi domn țării Moldaviei, să nu străce a noastră danie și întăritură, ci mai ales să de lor și să întărească, de vreme ce ei au cumparat pre a lor drepți bani. Si pentru mai mare tărie a ce-

lor de mai sus scrisă, am poroncit credincios boerului nostru. dumnealui Tăutului logofăt să scrie și a noastră pecete către această carte a noastră să o lege.

NOTE

1). Originalul pergament lipsește; se găsește o tălmăcire făcută de Gh. Evloghi dascal din 1780 Dec. 4, în pachetul de documente a d-lui Adam Mitaki, proprietar la Bălteanu, în județul Falciu. Vezi „Surete și Izvoade VIII, 322.

2). *Nume de persoane*: Gligori Cucul, Toader, Lazăr Oniciu, Vasca.

3). *Nume de localități*: Ungurenii, Sărata. Prut, părâul Păcurarilor, părâul Saca, movila Săpată.

4). Moșia *Ungurenii* e de peste Prut, în fața Sărății, 2 ape ce se varsă în Prut de o parte și de alta. Textul chiar zice: „de ceia parte de Sărata de către Prut», ceia ce arată că scriitorul e în Huși și știe de 2 ape cu numele Sărata.

5). Hotarăle Ungurenilor sînt date: movilă săpată; *stâlp*; de obiceiu acești stâlpi se făceau cu *buor*, ca și în copaci (ulmii, stejari) cu buori.

22. Document din 7010 Mart 14.

Sumar: Stefan Vodă intărește Neagăi, fata lui Micșin satul Micșuneștii pe Ialan.

Facem știre cu această carte a noastră pentru adevărată *Nega fata lui Micşin* că am miluito pe dînsa osebitu de a noastră milă am datu și am întăritu ei întru al nostru pămîntu a Moldaviei pe a ei dreaptă ocină anume satul *Micşineştii pe Ialan*,

pentru acei toată ace de mai sus scris(a) să fie ei de la noi uricu și cu tot venitul ei și ficiorilor ei și nepoților ei și strănepoților ei și tot neamul ei ce se va alege mai aproape nerăsluit nici odată în veci. Iar hotarul acelui de mai sus scris sat anume *Micșinești pe Ialan* să fie ei despre toate părțile după hotarul cel vechiu pe unde au umblat din vechiu, și spre aceasta este credința domniei mele de mai sus scris(a) Stefan Voevod, și credința a preiubitului fiului domniei mele Bogdan voevod și credința a tuturor boerilor noștri a mari și a mici, iar după a noastră viață cine va fi domn țării aceștia din fiii și niamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să nu strice a noastră danie, și întăritură, ce mai ales să de și să întărească de vreme ce este a ei dreaptă ocină. Și pentru mai mare credință și întărire a celor de mai sus scrise am poroncit credincios boerului nostru dumnealui Tăutului Logofătului să scrie și a noastră pecete către această carte să o lege.

NOTE

1). Originalul pergament lipsește. In arhiva d-lui Adam Mitache mare proprietar in jud' Fălciu, n'am găsit de cît copia scrisă în 1800 de V. Colescu în Hurdugi, după suretul tălmăcit de Gh. Evloghie în 1775 Iuli 23 ; vezi „Surete și Izvoade" VIII 321.

2). *Ialan*, părău ce izvorăște din dealurile cu codri ce stăpânesc Cretești, numit și fundul Elanului. E una din văile cu vechi și dese așezări de sate de la obârșia sa până la vărsătura lui în Prut, lângă satul Țuțcani. După nume ne arată că pe aici au fost din vechi așezări slave, căci chiar numele de *Ialan*—azi Elan—însamnă *cerb*. In special cât cunosc din actele culese de mine din jud. Făl-

ciu de la răzeşii şi proprietari de prin acele locuri a fost o mare schimbare în aşezările şi numele satelor de pe această vale.

3). *Micşin.* Dacă în 1502 trăia numai Neaga fata lui Micşin, urmează că tatăl ei era mort la acea dată, lucru care a şi făcut pe Neaga să ceară din nou întărirea domnească de la Ştefan Vodă.

Faţă cu obiceiul vechiu al ţării la fie-care prilej de *transmiterea* proprietăţii, noul proprietar fie prin *moştenire* (pravago i pitomago urica), fie prin *danie* (za daanie), fie prin *cumpărătură* (za cupejnoe) trebuia să-şi ceară de la Vodă recunoaşterea titlului de proprietate. Textul original a trebuit să cuprindă fraza tipică: „жаловали есми ей wсобною нашею милостю и дали и поткрѫдили есми ей оу нашеи земли в молдакстѣи ей прака wтнина село наимѫ микшинещіи на ѣалантѣ".

Acest Micşin a trăit dar supt Ştefan cel Mare şi şi-a legat numele de satul Micşineştii.

Cum însă satul îşi avea deja numele său în plural микшинещіи în 1502, urmează că a trebuit să existe o serie de *Micşini* pe acele văi, şi că dar nu tatăl Neagăi a fost cel întâi *Micşin* pe valea Ialanului, ci a fost în a 2-a sau a 3-a generaţie, şi că dar stabilirea primului Micşin cată să se pună către sfirşitul secl. al XIV-lea, deci pe vremea lui Alexandru cel Bun, dacă nu şi ceva mai înainte.

Proprietatea primilor Micşini a fost pe Ialan. şi apoi s'a întins în sus pe apa Bujorului, unde găsim proprietari pe urmaşii primilor Micşini, cum dovedeşte uricul dat mai jos.

23. Document din 7040 Mart 12, Huşi.

Sumar: Petru Rareş Vodă întăreşte proprietatea lui Petru Micşin şi surorilor sale Alba şi Maruşca, cum şi a seminţiei lor Malea, Malina şi Maruşca, în satele Delenii pe Bujor şi Poniceştii, pe Ialan şi anume să ia câte o treime din Deleni şi Poniceşti.

Милостїю Божиею мы Петрѫ воєвода господарѫ земли Молдавскои. знаменито чинним иссим листом нашим вѣсѣм кто нанем вѣзрит. или его чтоучи ѕслишит. ѡже тоти || истинїи наши слоуги Петрѫ Микшин и сестри его Ялба и Мароушка. жаловали есми || ѡсобною нашею милостїю и дали и потвръдили есми им иҳ правїи ѡтинна и ѡт ѕрика иҳ що ѡни имали ѡт потвръжденіе ѡт родителѣ господствами Стефана воєвода || наимѣ Делѣнїи на Боужорѣ и Поничещіи на Йиланѣ. по ѡбѣ стороны Йиланѣ. то да ест им на три части. вѣ част Петри Микшина и сестрам иҳ Ялби и Марѳшки || досталосѣ им трѣтаа част село ѡт Делѣни. вишнаа част и трѣтаа част село ѡт Поничещіи на Йиланѣ нижнаа част. а вѣ част Мали досталосѣ ѣи трѣтаа част того села || ѡт Делѣни нижнаа част и тѣтраа част ѡт Поничещи на Йиланѣ вишнаа част. а вѣ част Мѣлнии и Марѳшки. досталосѣ им трѣтаа част тиҳжеі село ѡт Делѣни середнаѣ част и тре || таа част ѡт Поничещи. на Йиланѣ. тиж середнаа част тоѣ да ест им ѡт нас ѕрик сѣ вѣсем доҳодом им и дѣтем иҳ и оунѳчатом иҳ и прѣоуноучатом иҳ и праѫоурѣтом иҳ и вѣ || семѳ родѳ иҳ кто сѧ им изберет наиближнїи непорѳшению николиже на вѣки. Я ҳотар тѣм двѣмъ селам наимѣ Делѣнїи що на Бѣжорѣ. и Пои || чещым що на Йиланѣ.

по wбѣ сторонѵ Иланѣ да ест wт вснѵ сторон постаромѵ хотарѵ покѵда из вѣка wживали. Ѧ на то ест вѣра нашего господствами вишеписа ‖ нагомы Петра воеводі и вѣра прѣвѣзлюбленнаго сына господствами Богдана. и вѣра бомр нашиѵ. вѣра пана Хоурѵ дворника. вѣра пана Тотрѵшана. вѣра пана Скрипка. ‖ вѣра пана Влада и пана Тоадера прѣкалабове Хотинскиѵ. вѣра пана Данчѵла и пана Личѵла прѣкалабове Немецкиѵ. вѣра пана Звемрии ‖ и пана Крачѵна прѣкалабове Новоградскиѵ. вѣра пана Михѵла портарѣ Соучавскаго. вѣра пана Драгшана спатарѣ. вѣра пана Главана вистѣрника. | вѣра пана Ялкѵла постелника. вѣра пана Попѣскѵла чашника. вѣра пана Колѵна столника. вѣра пана Іѡна Гоуг комиса и вѣра всиѵ бомр нашиѵ Молдавскиѵ ‖ (велики)ѵ и (мали)ѵ. а по нашем жи(вотѣ) (к)то вѣдет господарѣ нашеи земли wт дѣтеи нашиѵ или wт нашего родоу или пак боуд кого гѣ бѣ изберет господарем быти нашеи ‖ . . . . . ‖ и потвражденіе томоу вѣсемоу вышеписанномоу велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ Тоадероу логофетоу писати и печат нашѵ привѣсити ксемоу ‖ листоу нашемоу. Писал Тома Кѣцелѣнович оу Хоусѡх влто ѩзм мсца Мартіа вї дни.

Traducerea

Cu mila lui D-zeu Noi Petru Voevod domn ţării Moldovei înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau lui cetindu-se o vor auzi, iată aceste adevărate a noastre slugi

Petru Micșin și surorile lui Alba și Maruşca și iarăși semințiа lor Malea și iarăși semințiа lor Malina și Maruşca miluitu-ne-am noi cu osebită a noastră milă și am dat și am întărit noi lor a lor drepte ocine și din uricul lor ce ei l'aŭ avut de întărire de la părintele domniei mele Ștefan Voevod anume *Deleni* pe Bujor și Ponicești pe Ialan pe îmbe lăturile Ialanului ca să-i fie lui de 3 părți în partea lui Petru Micșin și a surorilor lui Alba și Maruşca li s'a cuvenit lor a treia parte sat din Deleni partea din sus și a treia parte din Ponicești pe Ialan partea din gios, iar în partea Malei s'a cuvenit ei a treia parte din același sat din Deleni partea din gios și a treia parte din Ponicești pe Ialan partea din sus; iar în partea Malinei și Maruşcăi s'a cuvenit ei a treia parte din același sat din Deleni partea din mijloc și a treia parte din Ponicești pe Ialan iarăși partea de mijloc, acele să fie lor de la noi uric cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și la tot neamul lor ce li se va alege lor mai aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor 2 sate anume Deleanii pe Bujor și Poniceștii pe Ialan de pe âmbe părțile Ialanului să fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Petru voevod și credința prea iubitului fiu al domniei mele Bogdan și credința boerilor noștri, credința pan Huru dvornic, credința pan Totrușan, credința pan Scripca, credința pan Vlad și pan Toader parcalabi de Hotin credința pan Danciul și pan Liciul parcalabi de Neamț, credința pan Zbearea și pan Crăciun parcalabi de Roman, credința pan Mihul portar Sucevei, credința pan Dragșan spatar, credința pan Glavan visternic, credința pan Albotă postelnic, credința pan Popăscul paharnic, credința pan Colun stolnic, credința pan Ion Gug

comis şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei a mari şi a mici. Iar după viaţa noastră cine va fi domn ţării noastre din copiii noştri ori din al nostru neam şi pe ori care altul domnul Dumnezeu îl va alege Domn a fi ţării noastre şi împuterire a tot ce s'a scris mai sus am poroncit noi la al nostru credincios boer Toader logofăt să scrie şi pecetea noastră să o acăţe la cartea noastră. A scris Toma Căţeleanul în Huşi la anul 7040 luna Mart 12 zile.

NOTE

1). Originalul pergament proprietatea moşului T. Codreanu din Delenĭ, de la care l'am copiat în vara anului 1904, în cele 10 zile de vacanţe petrecute prin jud. Fălciu (vezi Evenimentul 1904 Sept.-Oct.). E rupt în două, de aceea lipseşte rîndul al 15 din text, care a trebuit să fie acesta: „земли Молдавскои тот бы им непорѣшил нашего даанна и потвръжденїа. аминь им оутвръдил и зкрѣпил· знаѣже есми им дали и потвръдили за ихъ слѫжбѣ. а на болшѣю крѣпост“ =ţării Moldaviei unul ca acela să nu le strice a noastră danie şi întărire, ci mai vîrtos să le o întărească şi împuternicească, de oare-ce şi noi le-am dat lor şi le-am întărit pentru a lor slujbă. Iar spre mai mare tărie».

Are pecete legată cu şnur roş. Ceara roşie e ştearsă ; se pot însă ceti urmele literilor.

2). *Scrierea.* Ca particularitate pergamentul acesta prezintă că cerneala veche a fost ştearsă, şi s'a scris pe de-asupra cu altă cerneală mai neagră tot documentul. Pe alocurea se observă păstrate literele vechi necorectate. Prima dată te crezi în faţa unui falşificat, cu cât însă cetesti textul şi coordonezi numele cu atîta vezi că cel care a dres textul a greşit ici pe colea litera şi chiar cuvîntul,

cum se intrevede în zare. Tot acela care a scris din nou textul a notat pe cuta pergamentului în dos numele: Петре Микшин, сорѣса Алба ши Мърѣшка.

3). *Nume de persoane*: Petrx Micșin, Alba. Marușca, Malea, Malina, Marușca,.

4). *Nume de localități*: Deleani, Poniceștii, Bujor (apă), Ialan.

5). *Petru Micșin.* In doc. dat mai sus din anul 7010 Mart 15 s'a vorbit de Neaga fata lui Micșin, care capătă întărire de la Stefan Vodă pentru satul Micșineștii pe Ialan. Nu știm legătura între Neaga și Petru Micșin, In or ce caz erau rude de aproape. Din textul documentului re iese că și ei aveau uric de întăritură de la Stefan Vodăi pentru *Deleni* și *Poniceşti*, pe care îl împart în 3 părți după părinții lor; căci Petru Micșin cu surorile lui Alba și Marușca iau o treime; vara lor primară (племенница) Malea altă treime, și alte vere ale lor ,Malina și Mărina (племенница) altă treime. Dacă socotim că Neaga fata lui Micșin poate fi una din surorile părinților acestora din 1532 și că ea și-a luat partea sa din Micșinești de pe Ialan, ar urma că Micșin a avut 4 copii: *Neaga* și părinții celor 3 grupe de Micșini din Deleni și Ponicești.

Proprietatea vechilor Micșini s'a rupt dar în două: de o parte a curs proprietatea din urmașii Neagăi, cum și găsim răsărite hărtiile la strănunii lui Adam Mitake, și pe de alta a curs proprietatea lui Petru Micșin în Deleni, la care și găsim azi uricul adevărat al Delenilor, în mâna Ghibanilor și Bădroseștilor.

In 1790 Oct, 5 se hotărnicește moșia Delenilor despre vecini. Cu acest prilej s'au scos la iveală toate actele vechi ale Delenilor: iată ce spune vornicul de poartă Stavăr, hotarnicul: «ei ne-au arătat că moșia aceasta Delenii, umblă în trei bătrîni, anume un bătrân *Micșuneștii* în partea de sus, și un bătrîn *Căpșăștii* în mijloc, și un bătrân

Hurduzăi în partea de gios și spre încredințare arătării lor ne-au arătat și un suret de pe un *ispisoc din veleat 7040 Mart 12 de la Petru Vodă*, ci scrie că sau întărit depe un ispisoc de la Stefan Vodă, ce este tălmăcit de Evloghie dascalul din velea 7264 Mart 30, care ispisocul acesta de la Petru Voevod, alegi și hotărăște pe toată moșia Delenii pe trei bătrâni și arată Delenii pe Bujor și dă stăpînire pe pârâul Bujorului amândouă părțile ca să stăpânească acești trei bătrâni, *măcar că ispisocul cel adevărat noi nu l'am văzut nefiind la nici unii din răzeșii aceștia, dând samă că ar fi la Eși la alt răzăș a lor*» (vezi Surete și Izvoade IX, 13).

Deci în 1790 uricul dat de noi era la Iași. In ce scop ? Un alt răzăș de ai lor îl luase la Iași. probabil în scopul de a-l direge în slove, care erau prea șterse. Cerneala fiind prea groasă au eșit literile pe dosul cutelor pergamentului.

In privința împărțirei în bătrâni vedem o deosebire între felul cum interpretează uricul lui Petru Vodă din 7040 urmașii lor din 1790, și felul cum a interpretat Evloghie Gh. izbașa uricul Murgeștilor din 7039 (vezi pag. 112). Aici noi avem 6 nume, dar 3 bătrâni, ceea ce arată că împărțirea pe bătrâni se referă la uricul lui Stefan Vodă, în care se întărește proprietatea părinților celor din 7040; pe când la Murgești de și uricul zice că se împărțește satul în *două*, sînt 6 bătrâni, fiind 6 nume în uric.

6). *Spițe.* In actele Delenilor, câte le cunosc până acum am găsit spița urmașilor din *Mălina* și *Marina*. născute tot Micșin. Autorul însă a spiței le ia drept o persoană «Malina Marușca de la cuprinderea ispisocului de la Petru Voevod din 7040 Mart 12» (Surete și Izvoave II, 548). Mălina a născut pe *Çhetran, Ursu*, și *Șotropa*; Chetran a născut pe *Ion Ketran;* Ion Ketran a născut pe *Buzălan*,

Titiana, Mîrzacul, Ţiganaş şi *Bugiac*; Titiana a născut pe *Anton*: Anton a născut pe *Ion* şi pe *Nastasia*. Din Nastasia se trage neamul *Corovancă*; din *Ion Ghiban* se trage neamul Ghibanilor din Deleni.

Asupra lui Ion Ghibanul avem 3 documente prea interesante, care ne spun ceva nou şi complect asupra deşugubinei. Le dăm în întregime, aşa cum le avem copiate în ale mele „Surete şi Izvoade" III, 353—355:

A.

Iw Costandin voevoda b. m. g. z. M. scriem Domnia mia | la sluga noastră la Ştefan Banul. hotnogul. dămuţi şi(i)re că | domnii miali sau jăluit *Iwn Ghibanul mazâl* pre răziaşi a lui zicându | Ion Ghibanul cum sau făcut w moarte de wm în zilele Ducăi Vodă la ţinu | tul Fălciiului. şi fiindu domn(ia)lui răposatul Gavriliţă vornic | mare. au făcut strânsur din toate satele. din pregiur. din şiapte ho | iarѫ. să plătiască moartea acea de wm şi au luat dumn(ia)lui vorni | cul din toate satele câte noaѫ galbeni bani şi au luat şi vorni | cii de Bărlad câte doi galbeni. de sat. şi iau luat şi lui. dumn(ia)lui Gavriliţ | vornicul. un bou şi doaѫ vaci cu viţei. şi iau dat şi vornicilor de | Bărlad doi galbeni şi având el nişte pomăt pe valea ce să chiamă Valea Moi | săi. împreună cu alţi răziaşi ieu făcut dumn(ia)lui vornicul. o scrisoari. | de la mâna dumisali ca să aibă a ţinea el acel pomăt tot pentru boul | şi pentru vacili şi banii.ce au dat *Ion Ghiban* pentru răziaşii. lui de au | plătit el pe răziaşii de pe doaѫ văi. şi până amu nu iau mai în | torsu nime nimică. şi au mărsu cu w carte a domnii meali acolo ca să li | socoteşti. cu acei răziaşi. şi săi întoarcă ce au dat pentru dânşii. la | acea moarte de wm şi tu ai socotit. cu wameni buni. şi sau aflat

pe cum | iau perit vitele pentru acei răziași pentru aceasta lucru. dacă vii videa | cartia domnii meali. iar tu să socotești și să iai sama foarte cu mari dreptati. | de va hi așia cum sau jăluit. să cauți câți răziași vor hi pe valea Moisăi | și pe Pruna. din Pruna în sus. până în fundul Băgăului. și pe valea Moisăi | din vadul lui Frățil în sus până la Poiana Zgurii. de la răziașii acestor văi să îi plinești boul și vacili și banii. ce au dat el pentru dăn | șii. iar cari nu vor vrea săi plătiască. să le wpriască părțili de w | cini până vor plăti. iar după cei vor plăti ei șor ține moși | ile. iar de va hi întralt chip poveastea să le dați zi să vie | de față. și să le faceț și w mărturie cu credință. la mânuli cui sar | vini să avem știre.

u Ias. leat 7200 Mai 24.
l. p. gospod în tuș roș.

Saam G(o)sp(o)dinꙋ velel. vă divan.

B.

Pricum au vinit *Iwn Ghiban mazăl* cu w cinstit carte a Mării sale lui Vod la noi scriindu pentru niște bucat ci i sau prăpădit la dumnalui Gavriliță vornicul pentru w morte di wm dici eu am strâns wamen bun răzăși anumi Tudowr Poroske și Albul și Costantin și altꙋ răzăși Sandul ficiorul popi și Toma pricum sau prăpădit acile bucat pintru moisăe din Vadul lui Frățilă în sus și sau ales că sau prăpădit pentru acel hotar dowvaci și un bou și doi ug.și sau preță(lu)it acile bucate dreptu unsprezici ug. cu ban cu tot și acmu răzeșii nu vor săî plătească și am dat săși ție moșie.

Robul mării tal. Știfan Banul.

lt. 7201 Dec. 5.

C.

Io Constandin Duca Vv. b. m. g. z. M. datam cartea domnii | miali lui *Ion Ghibanul c(alar)aşul* ca s(ă) hie volnic cu cartea domnii miali | a ţinea şi a opri toată partea de ocină şi de moşie ce iaste pe | valea lui Frăţilă şi pe valia Moisii până în poiana Răcilor | şi să oprească şi valea Băgăului din poenile Măcnii pe vali | în gios până în fântâna Neagră cu pomât cu fânaţ cu toate a tutu | ror răzăşilor şi s(ă) opriască şi poiana Prunii şi tot pomătul | lui Vărnă a Şărbăcanilor pentru o moarte de om ce sau făcut acolo | şi ceia cu moşia nau vrut să plătească hotarăle lor ce liau plă | tit tot el. şi iau perit un bou şi doaă vaci şi au dat şi doi galbeni la dumnea | lui răposatul Gavriliţă vornicul pentru unsprăziaci galbeni | precum ştiu şi oameni buni şi au avut şi *pecetlut* de la dumnialui vor | nicul pentru aceia ca să aibă a opri acele moşii despre toţi răziaşii | până vor plăti bucatele ce iau perit. iar dacă vor plăti vitele | săşi ia moşiile înapoi. Iar până vor plăti să hie tot pe sa(m) lui Ion | iar cui va părea cu strîmbul să vie de faţă şi nime să nu stia | împotriva cărţii domnii miali.

u Ias lt, 7201 luni 26

Saam g(o)sp(o)dinz velel.

l. p. gospod în tuş roş

Mergând mai departi cu spiţa găsim că Ion Ghiban a făcut pe *Lupul* şi *Tudora* ; Lupul a făcut pe *Costantin* iar Tudora pe *Neculai* ; Constantin a făcut pe *Vasile Ghiban*, iar Neculai a făcut pe *Ion*, *Vasile* şi *Zoiţa*.

24. Document din 6953 Aug. 11 Suceava.

Sumar; Ştefan Vodă întăreşte lui Toader Gănescul următoarele proprietăţi pe Ialan: a) unde a fost socrul său popa Oană, b) unde este Vlad fiul Oanei, c) unde a descălecat Toma socrul lui d) satul Grumăzeşti cumpărat cu 60 zloţi de la Stan Posadnicul.

† Ꙗ(и)л(о)стїю Б(о)жїею мы Стєфанъ воєвода г(о)с-п(о)д(а)рь земли молдавскои. чиним знаменнито исѣмъ нашимь листом (вѫсѣмъ кто нанем вѫзрит или его оуслишит) чтучи || ѡже тотъ истинны слѫга наш пан Тодерь Гънескѫл. слѫжил намъ право и вѣрно. ин(о мы видѣвши его правоую и вѣрнѫю) слѫжѫ || до нас. жаловали есми его. ѡсобною нашею милостю. и дали. есми емоу оу нашен земли оу молдавствѣи. (на Ила)нѫ. едно село наимѣ где был || тестъ его попъ Ѡана. на .... Тоутоби (?) где ест Влад сынъ Ѡани. и на вѣрхъ Ылань ... где ѡсилъ Тома тес || тъ емѫ и (.... пръидо)шѣ прѣд нами Станъ посадникъ съ своими дѣтми. (и продал) нашемѫ панѫ Тодерѫ || Гънескѫлѫ едно село наимѣ Грѫмазеци .... ѯ златы. тѫже и мы дали .... нашемѫ панѫ Тодерѫ Гънескѫлѫ тоѥ прѣд || реченное село Грѫмазеци да (ест его ѡтниноу и съ) вѫсемоу доходоу емоу и дѣтемъ его и братїамъ его и оуноучатомъ его и прѣѫнѫ || чатомъ его и прѫѫратомъ. и вѫсемѫ родоу (его кто) боудет наближнїи непорѫшенно николиже (на вѣкы. а хо)тарь тѣмъ селамъ да ест по вѣсом своими || старими хотари (коуда из вѣка ѡживали). а на то ест вѣра г(о)си(одст)в(а)ми вишеписаннагомы Стєфана воєводы. (и вѣра) боѥръ нашихъ вѣра пана Нѫгои || логодета. вѣра пана (Петра Хѫдича и дѣтемъ его. вѣра пана Негрила и дѣтемъ его. вѣра пана Дѫмы Бра-

евича. дворника и дѣтемъ его.) вѣра пана Юргича || вѣра пана Сима логодета. вѣра (пана Ѳанчи логодета). вѣра пана Ивана Калчана. вѣра пана Стан (чюла Поинча). вѣра пана Дїенша спатарѣ. вѣра || пана Ѳана Жѳлича. вѣра пана Доума Доулческѳла и брат его пана Мирчи. вѣра пана Манойла Грѣвова. вѣра пана Кѡсти вистїарника. вѣра || пана Костына Чарната. вѣра пана Тоадера Касковича. вѣра пана Поркы чашника. вѣра пана Тоадера столника и вѣра вѣсѣхъ боярѣ на || шихъ Молдавскыхъ великыхъ и малихъ. а по нашемъ животѣ кто бѫдет г(о)сп(о)д(а)рѣ нашеи земли. ѡт дѣтеи нашихъ. или ѡт вратїи нашихъ. или ѡт наше || го племень боудкого К(ог)ъ избѣрет г(оспода)рѣ быти. тотъ бы имъ непорушилъ нашего даніа але щобы имь оутвѣрдилъ и оукрѣпилъ. понеже || есми дали емѫ за его правѳю и вѣрнѳю слѫжбѫ. а на болшеи крѣпость тому вѣсему вишеписанному велѣли есмн нашему вѣрному || пану Михаилу логодѳтоу писати и нашоу печатъ привѣсити ксему листоу нашемоу. писал.... граматику оу Сочавѣ. || вѣкто ѳцнг. Йуг. аї днь.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi *Ştefan Voevod*, Domn ţării Moldaviei, facem înştiinţare cu această a noastră carte tuturor cui pe dînsa vor căta ori o vor auzi cetindu-li-se ; iată că această adevărată sluga a noastră jupân *Toader Gănescul* a slujit noao cu dreptate şi credinţă ; deci noi văzând a lui dreaptă şi cu credinţă slujbă cătră noi, milostivi-

fu-ne-am noi spre el cu osebita noastră milă şi datu-i-am noi lui în a noastra ţară a Moldaviei pe Ialan, un sat anume, *unde a fost socrul său popa Oană*, şi pe Tutova (?) *unde este Vlad, fiul Oanii* şi la obârşia Ialanului,,. *unde a descălecat Toma socrul său*; şi într'acestea mai venit'a *Stan Posadnicul cu copiii săi şi vândut-a boerului nostru lui Toader Gănescul un sat anume* Grumăzeşti *drept 60 zloţi tătărăşti.* Pentru care şi noi dat'am boerului nostru Toader Gănescul acel mai sus sat Grumăzeştii să-i fie lui ocină şi cu toate veniturile lui şi copiilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi preastrănepoţilor lui şi la tot neamul lui ce-i va fi mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui sat să fie despre toate părţile după ale sale vechi hotare, pe unde din veci a umblat. Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrisă Noi Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa boerului *Neagu* logofătul, credinţa boerului *Petru Hudici* şi a copiilor săi, credinţa boerului *Negrilă* şi a copiilor săi, credinţa boerului *Duma Braevici* vornic şi a copiilor săi, credinţa boerului *Iurghici,* credinţa boerului *Sima* logofătul, credinţa boerului *Oancea* logofătul, credinţa boerului *Ioan Bălcean*, credinţa boerului *Stanciul Ponici*, credinţa boerului *Deniş* spatar, credinţa boerului *Oană Julîcă*, credinţa boerului *Duma Dulcescul* şi fratele său boerul *Mircea*, credinţa boerului *Manoilă Gârbov*, credinţa boerului *Costea Visternicul*, credinţa boerului *Costin Cernat*, credinţa boerului *Toader Vascovici*, credinţa boerului *Porcu* paharnic, credinţa boerului (*Tador*) stolnic, şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldaviei a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre din copiii noştri ori din fraţii noştri, ori din seminţia noastră, pe care Dumnezeu îl va alege să fie domn, acela să

nu-i strice dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuterească, de oare ce i-am dat-o lui pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus poruncit-am la al nostru credincios boer *Mihail logofătul* să scrie și pecetea noastră s'o acăte la această carte a noastră.

A scris *Şandru* gramatic în Suceava, la anul 6935 Aug. 11 zile.

NOTE

1). Originalul pergament fără pecete ; caracterele așa de șterse că de abia li se cunosc urmele, de aceia și lectura e foarte anevoioasă și o dăm cu rezervă și cu multe complectări.

E proprietatea d-lui Gh. Tutovan, descendinte a lui *Alex. Tutovanu* zis și *Tutovin* ostavnoi porucnic, strănepot a lui Ioniță Hurduc, băștinaș în moșia Grumezoaia și prin împrejurimi, și care porușnic a avut cu obștia răzeșilor proces în 1832 Aug. 12 pentru a'și susține drepturile de proprietate în Grumezoaia («Surete și Izvoade" IV, 515). E cel mai vechiu act de proprietate ce vorbește de *Grumăzăşti*, formă tipică a apelativului vechilor așezări românești, schimbat, după numele vechilor proprietari : *Grumază*, *Grumăzescu*, *Grumazeşti*, schimbat apoi prin secl. al XVI în *Grumazeni* și în secl al XVII în *Grumezoaia*, cum fiinţază și astăzi. (vezi «Surete și Izvoade" VII, 345).

2). *Nume de persoane*: Toader҃ Gănescul, поп Ѡанѫ, Vlad sin Oani, Toma, Stan posadnic.

3). *Nume de localităţi* : Ialania (Ѩлаиа) ѥрхъ Ѩланѣ, Tutovi (?), Грѣмазѣщи.

4). гдѣ бѣлъ, гдѣ ѣст, гдѣ wсилъ, iată 3 determinări de sate. fără nume proprii. Rândul care cuprinde tocmai

înșirarea localităților fiind așa de stricat nu numai cu ștergerea slovelor, dar și cu rosătura îndoiturei pergamentului ne-a făcut imposibilă lectura *complectă* și *corectă*; așa, nu putem prinde legătura de înrudire între *Vlad* fiul *Oanii* și *Toma*, pe care nu știm bine a cui socru era. Cum însă *Oană* era socrul (тєстъ) lui Gănescul, iar Vlad era fiul Oanii, deci cumnat cu Toader Gănescul, ar urma că Toma era socrul lui Vlad, care și el era însurat, dacă nu cumva trebue luat că acest Toma, despre care se zice că a *trăit* și a *descălecat*, a fost socrul socrului lui Toader Gănescul,

Reiesă însă din cetirea trunchiată a pasajului că pe valea Ialanului, și la obârșia lui (на кѣрхъ Ялани) se înjghebase pe la sfârșitul secolului al XIV-lea o serie de așezări de sate în jurul primilor descălecători: Popa Oană, Vlad fiul lui, și Toma socrul lui Popa Oană cum și un alt sat pe un afluent al Ialanului, *Grumăzăștii*, de la un *Grumază*, poreclă nu rar întâlnită în onomastica veche moldovenească.

Cea mai veche așezare a fost a lui Toma socrul (lui popa Oană), căci în 1445 se zicea despre el că *a trăit*, a descălecat (гдѣ wсилъ). Așezarea lui venea la *Obârșia Ialanului*. Azi nu e nici un sat pe aici, căci Urlații, care se pomenesc încă în secl. al XV-lea către sfârșit vin ceva mai la vale tot pe Ialan; mai în sus veneau *Silișteníi*, și ceva mai în sus venea așezarea lui Toma socrul popei Oană. Când în vara anului 1905 am avut prilejul să trec chiar pe la izvorul Ialanului, în drumul ce tae prin pădure de la *făgădăul* d-lui dr. Gâdei spre Urlați, mi-am putut da samă de greutatea așezărilor în aceste locuri tari, care de-abia astăzi încep a fi desgolite prin desfundarea pădurilor, și cum n'a fost chip de a se mănținea aici așezări de sate; nici chiar *Silișteníi* strămoșilor lui Cantemir nu s'au putut mănținea deși veneau mai la vale, căci locurile erau tare înguste și neproprii traiului, de oare ce *Ialanul*

în vreme de secetă, seacă pe omare întindere *până în dreptul văii Vulcanilor* și deci nu se pot face așezări de sate (*seliști*) și staule de vite (*odăi*).

A doua așezare a fost acea a popii Oană, care trăise deja înainte de 1445, căci i se zice „гдѣ была тѣстъ его попъ wана=unde a fost socrul său popa Oană", N'a fost dat nici acestui popă Oană să-și lege numele de așezarea sa, care ar fi fost *Oneşti*, necunoscut în vechile hîrtii ale locului; se zice însă valea *Oanei*.

A treia așezare era în formare, căci trăia în 1455 primul descălecător și uricul spune: „гдѣ ест Влад снъ wани= unde este Vlad flul Oanii".

5). *Toader Gănescul* căruia i se zice *pan*=domn, deci boer fără titlu, arată vechimea familiei *Ganea* în Moldova. Răzeșii din Grumezoaia își leagă spița lor de acest Toader Gănescul, care ar fi născut pe *Fronie ot Urlați* amintit ca unul din bătrânii acelor meleaguri. Dar asupra acestui fapt adus de spița răzeșilor, fără controlul zapiselor, s'a rostit în următorul fel judecata din 1832 prin *Gavril Haciul* medelnicer și cilen judecătoriei de Fălciu și *Vasile Tenie* vornicul de paortă: «și ei (răzeșii) iarăși au vrut a se agiuta cu pomenita mai sus spiță, ci zice că *acel Gănescul (Toader) ar fi făcut pe Froni*, iar de Hurduc nimic nu pomenește; asupra căruia iarăși întorcându-ne luarea aminte de poate fi adevărată, ne-am lămurit că acel Froni se vede iscălit de martor în zapisul pomenit mai sus a lui Stratulat zet Ionașco din 7187, zicându-și Froni de Urlați' iar uricul pe numele Gănescul, acel ce zic ei că face pe Fronie fiind din leat 6953 August 11 și făcând socoteala anilor de la 6953 până la 7197, când acel Froni iscălește în zapis de martor, să găsesc 244 ani, o vreme foarte îndelungată, când negreșit Fronie n'a putut fi nici nepot Gănescului, dar mai vîrtos ficior precum spița îl arată; și singuri răzeșii cunoscând prihănirea ei,

nu le-au mai rămas cuvânt şi nici noi am pus temeiu pe dânsa». (V. „Surete şi Izvoade“ IV, 516).

6). *Stan Posadnicul* din Grumăzeşti *pare* a fi acelaşi cu Stan Posadnicul, proprietarul Lăleştilor pe Prut (azi Sculenii), şi găsit ca boer fără titlu în 1436. Era fiul lui *Făđor Posadnicul* din 1400. De la aceşti *Posadnici* a rămas şi numele de Posadnici vechilor Lăleşti, până către 1575, când Berheci logofătul cumpără de la urmaşii acestui Stan Posadnicul tot satul Posadnicii (vezi *Evenimentul* 1901, No. 190 „*Stânca*“). Se vede că aşezarea lor principală a fost pe Prut, nu pe Ialan, căci Stan Posadnicul îşi vinde *Grumăzeşti* încă din 1445 lui Toader Gănescul cu 60 zloţi tătăreşti, păstrându-şi numai un trup numit *Valea Neagră*, cum dovedeşte ispisocul dat mai jos.

25). Document din 7066 Martie 15, Hârlău.

Sumar; Alexandru Vodă (Lăpuşneanu) întăreşte slugii sale lui Toader cumpărătura ce face pe a patra parte de sat din *Valea Neagră* cu 450 zloţi tătăreşti de la nepoţii lui *Coste* Posadnicul: Crăciun, Nicoară şi Dragan fraţi.

М(и)л(о)стїю Б(о)жїею. мы Ѧлександръ воєвода господарь земли мѡлдавскои. знаменито чиним иссим листом нашим wже прїидоша прѣд нами и прѣд нашими мѡлдавскими || боıари наши слоуги Крѫчюи и брат его Никоарѫ и сестра его Драгна. оуноунове Костє Посадника. по иѫ доброю волею никим непоноужденı. анїприсиловани и продали иѫ правое wтнииоу и дѣднииоу. и испри || виліе wт кѫпеж цо имал дѣд иѫ Костє Посадник wт дѣда нашего стараго Стєфана воєвода. четвѫртаа част село wт чорна долина. слоуѕѣ нашємоу Тоадєроу. за четири сто и петдесѣт злат та-

тарскиҳ || и оустависешѣ слоуга наш Тоадер та заплатил оусн исполна тоти вишеписани пинѣзи ѳн злат татарскиҳ оу роуки слоуга нашим Крѣчюн и братоу его Никоарж и сестри иҳ Драгна оуноу || ком Косте Посадника прѧд нами и прѧд нашими молдавскими болѣри. ино ми видѣвши иҳ доброю волею токмежь и полною заплатоу. а ми такождере и шт нас дали и потвръдили есми || слоуѕѣ нашемоу Тоадероу. тота прѧдреченнаа четврътаа част село шт чорнаа долина. како да ест емоу шт нас ѳрик и съ въсем доходом емоу и дѣтем его и оуноучатом и прѧоуноучатом и пра || шоурѣтом иҳ и въсемоу родоу его кто сѣ им изберет наближнїи непороушенно николиже на вѣки. а хотар тое вишеписаное четврътаа част село шт чорнаа долина да ест шт въсего хотара || четврътаа част. а шт иншиҳ сторони по старомоу хотароу по коуда из вѣка шживали. а на то ест вѣра нашего господства вишеписаннагоми. Александра воеводи. и вѣра прѣѣзлюблениҳ снове || господствами Богдана и Михаил Пѣтрѳ и Іонашко. и вѣра бояр нашиҳ. вѣра пана Іѡн Моцок дворник. вѣра пана Нѣгое и пана Мовили прѣкалабове хотинскиҳ. вѣра пана Петрѧ Крѣковича прѣка || лаба. вѣра пана Бодею прѣкалаба. вѣра пана Юсипа Кѣверица прѣкалава. вѣра пана Іѡана Данчюла и вѣра пана Крстѧ прѣкалабове Немецкиҳ. вѣра папа Каскана и пана Спанчюка || прѣкалабове Новоградскїи. вѣра пана Доумитроу портарѧ Соучавскаго. вѣра пана Григорїѧ Личюлове постелника. вѣра папа Андреика спатарѧ. вѣра пана Іѡна внстарника. вѣра пана | Кѡсте чашника. вѣра пана Колѧ столника. вѣра пана Пашко комиса. и вѣра въсѣҳ

боꙗр нашиⷯ великиⷯ и малиⷯ. а по нашим. животѣ кто бѫдет гспдарѣ нашеи земли молдавскои. wт дѣ || ти нашиⷯ или wт братїи нашн. или wт нашего рода. или пак боудкого | изберет гѣ бѣ господарѣ бытн нашеи Молдавскои земли тот би им непороушил нашего даанїе и потврѣжденїе. але || би им оутврѣдил и оукрѣпил. заноуже есми им дали и потврѣдили. за що соби коупили на свои правїи пинѣзи. Й на болшею крѣност и потврѣжденїе томоу вѣсемоу вишѣни || санномоу велѣлн есми нашемоу вѣрномоу паноу мовнли великомоу логофѣтоу писати и нашоу печат привѣсити всемоу листоу нашемоу. пнс оу хрѣлов. Йндроник Хамзович || кто =зоѯ мсца Мартїю еі днь.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru Voevod, Domn ţarii Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dînsa vor căta sau citindu-li-se o vor auzi; iată au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri Moldoveneşti boeri a noastre slugi *Crăciun* şi fratele său *Nicoară*, şi sora lui *Dragna*, nepoţii lui *Coste Posadnic*, de a lor bună voe, de nimeni siliţi nici asupriţi şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie: şi privilegiile de cumpărătură ce le-a avut bunicul lor *Costea Posadnic* de la bunul nostru bătrânul Ştefan Voevod a patra parte de sat din *Valea Neagră*, slugii noastre lui *Toader* drept 450 zloţi tătăraşti. şi s'a sculat sluga noastră Toader de a plătit toţi deplin acei mai sus scrişi bani 450 zloţi tătăraşti în mînele slugii noastre lui Crăciun şi fratelui său Ni-

coară și surorii lor Dragna, nepoții lui Coste Posadnic înaintea noastră și înaintea alor noștri Moldovenești boeri, Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală și deplină plată și noi așijdere și de la Noi i-iam dat și i-am întărit slugii noastre lui Toader acea de mai sus a patra parte de sat din Valea Neagră (*Ciornii dolina*), ca să-i fie și de la noi uric și cu toate veniturile lui și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și preastrănepoților lui și la tot neamul lui, ce i se va alege mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelei de mai sus scrisă a patra parte de sat din Valea Neagră să fie din tot hotarul a patra parte și despre alte părți după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrisă Noi Alexandru Voevod și credința prea iubiților fiii ai Domniei mele *Bogdan* și *Mihail Petru* și *Ionașco*, și credința boerilor noștri, credința jupânului *Ion Moțoc* dvornic, credința jupânului *Neagoe* și jupân *Movilă* parcalabi de Hotin, credința jupânului *Petrea Crăcovici* parcalab, credința jupânului *Bodeiu* parcalab, credința jupânului *Iosif Veveriță* parcalab, credința jupânului *Ioan Danciul* și credința jupânului *Cristea* parcalabi de Neamț, credința jupânulu *Vascan* și credința jupânului *Spancioc* parcalabi de Novograd (Roman), credința jupânului *Dumitru* portar de Suceava, credința jupânului *Grigore Liciul* postelnicul, credința jupânului *Andreica* spatar, credința jupânului *Ioan* vistiarnic, credința jupânului *Coste* paharnic, credința jupânului *Bolea* stolnic, credința jupânului *Pașco* comis, și credința tuturor boerilor noștri a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi Domn țării noastre a Moldovei, din copiii noștri, ori din frații noștri ori din neamul nostru. sau ori pe care altul Dumnezeu îl va alege să fie Domn țării noa-

stre a Moldovei, acela să nu strice dania noastră și întăritură, ci mai vârtos să li-o întărească și împuterească, de oare-ce noi înșine le-am dat și le-am întărit, ca unii ce au cumpărat cu ai lor drepți bani. Iar spre mai mare tărie și împuternicire a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios boer *Movilă* marele logofăt să scrie si pecetea noastră s'o acațe la această carte a noastră. A scris în Hârlău Andronic Hamzovici. la anul 7066, luna Mart 15 zile,

NOTE

1). Originalul pergament bine păstrat ne-a fost încredințat de pr. D. Lascar, răzăș din Grumăzoae, și fost protoereu al jud. Argeș. Preotul Lascar a strâns de la răzășii din Grumăzoaea și împrejurimi sute de acte vechi de prin secl. al XVI-lea încoace, în dorul de a face o monografie istorică a satului. Punându-mi la dispoziție toate aceste acte am tras copii în ale mele «Surete și Izvoade» (v. vol. III. 326).

2). *Nume de persoane*: Crăciun. Nicoară, Dragna, Coste Posadnic, Toader.

3). *Nume de localități*: Valea Neagră (чорнїи долина)

4). *Coste Fosadnic* trăește supt Stefan cel mare, cum spune textul „и испривиаїе за кѣпежное что имал дѣд ихъ Костѣ Посадник отъ дѣда нашего стараго Стефана воеводи și diresele de cumpărătură ce a avut bunul lor *Costea* posadnicul de la bunul nostru bătrânul Stefan Vodă".

Acest Coste e fiul lui Stan Posadnicul, care și-a vândut moșia sa Grumăzeștii în 6953 lui Toader Gănescul cu 60 zloți tătărăști: In 1558 trăiau acești 3 nepoți de fiu lui Coste posadnicul: *Crăciun*, *Nicoară* și *Dragna*, pe cari îi găsim proprietari în *Ciornii dolina* pe ¼ o pătrime. Pre-

ţul cel mare de 450 zloţi tătărăşti. (четыре сто и пет десѣт) numai pe o pătrime arată că *Valea Neagră* era o mare proprietate, care ar fi costat în 1[illegible]98, 1800 zloţi tătărăşti de 30 de ori mai mare ca Grumăzeştii, dacă nu cumva în decurs de 100 ani se va fi schimbat valoarea banilor faţă cu pământul.

Despre cumpărătorul *Toader*, nu ne spun nimic actele vechi ale răzeşilor din Grumezoaea, care toate încep cu Fronie şi Tohilat, cu cel puţin o sută de ani mai apoi. sigur însă că a trebuit să fie unul din înaintaşii lui Fronie ot Urlaţi.

26. Document din 6998 Ghenar 14 Suceava.

Sumar: Ştefan Vodă întăreşte lui Toader Marele şi nepotului său de frate lui Costin fiul lui Neagu cumpăratura făcută cu 70 zloţi tătărăşti în satul Bonteşti între Bârlad şi Stelnic, de la Toader Hărniş şi de la nepoţii săi Bilţu şi Nicoară Şeremet.

Мастїю Бжіею мы Стефан воевода, господарѣ земли Молдавскои. знаменнито чинимъ иссим листом нашем вѣсем кто нанем вѣзрит или его чтоучи вслишит. wже прїидоше прѣд нами и прѣд нашими болѣри ‖ наши слѹги Тоадерѣ Хѣрниш и сѣ своими непоти сѣ Билцѹ и сѣ Никоарѣ Шеремет по иѫ доброволю никим непожденны аниприсиловани и продал свою правѹ отнинѹ wт иѫ правого ‖ оурика. едино село наимѣ Бонтещїи межи Брѣлад и межи Стевник слѹзи нашемѹ Тоадерѹ Мареле и братаничю его Костинѣ сынѹ Нѣгѹлѹ за о злат татарскиѫ. и оуставше ‖ слѹга наш Тоадер Мареле и сѣ братанич его Костин сынъ Нѣгѹлѹ и заплатил прѣд нами вси исполно вишеписани пинѣзи о злат татарскиѫ оу рѹки слѹгѣ нашемѹ Тоа-

дерѕ Хърныш и непоти своемѕ || Никоаръ Шереметѕ прѣд нами и пла.... ино мы видѣвши ихъ тъкмеж и полнѣю заплатѕ ами також и шт нас есми дали и потврѣдили тое прѣдреченое село наимѣ Контери межи Врѣлад и межи Стевник. да ест емоу шт нас оурик и съ вѣсем (дшходом) равно и дѣтем его || и оунѣчатомъ их и прѣоунѣчѣтомъ их и прѣцѣврѣтомъ их и вѣсемѕ родѕ кто сѣ им наближнииї изберет. непорѣшено николиже на вѣки. Я хотар томѕ вишеписанномѕ селѕ да ест по старомѕ || хотарѕ по кѣда из вѣка шживали. Я на то ест вѣра нашего господства вишеписаннаго мы Стефанъ воєводи и вѣра прѣвѣзлюблении синов господствами Александра и Богдана Влада и вѣра бояръ нашихъ. вѣра пана || Дѕма. вѣра пана Гангѕра. вѣра пана Драгоша. вирника. вѣра пана Хрѣман. вѣра пана Йицко Хѕдича. вѣра пани Дажбог. вѣра пана Щефѕла Хотинского. вѣра пана Микотѣ и вѣра пана Рѣцеша пър || калабове Немецкіи. вѣра пана Чорторовского и вѣра пана Микотича прѣкалабове (Орхенского). вѣра пана Секарѣ паркалаба Новоградскіи. вѣра пана Клѣнѕ спѣтарѣ. вѣра пана Болдѕра || вистѣрника. вѣра пана Єремїа постелника. вѣра пана Фрѕнтеша столника. вѣра пана (Шанд)ра комиса. и вѣра всих боіаръ наших Молдавскиx вѣликиx и малиx. а по нашим животѣ кто бѕдет господарѣ нашеи земли шт дѣтеи нашиx или шт нашего родѕ или пак бѕдкого богъ господарѣ бити нашеи земли Молдавскои. тот би емѕ непорѣшил нашего даанїа. алиби емѕ оутврѣдил и вкрѣпил заноуже есми емѕ дали и потврѣдили за цо шни собѣ кѣпил на свои правїи пинѣзи. Я на болшее крѣпост и потврѣжденїе томѕ вѣсемѕ вы-

шеписанномѫ вел҃кан есми нашемѫ в҃рномѫ Тѫдѫлѫ логофет҃ писати и нашѫ печат привѣкснти ксемѫ листѫ нашемѫ. пис оу Gсчавѣ вѫлѣто ҂ѕщч(и) ген. дї.

Traducere.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn țării Moldaviei, înștiințare facem cu această carte a noastră, tuturor cui vor căta pe dânsa sau o vor auzi cetindu-li-se. iată că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor a lor noștri boeri slugile noastre *Toader Hărniș* și cu ai săi *nepoți* cu *Bilțu* și cu *Nicoară Șeremet*, de a lor bună voe de nimeni siliți nici asupriți și au vîndut a lor dreaptă ocină din al lor drept uric, un sat anume *Bonteștii*, între Bârlad și între Stevnic, slugii noastre lui *Toader Marele* și nepotului său de frate *Costin fiul Neagului*, cu 70 zloți tătărești. Și s'a sculat sluga noastră Toader marele și cu nepotul său de frate cu Costin fiul Neagului și au plătit deplin toți acei 70 zloți zișî mai sus în mânele slugii noastre lui Toader Harniș și nepoților săi Bilțu și lui Nicoară Șeremet. Deci noi văzând a lor tocmală și plata deplin, și noi așijdere și de la noi am dat și am întărit slugii noastre lui *Toader Marele* și nepotului său de frate Costin pe acel de mai sus scris sat *Bonteşti* intre Bârlad și Stevnic ca să-i fie lui și de la noi uric și cu toate veniturile lui deplin și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților și răstrănepoților lui și la tot neamul ce i se va alege mai de aproape *neruşuit* nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui de mai sus scris sat să le fie după vechiul hotar pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credința domnii noastre

mai sus scrisă Noi Stefan voevod, şi credinţa prea iubiţilor fii ai domniii mele *Alexandru* şi *Bogdan Vlad*, şi credinţa boerilor noştri, credinţa lui pan *Duma*, credinţa lui pan *Gangur*, credinţa lui pan *Dragoş* vornicul, credinţa lui pan *Hrăman*, credinţa lui pan *Iaţco Hudici*, credinţa lui pan *Dajbog*, credinţa lui pan *Steful Hotineanul*, credinţa lui pan *Micotă* şi credinţa lui pan *Reateş* parcalabi de Neamţ, credinţa lui pan *Ciortorovski* şi credinţa lui pan *Micotici* parcalabi de Orheiu, credinţa lui pan *Secară* parcalab de Novograd, credinţa lui pan *Clănău* spatar, credinţa lui pan *Boldur* visternicul, credinţa lui pan *Eremia* postelnicul, credinţa lui pan *Frunteş* stolnicul, credinţa lui pan *Şandru* comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri Moldoveneşti a mari şi a mici. Iar după viaţa noastră cine va fi domn ţării noastre a Moldovei din copii noştri sau din neamul nostru sau ori pe care îl va alege D-zeu să fie domn ţării noastre a Moldovei, acela să nu strice dania noastră, ci mai vîrtos să o întărească şi s'o împuterească, de oare ce şi noi am dat'o şi am întărit'o ca unul ce a cumpărat cu ai săi drepţi bani. Iar spre mai mare tărie a tuturor celor scrise mai sus, am poroncit însine credinciosului nostru boer pan *Tăutul* logofăt să scrie şi pecetea noastră s'o acăţe la această carte a noastră. S'a scris în Suceava la anul 6968 Ghenar 14.

NOTE

1). Originalul pergament e în proprietatea lui moş Ion Vârlan din satul Călugăreni, judeţul Vaslui, de unde l'am copiat în vara anului 1899. E foarte rău păstrat, scorogit ca şi uricele Bârzeştilor, din cauză, cum ne-a zis moş Vârlan, că a fost cândva ascuns în pământ; aceasta

înainte de 1764 Iulie 22, când avându-l în mână Gheorghe Evloghie spre traducere pune următoarea notiță, pe un crâmpeiu de suret fără sfârșit «pre cât s'a putut cunoaște fiind foarte șters"; și chiar data i-o pune greșit 7000 în loc de 6998. cum se întrezărește ultima slovă и=s.

Pergamentul e rupt. slovele șterse, așa că citirea trebue întregită pe alocurea. Are pecete atârnată cu șnur de matasă, dar e rupt în două. Se cetește exerga : печатъ Iw Стѣфанъ воєвода господарь... (v. „Surete și Izvoade" VIII 611).

2). *Nume de persoane* : Toaderъ Hărnuș. Bilțu, Nicoară Șeremet, Toader Marele, Costin, Neagul.

3). *Nume de localități* : Bonteștii, Stebnic, Brălad.

4). *Bonteștii.* Dacă în 1490 satul își avea numele său în plural arată că o serie de proprietari *Bontea* a fost pe acele locuri. *Bontea* ne amintește pe *Bontăș* nume de familie, ca și *Motăș, Bantăș*, toți Vasluieni. In o spiță a Bontășeștilor poslăduită în 1825 April 22 de C. Gălușcă se dă la început pe Ioardachi Bontăș căsătorit cu Zoița Ionașco, cu 6 generațiuni mai sus. adecă pe la 1650.

In actele moșiei Marcoviceni proprietatea Epitropiei Sf. Spiridon din Iași dăm de toți vechii proprietari ai Bonteștilor, în legătură cu documentul nostru. Supt Alexandru cel Bun trăia *Iliaș Bonta*, tatăl lui *Marco*. Supt Ilieș Vodă în 1445 se întărește lui Marco sin Bonta satul Bonteștii pre Stebnic și Bonteștii de jos pe Bârlad. Pe lângă Marcu, acest Ilieș Bontă mai are 2 copii: *Stana* și altă fată, mama lui *Micul*. Actele de mai apoi se ocupă de urmașii lui *Marco*, de la care s'au înjghebat satul *Marcovicenii*. Acest Marco are 2 copii pe *Nistra* și pe *Dragoș Marcovici*. Nistra ere 3 fete: *Fedca, Ileana*, și *Anușca*; iar Dragoș Marcovici are tot trei: *Avăr, Stanciul* și o fată. Supt Rareș Vodă 1546 trăiau acești urmași din neamul Bonta: *Bârlad*

și *Ion* fiii Fedcăi; *Neaga* fata Ilenei; *Fădor*, *Toma* și *Nastea* fii Anușcăi; *Sima Marcovici* și *Urita* fiii lui Avăr, *Isai* și *Iurie* nepoții de fată a lui Dragoș Marcovici. *Iurie* deja avea la acest an următorii copii: *Mihăilă*, *Dumitru Căprioară*, *Măgdalina*, *Mărina*, *Marie* și *Anghelina*. (moșia Dumești, siliștea Marcoviceni plic. 4, No. 1, 2 și 3).

In cursul vremurilor satul și-a schimbat numele, cred că și așezarea, cum s'a întâmplat și cu satul *Tăcmăneşti*, ce venia pe costișa apusană ce domina valea Bârladului, cum te lași în gara Bârzești; iar azi a remas numai denumirea locală, aparținând Ciofenilor.

5). *Toader Marele* avea de frate pe *Neagul Marele*, iar de nepot pe *Costin Marele*. Porecla de *Marele* ne amintește epitetul slavon *Velic*, care îl întâlnim la doi boeri mari de divan, dar fără titluri: *Manoil Velic* (adecă *Marele*), în 6956 Febr. 18 supt Roman vodă, și *Bratul Velic* în 6963 Iunie 2 supt Petru Vodă Aron. Amândoi acești boeri vin pomeniți în capul listei veliților boeri și nu putem prejudeca rostul lor politic, cari numai prietenesc n'a fost nici lui Bogdan Vodă tatăl, nici lui Stefan Vodă cel Mare fiul, ceia ce aduce căderea lor din slava politică în lunga domnie a lui Stefan (1457—1504).

In timp ce unii boeri își ziceu *Marele*, alții își ziceau *Micul*: *mic Craiu*, *mic Pojar*, *mic Gălescul*.

In jurul lui Toader Marele, urmașii săi au iscat un proces foarte curios, în care s'au adus „cărți viclene» făurite de un popă Cehan, care aflîndu-l de mincinos iar hârtiile de *plastografii*, l'a trecut în *condica şireților*: „au dovedit acele hârtii scoase de preut *plastografii* făcute de dânsul și l'au și trecut în *condica şireților*" (Jurnalul din 1835).

Iată *cartea vicleană* iscodită de popa Cehan după 7308.

Adică eu *Gavril Leordă*, *Miron Leordă*, și cu alte neamuri a noastre neamuri Leordești și din preună cu verii noștri *Costandin Vârlan*, *Grigore* brat ego și *Ilieș* ficioril moșului Varlan și cu alte neamuri a noastre făcutam adevărata scrisoare noastră de învoială unia la mâna altora ca să știe cine ce parte ține și din ce bătrâni ne tragem și pentru să nu mai fie pără și gâlceavă între noi nici între ficiorii și nepoții noștri, adică să se știe din ce bătrâni anume ne tragem: *Toma Iuga de Albești* au avut trei ficiori anume: *Samson*, *Flore* brat, i *Gavril Ciurlanga*. Și Samson au facut pe moșul nostru pe *Flore*, și Flore ș'au luat fămee pe *Nazaria* fata lui *Ion de Albești* și au făcut cinci ficiori și anume: *Iacomi*, *Ion*, *Tofana*, *Gavril*, *Vasile* și murind Nazaria fămeia Florii s'au însurat de *al doilea* și au luat pe Angheluța fata lui *Ionașco Țăgării de Stănceani* i *Vale Oanii* ținutul Tutovii și au făcut doi ficiori anume: *Iacob* și pe *Vărlan* bez doi ficiori sterpi și din *Iacob* sânt. însumi eu *Gavril Leordă* și cu alți frați și surori a mele, iar din *Vărlan brat Iacob* este *C. Vărlan* și cu alți doi frați ai lui și moșia din Albești câtă este parte moșului nostru Florii o împărțim în șapte părți cu cei cinci ficiori ce au avut moșul nostru Flore cu fămeea cea dintâiu. Iar Stangacii i. Valea Oanii cel avem noi de pe strămoșul nostru *Ionașco Țăgăra* împărțim drept în doao: Vârlănești un bătrân, *neamul* Leordeștilor un bătrân, *iar roada celor cinci ficiori ce iau făcut moșul nostru Flore cu fămeea cea dintâiu să nu se acolisească nici cum chip după moartea noastră de ficiorii și nepoții noștri nici o dată în veci.* Cum și roada noastră a Leordeștilor ori unde ar ave Vârlănești baștină de pe *mama lor Dochița Vârlănoaea. strănepoata lui* **Toader marele** să n'aibă nici nn amestec nici *acolișire* cum și roada Vârlănești lor: unde avem

noi Leordeștii de pe moașa noastră *Ecoboe* baștină să nu aibă a se amesteca, luând și noi asemenea împărțală de învoiala de la *neamul* Vârlănești̦lor și de la alte neamuri ce să numesc mai sus cinci frați, și la facerea acestei scrisori sau tîmplat și alți oameni buni care ș'au pus numele și deții̦li (*sic*) să se crează tăindușî și părțile.

Gavril Leordă, *Miron Leordă*, Chiriac.
Constandin Varlan, Gligorașco Varlan,
Ion sin Ivanii
Gavril căpitan Nicolai Necoară
Și eu am scris cu zisa acestora de sus scrișî (indiscifrabil) comis.

Iată cum analizază arătările acestei cărți viclene cilenul judecătoriei de Vaslui în 1835 : a) Învoiala e iscălită numai de Gavril și Miron Leordă, iar martori se văd toți din neamul Vârlănesc,care după § 1107 nu poate fi statornică. *că nu poate fi unul pentru totime* ; b) că părății se văd eșiți din 2 mame, adecă Varlan porecla bună vine de la Angheluș̦a, și tot odată Vârlan a fost și ficior. Dochiței *lucru cu neputință* ; c) că Samson au avut mai mulți ficiori cu osebite nume, cum se dovedește prin zapisul din 1766 Aug. 15. ce l'a arătat A. Măță, ca și din copia hotarnicei Albeștilor din 1782, iar nu numai pe Florea , d) că *Valea Oanii* este în trupul Stângacii, iar nu osebit cum zice : Valea Oanii i Stângacii. în loc de Valea Oanii *sau* Stângacii", din care se vede că făcătorii ei nici n'au știut unde este Valea Oanei. e) că nu știu cum chiamă pe *Ecoboae* moașa lor, f) că Vârlănești prin învoiala din 1800 ce o dau la neamul Leordesc zic că trupul se împarte pe 3 bătrâni, nu precum stă în învoiala din 7251 „drept în doă. fiind și 2 ficiori stărpi",

Iar ca încheere scrie :

„Din aceste cuvinte lămurit se înțelege că ace învoială nu este făcută în vremea veleatului ei, căci făcătorul ei se vede că n'au avut scrisorile pricinei nici n'au știut pricinile urmate, de cât au făcut'o numai pe auziri, că de ar fi fost făcută în veleatul ei nici moștenitorii numiți Vărlănești nu pute răbda să nu stăpânească sau să nu facă strigări în curgere de 57 ani având'o la sine; iar mai virtos se prihănește prin mărturisirea mazilului A. Mâță care are vrâsta ca de 60 ani—iar din hotarnica acelui trup de moșie din 1766 ei nu s'au arătat și că stăpânirea silită de la 1801—1833 se vede petrecută prin strigări din partea Leordeștilor, că dacă Vărlănești au drept în Valea Oanii de pe Anghelina fămeea lui Flore, ficior lui Samson, și Leordeștii trebue să aibă parte în Tăcmănești de pe tatăl lor Flore».

Sunt instructive din punct de vedere juridic considerentele ce se găsesc în vechile cărți de judecată, care au evoluat în stilizarea și practicizarea lor juridică. După regulamentul organic cu înființarea judecătoriilor au devenit din ce în ce mai exigentă redactarea considerentelor ceea ce dovedește pregătirea juridică a magistraturei noastre. Cei care și-au legat numele de iscusiți jurisconsult au fost Andronaki Donici, Veisa etc., fără a pomeni că cunoștințe juridice au început a se cere de la divan încă de prin jumătatea întâia a secolului al XVIII-lea.

27). Document din 7030 Iunie 24, Hârlău.

Sumar: Ștefan Vodă întărește lui Dragotă și vărului său Neagul cumpărătura ce au făcut în Răduești pe Stebnic la Vaslui cu 200 zloți tătărăști de la Dragna fata lui Toader.

Милостыю Божіею мы Стефан воевода, господарь земли Молдавскои, знаменито чиним иссим листwм на-

шем вѣсем кто нанем || вѣзрит. или его чтоучи его ѳслышит. wже пріиде прѣд нами и прѣд нашеми бояре. Дрѣгае дочка Тоадера. по ен || доброю воли неким непонѳждена. а неприсилована. и продала свою правою wтнинѳ wт своего праваго ѳрика || цю wна имала wт кѳпеже wт дѣда господствамы. Стефана воеводе. четврѣта част село wт Рѣдѳещи на Стебникѣ || и четврѣта част. и wт млина нижнаа част. ѳнкwм своим слѳгам нашим Драготѣ и племенкѳ его Нѣгѳлѳ за двѣ || сто злат татарскых. и заплатили наше слуги Драготѣ и племенык его Нѣгѳл ѳси тоти вышеписан || ни пинѣзи два стаа злата татарскых. ѳрѳки Драгае дочка Тоадера прѣд нами и прѣд нашеми бояре. нио || мы видѣвше доброю волю тѣкмеже и полна заплатѳ. а мы такождере и wт нас есмы дали и потврѣдили || слѳгам нашим Драготѣ и племенкѳ его Нѣгѳлѳ тотѳ четврѣтою част село wт Рѣдѳещи на Стебникѣ || и четврѣтаа част wт млина нижнаа част. како да ест емv wт нас ѳрик и сѣ вѣсем доходом им и дѣтем их. и ѳнѳчатом их. || и прѣѳнѳчатом их. и прѣцврѣтом их. и вѣсемv родv их кто сѣ им изберет наближни непорушенно николнже на вѣки. Я хотар || тои четврѣтою част село Рѣдѳещи на Стебникѣ и четврѣта част wт млина нижна част да ест wт ѳсего хотара || четврѣта част. Я на то ест вѣра нашего гва вышеписаннаго мы Стефана воеводи. и вѣра прѣвѣзлюбленаго || брата господствамы Петра. и вѣра бояр нашинх. вѣра пана Исака. вѣра пана Петра дворника. вѣра пана Петрила. || вѣра пана Гринковича и пана Талава Хотинским. вѣра пана Косте и пана Кондре Немецкиx. вѣра пана. || Петрики и пана Тоадера Но-

вогрaдским. вѣра пана Лука Арѣвре портарѣ Сучавскому. вѣра пана Храна || спатарѣ. вѣра пана Еремїа вистѣр= ника. вѣра пана Шарпе постелника. вѣра пана Сѫкуиана чашника. || вѣра пана Стрѫча столника. вѣра пана Кѫ= целѣна комиса. вѣра всѣх бояр нашиx Молдавским великиx и ма || лиx. а по нашим животѣ ктосѣ быти господарѫ w: дѣтиє нашиx или wт нашего рода или пак бѫдкого богѫ изверет бити || господарем нашеи Молдавстѣи земли. тот би им непорушил нашего даанїе. алиби и 8= крѣпил и оутвръдил за || нуже есмы дали и потвръдили за цо ест им права wтнина за цо wни купили на свои правн пивѣзи. || Я на болшеи крѣпостѫ и потвръжденіе тому всѣмy вышеписанному велѣли есмы нашему вѣрному пану Тотрушану. логофѣту писати и нашy печат привѣсити сѣмy листy нашемоу. || писал Симиwн 8 Хрѫлов. като ѣзл Іѳніе кд.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căta sau lui cetindu-i-se o va auzi. Iată că a venit înaintea noastră şi înaintea a lor noşri boiari *Drăgae* fata lui *Toader*, de a ei bună voie de nimeni silită nici împresurată, şi a vândut a sa dreaptă ocină din al său drept uric, ce dânsa l'a avut de cumpărătură de la bunul domniei mele Stefan Voevod, a patra parte de sat din *Răduești pe Stebnic.* şi a patra parte şi din moară partea din jos. unchilor săi slugilor noastre lui *Dragotă* şi vărului său *Neagului*

drept două sute zloți tătărăști; și a plătit ale noastre slugi *Dragotă* și vărul său *Neagul* toți acei de mai sus scrișî bani două sute zloți tătărăști în mânule *Dragnei* fata lui *Toader* înaintea noastră și înaintea a lor noștri boeri. Deci noi văzând de bună voe tocmală și deplină plată și noi așijderea și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre lui *Dragotă* și vărului său *Neagul* acea a patra parte de sat din *Rădueștî* pe Stebnic și a patra parte din moară partea din jos, ca să-i fie lui și de la noi uric și cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor li răstrănepoților lor și la tot neamul ce li se va alege mai de aproape neruşeit nici odănaoară în veci. Iar hotarul acelei a patra parte de sat din *Rădueşti pe Stebnic* și a patra parte din moară partea din jos să fie din tot hotarul a patra parte. Iar la aceasta este credința domniii noastre mai sus scrisă Noi Stefan Voevod și *credința prea iubitului nostru frate al domniei mele Petru*, și credința boerilor noștri, credința boerului *Isac*, credința boerului *Petre* dvornicul, credința boerului *Negrilă*, credința boerului *Grincovici* și a boerului *Talabă* (parcalabi) ai Hotinului, credința boerului *Coste* și a boerului *Condre* (parcalabi) ai Neamțului, credința boerului *Petrică* și a boerului *Toader* (parcalabi) ai Novogradului, credința boerului *Luca Arbure* portarul Sucevei, credința boerului *Hrană* spatarul, credința boerului *Erimia* visternicul, credința boerului *Şarpe* postelnicul, credința boerului *Săcuian* paharnicul, credința boerului *Stărce* stolnicul, credința boerului *Căţelean* comisul; și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn din copii noștri sau din neamul nostru sau ori pe care altul D-zeu îl va alege să fie domn pământului nostru al Moldovei, acela să nu le strice a noa-

stră danie, ci mai vârtos să le-o întărească şi împuterească, căci că şi noi am dat-o şi am întărit-o ca una ce le este lor dreaptă ocină, pe care au cumpărat-o cu ai lor drepţi bani. Iar spre mai mare tărie şi împuternicire a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am însumi la al nostru credincios boer *Totruşan logofătul* să scrie şi a noastră pecete să o lege la această carte e noastră.

A scris Simion în Hârlău la anul 7030 Iunie 24.

NOTE

1). Originalul pergament se află în proprietatea d-lui I. Negrea proprietar în Oşăşti, jud. Vaslui, de la care l'am copiat în vara anului 1900, împreună cu alte documente. E bine păstrat, are pecete mare legată cu şnur de matasă roşie. Diametrul peretei e de 0m.08, Se ceteşte exerga: печать Iw Стефана воєводы господар земли Молдавскои.

Capul de bou, purtând între coarne *steaua*, la stânga *soarele*, iar la dreapta *luna*. Vezi «Surete şi Izvoade» VIII, 613.

2). *Nume de persoane*: Drăgac, Toader, Dragotă, Neagul.

3). *Nume de localităţi*: Răduesti, Stebnic.

4). *Răduesti* este şi azi sat în Vaslui. Intre hârtiile lui Negrea am găsit şi o hotarnică a satului Răduesti făcută în 1778 Sept. 10 de banul Sandu Gălusecă şi şatrarul St. Caracaş din poronca lui Vodă Muruz. Iar asupra proprietăţii în Răduesti, după ce Dragotă, şi vărul său Neagul cumpără satul în 1522 Iunie 24, cu 200 zloţi, a urmat în mod liniştit până către 1673, când unul din urmaşii lui Dragotă, marele logofăt şi cronicar Tudosă Dubău, dărueste partea lui mănăstirei Dobrovăţului, ca pomană moşilor lor *Drăgoleştilor*, stricând cu acest prilej o vânzare

rău făcută de niște rude ale sale Mihocești, fără știrea lui. Dăm loc acestor 2 acte ce vorbesc de familia lui Tudosă Dubău: («Surete și Izvoade" V. 1077 a)

A.

Adec eu Mărîia și cu ficiorul meu Ghiorghi Cazan scriem și mărturisim cu cest ade‖vărat zapis al nostru cum noi de nimeni siliți nici asupriți ce de a noastră ‖ bună voe am vândut partea noastră de ocină din sat din Radulești din giumătate ‖ de sat a treia parte din partea de sus. deci această parte de ocină o am vândut lui Patrașco Mihoci și femeii sali Saltei drept trei-zeci de lei bătuți și mi-au dat ‖ toți banii deplin cum scrie mai sus și am neguțat pământul câte un ziot bătut ‖ deci această ocin (ce scrie) mai sus am vândut lui Pătrașco Mihoci și femeii sali Saftei ca să-i fie dreaptă ocin și moșie în veaci lui și ficiorilor lui și nepoților lui și la tocmala noastră prilejitusau mulți oameni ‖ buni bătrâni și tineri megiiași de pin prejur anume Dumitru Grecul și ‖ Toader ot Albești și popa Ghiorghi ot Vaslui și Toader Ciurlan ot Albești ‖ și Tudora mătușa fiatelor lui Gavril și Anița Gherasimoae ‖ și pentru mai mare credință pusuⁿeam și pecețile cas știe.

H. 7170 Săp. 1,

Mă†ria Ghirghi†Căzan
Dumi†tru Grec. Toa†der. Erei Gheorghi To†ader Ciurlan

B.

Adecă noi *Tudosia Dubău* biv logofăt și cumnatul meu *Gheorghii* ‖ *Albotă* ciau fost căpitan ce ține pe *suremea* Tofana nepoți lui *Dragotă vornicul* scriem și mărturisim cu acestu adevăratu ‖ zapis

al nostru cum am dat a noastră direaptă ocină și moșie || din *giumătaate de saat* din *Răduești* ce sîntu pe Stemnic în ținutul || Vasluiului· doo părți aceaia o am dat svntei mănăstiri *Dobrovățului* || să hie pomană moșilor noștri Dragoteștilor ce o au agonisituo. || iară o a treia parte ce rămâne din traceastă giumtaat de saat. o au vândutuo niște rudi a noastre fără știr noastră deci și aceaia sântem să în- || toarcem Mihoceștilor triizăci di lei și să hie la un loc cu cele doo părți ci să fac o giumătaat de saat întreagă stâlpită și așă || zată de demult. cu locuri de prisăci și cu vad de moar în Stemnic || și cu tot venitul. dresă bătrâni cea avăm pri acea giumtaat. de saat nu || leam dat mănăstirii că scriu și alte ocini. intrânsele ce leam făcut de la noi ca să aibă ași face dreasă domnești pe acestu adevărat zapis și eu || Tudoos Dubău biv logft am scris.

u las vlt 7181 Fev. 1.

Az Ionașco Balș vel vornic iscal.

Az Tudos Dubău biv logft iscal.

Az Gheorghi Albotă,

сн записс за жѫмѫтате селицѧ цоѥ на нз Стемни- кѫ то селицѥ поклонил мнѣ єгѫменѫ Захарїю Тодосїѧ Дѫвѫ лѫгофѣт Радѫщи.

28. Document din 6961 Iunie 2 Suceava.

Sumar: Alexandru Vodă dă slugilor sale Sima Tunsul, Stefan Tunsul, Bălos Horjescul și Ioan Horjescul satul Horjeștii pe Bogdana după ce vînd satul Tunseștii tot pe Bogdana cu 83 zloți tătărăști.

† Милостїю божїею мы Ѧлександра воєвода. господарѫ земли Молдавскои. знаменито чинимъ иссѣкм нашим листом || вѫсѣкм кто нанѫ оѫзрит или его оѫслишит чтѫчи. ѡжѥ тоти истинны наши слѫгы. наимѧ Сима ||

Тѹнсѹлѹ и Бѫлош Хоржѫскѹл и Щефан Тѹнсѹлѹ и Іван Хоржескѹл слѫжил нам право и вѣрно, тѣм мы ви ‖ дѣвши правую и вѣрную слѫжбою до нас, жаловали есми иҳ wсобною нашею милостію и даровали есми имѫ ‖ оу нашеи земли една село на Богданѣ наимѫ Хоржещи цюже ин w... пріиде прѣд нами ‖ и прѣд нашими боiари (и по иҳ) ...доброю волю и продал имѫ wт своего оурика едно село на Богданѣ наимѫ ‖ Тѫнсеприи за пг злат то вѫсе вишеписано, да ест имѣ оурик, и сѫ вѫсѣм доходом (имѫ равно) и дѣтем иҳ равно и оунѫ ‖ чатом иҳ и прѫоунѫчатом иҳ, и прѫцѫрѣтом иҳ, и вѫсемѫ иҳ непорѫшенно николиже на вѣки, а хотар ‖ тѣм селом по старомѫ хотарѫ, кѫда из вѣка жживали, а на то ест вѣра нашего господства вишеписаннаго ‖ Ялександра воеводы, и вѣра боiар нашиҳ, вѣра пана (думы) Краевича дворника вѣра пана манопла (хотинского), вѣра пана Станчюла, ‖ вѣра пана Пѣтра прѫкалаба, вѣра пана Фана Пынтеч, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Кости Фры ‖ ша, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Шандра Хрѫлосвкого, ‖ вѣра пана Тадора Касковича, вѣра ‖ пана Тадора моики, вѣра пана Ходко Крѣцевича, вѣра пана Сѫоурича, вѣра пана Радула Пыска, ‖ вѣра пана Гоана (чашника).... ‖ lipsa fiind rupt ‖ .... а по нашем жизотѣ кого богъ изверет быти господарем оу нашеи земли от дѣтеи нашиҳ, или wт нашего племене, или пак коуд кого будет, тот би им..... непорѫшил нашего даанїа ‖ али... оутврѫдил и оукрѣпил... право и вѣрно слѫжбѫ, а на болшее ‖ крѣпости тому вѫсему вышеписанному келѣли есми

нашемъ панъ Михаилъ лвгодетъ || ....писати и нашъ печат привѣсити ксемъ листъ нашемъ.

Пис. Лѵка оу. Сочава. вльто ѱѕцѣа Іоніе в.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru Voevod. Domn ţării Moldovei, înştiinţare facem cu această a noastră carte tuturor cui vor vedea-o sau o vor auzi cetindu-li-se; iată că aceste adevărate slugi ale noastre, anume *Sima Tunsul* şi *Baloş Horjescul* şi *Ştefan Tunsul* şi *Ioan Horjăscul*, au slujit nouă cu dreptate şi credinţă, pentru care noi văzind dreapta şi credincioasa slujbă către noi ne-am milostivit din deosebita noastră milă şi le-am dat lor în ţara noastră un sat pe Bogdana anume: *Horjeştii*, care le-a.....înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri.... de bună voe şi le-a vândut lor din al său uric un sat pe Bogdana anume: *Tunseşti drept 83 zloţi, acela tot scris mai sus* să fie lor uric şi cu toate veniturile, lor deplin şi copiilor lor deplin şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor nerupşuit nici odinioară în veci. Iar hotarul acelui sat pe vechiul hotar, pe unde din veci a umblat. Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrise *Alexandru Voevod* şi credinţa boerilor noştri. credinţa lui pan *Duma Braevici* dvornic, credinţa lui pan *Manoil*, credinţa lui pan *Stanciul*, credinţa lui pan *Petru* parcalab, credinţa lui pan *Oană Pântece*, credinţa lui pan *Cozma Şandrovici*, credinţa lui pan *Coste Oriş*, credinţa lui pan *Coste Danovici*, credinţa panului *Şandru de la Hărlău*, credinţa panului *Tador Vascovici*, credinţa panului *Tador*

Moica, credința panului *Hodco Crețevici*, credința panului *Găurici*, credița panului *Radu Piscu*, credința panului *Goian paharnic*.... iar după viața noastră..... să nu strice dania noastră, ci s'o întărească și s'o împuternicească..... cu dreaptă și credincioasă slujbă. Iar spre mai mare tărie a tuturor celor scrise mai sus am poroncit credinciosului nostru pan *Mihail logofăt* să scrie și pecetea noastra s'o atârne la această carte a noastră.

Scris-a *Luca* în Suceava, la anul 6961 (1453) lunie 2.

NOTE

1). Originalul pergament ne-a fost comunicat de pr. I. Antonovici, profesor în Bârlad. E ros la încheeturi și mâncat de șoareci, apoi cerneala e ștearsă și prezintă greutate la cetire. Pecetea lipsește. (v. Arhiva. Iași XI. 85).

2). *Nume de Persoane*: Sima Tunsul, Stefan Tunsul, Băloș Horjăscul, Ion Horjăscul.

3). *Nume de localități*: Horjeștii, Bogdana, Tunseștii.

4), «Тънсѣщии за пг злат по кзсѣ книшнисано»=Tunseștii drept 83 zloți, tot ce a scris mai sus; Pasajul acesta e scris cu altă cerneală, ceea ce arată că o mână posterioară a dres aici textul, punând un lucru care nu cuprindea textul primitiv. Și apoi în ce scop după ce domnul le întărește satul Horgeștii pe Bogdana ei vin și vând Tunseștii tot pe Bogdana!

29). Document din 6977 Oct. 25 Iași.

Sumar: Stefan Vodă întărește împărțala ce și-au făcut între dânșii: pan Toader Zvistală să ia *Zvișteleștii* pe Bogdana, unde îi este casa, iar surorile sale Stana, Marena și Marușca satul Șărbănești tot pe Bogdana.

Милостїю Божїею мы Стефан воєвода, господарь земли Молдавскои, знаменито чинимъ иссим листом на-

шим. вѣсем кто панем оуѕѧт или его чтѣчи ѕлышит колиже того ‖ комѹ вѣдит потреби зна. оже пріидоша прѣд нами и прѣд ѕсими нашими бояры великими и молодимы и никим инприсило ‖ ваны. слѣга нашь вѣрны пань Тоадеръ Звицалъ съ три своими. сестрами. Станою и Мареною и Марѹшкою. и потокмишлеѣ шны ‖ ѕси поспелно иҳ доброи воли та шсталоси шны братѹ своемѹ панѹ Тоадерѹ Звицалѹ. едно село нашлѣ звицелещи ‖ где ест его дом на Богданѣ. а его ѕсим трех сестрам. Станы и Мареты и Марѹщи. щобы им было едно село нашлѣ Шерѣкѣнещи ‖ на Богданѣ. ино мы видѣвши между иҳ доброи воли и токмеж. на то мы також есмы дали и потвръдили им ѕсим панѹ Тоадерѹ Звицалѹ сего село Звицелещи где ест его дом на Богданѣ. а его сестрам щобы им было село Шерѣкенещи на Богданѣ. щобы им шт нас ‖ кило ѹрик съ вѣсѣм доходом непорѹшено николиже нищем на вѣкы им и дѣтем иҳ. и ѕнѹчатом иҳ. и прѣѕнѹчатом иҳ. и прѣзрѣктом иҳ и вѣ ‖ семѹ племени иҳ кто им нашближшій (изверѣт), а хотарѣ тѣм селам щобы постаромѹ иҳ хотарю было по кѹды из вѣка шживали. а на то ест велика мартѹрна сам господствами вишеписанаго мы Стефан воевода и вѣзлюблены сын Александра... бояри пан Станчѹл прѣкалаб ‖ Бѣлоградски и сын его пана мырза пана Влайкѹл и сын его пань Дѹма старосте Хотинскаго. пан Гоан прѣкалаб Келеескаго. ‖ и панъ Исака дворник. и пан Зѣкаро прѣкалаб бѣлоградскы панъ Ялкѹл прѣкалаб Немецкы и панъ.... прѣкалаб Килїнскаго ‖ .... панъ Фете Готкъ... ‖ Чокырліе и панъ..... (юга) постелника ‖ панъ Негрило чашника. пан Лѹка

столника. панъ Наг комиса. и инїи досит wт нашиχ боѧры Молдавскыχ великыχ и малыχ. а на бѣлшеи ‖ крѣпост томѣ вѣсемѣ вишеписанномѣ велѣли есмы нашемѣ бѣрномѣ Томѣ лѡгодетѣ (писа)ти и нашѣ печат привѣсити ‖ и печатѣ боѧрь нашиχ привѣсити ксемѣ нашемѣ листѣ.

пис. Стецко ѕ Іасоχ влто ѩѕцоѕ wχ. кѕ.

Traducerea

Cu mila lui D-zeu Noi Stefan Voevod, Domn ţării Moldovei, înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta pre dânsa, ori vor auzi-o cetindu-li-se, *cui va fi de trebuinţă să ştie*; iată că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boerilor noştri a mari şi a *tineri* (mici) şi *de nime siliţi* sluga noastră credincioasă pan *Toaderu Zviştală* şi cu trei surori aie sale cu *Stana* şi *Marena* şi *Maruşca* şi s'au invoit toţi cu deplină bună voia lor de au lăsat fratelui lor panului Toader Zvîştală,. un sat anume satul Zvişteleşti, *unde îi este casa*, pe Bogdana, iară celor trei surori ale sale, Stanei şi Marenei şi Maruşcăi să le fie un sat anume *Şerbăneştii* pe Bogdana. Deci noi văzând între ei de bună voe tocmală pentru aceasta şi noi aşijderea le-am dat şi le-am întărit lor tuturor panului Toaderu Zvîştală pe acel sat Zvişteleşti. *unde îi este casa*, iar surorilor sale să le fie satul Şărbăneştii pe Bogdana, că să le fie lor de la noi uric cu toate veniturile neruşuit nici odănăoară în veci, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor, şi preastrănepoţilor lor şi la tot neamul lor, care li se va alege mai de aproape. Iar hotarul acelor sate să fie pe vechiul lor hotar pe

unde din veci a umblat Şi la aceasta este marea mărturie a însăşi domnii meale mai sus scrise Noi *Stefan* Voevod şi a preaiubitului fiu *Alexandru*..... boeri pan *Stanciul* parcalab Belgradului şi fiiul său pan *Mîrza*, pan *Vlaicul* şi fiul său pan *Duma* staroste de Hotin, pan *Goian* parcalab Chiliei şi pan *Isac* vornic, şi pan *Zbiarea* parcalab Cetăţii Albe, pan *Albul* parcalab Neamţului şi pan..... parcalab Chiliei.... pan *Fete Gotcă*.... pan *Ciocărlie*, şi pan *Iuga* postelnic, pan *Negrilă* paharnic, pan *Luca* stolnic pan *Neag* comis şi au fost şi alţi din boerii noştri Moldoveneşti a mari mari şi a mici. Iar spre mai mare tărie a tuturor celor ce s'a scris mai sus am poroncit credinciosului nostru pan *Toma* logofăt să scrie şi pecetea noastră s'o atârne şi *peceţile boerilor noştri să le atârne* la această carte a noastră.

A scris *Steţco* în Iaşi, la anul 6977 Oct. 25 (1468).

NOTE

1). Originalul pergament ne-a fost comunicat de pr. I, Antonovici, ca făcând parte dintre actele satului Bogdana. E rupt în 7 bucăţi şi ros, de aceia lipsesc rînduri mai ales la boeri. Peceţile lipsesc, căci au fost 6 la număr după bortele pergamentului. La patru din ele se păstrează urme de şnur: două din ele cu şnur roş, şi 2 cu şnur albastru. (v. Arhiva, Iaşi XI, 86).

2). *Nume de persoane*: Toader Zvâştală, Stana, Marena, Maruşca.

3). *Nume de localităţi*: Zvişteleşti, Şerbăneşti, Bogdana.

4). *Zvişteleşti—Zvîştală*. Una din poreclele curioase, ce întâlnim în textele vechi e şi aceasta de *Zvîştală* (Звиштала), de la care şi-a luat nume satul Zvişteleşti (Звиштелиши), unde primul Zvîştală îşi făcuse case (гдѣ ест его

ѧѡм), cum zice uricul nostru. Ba acest Toader Zvișlală era *pan* deci boer de țară. Denumirea și azi se păstrează în acele regiuni, dar supt condeiul inginerilor noștri hotarnici a ajuns *Beștealã, Beștelești* ! ! !

Ce să fie acel cognomen de *Zvâștală* ? Intrulucarea așa de neobișnuită a acestor sunete arată că avem a face cu un slavism, dar rostit rău de ai noștri. *zvâșt* ne amintește pe slavicul ѕкѧт=svent (sanctus.) Latinul *sanctus* ne-a dat pe *sânt*, *sân* în *Sân*-Ketru, *Sân*-Medru, *Sân*-Zenii, *Sân*-Vâsii, *Sântă*-Măria ; etc. dar prin biserica slavă s'a introdus și slavicul *Sfînt*, *Svet*, în *Sfântu* Toader, 40 de *sfinți*. în Trei *Sfetitele*. Servitorul bisericei fiind sfințit prin darul Dumnezeesc, i s'a zis în slavă *sviașteníc* (ѕкѧшєнникъ), sfințitul (ѕкѧшєнын). Cum grupul ѕк s'a rostit ѕк, iar ѧ=en, s'a apropiat de ы=î și s'a ajuns că radicalul slav *svenșt* (ѕкѧш) a devenit ѕкыш = *svâșt* ; romănizarea în sufix a venit de la sine ; în locul sufixului slav din *pomelnic*, vreme*lnic*, vorbitorul român a pus pe *ală*, *eală*, și așa prin etimologie populară—una din cele mai vechi prinse prin scripte—am ajuns din slavicul *svenștenic* la românezcul *zvâștală*.—în loc de *Popescu*. Deci acel Toader *Zvâștală*, nu e altul de cât *Popescul*, așa de mulți și așa de vechi prin meleagurile țărilor românești.

Acum nu e de mirare ca un *Popescu* (alias *Zvâștală*) să ajungă *pan* ; nu oare întâlnim în cea mai mare demnitate pe logofătul *Mihail*, care umple cu personalitatea lui politică răstimpul de la 1440—1460, și care nu e altul de cât Mihail fiul popii *Oană*, a protopopului *Oană*, de care vorbesc așa de des documentele vechi de la Alexandru cel Bun și următorii ! (vezi Ulianiţki, Uricar XVIII, și mai sus pag. 14).

Se vede că înrîurirea slavă a fost mai tare în părțile Bogdanei, unde înotăm în plină regiune slavă, pe când în Vaslui ceva mai în sus tot pe atunci găsim satul

Popesti, vechiu de la Stefan Vodă, iar în Suceava satul *Preuteştii*, o staţiune preistorică.

Popeştii, *Preuteştii*, *Zvişteleştii*, iată ceie 3 straturi latin, grec şi slav, coborâte în toponimea ţării.!

30 Document din 7026 Ghenar 22, Vaslui.

Sumar: Stefan Vodă întăreşte lui Gavril Tunsul şi fratelui său Stanciul şi surorei lui Ilca şi nepoţilor săi Corod, Damian, Ion. Tudosia şi Anuşca cumpărătura ce au făcut cu 35 zloţi tătărăşti la *fântâna Corăindui* mai în sus de piatră, de la Nastea şi nepoţii ei Filip fiul lui Iliaş; pop Dragoş, Ana şi Varvara fiii Maruşcăi: Nistor, Dimitru, Ileana şi Bura fii i lui Tiron; Magda şi Marena fiii Maruşcăi, toţi nepoţi lui Ion Bălănescul.

Мл(и)л(о)стию Ꙗ(о)жиею мы Ѳтєфана воєвода. г(о)с-п(о)д(а)рь земли Молдавскои. знаменито чинимъ иссим листом нашим късѣмъ кто нанем възрит или его чтѣчи вслышит.. иже пріндоша ‖ прѣд нами и прѧд нашими Молдавскими боѧре. Настѣ дочка. Ивана Кълънєскѣла. и сноуки ен Филипь с(ы)нъ Ілїашєв. и тиж сноукъ ен попа Драгоше. и сестри ‖ его Ѧнна. и Варвара с(ы)нозе Марѣшчини. (и тиж сиѣкове ен Нисторъ и братъ его Дѣмитрѣ и сестри иѵ Нѣкиж и Кѣра сизе (Ти)рони . и тиж сиѣка иѵ Магда ‖ и сестра ен Марена. дѣти Ѧнѣшкини). ѣси сиѣкове. Ивана Кълънєскѣла. по иѵ доврои воли никим непонѣжени аниприслозани. и продали свою правою шт ‖ нинеѵ шт ѕрика Ѵнка иѵ Ивана Кълънєскѣла. що они имали шт дѣда нашего Ѳтєфана воєводі єдиѣ крънищѣ наимѧ где сѣ зозет крънища корѣєва. повыше ‖ каменѣ. та продали слѣгам нашим Гаврилоѵ Тѣнсѣлѣ. и братѣ его Ѳта(нчюлоѵ и сес)тра иѵ Илкы и братаничам иѵ ко-

родѫ. и братоу его Дамі҃анѫ. и Іѡноу и ‖ Тодосіи. и Ѧнѫшкы за ле злата татарскыχ. а ли да ест им на че(тири ч)асти. три части да ѣ҆ст слѣгим нашим Гаврилѫ Тѫнсѫлѫ. и братѫ его Станчѫлоу ‖ и сестрам иχ Илкы. а четверта част да ест братаничем иχ кородѫ и братоу его (Дамі)а҃ноу и Іѡноу и сестрам иχ Тодосіи и Ѧноушкы. и наши слѣгы Гаврил Тѫнсоул ‖ и брат его Станчѫль. и сестра иχ. илка. и братаничев҃ иχ кород. и брат его (Дамі҃аан и) Іѡн и сестри иχТодосіа и Ѧноушка. платили ѫси тоты ‖ вишеписаны пинѣзн҃ ле. злата татарскыχ. ѫ рѫкы Насти дочкы Ивана Кѫлънескѫла и ѫнѫкѫ ен филипѫ сн҃ Илашѣвѫ. и такоже ѫнѫкѵ ен ‖ попови Драгошеви. и сестри его Ѧнни и Карзарн. снѣм Марѫшчиним. и тиж ѫнѫком ен Нистора и братѫ его Дѫмитрѫ и сестрамиχ Илѣни и Ѣѵри сновем Тирони. и тиж ѫнѫка ен ‖ Магди и сестри ен Марени дѣти Ѧнѫшкини. ѫси ѫнѫкове ивана баланескоула.ино мы видѣвши иχ добро волное. тѫкмеж ‖ и полнѫ заплатоу. а мы такожде. и ѡт нас дали. и потвръдили есми слѣгам нашим вишеписанным. како да ест оурикъ ѡт нас съ вѫсем доходом им. и дѣтем иχъ. ‖ и ѫнѫчѣтѡм иχ. и прѣѫноучатѡм иχ. и прѣпоурѣтѡм иχ. и вѫсемоу родоу иχ. кто сѧ изберет им наближнін непорѫшенѡ николи. на вѣкы. Ѧ хотар тои ‖ вышеписанноі крѫници наимѧ где сѣ зовет. крѫница короуева. повыше камениѣ да ест постаромѫ хотароу по коуда из вѣка ѡжизали каждїи ‖ своею такожѳ иχ вишеписанемѡχ. а на то ест вѣра нашего гдва. вышеписанагомы Стефана воєвода и вѣра прѣвѫзлюбленнаго брата гдвамы ‖ Петра и вѣра воіарѡв наших. вѣра пана Исака. вѣра пана Шандра. вѣра пана Негрилѫ.

вѣра пана козми. вѣра пана Каско. вѣра пана Гринковича и пана ‖ Тѫлабѫ паркалабове (Хотинскаго). вѣра пана Косте и пана Кондре паркалабове Немецкыѭ. вѣра пана Петри и пана Тоадера паркалабове Ново ‖ градскыѭ. вѣра пана Лѵка Ярѵѵре портарѣ Сѵчавскаго. (вѣра пана Храна спѫтарѣ). вѣра пана Єреміи вистѫрника. (вѣра пана Шарпе) постелника. вѣра пана Сакѫтана чашника. вѣра пана Стѫрчи столника. вѣра пана (Кацелѣнѣ). комиса (и вѣра вѣсѣхъ боіаровъ нашиѭ Молдавскиѭ великиѭ и малиѭ. а по нашим животѣ кто бѵ) ‖ детъ господарѣ нашеи земли или ѿт дѣтиѭ нашиѭ или ѿт нашего родѵ. или пак вѵд кого богъ изберет господарем быти нашеи земли Молдавскои тот би им непорѵшил нашего даания ‖ алибы имь ѵтвръдил и ѵкрѣпил. занѣже есмы им дали и потврѫдили за цто ест правал ѿтнина.... ‖ ...а на болшею крѣпости и потврѫжденіе томѵ вѫсемѵ вышеписанномѵ ‖ велѣли есмы нашемоу вѣрномоу паноу Тотрѵшанѵ логофетоу писати и нашоу печат привѣсити кѣмоу нашоу листоу.

Писал Дѵмша Ѳотмович ѵ Каслуи.

вато ǂзкѕ ген. кв.

Traducere.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, Domn ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte a domniei noastre tuturor cui pre dânsa vor căuta sau celindu-li-se o vor auzi. Iată că au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri moldo-

veneşti boeri *Nastea* fata lui *Ivan Bălănescul* şi nepotul ei *Filip* fiul lui *Iliaş* şi iarăşi nepotul ei popa *Dragoşe* şi surorile lui *Anna* şi *Vărvara* fiii *Maruşcăi ;* şi iarăşi nepotul ei *Nistor* şi fratele lui *Dumitru* şi surorile lor *Ileana* şi *Bura* fiii lui *Tiron*, şi iarăşi nepoata lor *Magda* şi sora ei *Mărina* copiii *Anuşcăi,* toţi nepoţi lui *Ivan Bălănescul* şi din a lor bună voe de nimeni siliţi nici împresuraţi şi au vîndut a lor dreaptă ocină din uricul *unchiului* lor *Ivan Bălănescul.* ce ei l'au avut de la bunul nostru Stefan Voevod *o fântână* anume unde se numeşte *fântâna Coruiului,* mai în sus de piatră, aceia au vândut-o slugilor noastre lui *Gavril Tunsul* şi fratelui său *Stanciul* şi surorii lor *Ilcăi* şi nepotului său de frate *Corod* şi fratelui său *Damian* şi *Ion* şi surorilor lor *Todosia* şi *Anuşca* cu 35 zloţi tătăreşti. Insă să le fie lor în patru părţi : trei părţi să fie a slugilor noastre lui *Gavril Tunsul* şi a fratelui său *Stanciul* şi surorii lui *Ilcăi* ; iar a patra parte să fie nepotului lor de frate *Corod* şi fratelui său *Damian* şi *Ion* şi surorilor lor *Todosia* şi *Anuşca.* Şi slugile noastre Gavril Tunsul şi fratele său Stanciul şi sora lor Ilca şi nepoţii lor de frate Corod şi fratele său Damian şi Ion şi surorile lor Todosia şi Anuşca au plătit toţi acei de mai sus scrişi bani 35 zloţi tătăreşti în mânule Nastei fata lui Ivan Bălănescul şi nepotului ei Filip fiul lui Iliaş şi iarăşi nepotului ei popa Dragoş şi surorilor lor Anna şi Varvara fiii Maruşcăi şi iarăşi nepotului său *Nistor* şi fratelui său *Dumitru* şi surorilor lor *Ilenii* şi *Burei.* fiii lui *Tiron,* şi iarăşi nepoatei ei *Magdei* şi surorii ei *Marenei,* copiii *Anuşcăi,* toţi nepoţii lui *Ivan Bălănescul.* Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală şi plată deplin, şi noi aşijderea şi de la noi dat-am şi am întărit înşine slugilor noastre mai sus scrise ca să le fie lor uric de la

noi cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor, ce li se va alege mai de aproape nerușeit nici odănăoară în veaci.

Iar hotarul acelei de mai sus *fântâne* anume unde se numește *crăniţa* (fântâna) Corniului. mai în sus de piatră, să fie pe vechiul hotar, pe unde din veac a îmblat, fie-căruia cu parteă sa, precum le-am scris mai sus. Iar la aceasta este credința domniei mele, mai sus scrisă Noi Ștefan Voevod *şi credinţa prea iubitutui frate al domniei mele Petru* și credința boerilor noștri, credința boerului *Isac*, credința boerului *Șandru*, credința boerului *Negrilă*, credința boerului *Cozma*, credința boerului *Vasco*, credința boerului *Grincovici* și boerului *Talabă* parcalabii Hotinului, credința boerului *Coste* și boerului *Condre* parcalabi Neamțului. credința boerului *Petru* și boerului *Toader* parcalabi Novogradului, credința boerului *Luca Arbure* portarul de Suceava, credința boerului *Hran* spătar, credința boerului *Eremia* visternic, credința boerului *Șarpe* postelnic. credința boerului *Săcuian* paharnic, credința boerului *Stărce* stolnic, credința boerului *Căţelean* comis, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre a Moldovei din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe ori care altul D-zeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldovei, acela să nu le strice a noastră daanie, ci mai vârtos să li-o întărească și împuterească, căci că noi înșine le-am dat și le-am întărit, pentru că le este lor dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios boer *Totruşanu* logofătul să scrie și pecetea noastră s'o lege la această carte.

A scris Dumșa Solmovici în Vaslui
la anul 7026 Ghenar 22, (1518).

NOTE

1). Originalul pergament înmânat de preut I. Antonovici din Barlad, împreună cu foarte multe alte documente și urice. D-sa a scos în volum Monografia Bogdanei din Jud. Tutova, unde a publicat în anexe peste 200 documente vechi cu referință la trecutul acelui sat. Pergamentul n'are pecete și e ros și șters pe alocurea (v. «Surete și Izvoade» V, 971).

2). *Nume de persoane*: Nastea, Filip, Iliiaș, popa Dragoș, Anna. Varvara, Marușca, Nistor, Dumitru, Ileana, *Bura*, Tiron, Ivan Bălănescul, Gavril Tunsul, Stanciul, Ilca, *Corod*, Damian, Ion, Tudosia, Anușca.

3). *Nume de localități*: Fântâna Coruiului.

4). *Corod*, ni se dă ca nepot de frate lui Gavril Tunsul, frate cu Gavril Tunsul fiind Stanciul, deci Corod ar fi fiul lui Stanciul Tunsul. Gavril și Stanciul Tunsul trebue să fie nepoți de ai lui Sima Tunsul și Stefan Tunsul din 1453, în satul Tunești fiind o serie întreagă din neamul Tunsul. Și azi se păstrează numirea de Tunești la o parte din moșia statului Bogdana.

Cu numele *Corod* avem mai multe denumiri în jud. Tutova și Tecuci: *Corod* părău, *Corod* sat în jud. Tecuciu, *Corodeşti* sat în Tutova, *Corod* plasă chiar. Denumirea e slavă, malo-rusiană și însemnă *trunchiu, copac*,

5). *Fântâna Coruiului*, Supt nume de *Fântâna* și *Fântânele* avem 43 denumiri în toată țara de la Dorohoi la Severin (v. Frunzescu «Dicționar»). Numirile aceste așa de răspândite și cu înțeles în românește arată că așezările acestora li s'au dat numele după izvoarele de ape și *fântâni*; căci oamenii au căutat tot-deauna ca să-și facă sate în apropierea apelor și la locuri cu Izvoare. Azi avem în Tutova păstrată denumirea de *Fântâna* moșiei nelocuită și *Fântânele* sat în com. Călimănești plasa Tutova, zisă din

vechi *Croitori*, proprietatea familiei Tuduri, de la care am copiat mai multe documente asupra Croitorilor vechi, din care dăm aici unul vechiu slavon fără dată, însă din sec. al XVI-lea.

Катастнх сест чи(лове)кь по.имене Михол и Ила-рєwн и Крѣстѧна како дастъ пинѣзи вѣ рѫкѫ Мѣгдѧ росоѧ wт Костєщіѧ. дѣтъ Михол wт Крѫєторє сѣстрах єго Фрасіна и Кѣрстѧна дастъ п золwт татарскых вѣ рѫкѫ Мѣгдѧ росоѧ за а чест wтнинѫ wт крѫєторє. wт полwвина селw четвѣрта честє. вірa єст Кwрлат и Єгнат. и Згѣѧ и вѣсѣм ч(и)л(ове)кь добрє и стары.

єто азь Пан.

„Catastih acestor oameni pe nume: *Mihul* i *Ilarion* i *Crăstina* cum au dat bani în mâna *Magdei Rosoaia* din *Costeşti*, a dat *Mihul* din *Croitori* cu surorile lui *Frăsina* şi *Crăstina* au dat 80 zloţi tătărăşti în mânule *Magdei Rosoaei* pentru o parte de ocină din *Croitori* din jumătate de sat a patra parte. (La aceasta) este credinţa lui *Çorlat* şi *Egnat* şi *Zgăe* şi a tuturor oamenilor buni şi bătrâni.

Iată eu *Pan*.

(Vezi „Surete şi Izvoade“ IV, 352).

Nu ştim azi de *fântâna Coruiului* (крѣнищє Корѣка), dar supt numele de *Corueşti* avem în jud. Tutova 4 denumiri de sate în partea de nord a judeţului spre Simila, Tutova şi Pereschiv. Dacă în 1518 era numirea *fântâna Coruiului*, şi că Nastea fata lui Ivan Bălănescul vinde ca a lor această moşie lui Gavril Tunsul, urmează că localitatea şi-a luat numele în decursul secl. al XV-lea, înainte de Ştefan cel Mare, când a trebuit să trăiască acel *Coruiu*

(slav. *Kraguj*), care a făcut fântâna *mai în sus de piatră* (покыше каменѣ), adecă de un semn de hotar, căci în vechime se puneau ca semne de hotar *stâlpi* (столпъ), *pietre* (камен), *movili* (могилъ), etc., care erau săpate ori găunoase (*dopelnoi*), și dându-se de izvor s'a făcut fântână, de unde și-a luat și moșia numele de *Crăniţa*=fântână, ca și pe aiurea. Fi-va fost acel *Coruiu* bunic lui Bălănescul? In ori ce caz închegarea vieții românești cade tot în decursul secl, al XIV-lea și al XV-lea pe aceste locuri.

Dacă scriitorul *Dumşa Sotmovici* pune *Crăniţa* în loc de *fântâna*, arată tendința de slavizare; ce era mai tare la unii diaci de cât la alții. Cred că acest *Dumşa Sotmovici* nu era Moldovan ca acel D. Popovici, și mulți alții, cari pun românismele *nepot*, la *fântâniţe* și uită corespondentele slavone, pe când acest *Dumşa Sotmovici* traduce pe slavonește și cuvântul *fântâna* în *crăniţe*, și pe *piatră* în *camen*, după cum tot pe valea Bogdanei găsim actele vechi zicînd în loc de *preut*--*Zviştală*, iar *Zvişteleşti* în loc de *Preuteşti* sau *Popeşti*, etc.

31. Document din 7026 Ghenar 28, Huși.

Sumar; Stefan Vodă întărește împărțalu ce și-au făcut între sine în satul Serbăneștii pe Bogdana, după diresele de stăpânire de la Stefan Vodă și anume; lui Nistor și Tudorii, copiii Stanei o parte din Șerbănești; verii sale Varvara altă treime, și Anușcăi, nepoată de soră lui Zvișlală altă treime.

Милостїю Божїею мы Стєфан воєвода, господарь земли молдавскои. Знаменито чиним иссим листом нашим вѣсѣм кто на нем вѣзрит или читѣчіи его оуслишит. wже прїидоша прѫд нами и прѫд нашими молдавскими || боіаре слѣга наш Нисторъ. и сестра его Тѣдора дѣти Станинн и племеници иχ Варвара и Янѣшка сес-

трычичеве Звѣщалъ. по ихъ доброи воли. никим непо-
нѫждени аниприсиловани и раздѣлисѧ || промеже собои свою
правѫю шт'инѫ шт своего праваго ѳрика и испривилїе що шни
имали шт дѣда господствамы свѣтопочившаго Стефана
воеводї едно село наимѣ Шербанещи на Богданѣ на
три части. || досталосѧ слѫзѣ нашемѫ Нисторѫ и сестри
его Тѫдори една част село шт Шербанещи на Богданѣ.
а племеници ихъ Карвари досталосѣ еи част село дрѫгаа
част шт Шербанещи, а пак племеници || Янѫшки достало.
сѧ еи третѫю част село шт шербанещи. ино мы видѣвши
ихъ доброи волнои раздѣленїе. а мы такождере и шт нас
дали и потврѣдили есмы слѫзѣ нашемѫ Нисторѫ и сестри
его || Тѫдора и племеницам ихъ Карвари и Янѫшки тое вы-
шеписанное село наиме Шербанещи на Богданѣ. како да
ест им шт нас ѳрик и сѣ вѣсем доходом им и дѣтем
ихъ. и ѳнѫчатом ихъ. и прѣѳнѫчатом ихъ. || и прѣнѳратом ихъ.
и вѣсемѫ родѫ ихъ кто сѧ им изберет наиближнїи. али
кажди сѣ своими части непорѫшено николиже на вѣкы
Я хотарь томѫ селѫ наимѣ Шербанещи на Богданѣ да
ест || шт оусиѣ стороп по старомѫ хотарѫ по кѫда из
вѣка wживали. а на то ест вѣра нашего господства вы-
шеписаннаго мы Стефана воеводи и вѣра прѣвѣзлюблен-
наго мы брата Петра и вѣра богар нашиѣ. || вѣра пана
Исака. вѣра пана Петра дворника. вѣра пана Шандра.
вѣра пана Негрила. вѣра пана (козма). вѣра пана Каска.
вѣра пана Гриковича и пана Талабѫ прѣкалабим
Хотинскаго. || вѣра пана Кwсте и пана Кондри прѣкала-
бим Немецкыѣ. вѣра пана Петрика и пана Тоадера
паркалабим Новоградскомѫ. вѣра пана Ѭки Ярѫгѣ пор-
тарѣ Сѫчавскаго. вѣра пана Храна || спатарѣ. вѣра пана

Єремїи вистерника. в'кра пана Шарпе постелника. в'кра пана Сакѕмана чашника. в'кра пана Стрѣчи столника. в'кра пана Кацелѧкѣ комиса. и в'кра вѣсѣх болѧровъ || молдавскихъ великихъ и малихъ. а по нашем животѣ кто бѫдет господарь нашеи земли шт дѣтеи нашихъ или || шт нашего рода или пак бѫдкого богъ изберет господарем быти нашеи земли Молдавскои тот бы им непорѫшил нашего даанїа и потвръжденїа. || алиби им ѫтвръдил и ѫкр'кпил занѫже ест нм правда штнина. Я на болшее потвръжденіе томѫ вѣсемѫ вышеписанномѫ. вел'кли есми нашемѫ в'крномѫ болѧринѫ жѫпанѫ Тотрѫшанѫ логофетѫ писати и нашъ печат привѣсити ксемѫ листѫ нашемѫ.

Писал Ѳанца ѫ Хѫсшх.

вато ǂЗкѫ мсца. Ген. ки днь

Traducere

Cu mila lui D-zeu Noi Stefan Voevod Domn ţării Moldovii, înştiinţare facem cu această carte a Domniei noastre tuturor cui vor căuta pre dânsa sau o vor auzi cetindu-i-se; iată au venît înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri ai Moldovii sluga noastră *Nistoru* şi sora lui *Tudora*, copiii *Stanei* şi rudele lor *Varvara* şi *Anuşca*, nepoate de soră lui *Zvăştală*, de bună voea lor de nime siliţi nici asupriţi şi au împărţit între sine a lor dreaptă ocină din a lor drept uric şi din privilegiile ce le-a avut de la bunul domnii mele sfînt răposatul Stefan Voevod, un sat anume *Şerbăneştii* pe *Bogdana*, trei părţi. S-au cuvenit slugii noastre lui Nistor şi surorii sale Tudorii o parte de sat din Şerbăneşti de pe Bogdana, iar rudei sale, Varvarei i s'a cu-

venit ca parte altă parte din sat din Șerbănești și în fine celeilalte rude *Anușcăi* i s-a cuvenit a treia parte din sat din Șărbănești. Deci noi văzând a lor de bună voe împărțală,și noi așijderea și de la noi i-am dat și i-am întărit slugii noastre lui Nistor și surorii sale Tudorii și rudelor sale Varvarei și Anușcăi acel de mai sus scris sat anume *Șerbăneștii* pe Bogdana, ca să fie lor și de la noi uric și cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor ce li se va alege mai de aproape *fie care cu partea sa* nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui sat anume Șerbănești pe Bogdana să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde din veci au umblat. Și la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Stefan Voevod și credința *prea iubitului nostru frate Petru* și credința boerilor noștri, credința boerului *Isac*, credința boerului *Petru* dvornic, credința boerului *Șandru*, credința boerului *Negrilă*, credința boerului (*Cozma*), credința boerului *Vasco*, credința boerului *Grincovici* și *Talabă* parcalabi de Hotin, credința boerului *Coste* și *Condre* parcalabi de Neamț, credința boerului *Petrica* și *Toader* parcalabi de Novograd, credința boerului *Luca Arbure* portar Sucevei, credința boerului *Hrană* spatar, credința boerului *Eremia* visternic, credința boerului *Șarpe* postelnic, credința boerului *Sacuian* pnharnic. credința boerului *Stărce* stolnic, credința boerului *Cațelean* comis, și credința tuturor boerilor Moldovenești a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru, sau pe ori care altul Dumnezeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldaviei, unul ca acela să nu le strice a noastră danie și întărire, ci mai vîrtos să le-o întărească și împuterească, căci că le este lor dreaptă ocină. Iar spre mai mare

tărie a tot ce s'a scris mai sus am poroncit credinciosului nostru boer jupân *Totruşanu* logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris *Oanţă* în Huşi la anul 7026 (1518) luna Ghenar 28 zile.

NOTE

1). Originalul pergament comunicat de preotul I. Antonovici din Bârlad, ca făcând parte din actele satului Bogdana, despre care a scris o prea interesantă monografie. Pergamentul e rupt şi lipit pe alt pergament. N-are pecete nici şnur. v. „Arhiva» anul XI. 278.

2). *Nume de persoane*; Nistorъ, Tudora, Stanina, Varvara, Anuşca, Zvăştală·

3). *Nume de localităţi*: Şerbăneşti, Bogdana,

4). *Zvâştală* (зквщлалъ) faţă cu forma din documentul dat mai sus зквщлалъ, deci ы=ъ=ă. In 1469 trăiau în satul Zvişteleşti 4 fraţi: *Toader Zvâştală*, *Stana*, *Marena* şi *Maruşca*. Tatăl acestor 4 fraţi, deci primul Zvâştală, care şi-a aşezat casa în satul Zvişteleşti, *gde est ego dom*, a trebuit să trăiască cu o generaţie înainte, către 1400—1430.

Aceşti patru inşi stăpâneau în 2 sate: Zvişteleşti şi Şerbăneşti, şi marele Voevod le întăreşte în 1469 împărţirea în două: Toader Zvistală ia satul Zvişteleşti, iar cele 3 surori iau *Şerbăneştii*. Proprietatea celor 3 surori în Şerbăneşti a curs liniştită 49 de ani, până către 1518, când urmaşii lor au simţit nevoia a veni din nou la domn să li se recunoască împărţala: Stana a avut 2 fii: pe *Nistor* şi pe *Tudora*; iar Varvara şi Anuşca erau fetele celorlalte 2 surori a lui Toader Zvâştală din 1469, Marena şi Maruşca (Сестричичке Зквщлалъ), şi anume cred că Varvara era fata Marenei, iar

Anușca fata Marușcăi. După obiceiul țării dar proprietatea în Șerbănești a trebuit să curgă în 3 bătrâni: *Stana*, *Marena* și *Maruşca*.

32). Document din 7054 Martie 23, Vaslui.

Sumar; Petru Vodă întărește ficiorilor lui Ion Tunsul: Stanciul, Lazăr, Gavril și Ilca proprietatea în satul Tunsești pe Bogdana cumparat de tatăl lor Ion Tunsul de la Ilga cu 300 zloți tătărăști, căci diresele vechi le-a perdut, când a ars satul.

† Милостию божиею мы Петръ воевода, господарь земли Молдавской. Знаменито чиним иссим листом нашим вѣсѣм кто нанем вѣзрит, или чтѣчи ѕслишит, ѡже пріндоша прѣд нами ‖ и прѣд нашими Молдавскыми болѣри, наши слоуги Станчѵл и братіа его Лазор и Гаврил и сестра их Илка дѣти Іѡна Тоунсѵла и жаловали нам великою жалобою ‖ сѣ великѵю марторіею сѣ ѡколніми их межіашни ми рекѵчи аже привілие цо имал ѡтец их Иѡн Тѵнсѵл за кѵпежное ѡт родителѣ господствами Стефана воеводи на их село на тѵнсе ‖ ци цо билѣ кѵпил ѡтец их Іѡнѵ Тѵнсоулѣ ѡт Ілга за три ста злати татарскіх. а тал их привіліе изгѵбила коли изгорилѣ се село. нио мы кидѣкши их великою жало ‖ бою сѣ великою марторею цо нам марторисали сѣ ѡколними их межіашними. а ми також и ѡт нас есми дали и поткрѣдили слѵгим нашим Станчѵлѵ и братіам ‖ его Лазорѵ и Гаврилѵ и сестри их Илки тое книшеписанное село нашне Тѵнсеріи цо на Богдана, како да ест и ѡт нас ѵрнкѣ и сѣ вѣсем доходом их и дѣтем их и ѵнѵчатом их ‖ и прѣѵнѵчатом их и праѵнѵкѣтом их и вѣсемѵ родѵ их кто сѣ им изверет наближнін непорѵшенно николиже на кѣки. а хотар томѵ книшеречѣномѵ село нашѣ ‖ Тѵнсешом да ест ѡт ѵсих сторон по старомѵ хотарѵ по кѵда из кѣка ѡжикали. а ашелисѣ

изнайдѣт нѣкіи привиліи wт того Стефанѣ воєводи рекомін Лакѣстѣ. || а тіи привиліи нигде да не имает... една. закон прѫд нашими привиліѭми. а на то ест вѣра нашего господства вышеписанноѭ Петра воєводи и вѣра прѣвазлюбленныхъ снови || господствами Іліѭша и Стефана и Костантина и вѣра бояр нашихъ. вѣра пана Хѣрѣ дворника. вѣра пана (Хамза). вѣра пана Корчи и пана Стѣрза прѣкалабове Хотинскыхъ. вѣра пана Хѣрѣ и пана Мирона прѣкалабове Немецкыхъ. вѣра пана Шандра и пана Тѣмша прѣкалабове Новоградскыхъ. вѣра пана Петра Картиковича портарѣ Сочавскаго. вѣра пана || Юріѭ спатарѫ. вѣра пана Могила кистерника. вѣра пана Хрѣбора постелника· вѣра пана Петрашка чашника. вѣра пана Нѣгѵла столника. вѣра пана Плаѫа || комиса и вѣра вѣсѣхъ бояров нашихъ Молдавскихъ великихъ и малыхъ. а по нашим животѣ кто бѫдет господарѫ нашеи земли Молдавскои. wт дѣтем нашихъ или wт нашего родѣ || или пак бѫд кого богъ изберет господарем бити нашеи земли молдавскои тот би имѣ непорѫшил нашего даанїа и потврѫжденіа. алибѣ имѣ ѣтврѫдил и ѣкрепил. занѣже || есмы им дали и потврѫдили за що ест имѣ правда wтнина. а на большее крѣпост и потврѫжденіе. томѣ вѣсемѣ вышеписанномѣ келѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ || панѣ Матіашѣ логофетѣ писати и нашѣ печат прикѣсити всемѣ листѣ нашемѣ. Михѫила Борра писал ѣ Каслѣи.

вато. ‡знд. меца Март кг днь.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod, domn ţării Moldovei; înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta pe dînsa sau o vor

auzi cetindu-se; iată că au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri moldovenești, slugile noastre *Stanciul* și frații lui *Lazăr* și *Gavril*, și sora lor *Ilca* copiii lui *Ion Tunsul*, și s'au tânguit nouă cu mare jalobă, cu mare mărturie de la megieșii lor de prin prejur, zicând cum că dresele și privilegiile, ce le-au avut tatăl lor Ion Tunsul de cumpărătură de la părintele domniei mele, de la Stefan Voevod pe satul lor Tunsești, pe care l'a fost cumpărat tatăl lor de la *Ilca* cu 300 zloți tătărăști : *dar că acele direse le-au perdut, când a ars tot satul.* Deci noi văzând a lor mare jalobă cu mare mărturie, că ne-a mărturisit nouă cu megieșii lor de prin prejur, și noi așijdere și de la noi le-am dat și le-am întărit slugilor noastre lui *Stanciul* și fraților săi *Lazăr* și *Gavril* și surorii lor *Ilca* acel de mai sus scris sat *Tunseștii ce-s pe Bogdana*, ca să le fie și de la noi uric și cu toate veniturile, lor și copiilor lor și nepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor, cari li se va alege mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui sat de mai sus scris anume Tunsești să fie dinspre toate părțile după vechiul hotar, pe unde din veci a umblat. *Iar dacă s'ar afla niscai-va direase de la acel Stefan Voevod, poreclit* **Lăcustă**, *acele direse să nu aibă nici-odată vre o lege înaintea privilegiilor noastre.* Și la aceasta este credința Domniei noastre mai sus scrisă *Petru* Voevod și credința prea iubiților fii ai Domniei mele *Iliaș* și *Stefan și Constantin* și credința boerilor noștri, credința panului *Huru* vornic, credința panului *Hamza*, credința panului *Borcea* și panului *Sturzea* parcalabi de Hotin, credința panului *Huru* și panului *Miron*, parcalabi de Neamț, credința panului *Șandru* și panului *Tămpa* parcalabi de Novograd (Roman), credința panului *Varticovici* portar de Suceava, cre-

dința panului *Iuriia* spatar, credința panului *Moghila* Visternic, credința panului *Hrăbor* postelnic, credința panului *Patraşo* ceaşnic, credința panului *Neagul* stolnic, credința panului *Plaxa* comis, și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici. Iar după viața noastră, cine va fi domn țării noastre a Moldovei, din copiii noștri sau din neamul nostru, sau pe ori-care l-ar alege D-zeu să fie domn în țara noastră a Moldovei, acela nici într-un fel să nu strice dania și întăritura noastră, ce le-am întărit și împuterit, pentru că noi le-am dat și le-am întărit ca să le fie lor dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie și împuterire a celor scrise mai sus am poroncit credinciosului nostru boer pan *Mateiaş* logofăt să scrie și pecetea noastră s-o atârne la această carte a noastră.

Mihailă Borra a scris, în Vaslui, la anul 7054 luna Mart 23 zile,

NOTE

1). Originalul pergament foarte rupt și litera stearsă; cetirea e anevoioasă, dar s'a putut întregi textul prin repetarea stilului oficial. Pecetea lipsește, șnurul e de coloare *fragă* ; Lung de 0.34 comunicat de pr. I. Antonovici, Bărlad.

2). *Nume de persoane* : Stanciul, Lazăr, Gavril, Ilca, Ion Tunsul, Ilga.

3). *Nume de localităţi* : Tunseștii, Bogdana.

4) *Tunseştii.* Despre Tunsești ne vorbește uricul din 1453 Iunie 12, că s'ar fi vândut cu 83 zloți tătărăști, fără să știm cui ? Pasajul acesta stă scris în original cu altă cerneală. Când se va fi făcut această ștersătură și corectură ? In 1453 trăiau frații Sima Tunsul și Ștefan Tunsul; către 1500 trăia Ion Tunsul, care cumpără de la Ilga cu 300 zloți tătărăști satul Tunseștii , dar că uricul s'a fost

prăpădit din cauza arderei satului. Iar urmașii ca să dovedească acest fapt în lipsă de acte aduc marturi—съ великое мартѵрнею, adică 24 jurători, cari jură pe sfânta Evanghelie, după obiceiul din vechi.

In adevăr azi nu se găsește nicăiri uricul de la Ștefan Vodă despre Tunseștii, dacă va fi fost; dar se găsește altul mai vechiu, de la Alexandrel din 1453. Să fie oare adevărat motivul adus de Stanciul Tunsul și ai lui în 1546 că tatăl său Ion Tunsul a cumpărat satul Tunseștii cu 300 zloți de la Iiga? De ce n'au adus ei uricul din 1453, care era la dânșii? Ei au tăcut de uricul din 1453, căci nu le convenea cuprinsul, și nearătând la domnie nici un act—deși erau actele la dânșii, au fost siliți după aceia să prefacă în uricul vechiu a lui Alexandrel, că s'a fost vândut satul Tunseștii de Sima lui Ștefan Tunsul cu 83 zloți în 1453, ca să fie apoi cumpărat de Ion Tunsul de la una Ilga cu 300 zloți și să și-l împartă apoi frații între ei pe 4 bătrâni: *Stanciul, Lazăr, Gavril și Ilca.*

Asupra celor cuprinse în acest uric și în uricul dat mai sus (pag. 163) din 6961 Iunie 2 de la Alexandru Vodă, iată ce zice pr. I. Antonovici în frumosul său studiu asupra Bogdanei (I. Antonovici „Istoria comunei Bogdana" Bârlad 1905 1 vol. CLXXXVIII+478. Preț 6 lei),

«In uricul de la Alexandru Voevod din 6961, Iunie 2, se spune că Tunseștii s'au vândut cu 83 zloți, pe când în uricul de la Petru Vodă din 1546 Martie 23, vorbindu-se de această vinzare, deși o pune ca făcută pe timpul Marelui Ștefan, pentru motivele ce vom vede,—îi arată prețul 300 zloți.

Trebuește însă să știm că de la veacul al XV și până în al doilea deceniu al acelui al XIX, după cum se constată din hârtiile răzășilor din satele Bogdana și Tunseștii, pe care le-am studiat, nu s'au făcut întrebuințare nici odată și de către nimene de uricul de la Alexandru

Vodă, din 1453, ci în totdeauna numai de acel de la Petru vodă, din 1546,

Atuncia după traducerea uricului de la Alexandru Vodă făcută de Ioniță Stamati, în 1814, posesorul respectiv, Mihălachi Dimitriul (probabil dascal la vre-o biserică din Iași) a oblicit, se vede, că moșia Tunseștii, de care se vorbește în el, aparținea Medelniceriului Gh Oprișan (Paharnic și Spatar mai târziu) și-a dobândit *colacul*, de la acest boieriu, în anul 1818, de *55 lei* (vechi), după cum se constată din următoarea scrisoare.

«Mihalache Dimitriul fiiul dascalului Dumitru dau a-«ceastă scrisoare a me dumisali medelnicerului Gheorghi, «Oprișanu, precum să să știe că un uric sârbesc cu tăl-«măcire lui, din velet 6961 lunie 2. de la Alexandru Voi-«vod, în cari să cuprindi doă sati, anumi Tunsâștii și Hor-«gești, găsându-si la mini și nefiiindumi trebuincioase, ca «un lucru ce nu este al meu i l'am dat d-lui, căci d-lui «esti stăpân moșiilor arătate, și colacul meu dat, cinci zăci «și cinci lei, și spre încredințare am iscălit însumi cu «mina me».

1818 Ghenarî 5.

Mihalachi Dumitriu *Ioniță Stamati Spatar.*

m'am întâmplat față.

Vasile Docan Pah: martur.

«Această scrisoare am scris'o cu zisa arătatului mai sus și sînt martur",

„*Vasile Brăescu*".

De ce oare să fi rămas, acest document, neștiut atâta vreme și nici a fost întrebuințat în pricinele de judecată —ca acel de la Petru Rareș?

Fals nu poate fi, pentru că felul scrisorii, lista boerilor Divanului Domnesc și cele-l-alte criterii interne îi dovedesc autenticitatea. Atuncea.....? Mă voiu încerca să dis-leg această enigmă,

Se ştie că Alexandru II a fost în mare duşmănie cu Bogdan II, tatăl lui Ştefan cel Mare. Prin uricul în cestiune, pe lângă întărirea unei vînzări, se resplăteşte şi serviciile făcute cu credinţă a 4 locuitori din Horgeşti şi Tunseşti. Din care pricină se vede că, nu numai aceştia dar nici fii lor, n'au avut curajul să se prezinte la Marele Ştefan pentru a le înoi uricul, după obiceiu, trebuind să arăte pe cel cu buba de la Alexandru Vodă. De aceia nepoţii cumpărătorilor s'au prezentat—şi încă tocmai la Petru Rareş,—în anul din urmă al domniei acestuia, şi atunci, aducând ca motiv că *dresurile* de cumpărătură de la Ilga, pe care Ion Tunsul, tatăl lor (nu Sima, bunicul lor) le-au avut de la Ştefan Vodă (nu de la Alexandru Voda) «*le-au ars* (tătarii sau turcii) *când au ars tot satul*". Ba, Petru Rareş presupunând, se pare, că ar mai fi vre-un document dosit, se exprimă în uricul amintit, însă cu privire la predecesorul său, ast-feliu: „*Iar dacă s'ar afla niscai-va „direase de la acel Stefan Voevod. poreclit Lăcustă, acele «direase să nu aibă nici odată vre-o lege înainte privile-«giilor noastre*".

Dobândindu-se ast-fel de familia Tunsul uricul acesta de la Petru Vodă, de la sine se înţelege că acel de la Alexandru II Voevod a rămas răzleţ şi rătăcit printre hârtiile de moşie ale răzeşilor din Tunseşti şi Horgeşti, — şi cu mai multă probabilitate la cei din Horgeşti. Moşia Horgeştii (căci satul cu aseminea numire nu mai există de mult) se învecinează cu moşia Sucevenii, aşa că, în decursul timpului, locuitorii respectivi aveau porţiuni de pământ şi dintr'un hotar şi dintr'altul. În anul 1697, Sandul Bolat, dăruind lui Vasile Pleşca treti logofet, un bătrân întreg din moşia Sucevenii, menţionează în zapisul de danie şi următoarele: „*şi am dat dumisale şi uricul satului*", ceia ce presupune că aice nu poate fi vorba de vre-un alt document de cât de acela de la Alexandru II Voevod;

căci Sucevenii n'au avut nici odată vre-un uric de aceste vechi.

Cum până la anul 1697, așa și de atuncea până la 1814, când a fost tradus de Ioniță Stamati, nu știm nimic mai mult de uricul de la Alexandru II Voevod. Atât putem zice că în acest răstimp a stat rătăcit, pe la urmașii sau moștenitorii lui Pleșca, în Iași,—până când a ajuns în posesiuuea lui Mihalachi Dimitriu, care după cum am văzut l'a dat, în 1818, lui Gh. Oprișan. Documentul acesta, împreună cu acel de la Petru Rareș, mi s'au încredințat de D-nul Căpit. Boldur-Costachi, fost proprietar acum nu de mult, al moșiei Tunsești.

5). «wт того Стефанѣ воєвода рекомін Лакѣстѫ» „de la acel Stefan poreclit Lăcustă». Tonul în care vorbește Petru de nepotul său de frate Stefan Lăcustă, ne arată vrăjmășia mare ce l'a stăpânit față de acest rasturnător al lui din prima domnie.

33). Document din 6988 Oct. 17 Suceava.

Sumar: Stefan Vodă întărește mărturia adusă de Mircea fiul lui Micul Orgoane, nepot lui Stefan Orgone. perzând privilegiile satului lui de baștină Orgoeștii și Negomireștii, când a venit Impăratul turcesc cu armele, și luând credința megieșilor ocolași Voevodul îi întărește stăpânirea pe Orgoești și Negomirești, cum a avut'o de la Alexandru Vodă.

† Мастїю бжїе мы Стефан воєвода гсдпрѫ земли Молдавской. чиним знаменито иссѣм листом нашимѣ вѫсѣм кто нанѣ ѕѕрит или его чтѣчи ѕслишит. wже тоть истинін слѫга нашъ Мирчаснѣ Микѣлов Ѳргоане. прінде прѣд нами и прѣд нашими || бояри. и радою. та жаловал намѣ великою жалобою. рекѣчи так. аже привилиѫ дида своего: Щефана Ѳргоне. що имал ѿ дида нашего старого Алеѯандра воєвода. и ѿ ѕнковь нашиѫ. ѿ Иліѫ воєводу

и ѿ Стефана воеводу. коли. был ‖ оу мирѣ. а тоти привилиа. що били на села на Ѳргоещи. и на Негомиреци. а ѡн загѹбил тота привилиа. коли пріиѣал цр҃ь турскій. та плаиил нашу земле. ино мы есми досмотрили. снашими бояри. и радою. та есми ‖ ему учили закон подлюг земскаго права. а би ѡни привел кнамѣ уси свои школніи межіаши. а би и ѡни выznали. и мартѹрисали. ѡтом аже ест так и утомѣ. ѡн устал та привелѣ прад нами. уси свои школніе межиаши. та визнали ‖ и мартурисали. и ѡни аже ест так. ино ми видавши визнание и сведателство. а ми такождере есми дали. и потвердили слузѣ нашему мирчи. его правую ѡтнину тота села Ѳргоегощи. (sic) и Негомиреци. на ѡзрашие ‖ Ховрѣата. да есть ему ѿ нас зрик. сѣ вѣсѣмѣ доходом. ему и дѣтемѣ его. и внучатом его, и прѣвнучатомѣ его. и прадѣдатомѣ его и вѣсему роду его кто будет наближніи непорѹшено николиже на вѣки. а хотарѣ тѣм вишеписаним ‖ селам да есть по старому хотарю. куда из вѣка ѡживали. а на то ест вѣра гсподвами вишеписаннаголи Стефана воеводї. и вѣра прѣвзлюблениҳ сноѣ гсдвами. и вѣра бояр нашиҳ. вѣра пана Бланкула пръкалаба. вѣра пана Звинари. вѣра пана ‖ Юги. вѣра пана Храна дворника. вѣра пана Нага. вѣра пана Гангура. вѣра пана Думи и вѣра пана Хермана пръкалаби Белоградски. вѣра пана Ивашка. и вѣра пана (Мак)сима пръкалабове Килійскиҳ. вѣра пана Шандри порта ‖ ра Сукавского. вѣра пана Дажбого пръкалаба Немецкого. вѣра пана Драгоша новоградского. вѣра пана Ацка Гудича. вѣра пана Косте спатара. вѣра пана Кираколѣ вистиарніка. вѣра пана Германа постелніка.

вѣра ‖ пана Ивна паҳарника. вѣра пана Петра столника. вѣра пана Грози комиса. и вѣра всиҳ бояр нашиҳ молдавскиҳ великиҳ и малиҳ. а по нашеми животѣ кто бѫдетъ господарь нашеи земли ѿ дѧтеи нашиҳ. или ѿ на ‖ шего рода (или пак боудкого богъ) изберет гдремы бити в нашеи земли в молдавскои. тоть цюби емѹ непорѫшил нашего даанию. але цюби емѹ потвердил и вкрепил. занѹже есми есми (sic) емѹ дали за его правую и волную слоужбоу. а ‖ на болшее крѣпост тому вѣсему вишеписанному велѣлинашему вѣрному пану Тѫтѹлу логодетѹ писати и нашѹ печат. (прнвѣсити ксему листу нашему).

Пис Роман в Гѫчавѣ влѣт ‡ѕцпи ѡк зї

Traducere.

† Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod. Domn ţării Moldovei, înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui vor căta sau o vor auzi cetindu-li-se; iată că această slugă a noastră *Mircea* fiul lui *Micul Orgoane*, a venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri de bună voe de s'a jăluit nouă cu mare jalobă, zicând astfel că privilegiile *bunului său Stefan Orgoane*, ce le-a avut de la bunul nostru bătrânul Alexandru Voevod şi de la moşii noştri de la Ilie Vodă şi de la Stefan Voevod, *când au fost în pace*, pe toate acele privilegii, ce au fost pe satul Orgoeşti şi pe Negomireşti, pe acele ei le-au perdut, *când au venit ţarul turcesc de au prădat ţara noastră*. Deci noi cum am văzut cu boerii noştri cu mulţămire i-am făcut lege după obiceiul pământului, ca el să-şi aducă înaintea noastră pe toţi megieşii şi împre-

giurașii ca să spună și să mărturisască că lucrurile au fost astfel. Și într'aceasta s'a sculat și și-a adus înaintea noastră pe toți ai săi megieși de prin prejur și au spus și au mărturisit că lucrurile au fost ast-fel. Deci noi văzând arătarea și mărturia lor, și noi i-am dat și am întărit slugii noastre lui *Mircea* tot satul *Orgoești* și *Negomirești* la *obârșia Horăiatei*, să-i fie și de la noi uric cu toate veniturile, lui și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și preastrănepoților lui și la tot neamul ce i se va alege mai de aproape, nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor de mai sus zise sate să fie după vechiul hotar, pe unde din veac a îmblat. Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Stefan Voevod și credința prea iubiților fii ai domniei meale, și credința boerilor noștri, credința panului *Vlaicul* parcalab, credința panului *Zbiarea*, credința panului *Iuga*, credința panului *Hran* dvornic. credința panului *Neag*, credința panului *Gangur*, credința panului *Duma* și credința panului *Herman* parcalabi de Belgrad (Cetatea Albă), credința panului *Ivașco* și credința panului *Maxim* parcalabi de Kilia, credința panului *Șendre* portarul de Suceava, credința panului *Dajbog* parcalab de Neamț. credința panului *Dragoș* parcalab de Novograd, credința panului *Iațco Hudici*, credința panului *Coste* spatar, credința panului *Chiracolă* visternic, credința panului *Gherman* postelnic, credința panului *Ion* paharnic, credința panului *Petre* stolnic, credința panului *Groze* comis, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici. Iar după viața noastră cine va fi domn pământului nostru din copiii noștri sau din rodul nostru... sau ori pe care îl va alege D-zeu să fie domn în pământul nostru al Moldovei, unul ca acela să nu strice dania noastră, ci mai vârtos să i-o întărească și împute-

rească, de oare ce și noi înșine i-am dat-o pentru a lui dreaptă și de voe slujbă. Iar spre mai mare tărie a tuturor celor scrise mai sus am poroncit credincios boerului nostru pan *Tăutul* logofătul să scrie și a noastră pecete (să o lege de această adevarată carte a noastră).

A scris Roman în Suceava, la anul 6988 Oct. 17.

NOTE

1). Originalul pergament ne-a fost înmânat de pr. I. Antonovici, din Bărlad ; are 0m.52 latul pe 0.335 lungul. Pecetea lipsește s'a publicat în a mea „Gramatica limbei slavone». Iași 1900, pag 74.

2), *Nume de persoane.* Mircea, Micul Orgoane, Stefan Orgone.

3). *Nume de localități*: Orgoești, Negomirești.

4). *Orgoeștii*: sat și mănăstire în jud. Tutova. vine în vecinătatea satuiui Bogdana. La Orgoești s'a fost făcut azil de infirmi supt Cuza Vodă,

5). „великою жалобою"=cu mare plângere. In două documente consecutive ne întimpină aceiași frază «cu mare jalobă». Și documentul se grăbește a clarifica în ce constă acea *mare jalobă*, că-și aducea drept dovadă de *jurături*, de marturi, megieșii de prin prejur (wколнїи межїмши) sau cum zice uricul din 7054 „съ великою мартѵрею съ wколнїми нχ межнмши=cu mare mărturie cu cei de prin prejur ai lor megiiași».

In ce împrejurări se lua mărturia megieșilor, care slujea drept dovadă ? Din actele aduse mai sus (7054 Mart 13 și 6988 Oct. 17) reiesă că din diferite împrejurări actele (прикліе) de proprietate se pierdeau. Cauza perderei actelor se semnala în uric, după care apoi se lua credința megieșilor. In adevăr în 1479 Oct, 17 era lesne de dove-

dit că actele Orgoeștilor de la Alexandru Vodă cel Bun și de la frații *Ilie* și *Ștefan, când au fost în pace,* s'au fost perdut, când țarul turcesc a venit și a pradat țara Erau la mijloc 3 sau 4 ani, și cum Mahomet bântuise cu armiile sale toată valea Bârladului și a meleagurilor de prin prejur, a încins cu foc și sabie și micile așezări din satele de la nordul Tutovii de pe apa Bogdanei, mai ales că pe aici a fost vechiul drum, ce ducea pe coama dealurilor spre Roman și Siret, cum foarte bine a dovedit păr. I. Antonovici în frumoasa sa monografie «Istoricul comunei Bogdana» Barlad 1905).

Nu tot astfel însă a stat pentru cei ce venise să ceară privilegii de la Petru Rareș în 7054 Mart 23, pentru satul Tunsești, zicând că actele vechi s'au fost prăpădit *când a ars satul.* Am văzut în nota documentului că arătarea ocolașilor megieși a fost falșă și rău intenționată, și că a fost lesne de înșelat credința bătrânului Petru Vodă cu jurători aduși pentru stabilirea unui lapt petrecut cu 93 de ani mai înainte.

In ori ce caz obiceiul dovedirei lucrului prin marturi era vechiu în practica țării, și Ștefan vodă pomenește lămurit acest lucru, când zice: и учини законъ подлоу земскаго права=și le-am făcut lor lege după obiceiul țării»

34. Document din 6919. Iunie 28.

Sumar: Alexandru Vodă întărește lui Plotun satul Plotuneștii la Strungă pentru slujbele făcute de el părintelui său și lui. Se aduce mărturia lui Bogdan Vodă, frate cu Alexandru. cum și a boerilor de la curte.

Мастію Бжіею мы Іѡ Алексанъдро воевода. господарь земли Молдавскои. ис братомъ моимъ ‖ жоупаномъ Богданомъ. знаемо чинимъ симъ нашимъ листомъ оусѣмъ добрымъ па ‖ номъ. кто на сесь листъ

оуꙁритъ или оуслышитъ его чтоущи. wже тотъ истин-
ныи слоу ‖ га и боꙗринъ нашъ П л о т оу н ъ [1]) слоужилъ
переже стопочившимъ господаремъ. wцоу на ‖ шемоу.
правою и вѣрною слоужбою. а днес слоужитъ намъ пра-
кою и вѣрноую слоужбоу. тѣмъ ‖ мы вѣдѣвше его пра-
коую и вѣрноую слоужбоу до нас жаловали есмы его w-
собною мастию. ‖ дали есмы емоу ѿдно село П л о т оу-
н е щ и [2]) ѿ Строугы. то емоу оурикъ со оусѣмъ до-
ходомъ оу ‖ вѣкы вѣчныѧ. томоу. и дѣтемъ его. иліе
дѣтѧ иліе девка. и оуноучагомъ его. и прѣоу ‖ ноуча-
томъ его. и прѣпюратомъ его. и да боудет имъ непо-
роушено. оу вѣкы вѣчныѧ. а хотаръ ‖ томоу селоу. ѿ чи-
реша по перекы простѣ полемъ на Кахлоую. та кахлоу-
емъ долоу до долины ‖ що ꙗмало пониже линовы. ѿ
тои долины простѣ на Сербъскои долины. по тои до-
лины до ‖ лѣса чересъ лѣсъ до хотара радулецова. ѿ
толѣ дѣломъ на Краилѣса. до самои Стрꙋгы къ
Жю ‖ ржовича. та на чиреш. то емоу весъ хотаръ. а
на то вѣра моа вышеписаннаго Іоанна ‖ Алексанъдра
воеводы. в(ѣ)ра брата моего Богданова. и вѣра Дра-
гоша староста. и вѣра ‖ Михаила Николника. и вѣра
Ꙗндрїашева. и вѣра Іоанъше.... и вѣра Калица Бир-
лича ‖ и вѣра Тамаша дворника. и вѣра Ротомпанова.
и вѣра Кладова. и вѣра Шандра перка ‖ лака и вѣра
Хотька цѧцинъскаго. и вѣра Шандра Хотинъского.
и вѣра Нана Ѯана стол ‖ ника. и вѣра Гораеца чаш-
ника. и вѣра Кадѣ старого. и вѣра Іоана дворника.
и вѣ ‖ ра Кырлѣ Хорловского. и вѣра Бѣлого Мика

1. 2. Cuvintele плотоунъ şi плотоунещи stau scrise aici cu cerneală şi de altă mână pe loc răs cu cuţitul. Avem a face cu o altă greşală, ori cu o vădită intenţie rea, nu ştim.

и вѣра Братоула Стрлановича. и вѣра Жюржѣ ‖ волховского. и вѣра Цибанова. и вѣра Негра Керладжского и вѣра Прочеланикова. и вѣ ‖ ра Косте Братиловича. и вѣра Манева. и вѣра Кръгова Щефана и вѣра оусѣх боларъ мо ‖ лдавскыхъ. и малыхъ и великыхъ. а по нашемъ животѣ которы иметь господарь оу земли на ‖ шеи. братіи нашихъ. или нашихъ сѫродникъ. или коудѣ кто. то емѹ да непороушитъ наше ‖ го прѣданіа и оутвержениа. заноуже есмы емоу дали за правѹю и за вѣрноую ихъ слѹжбѹ. ‖ на болшее потвержение велѣли есмы пан8 Тамашекн привѣсити печать нашѹ: писа кра ‖ тѣкн логодетъ. вл'кт ‡ѕцді 18ніа кн.

Traducerea

Cu mila lui D-zeu Noi Io *Alexandru Voevod* Domn ţării Moldovei, *şi cu fratele meu jupân Bogdan* ştire facem cu această a noastră carte *tuturor bunilor boieri* (*pani*), care pre această carte vor căta, sau o vor auzi cetindu-li-se.Iată că această adevărată slugă şi boiarin al nostru *Plotun* a slujit mai înainte sfânt răposaţilor domni, părintelui nostru ,cu dreptate şi cu credincioasă slujbă; iar acum slujeşte noauă cu dreaptă şi cu credinţă slujbă. Pentru aceasta văzând noi a lui cu dreptate şi cu credinţă slujbă către noi, miluitu-ne-am noi spre el cu osebită milă: datu-i-am înşine lui un sat *Plotuneştii la Strunga*, ca să-i fie lui uric cu toate veniturile în vecii vecilor. aceluia şi copiilor lui *fie băeţi fie fete* şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi să fie lui nerusuit în vecii vecilor. Iar hotarul acelui sat din cireş drept peste şes la Bahlui; de aici valea Bahluiului în gios

mai în gios de Lipova, de aici valea spre valea Sârbască ; de aici valea spre pădure, și preste pădure la hotarul *Raduleţului*, de acolea spre deal la *Craileasa*, la *Strunga Jurjevicei*, de aci la Cireș; acela e tot hotarul. Iar la aceasta este credința mea mai sus scrisul Ioan Alexandru voevod și *credința fratelui meu Bogdan*, și credința lui *Dragoș* staroste. și credința lui *Mihail nevolnicul*, și credința lui *Andriiaș*. și credința lui *Ioanăș*, și credința lui *Baliță Bârlici*, și credința lui *Tamaș* dvornic, și credința lui *Rotompan*, și credința lui *Vladul*, și credința lui *Șandru* percalab, și credința lui *Hotco Țeatinschi*, și credința lui *Șandru* ot Hotin, și credința lui *Nanu Oană* stolnic, și credința lui *Goraeț* ceașnic, și credința lui *Badea bătrânul*, și credința lui *Ioan* dvornicul, și credința lui *Bârlea Horlovschi*, și credința lui *Mic Albul*, și credința lui *Bratul Straovici*, și credința lui *Jurj Volhovski*. și credința lui *Țiban*, și credința lui *Negru Bârlădeanul*, și credința *Procelnicului*, și credința lui *Coste Brătilovici*, și credința lui *Manea*, și credința lui *Stefan Bărgă*, și credința tuturor boerilor Moldovenești și a mari și a mici. Iar după a noastră viață, cine va fi domn în țara noastră, din frații noștri sau din neamul nostru, sau ori care ar fi, acela să nu-i strice lui a noastră danie și întărire, căci că însine i-am dat'o pentru a lui dreaptă și cu credință slujbă. Spre mai mare tărie am poroncit însine boerului *Tamaș* a lega pecetea noastră.

A scris Bratei logofăt la anul 6919 Iunie 28.

NOTE

1). Originalul pergament bine păstrat cu pecete, proprietatea d-lui Robert Mille, fostul proprietar al Strungăi. Lățimea 0m.28, lungimea 0.24. Scriere ca a textelor bisericești. Șnur roș, pecete mare diametrul 0m.08. Se ce-

teşte: печать iw Александр воєвод. гна. земли Молдавскон. Capul de bou, cu stea între coarne, soarele în stînga, luna în dreapta. (Vezi Surete şi Izvoade VIII, 685).

2). *Nume de persoane*: Plotun.

3), *Nume de localităţi*: Plotuneşti, Strunga, Craileasa, Raduleţul, Strunga Jurjevici.

4). *Plotun.* Supt nume de Plotun avem un sat şi în jud. Falciu, aparţinînd din vechi lui *Tatul Plotun*, urmaş a lui *Stefan Plotun.* Cred că este o legătură între *Plotun* de la Strunga şi *Plotun* de pe Sarata la *Gloduri* (vezi Arhiva I, 385).

35 Document din 6931 Mart 12, Suceava

Sumar: Alexandru Vodă întăreşte lui Batin pentru slujba lui 3 sate pe Putna; unul unde-i este casa, al doilea unde a fost Lupşe şi al treile unde este vad în Putna.

Мастію Божіею. мы Алеѯандрꙋ воєвода. господарꙋ земли Молдавскон. чинимꙋ ‖ знаменито симꙋ листомꙋ нашим. оусимꙋ кто нанꙋ оузритꙋ или его оуслышитꙋ ‖ чтучи. ωже тотꙋ истинныи. слꙋга нашꙋ вирныи Батинꙋ слꙋжил нам правою ‖ и вирною слꙋжбою. тим мы видѣвши его. правую и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до нас жало ‖ вали есми его. ωсобною нашею милостию. и дали есми емꙋ оу нашои земли ‖ оу молдавскон. три села на Путнои наимѧ где емꙋ естꙋ домꙋ. другое где ‖ былꙋ лꙋпше. третее где естꙋ брод на Путнои. ωбы емꙋ были оурнкꙋ. сꙋ оусим ‖ доходом. и дѣтем его. и оунꙋчатом его. и праоунꙋчатом. и праωюрꙋатом. и бра ‖ тимꙋ его кто бꙋдет блнжнін на вѣкы. а хотарꙋ тим трем селомꙋ да бꙋдет по ста ‖ рымꙋ хотарым хотаромꙋ кꙋда изꙋ вика. ωживали. а на то ест наша вѣра. и вѣра ‖ сна имѧша

воєводы. и вѣра оусиҳ дѣтіи нашиҳ. и вѣра нашиҳ бо-
ярь. вѣра ‖ пана Миханла дорогунского. и дѣтіи его.
вѣра па | ана Гриика и дѣтіи его. вѣра пана ‖ Ивана
дворника и дѣтіи его. вѣра пана Негры. вѣра пана
Кылчи. вѣра пана ‖ Журжа и дѣтіи его. вѣра пана
Илиѧша и дѣтіи его. вѣра пана Нестѧка и дѣ ‖ тіи его.
вѣра пана Д. . . и дѣтіи его. вѣра пана Исаѧ и дѣтіи его.
вѣра пана Попши и дѣтеи его. вѣра Ивана Дѣдка.
вѣра столника Дѧмѧкуша. вѣра прочел ‖ ника. вѣра
Чюрбина. вѣра оусиҳ бояръ нашиҳ Молдавскыҳ. великыҳ
и малыҳь. ‖ а по нашем животи. кто будет господарь на-
шои земли. или от нашиҳ дѣтіи или от нашиҳ братіи. или
кого бѫ изберет быти. тоти цобы. им непорушили ‖ нашего
данияѧ. али цобы им потвердили зануже есми им дали
за иҳ правую ‖ и вѣрную слѫжбу цобы имь непорушено
николи на вѣкы. а наи болшее потве ‖ ржение сему листу
велѣли есми слѫзѣ нашешу вѣрному Купчичю логоде ‖ ту
писати и привѣсити нашу печать..... оу Сучавѣ влѣт
‡Зцла. мсца. Март, вi.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru Voevod. domn țării Moldovei; facem știre cu această carte a noastră tuturor cui pe dînsa vor căta sau o vor auzi cetindu-se; iată că această adevărată slugă a noastră credinciosul *Batin* a slujit noao cu dreaptă și cu credincioasă slujbă, pentru aceia văzând a lui dreaptă și cu credință slujbă către noi miluitu-ne-am noi spre el cu osebita noastră milă. și

datu-i-am noi însine lui în a noastră țară a Moldovei, trei sate pe *Putna*, anume *unde îi este casa*, alt sat *unde a fost Lupşe*, și al treilea *unde este vad în Putna;* acelea i-au fost lui uric. cu toate veniturile. și copiilor lui, și nepoților lui și strănepoților și răstrănepoților și fraților lui, ce-i vor fi mai de aproape în veci. Iar hotarul acestor trei sate să-i fie după vechile hotare, pe unde a umblat hotarul din veac. Iar spre aceasta este a noastră credință, și credința fiului *Iliiaş Voevod* și credința tuturor copiilor noștri. și credința boerilor noștri, credința jupânului *Mihail* Dorohoianul și a copiilor lui, credința jupânului *Grincă* și a copiilor lui, credința jupânului *Ivan dvornicul* și a copiilor lui, credința jupânului *Negrea,* credința jupânului *Vâlcea*, credința jupânului *Jurj* și a copiilor lui, credința jupânului *Iliaş* și a copiilor lui, credința jupânului *Nesteac* și a copiilor lui, credința jupânului *D....* și a copiilor lui, credința jupânului *Isaia* și a copiilor lui,credința jupânului *Popşa* și a copiilor lui, credința jupânului *Ivan Deatcă* (moșuleț), credința stolnicului *Dămăcuş*, credința *Procelnicului*. credința lui *Ciurbe*. credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre sau din copiii noștri sau din frații noștri, sau pe ori-care D-zeu îl va alege să fie, acela să nu-i strice a noastră danie, ci mai vrătos să i-o întăriască, căci că și noi i-am dat pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă, care să-i fie neruşăit nici odată în veac. Iar spre mai mare tărie acestei cărți poroncit-am însine slugii noastre credinciosului *Cupcici* logofătul să scrie și să lege a noastră pecete.... în Suceava la anul 6931 luna Mart 12.

NOTE

1). Originalul pergament se află la Academie 46. 15,, fără pecete; rest de câte-va șuvițe de șnur matasă roșie și albastră; copiat în ale mele «Sorete și Izvoade VIII, 683.

2). *Nume de persoane.* Batiոь, Lupșe.

3). *Nume de locuri*: Putna.

4). гдѣ ємѹ єсть домь: unde-i este casa. Fraza aceasta stereotipă în vechile urice ale secl al XV-a, arată că și pe apa Putnei se închegase către 1423 câte-va așezări de sate datorite împroprietăririi lui Batin și a înaintașilor săi, între care trebue să punem pe acel *Lupșe Batin* «гдѣ вьıлъ Лѹпшѣ=unde a fost Lupșe».

Azi pe acele locuri avem satul Batinești, dovadă că primul proprietar fost-a unul *Batin*, care ni-l dă uricul din 1423. Și cum satul (сѣло) pe la această dată nu-și avea nume specific, ci acel generic «unde îi este casa», arată că pe la începutul secolului al XV-lea s'a închegat satul Batinești, care și azi este în jud. Putna, plasa Gârlele formând comună cu Igești și Patrașcani.

36. Document din 7035 Mart 9, Huși.

Sumar: Petru Vodă Rareș cum se rădică în scaun răsplătește slujba ce i-a făcut Draxin Purcel, Isac și Ile, dându-le voe să-și facă sat pe locul de pe Botna cea mare. pe de ceastă parte, mai în jos de Ion Găureanul, căpătat danie de la Bogdan Vodă.

Cu mila lui Dumnezeu noi Petru Voevod domn pământului Moldaviei semn dăm tuturor celor ce vor auzi și vor vedea. că credincioși slugile noastre *Dracsin Purcel i Isac i Ilea* au slujit noauă cu dreaptă credință cu a lor slujbă și de la noi i-am miluit cu deosebită milă și le-am dat și le-am întărit den a noastră *danie de la fratele domniei meale Bogdan Voevod* un loc de câmpie pe Botna cea mare, pe de acea parte de Botna pe din jos

de *Ion Găureanul* în gura văei, unde dă în matcă că să-şi facă deosebit satu că să fie de la noi uric cu tot cuprinsul a fiilor, nepoţilor, a strănepoţilor şi la tot neamul ce i se va trage de aproape nestrămutat nici odată în veac; iară hotarul acestui mai sus loc de cămpu ce iaste pe Botna cea mare pe de această parte de Botna pe den jos de *Ion Găureanul*, pen gura văii unde dă în matcă *ca să fie pe cât se va putea a trăi un sat*; şi la aceasta iaste credinţa domniii noastre mai sus scrisă Petru Voevod şi credincioşi boerii noştri jupân *Hrana Dvornic* şi credincios jupânul *Negrilă*, jupânul *Grincovicea*, şi jupânul *Talabă*, şi jupânul *Vlad* şi jupânul *Mihul* părcalabul Hotinului... şi credinţa tuturor boerilor Moldaviei a mari şi a mici; iară după eşire noastră den viaţa aceasta, pe care va milui Dumnezeu şi-l va rădica domn pământului acestuia den fiii noştri sau den neamul nostru să nu strice această danie a noastră ce o am dat şi am întărit pentru credincioasă slujba lor, ce să o întărească; şi spre întărire acestii danii am poroncit credinciosului boerul nostru jupânul Toader logofătul de au scris şi au pus pecetea noastră spre întărire acestui semn al nostru.

S'au scris în Huşi, vleat 7035 Mart 9.

NOTE

1). Suretul face parte din actele moşiei Pogăneştii de pe Prut, proprietatea d-lui N. Volenti, Iaşi.

37). Document din 7036 Mart 19, Vaslui.

Sumar; Petru Vodă Rareş întăreşte lui Grozav părcalabului de Roman seliştea Şendreştii pe Polocine, rămasă domniei de la Cernătoae, după moartea ei.

Мастію Божіею мы. Петрꙋ воєвода господарь земли Молдавскои. знаменито чинимъ. иссимъ листомъ. вѣсѣкмъ кто

на нем възрит. или ‖ чтѵчи оуслышит его. wже тwт истиниіи наш вѣрніи болѣрин пан Грозав. пъркалабь Новоградскыи. слѵжил прѣжде свто почизшим ‖ Богданѵ воєводѣ братѵ господствами. и оунѵкѵ господствами. Стефанѵ воєводѣ. право и вѣрно. а днес слѵжит нам право и вѣрно. тѣмже мы ‖ видѣвши правовѣрною его слѵжбѵ до нас. жаловали есмы его wсwбною нашею милостію дали есмы емѵ wт нас. оу нашеи ‖ земли оу Молдавскои. едно селище ѵ Полочинех наимѣ Шендрещи-ще wстало госиодствами. тое селище wт Черизтоае по ен ‖ смрти. за що немогли сѣ изнанти поенсмрти никто wт ен рода. на тотѵ wтнинѵ. тое възе выше-писанное да ест емѵ. wт нас оурнк. и съ възем дwхо-дом. емѵ и дѣтем его. и ѵнѵчатом его. и прѣѵнѵчатом его.и праѵнрѣтwм его. и въземѵ родѵ его ‖ кто съ емѵ изберет наиближныи непорѵшено николиже на вѣкы. ‖ И ни едно привиліе незлашлосе. на таа вышереченна селиціа. и пак ‖ хотар тои вышеписаннои селище що ѵ полочинех. наимѣ Шендрещwм. да ест по старомѵ хотарѵ wт оусиx сторwи покѵды ‖ нз вѣка wживали. Я на то ест вѣра нашего гва. више писаннаго мы. Петра ввда. и вѣра прѣвзлювленнаго сна гвами Богдана. ‖ и вѣра оусиx нашиx Молдавскыx бoтар. вѣра пана Храна дворника. вѣра пана Негрила. вѣра пана Гриковича. вѣра пана ‖ Талава. вѣра пана Клада и пана Михѵла паркалабове Хотинскыx. вѣра пана Крѣже и пана Хѵрѵ паркалабове Немецкыx. вѣра пана Грозава и пана Данчѵла ‖ паркалабове Новоградскыx. вѣра пана Барбовского портарѣ Сочавского. вѣра пана Драгшана спатарѣ. вѣра пана Дѵмши вистерника. вѣра пана ‖ Личѵла посѣлника.

вѣра пана Фели чашника, вѣра пана Звіѧри столника, вѣра пана Іѡна комиса, и вѣра вѣсѣх бояръ нашиѫ Молдавскыѫ великыѫ || и малыѫ. Ѧ по нашим животѣ кто бѫдет господарѫ нашеи земли или ѡт дѧтеи нашиѫ или ѡт нашего рода, или пак бѫд кого бѫ изберет господарем быти нашеи молдав || скои земли, тот бы емѫ непорѫшил нашего даанна и потвръжденіа. Ѧлибы емѫ оутврѫдил и ѫкрѣпил занѫже ест емѫ правда ѡтнина и даніа. Ѧ на болшее крѣпост и потвръжденіе томѫ вѫсемѫ кышеписанномѫ велѣли есмы нашемѫ вѣрномѫ панѫ Тодерѫ логодетѫ || писати и нашѫ печат привѣсити ксемѫ листѫ нашемѫ.

Писа Іѡн Маржире. оу Васлоуи вато ѣзлѕ. меца Март ді.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru voevod Domn ţarii Moldovei. ştire facem cu această carte tuturor cūi pe dânsa vor căta sau o vor auzi cetindu-se, iată că această adevărată a noastră sluga credincios boiarin pan *Grozav* parcalab de Roman, a slujit mai înainte sfânt răposaţilor lui *Bogdan voevod fratele domniei meale.* si nepotului domnii meale lui *Stefan voevod* cu dreptate şi credinţa. iar acum slujeşte noauă cu dreptate şi credinţa. Pentru aceea noi văzând a lui cu dreaptă credinţa slujbă către noi miluitu-ne-am noi spre el cu osebită mila noastră şi dat-am inşine lui de la noi în a noastră ţară în Moldova, o selişte *în Polocine* anume *Şendreştii* ce a fost rămas domniei mele acea selişte de la *Cernătoae* după a ei moarte, *căci*

că nu s'a putut afla după a ei moarte nime din neamul ei pentru acea ocină acea toată de mai sus scrisă să-i fie lui și de la noi uric și cu toate veniturile lui și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și răstrănepoților lui și la tot neamul lui ce i se va alege mai de aproape nerușăit nici odănăoară în veaci, *şi nici un privilegiu nu s'a fost găsit pe acea seliște.* Și iarăși hotarul acelei de mai sus scrisă seliște ce-i pe Polocine. anume Șendrești. să fie pe vechiul hotar din spre toate părțile. pe unde a umblat din veac. Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Petru Voevod și credința prea iubitului fiu al domniei mele Bogdan și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici, credința panului *Hrean* dvornic. credința panului *Negrilă.* credința panului *Grincovici*, credința panului *Talabă,* credința panului *Vlad* și panului *Mihul* parcalabi Hotinului. credința panului *Cârjă* și panului *Huru* parcalabi de Neamț, credința panului *Grozav* și panului *Danciul* parcalabi de Roman, credința panului *Barbovski* portar de Suceava, credința panului *Dragşan* spatar, credința panului *Dumşa* visternic, credința panului *Liciul* postelnic, credința panului *Felea* paharnic. credința panului *Zbierea* stolnic, credința panului *Ioan* comis și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și mici. Iar după viața noastră cine va fi domn țării noastre sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe ori-care altul îl va alege Dumnezeu să fie în țara noastra a Moldovei, acela să nu strice dania noastră și întăritura, ci mai ales să i-o întărească și împuternicească, pentru că-i este lui dreaptă ocină și danie. Iar spre mai mare întărire și împuternicire a celor de mai sus scrise am poroncit ilustrului nostru pan Toader logofăt să scrie și să a-

târne pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Ion Marjire în Vaslui la anul 7036 luna Martie 19.

NOTE

1). Originalul pergament fără pecete, lățime 0m.32. lungime 0m.39. are șnur roș. Proprietatea familiei Iancu Codrescul, de la care l'am copiat în 1896.

2). *Nume de persoane* Grozav, Cernătoae.

3). *Nume de locuri*: Polocine, Șendreștii.

4). *Polocine* (в полочинех), și azi se păstrează această denumire, la 2 sate din județul Tutova: Polocinul de jos și Polocinul de sus, ca făcând parte din comuna Pogonești, în partea sudică a județului. Denumirea e slavă și s'ar putea tălmăci în 2 feluri: a) că e un compus din пол (полу полокина)=jumătate și отчина, котчина=moșie de la tată (отец=отче), deci s'ar referi denumirea la vechea împărțire a primei moșteniri în două: *doi bătrâni*. b) că avem aici a face cu un derivat de la verbul получати=a stăpâni a primi, a avea, получаніе=primire, stăpânire. Pe când țara se împărțea în *derjava*=ținuturi, nu era nimica neobișnuit ca și o întindere mai mică de teren să se boteze cu denumirea de *Polocine*=stăpânire, posesiune: și că pe asemenea întindere de teren erau diferite selișteca aceasta *Șendreștii*. Și azi există în județul Tutova satul *Șendrești*, dar în partea de nord a județului, și nu știm cum atâta mare întindere de teren să se fi zis tot *Polocine*!

5). *Obiceiu juridic*. Uricul nostru ne vorbește de un obiceiu juridic destul de însemnat pentru istoria dreptului la noi din vechi. Selișteа Șendreștii a fost în posesiunea uneia *Cernătoaea*, care era deja moartă în 1528 Martie. Cernătoaea a fost femeia unuia *Cernat*, care se găsește așa des pomenit în documentele secolului al XV-lea. ca

boer fără titlu, între 1467 și 1480 «*Ștefu l Cernat*". Cine-i acest Ștefu l Cernat ? In uricul celebru dat de Petru Vodă Aron în 6956 Iulie 15 (1448) se vorbește de un Cernat Ploscarul, care avea de frate pe *Ștefu l*, și cărora domnul le întărește o sumă de sate, iazuri, mori, prisăci, și chiar ozerul Brateș (v. «Surete și Izvoade» III 324, și *Galații* 1904, Iulie 2) . Acești frați Cernătești aveau moșii în țara de jos și legenda pune legătura între Rareș Vodă și familia Cernat, care se păstrează și azi de și e așa de veche·

Intre proprietățile aparținând Cernăteștilor era și *Berivoeștii* pe Ialan, care se vinde în 6992 Mai 14 de Steful Cernătescul lui Ion Parava și tatul Berivoescul cu 37 zloți tătărăști (Uricar XVIII, 40). Se vede dar că tocmai după 1484 s'a întâmplat moartea lui Steful Cernat, de și documentele timpului nu-l pomenesc ca boer fără titlu de cît până la 6981. Femeia lui a trăit mai mulți ani după moartea barbatului ei, de a rămas în amintirea urmașilor cu numele de *Cernătoaia,* fără descendenți.

Cui rămânea moștenirea cui-va fără moștenitorî direcți sau colaterali? Uricul ne spune lămurit că averea rămânea pe sama domniei. Se vede că a fost așa de bătrână această Cernătoae. că întreaga ei familie s'a fost surpat de răstrîștea vremurilor, căci de unde bărbatul ei figura ca boer fără titlu în divanul lui Stefan Vodă între 1468—1474, îl vedem șters din listă și trăind ca boer de țară încă în 1484, și după aceia ; și că in cele din urmă toată averea a mers în mâna domnului. «цо остало господствами. тое селище wт Чернятоае по ен смерти. за цо не моглинск изнаити по ен смерти никто wт ен рода на тотъ wтнинъ=care a fost rămas domniei mele acea seliște de la Cernătoae după a ei moarte, din cauză că nu s'a putut afla după moartea ei nimene din neamul ei pe acea ocină», și că pe acea seliște-nu s'a găsit nici un dires (и ни єдно прикиліе незлашлосе на тая вишереченна селище)

Odată domnul intrat în posesiunea unui pămînt, dispunea de el ca de al său şi putea să-l dea cui îl slujea cu credinţă, potrivit vechiului obiceiu; şi faţă cu serviciul făcut de parcalabul de Roman, *Grozav*, care a slujit supt Bogdan Vodă şi Ştefan Vodă între 1504—1527, şi slujbele sale fiind—se pare—ostăşeşti, nu se vede numele lui trecut printre ale marilor boeri, de cât odată cu înscăunarea lui Rareş Vodă, când îl şi vedem parcalab de Novograd (Roman) în 7035—7037, apoi vornic în Mart 17, 7037, când e şi trimes în expediţie contra Braşovului, ca mai apoi să revină la părcălăbia de Roman în 1530. Pentru aceste slujbe domnul îi dă moşia Cernătoaei în Polocine, anume seliştea Şendreştii.

38. Document din 7054. Mart. 30. Bărlad.

Sumar: Petru Vodă Rareş întăreşte nepoţilor lui Cozma Băloşescul şi anume: lui Petre şi Nicoară şi Băloş, fiii lui Ion Băloşescul cum şi verilor lor Mihul, Ştefu şi Maria fiii lui Petriman Băloşescul, satul Băloşeştii pe Lucaşa, dat de Ştefan Vodă bunului lor Cozma Băloşescul.

Милостїю божїею мы Петрѣ воевода, господарь земли Молдавской знаменито чиним иссим листом вѣсѣм кто нанем вѣзрит или его чтѣчи ѕслишит. ѿже тоти истинии наши слѣги. Петрѣ и брат его Никоарж и Вѣлош Сынове Иѡана Вѣлошескѣла || и тиж племенникове их Михоул и брат его Щефѣл и сестра их Мѣріе. дѣти Петримана Вѣлошескоула. ѕси внѣкове Вѣлошескѣ Козми, слѣжит нам право и вѣрно. тѣм ми видѣвши их право вѣрноую слоужкоу. жаловали есми их wсобною нашею милостїю || дали и потвръдили есми им ѕ нашеи земли ѕ молдавскои их правѣю wтнинѣ и дѣднинѣ и испривиліе за потвръжденное цїо имал дѣд их Козма Вѣло-

шескѵл. wт родителѣ господствами Стефана воеводи. едно село наимѣ Бѣлошещїи на Юкаши || како да ест им wт нас ѵрик и съ вѣсем доходом имь и дѣтем их. и ѵнѵчатом их. и прѣѵнѵчатом и праѵѵрѣтом их. и вѣсемоу родѵ их кто сѣ им наближнїи непорѵшенно николиже на вѣки. а хотар томоу вишеписанномѵ село наимѣ || Бѣлошещем на Юкаши да ест почеши wт крѣниць Елѣканова. до крѣници Кѡрнина. а wт тѡлѣ потоком горѣ. по wбѣ стороны береги до конець вышнемоу ставѵ. а wт толѣ на матки потоки горѣ до Ѧшаша. та чрес Ѧшаша. право на дѵброви до || серед доуброви. а wт толѣ повратает горѣ до конец доброви ѵ столнь. Ѧ wт толѣ ѵ дрѵгїи столнь на дѣлѵ. а wт толѣ дилом долѵѵ на кѵлме кишнеи градище. та wт толѣ право до потока тѵрката да потоком долѡѵ до кѵлми нижнїи градищи. || та на кѵлми долѡѵ до крѣници Елѣканова. то ест им вес хотар. Ѧпак ащелисѣ изнаидѵт нѣкїи привилеи wт того Стефана воеводи рекомїи Лакѵста. а тоти привилеи нигде закои да не имают прѧд нашими привилеи. Ѧ на то ест вѣра нашего || господства вишеписаннаго мы Петра воевода. и вѣра прѣѵзлюбленных синѡ господствами. Іліша и Стефана и Костантина. и вѣра богар наших. вѣра пана Хѵрѵ дворника. вѣра пана Петра Крѣковича. вѣра пана Корчи и пана (Стѵрѵи) прѣкалабове Хотин || ских. вѣра пана Хѵроу и пана Мирона прѣкалабове Немецких. вѣра пана Шандра и вѣра пана Тѣмпа прѣкалабове Новоградских. вѣра пана Петра вартиковича портарѣ Ѵчавского. вѣра пана Юріѧ спатарѣ. вѣра пана Моѵила вистѣрника. || вѣра пана Хрѣвора постелника. вѣра пана Петрика чашника. вѣра пана Нѣ-

гоуѧ столника. вѣра пана Плаѫа комиса. и вѣра вѧсѣх боѥаръ нашиҳ молдавскыҳ великиҳ и малиҳ. Ѩ по нашем животѣ | formularul || obişnuit ||. Ѩ на полшее крѣпость и потвръжденіе томѹ вишеписанномѹ велѣли есмы нашемѹ вѣрномоу паноу Матіашѹ Логофетѹ писати и нашѹ печат привѣсити ксемѹ листоу нашемѹ. писал Касиліе Кѹздѹган ѹ Брѣладѣ. вато ѣзид мсца Марта л дни.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Noi Petru Voevod Domn ţării Moldovii, înştiinţare facem cu această carte tuturor cui o vor vedea sau o vor auzi cetindu-i-se; că aceste adevărate ale noastre slugi, *Petrea* şi fratele său *Nicoară* şi *Băloş* fiii lui *Ioan Băloşescul* cum şi rudele lor *Mihul* şi fratele lui *Ştefful* şi sora lor *Măria* copii lui *Petriman Băloşescul*, toţi nepoţi lui *Băloşescu Cozma*, au slujit nouă cu credinţă şi dreptate. Pentru acestea văzând şi noi a lor dreaptă şi credincioasă slujbă ne-am milostivit spre ei cu a noastră deosebită milă şi le-am dat şi le-am întărit lor în a noastră ţară în Moldova a lor dreaptă ocină şi moşie şi din diresele de întărire ce le-a avut moşul lor *Cozma Băloşescul* de la *părintele* Domniei meale Stefan Voevod, un sat anume *Băloşeştii pe Iucaşa*, ca să le fie lor de la noi uric şi cu toate veniturile, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul, ce li se va alege mai de aproape neruşeit nici odănăoară în veaci. Iar hotarul acelui sat zis mai sus, *Băloşeştii de pe Iucaşa* să fie începând de la fântâna lui Vulcan la fântâna lui Cornea,

și de acolea pârâul *în sus* pe âmbe părțile semnelor de hotar până la capătul iazului din sus. Iar de acolea la matca pârâului de sus la *Aoașa*, și peste Aoașa drept la Dumbravă, prin mijlocul Dumbrăvei și de acolea se întoarce în sus la capătul Dumbrăvei la stâlp. Iar de acolea la alt stâlp în deal. Iar de acolea *coasta* dealului la culmea *Gradiștei* din sus. Iar de acolea drept în pârâul *Turbata* în josul pârâului la culmea Gradiștei din jos și pe culmea dealului la fîntâna lui Vulcan,

Acesta le este tot hotarul, Și iarăși de se vor afla niscaiva direase de la *acel Stefan Voevod poreclit Lăcustă*, iar acele direase nici o lege să n'aibă în fața direaselor noastre. Iar la aceasta este credința Domniei noastre mai sus zisă Noi *Petru Voevod* și credința prea iubiților fii ai domniei meale, *Iliaș și Stefan și Constantin* și credința boerilor noștri, credința boerului *Huru* vornic, credința boerului *Petru Crăcovici*. credința boerului *Borce* și boerului (Sturza) parbalabi de Hotin, credința boerului *Huru* și boerului *Miron* parcalabi de Neamț, credința boerului *Șandru* și credința boerului *Tămpa* parcalabi de Roman, credința boerului *Petru Vartic* portar de Suceava, credința boerului *Iurie* spatar, credința boerului *Mohilă* visternic, credința boerului *Hrăbor* postelnic, credința boerului *Petrică* paharnic, credința boerului *Neagul* stolnic, credința boerului *Placsa*, comis și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și mici. Iar după viața noastră. . . . . Iar spre mai mare tărie și împuterire a tot ce s'a scris mai sus am poroncit înșine credinciosului nostru boer *Mătiaș* logofătul a scrie și pecetea noastră s'o atârne la această carte a noastră.

A scris *Vasile Buzdugan* în Bârlad, la anul 7054 luna Mart 30.

NOTE

1). Originalul pergament cu pecete atârnată : șnur galbăn. Se cetește exergul : печать Iw Петра воєводы господарѣ земли молдавскои (vezi «Surete și Izvoade VIII, 693, bis).

2). *Nume de persoane* Petra, Nicoarѫ, Băloș, Ioan Băloșescul, Mihul, Ștefu, Mărie, Petriman Baloșescul, Cozma Băloșescul.

3). *Nume de locuri*: Băloșeștii, Iucașa.

4). *Hotare*: Fântâna Vulcanului (крѣница влѣканова), fântâna Cornea (крѣница кѡрнина), apă (потоком горѣ), iaz (до конецъ вышнемоу ставѫ), ѣѡаша, dumbravă (дѣброке), stâlp (столпъ), culmea grădiștei (на кѣлме вишнеи Градище), apa Turbatei (потока тѣрбата), alt stâlp (дрѣгии столпъ). Grădiștea de sus și de jos (вишнеи и нижнїи Градище).

5). *Ștefan Lăcustă.* Și în acest uric se tradează ura lui Rareș contra fratelui său natural Lăcustă, căci întâlnim și aici cunoscuta frază «iar dacă s'ar afla niscaiva direase de la acel Stefan poreclit Lăcustă, acele direase să nu aibă nici odată lege înaintea privilegiilor noastre».

Urmează dar că și neamul familiei Băloșescul din Băloșești pe Iucașa se vor fi amestecat în detronarea lui Rareș, când cu venirea lui Ștefan Lăcustă și că își vor fi reîntărit proprietatea lor Băloșeștii, dată de marele Stefan, dar că în ultimul an de domnie, Rareș Vodă amnistiind pe toți boerii haini, între cari și pe frații și verii Băloșești, le întărește și el moșia, dar zice că diresele lui Lăcustă Vodă să nu aibă lege înaintea direselor lui.

Când vom avea cât mai multe de asemenea acte de ale lui Rareș din ultimul său an de domnie, de altfel foarte bogat în acte, vom putea deslușî multe din politica lui internă față de boerii țării.

6). *Băloșeștii.* Avem aici o întreagă spiță de Băloșești de la 1470—1546. Cozma Băloșescul trăește supt

Ștefan Vodă, de la care capătă satul Băloșeștii pe Iucașa. Credem că acest Cozma Băloșescul să fie un fiu sau nepot lui Băloș paharnicul dintre 6942 –6947. (Uricar XVIII, 513). Cozma Băloșescul a avut 2 fii: pe *Ion* și pe *Petriman*. Ion are 3 fii, pe Petrea, Nicoară și Băloș; iar Petriman are de fii pe Mihul, Ștefu și Marie. Cum lor li se întărește tot satul, ar urma că proprietatea a curs pe 6 bătrâni în satul Băloșești în tot secl al XVI-lea.

39). Document din 7054 April, Suceava.

Sumar: Petru Vodă Rareș întărește lui Ioan Golăe stolnicel cumpărătura ce a făcut în satul *Ubereşti* pe Prut, unde a fost Ilea jude cu 120 zloți tătărăști, de la Crăciun și de la frații și surorile lui: Trifan, Păşcan, Todosia, și Marica fii Ilei, nepoții lui Mihail Lopată.

† Милостїю божіею мы Петрѫ Воєвода господарѫ земли Молдавскои (знаменито чиним иссим лис)том нашим. вѣсѣм кто нанем вѣзрит или чтоучи оуслышит. ѡже прїидоша прѣд нами и прѧд нашими || молдавскими болѣре наши слѹги Крѫчѹн (и брати его Трифанѫ) и Пѫшканѫ и сестри иѫ Тодосіа и Маріика синове (Илѣ) оунѹкове Михѹла Лопатѫ. по иѫ доброю волю никым || непонѹждени аниприсиловании и продал (иѫ правда ѡтнина) и дѧднинѹ и испривиліе кѹпежное цо имал дѧд иѫ Михѹл Лопатѫ ѡт родителѣ наш ѡт стараго Стефана || воєвода ѡт єдно село за Прѹтом. наимѧ оуберести где биль Илѣ жѹде три части. та продали слѹгѣ нашемѹ Іѡнѹ Голѫи (столничелѹ за) сто двадесѧтѫ златы татарскиѫ. || и ѹставшисѧ слѹга наш Іѡнѫ Голѫи столничелѹ (и заплатил) оуси исполна тоти вышеписанніи пинѣзи рк злат татарскиѫ оу рѹки слѹгам нашим (крѫчѹн и братїѧм) его || Трифанѹ и Пѫши-

канѫ и сестрам ихъ Тодосіѧ (и Мꙁрїика синове Илѧ оуиѫ) ковом Миχѫла Лопатѫ. прѧд нами и прѣд нашими Молдавскими болѣри. ино мы видѧвши ихъ доброволю || нѭю тѣкмеж и полнѭю заплатоу. ами (такождере и ѡт нас есми) дали и потврѣдили слѫѕѣ нашемѫ Іѡнѫ Гѡлѫи столничелѫ тоти прѧдреченніи три части ѡт того село цо || за прѫтом наимѧ ѫберести где билъ (илѣ) жѫде (како да ест) емѫ ѡт нас оуриклъ съ вѣсемъ доχодом. емѫ и дѣтем его и (оуиѫчатом) его и вѣсемѫ || родѫ его кто съ емѫ изберѣт наиближніи не(порѫшено) николиже на вѣки вѣчніѧ. Я χотар тѧм вишеписаниим три частим ѡт того село наимѧ ѫберести где билъ Илѣ жѫде || да ест ѡт вѣсего χотар (..... а на то ест вѣра нашего господства вышеписаннаго || мы Петра) воєвода и вѣра прѣвѣзлюблениχ.... вѣра пана Стоурзи... соби коупили на свои правіи. .. логофетѫ писати и нашѫ печать при.... истиномѫ листѫ.

Писал Миχанлъ Корра оу (G)ѫче(в) вато ǂзнд (мсцѧ Я) пр....

Traducere.

† Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod. Domn țării Moldovei, înștiințare facem cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta pe dânsa sau cetindu-se o vor auzi; iată că au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri ai Moldovei, slugile noastre *Crăciun* și cu frații săi *Trifan* și *Păşcan* și surorile lor *Tudosia* și *Mariica*, fiiorii lui *Ilea*, nepoții lui *Mihul Lopată*; de a

lor bună voe, de nime siliți nici asupriți și au vîndut a lor dreapta ocină și moșie și din privilegiile de cumpărătură ce le-au avut moșul lor Mihul Lopată de la părintele nostru, de la bătrânul Ștefan Voevod, dintr'un sat de pe Prut, anume *Uberești*, unde a fost *Ilea jude*, trei părți; pe acestea le-au vândut slugii noastre lui *Ionu Golăi stolnicelu* drept 120 zloți tătărăști. Și s'a sculat sluga noastră Ion Golăi stolnicelu si a plătit toți deplin acei bani 120 zloți tătărăști în mâna slugii noastre Crăciun și fraților lui Trifan și Pașcan și surorilor lui Tudosia și Mariica copiii lui *Ilea* nepoții lui Mihul Lopată, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri ai Moldovei, Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală și plată deplin, și noi aș,jderea și de la noi i-am dat și i-am întărit slugii noastre lui Ion Golăi stolnicelu acele de mai sus scrise trei părți din acel sat ce-i pe Prut, anume *Uberești*, unde a fost *Ilea* jude, ca să-i fie lui și de la noi uric cu toate veniturile și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și preastrănepoților și la tot neamul ce i se va alege mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor de mai sus scrise trei părți din acel sat numit Uberești, unde a fost *Ilea* jude să-i fie din tot hotarul.

A scris Mihăilă Borra în Suceava 7054 April.

NOTE

1). Originalul pergament foarte stricat și rupt în bucăți; proprietatea d-lui I. Dumbravă, proprietar și fost institutor în Huș.

2). *Nume de persoane*; Crăciun, Trifan. Păscan, Tudosia, Mariica, Ilea, Mihail Lopată, Ilea jude, Ioan Golăe Stolnicel.

3). *Nume de locuri.* Uberești pe Prut.

4). *Surete vechi.* Asupra acestui ispisoc sărbesc am găsit în hărtiile d-lui I. Dumbravă şi o traducere făcută de C. Eşanu. Fiind că traducerea lui C. Eşanu e aşa de departe de textul slavon, cred nimerit a o da în întregime pentru a ne sluji la starea studiilor slavone în Moldova după încetarea acestei limbi în cancelarie.

„Noi Petru Voevod cu mila lui Dumnezeu, domn ţării Moldovei, *scriem* la sluga noastră *Ghemi Boltre* de *la Prut* cu sora lui Todosia şi Maria *Saveliu*, fiind dreaptă a lor *de* ocină, Ion nepot al lor şi el de voe au vândut baştină dreaptă a lor slugii noastre *Ion Boledin*+lui Stefan Voevod a lor selişte de la Prut ce se numeşte *Bereşti* unde a fost a lor stăpânire cu preţ de 153 taleri tătăraşti, au vândut slugii noastre lui Ioan Golai stolnicul drept 153 taleri tătăraşti şi aşa s'au învoit cu sluga Ioan Golai stolnicul, Şi această *hliză* învoindu-se cu preţul 153 zloţi tătăraşti cu Ioan Golai Stolnicul, şi fiind voia noastră Trifan *Păşcanu* i sora lui Tudosia au vândut drept moşia noastră lui; şi de acum înainte să fie dreaptă lui moşie i feciorilor şi nepoţilor şi strănepoţilor fiind că am primit şi ne-au plătit deplin pentru acest zapis şi fiind hotărâtă cu scrisorile noastre *în stânjini* i-am dat la mâna lui; este această selişte la Prut ce se numeşte Bereştii, unde este a noastră stăpânire acum şi i-am dat acest uric să aibă dovadă la dânsul spre îndreptare să nu fie nime volnic a răscumpăra, fiind-că am vândut de istov lui cu zapis.

Logofătu pisat i naşu piceti primirea noastră.

(cruce în pecete cu matasă roşie).

„Şi eu am tălmăcit din cuvânt în cuvânt şi din slovă în slovă pre cât am putut înţelege şi am putut scoate şi am iscălit. 7054. Costachi Eşanu".

Din cele alăturate se vede absoluta greşală a traducătorului C. Eşanu, care din *Crăciun i brat* a făcut *Ghemiboltre* iar din *sin llea* a făcut *Saveliu*, etc.

Pentru complectarea documentului cu fiii lui Vodă, pe a căror credinţă jură cum şi lista boerilor divanişti, confrunte-se cu doc, din Uricar XVIII, 126, 130, unde ni se dau pentru 1546 Maiu următorii boerĭ:

Efrem Huru, *Borcea* vornicul, *Petre Crăca*, *Sturza* şi *Moghilă* parcalabi de Hotin, *Huru* şi *Miron* parcalabi de Neamţ, *Şandru şi Timpa* parcalabi de Roman, *Petru Vartic* Portar de Suceava, *Jurie* spatar, *Dan* visternic, *Hrăbor* postelnicul, *Hamza*, *Patraşco*, paharnicul, *Neagul* stolnicul şi *Plaxa* comisul.

40. Document din 7063 Maiu 11. Huşi.

Милостїю Божіею Ѧлеѯандрѫ воєвода господарѫ земли Молдавскои. знаменито чинимъ иесим листом нашим кѣсѧм кто на нем кѣзрит или чтоучи его оуслишит. wжи тоти истиннїи || наши слоуги Щ е ф ѯ л ъ и брат его Г е р а с и мѫ братїи Л е w а чашникѫ. дали и потвръдили есмы им wт нас оу нашеи земли оу молдавскои иχѫ правою wтчину и || дѣдниноу исприкиліе за потвръжденіе что имал Г а в р и л ъ Л е w а к и к ш і и оу шарѫ двѣ села на к р а с н о и наимѣ г д е к и л (жѯзи) Ѳ л а в е с к ѯ л ъ и М и χ а ю. що сѣ тепер име || иоует Л е w щ і и. и дрѯгое село поніже того наімѣ Ф о л е щ і и. що тоти дѣ села заквпежное Г а в р и л оу л е к и оушарѫ за пинѣзи жени его Я и г е л и и матри || Щ е ф ѯ л а и Г е р а с и м оу. тое кѣсе кышеписаннїи. да ест имѫ wт нас оурикѫ и сѫ кѣсемъ доходомѫ имь и дѣтем иχѫ и оуноучатомѫ и прѣоуноучатомѫ и || прѣщоурватомѫ и кѣсемоу родѯ иχѫ кто сѣ имѫ изберѣт наиближнїи непорѯшено николиже

на кѣки Я хотар тѣмѫ кнѩреченнимь двѣ села да ест wт оусиѫ || сторони по старомоу хотарѫ кѫда из кѣка wживали. а на то ест кѣра нашего господства кнѩписаннагоми Ѩлеѫандра воєвода и кѣра прѧкѫзлюблениѫ || синове господствами. Iwана и Богдана и кѣра болар нашиѫ. кѣра пана Iwана Нждѫкаикѫ дворника. кѣра пану Петри Крѫковича. кѣра пана Хѫри и пана Негою прѧка || лабоке Хотинскиѫ· кѣра пана Iwанi и пана Еѩси прѧкалабове Немецкиѫ· кѣра пана Iwсипа Кѣкерицѫ и пана Кѫскана прѧкалабове Новоградскиѫ· кѣра || пана Дана портарѣ Соучавскаго. кѣра пана Шендрескоула спатарѣа. кѣра пана Кѫскана Мовила постѣлника, кѣра пана Доумитра чашника. кѣра пана Мѣделѣка столника. кѣра пана Ѩлаѫи комиса. и кѣра кѫсѫ (formula obișnuită de încheiere...) кѣриомоу нану Мовили лого фетоу писати и нашѫ нечат.... писалѫ Кракалеи кѫпотескоулѫ оу Хоусоѫ. лѣто ‡зѫѓ. меца Маю аї днь-

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Alexandru voevod domn țării Moldovei, știre facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau o vor auzi celindu-li-se; iată ca aceste adevărate ale noastre slugi *Ștefu*l și fratele său *Gherasim*. frații lui *Leoa* paharnicul, le-am dat și le-am întărit înșine de la noi în țara noastră a Moldovei, a lor dreaptă ocină și moșie din diresele de întăritură ce au avut *Gavril Leoa* fost ușier, două sate pe Crasna, anume *unde au fost juzi Slăvescul și Mihaiu*, care acum se numește *Leoștii*. și alt sat mai în jos de acesta anume *Foleștii*, care acele două sate (fură)

cu direse de cumpărătură lui *Gavril Leoa* (Лева) uşăr cu banii femeii sale Anghelina, mama lui Şteful şi a lui Gherasim acele toate de mai sus scrise să fie lor de la noi uric şi cu toate veniturile, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor, ce li se va alege mai de aproape nerușăit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor de mai sus zise două sate să fie din toate părţile pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Iar la această este credinţa domniei noastre mai sus scrisă Alexandru Voevod şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele *Ioan* şi *Bogdan* şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului *Ioan Năddăbaico* dvornic, credinţa panului *Petre Crăcovici*, credinţa panului *Hăra* şi panului *Neagoe* parcalabi de Hotin. credinţa panului *Ioan* şi a panului *Veisa* parcalabi de Neamţ, credinţa panului *Iosif Veaveriţă* şi a panului *Văscan* parcalabi de Roman, credinţa panului *Dan* portar de Suceava, credinţa panului *Şendrescul* spatar, credinţa panului *Ioan* visternic. credinţa panului *Văscan Movilă* postelnic, credinţa panului *Dumitru* paharnic, credinţa panului *Medelean* stolnic, credinţa panului *Plaxa* comis, şi credinţa tuturor boerilor Moldoveneşti a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre din copii noştri. sau din neamul nostru sau ori pe care îl va alege Dumnezeu să fie domn ţării noastre a Moldovei, acela să nu le strice dania noastră, ci să le-o întărească şi împutereasscă, căci că şi noi le-am dat şi întărit-o pentru a lor slujbă către noi. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios boer *Movilă logofătul* să scrie şi pecetea nostră să o lege la această carte a noastră. A scris Cracalei Căpotescul în Huşi la anul 7063 luna Maiu 11 zile.

NOTE

1). Originalul pergament bine păstrat, fără pecete, are 0,40 lungime pe 0.30 lățime.

2). *Nume de persoane*: Ștefulꙋ; Gherasimъ, Lewa ceașnic, Gavril Leva biv ușier. Slăvesculъ, Mihaiu, Anghelina.

3). *Nume de locuri*: Leoștii, Foleștii, Crasna.

4). *Leoștii*, Cu acest nume avem azi 2 sate în jud. Fălciu, unul pe Crasna acesta de care vorbește uricul nostru, și altul pe Sărata, zis și Cotroceni. De acest de al doilea Leoști, lângă Cărligați, și făcând parte din comuna Șchiopeni, vorbește uricul lui Stefan Vodă din 7003, dat boerului Husul.

De acest de al doile *Leoști* pe Crasna vorbește uricul nostru, că a inceput a se numi *Leoști* (цтоскъ тепер имѣноуѣт лєшцїи=care acuma se numește Leoștii), pe când înainte, adică în secolul al XV-lea se determina cu denumirea: unde a fost (juzi) Slăvescul și Mihaiu. In uricul nostru din 1555 nu se determinau satele pe județe. ci pe ape, cum e aici pe Crasna, și în adevăr că Leoștii vin pe stânga Crasnei, iar Foleștii vin pe dreapta ceva mai în jos (пониже). Din vechi apa Crasnei a fost hotar despărțitor între județele Vaslui și Fălciu, cum a și rămas azi pentru moșia Crăsnița, iar pentru restul văii s'a dat către 1838 județului Fălciu toată partea dreaptă până spre culmea dealurilor, cum a curs și proprietatea mare.

5). *Frații Leoști*. Uricul nostru ne vorbește că Ștefu! și Gherasim erau frații lui Leoa paharnicul, fără ca să spună că Angelina femeia lui Gavril Leoa e și mamă lui Leoa paharnicul, ci numai a lui Ștefu! și Gherasim. Deci Ștefu! și Gherasim nu sut *Leoa* (Лєкн, Лєwа). ci copii din altă căsătorie ai Anghelinei, care măritată a doua oară cu Gavril Leoa *ușer*, are de copil al bărbatului ei pe Leoa paharnicul. Ar putea fi dar numai frați *uterini*, adecă de pe mamă, nu și de pe tată.

41. Document din 7011 Sept. 13.

Sumar; Stefan Vodă întăreşte lui Buda şi Groze un loc din pustiu pe Sărata spre părâul Căpăţiroasei, ca să-şi facă satu pentru slujbele făcute domniei.

„Suret de pe ispisocul de la Stefan Vodă din văleat 7011 Sept. 13“.

In ştiinţă facem cu această a noastră carte tuturor cine pe dânsa va ceti şi va auzi că (iată au venit aceste) adevărate a noastre slugi *Buda şi Groze* slujindu nouă (cu dreaptă dragoste şi) cu credinţă şi noi văzând driaptă şi credincioasă slujbă către noi (ne-am milostivit) pe dânşii dintru a noastră osebită milă datuleam lor (dintru al) nostru pământu al Moldovii un loc din pustie *pe Sărata* Pe..... părâului *Căpăţiroasii* ca săşi facă lor satu aceasta am datu lor (din tot hotarul) cu tot venitul lor şi feciorilor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi la tot neamul lor ce s'alege mai deaproape neclătit nici o (dănăoară în veci, iar hotarul) acelui mai sus scris locu din pustii din gura (Sărăţei) de amândouă laturile Sărăţii din troian cât va putea. ..... şi întraceasta este credinţa (domniei noastre mai sus scrisă noi Stefan) voevod şi a prea iubitului fiu al domniei meale Bogdan Voevod) şi credinţa (giupânului *Ştefu*l, credinţa giupânului *Boldur* dvornic, credinţa giupânului *Toader* şi a giupânului *Negril* parcalabi de Hotin), şi credinţa giupânului (*Eremia* şi credinţa) giupânului *Dragoş* parcalabul de Neamţ, credinţa giupânului *Şandru* parcalabul de *noua cetate* şi credinţa giupânului *Arbore* portar Sucevei, şi credinţa giupânului *Clănău spatar*, şi credinţa giupânului *Isac* visternic, şi credinţa giupânului *Şarpe* postelnic, şi credinţa giupânului *Moghilă* paharnic, şi credinţa giupânului *Frunteş* stolnic, şi credinţa giupânului

Petrică comis, și credința tuturor boerilor noștri a mari și a mici. iar după a noastră viață cine va fi (domn țării) noastre a Moldovii ori din fiii noștri sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege să fie domn pământului nostru a Moldovii să nu strice această a noastră danie ce mai vârtos să întărească căci că le-am dat și le-am întărit pentru a lor dreaptă slujbă: și pentru mai mare credință am poroncit a lor noștri credincioși boeri. giupânului *Tăutului* logofăt ca să lege și a noastră (pecete) să pue pe această a noastră carte ; și este scris di *Ion Popovici.*

Acest suret l'am tâlmăcit eu di pi sîrbie Simion Keșcu uricar la valeat 7252 Iunie 25 (1744).

NOTE

Suretul acestui document face parte din arhiva Castano. Hârtia e arsă și ruptă în bucăți, așa că întregirea la boeri s'a putut face după alte urice din același an. (Vezi «Surete și Izvoade" I, 181).

42. Document din 7035 Mart 15.

Sumar: Petru Vodă Rareș întărește lui Nica și nepotului său de soră Soltan și vărului său Andrei cumpărătura ce au făcut în satul Bărbești pe Prut cu 400 zloți tătărăști de la Toma ficiorul Cristei și de la nepoatele lui de soră Sorea și Mărina fetele Ilenei, și rudeniile lor Oană și Isac și Nastasia și Maria și Tudora și Magdalina fetele lui Stan, nepoții Oanei vornicul și Coste.

Adică au viniț înainte noastră și înaintea alor noștri boeri Moldovenești sluga noastră *Toma ficior lui Cristea* și a lui nepoți de sor *Sorea și sora ei Mărina fetele Elenei și rudeniile lor Oană și fratele lui Isac și surorile lor Nastasia și Maria, Tudora și Magdalina fetele lui Stan, toți nepoți Oanei vornicului și Costei* de a lor bună voe de nime siliți ni asupriți și au vândut a lor dreaptă ocină și moșie dintralor direș ce au avut ei de la

strămoşul domniei mele de la Alexandru vodă cel bătrân pe un sat la Prut anume *Bărbeşti* slugei noastre lui Nică şi nepotului de sor a lui *Soltan* şi rudeniei lor *Andrei* pentru patru sute de zloţi tătărăşti. Deci sculându-se sluga noastră Nica şi nepotul de sor a lui *Soltan* şi rudenia lor *Andrei* au plătit toţi banii ce scriu mai sus patru sute de zloţi tătărăşti în mânule *Tomei* ficior lui *Cristea* şi a nepoţilor de sor a lui Sorea şi Mărina şi rudeniilor lor Oanei şi fratelui lui Isac şi surorilor lor Nastasia şi Maria, Tudora şi Magdalina fetele lui *Stan* toţi nepoţi *Oanei* vornicului şi *Costei*; pentru aceea şi noi văzând a lor învoială şi tocmală şi plată deplin. Aşijderea şi domnia me am dat şi am întărit slugilor noastre lui Nica şi nepotului de sor a lui *Soltan* şi rudenii lor Andrei, însă ca să fie lor în patru părţi, trei părţi să fie slugii noastre Nicăi şi femeii lui *Anii*, însă o parte ca să fie lui Soltan şi lui Andrei, deci tot ce scrie mai sus ca să fie lor şi de la noi uric şi cu tot venitul şi copiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor şi tot neamul lor ce să va alege mai aproape nerusuit nici odănăoară în veci.

Iar hotarul satului ce scrie mai sus Bărbeşti pre Prut să fie dintre toate părţile după hotarul vechiu.

Tălmăcitusau la şcoala slovinească în Mănăstirea Sf. Sava, anul 1752 Iulie 3.

NOTE

1). Suretul face parte din pachetul de acte a d-lui N. Constantinovici din Iaşi. («Sirete şi Izvoade" I. 106)

2). *Nume de persoane şi locuri*: Toma, Cristea, Sorea, Mărina. Ileana: Oană, Isac, Nastasia. Maria, Coste, Tudora

Magdalina, Stan, Oană vornicul, Soltan, Andrei, Nica, Ana. Bărbești pe Prut.

3). *Scoala Slovinească* din Sf. Sava. Nota pusă în josul acestui suret e destul de importantă, căci ne amintește de o pagină din istoria culturei în secl. al XVIII-lea. Domnii fanarioți în dorul de a organiza învățământul public au creat 3 feluri de cursuri cu 3 dascali, de elinește, de slovenește, și de Moldovenește. O asemenea școală slovenească era și la Sf. Sava.

43. Document din 7000, Mart, 17 Suceava.

Sumar: Stefan Vodă întărește lui Coste pitarul cumpărătura, ce a făcut cu 70 zloți tătărăști, a satului Tămicești pe Crasna, de la Coste nepot lui Dienis solul.

(„Surete și Izvoade“ VII, 680. acta Burghelea din Tăbălăești pe Crasna, zis din vechi Tămicești. Suretul e tălmăcit în 1787 Iunie 16 de Gh. Evloghie dascal).

Suret de pe ispisoc sârbesc de la Stefan Voevod din leat 7000 Mart 17,

Precum au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri ai Moldovei sluga noastră *Costea* nepot lui *Dieniș solul* de a lui bună voe de nime silit nici asuprit și au vândut a sa dreaptă ocină dintru al său drept uric din uricul moșului său *Dieniș* solul, un sat pe Crasna anume *Tămicești* dumisali *Costea pitărelul* drept 70 zloți tătărăști; și s'au sculat sluga noastră dumnealui *Coste pitărelul* și iau plătit toți acei bani de mai sus scriși 70 zloți tătărăști în mânule slugei noastre *Costei* nepot lui Dieniș solul dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștri. deci noi văzând a lor bună învoială am dat și am întărit slugii noastre *Coste* pe acel de mai sus zis sat anume *Tămicești* pe Crasna ca să fie lui de la noi uric cu tot venitul, lui și feciorilor

lui și la tot neamul lui ce se va alege mai aproape nerușuit nici odată în veci. Iar hotarul acelui de mai sus zis sat să fie dinspre toate părțile după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din veac ; și spre aceasta este credința domniei mele de mai sus scrisă Noi Ștefan Voevoda și credința a prea iubiților fiii domniei mele Alexandru și Bogdan și credința a tuturor boerilor noștri a mari și mici. Dar după a noastră viață cine va fi domn țării Moldovei din fiii și neamul nostru sau ori pe cine Dzeu va alege să nu strâce a noastră danie și întăritură, ci mai ales să dea și să întărească, de vreme ce și noi am dat și am întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă și pentru că el a cumpărat pre ai săi drepți bani. și pentru mai mare tărie și întăritură a celor de mai sus scrise am poroncit credincios boerului nostru dumisale *Tăutul logofătul* să scrie și a noastră pecete către această carte a noastră s'o lege.

S'a scris în Suceava.

NOTE

Dieniș solul, a cărui nepot Coste vinde moșia sa Tamicești în 1492 lui Coste pitarul nu e altul de cât *Dieniș Hropotovski*, spatar în 1432, și apoi logofăt între 1435—1439.

44. Document din 7003, Ghenar 22.

Sumar : Stefan Vodă întărește împărțala în trei părți ce și-au făcut între ei urmași lui Laslău globnicul în satele ; Laslăoanii, Șerbeștii, Mohorăștii, Drăgoeștii. Petreștii, Plăcintenii, Oprișeștii, Cârna și Răchitișul.

(„Surete și Izvoade“ VII, 23, apud Șaraga).

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod cu mila lui Dumnezeu domn țării Moldovei. Facem

știre cu această carte a noastră, cine pre dânsa o va vedea sau cetinduse o va auzi. Adică adevăratele slugile noastre *Toader Iocaș* și nepotul său de frate *Farco aprod* și cu surorile lui *Dolca* și *Maruşca* ficiorii lui *Petre Iocaș* și cu seminția lor *Anuşca* fata *Stanii* și nepotul lor *Isaiu* ficior *Oani Musti*, și rudeniile lor, *Andreica* și cu frații lui *Ion* și *Toader* ficiorii *Vilchimei*, Și iarăși seminția lor *Jurja Vulpe* ficiorul *Maruşcăi*, toți nepoții lui *Laslău Globnicu*... S'au jăluit... i-am miluit pre dânșii, cu deosebită mila noastră am dat și am întărit lor în pământul nostru a Moldovei, a lor dreaptă ocină sat, ce au fost al moșului lor lui *Laslău Globnicul* anume *Laslăoani pe Cracău* și *Şerbeştii* sub piatra Cracăului și *Mohorăştii*, mai jos de gura Pojorâștii și mai jos *Drăgoeştii* pe *Dobrotvor* și pe Zeletin *Petreştii*; și intracel hotar satul *Plăcintenii* și *Oprişăştii* și *Crâna* și *Răchitişul*.

Aceste toate mai sus scrise sate, ca să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, dar aceste sate să le fie lor în trei părți, una parte dintre aceste sate, ca să fie slugilor noastre Toader Iocaș, și nepoților lui, Farco aprod,și surorilor lui Dolca și Mărușca, fiii lui Petre Iocaș. Și al doilea parte dintr'aceleași sate, ca să fie a Anușcăi fiica Stanei singură. Iar a treia parte tot dintr'acele sate ca să fie a lui Isaiu ficiorul Oanii Musti și neamului lui Andreica și a fratelui lui Ioan și Toader fii Vilkini, așijderea și rudenii lor Jurja Vulpe. lor și fiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și preastrănepoților lor, și la tot neamul lor cine se vor alege mai de aproape nestrămutat nici odinioară în veci. Dar hotarul acestor toate sate mai sus scrise ca să le fie lor despre toate părțile după vechiul hotar pe unde din veac sau păzit. Dar spre aceasta este credința domniei mele mai sus scris Noi Ștefan Voevod și credința prea iubiților *fiilor domniei*

mele Alexandru şi Bogdan Voevod. Şi credinţa tuturor boerilor noştri a mari şi mici. Şi spre mai mare tărie am poroncit credinciosului boerului nostru *Tăutului logofăt* să scrie şi a noastră pecete să o lege către această carte a noastră,

Vleato 7003 luna Ghenar 22 sau scris de Alexa.

NOTE

Laslău Globnicul a trebuit să trăiască către 1450, căci nepoţii săi trăesc către 1500.

El a avut 4 feciori: *Iocaş, Stana, Vilchina* şi *Maruşca.*

1). *Iocaş* are 2 copii: Toader Iocaş şi Petre Iocaş, care are ca fiu pe Farco Iocaş aprod. Neamul Iocaş ia o treime din toate cele 9 moşii.

2). *Stana* are de fiică pe Anuşca, care singură ia a doua treime din toate cele 9 moşii.—«ca să fie a Anuşcăi, fiica Stanei *singură*».

3). *Vilchina* are 4 copii: Andreica, Ion, Toader şi o fată căsătorită cu *Oană Muste,* cu copilul lor Isaia *Muste.*

4). *Maruşca* căsătorită cu un *Vulpe,* are de copil pe Jurj Vulpe. Toţi aceştia iau a treia treime din cele 9 moşii.

In total erau 10 moştenitori, cari trăiau în 7003 din Laslău Globnicul şi domnul dispune că cei doi dintâi să ia o treime, unul singur altă treime şi 6 să ia a treia treime.

45. Document din 7037, Mart 24. Huşi.

Sumar: Petru Vodă întăreşte lui Lupşe şi Dobruşa satul lor Chilienii, ce l'au avut de la părintele său Ştefan Vodă dat danie.

(Surete şi Izvoade VII, 209). Originalul slavon f. rupt în Grefa Curţii de apel Iaşi; pecete stricată atârnată cu şnur roş şi galbăn.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod domn ţării Moldaviei, înştiinţare facem cu această carte

a domniei noastre, tuturor cui vor căta pe dânsa sau cetindu-li-se o vor auzi, iată această a noastră cinstită slugă *Lupşe* şi femeia lui || *Dobruşa*, ne-am miluit noi cu deosebita noastră milă şi am dat şi am întărit şi de la noi în ţara noastră a Moldaviei a lor dreaptă ocină şi cumpărătură şi din privilegiul ce l'a avut de la părintele domniei meale || de la Ştefan Vodă un sat la vârful Pe . . . . . anume *Chiliiani*, toată această de mai sus să fie şi de la noi uric . . . lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi preastrănepoţilor lor şi || la tot neamul ce i se va alege mai de de aproape nerupşuit nicî odănăoară în veci. Iar hotarul mai sus zisului sat ce-i la vârful Pe . . . . . chiu anume Chiliianii să-i fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. || Iar la aceasta este credinţa domniei noastre mai sus scrise Petru Voevod şi credinţa preaiubitului fiu al domniei mele Bogdan şi credinţa boerilor noştri. || credinţa panului Grozav (vornicul), credinţa panului Talabă, credinţa panului Scripcă. credinţa panului Vlad i pan (Mihul). parcalabi de Hotin, credinţa panului Cră(stea) şi pan || Huru parcalabi (de Neamţ, credinţa panului Danciul) de Novograd. credinţa panului Ba(rbovski. portar de Suceava) || . . . . || Moldoveneşti (a mari şi a mici) ..... || ţării Moldovii . . . || Iar spre mai mare tărie şi putere . . . . credinciosului nostru boer pan *Toader logofăt* să scrie şi a noastră pecete s'o atârne || la această adevărată carte a noastra.

A scris *Bogza* în Huşi la anul 7037 luna Martie 24.

46. Document din 7037 Mart 25. Huşi.

Sumar; Petru Vodă Rareş întăreşte Mariei fata Mihului, fiul Lazei jupâneasa lui Dolh portar din Suceava satul Horodniceni pe Roşia şi cu mori în Bradaţăl de la toţi urmaşii lui Oană Pantece cu 380 zloţi tătăreşti.

Милостію божіею мы Петръ воевода господарь земли молдавскои. знаменитѡ чинимъ иссим нашим листѡмъ. вѣсем ктѡ нанем вѣзрит или его чтоучи оуслишит. ѡже тота истинная Маріа дѡчка Михоула сына Лазина. кнѣгина нана Долха бывшаго портарѣ Сочавского. жаловали есмы ей wсобною нашею милостію. и дали и потвръдили есмы ей wт нас оу нашоу ‖ землю оу молдавскои ей правѣю wтнинѣ и выкѣпленіе свое. едно село на Рошіа наимѣ Хородничани и съ млиномъ на Брадацел цю под лѣсом. цю ѡна коупила тое село при дни роди= ‖ телѣ господствами Стефана воеводы. wт Жоурка Пѣнтече и wт брата его Петримана. и wт сестра их Софіика. дѣти Ѡана Пѣнтече. и wт племенникове его wт Данчѵла и wт братіѧ его ‖ Тодера и Іѡна и Клашина. и wт сестри их Анна и Федка и Софіа. дѣти Жоула Пѣнтеча. и wт племенникове их Шандро и братіа его Юріи Банко и Сава сынове Марѵшчинии. и wт сестри ‖ чича их Мъріе Билка дѡчка Настина. и wт сестричичи ей Данчѵл сынъ Стании и wт братанича ей Рѣска дочка Ѡники Мъцѵюла и wт племенница их Марѵшка дѡчка Тацина. и тиж ‖ wт племеникове их wт Романа града. и wт племенника его Іѡна Чортана и wт братаничеве его Козма и братіа его Петриман и Трифан и Ницѵрка wт сынwве Ѡлми Чортана. ‖ и wт племенник их Іѡн сынъ Тодера

и wт племенница иѵ Маръшка дъчка Жоуржи Пънтечела, и wт племенникъ иѵ. Иѵѕл и брат его Исаак и сестра иѵ Настѣ дѣти Миѵѕла. ‖ wт Солка. и wт тютка иѵ Килка дочка слоуга андриешева wт оусиѵ оуноуков слоуга Стана. за три ста и ѿс(и)мъ десѧт злат татарскиѵ. тое въсе вышеписанное да ест ен wт ‖ нас оурик. съ въсем доходом. ен и дѣтем ен и оуноучатѡм ен и праѣзрѣтѡм ен и въсемоу родѣ ен ктѡ съ изберет ен наближнїй непорѵшено николи ‖ же на вѣкы. а хотар томоу прѧдреченномоу селоу цю на Рошіа наимѣ Хорѡдничанилор. и съ млином на Крадацел цю под лѣсом. да ест по старомоу хотарѣ wт оусиѵ сторѡн ‖ покоуда из вѣка wжывали. а на то ест вѣра нашего господства вышеписаннагомы Петра воеводї. и вѣра прѣизлюбленнаго сына господствами. Богдана. и вѣра болѣр нашиѵ. вѣра пана | Грозава дворника. вѣра пана Негрила. вѣра пана Тѫлаби. вѣра пана Скрипка. вѣра пана Клада и папа Миѵѕла пръкалабове Хотинскыѵ. вѣра пана Кръже и пана Хоурѣ ‖ пръкалабове Немецкиѵ. вѣра пана Данчоула и пана Звіари пръкалабове Новоградскиѵ. вѣра пана Барбовскаго портарѣ Сочавского. вѣра пана Драгшана спътарѣ. вѣра ‖ пана Дѣмша вистѣрника. вѣра пана Лиѵѕла постелника. вѣра пана Фелі чашника. вѣра пана Тоадера стѡлника. вѣра пана Іѡна комиса. и вѣра ѕиѵ болѣрѡв нашиѵ ‖ Молдавскиѵ великиѵ и малиѵ. а по нашем животѣ кто боудет господарь нашеи земли wт дѣтіи нашиѵ. или wт нашего рѡда. или пак боуд кого богъ изберет господарем быти нашеи молдавскои земли. тот би непорѵшил нашего даанїа и потърѫжденїа. али абы ен оутвърдил и оукрѣпил

занѣже есмы ей дали и потвръдили за цѣо ест ей правѣю вѣтнинѣ. а на вѡл || шее крѣпост и потвръжденїе томоу вѣсемоу вышеписанномѣ. велѣли есмы нашемоу вѣрномоу панѣ Тоадерѣ логофетѣ писати и завѣсити нашѣ печат ксемоу листѣ нашемѣ || оу Хоусѡх. Доумитрѣ Поповичь писал вѣтѡ ѣзлз мсца. мартїа лѣ.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi *Petru Voevod*, Domn ţării Moldovei, înştiinţare facem cu această carte a noastră, tuturor cui pe dânsa vor căta sau o vor auzi citindu-li-se, cum pe această adevărată *Maria fata Mihului, fiul Lazei, doamna jupânului Dolh, fostul portar de Suceava*, miluitu-o-am noi pe ea cu a noastră osebită milă, şi datu-i-am şi i-am întărit noi şi de la noi în a noastră ţară în Moldova, pe a sa dreaptă ocină şi a ei cumpărătură, *un sat pe Roşia anume Horodniceni şi cu mori în Brădăţel ce-s supt codri*, pe cari acel sat dânsa l'a fost cumpărat în zilele părintelui Domniei mele Stefan Voevod de la Jurcă Pântece şi de la fratele său Petriman şi de la sora lor Sofiica, copiii lui Oană Pântece, şi de la semînţeniile lui (*plemea*), de la Danciul şi de la fraţii lui Toader şi Ioan şi Vlaşin şi de la surorile lui Anna şi Fedca şi Sofia, copiii lui Jul Pântece, şi de la semînţeniile lor (plemea) Şandru şi fraţii lui Iurie Baico şi Sava fiii Maruşcăi, şi de la nepoata lor de soră Mărie Bilcu, fata Nastei şi de la nepotul lor de soră Danciul fiul Stanei şi de la nepoata ei de frate Rusca fata Onicăi Măţuiul şi de la semînţia lor Maruşca fata Taţei. şi iarăşi de la semînţeniile lor de la Roman Gradu şi de la semînţenia lui Ioan

Ciortan, şi de la nepoţii lui de frate Cozma şi fraţii săi Petriman şi Trifan şi Piţurcă de la fiii Simei Ciortan şi de la seminţia lor Ion fiul lui Toader, şi de la seminţia lor Maruşca fata Jurjei Pântece, şi de la seminţia lor Ivul şi fratele său Isaac şi sora lor Nastea, copiii Mihului din Solca şi de la mătuşa lor Bilca fiica Slugăi Andrieş, de la toţi nepoţii Slugăi Stan drept trei sute şi opt zeci zloţi tătărăşti, acel de mai sus scris tot să fie de la noi uric cu toate veniturile ei şi copiilor ei şi nepoţilor ei şi strănepoţilor ei şi răstrănepoţilor ei şi la tot neamul ei care i se va alege ei mai de-aproape neruşeit nici o dănăoară în veac. Iar hotarul acelui de mai sus sat ce-i pe Roşia, anume a *Horodnicenilor* şi cu mori pe Brădăţel ce-s supt codri, să fie pe vechiul hotar din toate părţile, pe unde din veci a umblat. Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisă Noi Pătru Voevod şi credinţa preaiubitului fiu a domniei mele Bogdan şi credinţa boerilor noştri, credinţa jupânului *Grozav dvornic*, credinţa jupânului *Negrilă*, credinţa jupânului *Tălabă*, credinţa jupânului *Scripcă*, credinţa jupânului *Vlad* şi a jupânului *Mihul* parcalabi de Hotin, credinţa jupânului *Cârje* şi a jupânului *Huru* parcalabi de Neamţ credinţa jupânului *Danciul* şi a jupânului *Zbiare* parcalabi de Novograd, credinţa jupânului *Barbovski* portar de Suceava, credinţa jupânului *Dragşan* spatarul, credinţa jupânului *Dumşa* visternic, credinţa jupânului *Liciul* postelnic, credinţa jupânului *Fele* ceaşnic, credinţa jupânului *Toader* stolnic, credinţa panului *Ioan* comis. şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre din copii noştri sau din neamul nostru sau pe ori care Dumnezeu îl va alege să fie domn ţării noastre a Moldovei, acela să nu strice a noastră danie şi întărire, ci mai vârtos să i-o

întărească și împuterească, de oare ce noi i-am dat și i-am întărit ca pe ceia ce este ei dreaptă ocină. Iar spre mai mare tărie și împuterire a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am înșine la al nostru credincios jupân *Toader* logofătul să scrie și să acăţe a noastră pecete către această carte a noastră.

In Huși *Dumitru Popovici* a scris la anul 7037, luna Martie 25.

NOTE

1). Originalul pergament cu pecete mare foarte bine păstrat. Ne-a fost înmânat de evreul Granet din Iași. Pe pecete se cetește exerga: печат iw Петра воєводы господар земли молдавскои.

2). *Nume de locuri.* Roșia, Horodniceni, Brădățel.

3). *Dolh portar Sucevei* (дwаχа бывшаго портарѣ Сочавскаго). In 1529 trăia *Maria* fata *Mihului*, fiul Lazei, doamna (княгинѣ) jupânului *Dolh fost portar de Suceava.* Dar Dolh a trebuit să trăiască supt Stefan cel Mare. Intre boerii cunoscuți mie până acum nu găsim nici un portar de Suceava cu numele Dolh. Inainte de 7037, portăria de Suceava a fost ocupată de batrânul Luca Arbure de la 1490—1523: iar înaintea lui a fost ocupată de *Șendre*, care a murit in 1481 Iulie 8 și s'a fost îngropat în biserica din *Dolheşti lângă tatăl său* (Let. 1², 162). Și azi se păstrează câte-va pietre mormântale în biserica din Dolheștii mari, din care una a doamnei Maria soția lui pan Șandre portar, moartă la 6994 Mart 27, iar alta ștearsă, probabil a lui Șandrea. Maria era sora lui Stefan cel Mare, căci Șandre era cumnat marelui Voevod. (N. Iorga ..Inscripții I, 63). Cum cronica zice că Șandre s'a îngropat lângă tatăl seu în biserica din Dolhești, și cum *Dolheşti* ne vorbește de un *Dolh,* care ni e dat ca portar de Suceava,

se prea poate ca acest Dolh să fie însuși tatăl lui Șandre portar, fiind și el însuși portar Sucevei înainte de 1478, când întâlnim pe Șandrea, ca unul ce ar fi venit cuscru cu marele Voevod. Am avea atunci această spiță: *Dolh* portar Sucevei, căsătorit cu *Laza*, are 2 copii : 1) pe *Șandrea* portar căsătorit cu Maria fiica *Oltei*, și soră cu Ștefan cel Mare, 2) pe *Mihul*, care are de fiică pe *Maria*, care aceasta cumpără în 1529 satul Horodniceni de la semințiа lui Oană Pântece și a fraților săi. In satul Horodniceni se găsește o biserică de piatră făcută în 7047 de marele visternic Mateiași, ajuns apoi logofăt (v, N. Beldiceanu, Arhiva II 513).

4). *Neamul Pântesc*. Din uricul dat de noi se vede că urmașii marilor boeri Oană și Jul Pântece trăiau în Horodniceni după ce Visternicul Isac le-a fost cumpărat de la Neacșa fata Vanei Pântece satul Folticeni pe Șomuz cu 200 zloți tătărești, unde a trăit *Stan Pântece*. Cel mai bătrân *Pântece* amintit în acte e *Stan*, care a trăit prin locurile Folticenilor de azi pe la 1400—1450, când și așăzării lui i s'a zis *Stana* și *Stănigă* (Uricar XVI, 1, vezi mai sus pag. 19), Acest Stan a avut de fii pe *Vană Pântece* (Oană), celit rău ca Hană în Uricar XVI, 5, pe *Jul Pântece* și pe *Maruşca*. Oană Pântece e amintit între boerii fără titlu între 1449—1456, și are de fii pe *Jurcă*, *Petriman* și *Sofica*. In 1529 erau proprietari peste 30 de inși din familia Pântece în satul Horodniceni, pe toți îi răscumpără în masă Maria nepoata lui Dolh portarul. Instrăinați în 1490 din satul Folticeni, în 1529 și-a vândut și răzășia lor din Horodniceni spărcuindu-se ast-fel neamul lor din treptele boeriei Moldovei cu cât își înstrăinase ocinele lor.

47, Document din 7048 Maiu 1. Vasluiu.

Sumar: Stefan Vodă zis Lăcustă, fiul bătrânului Stefan Voevod. întăreşte lui Nicoară sulger următoarele cumpărături; a treia parte din giumătate din Glodeni pe Bahlui de la ficiorii Cristei de Glodeni cu 100 zloţi tătărăşti; satul Şărbaca pe Ciuluc la Colac de la boerul Şărbaca cu 100 zloţi tătărăşti.

Uricul lui Stefan Vodă sinz starago Stefana Voevoda

Adică au venit înaintea noastră şi alor noştri Moldoveneşti boeri sluga noastră *Ilea* şi sora lui *Anghelina* i *Tudora* ficiorii *Cârstei de Glodeni.* de nime siliţi nici asupriţi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie. din dres de cumpărătur(ă) ce au avut **moşul lor** *Crăste de Glodeni de la părintele domniei mele Stefan Voevod,* din giumătate de sat de Glodeni a treia parte, partea din gios de către Bahlui aceia o au vîndut a credincioasă slugii noastre *Nicoar sulger* drept 100 zloţi tătărăşti, şi s'au sculat sluga noastră credincioasă *Nicoar sulger* şau plătit deplin acei bani care sau pomenit mai sus 100 zloţi tătărăşti în mânule slugii noastre Ilei şi surorii lui Anghelinei şi Tudorii ficiorii lui Crăste de Glodeni dinaintea noastră şi dinaintea a lor noştri Moldoveneşti boeri.

Aşijderea au mai venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boeri slugile noastre *Şărbaca* de a sa bună voe de nime silit nici asuprit ş-au vândut a sa dreaptă ocină şi moşie ce au avut danie de *la părintele domniei mele Stefan Voevod,* un sat anume Şărbaca pe Ciuluc la Colac acie au vândutuw iarăşi slugii noastre credincioasă Nicoară sulger drept 100 zloţi tătărăşti, sculându-se Nicoară sulger au plătit toţi deplin acei bani mai sus pomeniţi 100 zloţi tătărăşti în mânule *unchiusău lui Ivanco Şărbaca* dinaintea noastră şi dinaintea a lor noştri Moldoveneşti boeri. Deci noi văzând

a lor de bună voe tocmală și deplin plată, așijdere și de la noi am dat și am întărit acel de mai sus zis din giumătate sat de Glodeni din partea de gios a treia parte de către Bahlui, și ace sălișteSărbaca pe nume pe Ciuluc la Colac, a credincioasei noastre slugi Nicoară sulger așa ca să fie lui uric de la noi cu tot venitul lui și ficiorilor lui și nepoților, strănepoților, și altor *împrăștieți ai lor* a tot rodul lui cine se va alege mai de aproape să fie nerușeit nici când în vecii vecilor. Iar hotarul acelui mai sus pomenit din giumătate de sat de Glodeni a treia parte, din partea de gios de către Bahlui ca să fie din tot satul din giumătate de sat a treia parte, iar de alte părți sa fie după hotarul cel bătrân pe cum din vechi au viețuit. Iar hotatarul acei de mai sus pomenită sălișteSarbaca pe *Ciuluc la Colac.* ca să fie din toate părțile pe hotarul cel vechiu pe cum din veci au viețuit Spre aceia este credința domniei noastre mai sus pomenit *Stefan Voevod* și credința preaiubiților fii ai domniei mele *Alexandru și Stefan*, și credința boerilor noștri, credința dumisale *Hur dvornic*, credința dumisale *Vlad*, și *Scripcă*, și *Crăciun*, și *Popescul*, și *Șeptelici* parcalabi de Hotin, credința dumisale *Manea* și *Grozav* parcalabi de Neamț, credința dumisale *Ungurului*, și a lui *Mateiaș*, parcalabi de Cetatea nouă, credința dumisale *Hur* portarul de Suceava, credința dumisale *D. ăgșan* spătarul, credința dumisale *Crasneș* visternicul. credința dumisale *Sturzii* postelnicul, credința dumisale *Șteful* paharnicul, credința dumisale *Lohan* stolnicul. credința dumisale *Patraşcu* comisul, credința tuturor ai noștri moldovenești boeri a mari și mici. Iar spre mai mare întăritură iaste poronca a marelui nostru credincios dumnealui *Totruşan* marelui logofăt a scrie și a noastră pecete a spânzura către această adevărată carte a noastră.

Scris de *Ion Borlătulovici* în Vaslui din văleat 7048 Mai 1.

Sau talmăcit di pi sîrbie de Stefan Luca visternicul la leat 7230 Mart 18,

NOTE

1). Suretul face parte din actele moșiei Prigorenii și Avrămeștii a casei Daniel din Iași. («Surete și Izvoade» VIII, 730).

2). *Nume de persoane*: Ilea, Anghelina. Tudora, Cărstea de Glodeni, Nicoară sulger, Șărbaca.

3). *Nume de locuri*: Glodeni, Șerbaca, Ciuluc la Colac, Bahlui,

4). *Stefan Lăcustă.* In scurta lui domnie Stefan Vodă Lăcustă a dat prea puține acte, și chiar din acele eșite din cancelaria sa au fost nimicite de Rareș Vodă în a doua sa domnie, căci necontenit Petru Vodă zice în ispisoacele sale că diresele de la acel Stefan Vodă poreclit Lăcustă să nu aibă nici o lege înaintea privilegiilor mele.

El își zice în acest uric fiul lui Stefan Vodă «de la părintele domniei mele Stefan Voevod" отъ родителѣ господствами Стефана воєводи». E falsă dar aserțiunea dată de cronicari (copia lui Țicău după Vartolomeiu Măzăreanu) și de Istorici (A. D. Xenopol, N. Iorga și alții) că Stefan Vodă zis (рекомін) Lăcustă ar fi fiul lui Alexandru Vodă, fiul lui Stefan cel mare, mort către 1500. Stefan Lăcustă era dar frate vitreg lui Petru Rareș, din același tată, nu însă și din aceiași mamă.

5). *Divanul lui Stefan Vodă Lăcustă*: Despre dușmănia dintre Lăcustă Vodă și Rareș Vodă vorbesc cronicarii și documentele. Lista boerilor ne va deslușì mai bine. Să-i luăm pe rând,

a) Logofăt mare e *Totruşanu*, care a slujit pe Ștefăniță Vodă între 7025—7032, și pe Stefan Vodă între 7046

—7048. Supt Rareș Vodă întâia domnie, Totrușan e înlocuit cu Toader logofătul, și pomenit ca boer fără titlu între 7039—7045 :— iar cu venirea lui în a doua domnie către 7049 Febr. 19, Totrușan logofătul e prins de Rareș și omorît (Let. I. 202 ; I. Bogdan, Cronici 229; E. Picot Chr. d'Ureche. 329 nota), ca răzbunare pentru concursul dat domniei vitregului său frate,

b) Vornic e *Hurul Efrim*, care e unul din sfetnicii cei mai intimi ai lui Rareș Vodă. Vornicia sa durează între 7039—7054, și cronicarul Ureche ne povestește că la a doua înscăunare a lui Rareș Vodă Efrim Hurul a dat domnului marele ospăț la Bârlad în 7049 Febr. 19. Se vede că spre sfârșit Hurul dvornicul a părăsit pe Stefan Vodă, rămânând credincios lui Rareș.

c) *Boerii fără titlu* : *Vlad, Scripcă. Crăciun* : Pe cei doi dintâi îi întâlnim și supt Rareș Vodă între 7041—7045 iar pe *Crăciun* îl găsim ca parcalab de Novograd între 7041—7045.

d) *Parcalabii cetăților*: La Hotin avem pe *Popescul* și *Șeptelici*: La Neamț avem pe *Movila* și *Grozav* La Roman pe *Ungurul* și *Mateiași*. Nici unul din aceștia nu-i mai găsim supt Rareș Vodă în a doua domnie, iar pe Șeptelici îl și tae în 7051 Oct. (I. Bogdan „Texte Slavone" 213).

e). *Hur* portar Sucevei vine între Mihul și Petre Varticovici. Despre amestecul portarilor de Suceava în schimbarea domnilor între 1538—1541, (vezi Uricar XVIII, 491 nota).

f). *Dragșan* spatarul începe spătăria supt Rareș Vodă în 7036 și o continuă și supt Lăcustă Vodă, ca să fie apoi înlocuit cu *Iurie* (Dancu). în a doua domnie a lui Rareș Vodă.

g). *Crăsneș visternicul* e tăiat de Rareș Vodă în a doua domnie (7049 Febr.) odată cu Totrușan logofătul. De

altfel Rareș Vodă și-a schimbat des visternicii săi: *Dumșa Toader, Glavan, Măteiaș, Toma, Dan, Moghilă*!! Din aceștia *Toma* e omorît de Rareș o dată cu Totrușan și Crasneș.

b). *Sturza* postelnic. Cred că e acelaș cu Ion Sturza, care ajunge portar de Suceava în 7060. (Uricar XVIII, 492).

i). *Stefu*l paharnicul. *Lohan* stolnicul, *Patraşco* comisul; din aceștia Patrașco e omorît în 7049 Fevr. (Let. I, 201). amestecându-se la suirea în scaun a lui Alexandru Cornea.

48). Document din 7054 Mart 30, Bârlad.

Sumar; Petru Vodă întărește lui Sima și lui Fetigane satul Jigălia a cărui drese au fost perdute când au venit împăratul turcesc cu tatarii de au prădat țara.

Μ(и)л(о)стію Б(о)жіею мы. Петрѫ воєвода г(о)с-п(о)д(а)рѫ земли Молдавскои. знаменито чиним иссим листомь нашим. вѣсѣмь кто на нем вѣзрит или его чтѵчи ѕслишит. wж(є) пр:идоша прѣд нами и прѣд нашеми боꙗре. на || ши слѵги Сима и Фетиганъ. и жаловали намь великою жалобою и мартѵрисили намь сѫ wколними иҳ межеꙗш. рекѵки (sic) аже привиліе цро wни имали wт кѵпежь wт родителѣ г(о)с(по)д(ст)вами Ст= || фана воєвода на село на жегѫлїє. а тота привиліꙗ (wни из)гѵб(или) са... мь т ѵ р е ц к и ц(а)рѫ и с ѫ т а т а (р и м ь) и п л ѣ н и ш ѣ н а ш ѣ з е м л ѣ. ино ми видѣвше иҳ великоу жалоѵ и мартѵрію сѫ мно || гими wколнимм иҳ межеꙗши. а ми такождере (и wт нас) исми дали и потвръдили слоуга шим (sic) Сими и Фетиганѵ. тото вишеписаниоє село наимѣ жегѫліє. како да есть им wт нас || ѵрик и сѫ вѣсемь доҳодомиҳ. им и

дѣтем их и внучатом их и прѣвнучатом их и праврѣтомь их и вѣсемъ родъ их кто сѣ им изберет наближнїи непорѫшено николиже на вѣки. а хотар ‖ томъ вишеписанномъ село наимѣ жегълїе да ест ѡт вѣсѣх сторони. по старомъ хотарѣ по кѫда из вѣка ѡживали. и пак ащелисѣ изнаидѫть ѡт привилїе томъ Стефаноу ‖ воеводи рекомїи Лѣкѫстѣ. а тоти привилїи да не имает ни един законь прѣд нашим привилїам. а на то есть вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва вишеписаннагоми Петра воеводи и вѣра прѣ ‖ вѣзлюблениѫ сновъ г(о)с(по)д(ст)ва ми Илїаша҃ и Стефана и Костаитиина. и вѣра бояр нашиѫ. вѣра пана Хѫрѫ дворника. вѣра пана Борчи и пана Стѫрѕи паркалабове Хотинскиѫ. вѣра ‖ пана Крѣка. вѣра пана Данчѫла Хоурѫ и пана Мирона паркалабове Немецкиѫ. вѣра пана Шандра и пана Тѣмпа паркалабове Новоградскиѫ. вѣра пана Петра Картиковн ‖ ча портарѣ Сѫчавского. вѣра пана Юр(їа) спата(рѣ. вѣра) пана Могили вистѣрника. вѣра пана Храбора постелника. вѣра пана Хамза. вѣра пана Пѣтрашка чашни ‖ ка. вѣра пана Нѣгѫла столника. (вѣра пана Плаа҃а коми)са. и вѣра вѣсѣхъ боярѡв нашиѫ великиѫ и малиѫ. а по нашем животѣ кто бѫдет господарь нашеи земли ‖ ѡт дѣтеи нашиѫ. или ѡт нашего рода. или пак.. .. изберет.... нашеи зем.... нашего даанїа. и потвръжденїа. али аби ‖ им ѫтвръдил и ѫкрѣпил. заиѫже есми им дали и потвръдили. за..... слѫжбѫ и за що ... а на... крѣпости и ‖ потвръжденїе томъ вѣсемъ вишеписанномъ велѣли есми нашемъ вѣрномъ панъ Матеашѫ логофетоу писати и нашѫ... мѫ листъ нашемъ. писал ‖ лѫка Поповичъ оу Брълад. влто ǂзнд. мсца Мартїа а.

Traducere.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod. Domn țării Moldovei, știre facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau cetindu-i-se o vor auzi; iată că a venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri boeri ale noastre slugi *Sima* și *Fetigane*, și s'au jăluit nouă cu mare jalobă și au mărturisit nouă cu megieșii lor împrejurași, zicând că privilegiile, ce le-au avut de cumpărătură de la părintele domniii mele Stefan Voevod pe satul *Jigălie*, acele *privilegii le au perdut, când au venit țarul Turcesc și cu Tatarii de au prădat al nostru pământ.* Deci văzând noi a lor mare jalobă și mărturie cu mulți megieși împrejurași, și noi așijdere și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Simei și lui Fetigan acel mai sus scris sat anume *Jigălie* ca să le fie lor de la noi uric și cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul lor, ce li se va alege mai de aproape nerușeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui sat de mai sus scris Jigălie să le fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. *Iar dacă s'ar afla niscai-va direse de la acel Stefan poreclit Lăcustă, acele privilegii să nu aibă nici o lege înaintea privilegiilor noastre.* Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi *Petru* voevod, și credința prea iubiților fii ai domniei mele *Iliaș* și *Stefan* și *Constantin* și credința boerilor noștri, credința boerului *Huru* dvornic, credința boerului *Borce* și boerului *Sturza* parcalabi de Hotin, credința boerului *Crăcu*, credința boerului *Danciul Huru* și boerului *Miron* parcalabi de Neamț, credința boerului *Șandru* și a boerului *Tâmpa* parcalabi de Novograd, credința boerului

Petru Varticovici portar Sucevei, credința boerului *Jurie* spatar, credința boerului *Moghilă* visternic, credința boerului *Hrăbor* postelnic, credința boerului *Hamza*, credința boerului *Patraşco* ceașnic, credința boerului *Neagul* stolnic, credința boerului *Plaxa comis*, și credința tuturor boerilor noștri a mari și a mici.

Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copii noștri sau din neamul nostru, sau pe ori care altul îl va alege Dumnezeu să fie domn țării noastre a Moldovei, acela să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai vârtos să le-o întărească și împuterească, căci că și noi le-am dat și le-am întărit pentru a lor slujbă și pentru că le-au cumpărat cu ai lor drepți bani. Iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus am poroncit înșine la al nostru credincios boer *Matiaș* logofătul să scrie și a noastră pecete s'o lege la această carte a noastră. A scris Luca Popovici în Bârlad la anul 7054 luna Martie 30.

NOTE

1). Originalul slavon fără pecete ne-a fost comunicat de pr. I. Antonovici din Bârlad. („Surete și Izvoade" V. 1069 a).

2). *Nume de persoane*: Sima, Feligane.

3). *Numede locuri*: Jigălia.

4). *Prădarea țării.* Uricul lui Petru Rareș din 1546 ne amintește de prădarea Moldovei de sultanul Turcesc. nu ne lămurește însă cu ce prilej; fi-va aici aluziune la luptele de la Podul-Inalt și Războeni, (1475—1476) ori la năvala lui Soliman din 1538, când cu detronarea lui Petru Rareș. Noi credem că se face aluzie la această din urmă năvală, căci ar fi prea mult timp la mijloc între năvala

Turcilor din 1475, perderea privilegiilor satului Jigălia și reîmprospătarea titlurilor de proprietate. Și apoi chiar în context zice că: ѡни изгѣбили =dânșii le-au perdut, adieă Sima și Fetigan. iar nu părinții lor.

5). *Jigălia.* Inbinând uricul din 7005 dat mai jos cu acesta de aici reiese că Jigălia era și o apă. și un sat: «un sat *pe Jigălia* anume Harbuzi». –«Satul Jigălia". Credem că numele apei e mai vechiu de cât al satului. Cum în împrejurimi avem a face cu denumiri slave de ape ca *Ialan*, și numele de *Jigălia* ar fi tot slav. In adevăr în *Jigălia* avem radicalul slav *jig*, de la жечь, жигати= a arde; deci *jigălia* ar însemna *arsura* (жигалиница=mașina de prăjit cafe). In adevăr nu e lucru nou că pe văile Ialanului apele seacă în timpul verei pe o mare întindere, din cauza *arșiței* soarelui.

49. Document din 7030, Oct. 29, Iași.

Sumar: Stefan Vodă întărește lui Toader Cașotă suljar cumpărătura ce a făcut în a opta parte din Goești și din Vrăstați cu 70 zloți de Ion fiul lui Mircea Cașotă, din uricul ce au fost al lui Bratul v teazul de la Stefan Vodă.

Милостію божиею мы Стєфан воєвода, господарѣ земли молдавскои. знаменито чиним иссим нашим листом вѣсем кто на нем вѣзрит или его чтѣчи оуслышит. ѿже прiинде прѫд ‖ нами и прѣд нашими бѡяри. наш слѣга Iѡн снѣ Мирчи Кашота. по свою доброю волю никим непонѣжен ânнприсилован. и продал свою правѣю wтнинѣ wт своего пра ‖ ваго ѕрика. wт ѕрика дѣда. его Братѣла витѣзѣ. и пак испривилiе wт дѣда господствамы Стєфана воєводи. wсмою част село wт Гоещѣ свою част. и wсмою част wт Крѣстацѣ. ‖ свою част. та продал внѣкѣ своемѣ слѣзѣ нашемѣ вѣрномѣ Тоадєрѣ ка=

шоти сѫлжарѫ. за п злат татарскиχ. и наш вѣрныи слѫга Тоадер Кашота сѫлжар. заплатил ѫси || тоти вышеписанїи пинѣзи п злат татарскиχ. ѫ рѫки ѫнкѫ своемѫ слѫзѣ нашемѫ Іѡ̃нѫ снѫ Мирчи Кашота прѫд нами. и прѫд нашими боѭри. иио мы видѣв || ши иχ доброволною токмеж и полною заплатѫ. також и ѡт нас дали и потвръдили есмы слѫзѣ нашемѫ вѣрномѫ Тоадерѫ Кашоти сѫлжарѫ тоти вышеписаниїн. || ѡсмою част село ѡт Ерѣстац. како да ест емѫ ѡт нас ѳрик съ вѫсѣм доходом емѫ и дѣтем его и ѫнѫчатом его и прѣѫнѫчатом его. и праѫѭрѫтом || его. и вѫсемѫ родѫ его. кто емѫ бѫдет наближнїн непорѫшено николиже на вѣки. а хотар тым прѫд реченим ѡсмѫю част село ѡт Гоещь и ѡсмѫю част село ѡт Ерѣстац. || да ест им ѡт вѫсего. хотара ѡсмаа част. Я ѡт иншиχ сторон по старомѫ хотарѫ ио кѫда из вѣка ѡжизали. а на то ест вѣра нашего господстдва вышеписаннаго мы Стефана воѥводи' || и вѣра прѣкѫзлюбленнаго ми брата Петра. и вѣра боѭр нашиχ. вѣра пана Исака. вѣра пана Петра дворника. вѣра пана Негрила. вѣра пана Гринковича. и пана Талавѫ || Хотинскыχ. вѣра пана Косте и пана Кондрѫ Немецкиχ. вѣра пана Петрика. и пана Тоадера Новоградѣкиχ. вѣра пана Ярбѫре портарѣ Сѫчавского. вѣра пана Храна спѫ || тарѣ. вѣра пана Шарпе постелника. вѣра пана Сѫкѫша чашника. вѣра пана Стрѫча столника. вѣра пана Кѫцелѣна комиса и || вѣра ѫсиχ болѣровѫ нашиχ. Молдавскиχ. великиχ и малиχ. а по нашем животѣ кто бѫдет господарѫ нашеи земли ѡт дѣтеи нашиχ. или ѡт нашего рода или пак бѫд кого. господѫ богѫ из || берет господарем быти нашеи Молдавскои земли тот бы

им непорѣшил нашего дѣанїа и потвръжденїѧ. аливи емѹ оутвръдил и оукрѣпил..... || .....томѹ вѣсемѹ вышеписанномѹ велѣан ес || мы нашемѹ вѣрномѹ панѹ Тотрѣшанѹ логофетѹ писати. и печат нашѹ привѣсити ксемоу листоу нашемоу. писал. Дѹмитрѹ Поповичь оу Їсшхъ. вато. ѣзл. мсца. Октовріа кд.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Ştefan Voevod, domn ţării Moldovei; ştire facem cu această a noastră carte tuturor cui pe dînsa vor căta sau cetindu-li-se o vor auzi; iată că a venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boeri a noastră slugă *Ion fiul Mircei Caşotă* de a lui bună voe de nimeni silit nici împresurat. şi a vândut a sa dreaptă ocină din al său drept uric, din uricul bunului său *Bratul Viteazul*, şi iarăşi din privilegiile bunului domniei mele Ştefan Voevod, din a opta parte de sat din *Goeşti*, a sa parte, şi din a opta parte din *Vrăstaţi*, a sa parte, acelea le-a vândut nepotului său sluga noastră credinciosului *Toader Caşotă sulger* direpţ 80 zloţi tătărăşti; şi a noastră credincioasă slugă *Toader Caşotă sulger* a plătit toţi acei mai sus scrişi bani 80 zloţi tătărăşti în mânule *unchiului* său sluga noastră lui *Ion fiul* Mircei Caşotă, înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boiari. Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală şi deplină plată aşijdere şi de la noi am dat şi am întărit slugii noastre credinciosului Toader Caşotă sulgerului acele de mai sus scrise a opta parte de sat din Goeşti şi a opta parte de sat din Vrăstaţi, ca să-i fie lui de la noi uric şi cu toate veniturile lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor

lui și răstrănepoților lui și la tot neamul lui ce-i va fi mai de aproape nerușuit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor de mai sus scrise a opta parte de sat din Goești și a opta parte de sat din Vrăștați, să fie lui din tot hotarul a opta parte, iar dinspre alte laturi pe vechiul hotar pe unde din viac a umblat. Iar la aceasta iaste credința domniei noastre mai sus scrisă Noi *Stefan Voevod* și credința *preaiubitului meu frate Petru*, și credința boerilor noștri, credința boerului *Isac*, credința boerului *Petru dvornic*. credința boerului *Negrilă*, credința boerului *Grincovici* și boerului *Talabă* de la Hotin. credința boerului *Coste* și boerului *Condrea* de la Neamț, credința boerului *Petrică* și boerului *Toader* de la Novograd, credința boerului *Arbure* portarul Sucevei, credința boerului *Hran* spatar, credința boerului *Eremia* visternic, credința boerului *Șarpe* postelnic, credința boerului *Săcuian* ciașnic, credința boerului *Stărce* stolnic, credința boerului *Căţelean* comis, și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru, sau chiar pe ori-care Domnul Dumnezeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldaviei, acela să nu-i strice a noastră danie și întărire, ci să i-o întărească și împuterească...,. Iar spre mai mare tărie [a tot ce s'a scris mai sus am poroncit înșine la al nostru credincios boer *Totruşan* logofăt să scrie și pecetea noastră s'o lege de această carte a noastră.

A scris Dumitru Popovici în Iași la anul 7030 luna Octombrie 29.

NOTE

1). Originalul pergament e în proprietatea d-lui D. A, Greceanu, actele Pavli. Fără pecete, șnurul se păstrea-

ză roș. E ros la îndoitura de jos, unde e formula de încheere. („Surete și Izvoade“ VIII, 193).

2). *Nume de persoane.* Ion fiul Mircei Cașotă, Bratul viteazul, Toader Cașotă suljar.

3). *Nume de locuri.* Goești, Vrăstați.

4). *Bratul Viteaz* (братꙋла витѣзъ) trăește supt Alexandru cel Bun, de la care capătă privilegiu asupra Goeștilor și Vrăstaților, în care nepotul său Ion a lui Mircea Cașotă are drept la a opta parte. Deci și Bratul viteazul a fost tot Cașotă. Porecla de viteaz era sinonimă pe atunci cu oștean, și dacă Bratul Cașotă viteazul capătă milă de la Vodă, sigur că mila a fost o urmare a slujbelor sale făcute Domnului. (Vezi mai sus pag. 47).

50. Document din 7044 April 27, Hârlău.

Sumar: Petru Vodă Rareș, întărește lui Păun cu frații și surorile lui, nepoții Mihului Pojar, partea lor din Bogdănești.

. . . . .) господарꙋ земли Молдавскои. ѿже пріидоша прѧд нами наши слꙋги. Пѫнꙋ и братіа его | . . . . . сест)ра иχ Кѫскана непотове Миχꙋла Пожара. и тиж Тодосіа и брат еи Лупе и сестра | . . . . . л)ꙋчинн. непотове Миχꙋла Пожара. и тиж плѣменикове иχ Стѫнилѫ и ꙋнꙋк его | . . . . . три)фан. и сестра его Нѣгша дѣти Ѧнꙋшчинн и Кристи. по иχ доброн воли. и раздѣлили | . . . . . wтни)ни. и нс привиліе цю имал дѣдове иχ. Миχꙋл пожар и Крста и Ѧнꙋшка | . . . . . роди)телѣ господствами . Стефана воеводі села наимѫ Богданецїи и сѫ | . . . . .) wт Моχилѫ. и досталосѣ вѫ част слꙋгѣ нашемꙋ Пѫнꙋ и братіам его Поркꙋл | . . . . . .

. . . . . сес)три ихъ Баскана дѣти Маринки. непотове Михъла Пожара. половина село | . . . . . полоѵина за ради тое проданіе wт Моχилъ. ино ми видѣвше доброволное ихъ тwк | . . . . .)и и wт нас дали и потвръдили тота вышнѣка половина село wт Богдънеци. како | . . . . . съ вс)сѣм доχодом протож ин да сѣ не вмишает. пис ѵ Хрχлов.

влтw ǂзмд ап. кз.

Traducere

(Petru Voevod cu mila lui Dumnezeu) domn ţării Moldaviei; iată că au venit înaintea noastră ale noastre slugi. *Păun* şi fraţii lui (*Porcul* şi *Beachea* şi *Budic* şi) sora lor *Văscana* nepoţii *Mihului Pojar*; şi iarăşi Todosia şi fratele ei Lupe, şi sora (lor Nastea şi Lupa fetele) Lucăi, nepoţii *Mihului Pojar*; şi iarăşi semineţenia lor Stănilă şi nepotul lui (Păun şi fratele său Tri)fan şi sora lui Neacşa copiii Anuşcâi şi a lui Cristea, de a lor bună voe, şi au împărţit (a lor dreaptă oci)nă şi din direase ce au avut bunii lor Mihul Pojar şi Cristea şi Anuşca (de la părinţele) domniei meale Ştefan Vodă, satul anume Bogdăneştii şi cu (parte de cumpărătură) de la Mohilă, şi s'a cuvenit în partea slugii noastre lui Păun şi fraţilor săi Porcul (şi Beachea şi Budic şi surorii) lor Văscana copii Mărincăi, nepoţii Mihului Pojar jumătate de sat (din Bogdăneşti şi o alta) jumătate. pentru acea vânzare de la Mohilă. Deci noi văzând a lor de bună voe (tocmală, iar noi aşijderea) şi de la noi am dat şi am întărit acea de mai sus jumătate sat de Bogdăneşti ca să (le fie lor de la noi cu toate) veniturile, Şi într'aceasta nime altul să nu se amestece. Scris în Hârlau la anul 7044 April 27.

NOTE

Originalul hârtie; lipseşte treimea de la începutul fie-cărui rând, hârtia fiind îndoită în trei părţi. S'au completat lipsurile cu documentul dat mai jos. Face parte din Arhiva prea interesantă a d-lui Gr. Tăbăcariu, învăţător, urmaş direct al Musteştilor, din Bacău. („Surete şi Isvoade» VIII, 389).

51. Document din 7044. Hârlău.

Sumar: Petru Vodă Rareş întăreşte lui Păun, cu fraţii săi Porcul, Bechea, Budic şi sora lor Vascana, partea lor din Bogdăneşti iumătate de sat, după diresul ce l'a avut bunelul lor Mihul Pojar de la Ştefan Vodă.

† Петрѫ воєвода. в(о)жіею м(и)л(о)стію г(о)сп(о)д(а)рѫ земли Молдавскои (. . . . . ‖ . . . . . ‖ Пѫвн. и братіа его Поркѵл и Кѧкіа. и Кѵдик и сестра ихъ Кѫск(ана. . . . . ‖ и тиж Тодосіа и брат ею Лѵпе и сестра его Настѧ и Лѵпа дочка. . . . . ‖ Пожара. и тиж племеникове ихъ Стѫнилѫ и вн8к его пѫ(. . . . . ‖ его Нѣгши дѣти Янѵшчини и Крсти. по ихъ доброи воли. и раз(. . . . . ‖ и испривилие цю имал дѣдове ихъ Миχѵл Пожар и Крстѧ(. . . . . ‖ родителѣ г(о)сп(о)д(ст)вами Стефана воєводі село наимѣ Богданещи(. . . . . ‖ вѫ част слѵзѣ нашемѵ Пѫвнѵлѵ и братіам его Поркѵлу и Кѧ(кіа. . . . . ‖ дѣти Маринки. непотове Миχѵла Пожара. половина (. . . . . ‖ на. ино мы видѣвше доброволное ихъ тѫкмеж. а ми такождере. . . . . ‖ потвръдили им тота вышна половина село ѿт Богданещи. (. . . . . ‖ до потож. ни да сѣ не вмишает. нис ѵ Х(рѫлов) влѣто ǂзмд.

Traducerea

Petru Vodă, cu mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldaviei (iată că au venit înaintea noastră) Păun şi fraţii săi Porcul şi Beachea şi Budic şi sora lor Văscana (nepoţii Mihului Pojar); şi iarăşi Tudosia şi fratele ei Lupe şi sora lor Nastea şi Lupa (fetele Lucăi, nepoţii Mihului) Pojar, şi iarăşi semenţia lor Stănilă şi nepotul lor Pă(un şi fratele său Trifan şi sora) lui Neagşa, copiii Anuşcăi, şi lui Cristea; de a lor bune voe şi şi-au împărţit (a lor direpte ocini şi) din direasele ce au avut bunii lor Mihul Pojar şi Cristea (şi Anuşca de la părintele) domniei mele Stefan Voevod satul anume *Bogdăneştii* (şi s'a cuvenit) în partea slugii noastre Păunului şi fraţilor săi Porcului şi Beachei (şi lui Budic şi surorii lor Văscana), copiii Mărincăi, nepoţii Mihului Pojar, jumătate (de sat din Bogdăneşti). Deci noi văzând de bună voea lor tocmală, şi noi aşijderea (şi de la noi am dat şi am) întărit, lor pe acea de mai sus jumătate de sat din Bogdăneşti (ca să le fie şi de la noi uric cu toate veniturile), şi într'aceasta altul nime să nu se amestece.

Scris în Hârlău la anul (7044).

NOTE

1). Originalul hârtie, rupt la colţul din dreapta, o treime din cuprinsul textului. Intregirea s'a făcut cu ajutorul documentului dat mai sus, amândouă actele vorbind de aceiaşi moşie, afară de cumpărătura făcută de la Mohilă. Face parte din pachetul de acte a d-lui Gr. Tăbăcariu, învăţător urmaş de al familiei Mustea. («Surete şi Izvoade» VIII, 391).

2). *Nume de persoane.* Păun, Porcul, Beachea, Budic

Văscana, Todosia, Lupe, Nastea, Lupa, Mihul Pojar, Luca, Stănilă, Trifan, Neagșa, Anușca, Cristea,

3). *Nume de locuri.* Bogdăneşti.

4), *Bogdăneştii* vin astăzi în jud, Bacău peste Siret, din vechiu cădeau în ţinutul Romanului. Proprietatea în acest sat a curs astfel. In secl. al XV-lea găsim proprietari pe aceşti 3: *Mihul Pojar*, *Anuşca* şi *Cristea*. Despre Pojar ne mai vorbesc uricele lui Stefan Vodă. Mihul Pojar a avut 2 copii, pe *Mărinca* şi *Luca*. *Mărinca* are de copii pe *Păun*, *Porcul*, *Beakea*, *Budic* şi *Văscanu*, iar *Luca* are de copii pe *Todosia*, *Lupe*, *Nastea*, şi *Lupa*.

Urmaşul *Anuşcăi* pare a fi *Stănilă*, care are de nepot pe copii lui Cristea: *Pă(un)*. *Trifan* şi *Neagşa*,

Urmează dar că în jumătatea întâia a secl. al XV-lea (1400—1450) proprietatea în Bogdăneşti a fost a bătrânului *Pojar*; în a doua jumătate a secl. al XV-lea, (1450—1500) proprietatea a curs pe 2 bătrâni, deşi erau 3 fraţi, Cristea cu Anuşca formând un bătrân. In secl. al XVI-lea spre 1536, proprietari în Bogdăneşti erau 13 persoane, din care cel mai bătrân era Stănilă, iar ceilalţi erau mai tineri, venind nepoţi lui Mihul Pojar.

In actele ulterioare din pachetul de acte vom da de urmaşii acestora din 1536.

52. Document din 7054, Iunie 9, Iaşi.

Sumar: Petru Vodă Rareş întăreşte obştiei răzeşilor în număr de peste 23 persoane proprietatea lor în satul Codreşti pe Bahlueţ.

Млстію бжіею мы Петръ воєвода. господарь земли Молдавскои. знаменито чинимъ иссим листом нашим..... ωже тоти исти || нніи наши слоуги Герасим и братіа его Давид и Некита и племенникове ихъ ωни и Драготъ и Калотъ и сестри ихъ Донѣ и Оуръта. дѣти

Жѫржи. и тиж пле || менникове иχ Ѧниоушка и сестри є(и) Ѣѫра и Драга. дѣти Иваноу. и тиж племеникове иχ Илѣ и Нѣгоул и Іwанѣш и сестри иχ Пегрита и Софроніа, дѣти. Белцини и тиж племенник иχъ || Тоадер Галицж и съ его братіами и съ его сестрами дѣти Фетици. и тиж племѧникове иχ Гаврил и сестра его Дрѫгана дѣти Станини. и тиж племенникове иχъ Мъ || ренка. и сестри ѥи Дѫшка. и Софіика и Костина дочка Ѧнѫшки. жловали есмы иχ wсобною нашею милостію. дали и потврѫдили есмы им wт нас ѫ нашеи земли || оу Молдавскои иχ правѫю wтнину и дѣдниноу и испривіле за марторію цо wни имают wт родителѣ господствами Стефана воевода. єдно село наимѣ Коудрецїи. на Бах || лоуцѣ. и съ мѣсто wт млина Бахлоуцѣ. како да есть им wт нас ѫрикь и съ въсем доходомь. имь и дѣтем иχъ равно. и оуноучатом иχъ. и прѣоуноучѣтом иχъ и праwврѣтом иχъ. . . . . а хотарь томоу вышєписанномоу селоу наимѣ Кодрецьмь || цо на Бахлоуцѣ и съ мѣсто wт млин на Бахлоуцѣ да ест wт оусиχ сторон постаромъ хотарѫ. . . . . а на то есть вѣра нашєго господст || ва вишєписаннаго мы Петра воєводы и вѣра прѣвзлюбленнихъ снwвъ господствамы Ілїаша и Стефана и Костантина. и вѣра боларъ нашихъ. вѣра пана Єремиа Хѫ || рѫ. вѣра пана Борчи двwрника. вѣра пана Петре Крѫка. вѣра пна Стоурзи и пана Мохили прѫкалабове Хотинскихъ. вѣра пана Хѫрѫ и пна Мирона || прѫкалабове Немецкихъ. вѣра пана Тѫмпи прѫкалаб Новоградского. вѣра пана Петри Картика портарѣ Соучавского. вѣра пана Юріа спатарѣ. вѣра пна || Дана вистерника. вѣра пана Хрѫ-

кора постелника. вѣра пана Хамзи. вѣра пана Ла-трашка чашника. вѣра пана Нѣгоула столника. вѣра пана || Плаѫа комиса. (Incheerea obișnuită).

. . . паноу Матіашоу логофѣтоу писати. писал. Ва-силіе Бѣздѣган ѕ Ісѣх. вато ѣзнд. мсца Юніа Θ днь,

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod, domn țării Moldaviei, știre facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căta sau cetindu-li-se o vor auzi, iată că aceste adevărate ale noastre slugi *Gherasim* și frații lui *David* și *Nekita* ficiorii lui *Dragoș*; și semințiile lor *One* și *Dragotă* și *Balotă* și surorile lor *Donea* și *Urăta*. copiii Jurjei; și iarăși semințeniile lor *Anușca* și surorile ei *Bura* și *Draga*, copii lui *Ivan*, și iarăși semințeniile lor *Ilea* și *Neagul* și *Ioaniș* și surorile lor *Negrita* și *Sofronia*, copii lui *Beldea*, și iarăși semințeniile lor *Toader Galița* și cu ai lui frați și cu ale lor surori, copii *Fetiței*, și iarăși semințeniile lor *Gavril* și sora lor *Drăgana*, copii *Stanei* și iarăși semințeniile lor *Mărenca* și surorile ei *Dușca* și *Sofiica* și *Costina*, fetele *Anușcăi*, miluitu-ne-am noi spre ei cu osebita noastră milă, am dat și am întărit înșine lor de la noi în a noastră țară în Moldova a lor dreaptă ocină și moșie din drese de mărturie ce au de la *părintele domniei mele Ștefan Vodă*, un sat anume *Codrești* pe Bahlueț și cu loc de moară în Bahlueț, ca să le fie și de la noi uric și cu toate veniturile lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și răstrănepoților lor și la tot neamul ce li se va alege mai deaproape nerușeit nici odănăoară în veaci.

Iar hotarul acelui mai sus scris sat anume *Codreştii*, ce-s pe Bahlueţ, şi cu loc de moară în Bahlueţ să le fie din toate părţile pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credinţa a noastrei domnii mai sus scrisă Noi *Petru voevod*, şi credinţa prea iubiţilor fii ai domniei mele *Iliaş* şi *Ştefan* şi *Costantin*, şi credinţa boerilor noştri, credinţa boerului *Efrem Huru*, credinţa borui *Borce dvornic*, credinţa boerului *Petre Crăcu*, credinţa boerului *Sturze* şi boerului *Mohilă* parcalabi de Hotin, credinţa boerului *Huru* şi a boerului *Miron* parcalabi de Neamţ, credinţa boerului *Tâmpa* parcalab de Novograd. credinţa boerului *Petre Vartic* portar Sucevei, credinţa boerului *Iurie* spatar, credinţa boerului *Dan* visternic; credinţa boerului *Hrăbor* postelnic, credinţa boerului *Hamza*, credinţa boerului *Patrăşcu* ceaşnic, credinţa boerului *Neagul* stolnic, credinţa boerului *Plaxa* comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri a mari şi a mici. Iar după a noastră viaţă cine va fi domn ţării noastre fie din copii noştri sau din neamul nostru sau şi pe ori-care altul îl va alege Dumnezeu să fie domn ţării noastre a Moldovei, acela să nu le strice a noastră danie şi milă, ci mai vîrtos să le-o întărească şi împuterească. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am la al nostru credincios boer *Măteiaş* logofăt să scrie şi a noastră pecete, să o lege de această a noastră carte. A scris *Vasilie Buzdugan* în Iaşi la anul 7054 luna Iunie 9 zile.

NOTE

1). Originalul pergament fără pecete, se află în grefa Curţei de apel din Iaşi. E bine păstrat. („Surete şi Izvoade» VII, 97).

2). *Nume de locuri*: Cudreştii şi Codreştii (Коудрєщїи. Кодрєщомь): forma aceasta de oscilare între *o* şi *u*, arată că pentru vorbitorii din 1546 era lupta între mănţinerea lui *o* neîntonat şi slăbirea lui în оу: Кwдрѕ, Кодрєскоу, Коудрєщїи.

3). *Obştia răzeşilor* Din înşirarea copărtaşilor la pământ în moşia Codreştii în anîi 1546, se vede că înaintaşii lor au fost aceştia: *Dragoş, Jurj, Ivan, Beldea. Fetiţa, Stana* şi *Anuşca.* Aceşti 7 fraţi au trăit cătră 1500. Fiecare din eî avînd copii, iar Fetiţa măritată cu un Galiţa mai mulţi de cât toţi ceilalţi; a urmat că încă din jumătatea întâia a secl. al XVI-lea găsim în Codreşti proprietatea împucătăţită între cel puţin 30 de coproprietari. toţi *veri* între ei (племенике). Proprietatea lor fiind indiviză Domnul li-o întăreşte la toţi în întreg satul şi în morile de pe Bahlueţ.

53. Document din 7058 Mart 12.

Sumar: Iliaş Vodă întăreşte lui Coste, Dragotă, Solomon, şi lui Coste Dodul cumpărătura ce au făcut pe preţ de 180 zloţi tătărăşti în satul Bobuleşti mai din jos de Popeşti, pe Vaslui, de la Toader ficiorul Dumşii Sulgerul nepot lui Sima Bolde cel bătrân.

Suret de pe ıspisoc sărbesc de la Iliaş Vodă din veleat 7058 Mart 12 pe Bobuleşti *la Vaslui, ce să chiamă acum Boldeştii.*

Facem înştiinţare precum au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri slugile noastre *Toader ficiorul Dumşii sulgerul nepot Sîmii Boldii* de nime silit nici asuprit şau vândut a sa dreaptă tă ocină şi moşie din al său dres ce au avut moşul lui *Sâma Bolde de la moşul domniei mele bătrânul Stefan Vodă* den a tria parte a satului den

Bobuleşti ce sânt pe din gios de Popeşti a şasa parte aceea au vînduto slugii noastre lui Coste şi rudenii lor Dragotă şi fratelui său lui Solomon. şi iarăşi rudeniei lor *Coste Dodul* drept 180 zloţi tătărăşti, cari bani eu dat toţi slugile noastre Coste şi Dragotă şi celelalte rudenii a lor. Solomon şi Coste Dodul în mânule lui Toader ficior *Dumşii* sulgerul (Думши) nepot Sămii Boldii, pentru aceea văzându a lor bună învoială şi plată deplin am dat şi am întărit pre ce de mai sus scrisă a şasa parte din a treia parte a satului din *Bobuleşti ce sînt pe din gios de Popeşti* ca să fie din tot hotarul din a treia parte a şesea parte, iar despre alte părţi după hotarul cel vechiu pe unde au umblat din vechiu. Pentru aceea credinţa domnii mele şi a preaiubiţilor fraţi ai domniei mele *Stefan şi Costantin* şi credinţa boerilor noştri d-lui *Gavril* vornicul şi *Petre Crăcă* şi d-lui *Movilă* şi *Hrăbăr* parcalabi de Hotin, d-lui *Hăra şi Neagul* parcalabi de Neamţ, şi d-lui *Eţcu* părcălabu de Cetatea nouă, şi d-lui *Sturza* portar de Suceava, dumnealui *Iurie* spatar şi dumnealui *Dan* visternic, şi dumnealui *Veveriţă* postelnic, dumnealui *Hamza* şi dumnealui *Patraşcu* paharnic, dumnealui *Plaxa* comis, şi credinţa tuturor boerilor noştri şi pentru întărire celor de mai sus scrise am poroncit cinstit şi credincios boiarului nostru dumnealui Mateiaş (*dres* Ilieş) vel logofăt, această carte şi pecete noastră pre dânsa să o lege.

Suretul acesta posleduindul cu ispisocul cel adevărat şi aflândul întocmai şi fără greşală adeverez cu a me iscălitură. 1803 Mai 27.

Polcovnicul Pavăl Debrici ot Mitropolie.

NOTE

1). In pachetele de acte a d-lui V. Miclescu, proprietar în Popeşti, Vaslui actualminte senator, se găseşte suretul uricului, a cărui original pergament lipseşte.

2). *Nume de locuri*: Bobuleşti, Popeşti.

3). *Sima Bolde*. Acesta trăeşte supt Ştefan cel Mare şi stăpânea încă din secl, al XV-lea mosia Bobuleştii. El avea însă de fraţi pe *Toma* şi *Neaga*, cum ne vorbeşte uricul din 7054 Maiu 27 (Uricar XVIII, 124). Tustrei fraţii mai stăpâneau o seliste pe Sarata, mai în sus de Şurdeşti unde au stat Nekita şi Paul.

Suretul nostru complectează uricul din 7054 Mai 27, căci *Toader* e fiul lui *Dumşa Bolde suljar*, şi are de fraţi pe *Arsip, Crăciun* şi *Măriica*.

54. Document din 7026, Dec. 26.

Sumar; Ştefan Vodă întăreşte schimbul ce Cozma Şerpe postelnicul a făcut cu Petru Pascu Hociung, parcalab dând moşiile Crăsteştii pe Călniş, şi Ilieşeştii pentru satul Oancăi pe Cracău şi mănăstirea Turbatului zis şi Brusturii. Apoi întăreşte dania ce Cozma Şarpe o face către mănăstirea Neamţului în aceste 2 sate şi alte odăjdii pentru pomenirea sufletului său.

Cu mila lui Dumnezeu Noi *Stefan Voevod* domn pământului Moldaviei facem ştire cu acest ispisoc al nostru. tuturor cari pe dânsul vor căuta, sau cetinduse îl vor auzi, precum au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri Moldoveni, credinciosul boerul nostru Dumnealui *Cozma Şarpe Postelnic* de nimene silit fiind, nici asuprit. şi au schimbat a sa dreaptă ocină şi cumpărătură dând a lui drept uric pe care au avut el de la născătorul domniei mele Bogdan Voevod, că au fost cumpărat el acea jumătate de sat anume *Crăsteştii* care este pe *Călniş* partea cea de sus. drept două sute două zeci galbeni tătărăşti, de la Sofiica fata lui Boldeş şi de la nepotul său de la Lazăr Groşiţa nepoţii lui Danciul Boldeş, din dresuri ce au avut Danciul Boldeş de mărturie de la moşul domniei mele Ştefan Voevod, iar dresuri ce au avut Danciul Boldeş

de la strămoşul domniii mele Alexandru Voevod, acele au ars; şi au schimbat acea jumătate de sat Crăsteştii care este pe Calniş partea cea din sus şi patru părţi satul din Ilieşeşti care au fost cumpărat dumnealui Cozma Şarpe Postelnicul, acele patru părţi din Ilieşeşti de la slugile noastre de la Gavril şi de la Romaşcu de la fiii Sorinii din dresuri ce au avut maica lor, Sor, de cumpărătură de la moşul Domnii mele Stefan Voevod, drept una sută două zeci galbeni tătăraşti cu credindioasa sluga noastră Petru ce au fost parcalab ficiorul Pascului Hăciung au dat credinciosului boerului nostru Cozmii Şarpe Postelnic a lui dreaptă ocina şi moşie din drepte a lui urice care au avut tatăl lui de cumpărătură de la moşul domniei mele Stefan Voevod de mărturie, iar dresuri ce au avut Onca de la strămoşul nostru de la Alexandru Voevod, *acele au perit când Turcii au venit cu războiul asupra pământului nostru, ce au fost* cumpărat acel sat unde au fost casăle Oncăi pe Cracău şi cu moară, în Cracău tătăl său Pascu Hăciung de la Maruşca fiica Oncăi şi o *mânăstire a Turbatului care se numeşte acum Brusturii* ce au fost cumpărat şi ace mănăstire tatăl său Pascu Hăciung de la Alexa şi de la Mihnea nepoţii Turbatului, din dresuri ce au avut ei de la strămoşul nostru Alexandru Voevod, drept două sute patru zeci galbeni tătăraşti, deci şi noi văzând a lor bună voinţă şi tocmală şi bun schimb, aşijdere am dat şi de la noi credinciosului boerului nostru Cozmii Şarpe postelnic, acel sat cu numele unde au fost casăle Oncăi pe Cracău şi cu moară în Cracău şi acea mânăstire a Turbatului care se numeşte acum Brusturii, ca să-i fie lui de la noi uric cu tot venitul neruşeit nici odănăoară în veci, iar hotarul acelui sat pe nume unde a fost casăle Oncăi pe Cracău şi cu moară în Cracău, şi acei mânăstiri a Turbatului care se

numește acum Brusturii să fie despre toate părțile după vechiul hotar pe unde din vechiu au stăpânit; și după aceia tot în aceiași zi au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, credinciosul boerul nostru dumnealui Cozma Șarpe postelnic si bine au voit cu a sa bună voință și cinstita și luminata inimă, și au dat pentru sănătatea și mântuirea sufletului său, Sft· Mânăstirii noastre Neamțului unde este hramul Înălțarea Domnului Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hrîstos, și unde este Egumen rugătorul nostru Popa Partenie, acel mai sus scris sat pe nume unde au fost casele Oncăi pe Cracău și cu moară în Cracău și mânăstirea Turbatului care se numește acum Brusturii și încă au dat un sfeșnic de șai-spre-zece măsuri de argint și o cadelniță de cinci măsuri tot de argint și un pahar de argint și cinci linguri de argint și un Epitrafil cusut cu fir și cu icoane și cu mărgăritare și canafurile cu aur și mărgăritar și alte veșminte podoabe bisericei de urșenic cu aur, și noi văzând a lui bună voe și danie care el au dat pentru sănătatea și mântuirea sufletului său, acele de sus toate scrise, satul și mânăstirea, și noi așijdere și de la noi am dat și am întărit Sft. Mânăstirei noastre Neamțului unde este hramul Înălțarea Domnului Dumnezeului și mântuitorului nostru Isus Hristos care să fie Sft. acei Mânăstirei noastre Neamțului, uric și cu tot venitul nerușuit nici odată în veci. Și iată tot în aceiași zi au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri rugătorul nostru popa Partenie Egumen și cu toți frații de la Mânăstirea Neamțului, așijderea de a lor bună voe, de nimeni siliți nici asupriți și s'au tocmit cu al nostru credincios boer Șarpe Postelnic cum și până când va sta sft· mânăstire și cine va fi egumen și frate în mânăstire în viața lor, și iar după viața lor și ei să aibă a sluji în tot postul Ador-

mirei născătoarei de Dumnezeu în toate zilele paraclis, sau până va fi viu al nostru credincios boer Cozma Șarpe Postelnic, și iar după viața lui și moarte cine va fi Egumen și toți frați la acea sfântă mânăstire și aceia să aibă a pomeni toate pomenirile câte trebuesc întâi într'un an și iar când i se va împlini anul lui să aibă ai face lui pomenirea, și iar de atunci înainte în toți anii să aibă a sluji parastas și colivă și a doua zi liturghie și colivă și la toți frații are să de adăogire; iar la aceasta este credința domniei mele celui mai sus scris Iw Stefan Voevod și credința preaiubitului *fratelui domniei mele Petru*, și credința tuturor boerilor noștri, și credința dumisale boerului *Isac*, credința dumisale *Petru dvornic*, credința dumisale *Șandra*, credința dumisale *Negrilă*, credința dumisale *Grincovici* și a dumisale *Tălabă* parcalabii Hotinului, credința dumisale *Coste* și a dumisale *Condri* a Neamțului, credința dumisale *Petrică* și a dumisali *Toader* parcalabii Novogradului, credința dumisali *Luca Arbure* portar Suceavei, credința dumisali *Hrană* spatar, credința dumisali *Irimia* visternic, credința dumisali *Sacuian* paharnic, și credința dumisali *Stârce* stolnic, credința dumisali *Caţelean* comis, și credința tuturor boerilor a mari și a mici. Iar după viața noastră cine va fi domn din copii noștri sau din neamul nostru sau iarăși ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie domn pământului nostru a Moldovei, acela să nu strămute a noastră danie și întăritură, ci mai vârtos să întărească ; iar cine va fi Egumen și frați întru acia mai sus numită mânăstirea Neamțului, acela așa să slujască și să facă pomenire credincios boerului nostru Cozma Șarpe Postelnicul, precum mai sus am zis, și iar cine se va ispiti a strămuta sau a nu împlini a lor tocmală, acela neertat să fie de Domnul nostru Isus Hristos și răspuns să dea înaintea înfricoșatului

județ Domnului Dumnezeului și mântuitorului nostru Isus Hristos; iar spre mai mare tărie și întăritură am poroncit credinciosului boerului nostru Totrușanul logofăt a scrie și a noastră pecete a spânzura la acest ispisoc al nostru.

NOTE

1), Suretul acesta face parte din actele moșiei Epureni, jud. Iași proprietatea d-lui G. A. Scorțescu, de la care l'am copiat din o frumoasă și completă condică de documente a moșiei. Originalul pergament se află în Arhiva Statului. (v. „Surete și Izvoade» IV, 206).

2). *Nume de persoane*: Cozma Șarpe postelnic, Petre parcalab fiul lui Pascul Haciung, Oncă, Danciul, Boldeș, Lazăr Groșiță.

3). *Nume de locuri*: Crăsteștii pe Călniș, Ilieșești, Brusturii.

55. Document din 7054. Iunie 2.

Sumar; Petru Vodă Rareș întărește lui kir Teodosie Episcopul Rădăuțului cumpărătura ce a făcut în satul Laslăoanii pe Cracău cu 400 zloți tătărăști de la Toader fost vameș în Suceava, ce și lui i-a fost cumpărătură de la Toader biv visternic.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod domn țării Moldovei, facem înștiințare, precum au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, sluga noastră *Toader fost Vameș în Suceava* de a lui bună voe de nimeni silit mici asupril și au vândut a sa dreaptă ocină din diresele de cumpărătură ce au avut el de la Domnia mea și bucata de loc din hotarul *Lăslăoanilor* ce este pe Cracău din partea de sus, ce au fost cumpărat el acea bucată de loc de mai sus zis, de la *Toader fost Vistier* și din

diresele de cumpărătură ce au avut el de la nepotul de frate al domniei mele tânărul Stefan Voevod, care a fost cumpărat Toader fost vistier acia bucată de loc de mai sus scrisă de la Petru Parcalabul. din direse ce au avut el de la părintele Domniei mele Stefan Voevod, de cumpărătură. aceia au vândut rugătorului nostru kir Teodosie Episcopul Rădăuțului, drept patru sute zloți tătărăști, și s'au sculat rugătorul nostru kir Teodosie Episcopul Rădăuților și au plătit tot pe deplin acei bani de mai sus scrișî 400 zloți tătărăști, în mânule celui de mai sus scris Toader fost vameș la Suceava, dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștri, Deci noi văzând a lor de bună voe învoială și tocmală și plată deplin, așijdere și de la noi am dat și am întărit pre acia de mai sus zisă bucată de loc din hotarul Lăslăoanilor ce este pe Cracău din partea de sus. ca să fie rugătorului nostru kir Teodosie Episcopul Rădăuțului de la noi uric și cu tot venitul neruşuit nici odată în veci. Și diresul ce au avut Toader fost vistier, de cumpărătură de la nepotul de frate al Domniei mele tânărul Stefan Voevod. și diresul de cumpărătură ce au avut Toader vameșul de la domnia mea, încă le au dat în mânule rugătorului nostru kir Teodosie Episcopul Rădăuțului. Iar hotarul acei bucăți de loc de mai sus scrisă ce este din hotarul Lăslăoanilor ce este pe Cracău din partea din sus, se începe din malul Cracăului de la o movilă săpată la o salcie însămnată și la o fântână rece, de acolo peste câmp până în marginea drumului la o movilă săpată, iar de acolo peste drum și peste câmp la un teiu plecat și însemnat, iar de acolo din marginea pădurei drept pădurea în sus. Deci până în vârful dealului atâta este tot hotarul acei bucăți de loc, și la aceasta este credința Domniei mele, de mai sus scris *Petru Voevod* și credința a prea iubiți fiilor

domniei mele *Iliaş* şi *Stefan* şi *Constantin* voevozi credinţa boerilor noştri dl *Huru* vornicu, şi dl. *Petre* portariu Sucevei şi dl. *Iurie* spatar, şi dl. *Dan* vistieru, şi dl, *Hrăbor* Postelnicul, şi dl. *Patraşcu* Paharnicul, şi dl. *Neagul* stolnicul, şi dl. *Plaxa* comis. Iar după a noastră viaţă, cine va fi domn ţării aceştia să nu strice a noastră danie şi întăritură, ci mai vârtos să dea şi să întărească de oarece îi este lui dreaptă cumpărătură pe a lui drepţi bani, iar pentru mai mare întăritură a celor de mai sus scrise, am poroncit cinstit şi credincios boerului nostru dumnealui *Mateiaş logofătul,* să scrie, şi a noastră pecete către această carte a noastră să-o lege.

NOTE

1). Suretul face parte din actele moşiei Epurenii, jud. Iaşi, propietatea d-lui Gh. A. Scorţescu, Originalul pergament aflător la Arhiva Statului (v. «Surete şi Izvoade» IV 208).

2). *Nume de persoane*: Toader biv vameş în Suceava, Toader biv vistier, Kir Theodosie Episcopul Rădăuţului.

3). *Nume de locuri*: Lăslăoanii pe Cracău.

56. Document din 7057, Hârlău.

Sumar: Iliaşi Vodă întăreşte împărţala în 5 părţi făcută în moşia Bosâncenii, între urmaşii lui Vasco Epure, de la care vine numele moşiei Epureni, ţinutul Iaşilor.

Iliaş Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldovei.

Adică au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boeri, sluga noastră *Jurja fiul lui Vasco Epure* şi Frăsina şi sora ei Marina fata Mariţei. aşijderile sluga noastră Vasco şi Fătul şi Andreica

ficiorii Magdalinei, aşijderile *Pacurar* şi cu surorile lui Odochia şi Maria şi Stana ficiorii Ilinei, şi de a lor bună voe s'au împărţit în de sine, dreapta ocină şi moşie şi din drese de întăritură ce au avut moşul lor ficiorul lui Gherman din drese ce au avut arse, cu mărturie ce au avut ficioru lui Gherman de la moşul domnii mele *cel mic* Alexandru Vodă, pe jumătate de sat de Bosâncesti partea din jos şi jumătate de hăleşteu şi s'au venit lui Jurju ficiorul lui Vasco Epure a cincea parte dintr'acea jumătate de sat şi din hăleşteu, însă partea din sus, Iar Frăsinei şi surorei ei Marinii fetelor Mariţei s'au venit lor dintr'acea jumătate de sat şi din heleşteu iarăşi a cincea parte iarăşi pe din jos de partea lui Jurje ficiorul lui Vasco Epure, iar slugii noastre lui Vasco singur lui s'au venit lui dintr'acea jumătate de sat şi din heleşteu a cincea parte iarăşi pe din jos de partea Frăsinei şi a Marinei fetelor Mariţei ; Iar slugilor noastre Fătului şi Andreicăi ficiorilor Magdalinei iarăşi s'au venit lor dintr'acea jumătate şi din heleşteu a cincea parte pe din jos de partea lei Vasco, şi iarăşi lui Pacurar şi surorilor lui Odochia şi Mariţei şi Stancăi ficiorilor Ileanei, aşijderea şi lor s'au venit dintr'acea jumătate de sat şi din heleşteu din Bosâncesti a cincia parte cu tot venitul, pe din jos de partea Fătului şi Andreicăi ca să fie şi de la noi şi alt nimene să nu se amestace înaintea acestei cărţi a noastre.

Hărlău 7057 (1549).

NOTE

Suretul face parte din actele Epurenilor d-lui G. A. Scorţescu. Originalul slavon e la Arhiva Statului (vezi «Surete şi Izvoade» IV, 209).

57. Document din 7063 April 24. Bărlad.

Sumar: Alexandru Voevod întăreşte lui Ion Creţul cumpărătura ce a făcut în satul Popeşti partea din sus şi cu heleştee cu 400 zloţi tătăraşti, de la Anuşca fiica lui Ştefu Nisporescul, moştenirea ei de la străbunul ei Nispuru ce trăise supt Alexandru cel Bun.

Милостію божіею ми Алеѯандръ воєвода. господарь земли Молдавскои. wже пріндоше прѣд нами и прѣд нашими болѣри || Анѣшка дочка Щефоула Ниспорескѣла. по еи доброю волею никим непоноужена. аниприслована и продала еи правал wтнина и дѧднина испривиліе wт || даніе цю имал дѣд еи Ниспоурѣ wт прѧдѧда нашего Алеѯандра воєвода. четвъртаа част село wт Попещи вишнаа част (и съ ставомъ) испривиліе за измѧноу. цю || имала Аноушка wт брата господетковмин младаго Стефана воєвода. на тота вишеписаннаа четвъртаа част село wт Попещи вишнл часть и съ ставомъ. та продала слоузи || нашемѣ Ивнѣ Крецоулѣ за четири сто злата татарскихъ. и wставшесѧ слѣга наш Іонь Крецоул та заплатил оуси исполна тоти вишеписаннїи пинѧзи || ѣ злат татарскиҳ оу роуки Аноушки прѧд нами и прѣд нашими болѣри. ино ми видавше иҳ доброю волю токмалѣ и полнаа заплатоу. а ми такождере есми | дали и потвръдили тота вишереченаа четврѣта част село wт Попещи вишнаа част и съ ставомъ. слѣзѧ нашемѣ Ивноу Крецѣлѣ како да ест емоу wт нас оурик || и съ въсемъ доходомъ емѣ и дѣтемъ его. и внѣчатомъ его. и правнѣчатомъ его. и праиврѣтомъ его и въсемъ родѣ его кто съ изберет наиближнїи непорѣшенно николиже на вѣки. || а хотар тои вишеписаина четвъртое част село wт Попещи вишнаа част. да ест wт въсего хотара четврѣтаа

част вишнаа част. а wт иншихъ сторони по старомоу ѵотарѣ по кѣда из вѣка wживали. Я на то ест вѣра нашего господства вишепнсаннаго ми Алеѯандра воевода и вѣра прѣкѣзлюблениѣ сїове господствѣми. и вѣра боларъ. вѣра пана Ндѣкаико дворника. вѣра пана Петри Крѣковича. вѣра пана Хѣра и пана Нѣгое прѣкалабове Хотинскиѣ. вѣра пана Iwна Данчѣловича и пана Кеисѧ прѣкалабове Немецкиѣ. вѣра пана Кѧверицѫ и пана Каскана прѣкалабове Новоградскиѣ. вѣра пана Дана портарѣ Сѣчавского. вѣра пана Шендрескоула спатарѧ. и вѣра пана Iwна Петричина кистѣрника. и вѣра пана Каскана Мовили постелника. вѣра пана Дѣмитрѹ чашника. вѣра пана Меделѣна столника и вѣра пана Плаѯа комиса. и вѣра вѣсѣ болѣр нашиѣ великиѣ и малиѣ. а по нашем животѣ кто бѣдет господарѣ нашеи земли Молдавскои. wт дѣтеи нашиѣ. или wт братїи нашиѣ или wт нашего рода. или пак боудкого изберет господѣ богъ господарем бити нашеи Молдавскои земли. тот би емѣ непорѣшил нашего даанїа и потвѣрѯденіе. алеби емѣ ѣтвѣрдил и ѣкрѣпил. занѣже есми емѣ дали и потвѣрдили. за цо соби кѣпили на свои правїи пинѣзи. а на болшею крѣпост и потвѣрѯденіе томѣ вѣсемѣ вишепнсанномѣ велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ Мовили логофѣтоу писати и нашѣ печат привѣсити ксемѣ листѣ нашемѣ.

Писал Яндроник Хамзокич ѣ Брѣлад вато ‡зѯг йца Яприл кд.

Traducere

Cu mila lui dumnezeu Noi Alexandru Voevod domn ţării Moldovii înştiinţare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căta sau o vor auzi cetindu-li-se, iată că au venit înaintea noastră şi înaintea alor noştri moldoveneşti boeri, *Anuşca* fata lui *Ştefu1 Nisporescul.* de a ei bună voe de nimeni silită nici asuprită şi a vândut a ei dreaptă ocină şi moşie din diresele de danie ce a avut bunul ei *Nispuru* de la răstrăbunul nostru Alexandru Voevod, a patra parte de sat din *Popeşti,* partea din sus şi cu heleştee, din diresele de schimb ce a avut *Anuşca de la fratele domniei mele tânărul Stefan Voevod,* pe acea de mai sus scrisă a patra parte de sat din *Popeşti* partea din sus şi cu heleştee aceale le.a vândut slugii noastre lui *Ion Creţulu* drept 400 zloţi tătărăşti, şi s'a sculat sluga noastră *Ion Creţul* şi a plătit toţi deplin aceşti mai sus scrişi bani 400 zloţi tătărăşti în mânule Anuşcăi înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boeri. Deci noi văzând a lor de bună voe tocmală şi deplin plată, şi noi aşijderea înşine am dat şi am întărit acea de mai sus zisă a patra parte de sat din Popeşti, partea din sus şi cu heleştee, slugii noastre lui Ion Creţul ca să-i fie lui de la noi uric şi cu toate veniturile lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi la tot neamul lui ce i se va alege mai de aproape neruşeit nici o dănăoară în veci. Iar hotarul acelei de mai sus scrise a patra parte de sat din Popeşti, partea din sus să-i fie din tot hotarul a patra parte, partea din sus, iar dinspre alte părţi după vechiul hotar pe unde din veac s'a umblat. Iar la aceasta este credinţa a noastrei domnii mai sus scrisă noi Alexandru Vodă şi cre-

dința preaiubiților fii ai domniei mele și credința boerilor noștri, credința boerului *Nădăbaicu* dvornic, credința boerului *Petre Crăcovici,* credința boerului *Hăra* și credința boerului *Neagre* pârcalabi de Hotin, credința boerului *Ion Danciulovici* și credința boerului *Veisa* parcalabi de Neamț, credința boerului *Veveriță* și a boerului *Vascan* parcalabi de Novograd, credința boerului *Dan* portar de Suceava, credința boerului *Șendrescul* spatar, și credința boerului *Ion Petricin* visternic și credința boerului *Vascan Movilă* postelnic, credința boerului *Dumitru* ceașnic, credința boerului *Medelean* stolnic, credința boerului *Plaxa* comisul, și credința tuturor boerilor noștri a mari și mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copii noștri sau din neamul nostru, sau ori care altul Dumnezeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldovei acela să nu strice a noastră danie, ci mai vârtos să o întărească și să împuterească pentru că și noi înșine am dat și am întărit ca unul ce a cumpărat cu ai săi drepți bani. Iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus, poroncit-am la al nostru credincios boer *Movilă logofătul* să scrie și a noastră pecete s'o lege de această a noastră carte.

A scris *Andronic Hamzovici,* în Bârlad la anul 7063. luna April 24.

NOTE

1). Originalul pergament se află în posesiunea d-nei dr. Alex. Bută, din Iași; neamul Butesc având moștenire de pe Ion Crețul. Are pecete atârnată cu șnur roș. Se cetește bine exerga: печать iw ѧлеѧандрѫ воєводѫ господар земли молдавскои (v· «Surete și Izvoade» VIII. 827.)

2). *Nume de persoane*: Anușca, Ștefu Nisporescu[1], Nispur, Ion Crețul.

3). *Nume de locuri*: Popești.

4). *Nispur* e cel întâi proprietar în Popești. Fiul său Ștefu Nisporescul, trăește supt Stefan cel Mare, iar Anușca trebue să fie fost bătrână de tot, în 1555 când vinde a patra parte din Popești. De Nispur s-a legat numele Nisporești, sat dispărut azi, și despre care voi aduce în urmă mai multe acte, din pachetul prea interesant ce ne-a fost încredințat dl. M. Vidrașcu, magistrat.

5). *Ion Creţvl.* Răposatul dr. A. Bută, de la care am copiat acest pergament mai păstrează o spiță a neamului Bută, făcută în 1821 Febr, 26, proprietari în satul Popești de la Neamț. Tot în această spiță ni se amintește că uricul de la Alexandru Vodă ar fi din 6922 Aug. 2, scris în Suceava și că s'ar referi la moșia Muntenii zlotași.

Iată cuprinsul spiței Bută.

A). 1. Nispur cel bătrân, proprietar în Popești către 1414. 2. Ștefu Nisporescul proprietar în Popești către 1500. 3. Anușca fiica Ștefului vinde Popeștii lui I. Creţul în 1555 cu 400 zloți.

B). 1. *Ion Creţul* are de fiiu pe *Platon Creţul.*

2. *Platon Creţul* are 2 fii: *Moisăi* și *Iosip.*

3. *Moisăi* are 4 copii: Mihăilă, Aniţa Argintoaea, Drăgae și Dumitrașco Ploșniță. Din acești 4 frați spiţa dă numai urmașii lui Dumitrașco ;Ploșniță, ceilalți ori fiind sterpi, ori că și-au vândut răzășiile.

4. *Dumitraşco Ploşniţă* are 4 copii: Aniţa, Safta, Joniță Ploșniță și Nastasia.

5. a). *Aniţa* naște pe *Obreja,* iar 6. *Obreja* pe Grigoraș și pe Tatar. 5. b) *Safta* naște pe Măriuța iar 6) *Măriuţa* pe Popa Ursaki, 5. c.) *Ioniţă Ploşniţă* naște pe Vasile și Ștefan ; 6. Vasile naște pe Nastasia; iar Stefan pe Iftimia. 5, d.) *Nastasia* naște pe Toader ; iar 6, *Toader* naște pe Smaranda.

Toți acești din urmă supt No. 6. ne sunt dați ca

trăitori în 1794 Mart 1. în spiţa veche a Ploşniţeştilor din Popeşti.

Trecând acum la celalat copil a lui *Platon,* la Iosip găsim aceşti urmaşi.

3. *Iosip* are pe Ion Bută.

4. *Ion Bută* are 4 copii: *Pavăl Bută* stărp, *Ion Bută, Ikim Bută,* şi *Toader Bută.*

Se vede că din aceşti 4 fraţi, numai Ion Bută are copii, ori că ceilalţi şi-au fost vândut răzăşia.

5. *Ion Bută* are 4 copii: *Sandul Bută, Lupul Bută Gheorghe Bută* şi *Ioana Oatu.*

6. a). *Sandu Bută* are pe Toader Bută. 6. b). *Lupul Bută* are pe Andrei, iar 7. *Andrei* are pe Neculai, 6. c). *Gheorghe Bută* are pe Stefan Bută şi pe Ion Bută. 7. *Stefan Bută* are pe *Ion Bută vel stolnic.* iar *Ion Bută* are pe Toader Bută. 6. d). *Ioana Oatu* are de fii pe Ion Oatu. 7. *Ion Oatu* are de fiu pe Neculai Oatu.

Şi cu aceşti urmaşi din *Iosip Creţu* ajungem către 1794 Mart 1, când spiţa tace de alţi urmaşi. Luându-ne după arătarile verbale ale d-rului A. Bută legăm pe bunul său Iordachi Bută de Ion Bută stolnic; şi am avea atunci.

7. Ion Bută Stolnic are pe Iordachi Bută.

8. Iordachi Bută are pe Gheorghi Bută.

9. Gheorghe Bută are pe Dr. A. Bută mort în 1904.

58. Document din 7058, April 1.

Sumar: Ilieş Vodă miluieşte pe Sas postelnicul cu un sat Giurgenii pe Bârlăzel, fost a lui Sabainov uşurelul, care l'a fost perdut peutru hicleuie contra lui Petru Vodă.

Cu mila lui Dumnezeu Noi *Ilieş Voevod* domnul ţării Moldaviei facem ştire cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta pe dânsa sau cetinduse o vor auzi precum această adevărată slugă a noastră credinciosul *Sas Postelnic* ne-au slujit nouă cu dreptate şi cu credinţă; drept aceia văzând noi a

lui cătră noi ce cu dreptate şi cu credinţă slujbă l'am miluit pre el cu deosebita noastră milă i-am dat şi i-am întărit lui de la noi în pământul nostru a Moldaviei un sat în ţinutul Vasluiului pe din susul *Bărlăzelului anume Giurgenii,* care acel sat ce este în ţinutul Vasluiului din susul Bărlăzelului anume Giurgenii au fost a *lui Sabainov Uşurelul şi al fratelui său Toader Pitar* şi au *căzut în fapte de vicleşug în vremea* căreia au rădicat ei împreună cu alţi necredincioşi o *tălhărie asupra calului părintelui Domniei mele Petru voevod acei de mai sus scris să fie slugii noastre* credinciosului Sas Postelnic de la noi uric cu tot venitul lui şi fiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi preastrănepoţilor lui, şi la tot neamul lui care se va alege mai de aproape nestrămutat nici odinioară în veci, iar hotarul acelui de mai sus arătat sat în ţinutul Vasluiului pe din susul Bărlăzelului anume Giurgenii să fie de pe toate părţile după hotarăle cele vechi pe unde au umblat din vechi, şi spre aceasta este credinţa a însuşi Domnii noastre de mai sus scris *noi Ilieş voevod* şi credinţa a preaiubiţilor *fraţii* Domniei mele *Stefan şi Constantin* şi credinţa tuturor boerilor noştri a Moldaviei a mari şi mici, iară după viaţa noastră cine va fi domn din fraţii noştri sau din fii noştri sau din neamul nostru sau ori pe cine va alege Dumnezeu să fie Domn pe pământul nostru a Moldaviei, acela să nu strice a lui danie şi întăritura noastră ci mai vârtos săi dea lui şi săi întărească de vreme ce şi noi iam dat lui şi iam întărit pentru a lui dreaptă şi cu credinţă slujbă şi pentru mai mare tărie şi întăritura tuturor acelor de mai sus scrise am poroncit credinciosului boerului nostru Dumisale (lipsă, nu se cunoaşte numele) ilogofătu să scrie şi pecetea noastră să o lege cătră această carte a noastră.

(talmăcit la 1799 Noembrie 12.)

NOTE

Suretul face parte din colecția de acte a domnului P. Cujbă, profesor în Iași. (v. «Surete și Izvoade» IV, 8).

59). Document din 7069 Iunie 20, Vaslui.

Sumar; Alexandru Vodă întărește vânzarea ce o fac Isaico și Candakia în Tunsești către Gavril, cu preț de 65 zloți tătărăști.

† Ѧлеѯандръ воєвода божію милостію господар земли Молдавскои. wже пріиде прѧд нами и прѣд нашими болѣри ‖ слоуга наш Исаико и сестра его Кандакіа никим непонождени аниприсиловани и продали свою правою ‖ wтнином и дѣднина. испривиліе кѫпежное цо имал wтцѣ ну Іwн Тоунсѧл wт дѣда господствами стараго Стєфа ‖ на воєводи. и испривиліе за мартурие wт Петра воєводи. wт четврѣтаа часть wт село wт Тоунсещи. та продали ‖ слѵзѣ нашемѵ Гаврилѵ wт там за ѯє злат татарскиѵ. и заплатил ѯси исполна тоти вишєписаниіи ‖ пинѣзи оу рѫк вишим. а ни да сѣ не оумишает прѣд сим листом нашим.. пис оу васлѫи влто ‡зѯѳ Іони к.

Господинъ казал. Стрѣча писал.

l. p. g.

Traducere

Alexandru voevod cu mila lui Dumnezeu domn țării Moldovei. Iată a venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri boeri | sluga noastră Isaico și sora lui Candakia, de nime siliți nici asupriți și au vândut a lor dreaptă | ocină și moșie din privile-

giile de cumpărătură ce au avut de la bunul domniei mele de la Stefan Voevod, și din dresele de *mărturie* de la Petru Voevod din a 4-a parte din sat din Tunsești, aceia a vândut'o slugii noastre lui Gavril de acolo, drept 65 zloți tătărăști; a plătit toți deplin acești mai sus scrișii bani în mâna celor de mai sus. Iar altul nime să nu se amestece înaintea acestei cărți a noastre.

Scris în Vaslui la anul 7069 Iunie 20.

Domnul a arătat.

Stărcea a scris.

NOTE

1). Originalul hârtie. comunicat de Pr. I. Antonovici, Bârlad. („Surete și Izvoade" IV, 62). cf. Doc. dat mai sus pag. 183,

2), *Ion Tunsul.* In doc. din 7054 Mart 23 se dau acești fii a lui Ion Tunsul. Stanciul, Lazăr, Gavril și Ilca: ei își scot de la Vodă uric pe satul lor Tunseștii, pretextând că la arderea satului li s'au ars și vechile urice. Petru Vodă le întărește stăpînirea.

După 15 ani vin alți 2 copii ai lui Ion Tunsul, Isaico și Candakia și vând partea lor—a patra parte din satul Tunseștii—cu 65 zloți tătărăști.

60. Document din 7005 Mart 11. Vasluiu.

Sumar: Stefan Vodă întărește împărțiala ce și-au făcut în moșia Harbuji pe Jigălia în 3 părți: o parte să ia Ghedeon Harbuz cu fratele său Fatu, altă parte să ia Ionașcu și Dragoș, și a treia parte să ia Andreica.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Vodă, domn țării Moldovei facem știre cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta spre dânsa sau vor auzi,

cetinduse, pentru aceste slugile noastre *Ghedeon Harbuz* și fratesău *Fătu* și nepoții lor *Ivașcu* și fratesău *Dragoș* și nepotul lor *Andreica*, slujindune noauă cu dreaptă credință. Deci noi văzând a lor cu dreaptă credință slujbă cătră noi, i-am miluit pre dânșii cu deosebita milă a noastră, le-am dat și le-am întărit lor întru al nostru pământ al Moldovii pre a lor dreaptă ocină, un sat pe *Jigălia anume Harbuzi unde a fost Bădioae* pe acela șat mai sus scris ca să le fie lor de la noi uric cu tot venitul. Dar să le fie lor acel sat pe Jigălia, anume, Harbuji, unde a fost Bădioae în trei părți: o parte dintru acel sat să fie lui Ghedeon și fratelui său Fătul- Iar a doua parte dintracelași sat să fie lui Ivașcu și frățânisău lui Dragoș. A treia parte dintracel sat să fie a lui Andreica, lor și ficiorilor lor și nepoților lor, strănepoților lor și a tot neamul lor ce șe va alege lor mai aproape nerușeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui mai sus scris sat ca să le fie lor dinspre alte părți prin hotarele vechi, pe unde din veac a umblat. și spre aceasta este credința domniei mele de mai sus scrisă. Noi Ștefan Vvodă, și credința preaiubiților fiilor domniei noastre *Bogdan și Vlad* și credința boerilor noștri, credința dumisali *Dumi*, credința dumisali *Boldur* dvornicul, credința dumisale *Hrăman*. credința dumisale *Stefu*l, credința dumisale *Dumii*, și a dumisale *Toader* de Hotin. credința dumisale *Irimia* de Neamț, credința dumisale *Șandre* de Cetatea Nouă, credința dumisale *Ciortorovski*, credința dumisale *Clin* spatarul, credința dumisale *Isac* visternicul, credința dumisale (*Duma*) postelnic, credința dumisale *Movilă* paharnic, (credința dumisale *Frunteș* stolnic) credința dumisale *Petrică* comis, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici.

Și după viața noastră cine va fi domn pămân-

tului nostru al Moldovei, din fiii noştri sau din neamul nostru, sau pe cine va alege Dumnezeu a fi domn pământului nostru să nu strâce dania şi întăritura noastră. ce mai vârtos să le dea şi să le întărească fiind că noi le-am dat şi le-am întărit pentru a lor slujbă pentru că iaste a lor dreaptă ocină şi pentru mai mare întărire şi întemeere la toate aceste mai sus scrise am poroncit la al nostru credincios boer *Tăutulu* logofăt ca să scrie şi a noastră pecete să o lege spre această carte a noastră.

A scris Alexa în Vaslui.

NOTE

1). Suretul se află în pachetul de acte a d-lui Caraivan, proprietar din Şuletea, stăpânul de azi a moşiei Harbuzi, în vecinătea Jigăliei (v. «Surete şi Izvoade» VIII, 825).

2). гдѣ был Бѣдиwаѣ=unde a fost Bădioae. Textul nu se mulţemeşte numai a spune că moşia Harbuzi vine pe Jigălia, ci mai arată că «*acolo a fost Bădioaea*» ar urma dar că primul proprietar a fost unul *Badea* Harbuz, a cărui femee trăind mult după el a rămas în amintirea urmaşilor ca *Bădioaea*.

Ghedeon Harbuz a avut alţi 2 fraţi, cari erau morţi în 1497, căci în acel timp ni se dau numai copii acelor fraţi: Ivaşco cu Dragoş, si Andreica.

61. Document din 6956 Sept. 15, Suceava.

Sumar: Petru Vodă întăreşte slugii sale lui Marco satul Pânceştii la obârşia Bârladului, şi o prisacă la gura Racovei, numită prisaca Feanţei.

† Мластїю бжїею мы Петрѫ воєвwд гсподрѫ земли Молдавскои. чинимъ знаменито. иссѣмѫ листом нашим вѫсѣмѫ кто нан оуздритѫ. нлї его ѕслышит чтѣчи. wже тот

исти || ныи слѹга наш вѣрныи паиъ Марко. слѹжилъ намъ право и вѣрно. тѣм мы видѣвши его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас. жаловали есмы его. ѿсобною || нашею мл-стію. и дали есми емѹ. оу нашеи земли ѹ Молдавскои. едно село. наимѣ Панчещи. на шверъшіе (Брѣл)ада. и една пасика. на ѹстие раковѣ. на || имѣ Фѣрцина пасика оу Каслуиского трѣгѹ хотари. и мѣсто млинѹ на ракове где имѣтъ любити. оу трѣговіиском хотари. тое да ест емоу ѹрик. и съ вѣсѣмъ до || ходом. и дѣтемъ его. и братиамъ его. и ѹноучатом его. и праоучѹчатомъ его. и праѹѹрѣтом его. и вѣсемѹ племеню его. кто бѹдет наи-ближиіи непо || рѹшено. николиже на вѣки а хотаръ томѹ селѹ. да ест по старомъ хотарю. кѹда из вѣка шживали. а на то ест вѣра гспдвами вышеписаннаго Петра воевод. || и вѣра бояръ нашихъ. вѣра пана Нѣгои логофета. вѣра пана Петра Хѹдича. вѣра пана Дѹмы Краевич дворника. вѣра пана Братѹла. вѣра пана Стан || чѹла. вѣра пана Кости Ѳрышескѹла. вѣра пана Ѳана Пынтеча. вѣра пана Дѹмы. и брата его пана Мирчи. вѣра пана Ивана Баичана. вѣра пана Ивана Мын || ѹла. вѣра пана Кости Йндроникович. вѣра пана Тадора Чорного. вѣра пана Давида столника. вѣра пана Тадора Каскович столника. вѣра пана || Никомана вѣра пана Ѳана портарѣ. вѣра пана Хринѣ спатарѣ. вѣра пана Данчѹла вистерника. вѣра пана Петра чашника. и вѣра вѣсѣхъ бояръ || нашихъ великихъ. и малыхъ. а по нашем животѣ кто бѹдетъ гспдръ нашеи земли шт дѣтеи нашихъ. илї шт братеи нашихъ. или шт нашего племене бѹд || кто кого бъ изберет быти. тот шобы имъ непорѹшил нашего даанил. але шобы имъ

потврѫдилъ и оукрѣпил. занѣж дали есми емъ за его || правѣю. и вѣрную слѫжбѣ. а на болшее потврѫжденіе томъ вѫсемъ вышеписанномъ. велѣли есми нашемъ вѣр-номъ. панъ Илiе логофетъ || писати и привѣсити нашъ печат ксему листъ нашемъ. пис Лѣка Граматик. оу Сеч(а)вѣ вѣ лѣто. ѯзцнѕ. мсца Сеп. еї.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod Domn ţării Moldaviei, facem ştire cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau vor auzi cetindu-li-se. Iată că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan *Marco* au slujit noao cu dreptate şi credinţă, pentru care şi noi văzând a lui dreaptă şi cu credinţă slujbă către noi, miluitune-am spre el, cu osebita noastră milă, şi am dat noi lui în a noastră ţară în Moldova, un sat anume Pănceştii la obârşia *Bârladului*, şi o prisacă la gura Racovei anume Prisaca Fearţii, în a Vasluiului târg hotare, şi loc de moară în Racova *unde îi va fi plăcerea*, în ale târgului hotare, acele să fie lui uric şi cu toate veniturile, şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui; şi răstrănepoţilor, şi la tot neamul ce-i va fi mai de aproape nerușeit nici odănăoară în veaci. Iar hotarul acelui sat să fie pe vechiul hotar, pe unde din veac a îmblat. Iar la aceasta este credinţa domniei mele Noi Petru Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa boerului *Neagoe* logofătul, credinţa boerului *Petru Hudici*, credinţa boerului *Duma Braevici* dvornic, credinţa jupânului *Bratul*, credinţa jupânului *Stanciul*, credinţa jupânului *Coste Orăşescul*, credinţa jupânului *Oană Păntece*, cre-

dința jupânului *Duma* și a fratelui său jupân *Mircea*, credința jupânului *Ivan Băicean*, credința jupânului *Ivan Mânzul*, credința jupânului *Coste Andronicovici*, credința jupânului *Tador Cerni* (Negrul), credința jupânului *David* stolnic, credința jupânului *Tador Vascovici* stolnic, credința jupânului *Nicoman*, credința jupânului *Oană* portar, credința jupânului *Hrinea* spatar, credința jupânului *Danciul* visternic, credința jupânului *Petre* ceașnic, și credința tuturor boiarilor nostri a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copii noștri sau din frații noștri sau din seminția noastră, fie pe ori care Dumnezeu îl va alege să fie, unul ca acela să nu-i strice a noastră danie, ci mai vîrtos să i-o întărească și să i-o împuterească, căci că însine i-am dat lui pentru a lui dreaptă și cu credință slujbă. Iar spre mai mare tărie a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am însine la al nostru credincios jupân *Ilie logofătul* să scrie și să lege a noastră pecete către această a noastră carte.

A scris *Luca gramatic* în Suceava la anul 6956 luna Septembrie 15.

NOTE

1). Originalul pergament fără pecete, proprietatea d-lui Hina magistrat Iași. Face parte din pachetul de acte a moșiei Vasluiului, dăruită în 1795 lui Costachi Ghica vel logofăt. Are 0.40 lat pe 0,2 0lung. („Surete și Izvoade XII, 7).

2), *Nume de persoane.* Marco.

3), *Nume de locuri.* Pâncești, prisaca Fearții.

4). оу Каслѧнского трѫгѣ хотари = = în ale târgului Vaslui hotare. Determinarea ce se face prisăcii Ferții (ѳ҃рцина пасѣка), că venea în gura Racovei (на ѹстие Ракокѣ),

şi că intra şi în hotarul târgului Vaslui, ne-arată că încă din secl. al XV lea domnii făceau donaţii şi de locuri din hotarele târgurilor.

5). *Surete.* De pe acest uric avem 2 traduceri, una din 1804 Sept. 7, şi alta din 1805 Iunie 11.

«Acest suret de pe uricul cel vechiu sârbesc sau scos de mine eu cucernicul între Diaconi. Miron Iorga diiaconul let 1804 Sept. 7".

«De pe Sîrbie pe limba Moldovenească am tălmăcit eu la anul 1805 Iunie 11. Polcovnicul Pavăl Debrici ot Mitropolie.

Primul traducător, Miron Iorga diaconul, nu ceteşte de loc *obârşia (lipsă)*; Pavăl Debrici însă cideşte *da* şi complectează *Coroda*, şi face chiar nota „să prepune că ar fi zis pe obârşia Corodului, că să cunoaşte numai да adică ar fi zis: «на wбржшїє корода». Noi am cetit *Bărlad* căci se zăreşte ..... ада. nu numai да, cum a văzut Debrici în 1805.

62. Document din 6939, Sept. 16, Argeş.

Sumar: Dan Vodă confirmă lui Stoica, Dumitru, Vâlcsan, Mihail, Petru şi Şişman stăpânirea în satele Ciurileşti. Amarul, Dâmbova, Turcineşti, şi jumătate din Balomireşti, pe care le scuteşte de toate dările.

† Йзъ иже въ хса ба благовѣрныи и благочстивыи и хсолюбивыи w Дан || великыи воєвода и гснь мластїж вжїж и вжїєм дарованіем wбл(а)дажщимі. и || гсвмжщимі въ всеи земи Vггровлахїнскои и запланнискым амлашоу и фа || грашv херцег. благопроизволи гсвами своим благым произволеніем чстым. и || свѣтлим срдцем. и даровах сжи благowбразныи и прѣкпочтании над вѣсѣкми || чести даров на стожи хрисовvл слвгам гсвми Стоикѣ и Дvмитрv и Елъ=

‖ ксану. и Михаи)лъ и Петру и Шишману. тако да им ест села Чюрилещи и Ямарул и джмбо‖ва и Турчинещи и пол Каломиреци въ очинъ и щхаб тѣм и дѣцам их. вну‖четом и прѣвнучетом их. почѧвше щ щвчіеговам щ свиніеговам щ пчеларства. щ кжб‖ларства. щ винарства. щ дижми щ глобж щ сѣнокоса щ повоза щ подводж‖и щ иних слѹжбах и поданих великыхже и малых. щ тѣх вѣсѣх да им ест въ щхабж и да их‖не смѣет бантуват ни сѧдец ни глобник ни бирчи ниже щт них слугах и работник‖гевми посилаемих по слѹжбах и работах гевми. и позабавивше тѣм или тѣх‖людіем то таковыи имат пріжт велико зло и щргіж щ гевми. како прѣстѧпник‖и прѣшлушник и посрамител и нѣвѣрник (сіемѹ) хрисовулу гевми. Щбачеж‖и по смрѣти гевми кщг изберет гъ бъ (бити гспрь) влашкои земи а аще почьтет‖и утвръдит сын хрисовѹлъ гевми и тщг гъ въ да почьтет и ѹтвръ‖дит въ гевѣ его аще ли разорит и поперет и тщг гъ бгъ да разорит. и да у‖віет зде и въ бѧдщіим вѣцѣ и ѹчастіе да имат съ юдж и съ арїж и съ‖щнѣми рекшїими і юдее иже рекошѧ на хса ба спас ншго кръв‖его на них и на чѧда их. такоже ест и бѧдет въ вѣкы амин. И свѣдтел жупан‖Баде дворник. жѹпан Сарандино лщгдет. Конко. Калѣ паҳарникь. Не‖гриl спат‖(а)рь. Станъ столник. Стоика комис исписасѧ въ Йргыш мсца септ. | sї днь клѣт ‡ѕцлд индї д.

Traducere

† Eu carele întru Cristos D-zeu, bine credinciosul şi piosul şi iubitorul de Cristos Io Dan marele

Voevod şi Domn, cu mila lui D-nezeu şi prin dăruire Dumnezeească stăpânind şi domnind toată ţara Românească şi Transalpină, Duce al Amlaşului şi Făgăraşului, a bine voit Domnia mea cu a sa bună voinţă cu inimă curată şi luminată şi am dăruit acest prea frumos şi prea onorat peste toate cinstitele daruri. Crisovul de faţă slugilor domniei mele *Stoica* şi *Dumitru* şi *Vlâcsan* şi *Mihail* şi *Petru* şi *Şişman*, ca să le fie satele Ciurileştii şi Amarul şi Dâmbova şi Turcineşti şi jumătate Balomireşti, moşie şi ohabă lor şi fiilor lor, nepoţilor şi strănepolor, începând de la vama de oae, de vama de porci, de albinărit, de găletărit, de vinărit, de dijme, de gloabă, de cosit de fân, de cărat, de olace (podvoadă) şi de alte slujbe şi dări mari şi mici, şi toate acestea să le fie lor ohabă şi să nu cuteze a-i bântui, nici judeţ, nici globaş, nici birari, nici de către alte slugi şi slujbaşi ai domniei mele trimişi după slujbele şi trebile domniei mele; şi acela care va bântui pe unii sau pe alţii din aceşti oameni acela va primi mare rău şi urgie de la Domnia mea, ca un călcător şi neascultător şi batjocoritor şi necredincios acestui crisov al Domniei mele. Încă şi după moartea Domniei mele pe cine va alege Domnul D-zeu a fi domn în ţara Românească şi dacă va cinsti şi va întări acest crisov al domniei mele, pe acela Domnul D-zeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui, dacă însă îl va strica şi va călca şi pe acela să-l strice şi să-l piarză aici şi în veacul viitor şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu alţii cari strigau şi Iudei cari strigau împotriva lui Cristos

---

1) Arh. Statului, M-re Tismana. No. 365 între actele istorice.

2) Monograma cu chinovar. Pecetea suspendată, căzută. Nu e semnătura Domnului.

3) Documentele munteneşti, ce dăm mai jos, ne au fost împărtăşite personal de dl. A. Stefulescu, cunoscutul slavist, şi fac parte din prea bogata şi interesanta sa colecţie de acte istorice cu referinţă la vechiul şi istoricul judeţ al Gorjului, din care d-sa şi-a făcut o specialitate lăudabilă.

D-zeu, Mântuitorul nostru, precum este şi va fi în veci, amin. Şi marturii sunt: jupân *Badea* Vornic, jupân *Sarandino* logofăt, *Coico*, *Balea* paharnic, *Negrilă* spatar, *Stan* stolnic. *Stoica* comis. S'a scris în Argeş luna Sept. 16 zile. în anul 6939. ind. 9.

63. Document din 6976, Maiu. 18, Bucureşti.

Sumar: Radu Vodă cel Frumos confirmă lui Dîlban şi fiilor lui stăpânire peste jumătate din muntele Andrian, cumpărat de la Jitiian cu 330 aspri.

† Мастiѡм кѫiѡм Iѡ Радꙋлъ воєвода и гснь вѫсеи земли Ꙋгро-Влахiнскои || снъ великога Влад воєводѣ. дават гсвми сiє повелѣнiє Длъбанꙋ съ снвимꙋ || тако да мꙋ єст планина ѿ андрiан пол. понеж покꙋпи ѿт жiтiан за тл. аспри и гсвꙋми кон. Єгда ради да мꙋ єст || въ ѻчинꙋ и къ ѻхакꙋ и ни ѿт ког(о)жде непотъкновено по реч гсвꙋми. Свѣдтелiє жꙋпан Нѣг(вл) дворник и жꙋпан Дꙋка и жꙋпан Драг(о)мир || ꙋдрищев и жꙋпан Казан лѡгѳет. братꙋл спатар. Дѣтко стольник. и Влад вистерник | Кинтило пах(арник). Мирча комис. Лацко писах мам ні ꙋ град Кꙋкꙋрещ || влѣт ‡зцоз.

† Iѡ Радꙋл воєвода мастiм Кжiм гснь.

Traducerea

Cu mila lui D-zeu, Io Radul Voevod şi domn a toată Ţara Românească, fiul marelui Vlad Voevod, dă Domnia Mea această poronca lui Dîlban cu fiii săi, pentru ca să-i fie munte din Andrian jumătate, pentru că l-a cumpărat de la Jitian cu 330

aspri şi Domniei Mele a dat un cal. Pentru aceasta să-i fie moşie şi ohabă şi de către nimeni neclătită. după zisa domniei mele. Marturii; jupân Neagul vornic, şi jupân Duca şi jupân Dragomir al lui Udrişte şi jupân Cazan Logofăt. Bratul spatar, Deatco Stolnic şi Vlad Visternic. Vintilă paharnic, Mircea comis. Laţco a scris 18 Maiu în oraşul Bucureşti în anul 6976.

† Io Radul Voevod Cu mila lui D-zeu domn.

64. Doucment din 6978. Iulie 28. Didrih.

Sumar: Radu Vodă confirmă M-rii Tismana stăpânire peste munţii Boul, Osle, Parâng şi Sorbele, îndatorind pe cei ce vor îmbla pe acei munţi să plătească călugărilor cele cuvenite după legea ţării.

† Іѡ Радꙋл воивода и гснь вѣсои земли Оуггро-Блахїискои снь Блад великааго воевода | дават гсвми сїе повелѣніе гсвми егꙋмену тисменскомѹ и вѣсѣм братиам ѩже ѡ хсѣ | ѩко да им ест тѣх стари планиин манастирски наиме паржигвл и ѿслѣ и Горбеле | и Боꙋл. ѩко да иχ никто не смѣет бантувати над тиѩми планинами ни болѣрин | ни кнез ни сиромаχ. а ни да χодит манастирски добитѫк вѣ слѡбодно. понеж кто иχ би | позабавит тои члкѣ имат патити велико зло и wргіѣ ѿ гсвми. И пакн кои χтет | χодити ѿ χоране по тех планинами манастирски wн да плащают. калугером цо ест | закои влашки по реч гсвми. ино да иѣст. пис вѣ дидраχ юл. кй влѣт ‡ѕцон.

Traducere.

Io Radul Voevod şi domn a toată ţara Românească fiul lui Vlad marele Voevod. dă Domnia

1) Astăzi nu se mai aude numele de *Andrian*. Numele muntelui *Dîlban* din plaiul Novaci vine de la boerul *Dîlban*. (Revista Jiul (1895), No. 3 şi 10.)

mea această poroncă a domniei mele egumenului de la Tismana și tuturor fraților cei întru Cristos pentru ca să le fie acei bătrâni munți mănăstirești anume: Părângul, și Oslea și Sorbele și Boul, ca nimeni să nu îndrăznească a-i bântui pentru acei munți, nici boier, nici moșnean, nici sărman, ci să umble dobitoacele mănăstirești în libertate, pentru că cine i-ar zădărnici, acel om va avea să pată mare rău și urgie de la domnia mea. Și iar cari ar voi dintre locuitorii țării să umble pe acei munți, să plătească călugărilor ce este legea țării Românești după zisa domniei mele; altfel să nu fie. S'a scris în Dridu Iulie 28 în anul 6978.

Arh. Stat. Tismana, pach. 69 doc. 1, Monograma cu cerneală roșie Pecetea căzută. Nu este semnătura proprie a Domnului.

65. Document din 6991 Iunie 5. Târgoviște.

Sumar: Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Mihail cu fiii săi, cum și unui nepot al acestuia cu fiii săi stăpânire în Topești.

† Мастїѡмь бжїѡмь їѡ Блад воивода и гснь вѣсеи земли Оуггрѡ-Блахискои снь | Блада великаго вои(во)да. дават гсвми сне повелѣніе гсвми слв | гми гсвми михаилъ сь сновис и анєѱею михаиловь (rupt) сь снвис.ꙗко || да им сѫт Топешии кои тисмена понеж их покѵпише ѿ манѣ бивши | сголник снь барбѵлов за ‡ат асири и гсвѵми дадѡше кон | тог радї им дадѡх и гсвми ꙗко да им ест вѫ ѡчинѫ и вѫ ѡхабѫ и ні | ѿкогож непотькновено по рєч гсвми тѣм идецам им и вн8-четом им | и прѣвнучетом и варе комѵ сецет ѿ них съмрость прилучит. а прѫда | ликѫ вѫ них да нест. а нуда ест ѡставшим. и сведетелне жупан | Драгомир манев. жѵпан Нѣгое борчев. жѵпан Драгич бивши двор-

ник | жупан Кинтилѫ Флорескѹл. жупан Кръстиан дворник жупан | Стаико логофет. Манѣ вистиар. Данчюла столник Хръгота | пехарник. Станчюл комис. Дѣдюл спатарѫ. и азъ чѣвкѹц гра | матик исписахъ въ трѫговищи мс. юн, є днь вл҃т ҂Sцча.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Io Vlad Voevod și domn a toată Țara Românească fiul lui Vlad marele Voevod dă Domnia Mea această poroncă a domniei mele slugilor domniei mele *Mihail* cu fii săi și nepotului lui *Mihail* (rupt) cu fii săi. pentru că să le fie Topești, lângă Tismana, pentru că i-au cumpărat de la *Manea* fost stolnic fiul lui *Barbul* cu 1300 aspri și domniei mele au dat calul; pentru aceia le-am dat și domnia mea ca să le fie moșie și ohabă și de către nimeni nezăticnita după zisa domniei mele, lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor, și vericărui dintre ei s'ar întîmpla moarte, moșia să nu se vânză, ci să fie celor rămași. Și mărturii: jupân *Dragomir al Manei*, jupân *Neagoe al Borcei*, jupân *Drăghici* fost vornic. jupân *Vintilă Florescul*, jupân *Cârstea* vornic, jupân *Staico* logofăt *Manea* vistier, *Danciul* stolnic, *Hărgot* paharnic, *Stanciul* comis, *Dediul* spatar și eu *Ceucuț* gramatic am scris în Târgoviște, luna Iunie 5 zile în anul 6992/1

Arh. Stat. M-rea Tismana, pach. 2 doc. 1. Monograma cu roșu Pecetea mijlocie aplicată în față, căzută. Nu este semnătura proprie a Domnului.

66. Document din 6992 Apr. 24, Târgoviște.

Sumar: Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Ivul cu fiii săi, lui Arcă cu soru-sa Elena stăpânire în Ciocadia, Topșa, jumătate Poiane, munții Părăginosul, Plăcicoaia și jumătate din muntele Poiana-Muerii, moșii de moștenire, cari azi se află în plasa Novaci.

† Мластиѡмь вжіѡмь Іѡ Клад воєвода и гсднь вьсеи земли ѡүгровлахискоѥ снь Клад вели | каго воєвода дават гсдѣми сиѥ повелѣніѥ гсдѣми слүг гсдѣми Ивѣл съ синовиму | и Йрка снь Йрков. и сестра Йрков Єлена тако да имь ест чокадѣ сва. и Тѡпша сваχ | и поіана половина. и планине наиме пьрьцинош и пльчиконе и пол ѿ планине женѡм. понеж имь сѫт ѡчину и въ ѡхака. стари и дедине. Єго радї имь дадоχ и гсдѣми тако | да имь въ ѡчину и въ ѡхакъ и ни ѿт когож непотикновени по реч гсдѣми. пис | у Трговиціе април кд вл'кт ±Sцчє. исправник Дүмитрү гнз | давець.

Traducere

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad Voevod și Domn a toată Țara Românească fiul lui Vlad marele Voevod, dă Domnia Mea această poroncă a Domniei Mele slugii Domniei mele Ivul cu fiii săi, și lui Arcă fiul lui Arcă și surorii lui Arcă, Elena pentru ca să le fie lor Ciocadia toată și Topșa toată și Poiana jumătate și munții anume Părăginoșii și Plăcicoaia și jumătate din muntele Muerii (Poiana-Muerii) pentru că le sînt moșii bătrîne și drepte.

Drept aceasta le-am dat și Domnia Mea ca să le fie moșie și ohabă și de către nimeni neclătită după cuvîntul Domniei mele. Scris în Târgoviște, Aprîl 25, în anul 6992 Ispravnic Dumitru Ghizdaveț.

67. Document din 6993, Apr. 5. Târgoviște.

Sumar; Vlad Vodă Calugărul confirmă lui Danciul, lui Marco, și lui Lațco cu fiii lor stăpânire asupra satului Iași cumpărat de la Șișman din Curte cu 35 fiorini și un caftan de postav.

† Мастїѡмъ вжїѡмъ Іѡ Блдъ воивода и гснь вьсеи земли Оугровлахїискои снь великааго Блада воєводѣ | давать гсвми сїѣ повелѣнїѣ гсвми слугам гсвми Данчюлъ съ снови мѵ. и брат мѵ Марко съ снови мѳ | и Лацко съ снови мѳ. ꙗко да им ест Їаши вьси. понеж иχ покѳнише ѿ шѳшман ѿ кѳрте за ле флор. | угрски и за-а-кафтан ѿ рѳтице. и гсвми прости кон. сего радї им дадоχ и гсвми ꙗко | да им ест вь ѡчинѳ вь ѡхабѫ. и варе комѵ се ѿ них прилѳчит прежде съмрти. Ѧ ѡчина да ест | ѡставшим а пьрдалика вь них да нѣст и ни ѿ когож непотъкновено по реч гсвми. Сведетелїе | жѳпан Драгомир Оудрице. жѳпан Нѣгое Борчев. жѳпан Драгич стоиквь. жѳпан Дѳмитрь Гиздавец | жѳпан Крстїан дворник жѳпан Станко логофет. Станчюл кистигар. Кладислав спатар. Хьргота | пеχарник. Данчюл столник. Ялвь комїс. Колцѣ постелник . Язь преда писаχ ѕ Търговищ. аїі. ѳ | клѣт ‡Ѕцчг.

Traducere

Cu mila lui D-zeu. Io Vlad Voevod și Domn a toată Țara Românească, fiul marelui Vlad Voevod, dă Domnia Mea aceasta poruncă a Domniei Mele slugilor Domniei mele, Danciul cu feciorii săi și fratelui său Marco cu feciorii săi și lui Lațco cu feciorii săi ca să le fie lor *Iașii* toți, pentru că ei

i-au cumpărat de la Şuşman din Curte cu 35 fiorini ungureşti şi cu un caftan de postav, iar Domnia Mea le-a iertat darea de cal. Drept aceasta le am dat Domnia mea ca să le fie moşie şi ohabă şi ori-cărui dintre ei s'ar întâmpla moarte mai întâi, moşia însă să fie celor rămaşi, şi între dînşii vînzător (de moşie) să nu fie şi de către nimeni neclătită după zisa domniei mele. Marturi : jupân Dragomir Udrişte. jupân Neagoe al Borcei, jupân Drăghici al Stoicăi, jupân Dumitru Ghizdaveţ, jupân Cristian vornic, jupân Staico logofăt, Stanciul vistier, Vladislav spătar, Hîrgot Păharnic, Danciul stolnic, Albu comis, Colţea postelnic. Eu Preda am scris în Tîrgovişte, April 5, anul 6993.

68. Document din 6994. Iunie 30. Bucureşti.

Sumar: Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Roman cu fiii. lui Jitian cu fraţii şi verii lor, stăpânire asupra satelor Romaneşti. Balomireşti, Budieni, Izvoarele, Crasna, Giosani (Cojani), Albeni, Prigoria şi Răzlăul precum şi Jupineşti peste partea lui Nicula al Blidei.

† Мластиѡм вжіѡм Іѡ Блад Воивода и гснь вѣсеи земли Оугровлахіискои снь Блад вели | каго воиводе. дакат гсвми сіе повеленіе гсвми волѣром гсвми. жѕпанѕ Ро= | маиѕ сѣ снвим его Дан и Дѣтко и Шеркан и дрѕги снки. аще им даст бь. и жѕпа | нѕ Житиѧнѕ сѣ братиѧм его Пѣтрѕ и Клѧкѕлѧ и Блад и Радꙋлѧ и сѣ снвимѧ | его. и братичед им Ялкѕл. и Крѧчюн и Стан= чюл. и сѣ снвим его. ѧко да им ест | Ромѧнещи. на жи= лю вѣси и баломирещи вѣси. и вздѣкни вѣси и изво | рele. и красна и ꙗсани (?) и ѕ жѕпѧнещи каре колко ест дел пикѕле кандек и алкѣкни на цилорѣ вѣси. и прін= горіа. и ржзле | ѕлѧ кѹс. понеже им сѧт тои вѣсе wчине

дѣдине. тог ради им дадѣ | и гевми да им ест въ вчинѫ и въ wхабѫ тем и децам им и wвнѫче ; том. и прew. кнѵчетом и комѵ се ѿ них прѣжде сѫмрѫт (прилѵчит). а вчинѵ да | ест ѡставшим. а въ них прѫдалика да нѣст' и ни ѿ когоже не | потъкновено по реч гевми. нс. Книтинѫ келик дворник писах | въ настолни град Кѵкѵреци мсца іюн. л. днь кѣкт ѣѫчд.

Іw Клад коекода мастіѫ бжіѫ гснь.

Traducere

Cu mila lui D-zeu, Io Vlad Voevod și domn a toată țara Românească, fiul marelui Vlad Voevod, dă domnia mea această poroncă a domniei mele lui jupân Roman cu fiii săi Dan și Deatcu și Șerban și alți fii, care îi va dărui Dumnezeu ; și lui jupân Jiliian cu frații săi Pătru și Vîlcu și Vlad și Radul și cu fiii săi și cu verii săi Albul și Crăciun și Stanciul și cu fiii săi ca să le fie lor Românești pe Jiu toți și Balomirești toți și Budeanii toți și Izvoarele și Crasna toată și Giosani (Cojanii) și în Jupânești ori câtă este partea lui Nicula al Blidei și Albenii pe Gilortu toți și Prigoria și Răzleul tot, pentru că sînt ale lor toate aceste moșii de moștenire.

Drept aceea le-am dat și domnia mea ca să le fie moșie și ohabă lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și ori-cărui din ei (s'ar prileji) mai întâi moarle, moșia să fie celor rămași și între ei să nu fie vînzători (de moșie) și către nimeni neclătită după zisa domniei mele. Ispravnic Vintilă marele Vornic, am scris în orașul de reședință București, luna Iunie 30 zile anul 6994.

Io Vlad Voevod cu mila lui D-zeu Domn.

Balomireștii, Izvoarele nu mai există. Răzlăul este poate mahalaua Răzleul din Jupănești. Izvoarele nu trebuesc confundate cu Izvoarele din plasa Jiului.

69. Document din 6996 Noemb. 27. București.

Sumar: Vlad Vodă Călugărul întărește lui Ștefan cu fiii săi și lui Ion cu fratele său Neagul și cu fiii lor stăpânire peste jumătate parte din Lelești și din muntele Coarnele, cumpărătură de la Procopie cu 2 cai primiți în 600 aspri.

† Мастїѡмъ вжїѡмъ Іѡ Клад воивода и гснк вѣсеи земли wуггроклахїнскои снк | великааго Клад Воиводе, дакат гсвми сне повелѣнїнѣ гсвми Щефанъ | съ сновиси, и Иѡнъ и съ кратү мъ Нкгвлъ съ снови им, іако да им ест ѿ Лкленци | зми дел, и ѿт планинъ цю се зовет кѡрнеле такождере зми дел | понеже покѣпише ѿ Прекопие за дка конѣ добри ѿ-х-аспри | али да ест Щефан сам съ сновиси над полокинъ, ѿ wчинъ цю сѣккѣпили | а Иѡн и съ кратѣси Нкгвлъ да сѣ над дрвгѣ полокинъ, и гсвми дадоү един кон добрѣ ѿ-т-аспрї, сего ради им дадоү и гсвми іако да им ест | къ wчинѣ и къ wүакѣ ними и сноком иү и кнѣчетом и прѣкнѣчетом | и къ ниү пржданика да нкст докле се ке наитти ѿ ниү до единъ дѫцер ! да им ест ни ѿ когоже непотъкновено по wрнзмъ гсвми. Скѣдтелне | жѣпан Драгомир манек. жѣпан Нкгое корчек. жѣпан Драгич Стоикек ! жѣпан Прѣкѣл великн дворник. жѣпан Станко логодет. Данчюл столник | Колцѣк пехарник. Клждислак спатар. Станко кнстиар. Лавѣ комис Нкг и родѣк постелници. И азъ граматик Радулъ еже писах къ столни град Кѣкѣ | рецї мсца поевріа-кз-днъ кѣкт ‡ѕцчѕ.

Іѡ Клад Воєвода Мастїѣ вжіѣ гснь.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad Voevod și domn a toată Țara Românească fiul marelui Vlad Voevod, dă domnia mea această poroncă a domniei mele lui Ștefan cu fiii săi și lui Ion și cu fratele său Neagul cu fiii lor ca să le fie lor din Leleşti a şeptea parte și din muntele ce se chiamă Coarnele asemenea a șeplea parte, pentru că au cumpărat-o de la Precopie cu 2 cai buni de 600 aspri. Insă să fie Ştefan singur cu fiii săi peste jumătate din moșia ce a cumpărat, Iar Ion și cu fratele său Neagul să fie peste cea-l-altă jumătate și domniei mele au dat un cal bun de 300 aspri. Pentru aceasta le-am dat și Domnia mea ca să le fie moșie și de hrană. lor, și fiilor și nepoților și strănepoților, și între ei vânzător (de moșie) să nu fie, până nu va avea vre unul dintr'înși fată, [1]) să le fie de către nimeni neclătită după poronca domniei mele. Mărturii; jupân Dragomir al Manei. jupân Neagoe al Borcei, jupân Drăghici al Stoicăi. jupân Pîrvul marele Vornic, jupân Staico Logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Vladislav Spatar Staico vistier, Albu comis, Neagu și Rodea postelnici, Și eu gramatic Radul, care am scris în orașul de reședință București, luna Noembre 27 zile în anul 6996.

Io Vlad Voevod cu mila lui D-zeu, Domn.

70. Document din 6998, Iulie 26. București.

Sumar: Vlad Voevod Călugărul întărește slugii sale de casa. jupân Lațco cu nepoții lui satul Ohaba și Petrenii pe jumătate, Topeștii luați în schimb pentru Mihailești, și cumpărați cu 1300 aspri de la Manea Barbul. Leagă dania cu mare blestem.

† Ѩ хѵ̀ ва благов'крнн и благочстїзи и хрстолюбивн и самодржавнн їѡ Влад Воєвода и гснъ снъ великаго Влд Во

1) Literal. „până când se va găsi la vr'unul dintr'înșii fata."

никоде мастiѡм ‖ кжiѡм и кжiем дарованiем wбладжрѣми и
гсвжцѣми кѫсеж землеж wутрwклаѫйскож епреж и запланин-
ским странам. Аплашоу ‖ и Фаграноу ҳерцег. благопроизволи
гсвми своим благим произволенiем чстим и свѣтаим
срдцем гсвми и дарова ҳ си и кѫсечстии и благоѡбразни
‖ и прѣпочитании иже над кѫсѣми чстьми дарок настожи
сию христоѵа гсвми прѣпочитанiомѵ правителю гсвми.
иже ‖ вѫ кѫпѣ гсвми жупану Лацко сѫ сновимѵ и сѫ
братичедним жупано Андрiан и жупанѵ Лѵпѵл сѫ снови
им. како да им сѫт ‖ села зокоми wҳака половина кон
Тисмана и Шнетрѣкин половина. понеж им сѫт старе и
праке wчине дедине. и паки да им ест ‖ Топеции кѫси
понеж заменшие жупан Станислак ключарѵл сѫ жупан
Стан столник. та даде жупан Станислак ключар Станѵ
‖ столника Мҳаилеции ѕ место топецiѡм епреж вѫ дни
Радула Конводе. и паки потом ну и покѵпи жупан Лацко
ѡ Манѣ ‖ сиѫ Карблок за=ѣат аспри. потом прiинде жѵ-
пан Лацко пред гсвми та си ѵложи братичеди им жѵ=
пан Андриан ‖ и жупан Лѵпѵл над пол ѡ wҳака ѡ кон
Тисмана и над пол ѡ Шнетрѣкин и над кѫси Топеци.
како да си сѵ братие ‖ нераздeлени и каре комѵ се при=
лѵчит прѣжде смрть а вѫ ниҳ прѫдалика да нѣст нѵ да
ест wставшiним и гсвѵми кон добрѫ ‖ тог радi им дадоҳ
и гсвми како да им сѫт вѫ wчинѵ и вѫ wҳакѵ тем и
сноком им и кнѵчетом им и прѣкнѵчетом им и ни ѡ
ко ‖ гожѵ непотѫкновено по wрнзмо гсвми. почевши его
ѡ wкчи вам и ѡ скнии его вам и ѡ пчеларства и ѡ
кѫларства ѡ днжми ѡ кнпарич ‖ ѡ глоби ѡ повоз ѡ
подвод рекши ѡ кѫсеҳ слѵжва и дажбаҳ вланкиҳже и ма=
лиҳ елико се наҳwдит вѫ самодрѫжавии земли ‖ и wкласти

гсвми. и никто да ихъ нес мѣкет бантовати тѣхъ селахъ ни сѫдци ни вирчии ни глобиници ни ни никто ѿ колѣкри и ѿ || правителе гсвми посилаемихъ по мастихъ и по ракотахъ гсвми понеж кто се би покѳсил бантовати ихъ или позабавити ихъ аще || и влас един то такови имат вѫспрнати велико зло и wргие ѿ гсвми. како невѣрник и прѣстѫпник сие повелѣніе гсвми. Єщеж и заклинаніе постакѣ гсвми. по смрти гсвми. кого произволет гь бѣ бити гснь Клашкон земан или ѿ срдчнаго плода гсми или ѿ сѣ || родник гсми или погрѣхом нашем ѿ иноплеменик да аще почтет и поновит и ѳтвръдит сие повелѣніе гсвми. тог гь бѣ да почтет и да || ѳтвръдит и сѣ хранит вѫ гскѣ его. аще ли не почтет и не пон(о)вит и не ѳтвръдит нѫ поперет и расипет сие повелѣніе гсвми twr гь бѣ || да изразит и да ѳбиет зде тѣлѡм а вѫ бѫдирихъ вѣцѣ дша его. и да имат ѳчастіем сѣ іюда и сѣ Ярнем и сѣ wнеми їодеие еже || вѫзѫпише на хса ба спас. нашего. крѫв. его на ихъ и на чедохъ ихъ еже ест и бѫдет в вѣки амин. Сѵѣдтелие жѳпан || Драгомир Ѵдрице жѳпан Нѣгое Корчек жѳпан Драгич Стонкев. жупан Прѫква дворник. жѳпан Станко логдет. Данчюл || комис. Ялкѳ столник. Димитрѳ пехарник Влѫдислав спатар. Станко кистерник. Нѣг и драгомир страторнич || И азъ кърлат еже писахъ вѫ столни град Ѳквѳреци меца Іюл кѳ днѫ вѣкт ‡Ѯцчи.

Traducere

Intru Cristos D-zeu bine credinciosul și piosul și iubitorul de Cristos și Insuși stăpânitor, Io Vlad

Voevod și Domn fiul marelui Vlad Voevod, cu mila lui D-zeu și prin dăruire d-zeiască stăpânind și domnind toată Țara Românească încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului Duce. bine am voit domnia mea cu a mea bună voință cu inimă curată și luminată a Domniei Mele am dăruit acest de față întru tot cinstit și prea frumos și prea respectat hrisov al domniei mele, care este mai pre sus de toate cinstitele daruri prea onoratului dregător al domniei mele, din casa domniei mele jupân Lațcu cu fiii săi și cu nepoții lui de frate jupân Andrian și jupân Lupul cu fiii lor pentru ca să le fie satele ce să chiamă Ohabă jumătate lângă Tismana și Petreni jumătate, pentru că le sânt bătrâne și drepte moșii de moștenire. Și iar să le fie Topeștii toți pentru că a schimbat jupân Stănislav clucerul cu jupân Stan Stolnic și a dat jupân Stanislav clucerul lui Stan stolnicul, Mihăileștii în locul Topeștilor încă în zilele lui Radul Voevod. Și iar, după aceia, i-a cumpărat jupân Lațco de la Manea fiul lui Barbul cu 1300 aspri, apoi a venit jupân Lațco înaintea domniei mele și a așezat pe nepoții lui de frate jupân Andrian și jupân Lupul peste o jumătate din Ohaba de lângă Tismana și peste o jumătate din Pietreni și peste toți Topeștii, ca să fie frați nedespărțiți și veri cărui s'ar întâmpla mai întâi moarte, moșia să nu se vânză, ci să fie celor rămași, și domniei mele (au dat) un cal bun. Pentru aceea am dat și domnia mea ca să le fie moșie și ohabă, lor și fiilor și nepoților lor și strănepoților lor și de către nimeni nezăticniți după porunca domniei mele, începând de la vama oilor și de la vama porcilor și de la Albinărit și de găletărit, de zecime, de vinărici. de gloabe, de cărături de olace, adecă de toate slujbele și dăjdiile mari și mici câte se află în țara de sine stăpânitoare și provincie a domniei mele și nimeni

să nu cuteze a bântui acele sate nici județ, nici birari, nici globnici, nici ori care altul din boerii și din dregătorii domniei mele trimiși după ajutorinrințele și trebile domniei mele, pentru că cine ar cuteza a-i bântui sau a-i zădărnici, măcar un fir de păr, acela va avea să primească mare rău și urgie de la domnia mea, ca necredincios și călcător al acestei poronci a domniei mele. Încă și blestem a pus domnia mea; după moartea domniei mele pe cine va voi Domnul D-zeu să fie domn în țara Românească sau din rodul inimei domniei mele sau din neamul domniei mele sau după păcatele noastre de alt neam, dacă va cinsti și va întări această poroncă a domniei mele pe acela Domnul D-zeu să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va înoi și nu va întări, și va călca și va risipi această poroncă a domniei mele pe acela Domnul D-zeu să-l lovească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în viacul viitor cu sufletul lui, și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu alți Iudei cari strigau asupra lui Cristos D-zeu Mântuitorul nostru: Sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, Amin. Mărturii: jupân Dragomir Udriște, jupân Neagoe al Borcei, jupân Drăgici al lui Stoica, jupân Pârvu vornic, jupân Staico logofăt, Danciul comis, Albu stolnic, Dumitru paharnic, Vladislav spătar, Staico Vistier, Neagu și Dragomir Stratornici. Și eu Corlat care am scris în orașul de reședință București, luna Iulie 26 zile, în anul 6998.

Arhiva Statului M-rea Tismana pach, 2 doc. 2 bis. Cfr, Hasdeu, Arh. ist Tom I, pag 5—7.

Monograma cu roșu. Pecetea suspendată căzută, Nu e semnătura proprie a Domnului.

КРЪТНЧЄДИ =nepos ex fratre și Consobrinus. Unii traduc cu „nepot de frate“ alții cu „văr“.

71. Document din 7001, Maiu 30. (Suret)

Sumar: Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Dan, Drăgoiu, Neagoe, Dobromir şi feciorilor lor stăpânirea peste jumătate din Cineu cumpărat încă din zilele fratelui domniei sale Radul Vodă de la Stanciul Firluţ, precum şi peste muntele Andrian, cumpărat de la Jitiian. (Cineu se zice azi, Pruneştii în pl. Novaci-Amaradia).

† Кѣ мила луи дмзеv Іѡ Клад Квд, ши домн а тоатѣ цара Рѣмънѣскѫ, фечорѣл марелѣи Клад Квд, да=там домніѧ мѣ ачастѫ порѣнчѫ а домніи мѣле лѣй Дан ши лѣй Драгою ши луй Нѣгое ши луй Добромир ши фечорилѡр лѡр, ка съ ле фіе лѡр жумътате дин чин=кѣл че іасте мошіе кѣмпъратѫ дкѫ дин зилеле фрателѣй домнии мѣле Радѣ Квд де ла Станчю фрълѣц, дрепт ук (420) аспр ши дрепт оун кал; ши Ѧндреѧнуу мун=теле че лаѣ кѣмпърат де ла Житіан дрептv тл: (330) аспр ши оун кал. Дрепт ачѣѫ ам дат ши домніѧ мѣ ка съ ле фіе мошіе ѡуабникѫ, ши де нимѣнѣ съ нѣ съ клътѣскѫ де пе зиса домнии мѣле. Ѩтѫ ши мъртѣрии ам пѣс домніѧ мѣ пе жѣпан Дръгич ал Стоикѫи, жѣ=пан Кърстіан в(и)к дворник. жѣпан Ѩрвѣл в(ел) двор=ник. жѣпан Станко логофът. и Данчюл комис. и Ялкѣл столник. и Думитрѣ пахарник. и Строе спатар и Тѣдор вистерник, и Радѣл постелник ши ам скрс єѣ Дръгою, маи л (30) дн л(ѣ)т ‡за.

Notă. Vlad Vodă Călugărul numeşte frate pe Radu Vodă cel Frumos, care a domnit la 1468, cînd jupân Dâlban a cumpărat jumătate din muntele Andrîan. Radul cel Frumos fiind frate cu Vlad Drăculea Ţepeş urmează ca şi Vlad Călugărul să fie frate cu Ţepeş. Intr'alt hrisov al lui Vlad Călugărul fără dată şi loc fiind rupt, citim: ещеж при дни крата гскми Радѵла коекоде=încă din zilele fratelui Domniei Mele, Radul Voevod. Era însă frate natural.

72. Document din 7003, Iunie, Târgoviște.

Sumar : Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Stanciul cu fiii săi stăpânire peste o vie, pomet și altă vie în Daia, Cătun de Costești cu 400 locuitori cumpărate cea dintâiu de la fiii lui Mladin și ai Setei cu 12 florini, iar livada cu 4 florini și 15 aspri, și via din Daia cu 4 florini.

† Мастїѧ бжїѧ Іѡ Клад воивода и гснь вѣсеи зе́мли Оу҃гроклахїнскою снь Клада великаго ‖ воевода. даѧт гсвми сїе повелѣніе гсвми Станчѵл. сѣ сновеⷯ. ꙗко да мѵ ест ‖ виноград снове младінов. и ѿ сни с҃тек. понеж ю покѵпи ѿ снови младни и ѿ снови чѣте (sic) ѿ сви за вї флор. и потом пак кѵпи вокие ѿ Клѧкѵл и ѿ Корчѣ ‖ и ѿ Радѵлъ за д҃ Флории и ёі аспри. и паки Станчѵл сѣ снвис да мѵ ест ‖ дрѵго виноград Данов и Рѣдиницев понеж ю кѵпи ѿ Дан и ѿ сни Рѣдиниц ‖ ѿ Дина и ѿ Станислав за д҃ Флор. и гсвми дадоше кон. Сего ради им дадоⷯ ‖ гсвми ꙗко да им сѫт въ wчинѣ и въ wхабѣ и да нѣст волен ни едни врати ‖ ти ни виноградъ ни вокие нѵ да им сѫт непотъкновени по реч гсвми ‖ Свѣдтели жѵпан Драгич велик дворник. жѵпан Крѣстиан бивши дворник. ‖ жѵпан Станко логодет. Тѵдор вистиар. Данчѵл комис. Димитрѵ пехарник ‖ Ялвк столник. Строе спатар. Радвль постелник исправник злате логофет ‖ аз крьлиг пис въ нас голни град Трѣговиціе. мсца юн. ‖ вл҃т ҂зг.

Traducerea

Cu mila lui D-zeu, Io Vlad Voevod și domn a toată țara Românească fiul marelui Vlad Voevod, dă domnia mea această poruncă a domniei mele

lui Stanciul cu fii, pentru ca să fie via fiilor lui Mladin și de la fiii lui Setea, pentru că a cumpărat-o de la fiii lui Mlădin și de la fiii lui Setea cu 12 fiorini; și după aceea a cumpărat pomet de la Vâlcu și de la Borcea și de la Radul cu 4 fiorini și 15 aspri; iar lui Stanciul și cu fiii săi să le fie altă vie a lui Dan și a Rediniței, pentru că a cumpărat-o de la Dan și de la fiii Rădiniței din Daia și de la Stanislav cu 4 fiorini și domniei mele au dat calul. Pentru aceasta am dat și domnia mea ca să le fie moșie și ohabă și să nu fie volnic nici unul a întoarce nici via nici pometul, ci să le fie nezăticnite după cuvântul domniei mele. Mărturii: jupân Drăghici ~~mare~~ vornic, jupân Cârstian fost vornic, jupân Staico logofăt, jupân Tudor Vistiar, Danciul comis, Dumitru paharnic; Albul stolnic, Stroe spatar, Radul postelnic, Ispravnic Zlate logofăt. Eu Cârlig am scris în orașul de reședință Târgoviște, luna Iunie în anul 7003.

Monograma cu roșu, Pecetea căzută. Semnătura proprie a Domnului nu este.

73. Document din 7007,

Sumar: Radul Vodă dispune și întărește împărțala moșiilor Trestioera din Brădel, Gura Jiltului din câmpul Turcilor la moșnenii din loc, căci jurase cu 12 boeri că le sînt moșii ohabnice a lor.

† Мастїѡм бжіѡм їѡ Радꙋл воєводꙋ и гнк вѣсѣи земли ѕгꙋровлахїнскои снк великаго и добраго ‖ Клада воєводꙋ. дакат гѣкми сіе повел'кніе гѣкми слѣгам гѣкми Клжкѣл сѣ братїам си ‖ наиме Дадѣл и Лѣмот и Ивп и Дан и сѣ снови им. и Стѣнил сѣ братїам си Станчѣл и ‖ Радꙋль и Стан и сѣ снови им и Слав сѣ братїам си Стан и Пѣтрѣ и Драгомир ‖ и Стѣнил (rupt)

съ сновн им и мжнѣ съ братмѡ си Стоіан и съ сновн им ‖ тако да им ест Трестиора ѿ Крадет къса. понеже заклеше пред ѓко ми съ вї. болѣри. како им ест стара и права шчина и гѵра жильцѵлѵи ѿ полю Тѵрцем къса ‖ понеж им ест стара и права шчина и дѣдина али Клъкѵл съ сновн мѡ ѕ Трестиор на една дел, а Дадѵл и Iѡн и Дан къ Трестиор на една дел, И паки Клъкѵл и Дадѵл ‖ и Иѡн и Дан ѕ гѵра жилцѵлѵи на една дел и Глав съ братіам си ѕ Трестиѡр на една дел, а ѕ гѵра Жилцѵлѵи на два дел и паки Клъкѵл съ братіам и съ сновн им, и Стѫнил съ братіаам си и съ сноки им. а мжнѣ съ братмѡ си Стоіан. . . . . на една дел. . . . . а Стѫнил съ братіам си. . . . . на два дел. . . . . Сего радї им и гевм и дадоҳ ѡкож да им ест ‖ къ шчинѡ и къ шҳавъ ним и сноком им и кивчетому и прѣкнучетомѡ иҳ и каре комѡ се ѿ ниҳ слѵчит прежде съмрть а къ ниҳ прѵдалика да нѣст нѡ да мѡ ест шставшим. ‖ и ни ѿ когож непотѫкновѣнно по шризмѡ гскми. Свѣдтеліе жѵпан Карѵл кралевски . . . жѵпан Прѵл велик дворник. жѵпан Стайко логофет ‖ . . . . . Драгомир столник и аз Стайчюл граматик пис ‖ . . . . . ҭзз. . . . .

Traducere.

Cu mila lui D-zeu, Io Radul Voevod și domn a toată țara Românească fiul marelui și bunului Vlad voevod, dă domnia mea această poroncă a domniei mele slugilor domniei mele Vâlcul cu frații săi, anume Dadul și Lumot și Ion și Dan și cu fiii lor și Stănilă cu frații săi Stanciul și Radul și Stan și cu fii lor și Slav cu frații săi Stan și Pătru

și Dragomir și Stănilă (rupt) cu fii lor și Mănea cu frate său Stoian și cu fii lor pentru ca să le fie lor Trestioara din Bradet toată, căci că ne au giurat înaintea domniei mele cu 12 boeri cum este lor ocină bătrână și direaptă și gura Jiltului din Câmpul Turcilor toate pentru că le este bătrână și dreaptă moșie și moștenire, însă Vâlcul cu fiii lui în Trestioara pe o parte iar Dadul și Ion și Dan în Trestioara de altă parte. Și iarăși și Vâlcul și Dadul și Ion și Dan la Gura Jiltului pe o parte și Slav cu frații săi în Trestiora pe o parte, iar în gura Jiltului pe două părți și iarași Vâlcul cu frații și cu fiii lor și Stănil cu frații săi și copii săi, iar Mânea cu fratesăn Stoian . . . . . pe o parte. . . . . și Stănil cu frații săi. . . . . pe două părți. Pentru aceasta le am dat și domnia mea ca să le fie moșie și ohabă lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor, și ori căror dintre ei s'ar întîmpla mai întâi moarte, moșie să nu se vânză ci să fie celor rămași și de catră nimeni nezaticnită după poronca domniei mele. Mărturii: jupân Barbul al Craiovei . . . . . jupân Pârvul mare vornic, jupân Staico logofăt . . . . Dragomir stolnic și eu Stanciul gramatic am scris. . . 7007.

Arh. S atului. M-rea Tismana pach. 40 doc. 1. Cfr. Miletici și Agura Sbornic IX. 348.

74, Document din 7008 April 23, Târgoviște.

Sumar: Radu Vodă (1494—1507) fiul lui Vlad Vodă Călugărul (1481—1494) întărește Mariei și Margăi, surorile lui Roman din Corcolați, stăpânire în veci asupra averii ce le făcuse danie fratele lor Roman, însă numai după moartea lui. Corcolații nu mai există azi ca sat; este în plasa Vulcan.

† Мастiwмъ вжiwмъ Iw Радꙋлъ воиводꙋ и гсдинъ вкъсои земли Зꙋгровлахꙋискои сынъ великаго Влад ‖ воеводы. дакат гсдкоми сїе покелꙋкиіе гсдками слꙋгами гсдками жꙋпанꙋ Роман съ сноки мꙋ ‖ и съ сестрасн поим Мария и

Марга и съ снови им ѣко да им ест 8 Корколаци || над дел Романов колико ест и над въс дѫбитък или живо или мртво и над въса || иманію колико ест понеж им ест стара и права очина дѣдин8 и потом прінде || Роман пред гсдками та 8ложи сестраси Марїка и Марга над свои дел и над виноград || и над въс добитѫк и над къса иманїю каре колико имат Роман али докле прет кити || Роман жив сам да оукладѣет комати, а по съмрти Романов тѫда и да оукладѣет || сестре си цю с8 книге писани 8 сію книг8 гсдкми и гсдкоми дадош кои докрх || Сего ради им гсдкоми дадох ѣко да им ест къ очин8 и къ оуѫк8 им и сиоком || им и кнѧчетом и прѣкнѧчетом8 иҳ къ к'кки. и каре ком8 се ѿ иҳ прил8 || чит прѣжде съмрть а къ иҳ прѫдалика да н'кст н8 да им ест оставиним къ к'кк || и ни ѿ когоже непотъкнок'кнію по оризм8 гсдкми. Сеж || сдѣтелїе жѕпан Парква кралевски жѕпан крстїан кнѧзни дворник жѕпан Прѫква великн дворник. жѕпан Стоико логофет. Т8дор кистїар. Дапква комис. Строе || спатар. Радул великн неҳарник. Драгомир столник. Радул и Драгомир || велици страторници и азъ Стапчол граматик писах къ настолни град Тргговшр || април кг кѣкт †зи.

† Іѡ Радул воевод Мастїю вжію гсдик

Traducere

† Cu mila lui Dumnezeu Io Radul Voevod şi domn a toată ţara Românească, fiul marelui Vlad Voevod, dă Domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele jupânului Roman cu fiii săi şi cu surorile sale anume Maria şi Marga şi cu fii

lor pentru ca să fie în Corcolați peste partea lui Roman câtă este și peste toată averea mișcătoare și nemișcătoare și peste a tot coprinsul cât este pentru că este a lor bătrâna și dreaptă moșie de moștenire. Și după aceea au venit Roman înaintea domniei mele și a pus pe surorile sale Maria și Marga peste partea sași peste vie și peste toate dobiloacele și peste toată averea veri câtă are Roman; însă până când va fi Roman în viață să'și stăpânească singur bucățile, iar după moartea lui Roman, atunci să stăpânească surorile sale ce-s mai sus în această carte a domniei mele, și domniei mele au dat un cal bun. Drept aceasta le am dat domnia mea ca să le fie lor moșie și de hrană lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor în veci și ori căreia dintrînsele s'ar întîmpla mai întâiu moarte. moșia să nu se vânză, ci să fie a celor rămași în veci și de către nimeni neclătită după zisa domniei mele. Iată și mărturii: jupân Barbul Craiovescul, jupân Cristian fost vornic, jupân Pârvul marele vornic, jupân Staico logofăt Tudor Vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul mare paharnic, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir marî stratornici, și eu Stanciul gramatic am scris în orașul de reședință Târgoviște, Aprilie 23 în anul 7008.

Io Radul Voevod. cu mila lui D-zeu, domn.

Originalul pergament 0m.35 pe 0m.30. Pecete mijlocie dispărută.

75. Document din 7009 Iulie 9. Târgoviște.

Sumar: Radu Vodă (1494—1507) confirmă lui Mircea și fiilor lui stăpânirea peste satul Dodești, atât peste cumpărătura de la Nienul cât și peste partea ce i s'a dăruit de domn tot în Dodești care este azi o Mahala de Roșie de Jiu în plasa Jiului.

† Мастиѡм кѣиѡм їѡ Радꙋл воивода и гсднь вꙁсеи земли ѡꙋггровлахискои. снь великаго Влад воиводѣ. да-

ват ‖ гдвоми сие повелѣнїе гдвами мжнѣ и съ сновимъ поименъ Стан и Дан и Радъл и съ снове ихъ тако ‖ да им сѫт Додеци вьси понеж ихъ покупи мьнѣ ѿ нѣки за мк Флорини ѵгрьски. паки ‖ потом ихъ еще и покѫпихъ и гдвоми. ѿ шимон за к два Флорин. тако гдвоми помиловахъ мьнѣ ‖ със тъизи ѡчинъ. сего ради мъ ихъ дадохъ и гдвоми. тако да мъ ест въ ѡчинъ. и въ ѡхавъ немъ и сновом емъ вивком ‖ и прѣквинъчатом ихъ. и ни ѿ когоже непотжкновенно по речи гдвами. Сдвѣтелїе сѫт жупан Карвъл ‖ кралевски. жупан Кръстиан бивши дворник. жупан Прьквъл велики дворник. жупан Станко ‖ логофет· жупан Тъдор кистиѫр. Данчюл комис Строе спатар Надѣ пехарник. Изворанул столник Радул и Драгомир келници страторници. пис въ настолнїи град Трьговищи мсца юл д дни кѣт ‡зд.

† Іѡ Радул воевода Мастию гдинь

Traducere

Cu mila lui D-zeu, Io Radul voevod și domn a toată Țara Românească, fiul marelui Vlad voevod dă domnia mea această poroncă a domniei mele lui Mănea și cu fiii lui anume Stan și Dan și Radul și cu fii lor, pentru ca să le fie Dodeștii toți, pentru că i-a cumpărat Mânea de la Nean cu 42 fiorini unguresti, iar după aceea a cumpărat și domnia mea de la Șimon cu 22 fiiorini; așa domnia mea am miluit pe Mânea cu această moșie.

Drept aceia i-am dat și domnia mea, ca să-i fie lui moșie și ohabă, lui, și fiilor lui, nepoților și strănepoților lui, și de către nimeni neclătită după zisa domniei mele.

Mărturii sînt: jupân Barbul al Craiovei, jupân Cîrstian fost dvornic, jupîn Pîrvul marele dvornic, jupân Staico logofăt, jupân Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Badea peharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici. Scris în orașul de reședință Târgoviște, luna Iulie 9 zile în anul 7009.

Io Radul Voevod Cu mila lui Dzeu domn

76. Document din 7010, Martie 9. Târgoviște.

Sumar: Radu Vodă întărește fraților Radul și Petru toate satele în număr de 33, cu munți lor în număr de 12 și țiganii lor, în număr de 47 salașe, scutindu-le de toate dările mari și mici ce sînt pe țară și legînd dania și întărituua cu mare blăstăm.

† Къ хса ба благовѣрнїи и благочстиви и хрстолюбивїи и самодрѫжавнїи їw Радꙋл Воивода и гснь. снъ великаго и прѣкдобраго Влад Воеводе. мластию бжїею и бжїемь да- | рованнем. обладажщїми и гсвжщими вьсеи земли wvr- гровлахїискои. жщеж и запланинскими странам. Ямлашь и Фагарашь. Херцег. благопроизволи гсвми | своим благим произволенїемъ и чистим и светлїим срдцем гсвми. и даровах гсвми сьи честнїи и благообразнїи и прѣпочитании иже над вѫсеми честми даров над | стожщии сіи хрисовул гсвми прѣпочитанномь властелїнь гсвми жпань Радꙋлъ и братъмь жпань Петрь и съ снове их колико им бь пре- пѫстит. тако да им сѣт | села зовоми Полвраци вѫси Раковица сва и със планіне поименъ прѣслопвл и сѫхарна и нѣгованвл и бана сва и съ планіне микаа и иваχна. шолд | писк лъ Строе и съ планином сѣ коаста и борра и Могошани вѫси и планїна пьрьциносул и цефанещи кѫси и вѫлархи и планина поименъ | цефанул и кѫртъ

влъканова и вѣдо и със планином си. и третїи дел ѿ
терезже, и Клъсънецри вѣси и Спинени вѣси. и Пъпъяна вѣси
и Скѣрта вѣса и кънецри вѣси и брѫжщи сви и трети
дел ѿ Драганѣл и Стрѣмвѣтаци вѣси и цигани вѣси и
врѣмалѣнѣл пол. и къцѣци вѣси | и поле лѣдиново понеж
тиизи вѣси им сѫт старе и праве ѡчїне дедїне. и паки
да им вѣт Чисънецри вѣсі понеж Чибънецри ѡн их пре-
дадѣ зло глав ѿ пред | родітел гсвми Клад Коиводе жѣ-
панѣ Радулу и жупанѣ Петрѣ. и Плѣшкоу и съ планином
Крапиникѣл понеж прїинде Клъсан и Мартин пред гсвми та
вложи | ше жѣпана Радула и жѣпан Петра над них ѡ-
чинѣ ѿ Плушко. и пак да им ест вигърелѣл половина каре
колико ест дел\нѣг берипдею. понеж прїинде Нѣг | пред
гсвми та вложи жѣпана Радула и Петра над пол ѿ вн-
гърел коликом ест Негов дел јако да си сѣт кратиа.
и пак да им ест Рошиа сва- понежю покѣпише ѿ
Кладуль и ѿ юге и ѿ моге половинѣ за ѣл (230) ѡвце а
пак дрѣгѣ половинѣ покѣпише ѿ Драгот и ѿ Нѣгомир.
за ѣас аспри | и пак да им сѫт Рѫдони вѣси понеж их
покѣпише ѿ Кладуль и ѿ Мирча за-о-ѡвце и едни кон
и два вола. и ѣ Новач каре колико ест дел Горек | и
ѿ Поборѫци четвѫрти дел и ѿ Тѣрбѣрѣ шести дел
понеж сѣт соре ѡчине дедине. потом прїинде сора пред ро-
дител гсвми Клада Коиводе | та си придадѣ неини де-
лове кїше писанні жѣпанѣ Радвлѣ и жѣпанѣ Петрѣ. и
паки да им ест ѣ Кълеци дел тъбартев. понеж га да-
де тъбар | та ѿ пред родител гсдвми жѣпанѣ Радулу
и Петрѣ. и паки да им ест ѣ Кълеци дел чюкин понеж
га достигоше ѿ родител гсдвми Клад Коиводе съ пра-
вом слѫжбом | потом и ѿ гсдвми. и пак да им сѫт

половина ѿ Крѫсеци и половина ѿ бѣбѣни понеж их 8-
ложише них анеѱеи Данчюл и Радул. али докле те | бити
живи них анеписеи Данчюл и Радул. а ѻни да сѣ сами wбла-
дает них wчине пол wт Крѫсеци и пол ѿ бѫбѣни а кьд не
кесе наити нихто | ѿ снове данчюлу и Радѫлови а них wчине
цло сѫт више писани прьдалика да нѣст нѫ да сѫт жѫпанѫ
Радулѫ и жѫпанѫ Петрѫ. и паки да им сѫт пол ѿ Крѣ-
сеци | и Нѣгоеци. понеж их уложи Нѣгое ѿт пред
гедвми али докле че бити Нѣгое жив wн да сіих сами
окладает Негоеци. а по сѫмрти Нѣгою | прѫдалника да
нѣст нѫ да сѫт жѫпанѫ Радулу и Петрѫ. и паки да
им ест винарич гедвми ѿ вѫсех селаних варе цло ест
достоанїе гедвми. понеж га | покѫпише ѿт родителѣ
гедвми Клад Коиводе за-г-кони добри. И пак да им сѫт
цигані поименѫ лилѣ сѫ децамиси и бадѣ | сѫс дека-
мис и\цима сь децамис. и\Тодоран сь децамис и никѫла
сѫ децамис и ѫча сѫ децамиси и никѫла сѫ децамис
и wпрѣ сѫ де | цамис и татѫл сѫ децамис и балѣ сь
децамиси и чорѣ сѫ децомси и мрѫшавѫл сь децамиси
и мидѣ сѫ децамис. и Дима сѫ де | цамиси и Банче
сѫ децамиси. и костѣ сѫ децамиси. и Корра сѫ децамис
и Петрѫ сѫ децамис. и Фаурул сь децамис и бога сѫ
децамиси и\Данчюл сь децамиси и Драгомирѣс сь де-
цамиси и бака сѫ децамиси и Кѫрки сѫ де | цамиси и
Пѫцѣ сѫ децамиси. и Михоулх сѫ децамиси. и Станко
сь децамиси и Фрѫцѣ сь децамиси. и Цифлѣ сѫ де-
цом си | и Тѣмеш сѫ децамиси и Лацко сѫ децамиси.
и Саханчи сѫ децамиси и пѫцѣ сѫ децамиси и Дафин
сѫ децамиси и Банчи сѫ децамиси | и титѣ сѫ децамис
и Хан сь сновиси. и ѫглѣ сь децамиси. и Радулѣ сѫ

децамиси. и кѣла сѫ децамиси и Карцина сѫ децамис
и Копалѣ сѫ децамиси | и Слав сѫ децамиси (rupt)
и Пилат сѫ децамиси и Гемон и Никѵлус сѫ децамисис
понеж имь сѫт старе и праве ѡчине дѣдине. Сего ради
им дадоХ | и гсдѣми тиѫазѝ вѫси да им сѫт вѫ ѡчїну
и вѫ ѡхабѵ ними и сном имь внѵком и прѣвноучетом
иХ ни ѿ когож непотѫкновѣкино по рѣчи гсвми | Почев-
шїи ѿ ѡвчиего вамѵ и ѿ свиниего вамѵ. и ѿ пчеларство
ѿт кѫбларство ѿ винаричество ѿ дижмарство ѿ вѫмши-
ество | ѿ сенокосиа и ѿ талтпи и ѿ воза и ѿ подѫвоза
рекше да сѵт слободнии ѿ вьсеХ слѵжбаХ и дажбаХ гсвми
великиХ же и малиХ еликосе обрѣ | таютъ вѫ самодрѫ-
жавнои земли и ѡбластїю гсвми и нихто да иХ не смеет
бантоватн них села ни сѫдци ни бирчїи ни поводникари
| ні армаш ни глобници ни инь нихто ѿ слѵгаХ или ѿ
правителеХ гсвми посилаемїиХ помилостїнеХ и поработеХ
гсвми понеж кто се би | покоуснл бантоватї иХ или по-
забвити теХ села аще и влас един. то такови имат
вѫспрїетн велико зло и гнев ѿ гсвми такоже не вѣ | рник
и престѵпник и посрамител сіемѵ хрисовулю гсвми и ноне
ке бити по ѡризмѵ гсвми | закли(на)ніе поставлѣт гсвми
посьмртн гсвми кого нзберет гь бь биті гсиь влашкон
земли или ѿ срѫдечнаго плода гсвми или | ѿ сѫродник
гсвми или по грѣсеХ ишиХ ѿ нино племеник. да аще кто
ѵтвръдит и сѫхранит и почетет сіе хрисовол гсвми того
да сѫ | хранит и оутвръдит гь бь и почетет вѫ гсвѣ его
аще ли не почетет и не ѵтвръдит и не сѫхранит нж ра-
зорит и попереть и посрамит , си хрисовол гсвми. того
гь бь сътвориви нбо и земли дага поперет и посрамит
и дага ѵбнет зде сѫ телом а вь кѵдѵіни вѣк | дїїа его

и да ѣст проклет ѿ тиї ѣгоносніихъ ѡцъ никенскихъ. и вї ѧпстлъ и-д=ївггланстн. и да имат вчестию | съ їюдожъ и ариє и съ инеми июдѣи еже вьзьпише на їа їа и ѣпса йшего ісꙋ хсѣѫ къ понтійскомꙋ пилатꙋ и рекоше вьзми | вьзми и расѫпни его кровьже его на нихъ и на чедѣхъ ихъ иже ѣст и бѫдеть въ вѣкн амин сеж сѫть | свѣдтеліє жꙋпан Карвꙋл кралевски. жꙋпан Крестиѭи бивши дворник. жꙋпаи Кадѣ. жꙋпан Дѣтко. жꙋпан Строе велики двор | ник жꙋпан Станко логофет жꙋпаи Ѳеѡдор вистиар. Данчюл комис. Богдан спатар. Кадѣ пехарник. Драгомир | столник. Нѣгое и Драгомир велици страторниц. и азъ Стан пнс въ настолни град Трьговицꙋ мсца мар | тиѭ д днь вьлѣт ‡зї.

Traducerea

Intru Cristos D-zeu binecredinciosul şi piosul şi iubitorul de Cristos şi însuşi stăpânitor Io Radul Voevod şi domn, fiul marelui şi prea bunului Vlad Voevod, cu mila lui D-zeu şi prin dar d-zeesc stăpânind şi domnind toată ţara Românească şi încă Duce al părţilor de peste munţi, Amlaşul şi Făgăraşul, bine a voit domnia mea cu a mea bună voinţă şi cu inimă curată şi luminată a domniei mele şi am dat domnia mea acest de faţă cinstit şi prea frumos şi prea respectat hrisov al domniei mele care este mai pre sus de toate cinstitele daruri, prea onoratului demnitar al domniei mele jupân Radul şi fratelui său jupân Petru şi cu fiii lor câţi D-zeu le va dărui pentru ca să le fie satele ce să cheamă Polovragii toţi şi Racoviţa toată şi cu munţii anume Prislopul şi Suharna şi Negovanul şi Baia

toată și cu munții Micaia și Ivahna, Șoldu Piscul lui Stroe și cu munții săi Coasta și Bora și Mugoșanii toți și munții Păraginosul și Ștefanești toți și Vălarii și munții anume Stefanul și Curtea Vâlcanului și Budo și cu munții săi și o treime din Tereuje și Vâlcănești toți și Spinenii toți și Păpăianii toți și Scurta toată și Cânești toți și Brăești toți și o treime din Drăganul și Strâmbătații toți și Țiganii toți și Brumalunul jumătate și Căței toți și Câmpu-lui-Dinu pentru că aceste toate le sînt bătrâne și drepte moșii de moștenire; și iar să le fie lor Ciobănești toți, pentru că pe Ciobănești i-au perdut cu rea viclenie dinaintea părintelui domniei mele Vlad Voevod lui jupân Radul și jupân Petru și Pluşcu și cu muntele Crainicul pentru că a venit Vâlsan și Martin înaintea Domniei mele și au așezat pe jupân Radul și jupân Petru peste moșia lor din Pluşcu; și iar să le fie Ungurelul jumătate veri cât este partea lui Neagul Berindeiu, pentru că a venit Neagu înaintea domniei mele și a așezat pe jupân Radul și Petru peste jumătate din Ungurel, cât este partea lui, ca să fie frați; și iar să le fie Roșia toată pentru că a cumpărat-o de la Vladul și de la Iuga și de la Moga jumătate cu 230 oi și iar altă jumătate au cumpărat-o de la Dragotă și de la Negomir cu 1200 aspri; și iar să le fie Rădoii toți pentru că i-au cumpărat de la Vladul și de la Mircea cu 70 de oi, un cal și doi boi și în Novaci ori cât este partea Sorei și din Poborăști a patra parte și din Turburea a șasea parte pentru că sînt ale Sorei moșii de mostenire; apoi a venit Sora înaintea părintelui domniei mele Vlad Voevod și și-a vîndut părțile ei mai sus scrise lui jupân Radul și jupân Petru; și iar să le fie în Bălești partea Tăbartei pentru că a dat-o Tăbarta dinaintea părintelui domniei mele lui jupân Radul i Pătru; și iar să le fie în Bălești partea lui Ciuchiu

pentru că au câștigat-o de la părintele domniei mele cu slujbă dreaptă, apoi și de la domnia mea ; și iar să le fie jumătate din Bârsești și jumătate din Băbeni pentru că i-au așezat nepoții lui Danciul și Radul, însă până când vor fi în viață nepoții lor Danciul și Radul ei să-și stăpânească moșiile lor, jumătate din Bârsești și jumătate din Băbeni, iar când nu se va găsi din fiii lui Danciul și ai lui Radul, moșiile lor, ce sînt mai sus scrise de vînzare să nu fie, ci să fie lui jupân Radul și jupân Petru ; și iar să le fie jumătate din Bârsești și Negoești pentru că i-a pus Neagoe dinaintea domniei mele însă până când va fi Neagoe viu el însuși să-și stăpânească Negoeștii, iar după moartea lui Neagoe să nu se vânză, ci să fie lui jupân Radul și jupân Petru ; și iar să le fie vinăriciul domniei mele de la toți sătenii, veri ce este proprietatea domniei mele, pentru că l'au cumpărat de de la părintele domniei meleVlad Voevod cu 3 cai buni ; și iară să le fie țiganii anume Lilea cu copii săi și Badea cu copii săi, și Țima cu copii săi și Tudoran cu copii săi, și Nicula cu copii săi, și Ucea cu copii săi, și Nicula cu copii săi, și Oprea cu copii săi și Tatul cu copii săi și Balea cu copii săi și Ciorea cu copii săi și Mârșavul cu copii săi și Midea cu copii săi și Dima cu copii săi și Bancea cu copii săi și Costea cu copii săi și Bora cu copii săi și Pătru cu copii săi și Faurul cu copii săi și Boia cu copii săi și Danciul cu copii săi și Dragomireasa cu copii săi și Baca cu copii săi și Curchi cu copii săi și Puțe cu copii săi și Mihulh cu copii săi și Staico cu copii săi și Frățea cu copii săi și Țiflea cu copii săi și Temeș cu copii săi și Lațco cu copii săi și Sahanci cu copii săi și Puțea cu copii săi și Dafin cu copii săi și Bancea cu copii săi și Titea cu copii săi și Han cu copii săi și Uglea cu copii săi și Radul cu copți săi și Câla

cu copii săi şi Carţina cu copii săi şi Copalea cu copii săi şi Slav cu copii săi (rupt) şi Pilat cu copii săi şi Ghemon şi Niculeasa cu copii lor, pentru că le sînt moşii de moştenire bătrâne şi drepte. Pentru aceasta le-am dat şi Domnia mea acestea toate pentru ca să le fie moşie şi ohabă lor, şi fiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de către nimeni nezăticnită după zisa domniei Mele, începînd de la vama de oi, de la vama de porci, şi de albinărit, de găletărit, de vinărici, de zecime. de vămi, de cosit de fîn şi de talpi şi de cărături şi de olace adecă să fie liberi de toate slujbele şi dările Domniei Mele mari şi mici câte se află în ţara de sine stătătoare şi provincia domniei mele, şi nimeni să nu îndrăznească a bântui satele lor nici judeţ, nici birari, nici olăcari, nici globaşi, nici alt nimenea din slugile sau din dregătorii domniei mele trimişi după ajutorinţele şi trebile domniei mele, pentru că cine s'ar încerca a-i bântui sau a-i zăticni aceste sate măcar un fir de păr, acela va avea să primească mare rău şi mânie de către domnia mea ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestui crisov al domniei mele, şi pentrn ca să fie după poronca domniei mele. Blăstăm pune domnia mea, după moartea domniei mele pe cine va alege Domnul Dumnezeu a fi Domn al ţării Romăneşti sau din rodul inimei noastre sau din neamul domniei mele sau după păcatele noastre din alt neam, dacă va întări şi va păzi şi va cinsti acest crisov al domniei mele, pe acela să-l întărească Domnul D-zeu şi să-l cinstească în domnia lui ; dacă însă nu va cinsti şi nu va întări şi nu va păzi, ci va strica şi va călca şi va batjocori acest crisov al domniei mele pe acela Domnul D-zeu, carele au făcut cerul şi pământul să-l calce şi să-l rușineze şi să-l bată aici cu trupul şi în veacul viitor sufletul lui şi să fie blestemat de 318

părinți purtători de D-zeu, de la Nicheea și de 12 apostoli și de 4 evanghelişti şi să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu alți Iudei cari au strigat asupra Domnului D=zeului și Mântuitorului nostru Isus Cristos la Pilat din Pont și au zis: Ia-l, ia-l, și răstigneşte-l, sângele lui asupra lor și a fiilor lor ceea ce este și va fi în veci amin. Iată sânt mărturii: jupân Barbul al Craiovei, jupân Cârstian fost Vornic, jupân Badea, jupân Deatco, jupân Stroe mare Vornic, jupân Staico Logofăt, jupân Teodor Vistiar, Danciul Comis, Bogdan Spătar, Badea Paharnic, Dragomir Stolnic, Neagoe și Dragomir mari stratornici, și eu Stan am scris în orașul de reședință Târgovişte, Martie 9 zile în anul 7010.

Arh. Statului Mănăstirea Polovraci pach. 1 bis. doc. 13.
Monograma cu roșu. Pecetea mare suspendată, căzută. Nu e semnătura Domnului.

77. Document din 7011, Apr. 18, Târgovişte.

Sumar: Radu Vodă dărueşte Mănăstirei Tismana câte 800 bolovani sare pe fie-căre an.

† Мастиѡм вжиѡм Iѡ Радꙋл Воиводa и гснъ вѣсеи ѳгграѡвлахиское земле дават гсвми сие малое наше ѡ= вещание вѣсе | стмѳ и вжстюмѳ храмѳ ѳспеніе прⷱ честне и прⷱ бл(г)славенеѧ влачце наше ѥце и прсно двⷱки марии монастирѳ | зовомаго Тисмена иж въ нем живѳщим молебникѳ и наставникѳ кир егѳменѳ Ианикие и вѣсемѳ брат | ствѳ ѩже ѡ хсе. на вѣсакѳ годинѳ да ѳзимают ѿ нас сти монастир по ѡ крѳшци ѿ сол ꙗко | да мѳ сѳт въ пицѳ честнеишим нноком иже живѳщим въ стим место. том въ вечное вѣспоминание и да | им ест непотворенно дондеже се ѡбретаем въ настоещим сем жити.

Сїреже и по ѿ здешнихъ намъ при | шествию. егоже благоволит їѣ ѣ бити по нас наслѣдник wбласти сеи рекше влашкои земли или | ѿ срѣдечнаго нашего плода или ѿ нашихъ сѫродник или ин нѣкто емѫже дарѫет бѣ иже въ благо | чистии жителствовати таковааго млим гснем ншим їсѹ хстом и прѣчстою бгоматерию и въ | семи стими иже бгѫ ѿ века ѫгодивше ѳерѫдне и милованіе имети къ стим бжиим цркавам па | чеже къ стиим монастирам Тисмена и сѫщим иже ест периоли прѣчстие бго мтре и сне нами сѫтворенное wцѹ егѫменѫ чир Наникие непотворити ни ѫмилити нѫпаце испльнити | и ѫтврѣдити идеж бѫдет сѫжителствѫет више речени или въ храме прѣчстие бце или где бѫде | ѣ благоволил и комѫ бѫде wн благоволил и ѫлгословил потоговем пришест_ вию ѿ здешнихъ ѿ братиахъ иже съ ними трѫдолюкствовавшихъ и съ послѫшествовавшихъ такови иже сила | више рече на исплънит и потврѣдит да мѫ ест помошница и покровителница прѣчстаа и въсе | непорочнаа црца и преиодва мріи и зде и въ бѫдѫщом вѣцѣ глют дшѫ жителѫ и да сѫхранит | его ѿ враг видимихъ и не вадимихъ млтвами въсе сти бжиихъ амин и аз писах много грѣшнаго | ѣа Станчюл граматик въ иасголни град Трѫговищѣ мсца априлиа ѝї дни клѣт ǂзаї.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Io Radu Voevod și domn a toată țara Românească, dă Domnia Mea mica noastră făgăduială Sf.-lui și dumnezeescului hram Adormirea prea curatei și prea binecuvîntatei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnzeu și pu-

rurea fecioarei Marii, M-rii ce se chiamă Tismana, celor ce vieţuesc într'însa, rugătorului şi năstavnicului chir egumen Ioanichie şi la toată frăţia cea întru Cristos, pe fie-care an să ia de la Noi Sf. M-tire câte 800 bolovani de sare, pentru ca să fie spre hrană prea cinstiţilor călugări cari vieţuesc în acel Sf. loc spre veşnică pomenire şi să le fie neschimbat cât ne vom afla în această viaţă. Incă şi după eşirea noastră din cele de aici (din viaţă) pe cine va bine voi Domnul Dumnezeu a fi după noi moştenitor acestei provincii, adecă a ţării Românesti sau din rodul inimei noastre sau din neamul nostru sau altul oare care, cărui D-zeu ii va da a vieţui în blagocestie pe acela îl rugăm pentru Domnul nostru Iisus Cristos şi preacurata Maică lui D-zeu şi toţi sfinţii cari din veac au plăcut lui D-zeu, osârdie şi milă a avea către Sf. d-zeeştile biserici mai vîrtos către sf. M-tire Tismana şi către cele ce sânt grădinele prea curatei Maicii lui D-zeu şi această faptă a noastră către părintele egumen chir Ioanikie să nu o schimbe sau s'o împuţineze ci mai vârtos s'o împlinească şi s'o întărească ori unde ar vieţui mai sus zisul sau în hramul prea curatei Născătoarei de d-zeu sau unde ar bine-voi D-zeu să fie, şi cui el ar bine voi şi blagoslovi după eşirea lui din cele de aici din fraţii, cari s'au trudit şi au slujit cu el, acestea zise mai sus să le împlinească şi să le întărească, ca să-i fie ajutătoare şi protectoare prea curata şi cu totul neîntinată împărăteasa şi pururea fecioara Maria şi aici şi în veacul viitor, zic, sufletului şi trupului şi să-l păzească pe el de vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi cu rugăciunile tuturor sfinţilor lui D-zeu, Amin, şi eu am scris mult păcătosul către D-zeu Stanciul gramatic în oraşul de reşedinţă Târgovişte, luna Aprilie 18 zile în anul 7011.

Arh. Statului, Mănăstirea Tismana (Secţia istorică). Monograma cu roşu, pecetea aplicată în faţă, căzută.

78. Document din 7013, Iunie 21. Bucureşti.

Sumar: Radu Vodă confirmă lui Radul Comisul şi fratelui său Petru spătarul şi încă un altuia cu fiii lor, stăpânire în Corbi, peste a 4-a parte din moşia lui Muşat şi jumătate a lui Balica.

(Мастію) вжиею Іѡ Радꙋл Коєвода и гсднь вьсои земли Ꙋггровлахіискоє снь добраго Влад великаго Коєвода дават гсдвоми сие повелѣніе гсдвами честитим || (власте)лом и правителием из кѫщѧ гсдвами. жѫпанѫ радѫлѫ комисѫ и брат мѫ жѫпанѫ Пѣтрѫ спатарѫ и сѫ них снови елико им ѣѕ припѫстит || (rupt) сѫ снови мѫ. ꙗко да им ест ѫ Корби четврѣти дел. понеж ест Мѫшатѫ стара и права дедина. и паки да им ест ѿ дал Балнков пол (понеж) мѫ ест стара и права ѡчина. а потом пріиде Мѫшат пред гсдвоми та ѫложи. жѫпан Радѫл комис и жѫпан Пѣтрѫ спатар над негов ѡчинѫ коли(коѭ сеѫ гет не-кр)ат ѫ Корби. ꙗкож да си сѫт братиꙗ нераздени вѣ вки и гсдвѫми даде жѫпан Радꙋл и жѫпан Пѣтрѫ един кои добрѣ. Сего радї || дадоѭ и гсдвми ꙗко да им ест ѡчинѫ и ѡхавѫ ним и сновѣм им и винѫком и превнѫчетом им в вки и варе комѫ се ѿт них слѫчит (сѧ смрѣтъ) прѣжде а вь них прѣдалика да нѣст, нѫ да им ест ѡставшем и нии ѿ коѭож непотѫжкновенно по реч гсдвоми. свѣдтелие сѫт жѫпан (rupt) и жѫпан Прѣвѫл кралевскне. жѫпан Бадѣ ѿ кожещ. жипан Строє велики дворник. жѫпан Богдан логофѣт Прѣвѫл комис. Калот вистиꙗр. (Ба)дѣ пеҳарник. Драгомир столник. Нѣгое постѣлник. и азѣ съставлѣшаго и рѫкописавшаго Тѫдор граматик вѣ настолни (град бѫ)креци мсца юи. ка. днь. влѣт ‡згї.

Іѡ Рꙋдꙋл Коєвода. мастїю вжїю гсднь.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Io Radul Voevod și Domn a toată Țara-Românească fiul bunului Vlad marele Voevod, dă Domnia mea această poroncă a Domniei mele cinstiților demnitarilor și diregătorilor din casa Domniei mele, jupân Radul Comis și fratelui său Pătru Spătarul și cu fiii lor câți D-zeu le va da (rupt) și cu fiii săi pentru ca să le fie lor în Corbi a 4-a parte, pentru că este a lui Mușat bătrână și dreaptă moșie; și iar să le fie din partea lui Balica jumătate (pentru că a fost a) lui bătrână și dreaptă moșie. Iar apoi a venit Mușat înaintea Domniei mele și a pus pe jupân Radu comis și jupân Pătru spătar peste moșia lui câtă se va alege în Corbi, pentru ca să fie frați nedespărțiți în veci și domniei mele a dat jupân Pătru un cal bun. am dat și domnia mea ca să le fie moșie și ohabă lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor în veci; și veri cărui dintre ei s'ar întîmpla moarte mai întâi. moșia să nu se vîndă ci să fie a celor rămași și de cătră nimeni neclătită după zisa Domniei mele. Mărturii sînt jupân (rupt) și jupân Pârvul Craiovescul, jupân Badea din Cojești, jupân Stroe mare Vornic, jupân Bogdan Logofăt, Pârvul comis, Calotă vistier, (Ba)dea Paharnic, Dragomir Stolnic, Neagoe Postelnic. și eu compuitor și scriitor Tudor Gramaticul, în orașul de reședință București (am scris) luna Iunie 21 zile anul 7013,

79. Document din 7017, Noembr. 11 Târgoviște

Sumar: Mihnea Vodă, fiul lui Vlad Vodă confirmă lui Ivan cu fratele său Prodan și cu fiii lor stăpânire peste cumpărăturile din Vaselați și Bunilă de la Măcru și Stănilă. Văselați și Bunilă azi sînt hotare ce țin de com. Dănești în plasa Ocolul Vulcan.

† Мастію кжівю їѡ Михнѣ Коєвода и гсдн вѣсои
земліо шүггровлахінскои сик Клада великааго Коєводе |

дават гдвми сіе повелѣние гдвами швемзи члвци пои-
менем Иван и със братъ сн Продан и със снове ихъ |
шако да им ест ѕ Къселаци дел мъкрецилоръ въса съ
анепсеемси понеж ю покѵпише ѿ Стан макрѣ и ѿ апе-
псеи | емѵ за кз флорінци ѵгрѣски еще при дни Клада
Коевода. и шак да им ест ѕ Кѵнилѫ ѿ дел Кѵнилок |
полокинѵ понеж сѵ покѵпилан ѿ Стънилъ за ѷ аспри
еще при дни млад Басараба Коевода. а потом | шин и-
маше прені със Стънислав пред гдвми. а гдвми нан-
доХ ере им ест права и стара шчинѵ кѵпена | ѵдокна и
ѿ стари дни еще при дни младѵ Басараба Коевода. тог
радї и гдвми им дадоХ шако да им ест | въ шчинѵ и
въ шхавѵ ним и сновем им невчетом и прѣкнѵчетом им
и ни ѿ когож непотъкновѣнно | по реч гдвми. Сеже
сведтелие жѵпан Карвѵл бан. и жѵпан Прквѵл велики
дворник жѵпан Тѵдор велики логофет | жѵпан данчюл ар-
маш велик. жѵпан Пръвѵл (спатар)? жѵпан Кадѣ пехарник
жѵпан Калотъ висти | їар и Иван столник. Нѣгое велики
страторник. пис ѕ Трьговищѵ месца Ное(м)рїа аї. днь
клѣт ‡ззі | и исправник Йлквѵл вистиар.

† Іѡ Михнѣ Коевод мастїѫ вжіѫ гднь.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Io Mihnea Voevod și Domn a toată Țara Romînească fiul lui Vlad marele Voevod, dă Domnia Mea această poroncă a domniei mele acestor oameni anume Ivan și cu fratele său Prodan și cu fiii lor pentru ca să le fie lor în Vaselați partea Măcreștilor toată cu a nepoților lor

pentru că au cumpărat-o de la Stan Macrea şi de la nepoţii lui cu 27 fiorini ungureşti încă din zilele lui Vlad Voevod; şi iar să le fie la Bunilă din partea lui Bunilă jumătate pentru că au cumpărat de la Bunilă cu 100 aspri încă din zilele lui Basarab Voevod cel tânăr. Apoi ei au avut pîră cu Stănislav înaintea domniei mele, iar Domnia mea a aflat că este a lor dreaptă şi bătrână moşie cumpărată de demult şi din zile bătrâne încă din zilele lui Basarab Voevod cel tânăr. Drept aceea şi Domnia Mea le am dat ca să le fie moşie şi ohabă lor şi fiilor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de către nimeni neclătită după zisa domniei mele. Iată mărturii: jupân Barbul Ban şi jupân Pîrvul marele Vornic, jupân Tudor marele logofăt, jupân Dănciul Armaş mare, jupân. . . . . jupân Badea Paharnic, jupân Calotă Vistier şi Ivan Stolnic, Neagoe mare Stratornic. S'a scris în Târgovişte luna Noembrie 11 zile anul 7017 şi Ispravnic Albul Vistier

† Io Mihnea Voevod cu mila lui d-zeu, domn

80. Document din 7017. Decembrie 23 Bucureşti.

Sumar: Mihnea Vodă confirmă lui Neagul şi fiilor săi stăpânire peste părţile sale de moşie, de moştenire şi de cumpărătura în Urlaţi, în Leleşti şi în plaiul Coarnele.

† Мластиѡм бжиѡм іѡ Михнѣ Воивода и гсднь кьсеи земле Оугровлахиском сиь Влад Воивода дават гсвоми сие пове || лѣние гсдвами Нѣг сьс сиови мѫ тако да им ест ѫ Урсаци варе колико ест Негов дел понеж мѫ ест стара и права || ѡчинѫ. и дѣдинѫ и пак ест покѫпи ѿ Дан. и ѿ Стонка и ѿ Нан. един нивѫ ѫ силище ѿ кринѫ || дори до тѫи ниве ѿ кѫрмезиш за то аспри и паки да им ест ѫ Лѣлеци ѿ седми дел по || ловина

понеж мѫ ест wчина кѫпена еще при дни Влад Воивода ѿ прикѫпие и wт Ниѱее мѫ ‖ и пакі да им ест ѕ Лѣлещ Селищѣ добреев сѣс хиже wт балть дори ѕ вльчѣкwа полю понеж ю ‖ покѫпил wт добра за ѯ аспри Влад Кодь и паки покѫпи wт Житиан ѕ дѣл ‖ един нивѫ с(к)с (пер)нвол за ѯ аспри. и пакн да нм ест планина іро се зове корнел ‖ колико ест н(егов дел) (stricat) сел пак Негов Негов дел. Сего радї и гсдвоми дадохь wко да им ‖ ест вь wчине н вь wхабе ним и сновим им н вивчетом их и прѣквивчетом их и варе комѫ ‖ се wт них слѫчит смрть прѣдже а вь них пьрдалика да нѣсть нѫ да им их wставшим ‖ И ни wт когоже непотькновено по wризмѫ гсдвами. Сведтелие жѫпан Барвѫл ‖ Бан и Пьрвѫл велики дворник. и жѫпан Тѫдор логофет и жѫпан Данчюв велики армаш. ‖ и жѫпан Харват спатар. Калоть вистиар. Кадѣ пехарник. Иван столник. Нѣгое по ‖ стелник пис вь стол град Кѫкѫрещ мсца дик кг дик вклѣто ‡ззї.

† Iѡ Мїхнѣ Воевода мастїѧ бжїѧ гсднь

Pecetea

Iѡ Влад Воевода мастїю бжїю гнь вѫ сеи земли ѫгро(влахиской).

Pecetea lui Vlad Vodă Ţepeş, tatăl său.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu, Io Mihnea Voevod şi domn a toată Ţara românească fiul lui Vlad Voevod dă domnia mea această poroncă a domniei mele lui Neag cu fiii săi, cîţi îi va dărui Dumnezeu, pentru ca să le fie lor în Ursaţi verî câtă este

partea lui, bătrână şi dreaptă moşie şi moştenire; şi iar a cumpărat de la Dan şi de la Stoica şi de la Nan un loc de arătură în silişte din Crîng până în locurile de arătură din curmeziş cu 370 aspri şi iar să le fie în Leleşti jumătate din a 7-a parte pentru că este a lui moşie cumpărată încă din zilele lui Vlad Voevod de la Pricopie şi de la nepoţii lui; şi iar să le fie lor în Leleşti siliştea Dobrei cu case din baltă până în Vîlceaua cîmpului pentru că a cumpărat-o de la Dobra cu 600 aspri în timpul lui Vlad Vodă; şi iar a cumpărat de la Jitian în deal un loc de arătură cu grădină cu 60 aspri: şi iar să le fie lor muntele ce să chiamă Coarnele, cît este partea lui (stricat) (şi din sat) iar partea lui. Drept aceasta am dat şi domnia mea ca să le fie moşie şi de hrană lor, fiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor, şi veri cărui dintr'înşii se va întîmpla mai întăi moarte partea sa de moşie să nu se vînză, ci să fie celor rămaşi ai lor şi de către nimeni neclătită după zisa domniei mele. Mărturii: jupân Barbul Banul şi Pârvul marele Vornic şi jupân Tudor logofătul şi jupân Danciul marele armaş şi jupân Harvat spătar Calotă vistiar, Badea peharnic, Ivan stolnic. Neagoe postelnic. Scris în oraşul de reşedinţă Bucureşti. luna Decembrie 23 zile, în anul 7017.

† Io Mihnea Voevod Cu mila lui D-zeu domn.

Pecetea

†Io Vlad voevod
cu mila lui D-zeu
Domn a toată ţa-
ra Ungro(-Româ-
nească).

81. Document din 7018 Oct. 29. Borăşti.

Sumar: Mircea Vodă fiul lui Mihnea Vodă dă mănăstirei Tismana, unde este egumen kir Istratie satul *Ceaurii* tot, după cum l'a avut de pe vremea lui Mircea cel Bătrân Vodă.

† Мастию вжиею Іѡ Мирчѣ Воєводѧ сн҃ъ іѡ Мнхне Воєводе ,даѵат гсѣми сію повелѣніе | гсѣми стмѫ монастирѫ Тисмѣне храмъ Прѣчистие Владичици нашои вци | и прсподви Марии славное еа Ѹспенїе и wцѫ егѫменѫ паставникъ стмѫ | монастирѫ кир Истратие и чесненшим иноком еже живѫщиⷯ вѫ стмѫ | монастирѫ ѩко да им ест чеѭрии вѫси и сѫ вѫсом хотаром понеж сѫт стмѫ мона | стирѫ стара и права wчина и дѣдина еіе ѿ дни предедѫ гсѣми старога | Мирче Воєводе. и хотар им ест ѿ доле ѿ где излезет Рѫина ѿ полог докле | даде ѫ жилю а ѿ тѫіа кода жнолок. сего ради и гсѣми дадоⷯ стмѫ монас | тирѫ | ѩко да им ест вѫ wчинѫ и вѫ wхавѫ и ни ѿ когож непотѫкновенно по реч | гсѣми пнс Тѫдор логофет ѫ ворѫи мсца wⷯ. кѳ ,днь | вѣкт |зиї.

Traducere

† Cu mila lui D-zeu, Io Mircea Voevod fiul lui Io Mihnea Voevod, dă domnia mea această poroncă a domniei mele sf. M-tiri Tismana, hramul prea curatei stăpânei noastre, Născătoarei de D-zeu şi pururea fecioarei Marii, slăvita ei Adormire, şi părintelui egumenului, povăţuitorului sf. M-tiri chir Istratie şi prea cinstiţilor călugări cari vieţuesc în sf. M-re, ca să le fie Ceaurii toţi şi cu toate hotarele pentru că sânt sf. M-tiri bătrână şi dreaptă moşie şi moştenire încă din zilele strămoşului Dom-

niei mele, bătrânul Mircea voevod; şi hotar le este „din jos de unde ese Rugina [1]) din Poloaga [2]) până dă în Jiu, şi de aci apa Jiului". Pentru aceasta am dat şi domnia mea sf. M-tiri ca să-i fie moşie şi ohabă şi de către nimeni neclătită după zisa domniei mele. A scris Tudor Logofătul în Borăşti, [3]) luna Oct. 29 zile, în anul 7018.

Arh. Statului M-tirea Tismana pach, 37 doc, 7 Pecete mică aplicată pe hîrtie, Monograma cu roşu, Nu e semnătura Domnului,
1) Părăiaş, 2) Părăiaş, 3) Azi Boroşteni,

82. Document din 7018 Mai 2 Târgovişte.

Sumar: Vlad Vodă confirmă schimbul de sate făcut între manastirea Tismana şi jupan Stoica cu fraţii sai,

† Милостїю кжіею Іѡ Влад Воивода и гснь късеи земли Ѡ҃трровлахїискои снъ прѣдобраго и великаго Влад Воєводе. дакат | гсвми сїе повелѣнїе гсвми слвгѣ гсвми жѫпанѣ Стонке съ кратїиасн. іако да им ест ѕ Корки | четкрѫти дел и полокинѣ ѿ къличинѣскъ іро ест дрѫжал стго монастира ѿ Тисмѣкина | а калугери ѿ Тисмена wни да си дрѫжет Крѫкеци къси и дел къзанок како сѣ дрѫжали | при дни кратѵ гсвми Радѵл Воєводе. такогере и ѿ сѫга на пред да дрѫже како сѵ утѫкмили | по прѣжде при дни кратѣ ми Радѵл Воєводе. ере им ест сгара и права wчина дѣдина стмѣ | монастирѣ ѿ Тисмѣна. Сего радї им дадоҳ и гсвми іако да ест стмѣ монастирѣ | а Стонка съ кратїа си да си дрѫжет ѕ корби четкрѫти дел и полокинѣ ѿ къличинѣскъ | како сѣ вишѥ писани. и ни ѿ когоже непотѫкиокено по реч гсвми. Сеж свѣдтелїе | жѫпан Барвл Пан и Прѫвл кралевски и жѣ-

пан Данчюл велики дворник и жѫпан Богдан величи логофет | Харват вистиар Нѣгое комис. Марча постелник Станчюл пехарник Иван столник | пис ѕ град Тръговиштѣ месца Маиа дни в вълѣт ѱзїи.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Io Vlad Voevod și domn a toată Țara Românească fiul prea bunului și marelui Vlad Voevod, dă domnia mea această poroncă a domniei mele slugii domniei mele Stoica cu frații săi ca să le fie în Corbi a patra parte și jumătate din partea lui Balica cât a ținut ṣf-ta m-tire Tismana, iar călugării de la Tismana să țină Cârbeștii toți și partea lui Căzan, cum au ținul în zilele fratelui domniei mele Radul Voevod, așa de acum înainte să țină cum s'au așezat mai denainte în zilele fratelui domniei mele Radul Voevod, pentru că este bătrână și dreaptă moșie de moștenire sf. m-tiri de la Tismana. Pentru aceasta am dat și domnia mea pentru ca să-i fie sf. Mănăstire iar Stoica cu frații săi să țină în Corbi a 4-a parte și jumătate din partea lui Balica, cum s'a scris mai sus și de către nimeni nezăticnită după zisa domniei mele. Iată mărturii jupân: Barbul Banul și Pârvul al Craiovei și jupân Danciul mare vornic, și jupân Bogdan mare logofăt, Harvat vistier, Neagoe Comis, Marcea postelnic. Stanciul paharnic, Ivan stolnic, scris în orașul Târgoviște luna Mai 2 zile. în anul 7018.

Arh. Statului Mănăstirea Tismana pach. 38 doc, 3.

83. Document din 7019, April 22. Popești.

Sumar: Vlad Voevod confirmă Mănăstirii Tismana stăpânirea peste satul Ceaurii.

† Мастію бжіею Іѡ Клад Воивода и гснь късои земли вгроклахіи | скои снь великаго Клад Воеводе. дават гсвми сіе покелѣніе гсвми | стомѹ монастирѹ тисмѣне храмѹ и ѡбитѣли прѣстѣи | чистѣи и прѣблагословенніи кадци нашои вци и прнодви | мріи и честное ем вспеніе и ѡцѹ игѹменѹ и братіам живѹ | цим вѫ сти монастир ако да им ест Чевріи вѫси понеже ест | стомѹ монастирѹ стара и права ѡчина. а потом прінде | коман сѫ кратіам си пред гсвми. та се жаловаше како | имаю ѹ Чеври едно дел али код жил. а гсвми им дадоҳ | ѣї волѣри да клѧнет како им ест този дел ѡчина права | и дѣдина. а ѡни не могош клети нѹ ѡсташ ѿт закона. а нѹ | дадош тен ві волѣри тои дел стомѹ монастирѹ | ере ест стара и права ѡчина стомѹ монастирѹ. и наидоше | тен ві волѣри како ест жил ҳотар стари стомѹ монас | тирѹ покѹде ег ҳотарисал Дѣтко кан сѫ кі волѣри | сего ради и гсвми дадоҳ стомѹ монастирѹ да мѹ ест вѫ | ѡчинѹ и вѫ ѡхавѹ и ни ѿт когже непотѫкновено по | реч гсвми. сѫдітеліе жупан Барвл кан жупан Пржвл | кивши дворник жупан Богдан велики дворник Харват кис | тиар Иѣгое комис. Семка спатар Иван столник. Дан | чвл | пеҳарник.. Марча постелник пис ѹ Попещи мсца ап | ке дньвѣлѣт ѩздї.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad Voevod și domn a toata țara Românească fiul marelui Vlad Voevod

dă Domnia mea aceasta poroncă a Domniei Mele Sf. Mănăstiri Tismana. hramul și locașul prea sf. curatei și prea bine-cuvîntatei stăpânei noastre Născătoarei de D-zeu și pururea fecioarei Maria și cinstitei ei Adormiri și părintelui egumenul și fraților cari viețuesc în sf.-ta mănăstire pentru ca să le fie Ceaurii toți pentru că sînt moșie bătrînă și dreaptă a sfintei mânastiri. Iar apoi au venit Coman cu frații săi înaintea Domniei Mele și s'au jăluit că au în Ceauri o parte însă lângă Jiu, Domnia Mea le am dat 12 boeri ca să jure că este a lor acea parte, moșie dreaptă și de moștenire; iar ei n'au putut jura, ci au rămas de lege; însă au dat acei 12 boerĭ acea parte sf. mânăstiri pentru că este bătrână și dreaptă moșie st. mânăstirĭ; și au aflat acei 12 boeri că este Jiul hotar bătrân sf. mânăstiri pe unde l'a hotărît Deatcu Banul cu 12 boeri. Pentru aceasta și Domnia mea am dat sf, mânăstiri ca să-i fie moșie și ohabă și de cătră nimeni neclătită după cuvântul Domniei Mele. Mărturii: jupân Barbul ban, jupân Pârvul fost Vornic, jupân Bogdan mare Vornic, Harvat Vistier, Neagoe comis, Semca Spatar, Ivan Stolnic, Danciul Paharnic, Marcea Postelnic, Scris în Popeștii, luna Aprilie 22 zile, în anul 7019.

Arh. Statului Mănăstirea Tismana pach. 37 doc. 3. Monograma cu chinovar. Pecetea aplicată cu ceară roșie, mijlocie. neciteață. Semnătura proprie a Domnului nu se vede.

84, Document din 7020 Noembre 28, Buzău.

Sumar: Vlad Vodă confirmă lui Deatcu cu fiii stapânirea peste jumătate din partea de moșie din Topești a unchiului său Lațco.

† Мастїю бжіею Іѡ Клад Воєвода и гспⷭ вѣсои землы ѳгпровлахінскои снⷯ великаго Клад Воєв[illegible]. дака: | гсвми сїе повелѣніе гсвми слⷭгⷭ гсвми дѣткⷭ сⷯ сновис

ѥщи мѕ вѫ прпвѣстит. ꙗко да | мѕ ест ѕ Топѣц ѿ дѣл ѕнкѕ ємѕ л҃кцко полокнѕ, понеж ємѕ ест стара и прака wчина д҃кдина | и кидѫ гскми книге родителѣ ми Влад воєводе. како мѕ ест wчина д҃кдина и прака. Сего радѹ мѕ | ю дадоѫ и гскми ꙗко да мѕ ест вѫ wчинѕ и вѫ wхаѕ ѣмѕ и сиоком ємѕ и кнѕком и прѣкнѕчє | том иѫ и вѫ иих пржданика да н҃ест нѫ да ест wставнним и ни ѿ когоже непотѫкновенно | по реч гскми. ск҃дѣтелїе жѕпан Барвѫ Ван жѕпан Пѫрвѫ кралевски. жѕпан Богдан келнки | дворник. жѕпан Харват кнстїнр. Онча логѳфет Семка спатар= Н҃кгое комис. Иван столник | Станчол нѣчарник. Мирча постелник пис ѕ трѫг Кѕзон мсца Нов. кн. днѫ | исправник Д҃ктко ван.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Io Vlad Voevod și Domn a toată țara Românească fiul marelui Vlad Voevod dă Domnia mea această poroncă a Domniei mele slugii Domnii mele Dealcu cu fiii săi câți D zeu îi va dărui pentru ca să-i fie în Topești din partea unchiului său Lațco jumătate pentru că îi este bătrână și dreaptă moșie de moștenire, și am văzut Domnia mea cărțile părintelui meu Vlad Voevod, cum că îi este moșia de moștenire și dreaptă, Pentru aceasta i-am dat-o și Domnia mea pentru ca să-i fie moșie și ohabă lui și fiilor lui și nepoților și strănepoților lor, și moșia să nu se vânză ci să fie celor rămași și de către niment nezăticnită după zisa Domniei mele. Mărturii : jupân Barbul Ban, jupân Pârvul al Craioveï. jupân Bogdan mare vornic. jupân Harvat vistier, Oancea Log. Semca spă-

lar, Neagoe comis, Ivan stolnic Stanciul Paharnic, Mircea Postelnic, Scris în târgul Buzeu, luna Noembrie 28 zile Ispravnic Deatco Ban.

Arh. Statului Mănăstirea Tismana pach. 2 doc. 4. Monograma cu roşu. Pecetea aplicată. mijlocie, puţin citeaţă.

85. Document din 7020. Ianuarie 8. Târgovişte.

Sumar: Vlad vodă confirma Mănăstirei Tismana stăpânire peste partea din Topeşti, dăruită de Laţco:

† Мастiѡм бжiѡм Iѡ Клад воєвода и гснъ вѫсои землы ѡүгровлахiнскои | снь прѣдобраго и великаго Клад воєводе. дават гєвми сіе повелѣнiе | гєвми храмѣже и ѡ=бит'клы прѣ ст'ѣи и прѣчст'ѣи и прѣблагослове нн'ки владчце нашои вцы. прснодв'ѣи мр'и и славнои ви ·нiе | монастирѣ нарицаеми Тисм'ѣна и ѡцѣ єгмѣ кир Єѵстратiє | и вѫсем братїам нже живѣщих вѫ стою ѡбит'клы тои. нако | да им ест Топещии вѫси цio ест бил приложил лацко стмѣ мона | стирѣ половинѣ при дни брата гєвми покоиного Радула воєводе | а дрѣга половинѣ цio ест бил ѡставил Лацко снѣ си Радулѣ докле кѣдет | снь мѣ Радулѣ жив ѡн да ѡбладѣет сам свою полоѵинѣ. а по сѫмрти | снѣ емѣ Радулѣ ако мѣ се сѫлѣчит и снѣмѣ Радулѣ смрть и нeѡстанет | ни едно дето ѿ нега а тогда да ест и дрѣга половинѣ цито ест бил ѡс | тавил и дал и приложил стомѣ монастирѣ ѿ Лацко сѫ клет=вом | того радї ест приложен вес село стмѣ монастирѣ ѿ Лацко и ѿ | сна емѣ ѿ Радул нако да ест бжстным и=ноком вѫ пицѣ а ним да ест вѫ в'ѣ | чное вѫспоминанiе, сего радi им дадох и гєвми стмѣ монастирѣ и ѡцѣ ѥ"

мєнѫ (и иним кра)тїам. іако да им єст кѫ шчинѫ и кѫ шѫдѫ и ни ѿ | когож непотѫкновєнно по рєч гскми нно и҃кст. сѧ҃дтєлїє жѫпан | Богдан великы дворник. жѫпан Данчюл прѣкѫлак. жѫпан Д҃ктко бан. жѫпан Ѻнча лого. фет. | жѫпан Хърват вистиар. жѫпан Стмка спатар. Ка' лот комис. Станчюл пеҳарник. Иван | столник. Марча постєлник. и аз рѹкописавшаго Ѻни. єже написах кѫ | настолни градъ Трѣговищи мсца Ген. и дн҃ь кл҃кт ѯзк.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Io Vlad Voevod și Domn a toată țara Românească fiul prea bunului și marelui Vlad Voevod, dă Domnia mea această poronca a Domniei mele hramului și locașului prea sf. și prea curatei și prea bine-cuvîntatei stăpânei noastre Născătoarei de D-zeu și pururea fecioarei Maria și slăvitei ei Adormiri, mănăstirii ce se chiamă Tismana și păr. egumen chir Eustratie și tuturor fraților ce viețuesc în acel sf. lăcaș pentru ca să le fie Topeștii toți ce a fost dăruit Lațcu sf. mănăstiri jumătate în zilele fratelui Domniei mele răposatul Radul Voevod iar altă jumătate ce a fost lăsat-o Lațcu fiului său Radu pînă când va fi fiul său Radul viu el să-și stăpânească singur jumătatea sa; iar după moartea fiului său Radul. dacă i se va întîmpla fiului său Radul moarte și nu va rămâne nici un copil de la el, atunci să fie sfintei mănăstiri și cealaltă jumătate (a lui Radu) ce a fost lăsată și dată și adăogată de Lațco cu jurământ. Pentru aceea este dat tot satul de către Lațco și de către fiul său Radul pentru ca să fie d-zeeștilor călugări spre hrană, iar lor spre veșnică pomenire. pentru aceasta le-am dat și Domnia mea. Sf. Mă-

năstiri şi părintelui egumen şi celorlalţi fraţi, ca să le fie moşie şi ohabă şi de cătră; nimeni nezăticnită după zisa domniei mele, într'alt chip să nu fie. Mărturii: jupân Bogdan mare vornic, jupân Danciul părcălab, jupân Deatcu Ban. jupân Oancea Log. jupân Harvat Vistier, jupân Semca spătar, Calotă comis, Stanciul Paharnic. Ivan Stolnic, Marcea postelnic. şi eu Sin scriitorul, carele am scris în oraşul de reşedinţă Târgovişte luna Ianuarie 8 zile, în anul 7020.

Arh. Statului Mănăstirea Tismana pach. 2, doc. 4. Monograma cu roşu, Pecetea aplicată în faţă, căzută. nu este semnătura proprie a Domnului.

86. Document din 7024, Decembrie 14 Bucureşti

Sumar: Neagoe Vodă Basarab în urma cercetării Banului Deatcu cu 12 boeri, dă dreptate Mănăstirii Vişina în judecata ce a avut pentru moşie cu Bumbeştii şi cu Porcenii.

Mănăstirea Vişina a fost zidită lângă Jiu, sub munte între satele Bumbeştii şi Porcenii de Mircea cel Mare (1386—1418) cu hramul Sf. Treimi. Astăzi este o ruină de piatra şi cărămidă.

† Мластиѡм бжиѡм Iѡ Басараба Коєвода і гснь вьсои земле ѕгровлахиискои снь Басараба Коєводе; дават гєвми сие повелѣніе гєвми храм и ѡбителю иже вь сте и трце нераздєлима | и живѣщеи вь сте место нарицаємаго стомь монастирѕ Кисина и наставнигѕ | егѕменѕ Григорие сь вьсем братиѭм еже ѡ хсе и живѣщеи вь стое место·іако да им | сѣт ѡчинѕ и сь периволе и сь вьсом хотаром покѕде ест бил старо еще при дни Мирче воиводе | а потом имахѕ сѣпрение калѕгери сьс Бѕмбещим и сьс Порчани а гєвми сьм послал честит | властелен Дѣтко бан и сьс че(с)титомѕ правителю гєвми жѕпан Стапчюл велики портар | и жѕпан Нѣгое спатар и сьс ві ти болѣри що сѣт били мегеѭаши по ѡколо наиме болѣрїм | Калот

и Радꙋл ѿ Бърлеци и Бѫмбара и Стефан ѿ Корби и Дан ѿ Жѫпѫнеци и Бѫздѫган ѿ Шофрьчѣкии. и Бъл. сан | ѿ Дрьгоian и Дан ѿ Ромѫнеци и Стан и Хранитѫл ѿ Бѣлеци и Данчюл ѿ Йшии и Фиват та ест ходили над wчине | та ест нашел старен хотаре ѿ дни Мирче Воеводе ѿ порчени и ѿ Бѫмкаци. и поставише хотар със них | дше покѫде ест бил старо хотар. пре wбрежиѫць до вода жилю до цепѫне милоева. и до тѫia падне | хотар ѕ валѣ шербока. и пак ѿ порчѣнов ѕ страно хотар камена цio ест ѿ главѫ лоꙋнчиев ѿ доле. и ѿ | тѫia плаюреле и лѫнчиле по жилюгорне. и садѫреле със периволе и със вьсем плаюре. тем радї им дадох и гевми | тако да им сѫт вь wчине и wхабе и w покрепление стомѫ монастирѫ непотѫкиовенно по wризмѫ гева(ми) | се ест сведтелие жѫпан Парвѫл велики бан и жѫпан Калот велик дворник. и жѫпан Харват великн логофет | и жѫпан Радꙋл спатар. и жѫпан Хамза комис. и жѫпан Драгич пехарник и жѫпан Житиан столник. и жѫпан | Радꙋл и Строе велици постелници и аз Петрѫ Дичак еж начертах вь настол град Бѫкѫ | рещ. мсца дикем дї дїь вьлѣт текѫща ѿ Ѩдама ‡зкг.

Traducere

Cu mila lui D-zeu Io Basarab Voevod şi domn a toată ţara Românească, fiul lui Basarab Voevod, dă domnia mea această poroncă a domniei mele hramului şi lăcaşului sfintei şi nedespărţitei Treimi şi vieţuitorilor în sfîntul loc. ce se chiamă sf. Mănăstire Vişina şi povăţuitorului egumen Gri-

gorie cu toți frații cari întru Cristos viețuesc în sf. locaș. pentru ca să le fie moșie și cu grădini și cu toate hotarele pe unde au fost bătrâne încă din zilele lui Mircea Voevod.

După aceea au avut călugării pără cu Bumbeștii și cu Porcenii, iar Domnia mea însumi a trimis pe cinstitul demnitar Deatcu Banul și cu cinstitul dregător al Domniei mele, jupân Stanciul mare portar și jupan Neagoe Spătar și cu 12 boeri ce au fost megiași pe împrejur, anume boerii Balotă și Radul din Bârlești și Bumbara și Stefan din Corbi și Dan din Jupânești și Buzdugan din Șofrăceni și Vâlsan din Drăgoiani și Dan din Românești și Stan și Hranitul din Bălești și Danciul din Iași și Fiiat și au mers pe moșie și au găsit bătrânele hotare din zilele lui Mircea Voevod din Porceni și din Bumbești și au pus hotar cu sufletele lor pe unde au fost hotarul bătrân: pe Obrejință până în apa Jiului la Genunea lui Miloe, și de aci cade hotarul în valea lui Șerbu, și iar din laturea Porcenilor hotar peatra care este din capul luncii din vale, și de aci plaiurile și luncile pe Jiu în sus și sadurile cu grădini și cu toate plaiurile. Pentru aceea le am dat și Domnia Mea ca să le fie moșie și ohabă și de întărire sf. Mânăstiri neclătită după poronca Domniei (mele). Iată sunt marturii: jupân Barbul mare Ban și jupân Calotă mare Vornic, și jupân Harvat mare Log. și jupân Radul spătar, și jupân Hamza comis, și jupân Drăghici Paharnic, și jupân Jitian stolnic, și jupân Radul și Stroe marî Postelnici și eu Petru Diiacul carele am scris în orașul de reședință București, luna Dechembrie 14 zile in anul curgător de la Adam 7027.

Arh. Statului Mânăstirea Tismana pach. 82 doc. 2.
Pecetea căzută. Monograma cu chinovar. Semnătura proprie a domnului nu este.

87. Document din 7025 Iulie 19, Piteşti.

Sumar: Neagoe Basarab Voda întăreşte lui Draica partea lui din Groşani 5 funii, cumpărătură cu 925 aspri de la Groza, Radul şi Mareş.

† Мастію бжію Іѡ Басарав Воєвода и гснь вьсои земли ѡуггровлахіискои снь добраго и великаго басарабѣ воєвода. дават гсвми сію повеление гсвми драика и сѫ | сновнс варе колици им вь припѫстит ѥако да им ест 8 грошан дѣл=е лик понеж покѫпи ѿт Грозѣ и ѿ анепсею си Радул Томонев и ѿ Мареш брат Грозев за цке ас= при | и гсвми иҳ простиҳ кои. сего радї им дадоҳ и гсвми ѥакож да им ест вь ѡчинѫ и вѫ ѡхав ним гор хотаром и снви внѫком и прѣквнѫчетом им и варе комѵ се ѿ них сьлѵчит | сѫмрть а вь инҳ прѣдалика да нѣст нѵ да ест ѡставшим и ни ѿ когож непотѫкновенно по реч гсвми. сведтелїе жѵпан Карѵл ван и жѵпан Калот | дворник и жѵпан Харват логофет и Дѫмитрѵ вистїар и Радул спатар Драгич пехарник Житїан столник. Хамза комис. Кадѣ и Нѣгое велици стра | торници. и аз иж писах 8 питецї мсца юл. дї дн вльт ‡зкѳ. и Маноли портар.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu, Io Basarab Voevod şi Domn a toată ţara Românească fiul bunului şi marelui Basarab Voevod, dă Domnia mea această poronca a domniei mele lui Draica şi cu fii, veri căţi îi v[a] dărui D-zeu, pentru ca să le fie în Grosani 5 teie (funii) pentru că le-a cumpărat de la Groza şi

de la nepotu-său Radul al Tomonei şi de la Mareş fratele lui Groza cu 925 aspri şi Domnia mea le-a iertat darea de cal. Pentru aceasta le-am dat şi Domnia mea pentru ca să le fie moşie şi ohabă lor şi fiilor nepoţilor şi strănepoţilor lor şi ori cărui dintre dinşii s'ar întîmpla moarte, moşia să nu se vânză. ci să fie a celor rămaşi şi de către nimeni neclătită după poronca Domniei mele. Mărturii: jupân Barbul Ban şi jupân Calot vornic, şi jupân Harvat Log. si Dumitru vistier, şi Radul spătar, şi Drăghici paharnic. Jitian stolnic, Hamza comis, Badea şi Neagoe mari Stratornici, şi eu carele am scris în Piteşti luna Iulie 19 zile în anul 7025. şi Manole portar.

Arh. Statului. Mănăstirea Tismana pach. 13 do. 2 (Secţia ist.) Monograma cu chinovar. Pecete mijlocie aplicată, neciteaţă. Nu e semnătura proprie a Domnului.

88. Document din 7070 Martie 23 Bucureşti.

Sumar; Petru Vodă confirmă lui Dumitru şi Muşat fiii lui Muşat stăpânire în Vlădeşti, moşie bătrâna de moştenire

† Мастію кѫїею Іѡ Петрѫ Коєвода и гснк вѫсои земле ѡуггровлахіискои сиѫ великаг и пр'кдо | браг Мирчев Коєводі дават гєвми сіе повел'кніе гєвми сновим Мѫшатѡв наиме Дѫмитрѫ | и Мѫшат и сѫс них сноки елиці им бгъ даст. ыкож да им єст ѡчинѫ ѕ Клѧдєци вѫс селѡ сѫс вѫсѡм | ѯотарѡм занѣж им єст стара и права ѡчинѫ и д'кдінѫ и ѕ тєм вид'кѯ гєвми книг покоинаг | Радула Коєводе сиѫ Клада Коєвода кетха и раздрѣта таж ю гєвми ѕтврѫдиѯ и поновиѯ. Єго ради им дадѡѯ | гєвми Мѫшатоѫ и Дѫмитрѫ сѫс братіам си. и сѫс них сновн ыкож да им єст кѫ ѡчинѫ и | вѫ ѡѯак ним и сновом им внѫкѡмже и пр'квнѫчетѡм им и ни ѿ ко-

гож непоколѣбимо по wписмо | гсвми. Сеж и свдтеліе поставлѣем гсвми жѫпан Н҃гое великы ban кралевски и жѫпан | Неделко великы дворник и жѫпан Богдан великы лwгѳ҃т. и Стан спатар. и Ине вистяр и Бѫркан комис | и Манѣк пехарник. и (Иванча столник) и Иван вел постелник. ис. Богдан вел лwгѳет. писах алв вѫ настол градѣ | Бѫкрещи мсца мр҃т. кѣ҃ дни вѫлѣт ҂зо.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu, Io Petru Voevod și Domn a toată țara Românească, fiul marelui și prea bunului Mircea Voevod, dă Domnia mea această poroncă a Domniei mele fiilor lui Mușat anume Dumitru și Mușat și cu fii lor câți le va da D-zeu pentru ca să le fie moșie în Vlădești tot satul cu toate hotarele pentru că le este bătrînă și dreaptă moșie și moștenire; și la aceasta am văzut Domnia mea cartea răposatului Radul Voevod fiul lui Vlad Voevod veche și ruptă și Domnia mea a înrit-o și a înoit-o. Pentru aceasta le-am dat Domnia mea lui Mușat și lui Dumitru cu frații săi și cu fiii lor pentru ca să le fie moșie și ohabă, lor, și fiilor lor, nepoților și strănepoților lor și de către nimeni neclătită după porunca domniei mele. Iată și mărturii punem Domnia mea: jupân Neagoe mare Ban al Craiovei, și jupân Nedelco mare Vornic. și jupân Bogdan mare Log. și Stan Spătarul, și Iane visternic, și Bărcan Comis, și Manea Paharnic, și Ivancea Stolnic, și Ivan mare postelnic, Ispravnic Bogdan mare Logofăt. Am scris Albul în Orașul de reședință București, luna Martie 25 zile, în anul 7070.

Arh. Statului Mitr. Buc. pach. 96 Doc. 1. Monograma cu roșu Semnătura proprie a Domnului nu este. Pecetea mijlocie căzută.

89. Document din 7107 Aprilie 21. Bucureşti.

Sumar: Mihail Voevod confirmă lui Tudoran Pitarul cu fii stăpânire în Vlădeşti peste o jumătate de moară şi peste nn ţigan de cumpărătură.

† Мастію бжію Іѡ Михаил Воєвода и гснь вѣсое земле ѡуггрѡвлахиеское снѵ великаг | и прѣдобраг петрашко Воєводе. дават гсвми сію повелѣнію гсвми колѣрин | гсвми Тѵдоран пит. и със сновис емѵ елицем бгь даст јакож да мѵ ест | половин за водіниць ѵ Клъдеци дел Манев канот. вѣсах. понеж ест покѵпил | колѣрин гсвми Тѵдоран пит. тае дел за водіниць ѿ на Манѣ канот за-х-аспрї | готови и ещеж ест вкс прашал Тѵдоран пит. по вѣсих братін Манек кьда ест кѵпїл | тае дел за водіниц и нѣст хотѣл ни един ѿ брати Манев да кѵпит нѵ ест покѵпїл | Тѵдоран пит. тае дел за Кодиниц. јакож да мѵ ест емѵ дѣдінѵ и ѿ пред миоз людіе добрі | поим поп Јлѣѵл і Радул ѿт гѵгѵєрі и цирквин и Стоіан ѿ гор сльник и поп Кертѣ | ѿ Јиниоас. Я потом пак покѵпил Тѵдоран пит. един циган поим Стан ѿт на | жѵпанїц Рада и ѿ дъщера ем Нѣкина за ѣати аспрі готовіи и продадох | ѡне за нихном доброволю и със ѵзнаніа вѣсем мегїашом и ѿ гор и ѿ дол | и ѿ пред гсдвми. Сег радї дадох і гсдвми Тѵдоранов пит. јакож да мѵ ест тог брод | за водініц и тог циган вь ѡчин и вь ѡхаввемѵ и сновим емѵ і не ѿ когож | непоколѣбим по ризмо гсвми. Сеж свидетелїе поставлѣем гсвми жѵпан | Дѵмитрѵ вел дворник и Тѵдосіе вел логофет. и Негре спатар. ї Стоика вістіар. ї Строе столник | и радул комис. ї Шербан пеҳарник. и Преда вел постелник и нс Тѵдосие вел логофет і из писах аз | Владул лог. вь настол граду Трѣговище вь мсца ап. ка. дни вѣлѣт ѣзрз.

Traducere

Cu mila lui D-zeu. Io Mihail Voevod și domn a toată țara Românească fiul Marelui și prea bunului Pătrașco Voevod, dă domnia mea această poroncă a Domniei mele boerului Domniei mele Tuduran Pitarul și cu fiii săi câți D-zeu îi va dărui, pentru ca să-i fie jumătate de moară în Vlădești partea lui Manea Capot, toată, pentru că a cumpărat boerul Domniei mele Tuduran Pitarul acea parte de moară de la Manea Capot cu 600 aspri gata; și încă a întrebat Tuduran Pitarul pe toți frații lui Manea, când a cumpărat acea parte de moară și n'au voit nici unul din frații lui Manea să o cumpere, ci a cumpărat Tuduran Pitarul acea parte de moară pentru ca să-i fie lui moșie de moștenire și dinaintea multor oameni buni. anume popa Albul și Radul din Guguești și Stirbin și Stoian din Slănicul de sus, și popa Bertea din Aninoasa. Iar, după aceia. a cumparat Tuduran Pitarul un țigan anume Stan de la jupânița Rada și de la fata ei Neacșa cu 1350 aspri gata, și au vândut ei de a lor bună voe și cu știrea tutulor megieșilor și din sus și din jos și dinaintea Domnii Mele. Pentru aceasta am dat și domnia mea lui Tuduran Pitarul ca să fie acel vad de moară și acel țigan moșie și ohabă lui și fiilor lui și de către nimeni neclătită după poronca Domniei mele. Iată mărturii punem Domnia mea: jupân Dumitru mare vornic, și Tudosie mare log. și Negre spătar și Stoica visternic și Stroe stolnic și Radul comis și Șerban Paharnic și Preda mare Postelnic și Ispravnic, Tudosie mare Log. și am scris eu Vlad Log. în orașul de reședință Târgoviște în luna Aprilie 21 zile în anul 7107.

Monograma cu roșu. Pecetea mijlocie aplicată necusuta: Iw мнχаиль κοεκ ѡ,да Semnătura proprie a domnului nu este,

90. Document din 7112. Mai 9 Târgoviște.

Sumar: Radul Voevod confirmă boierului Tudoran cu fii stăpânire peste 5 vecini cu delniţile lor în Aninoasa şi peste părţile de moşie din Vlădeşti a Zoicăi de cumpărătură,

† Мастію кжію Іѡ Радул Коєкода и гєнк кѫсоє земли ѡутгорѡвлахієскоє кнзко пр'кдобраг покоиниг страг кѫсарак | Коєкода дакат гєкми сію повел'кніє гєкми вол'крии гєкми Тѯдоран питар и сьс сновис єлиціж емѯ кѫ принѯстит | ыакож да им єст ѡчнь ѯ Аниноаса ѡбач=є=кечинии сьс д'кланицем емѯ. понеж сіє кечини вили сѯт пакелов пост | таж сам Павел пост. поставил єст зѫлог на Н'ккиѯл пржклак ѿ дальгополю за асири ‡иč. и поставил се єси днь пр'кз єдїнь л'кт | ащелиж не хокет даст Павел пост. асири до днь а Н'ккиѯл пржклавѯ ѡи да мѯ држжит да китї кечии ѿ д'кдінь | акѯтем Павел пост. не можал єст да мѯ плаціает до днь тєх вишречии асири. а нѯ єст ѡставили сїи вишречии | кечии да китї Н'ккиѯлок пржклак ѿ нег доброволʼк и ѯдржали єст Н'ккиѯл пржклак до сьда кь днем гєкми. а по'гом | вол'крии гєкми Тѯдоран пїт(а)р не хощет єст да ѡставит да ѯлезит тѯжди людіє кѫ сел емѯ єж вишрех занеж вїѡ єст поколен | да на кѯноват Тѯдоран пїт. нежеми Н'ккиѯл пржклак тем раді дал єст и пскѯпокал єст т'кх вишречнї кечии. и асири ‡ис готок | ѯ рокѯ Н'ккиѯлок пржклак. и кѯпокал єст вол'крии гєкми Тѯдоран пїт. и ѯтакмилсє єст сьс Н'ккиѯл пржклавѯ ѡ нихнѯ доброволʼк | и пак покѯщ вол'крии гєкми Тѯдоран пїт. ѡчнь ѯ кльдєрі ѿ на Зоикѫ и ѿ на Марїа и ѿ на Н'кга и ѿ на Стана | дел нихне ѿ ѡчнь кѫсех ѿ полю и ѿ пѯм и ѿ код и ѿ седалиціе селов и ѿ посѯдѫ ѿ над вьс хотаром и сьс єдин вечинѫ

| ѿ сѣл за асиѳи ѣ готов и продавал ест ѿ нихѫ до-
кроволѣ и ѫтакмилсѧ сѫт сіе вишречні именити людіе
| сѫс ѫзнаніе вѣсем мегіашим ѿ гор и ѿ дол и ѿ ѫкрсти
местом и ѿ прѣд гсвми ѿ диванѫм гсвми и кез ни
една силост | и сѫс Ѧлдѣмаш. Сего рарї дадох и гсвми
колѣрин гсвми Тѫдоранов пит. якож да им ест тѣх виш
речне ѡчне и вечні | ѿ дѣдинѫ и ѡхавѣ емѫ и сновим
емѫ виѫком и прѣвинѫчетом и ѿ них когож непотѣкно-
кино поризмѫ гсвми | Сеж и сведетелїе поставих гсвми
жѫпан Радѫл Кѫзескѫл ключер. и жѫпан Преда великіе
кан кралюкскі. и жѫпан Дѫмитрѫ кор | ник и мирослав
логфет . . . . . и Стоика вел логфет. и Лека спат.
. . . . . и рац гюргю ком. . . . . стол | и Кос-
тандин пех. . . . . вел постелник и ис Стоика вел
логфет. . . . . написах ѫх стол Трѣговиц | мсца
Маи д дні текшаг лѣтом ѿ Ѧдама ѫѫлѣт ѣзрї.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul Voevod şi domn a toată ţara Românească fiul prea bunului răposatului, bătrânului Basarab Voevod, dă Domnia mea această poronca a Domniei mele boierului domniei mele Tudoran Pitar şi cu fiii săi, câţi îi va dărui Dumnezeu pentru ca să le fie moşie în Aninoasa 5 vecini cu delniţele lor pentru că aceşti vecini au fost ai lui Pavel postelnicul şi însuşi Pavel postelnicul i-au pus zălog la Neacşul pârcălabul din Câmpulung drept 8200 aspri, şi şi-au pus zi peste un an, dacă nu va da Pavel Postelnicul banii la zi, Neacşul pârcălabul să-i ţină să fie vecini de

moştenire. La aceasta Pavel Postelnicul n'a putut să plătească la zi acei mai sus zişi bani, ci au rămas aceşti mai sus zişi vecini să fie a lui Neacşu Pârcălabul de bună voia lui şi i-a ţinut Neacşul Pârcalabul până acum în zilele Domniei mele. Apoi boierul domniei mele Tudoran pitarul n'a voit să lese să intre străini în satul său, ce s'a zis mai sus, pentru că era mai volnic să-i cumpere Tudoran Pitarul de cât Neacşul Pârcalabul; pentru aceea a dat şi a rescumpărat pe acei mai sus zişi vecini 8200 (aspri) gata în mîna lui Neacşu Pârcălabul, şi a cumpărat boierul domniei mele Tudoran Pitarul şi s'a tocmit cu Neacşul Pârcălabul de-a lor bună voie. Şi iar a cumpărat boierul domniei mele Tudoran Pitarul moşie în Vlădeşti de la Zoica şi de la Maria şi de la Neaga şi de la Stana părţile lor de moşie toate, din câmp şi din pădure şi din apă şi din siliştea satului şi de pretutindeni de pe toate hotarele şi cu un vecin din sat cu aspri 2000 gata şi au vîndut de a lor bună voe şi s'au tocmit aceşti mai sus zişi pe nume oameni, cu ştirea tuturor megiaşilor din sus şi din jos şi dinprejurul locului şi denaintea domniei mele din Divanul domniei mele şi fără de nici o silă şi cu aldămaş. Pentru aceasta am dat şi domnia mea boierului Domniei mele Tudoran Pitarul pentru ca să-i fie acele mai sus zise moşii şi vecini de moştenire şi ohabă lui şi fraţilor lui, nepoţilor şi strânepoţilor şi de către nimeni neclătită după poronca Domniei mele. Iată şi mărturii am pus Domnia mea; jupân Radul Buzescul Clucer, şi jupân Preda mare Ban al Craiovei şi jupân Dumitru Vornic, şi Miroslav log, ... şi Stoica mare Logofăt şi Leca spatar , . , ... şi Raţ Giurgiu com. . . . . Stolnic şi Costandin Pah. . . . . mare Postelnic şi Ispravnic Stoica mare Logofăt. . . . . am scris

în scaunul Târgoviștei luna Mai 9 zile, în anul 7112 al curgerei anilor de la Adam.

Arh. Statului Mitr, Buc. pach. 96 doc. 10. Monograma cu roșu Pecetea aplicată, mijlocie. Nu este semnătura Domnului.

91. Document din 7112, Mai 17. Târgoviște

Sumar: Radu Vodă confirmă lui Tudoran Pitarul cu fiii săi stăpânire peste mai mulți vecini cu moșiile-lor în Vlădești, de cumpărătură, precum și peste mai multe delnițe.

† Мастїю бжіею Іѡ Радꙋл Воєвѡда и гснк вѣсеи зеилн ѡччгрѡвлахїнскоє вн8к поконнаг Іѡ Ѥѣсрак Воєвода даваг гсвми сїє повелєніє гсвми волѣрнн8 | гсвми Тѕд(о)ран пнтарюл и сѣс снвис єлнци ємѕ кгь даст. ꙗкож да мѕ єст ѡчн8 ѕ Влѣдеци-г-вечни сѣс дѣлнице ѿ полю и ѿ пѕм и ѿ вода и сѣс-в-веч. и ѿ посвѣде. понеж | єст кѕпил волѣрнн8 гсвми сіє вишречна ѡчн8 ѿ Ѥѣнѕц ѿ Влѣдеци за ‡дф аспри. и пак покѕпи волѣрнн8 гсвми Тѕдѕран пнтар три дѣлнице и сѣс две вечни | ѿ на Радꙋл ѿ Влѣдеци за ‡дф аспри готови. и пак покѕпи волѣрнн8 гсвми Тѕдоран пнт. три дѣлнице ѕ сел Влѣдеци и сѣс две вечни ѿ над Цикпѕл за ‡дф ас. | И пак покѕпи волѣрнн8 гсвми Тѕдоран пнт. ѡчн8 ѕ Влѣдеци. г дѣлнице и сѣс две вечни ѿ над Щефѕл ѿ сел за ‡дф ас. И пак покѕпи волѣрнн8 гсвми | Тѕдоран пнт. три дѣлнице и сѣс две вечни ѕ сел Влѣдеци ѿ над Нѣгое за ‡дф ас. И пак покѕпи Тѕдѕран пнт. ѡчн8 ѕ село Влѣдеци ѓ дѣлниц и сѣс две вечни | ѿ над Лѣѕдат за ‡дф аспри. И пак покѕпи Тѕдоран пнт. ѿ над Калии ѡчн8 ѕ сел влѣдеци-ѓ-дѣлниц и сѣс две вечни за ‡дф ас. И пак

покѵпи колѣрин | гсвми Тѵдоран пит. wчнѵ ѕ Блъдеци ѓ дѣлнице и със две кечини ѿ над Кладѵл wт сел блъдеци за ѣдф аспри. и а потѡи кьда ест къс хотѣл кѵпити | Тѵд(о)ран пит. сїе вїшречне wчне wн ест питал вѣсиҳ мегїашіи и болѣрїи wт wкрьсное место ҳокетли кѵпити или ни. а wни невъзможит кѵпити | никакож таж тогда ест дал Тѵд(о)ран пит. вишречни аспри въ рѵцеҳ вишречни мегїаши и продадошес сіе вишречни людіе wни и wчне им бити вечни и разве | ни едно силностію и със знаніе вѣсем мегїашим ѿ wкрѣсное место и из гор и из дол и ѿ пред гсвми. Сег ради дадоҳ и гсвми волѣрнив гсвми Тѵдоран пит. ѣакож | да мѵ ест вишречиа wчнѵ въ wхак емѵ и сноком емѵ и внуком и превивчетом им. и ни ѿ когож непоколѣбимо поризмо гсвми. Сеж и сведтеліе поставлеҳ гсвми | жѵпан Радѵл ключ и брат ег жѵпан Преда велики кан кралевскиҳ и жѵпан Черника велики дворник и жѵпан Стоика велики логфет. и жѵпан Ника вел вїст. | и жѵпан Мрѣзѣк велики спат. и жѵпан Бьркан вел стол. и жѵпан Глигорїе велики комис и жѵпан Станчюл велики иеҳарник. и жѵпан Лека велики постелник | ис жѵпан Стоика велики логфет. и аз Стан съвещскиҳ исписаҳ въ настолніи граду Трѣгвіци меца Маї зї дни ѿ Ѧдама текѵщаг лѣтом влѣт ѣзрвї.

Traducere

Cu mila lui D-zeu, Io Radul Voevod și Domn a toată țara Românească. nepotul raposatului Io

Basarab Voevod, dă Domnia mea această poroncă a domniei mele, boierului Domniei mele Tudoran Pitarul și cu fii câți îi va dărui D-zeu, pentru ca să-i fie moșie în Vlădești 3 vecini cu delnițe, din câmp și din pădure și din apă și cu 2 vecini și de pretutindeni, pentru că a cumpărat boierul domniei mele această mai sus zisă moșie de la Bănuț din Vlădești cu 4500 aspri. Și iar a cumpărat boierul domniei mele Tudoran Pitarul 3 delnițe și cu 2 vecini de la Radul din Vlădești cu 4500 aspri gata. Și iar a cumpărat boerul Domniei mele Tudoran Pitarul 3 delnițe în satul Vlădeștii și cu 2 vecini de la Țicșul cu 4500 aspri. Și iar a cumpărat boerul domniei mele Tudoran Pitarul moșie în Vlădești 3 delnițe și cu 2 vecini de la Ștefuł din sat cu 4500 aspri. Și iar a cumpărat boerul domniei mele Tudoran Pitarul 3 delnițe și cu 2 vecini în satul Vlădești de la Neagoe cu 4500 aspri. Și iar a cumpărat Tudoran Pitarul moșie în satul Vlădeștii 3 delnițe și cu 2 vecini de la Laudat cu 4500 aspri. Și iar a cumpărat Tudoran Pitarul de la Calin moșie în satul Vlădești 3 delnițe și cu 2 vecini cu 4500 aspri, Și iar a cumpărat boierul domniei mele Tudoran Pitarul moșie în Vlădești 3 delnițe și cu 2 vecini de la Vladul din satul Vlădești cu 4500 aspri, lar apoi, când a voit să cumpere Tudoran Pitarul aceste mai sus zise moșii a întrebat pe toți megiașii și boierii dinprejurul locului, voesc să cumpere ori nu, și ei n'au putut să cumpere în nici un chip. Atunci au dat Tudoran Pitarul mai sus zișii aspri în mânule mai sus zișilor megiași, și s'au vândut acești mai sus zișI oameni și moșiile lor ca să fie vecini, fără nici o silă și cu știrea tutulor megieșilor dinprejurul locului și din sus și din jos și dinaintea Domniei mele, Pentru aceasta am dat și Domnia mea boierului Domniei mele Tudoran Pitarul pentru ca să-i fie mai sus zisă moșie

ohabă lui şi fiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de către nimeni neclătită după porunca Domniei mele. Iată şi mărturii am pus Domnia mea : jupân Radul clucerul şi frate său jupân Preda mare Ban al Craiovei şi jupân Cernica mare vornic, şi jupân Stoica mare Log. şi jupân Nica mare Vist. şi jupân Mârzea mare Spătar şi jupân Bărcan mare stolnic şi jupân Gligorie mare comis şi jupân Stanciul mare paharnic, şi jupân Leca mare postelnic, Ispravnic jupân Stoica mare Logofăt şi eu Stan Săvescul am scris în oraşul de reşedinţă Târgovişte luna Mai 17 zile, de la Adam al curgerei anilor, în anul 7112.

Arh. Statului Mitr. Buc. pach. 96 doc. 11. Monograma roşu Pecetea mijlocie, aplicată: Este semnătura proprie a Domnului.

92. Document din 7121, Noembre 2. Târgovişte.

Sumar: Radu Vodă Mihnea confirmă boerului Tudoran Pitaru[stăpâni re peste satul Vlădeştii cu tot hotarul.

† Млстїею бжїею Iw Радул Воєвода и гснь вѣсоє земле wvггрqwвлахїнскоє снь покоїнаг Міхнѣв Воєводѧ. дават гсвми сію повелѣніє гсдвмі волѣрїн гвми | Тѹдоран питар і сѣс снві ємv єлицеж бгь даст. також да мv єст селw Кльдєщїи вьс сьс вьс хотаром і сьс вьс доходом і сьс вьсиχ вічнїи | w повьсьдѧ w хотар до пак ѧ хотар занеж тог сел віш рєχ wн єст вил нан прежде врем кнез. таж кьда (єст) бил прі дніє Радулов Воиводv Шербан. а wнн | сѣт продает вьсиχ вшлѣрин гсвми Тѹдоран пит. вьс селов повьсьдv битї єг.вечни за своім добромv волю і разве нї єдна силостіє. і w тогда до сьда вьс дрьжал | волерїн гсвми виш рєχ Тѹдоран питар тог сел Кльдещїи сьс

добромѵ мїром і вьсиҳ вила емѵ вечни. а кьда (ест) віл сьда прі дніе гсвмі а некїї вечні ѿ сел наім | Станка шѳра кьсіюк і сьс снѳ ен Радѵлі сьс дьщера ен шпріша і кьсію шни сѳт вьстаніл вьсиҳ. тере ест прішжл ѳпреніе пред гсвмі вѣсиҳ за кѳпно | сьс колерїн гсвмі Тѳдоран пїт. віш сеҳ ї рнц прен шни пред гсвмі како нѣст се продал шни вїтї вечні нікакож ніж віл ѳзімал шни ні єдинь аспрѳ ѿча тѳдоран пїт. нѳ | сътворїл їм силостіе. а ѳтем гсвмі сьм гледал і сѳді по правдѳ і по закон сьс вьсіҳ честїтіми правітеліе гсвмі ѿ діван і прочтахом гсвмі і книг Радѵлов Воєводѳ | Шерван ѳ диванов гсвмі за кѳпеніе і вьсиҳ шбретает се піс вечни како с(е) продает. ещеж вьстаніл сѳт ѳ диванов гсвмін правїе правітеліе гсвми жѳпан | Ника вел лшг. і жѳпан Лѳпѳл вин вел лшгфет і жѳпан Лска вин вел пост. і жѳпан Братѳл вел ком. і жѳпан Ікашко вторі пост. ѿ вьлотеці вьсіҳ тере ест скедѵтелствокал | пред гсвмі і пред вьс діванов гсвмі како зпае вѣсіҳ с(е) продал теҳ людіе віш реҳ і сѳт вечни. за како своім добромѳ волю ещеж миоз болери сведтелсвовал пред гсвмі еж нѣст | піс зде. таж шстал ест вьсію і Станка шѳра ег і снѳ ен Радѳл і дьщера ен шприша ѿ закон ѿ пред гсвмі како да ест шни вьс вечни вѣ вѣкі како с(е) продает | тем радї дадоҳ і гсвмі болерін гсвмі Тѳдоран пїт. какож да їм вьсиҳ вечни како ест віш реҳ дѣдінѳ їм шҳак и снві їм і внѳком і не ѿ когож непоколебімѵ порізмѵ гсвмі | Сеж иҳ сведтеліе поставлѣем іҳ гсвмі жѵпан Тѳдорѵ вел бан кралевски. і жѳпан Вїнтіл вел ворник і жѳпан Ніка вел лшг. і Дѣдюл вістїар. и крѣсте | спат. и Панаіт стол. і Братѳл ком. і Лѳпѳл пеҳ. і жѳпан Фоти вел пост. ис Ніка вел лшгфет. і аз Нѣгоє лшгфт напісаҳ

вь столнí градꙋ рекомїе | Трѣтвïи мсца Ноем. в дни і ѿ адама даж до нн҃к сего писанїе тєкшіаг вкл҃кт ѣзрка.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul Voevod şi Domn a toată ţara Românească, fiul răposatului Mihnea Voevod, dă Domnia mea această poronca a domniei mele boerului domniei mele Tudoran Pitarul şi cu fiii săi câţi D-zeu îi va dărui pentru ca să-i fie satul Vlădeştii tot cu toate hotarele şi cu toate veniturile şi cu toţi vecinii de pretutindeni din hotar până iar în hotar, pentru că acel sat mai sus zis a fost mai denainte vreme, cneji (moşneni): şi când a fost în zilele lui Radul Voevod Şerban s'au vândut toţi boierului Domniei mele Tudoran Pitarul tot satul peste tot ca să-i fie vecini de a lor bună voe şi fără nici o silă, şi de atunci până acum a ţinut boierul Domniei mele mai sus zis Tudoran Pitarul acel sat Vlădeştii cu bună pace şi toţi i-au fost lui vecini. Iar când a fost acum în zilele Domniei mele nişte vecini din sat anume Stanca cumnata lui Vasiiu şi cu fiul ei Radul şi cu fata ei Oprişa şi Vasiiu s'au sculat toţi şi au venit la pâră înaintea Domniei Mele toţi, împreună cu boerul domniei mele Tudoran Pitarul mai sus zis şi aşa pârau ei înaintea Domniei mele că nu s'au vândut ei a fi vecini de loc, nici au luat vre un aspru de la Tudoran Pitarul, ci le-a făcut sălnicie. La aceasta Domnia mea însu-mi am căutat şi am judecat după dreptate şi după lege cu toţi cinstiţii dregătorii Domnii mele din Divan şi am citit Domnia mea şi cartea lui Radul Voevod Şerban în Divanul Domniei mele de cumpărătură şi toţi se găsesc scrişi vecini, cum s'au vândut. Încă s'au

sculat în Divanul Domniei mele întâii dregători ai Domniei mele, jupân Nica mare Log. și jupân Lupul fost mare Log. și jupân Leca fost mare Post. și jupân Bratul mare comis și jupân Ivașco al 2 Ica postelnic din Balotești, toți, și au mărturisit înaintea a tot Divanul Domniei mele, că știu toți că s'au vândut acei oameni mai sus ziși și sînt vecini, de a lor bună voe; încă mulți boieri au mărturisit înaintea Domniei mele, cari nu sînt scrișî ai i; și au rămas Vasiiu și Stanca cumnata lui și fiul ei Radul și fata ei Oprișa de lege dinaintea domniei mele, ca să fie ei tot vecini în veci, cum s'au vândut. Pentru aceea am dat și domnia mea boierului domniei mele Tudoran Pitarul pentru ca să-i fie toți vecini, cum s'au zis mai sus, de moștenire lui ohabă și fiilor lui și nepoților și de către nimeni neclătit după porunca Domniei mele. Iată și mărturii punem Domnia mea: jupân Tudor mare Ban al Craiovei și jupân Vintilă mare Vornic și jupân Nica mare logofăt, și Deadiul vistier, și Cârstea spatar și Panait Stolnic, și Bratul comis, și Lupul paharnic și jupân Foti mare postelnic. Ispravnic Nica mare logofăt, și eu Neagoe logofăt am scris în orașul de reședință ce se chiamă Târgoviște, luna Noembrie în 2 zile și de la Adam până acum la această scrisoare, anul curgător 7121.

Arh. Statului Mitr. Buc. pach. 96 doc. 16. Monograma cu roșu. Pecetea mijlocie, aplicată în față-i Nu este semnătura Domnului propriu.

93. Document din 7120. Mai 27, Târgoviște.

Sumar: Radul Vodă Mihnea confirmă boierului Tudoran Pitarul cu fii stăpânire în Vlădești.

† Мастію бжію Іѡ Радул Воєвода і гснь вьсоє земле ѡуггрѡвлахіискѡє снь великаг і прѣдобраг Михнв Воє-

вода. дакат гєкмі сію покѣлєніє | гєкми волѣрін гєкмі Тудоран пїт. и єкс сновис єліціж їм вь даст. також да їм єст село Кльдєцїй вкс єкс вкєоу хотаром | і єкс вкс ходоком и єкс вкєиу вечїнї ѿ посвѣді понеж сєг село Кльдєцї вилі сут вєсіу кнез єкс шчнє і єкс вечні над | шчнем мєгїашім. таж пошлиу сут на волѣринум гєкмі тудоран пїт. тєре сє сут продадош шні и єкс шчнєм ніхиу і єкс вечнїї емv | ѿ своєм доброволѣ да біті вечні куино вьсі єдіноже і також друг. понеж єст покѣніх волѣрін гєкмі Тудоран Пїт. тшг село | ѿ на Радул Брѣмела ї вкєін снѣ єг вьсѣх дєл емv. алі=ї=дѣланиці єкс=в=вечні поім роман і крстѣк за ас=ѯф= гтві | И пак ѿ на Кладул вьсѣх дєл єг ѿ шчнь і єкс=в=вечні наім Братул і Марко єкс=г=дєлніц за=ѯф=(ас) гшт. И пак ѿ на Цькшул | і ѿ на снѣмсі наим Кьдека і Станчюл вьсѣх дѣл їм ѿ шчнѣ и єкс=в=вечні наім Кадѣк і Радул спьрѣк за ас=ѯф=гшт, | И пак ѿ на Кіша і ѿ на снь ві вокоч єдна делніц і пол и єкс єдінь вечнь поім Нѣгоє за ас ѯвєи і ѿ на шурам сї Зоіка | і ѿ на дьцєрем ві наім Нѣга і Маріа єдна делніц і пол і єдінь вечнь наім Кьдіка за ас= ѯвєи гшт. И пак ѿ на Радул | вьсѣх дєл єг за ас=Яф=гшт И пак ѿ на Щефвл вьсѣх дєл єг і єкс єдінь вечні наім Стоян за ас.=г=гштві | И пак ѿ на вънуца вьсѣх дєл єг и єкс=в=вечні наим Радул и Нѣгоє=г=дѣланіи за ас.ѯф гшт. И пак ѿ на Нѣгоє вьсѣх | дєл єг и єкс=в=вечні наім Мѣшат и Яакул за ас ѯдф гшт. И пак ѿ на Льбдат вьсѣх дєл єг и єкс єдінь вечнь єг наім Чернат | и єкс=в=дѣланиці за ас= ѯг=гшт И пак шт на Грозѣк і шт на крат єг трьтѣк и шт на снv трьтєв наім Манѣк вьсѣх | дєл єг за ас. ѯаф гшт. И пак шт на Радул пьюш і шт на внукум сі наім Ра-

дүл вьсѣхъ дел їм една дѣлниц за ас ѯаѳ гшт | и тех виш речну сел мегіаші и със вечні шни се сут вили продаваше шт давно врѣм шт пріднім дрѳзім гспрі | без ни една силості и шт доброволѣ и вили сѣт вьсих вечні колѣрінум гсвмі Тѳдоранов піт. до сьда вьпріднім гсвмі | а кьда ест вил сьда а едінь шт ніх наім Радул вн8к пьюшов а шн се ест удігніл и вьзвігох сьпреніе і стоалі сут шт лиц8 | със Тѳдоран піт. прѣд. гсвмн и тако сь прѣш Радул пред гсвмі како не се ест продал да віті вечнѳ і ні ест вьзел шн | ні едінь пенез а утем гсвмн гледахом и судіх по правду и по закон сь вьсих почтенімї правітеліе гсвмі | і дадох гсвмн ім-д-мегіаші наім Радул шт мичеш и шт вьлілеш наім Радул і шт улїта наім Стоіка вькдхув | и шт Неџеш наім Радул тере да гледает за редом Радулов внук пьюшов продал се ест віл колѣрін гсвмі. ілі ни како хоџет наіт | със ніхне дше а апотом пршлі сут вьсіх тех-д-мегіаш еж віш рех пред гсвмі і сіце сведелствоваш пред гсвмі | і дадош със своем дше да вьдет Радул пьюшов вечнь Тѳдоранов піт. със вьсѣх шчна ег како ест віл 8зел і аспрі шн | шкож іїні мегіаш і како се сут віл продалі вьсіх равно дабіті вечні і шстал ест Радул иѕюш шт закон | і шт сужденіе шт пред гсвмі. Ег радї дадох і гсвмі колѣріи гсвмі Тѳдоран піт. шкож да їм ест очиж і вь | шхав емѵ і сновім емѵ внуком і прѣвнучетшм и шт ніх когож непоколѣблен порізмѵ гсвмі Еж | и сведетеліе поставлѣем гсвмі жупан Тѳдор кел бан кралевскі і жупан пано вист. ї жупан Кентїл вел дворнїк | и жупан Нїка вел лѽгфет и Дѣдюл вїст. ї Крстѣ спат. ї Панаїшт стол. ї Кратѳл ком. ї Лупул пех.

і жупан Фоте ел пост. | і вис. жупан Нїка кел лwгфет и Ѳрїмїа лwгфет. шс ѵ стол град Трѫговїщи мсца маи кз дні кѧлкт ѧзрк.

Traducere

Cu mila lui D-zeu, Io Radul Voevod și Domn a toată țara Românească fiul marelui și prea bunului Mihnea Voevod, dă Domnia mea această poroncă a domniei mele boierului Domniei mele Tudoran Pitarul și cu fii săi, câți D-zeu îi va dărui pentru ca să le fie satul Vlădeștii tot cu toate hotarele și cu toate veniturile și cu toți vecinii de pretutindeni pentru că acest sat Vlădeștii au fost toți cneji cu moșii și cu vecini pe moșii megiașe, și au venit la boierul domniei mele Tudoran Pitarul și s'au vândut ei și cu moșiile lor și cu vecinii, lui, de a lor bună voie ca să fie vecini împreună toți unul ca și altul. pentru că a cumpărat boierul Domniei mele Tudoran Pitarul acel sat de la Radul Brumela și Vasiiu fiul său, toate părțile lui, însă 3 delnițe și cu 2 vecini anume Roman și Cârstea cu aspri 4500 gata ; și iar de la Vladul toate părțile lui de moșie și cu 2 vecini anume Bratul și Marcu cu 3 delnițe cu 4500 aspri gata ; și iar de la Țâcșul și de la fiu său anume Bădica și Stanciul toate părțile lor de moșie și cu 2 vecini anume Badea si Radul Spârlea cu aspri 4500 gata ; și iar de la Vișa și de la fiul ei Boboce 1 jum. delniță și cu un vecin anume Neagoe cu aspri 2250 și de la cumnata-sa Zoica și de la fetele ei anume Neaga și Maria 1 jum. delniță și un vecin anume Bădica cu aspri 2250 gata ; și iar de la Radul toate părțile lui cu aspri 1500 gata ; și iar de la Ștefu toate părțile

lui și cu un vecin anume Stoian cu aspri 3000 gata ; și iar de la Banuț toate părțile lui și cu 2 vecini, anume Radul și Neagoe 3 delnițe cu aspri 4500 gata ; și iar de la Neagoe toate părțile lui și cu 2 vecini anume Mușat și Albul cu aspri 4500 gata, și iar de la Laudat toate părțile lui și cu un vecin al lui anume Cernat și cu 2 delnițe cu aspri 3000 gata ; și iar de la Grozea și de la fratele său Trătea și de la fiul Trătei anume Manea toate părțile lui cu aspri 1500 gata ; și iar de la Radul Păiuș și de la nepotu-său anume Radul toate părțile lor, o delniță cu aspri 1500 gata. Și acel mai sus zis sat megiași și cu vecinii s'au fost vândut de multă vreme din zilele altor Domni fără de nici o silă și de bună voie și au fost toți vecini boierului Domniei mele Tudoran Pitarul până acum în zilele Domniei mele : iar, când a fost acum unul dintre ei anume Radul nepotul lui Păiuș s'a sculat și a ridicat pâră și a stat cu Tudoran Pitarul înaintea domniei mele și așa pâră Radul înaintea domniei mele, că nu s'a vândut să fie vecin și nici n'a luat vre un ban. La aceasta domnia mea am căutat și am judecat după dreptate și după lege cu toți cinstiții dregători ai domniei mele și le-am dat domnia mea 4 megiași anume Radul din Micești și din Bălilești anume Radul și din Ulita anume Stoica al lui Vlădau și din Negești anume Radul și să caute de rândul lui Radul nepotul lui Păiuș, vândutu-s'a boierului Domniei mele sau nu ; cum vor afla cu sufletele lor. Iar, după aceea, au venit toți acei 4 megiași, ce s'au zis mai sus înaintea domniei mele și așa au mărturisit înintea domniei mele și au dat cu sufletele lor ca să fie Radul al lui Păiuș vecin lui Tudoran Pitarul cu toată moșia lui, că a fost luat și bani ca și alți megiași și ei s'au fost vândut toți de o potrivă, ca să fie vecini, și a rămas Radul Păiuș de lege și de jude-

cată dinaintea domniei mele. Pentru aceasta am dat și domnia mea boierului domniei mele Tudoran Pitarul ca să-i fie moșie și ohabă lui și fiilor lui, nepoților și strănepoților și de către nimeni neclătit după porunca domniei mele, Iată și mărturii punem domnia mea: jupân Tudor mare Ban al Craiovei, și jupân Pano Vistier. și jupân Viutilă mare Vornic și jupân Nica mare logofăt. și Deadiul vistier. și Cârstea Spatar și Panaiot stolnic și Bratul comis și Lupul paharnic și jupân Fote mare postelnic și Ispravnic jupân Nica mare logofăt și Eremia logofăt a scris în orașul de reședință Târgoviște, luna Mai 27 zile în anul 7120.

Arh. Statului Mitr. Buc. pach. 96 doc. 15. Monograma cu roșu. Pecetea mijlocie aplicată în față:
Nu este semnătura proprie a Domnului.

94. Document din 7162, Iulie. 5, Târgoviște.

Sumar: Matei Vodă confirmă lui Badea Paharnic și Pârvul Spătarul fii lui Tudoran Pitarul stăpânire în Vlădești jud. Muscel.

† Мастїею кжїею Iω Матеи Басараб Коєводї и гснк вѣсон зємле ωуггрφвлахїйскоє. дават гсвми сїи повелѣ-ни гсвмї слвзем гсвми Кадѣ нех. и Прькуа спат. снї Твдоранов пит. ωт Кладїрї и скс снови нс | елицеж бгъ даровах. ѣкож а сут им село влждїцїї вь сждствω мчнн и пад вѣс селω сѣс вѣс хотаром и сѣс всих вечнй и скс вкс ходоком. по старї хотар и келѣкї ωт хотар даж до хотар шнеж бїл | тωт сел Кладїцї вин нис шни сѵт вил вкс людїн кнез скс ωчне им и скс вечни. и скс д'кланиц им ерїж ωт прежде вр'км. Я потом кьда ест бїл пре днї поконнаго Шарван Коєвод а насл'кднїце селωк Кладїцїи кнннис | поим радуа Крѵмела и снх ег вѣсїю

и Кладул и Цикшѣл і сні и Бадѣ і Станчюл и Киша и снѣ ѥѫ Бобочѣ и Зоикѣ и Радул. и цефѣл і Кѫнуц и Нѣгое и Лѫудат и Грозѣ и брат ег Тьртѣ и Манѣ ѣнѣ тьртек | і Радул цкиш і внук ег Радул шни продаваш ѣе кечні шни и ѣкѣ дѣканіце им и ѣкѣ вечнім и ѣкѣ браті им и ѣкѣ ѣнови им да китї вечнї вькупно єдїнї ѣкѣ друѕи Тѫдранов пітар шт аниноаѣ шцѫ | Бадек пеѫ. и Прькул ѣпат. вкѣ поновцї готові и вкзїмал пенѣзї коможд по глав ег и по вечнїі ег и по снові ег и по браті ег да китї всіи вечні вѫкупѣ и вкѣ бил вечні ѣкѣ добромирно. Я потѫм | кьда ест бїл пред дні покоинаг Радул Коевод Міхнѣ а една разлог шт вечні шт Кльдіці поим вксію и сѫс четомсі наім Станка шѫра вкѣіол и снѣ ѥа Радул і дѫцра ѥа Ѳпрїша и Киша и сѫс снѣ ѥѫ ковча | Радул Пѫиш и Зоикѣ і Нѣга дцра Зоікѣѣ и сѫс всаѫ чет им шни скочил прѫѫ рекѫц како нѣст ві ѕѫт продавал вечні Тѫдоранов піт. ніж ест вкзімал новци шт нег и сѫпрѣшсе залиц сѫс Тудран пітар. | ѫ дїван вь том покоинаг Радул Коевод гсва емѫ гледаѫ и сѫдіѫ по правд ї по закон сѫс всіхмі чстітімї правітел гсва емѫ. и бїл ест сведітелствовал пред Радул Коевод миозі колѣрі како се ѕѫт бїл продал | шні вечні ѿ доброволѣ им и истеиствовал і Радул Коевод сѫс вѫс дивапов како ест бїл вь зімал вѫс новці гот по врѣм за гладно і за лїпсу таж ест бїл шстал вечні ѿ тогда ѿ закоп і ѿ сѫжденіе | да битї вечни Тудранов пїт. како се ѕѫт бил продавал всиѫ. и вьс вил вечні сѫс добромірно. Я потом кьда ест бил нѣ вь дні гсвми по смрѫт Тѫдранов пїт. а вечнїі ѿ кльдіці виш речні наслѣдници | и сиї наслѣдніцек кѫпно сѫс вечнім им шни пакіж скочіл прѫѫ и прїидет пред гсвмї. тере сѫ прѣшес за лиц

сѫс кадѣк пеѫ. и сѫс прѣкуа спат. сні тѣдранов пїт. 8 кароші
гекмі 8 длѣгпол и какиж ест. | прѣкіи вечніи какож испрѣко.
како нѣст кіл кѣзімал повці. ніж продаваш се вечні ка-
коѫ да утѣккает ѿ вечніе таже кѣ тѫм і гекмі гледах и
судіѫ по правду и по закѫи купно сѫс всіхми почтенимї
| правителіі гекмі и кидѣхѫем гекми и кніг поконнаг шер-
кан коевод ѿ покпеніе тудранов пїт. по кѫс село влѣдіцкіі
пісані наслѣдніце вечні и сѫс деніці ім и сѫс братїм і
сѫс сновн им и сѫс вечніі кѫс нѫим | кто колико повці
кѣзімал ѿ на тудран пїтар когда кіст течніа нѣктом
ѣзрѣї И кніг поконнаг Радуа Коиков миѫнѣк ѿ прѣу и
за шстал по вечні кат ѣзрка и истенствовал і гекмі сѫс
кѫс дїваном како сѣт | вечні продавали ѿ доброволѣк им
таж сѣм дал гекмі вечном и закон кі мегінаш да заклел
како нѣст се сут продавал вечні ніж ест кѣзімал повці.
а вечніи никакож нѣст могак да се уфатїл ѿ закѫи |
иѫ абіе шстал ѿ закон і ѿ сужденіе ѿ диван да ест
вечні како ест кіл і ѿ прежде врѣкм. и а посѣк вечніі жні
самі свѣдітелствовал пред гекми како се сут продал вечні
і како ест кіл кѣзѣкл повці | ѿ доброволѣк им сѫс дѣка-
ніцеѫ ім і сѫс вечніі. і сѫс браті ім како ест віш пис.
Сего ради даѫ і гекмї слузем гекмі кадев пеѫ. і прѣкуа
спат. сні тудоранов пїт. какож да сут им сел влѣдиці
| вѫс сел сѫс вѫс ѭтаром і сѫс всіх вечніі і сѫс вѫс ѭ-
доком і ѿ по вѫс ѭтаром ѿ ѭтар даж дѣ ѭтар шчиѣ
дѣдіпно і вѣ шѫак им і сновом і внуком і прѣкиѣчетом
вѣ вѣкі и не ѿ кот | ждо непоколѣкім порізмо гекмі. Сеѫе
і свѣдитілїі поставіѫом гекмі. жѣпан Тѣшдсіе велікїї кан
кралевскі і жупан Хріза кел дворнік і жупан Гїігоріе |
келікіі логфет. і жупан Радуа келікіі вістїар. і жупан

Прѣда Кржиковѣкиѵа великій спат. и жѳпан Кузінка великій ключ. і жѳпан Касіане пахандѵр великій стѵол | и жупан Радѵл Мнѧлача великій коміс і жѳпан Кѳчна великій пехарнік. і жупан Костандін великій постелник и пс. Ѯдріцї Настѵрел вторій ашгѳет і аз Дѳмітрѵ | написах вк настол градѵ Трѣговищї мсца іюліе ё дні и ѿ Ѧдама даждо нпк тєчніа актѵом вхакт ҃ѕрмѕ.

Traducere.

Cu mila lui D-zeu, Io Matei Basarab Voevod și Domn a toată țara Românească, dă domnia mea aceste poronci ale Domniei mele slugilor dom niei mele Badea paharnic și Pârvul Spatar fii lui Tudoran Pitarul din Vlădești și cu fii lor câți D-zeu le-a dăruit pentru ca să le fie satul Vlădeștii în județul Muscel, tot satul cu toate hotarele și cu toți vecinii și cu toate veniturile pe bătrânele hotare și semne din hotar până în hotar, pentru că a fost acel sat Vlădeștii mai sus scris, au fost tot oameni eneji cu moșiile lor și cu vecinii și cu delnițele lor încă de mai înainte vreme. Iar, apoi, când a ostit în zilele răp. Șerban Voevod, moștenii satului Vla deștii mai sus scris anume Radul Brumelă și fiu-său Vășiiu și Vladul și Țicșul și fiu-său Badea și Stan ciul și Vișa și fiul ei Bobocea și Zoica și Radul și Stefu și Bănuț și Neagoe și Laudal și Grozea și frate-său Târtea și Manea fiul lui Târtea și Radul Păiuș și nepotu-său Radu s'au vândut vecini. ei și cu delnițele lor și cu vecinii lor și cu frații lor și cu fiii lor ca să le fie vecini împreună unii cu alții lui Tudoran Pitarul din Aninoasa tatăl lui Badea paharnicul și Pârvul Spatarul, toți pe bani gata și au luat banii fie-care pe capul său și pe vecinii lui

și pe fii săi și pe frații săi, ca să fie toți vecini împreună și tot au fost vecini cu bună pace. Iar, apoi, când a fost în zilele răposatului Radul Voevod Mihnea, o samă de vecini din Vlădești anume Vasiiu și cu ceata sa anume Stanca cumnata lui Vasiiu și fiul ei Radul și fata ei Oprișa și Vișa și cu fiul ei Bobocea, Radul Pâiș și Zoica și Neaga fata Zoicăi și cu toată ceata lor au ridicat pâră, zicând că nu s'au vândut vecini lui Tudoran Pitarul nici au luat bani de la el și se pârau de față cu Tudoran Pitarul în Divan. La aceasta răp. Radul Voevod, Domnia lui a căutat și a judecat după dreptate și după lege cu toți cinstiții dregători ai domniei lui și au mărturisit înaintea lui Radul Vodă mulți boieri că s'au fost vîndut ei vecini de bună voia lor și a adeverit și Radul Voevod cu tot divanul că au fost luat toți bani gata pe vreme de foamete și de lipsă și au fost rămas vecini de atunci de lege și de judecată, ca să fie vecini lui Tudoran Pitarul cum s'au fost vândut toți și tot au fost vecini cu bună pace. Iar, apoi, când au fost acum în zilele domniei mele după moartea lui Tudoran pitarul vecinii din Vlădești mai sus zișii moșteni și fiii moștenilor împreună cu vecinii lor iarăși au ridicat pără și au venit înaintea domniei mele și se pârau de față cu Badea Paharnicul și cu Pârvul Spătar. fiii lui Tudoran Pitarul în orașul domniei mele în Cîmpulung și iarăși pârau vecinii. ca și dintăi, că n'au luat bani nici s'au vândut vecini. pentru ca să scape de vecinie, La aceasta și Domnia mea am căutat și am judecat după dreptate și după lege împreună cu toți cinstiții dregătorii domnii mele și am văzut Domnia mea și cartea răp. Șerban Voevod de cumpărătură a lui Tudoran pit. pe tot satul Vlădeștii scrișii moștenii vecinii și cu delnițele lor și cu frații lor și cu fii lor și cu vecinii tot pe nume, care câți bani a luat de la Tudoran Pit. când a fost cur-

sul anilor 7112, și cartea răp. Radul Voevod Mihnea de pârâ și de rămas pe vecini în anul 7121 și a adeverit și Domnia mea cu tot Divanul că sânt vecini, vânduți de bună voia lor și însumi Domnia Mea am dat vecinilor și lege 12 megiași ca să jure că nu s'au vândut vecini, nici au luat bani, iar vecinii în nici un chip n'au putut să se apuce de lege, ci îndată au rămas de lege și de judecată din Divan că să fie vecini cum au fost și mai denainte vreme; și după aceea vecinii ei înșiși au mărturisit înaintea Domniei mele că s'au vândut vecini și că au luat bani de bună voia lor cu delnițele lor și cu vecinii și cu frații lor cum s'a scris mai sus. Pentru aceasta am dat și domnia mea slugilor domniei mele Badea Paharnicul și Pârvul Spat. fiii lui Tudoran Pit. ca să le fie satul Vlădeștii tot satul cu toate hotarele și cu toți vecinii și cu toate veniturile și de pe toate hotarele din hotar până în hotar, moșie de moștenire și ohabă lor și fiilor și nepoților și strănepoților în veci și de către nimeni neclatită după poronca Domniei mele. Iată și mărturii am pus Domnia mea: jupân Teodosie mare Ban al Craiovei și jupân Hrizea mare Vornic, și jupân Gligorie mare Logofăt, și jupân Radul mare Vistier și jupân Preda Brâncoveanul mare Spătar, și jupân Buzinca mare Clucer și jupân Vasile Paiandur mare Stolnic și jupân Radul Mihalcea mare comis și jupîn Vucina mare Paharnic și jupân Costandin mare Postelnic și jupân Udriște Năsturel al 2-lea Logofăt și eu Dumitru am scris în orașul de reședință Târgoviște luna Iulie, 5 zile și de la Adam până acum cursul anilor, în anul 7146.

Arh. Stat. Mitr. Buc. 19, pach. 96. Monograma cu roșu. Semnătura proprie a Domnului. Pecete mijlocie aplicată. † мастїю бжю Iw Матєю Воєв. кнѧз покоиномъ Басарабъ К. К. оүгрвль-(ш)ко(є).

95. Document din 7035 Mart. 13. Huși

Sumar: Petru Vodă Rareș întărește vânzarea ce o face *Toma* cu frații săi *Jurcă*, *Ion*, *Balăco*, feciorii *Dancăi* în a patra parte din jumătate de sat, partea de sus din *Jureani* pe Jalan la gura Jigăliei către Negrilă Șușman pentru 200 zloți tătărăști.

† Мастію Бжіею мы Петрь Воєводa, гсдрь земли Молдавскои, знаменито чинимъ писмомъ нашимъ вс-ѣмъ кто нанемъ квзрит, или чт8ш его, 8слышит, wже прiидоша прѣдъ нами, и пр'ѣдъ 8сими нашими молдавскими боiаре, слугы нши Тома и братiа его Жирка, и Iwн, и Бжлкъ | ко сноке Данка, по ихъ доброи волi никим непонѫжени, аниприсилованi, и продали свою правю wтчинu wт своего правого 8рика, | и исприкiа про нiала мти ихъ Данка wт кнеж wт врата гдскамы Богдана Воєводи, wт полокина село wт Жирканъ що на Илаи-ѣк | 8 8сѣiи Житалiе wт вышнои части wт полокини четвртаа част слу8ѣк нашемu Негрилъ Шu8шманu за ѣ злат татарскиѫ. | и 8ставiи слугa нши Негрилъ Шu8шман, и заплатiл 8си тоти книнисанiи пиѣкзи с злат татарскиѫ. 8 рuки | слугам нашим Томи и братiам его Жirки, и Iwнови и Бжлкови сном Данковим, пр'ѣдъ нами и пр'ѣдъ нашими боiаре, що мы вѣдѣкъ ши ихъ доврю коли, и токмежи и полю заплатu. а мы такожде и wт нас есмы дали и потврждили слу8ѣк нашемu Негрилю | ки Шu8шманu тое пр'ѣдреченное село wт Жirканъ що на Илаи-ѣк 8 8сѣiи Житалiе, wт вышнои части wт полокини четвръ | таа част, како да ест емu wт нас 8рик, и съ вѣсем доходом емu и дѣтем его, и 8ш8чатом его, и пр'ѣкш8чатом его, и праpр'ѣктом его и вѣсемu роду его что сѣ емu извереть напиажнiи непорuшенно николиже на

к'кы. Я хотар томѵ кышеписаномѵ селѵ wт Жѵр | канѫ
про на Ялаиk ѵ ѵстїи Жигаліе wт кышнои части чет-
крѫтаа част. wт тои полокини четкрѫтоую част. села да
ест wт ѵсе | го хотара четкрѫтаа част а wт шшиѫ стор(он)ѫ
по старомѵ хотарѵ покѵда из к'кка wжикали. а на то
ест к'кра нашего гдка. | кышеписаннаго мы Петра кое-
коді и к'кра когар нашиѫ к'кра пана Храна дворшка. к'кра
пана Негрила. к'кра пана Гринко | кича. к'кра пана
Талакѫ. к'кра пана Влада и пана Михѵла паркалакwк
Хотинскиѫ. к'кра пана Кръже и пана Хѵрѵ парка | лакwк
Немецкыѫ. к'кра пана Данчѵла и пана Грозака пар-
калакоке Новоградскыѫ. к'кра пана Паркwкского порта-
рk Сѵчкского. к'кра пана Драгшана Спатарk. к'кра
пана Тодера кистkрника. к'кра пана Личѵла постелника
к'кра пана | Фелk чашника. к'кра пана Зкпарk столника
к'кра пана Iwна комиса. и к'кра ѵсиѫ когарок нашиѫ мол-
дакскиѫ. | великиѫ и малыѫ. а по нашем жикотk кто
кѵдет гспдрѫ нашеи земли. wт дktеи нашиѫ или wт
нашего рода. или | пак кѵдкого кѫ изкерет гспдрем кыти
нашеи земли молдакскои тот кы непорѵшил нашего да-
нїа и потврѫжденїа. | алиби емѵ ѵткрѫдил и ѵкрkпил
занѵже есмы емѵ дали и ѵкрkпили за его правѵю (слѵж-
кѵ) и за про wн соби кѵпил за і свои пинkзи. а (на кол-
шее крk)пост' и потврѫжденное томѵ кѫсемѵ кышеписан-
номѵ велkли есмы нашемѵ кkриомѵ панѵ Тодерѵ ло-
гофетѵ писати и нашѵ печат привkсити ксемѵ листѵ.
писа | Петрk Поповичь ѵ Хѵсwх като ѣзле Март її.

Traducere

† Cu mila lui D-zeu Noi Petru Voevod, Domn țarii Moldovii, știre facem cu această carte a noastră tuturor cui pe dânsa vor căta sau cetindu-se lui o vor auzi, iată că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor alor noștri Moldovenești boeri slugile noastre Toma și frații lui Jurcă și Ion și Bălăco fiii Dancăi de a lor bună voe de nimeni siliți nici împresurați și au vândut a lor direaptă ocină din al său direpț uric și din direasele ce au avut mama lor Danca de cumpărătură de la fratele domniei mele Bogdan Voevod din jumătate de sat din Jurcani ce-i pe Ialan în gura *Jigăliei* din cea de sus parte din jumătate a patra parte slugii noastre lui Negrilă Șușmanu drept 200 zloți tătărești, și s'a sculat sluga noastră Negrilă Șușman și au plătit toți acei de mai sus scrișI bani 200 zloți tătărești în mânule slugii noastre Toma și fraților săi Jurcăi și lui Ion și lui Bălc fiilor Danculuĭ, înaintea noastră și înaintea a lor noștri boieri. Deci noi văzînd a lor de bună voie și tocmală și bună plată iar noi așijderea și de la noi înșine am dat și am întărit slugii noastre lui Negrilă Șușman acel de mai sus zis sat din Jurcani ce-i pe Ialan în gura Jigăliei, din cea de sus parte din jumătate a patra parte ca să-i fie lui de la noi uric și cu toate veniturile lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și răstrănepoților lui și la tot neamul lui ce i se va alege lui mai de aproape nerușeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelui de mai sus scris sat din Jurcani ce-i pe Ialan în gura Jigăliei; din cea de sus parte a patra parte din acea jumătate a patra parte de sat să fie din tot hotarul a patra parte. Iar dinspre alte laturi pe vechiul hotar, pe unde din veac a umblat, Iar la aceasta

este credința a noastrei domnii mai sus scrise noi Petru Voevod. și credința boerilor noștri credința boerului *Hran* dvornic, credința boerului *Negrilă* credința boerului *Grincovici*, credința boerului *Talabă*, credința boerului *Vlad* și a boerului *Mihul* parcalabii Hotinului, credința boerului *Kârje* și a boerului *Huru* parcalabii Neamțului, credința boerului *Danciul* și a boerului *Grozav* parcalabi de Novograd, credința boerului *Barbovschi* portarul Sucevei credința boerului *Dragşan* spatarul, credința boerului *Toader* visternic, credința boerului *Liviul* postelnic, credința boerului *Felea* paharnic credința boierului *Zbiare* stolnic credința boerului *Ion* comis, și credința tuturor boierilor noștri ai Moldovei a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi Domn țării noastre a Moldovii din copii noștri sau din al nostru neam, sau ori pe care altul D-zeu îl va alege domn să fie în al nostru pământ al Moldaviei, acela să nu strice a noastră daanie și întărire, ci mai vârtos lui să i întărească și împuterească, căci că înșine lui am dat și am întărit pentru a lui dreaptă slujbă și pentru că singur a cumpărat cu ai săi bani, iar spre mai mare tărie și împuterire a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am înșine la al nostru credincios boier *Toader* logofătul să scrie și a noastră pecete să acăte de această carte. A scris Petrea Popovici în Huși la anul 7035 Martie 13.

NOTE

1) Originalul pergament ne-a fost dat spre copiare de păr. I. Antonovici din Bârlad. E foarte bine păstrat; are pecete atârnată cu șnur roș. se celește inscripția: печать ів Петра Воєводы господар земли Молдавскои. Cap de bou. lungimea 0m.40, latul 0m.33. diametrul p·cetii 0m.08. vezi Surete și Izvoade VIII, 867.

2) *Nume de persoane.* Toma, Ion, Jurcă, Вълъco, Danca, Negrilă Șușman.

3) *Nume de localități.* Jurcani, Jigalie, Ialan'k.

4) *Jurcani,* azi Giurcani, sat în jud, Fălciu pe Jigălia, face parte din com. Găgești. Legătura dintre *Jurcani* și *Jurcă* este evidentă. Cum însă în 1527 satul își avea deja numele dat, urmează că nu de la acel *Jurcă* fiul Dancăi și-a luat satul numele său, ci de la alt Jurcă. bunic celui dintâiu, deci de prin secl al XV-lea. De la *Giurcă* a venit *Giurcani,* iar mai apoi *Giurcăneanu,* nume de răzeși, ce se găsesc amestecați cu răzeșii din Grumezoaia și satele de prin prejur.

5) *Negrilă Suşman* trebue să fie un urmaș de ai lui Isaia Sușmanovici cunoscutul piser din secl. al XV-lea.

96. Document din 7036, Martie 22, Vaslui.

Sumar: Petru Vodă Rareș întărește lui *Manoil Felea* pahar-nic dania ce a căpătat de la *David* și *Cornea* fii *Stanci,* nepoții lui *Macrea* în a treia parte din Măcrești partea din sus, după diresele de stăpânire ce le-a avut Macrea de la Iliaș și Ștefan Vodă.

† Мастію Бжіею мы Петръ Воєвода. гсндръ земли Молдавскои. знаменито чинимъ. иссим нашим листѡм вѣсѣкм кто нан вѣзрит. или его чтоучи Ѕслышитъ. | ѡже прїндоша пр'кд нами и прѫд нашими Молдавскими бо-ꙗри. наши слоуги Давид и Кори'к снове Стана. оу-ноукове Макрини. по нѫ доброи во | ли никим непоноу-жени аниприсилокани. и дали ѡт нѫ праваго ѕрика и ис-привилїѧ д'кда нѫ Мак'к ѡт пр'коуников нашиҳ ѡт Ил-ꙗ и Стєфана Воєво | доке. третѥю част село ѡт Ма-крепри вышнѥю част оуноукоу своемоу. нашемоу в'крномоу пан8 Манойлоу Фели чашникоу. и мы вид'кши нѫ до-бровольное | даниѥ нѫ. також и ѡт нас дали и потврѫ-

дили есмы нашемѹ вѣрномоу пану Манолю Фелѕ чашнико. тое вышеписанное третѣю част село wт | Макрени, вышнюю част како да ест емоу wт нас оурик сѫ вѣсем доходом, и дѣтем его, и оунѹчатом его, и прѣоунѹчатом его и правнѹатом его, и вѣсемѕ | родѕ его кто сѫ емоу извереть найближнїи непорѹшено николиже на вѣкы, а хотар тои третои части село wт макрени вышнои части, да | ест wт ѕсего хотара третаа част, и по старомѹ хотарѕ по коуда из вѣка wжикали, а на то ест вѣра нашего гѣдка, вышеписаннаго мы Петра Коекоді | и вѣра прѣквзлюбленнаго сна гѣдка мы Богдана, и вѣра вояр нашиѫ, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Негрилѣ, вѣра пана Гриковича, вѣрь пана | Тѫлабѫ вѣра пана Скринко, вѣра пана Влада, и пана Михоула пржкалавоке Хоѫнискиѫ, вѣра пана Кржже и пана Хоурѕ пржкалавоке Немецкиѫ, | вѣра пана Грозава и пана Данчоула пржкалавоке Новоградскиѫ, вѣра пана Карковского портарѣ Соучавского, вѣра пана Драгшана спхтарѣ, | вѣра пана Дѕмша вистѣрника, вѣра пана Личѕла постелника, вѣра Пана Звіарѣ столника, вѣра пана Іѡни комиса, и вѣра ѕсиѫ волѣров | нашиѫ великиѫ и малиѫ, а по нашем животѣ кто воудет гсподѫ нашеи земли wт дѣтіи нашиѫ, или wт нашего рода, или пак коуд кого вѫ извереть гсподем | быти нашеи Молдавскои земли тот ви непорѹшил нашего даанїа, али акы емоу ѹтврѫдил и ѹкрѣпил, а на колнее крѣпост и потврѫжденіе томѕ | вѫсемѕ вышеписаномоу, велѣли есмы нашемоу вѣрномоу панѕ тоадерѕ логофетѕ писати и печат нашѕ прикѣсити всемоу листоу на | шемоу, писал Дѕмитрѹѕ Поповичь оу Каслѕи вато ѭзлѕ мсца, Марть кѕ.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod domn țării Moldovei știre facem cu această a noatră carte tuturor cui pe dânsa vor căta, sau lui cetindu-i-se o va auzi : iată că au venit înaintea noastră și înaintea a lor noștri moldovenești boeri ale noastre slugi *David* și *Cornea* fii *Stanei* nepoții *Macrinei* de a lor bună voe de nimeni siliți nici împresurați și au dat din a lor drept uric și din diresele bunului lor Macrea de la străunchiul nostru de la Ilie și Stefan voevozi a treia parte sat din Macrești cea din sus parte nepotului său la al nostru credincios pan Manoilă Felea ceașnic și noi văzând a lor de bună voe daanie a lor așijdere și de la noi am dat și am întărit înșine la al nonostru credincios boer Manoilă Felea ceașnic acea de mai sus scrisă a treia parte sat din Măcrești partea din sus ca să-i fie lui de la noi uric cu toate veniturile lui și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și răstrănepoților lui și la tot neamul lui ce i se va alege mai de aproape nerușeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelei a treia parte de sat din Macrești, partea din sus, să fie despre toate hotarele a treia parte, și vechiul hotar pe unde din veac a umblat. Iar la aceasta este credința domniei noastre mai sus scrisă Noi Petru Voevod și credința prea iubitului fiu al domniei mele *Bogdan*, și credința boerilor noștri, credința boerului *Hran* dvornic. credința boerului *Negrilă*. credința boerului *Grincovici*, credința boerului *Tălabă*, credința boerului *Scripca*, credința boerului *Vlad* și a boerului *Mihul*, parcalabi de Hotin, credința boerului *Cârje* și a boerului *Huru* parcalabi de Neamț, credința boerului *Grozav* și a boerului *Danciul* parcalabi de Novograd, credința

boerului *Barbovski* portar de Suceava, credința boerului *Dragşan* spatar, credința boerului *Dumşa* visternic, credința boerului *Liciul* postelnic, credința boerului *Zbiare* stolnic, credința boerului *Ioan* comis, și credința tuturor boerilor noștri a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre din copii noștri sau din neamul nostru sau pe ori care altul D-zeu îl va alege să fie domn în țara noastră a Moldaviei, acela să nu strice a noastră danie, ci să i-o întărească și împuterească. Iar spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus, am poroncit înșine la al nostru credincios boier *Toader* logofătul să scrie și pecetea noastră s'o acățe la această carte a noastră. A scris Dumitru Popovici în Vaslui la anul 7036 luna Mart 22.

NOTE

1) Originalul pergament fără pecete și fără șnur. Bine păstrat și citeț, Lățimea 0m.40; lungimea 0m.33. Este și o traducere făcută de Evloghie Dascal din 1765 avg. 5. Vezi Surete și Izvorde VIII. 872. Ne-a fost comunicat de pr. I. Antonovici din Bărlad.

2) *Nume de persoan* David, Cornea, Stana, Macrea, Manoilă Felea ceașnic.

3) *Nume de locuri.* Macrești,. In o notiță pusă în dosul izvodului diaconului Pelin din Voinești se zice: «Macreștii sânt pe Tutova de la Ruș mai sus: l'au arătat Andrei Bole, cii zic Stâncășanii și Oprișanii pe apa Ezărului».

Dacă *Macrea* a trăit supt Iliaș și Stefan între 1434—1448, apoi și satul și-a luat numele după această dată, deci în secl al XV-lea, de la vechiul proprietar *Macrea.*

4) *Manoilă Felea ceaşnic.* Documentul de față ne dă și numele de botez al paharnicului Felea, care a suit treptele acestei boerii odată cu venirea în scaun a lui Petru Rareș (7035 Ghenar 20).

97. Document din 7054. Martie 30, Bârlad.

Sumar: Petru Vodă întăreşte împărţala ce şi-a făcut în a 5 parte din Pomârla nepoţii lui Dumşa Paharnicul, partea din mijloc, moştenire de la moşul lor Popa Draghie de pe vremea lui Alexandru cel Bun.

Cu mila lui D-zeu Noi Petru Voevod domn ţării Moldovei înştiinţare facem prin această a noastră carte tuturor cui vor cetio, sau vor auzio pentru adevăratele slugile noastre *Sima* şi fraţii lui *Dragoş* şi *Toader* ficiorii *Vascăi Mihăilaş* şi nepoţii lui *Dumşa paharnicul* şi *Codreanu* şi surorile *Nastasia* şi *Safta* fetele *Fedorinei,* că pe lângă a noastră osebită milă le-am dat şi le-am întărit loruşi în al nostru pământ al Moldovei a lor dreaptă moşie după dresele ce au avut moşul lor *Popa Draghie* de la moşul domniei noastre Alexandru Voevod a cincia parte de sat *din Pomârla* parte din mijloc, ca să le fie de la noi uric cu tot venitul, care acea a cincea parte din sat din Pomârla parte de mijloc să dă în două părţi: o parte slugilor noastre Sima şi fraţilor lui Dragoş şi Toader, ficiorii lui Vasco Mihailaş, iar ceialaltă parte nepoţilor lor Dumşa paharnicul, Codreanu şi surorilor lor Nastasia şi Safta fetele Fedorinei şi le întărim lor şi fiilor lor, nepoţilor, strănepoţilor şi răstrănepoţilor lor şi la tot rodul lor ce se va alege mai de aproape nesmintit nici odinioară în veci. Iar hotarul acei mai sus scrisă a cincia parte din sat din Pomârla parte de mijloc să fie din tot hotarul a cincia parte, iar despre celelalte părţi să fie după vechile hotară pe unde din veci a umblat. Şi spre aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisul Noi Petru Voevod, şi credinţa preaiubiţilor fii a Domniei noastre Iliaş, Ştefan şi Costandin, şi credinţa boerilor noştri, credinţa D-lui Efrim Huru, credinţa d-lui Borcea dvornic, credinţa d-lui Sturza şi a d-lui Movilă parcalabi de Hotin,

credința d-lui Petru Crâca, credința d-lui Danciu Huru și a d-lui Miron pârcalabi de Neamț, credința d-lui Șendre și a d-lui Tâmpa pârcălabi de Cetatea nouă. credința d-lui Petrea Vartic portar de Suceava, credința d-lui Iurie spatarul, credința d-lui Dan visternic, credința d-lui Hrabor postelnic. credința d-lui Hamza, credința d-lui Pătrașcu paharnic, credința d-lui Neagu Stolnic, credința d lui Placsa comis, și credința tuturor boerilor noștri a Moldovei mari și mici. Iar după a noastră viață. cine va fi domn acestui pământ a Moldovei sau din fii noștri, sau din sămânța noastră, sau pre ori care D-zeu îl va alege a fi domn, poftim ca să nu sminteasca a noastră danie și întăritură, ci mai vârtos să le întărească, pentru că este a lor dreaptă moșie de ocină. Și spre mai mare credință și întăritură acestor mai sus scrisă, poroncit-am credinciosului nostru d-lui Mateiaș Logofatul să scrie și a noastră pecete se o lege către (această) a noastră carte. Au scris Gheorghe Ioanovici în Bârlad la anul 7054 Martie 30.

NOTE

1) Suretul face parte din actele moșiei Pomârla, copiat pentru răposatul T. Codrescu. Vezi Surete și Izvoade II, 331. Traducerea e făcută în 1847 August 20 de paharnicul Ioan Vladovici.

2) *Popa Draghie.* Cele spuse aici se complectează cu arătările uricelor din 6952 Iunie 18 și vestitul uric al Bârladului, în care se vorbește de popa *Draghie.*

În suretul nostru se zice că popa Draghie a trăit supt Alexandru cel Bun «după dresele ce au avut moșul lor popa Draghie de la moșul Domniei noastre Alexandru Voevod» (исприкнліе что имаа дѣд ихъ поп Драгїе отъ дѣда

нашего Александра Воєводи). Popa Draghie capătă satul Pomârla de la Alexandru cel Bun unul, din rarii domni supt care preuții au jucat un rol mare social și politic.

Acest popă Draghie era frate cu popa Toader din Bărlad, și își făcuse și o mânăstire pe *Lahova*, către 1430 cu iaz și moară, pe care domnul Stefan din 1444 le dă fratelui său popa Toader din Bărlad (Surete și Izvoade IV, 241); «pentru care și noi văzând a lui dreaptă și credincioasă slujbă către noi, l'am miluit pre el cu osebită mila noastră și i-am dat și i-am întărit lui întru al nostru pământ moara fratelui său a popei lui Draghie ce este pe Simila unde a fost hălăștеul Bistricenilor valea până unde cade Simila în Bărlad, și am poroncit lui ca să-și facă și sat. pre Lahova, unde au fost mănăstirea fratelui său a popei lui Draghie încă am dat'o acelui de mai sus zis popa Toader din Bărlad«.

Documentul nostru din 7054 Mart 30 ne arată pe urmașii acestui popa Draghie, că ar fi aceștia : *Dumșa* paharnicul, care nu poate fi altul de cât postelnicul *Dumșa* de supt Stefan cel Mare (1497—1500). Acest Dumșa a avut pe Vasco Mihăilaș și pe Fedorina, care la rândul lor au pe Sima, Dragoș și Toader din Vasco, iar Codreanul, Nastasia și Safta din Fedorina. Toți acești urmași din 1546 v neau în a patra generație și moșteneau o cincime din Pomârla

Uricul Bărladului ne vorbește de celalalt frate a lui popa Draghie,adecă de popa Toader din Bărlad, care căpătase de la urmașii lui Alexandru cel Bun toate proprietățile fratelui său din țara de jos : mânăstirea, iazul și moara pe Semila.

Popa Toader din Bărlad a născut pe *Mihailă Tudor*; acesta are 4 copii : pe *Cărstea Dancovici*, *Anușcă*, *Mușa*, și *Ivanco*. Crăstea Danovici are 4 copii pe Crăste, Podolinca, Stanca și Niacșa ; iar Ivanco are 5 copii, pe Ivanco, Isaico Simeon, Mușa și Drăsămila. (Surete și Izvoade IV, 242).

98. Document din 7062, Martie 2. Bârlad.

Sumar: Alexandru Vodă întăreşte nepoţilor lui Ivanco Haladic, Nastasia şi Elisabeta dreptul de stăpânire pe a treia parte din Pomârla, unde a fost casa lui Haladic, cum şi iazul pe Hluboca.

Cu mila lui D-zeu Noi Alexandru Voevod domn ţării Moldovei, Înştiinţare facem prin această a noastră carte tuturor celor ce vor cetio sau vor auzio pentru adevăratele slugile noastre Nastasia şi sora ei Elisabeta nepoate lui *Ivancu Haladic.* că iată pre lângă a noastră osebită milă le-am dat şi le-am întărit loruşi în pământul nostru al Moldovei a lor dreaptă moşie şi ocină după direse de întăritură ce au avut moşul lor Ivancu Haladic de la moşul domniei noastre de la bătrânul Stefan Voevod a treia parte *de sat din Pomîrla* unde *au fost casa moşului lor* şi iazul ce este pe Hluboca. care mai sus scrisă a treia parte de sat din Pomârla şi iazul pe Hluboca să fie Nastasiei şi surori ei Elisabeta de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi fiilor lor, nepoţilor, strănepoţilor şi răstrănepoţilor lor şi la tot rodul lor ce se va alege mai de aproape nesmintit nici odinioară în vecii vecilor. Iar hotarul acei mai sus zisă a treia parte de sat din Pomârla să fie din tot hotarul a treia parte, iar despre celelalte părţi să fie hotarul pe unde din veac au umblat. Şi spre aceasta esta credinţa domniei noastre mai sus scrisul noi Alexandru Voevod, şi credinţa boerilor noştri: credinţa d-lui Ioan Nădăbaicu Vornic, credinţa d-lui Petrea Crăcova. credinţa d-lui Ioan Hârovici, şi a d-lui Neagoe părcălabi de Hotin, credinţa d-lui Ioan Danciul şi a d-lui Veisa parcalabi de Neamţ, credinţa d-lui Iosif Veveriţă şi a d-lui Vascan parcalabi de Cetatea nouă, credinţa d-lui Danu portar de Suceava. credinţa d-lui Şăndrescu spătariu, credinţa d-lui Ioan Petriceaicu Visternic, credinţa d-lui Vascan Movilă Pos-

telnic, credința d-lui Toader Paharnic, credința d-lui Medelean Stolnic, credința d-lui Placsa comis, și credința tuturor boerilor noștri a Moldovei mari și mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn acestui pământ, sau din fiii noștri, sau din semința noastră sau pe cine D-zeu va alege, poftim ca să nu sminteasca a noastră danie și întăritură, ce mai vârtos să le întărească și spre mai mare credință acestor mai sus scrise poroncit-am credinciosului nostru d-lui Movilă Logofătul să scrie și a noastră pecete să o lege către această carte a noastră. Mihăilă Borăscul au scris în Bârlad la anul 7062 luna Martie 2 zile.

NOTE

Suretul face parte din actele moșiei Pomârla.

99. Document din 7031. Martie 15, Iași.

Sumar: Ștefăniță Vodă întărește lui Ivan Raciște ceașnic a treia parte din satul Țigănești pe Putna, cu mori pe apa Putnei, dat danie de Bogdan Vodă, care l'a cumpărat pentru aceasta de la obștia proprietarilor cu 120 zloți tătărăști, cât îl cumpărase strămoșul lor Bârsan supt Ștefan Vodă.

† Млстію Божіею мы Стефан Воєвода, господарь земли Молдавскои знаменито. || чинимъ иссим листом нашим въсем кто нанем въздрит или его чтвчи вслишит, wже || тот истиныи слоуга нашъ вѣрныи Иванъ Рѧчице чашникъ, слоужилъ прѣжде сто почившомоу родителю Господствамы. Богданоу Воєводы праввю || и вѣрнвю слвжвою а днес слоужит нам право и вѣрно. тѣмъ мы видѣвши праввю и вѣрнвю слоужвоу его до нас. жаловали есмы его wсобною нашею ми || лостію и дали есмы емоу wт

нась оу нашеи земли оу Молдавскои. третюю часть село
от Цыганець що на Истнои. и съ млиномъ на Ист-
нои. що быль || коупил тотъ третюю часть село стопочившіи
родителъ господствамы. Богдан Воевода. от Андреика и
брат его Филипъ и сестра ихъ сорь дъти Шефюлови ||
и от оунукове ихъ Іоп Икатъ и братіа его Трифъ и
Драготъ снове Малшинии. и от племеникове ихъ Тома
и брат его Петръ. и сестра ихъ || Софіика дъти възнила
оуси внукове Брысана. исприлиіе що они имали от
дъда господствами Стефана Воеводы. за рк злат татар-
скыхъ. тое || въсе вышисанное да есть емъ от нас оурикъ
съ въсем доходомъ емъ и дътем его. и оунучатом его.
и прокунучатомъ его. и праиврътом его. и въсемъ || родъ
его. кто емъ бъдет наближнии непорушено николиже на
вѣки. а хотарь тои третои част село от Цыганеци що
на Истнои || и съ млиномъ на Поутнои. да ест от въ-
сего хотар третаа часть а от иншихъ сторонъ по ста-
ромъ хотарь но коуда из вѣка ожывали. а на то ест
вѣра || нашего господства вышеписаннаго мы Стефана Бое-
воды. и вѣра прѣвзлюбленнаго брата господствамы
Петра. и вѣра боярь нашихъ. вѣра пана Исака || вѣра
пана Петра дворника. вѣра пана Негрила. вѣра пана
Тълавъ. вѣра пана Арбюре. вѣра пана Гриковича.
вѣра пана Тодера прък. Хотин || скихъ. вѣра пана Кос-
те и вѣра пана Кондря парк. Немецкихъ. вѣра пана
Тодера прък. Новоградского. вѣра пана Петрика пор-
тарь || Соучавского. вѣра пана Храна спътарь. вѣра
пана Єреміа вистѣрника. вѣра пана Сѣкюпана чашника
вѣра пана Стрѣча столника. вѣра || пана Къцелѣна
комиса.и вѣра всихъ болѣрюкъ нашихъ Молдавскихъ великихъ

и малих. а по нашем животѣ ктосѣ вѣдет господар wт дѣтеи наших или wт нашего рода. или пак вѣдкого когѣ изверет бити господарем нашеи Молдавстѣки земли тот би им непорѣшил нашего даанїа и потврѣжденїа. алиби и вкрѣпил и ѣтврѣдил. занѣже есми дали и потврѣдили за его правѣю и вѣрнѣю слѣжбоу. а на болшн. крѣпостѣ и потврѣжденїе томѣ вѣсемѣ книпеписанномѣ велѣки есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ Тотрѣшанѣ логофетѣ писати и нашѣ печат закѣсити ксемоу листоу || нашемѣ. писал Дѣмитрѣ Попович оу Гїсох. катw ѣзла мсца Мартїа ёї.

Traducere.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Stefan Voevod, domn ţării Moldovei, ştire facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dinsa vor căta sau o vor auzi cetindu-li-se. iată că această adevărată slugă a noastră *Ivan Racişte ceaşnic*, a slujit înainte vreme sfânt răposatului părintelui domniei mele Bógdan Vodă cu dreaptă şi cu credinţă slujbă, iar acum slujeşte nouă cu dreptate şi cu credinţă, pentru aceea şi noi văzând a lui dreaptă şi cu credinţă slujbă spre noi miluitu-ne-am noi spre el cu osebita noastră milă şi datu-i-am lui de la noi în al nostru pământ al Moldaviei a treia parte de sat din *Ţigăneştii*, ce-i pe Putna şi cu mori pe Putna, ce a fost cumparat acea a treia parte de sat sfânt răposatul părintele Domniei mele Bogdan voevod de la *Andreica* şi de la fratele său *Filip*, şi sora lor *Soru* copiii *Ştefului* şi de la nepoţii lor *Ion Bucată* şi fraţii lui *Trif* şi *Dragotă*, fiii *Malei*, şi de la verii lor *Toma* şi fratele său *Petrea* şi sora lor *Sofiica*

copiii lui *Vănilă*, toți nepoții lui *Bărsan*, din direse ce au avut de la bunul domniei meale Stefan voevod, pentru 124 zloți tătărești. Toată acea de mai sus parte să-i fie lui și de la noi uric cu toate veniturile, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui. și la tot neamul lui, ce i se va alege mai de aproape neruşeit nici odănăoară în veaci. Iar hotarul acelei a treia parte de sat din Țigănești ce-i pe Putna și cu mori pe Putna, să-i fie din tot hotarul a treia parte, iar despre alte părți după vechiul hotar pe unde din veac a îmblat. Iar la aceasta este credința domei noastre mai sus scrisă Noi *Stefan Voevod*, și *credința prea iubitului frate al domniei mele Petru*, și credința boerilor noștri, credința Dumisale *Isac*, credința dumisale *Petru* dvornicul, credința dumisale *Negrilă*, credința dumisale *Talabă*, credința dumisale *Arbure*, credința dumisale *Grincovici* și a dumisale *Toader* parcalabi de Hotin. credința dumisale *Coste* și credința dumisale *Condre* parcalabi de Neamț, credința dumisale *Toader* parcalabi de Cetatea Nouă. credința dumisale *Petrică* portar Sucevei, credința dumisale *Hran* spatar, credința dumisale *Eremia* vistearnic, credința dumisale *Săcuian* ceașnic, credința dumisale *Străce* stolnic, credința dumisale *Căţelean* comis și credința tuturor boerilor noștri Moldovenești a mari și a mici. Iar după a noastră viață cine va fi domn țării noastre a Moldovei. unul ca acela să nu strice a noastră danie și întărire, ci mai vârtos să i-o întărească și să i-o împuterească, ca ceia ce i-am dat'o pentru a lui dreaptă și cu credință slujbă. Iar spre mai mare tărie și împuterire a tot ce s'a scris mai sus. poroncit-am la al nostru cinstit și credincios boiariu *Totruşan* logofăt să scrie și a noastră pecete s'o acăţe de aceasta a noastră carte. A scris Dumitru Popovici în Iași, la anul 7031 luna Mart 15 zile.

NOTE

Originalul pergament cu pecete, atârnată cu șnur roș, E foarte bine păstrat și ceteț. Originalul l'am copiat din Grefa Curței de Apel din Iași. Pe pecete se cetește † печать iw Стефана Воєводы господар земли молдавскои. Cap de bou, steaua între coarne, soarele în stînga, luna în dreapta. Scutul e încadrat într'un exagon de linii curbe. (v. „Surete și Izvoade» VI, 433).

Nume de persoane. Ivan Racișteș, Andreica, Filipp, Soru, Ștefu, Ion Bucată. Trif, Dragotă, Malea, Toma, Petrea, Sofiica, Vănilă, Bărsan.

3) *Nume de locuri.* Țigănești pe Putna.

4) *Obștia răzeșilor* În secolul al XV-lea proprietar în Țigănești pe Putna era *Bărsan*, pe o treime din toată întinderea moșiei ceea ce arată că proprietatea era mai veche în sat, de cât sfârșitul secl. al XV-lea. Acest Bărsan, a avut următorii copii: *Vănilă* și *Ștefu*; Vănilă a avut copii pe *Toma*, *Petrea* și *Sofiica*; iar Ștefu a avut pe Andreica, Filip, Sora și Malea. Malea are de copii pe Ion Bucată, Trif și Dragotă. Erau dar supt Bogdan Vodă 9 proprietari în a 3-a parte din Țigănești pe Putna, când vine Domnul și le cumpără dreptul lor de proprietate pentru 120 zloți tătărăști. pentru a l da lui Ion Racișteș paharnic ca mulțămită pentru slujbele sale făcute domniei.

5) *Boerii.* Controlând lista boerilor cu cea din documentul din 24 Iunie 7030 dat în Hârlău. anterior cu 9 luni cestui de aici, vedem că 2 boeri și-au schimbat starea: bătrânul *Luca Arbure* a fost schimbat în slujba sa de portar al Sucevei cu *Petrică*. Rămânerea lui Luca Arbure în lista boerilor ca boer fără titlu, ar arăta întâi că ar fi fost un fel de pensionar al timpului, dacă nu ne-am explica faptul prin începutul de disgrație în care a căzut bătrânul boer, căci după o lună de zile i se zbură capul.

Boerul Talabă scos de la părcălăbia Hotinului, rămâne boer fără tillu şi supt Rareş Vodă în primul an de domnie.

6) *Danie domnească*. Nu ştim natura slujbei ce a putut face paharnicul *Ivan Racişte*, lui Bogdan Vodă pentru a i se dărui de domn o moşie de 120 de zloţi, înadins cumpărată pentru dânsul. Slujit-a pe domn în războaele sale, ori mai ales în misiunile politice, când cu închinarea ţării? noi bănuim mai degrabă că acest Ivan Racişte să fi fost un însoţitor al Tăutului în misiunea sa pe lângă Turcia, când cu închinarea Moldovei.

100. Document din 7053 Sept. 17. Hârlău.

Sumar: Petru Vodă Bareş întăreşte mănăstirei Moldaviţa o Toplită din târgul Baei, de la capătul ei până la vărsătura ei în apa Moldovei, cum a fost făcută danie de Alexandru cel Bun, asemenea şi un pârâu care fusese dat de Ştefan Vodă mănăstirei Neamţului să aibă drept a-şi face mori şi prisăci pe tot lungul acelui pârâu până la vărsătura sa în apa Moldovei.

† Мастію кжією мы Петрѫ Воєвода, господарѫ земли, молдавскои, знаменито. . etc). . ‖ . . . жаловали есми осовною нашею мастію дали и потвръдили есми, ѡт нас оу нашеи земли ѕ Молдавскои, нашеи стѣи и млви монастири Молдавиц, идеже ест храм ‖ Благовѣщеніе пречстѣи двици вци марін, сѫ една Топлица что ест ѕ трѫг Бае ѡт врѫх до оустіа, идеже ѕпадает ѕ молдав что бист им даніе ѡт прѣдѣда ‖ господствами ѡт Алеѯандра Воеводи, и един Пѫрѫѕ что било дано монастири ѡт Нѣмц ѡт дѣда господи Стефана Воеводи, да бѫдет стіи монастир Мѡл(да)вици ѡт ‖ кѫдѕ вѫзмогѫт поустити вод из молда тиж до оустіа идеже ѕпадает ѕ молдав, да соби сѫтворѣт, млини и стѕпи, или что нс хощѕт сѫтворит на Топлици и на тот Пѫрѫѕ а стомѕ монастир Нѣмцѕ дадох и иде за тот Пѫрѫѕ, а топлица.

и пѫрѫ что сѫт вышписанны да бѫдѫт стѣи манстири молдавица. идеже ест храм || благовѣщенїи пречстѣи двци вци Марїи. wт нас врик сѫ вѫсѣм доходом. непорбшенно николиже на вѣкы. а на то ест вѣра нашего господствами вишеписаннаго мы Ие || тра Воеводи. и вѣра вѫзлюблених ми сине Илиашѫ и Стефана и вѣра богар нашиѫ. вѣра пана Ефрима Хѫрѫ. и вѣра пана Корчи дворника. вѣра пана Стѫрзи и пана Могила прѫкѫлабоке Хотинскиѫ. вѣра пана Данчюла Хѫрѫ и пана Мирона паркалабове wт Нѣмца || вѣра пана Шандра и пана Тѫмпи паркалабове Новоградскиѫ. вѣра пана Петри Картикоѫ портарѣ Сочавскаго. вѣра пана Юрїѫ спатарѣ. вѣра пана || Дана кистѣрника. вѣра пана Хѫрвора постелника. вѣра пана Пѫтрашка чашника. вѣра пана Нѣгѫла столника. вѣра пана || Плакси комиса. и вѣра вѫсѣѫ боларок нашиѫ Молдавскиѫ || великиѫ и малиѫ. Я по нашемь животѣ кто боудет господь нашеи земли wт дѣтїи нашиѫ или wт нашего рода. или пак боудкого бга извереть госпо || даремѫ бити нашеи Молдавскои земли тwт ви || непорбшил нашего даанїа и потвръжденїе нашеи млби Молдавица. идеже ест храм благо || вѣщенїе вци мрїи. али ви оукрѣпил и ѫтвръдил. занеже ест дано тиѫ вышписаниѫ Топлица и Пѫрѫ. нашеи стѣи млби wт господствами за дш ѫдоѫ || и родитла наш и за наш здравїе и спасенїе дши и тѣлоу. а пак кто. покусит порушити нашего даанїе. такоѫи да ест прокѣт wт га ба сѫтворнаго ибо и || земѣ и wт прѣчистнаго мтрѫ [и wт вѫсѣѫ стыхѫ богоу оугодок || шиѫ] и wт ѫ евангелисты и wт кї Апсль и wт тиї стыхѫ wтецѫ иже[ѣ]ѫ ни кен и оучастїе сѫ ноуда и сѫ трикѣкто Ирне. и сѫ шними Іоуден иже вѫзжившие на га ва

крѣвъ его на нихъ и на чадѣхъ ихъ въ вѣки аминь. И на болшеи крѣпост и потврѣ || ждение томоу вьсемоу вишеписанномоу велѣли есмы. || нашемоу вѣрномоу панѣ Матіѣш логофет писати. и нашоу печать привѣсити всемоу листоу нашемоу. пис Геѡргіе въ Хърловѣ вато ‡зиг мсца Сентевріе зї.

Traducerea

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod domn țării Moldovii, știre facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dânsa vor căta sau o vor auzi cetindu-li-se, cum ne-am milostivit înșine cu osebită mila noastră de am dat și am întărit înșine dela noi în al nostru pământ al Moldovei sfintei noastre și rugei noastre mânăstiri *Moldaviţa*, unde este hramul bunei Vestiri a preacuratei fecioarei de Dumnezeu născătoarei Mariei cu o *topliţă*, ce-i în târgul Baei, din vârful ei la gură, unde se varsă în Moldova, ce i-a fost dat danie de la strămbunul domniei mele de la Alexandru Voevod, și un *părău* ce a fost dat mânăstirei de la Neamț de bunul domniei mele Ștefan Voevod, să fie și acestei mânăstiri Moldaviţa ca să poată lăsa apa din Moldova așijderea la gură unde cade în Moldova și ca singuri sa-și facă mori și stupi sau ce ar voi să-și facă pe Topliţă și pe acel părău. iar sfintei mânăstiri Neamțului i-am mai dat să folosească de acel părău. Iar Topliţa și părăul cari-s mai sus scrise să fie sfintei mânăstiri Moldaviţa, unde este hramul Bunei vestiri a preacuratei Fecioarei născătoarei de Dumnezeu Mariei de la noi uric cu toate veniturile nerușeit nici odănăoară în veci. Iar la aceasta eșie

credința domniei noastre mai sus scrisă Noi *Petru Vodă* și credința *prea iubiților mei fii Iliaș și Ștefan și Costantin*, și credința boerilor noștri, credința dumisale *Efrim Hurul*, și credința dumisale *Borce* dvornic. credința dumisale *Sturza* și a dumisale *Moghila* parcalabii Hotinului, credința dumisale *Danciul Huru* și a dumisale *Miron* parcalabi de Neamț, credința dumisale *Șandru* și a dumisale *Tămpa* parcalabi de Cetatea nouă, credința dumisale *Petre Vartic* portarul de Suceava. credința dumisale *Iurie* spatarul, credința dumisale *Dan* visternicul, credința dumisale *Hrăbor* postelnicul, credința dumisale *Pătraşco* ceașnic, credința dumisale *Neagul* stolnic, credința dumisale *Plaxa* comis, și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici. Iar după viața noastră cine va fi domn în pământul nostru al Moldovei din copiii noștri sau din neamul nostru sau ori pe care altul Domnul Dumnezeu îl va alege să fie domn țării noastre a Moldovei, unul ca acela să nu strice a noastră danie și întărire rugii noastre Moldaviței, unde este hramul Bunei Vestiri a Născătoarei de Dumnezeu Mariei, ci mai vârtos să o întărească și s'o împuterească, de oare ce i-au fost date acele mai sus scrise *Toplița* și *Părăul* sfintei noastre rugi de la Domnia me pentru sufletul strămoșului și părintelui nostru, și pentru a noastră sănătate și mântuirea sufletului și a trupului. Iar cine s'ar încumeta a rupe a noastră danie, unul ca acela fie proclet de Domnul Dumnezeu făcătorul cerului și al pământului, și de prea curata lui maică și de cei 4 sfinți Evangheliști. și de cei 12 apostoli și de cei 318 părinți care au fost la Niceia Cetate, și de toți sfinții cei întru Hristos ; parte să aibă cu afurisitul Aria și cu vânzătorul Iuda, și cu acei jidovi cari strigau la Isus : sângele lui nevinovat asupra noastră și asupra copiilor noștri. Iar

spre mai mare tărie și putere a tot ce s'a scris mai sus am poroncit la al nostru credincios boer *Măteiaș logofăt* să scrie și pecetea noastră s'o acățe la această carte a noastră. A scris *Gheorghe* în Hârlău la anul 7053 luna Septembrie 17.

NOTE

1) Originalul pergament are pecete ruptă atârnată se află în grefa Curței de apel din Iași. Se pot ceti aceste cuvinte : к земли Молд. Șnur roș de matasă. (v. Surete și Izvoade VIII, 655).

2) *Nume de locuri.* Topliţa, Părău, Bae, Moldaviţa.

3) *Topliţa.* Supt nume de Topliţa găsim un sat în judeţul Mehedinţi și alte denumiri mai vechi. In înţeles comun Cihac nu ni-l dă în dicţionarul său. Iată cum precizează documentul nostru ce-i aceia Topliţă : сх єдна топлица что єст в трхг Бае, wт крхү до оүстїа идєжє впадает в Молдав.=cu o topliţă ce-i în târgul Bae de la (izvorul) capătul ei la gură unde se varsă (cade) în Moldova. Deci Topliţă trebue să fie o apă curgătoare, care trecea prin târgul Bae.

Ce să fie acum acea Topliţă ? Se zice Topliţă la o apă mocirloasă unde este glod permanent, și unde când dă vita cu piciorul se înfige mai tare, un fel de *ochiu, smârc,* din care izvorăște un părău, a căruia apă nu înghiaţă iarna Fără a prejudeca pricina de ce nu înghiaţă apa din topliţă, poporul a numit această apă mocirloasă, acest tău, acest ochiu, cu numele de Topliţă, crezând că apa e caldă și de aceia nu înghiaţă. La acele ce nu înghiaţă din cauza sărurilor dezolvate în apă li se zice *Sărata, Săratu, Solonţ, Soloneţ* etc., la celelalte ape care nu înghiaţă li s'au zis *topliţa,* că ar fi calde și iarna (*top*ca=cald, *top*lenie=încălzit, *top*iti=a topi), dar din aceiași cauză e glodoasă

(*top*kie=mocir'os, *top*kii=glodos). De aceia în părţile de şes .se zice în loc de *topliţa*=gloduri, smârcuri.

4) wт дѣда господства Стефана Воєводи=de la bunul domniei mele Stefan Vodă, credem că se referă la Stefan fiul lui Alexandru cel Bun, şi frate cu bunul său Bogdan Vodă, tatăl lui Stefan cel mare. Nici într'u caz nu putem lua aici pe Stefan Vodă drept Stefan cel mare, tatăl (wтцъ sau родителѣ) lui Petru Rareş.

101. Document din 7053, Aprilie 4, Huşi.

Sumar: Petru Rareş Vodă întăreşte împărţala ce şi-au făcut între sine surorile Mărica Brau şi Mărina Petriman în satele Criveşti Hodceştii, Găurenii, Răvăcani, cum şi ţiganii robi.

† Мастїю бжїею мы Петръ Воєвода господарь земли Молдавскои. знаменито чиним иссим листом нашим въсѣм кто нанем възрит. или его чтоучи ѕслышит || wже прїидошѧ прѣд нами. и прѣд нашими кѡре Молдавскими. Мѫрика княгинѣ Крань и сестра еи Мѫрина княгинѣ Петриманъ дочкы Настина внѫкы || Мѫрѫшкы прѣкоунѫчатове Косте Стравич и Жѫржѣ Стравич. по их доброи воли никым непонѫждени аниприсловани. и раздѣлили промежи соко || ы своѧ праѣи wтцини wт своих праних оурико(вѣ) и испривиліе что имали дѣдове их Жѫржѣ и Косте Стравич wт прѣдѣда нашего Алеѯандра Воєводи. и wт || Илїѧ и Стефа(на) Воєводї и wт потвръжденїе wт родителѣ господствами Стефана Воєводї испривиліе что имали баба их Мѫрѫшка. wт раздѣленіе тиж wт Стефана || Воєводї и ѥти их Настѣ wт раздѣленіе wт господствами. их села нанмѣ кривецри и Хотчецри. и половина wт Рѣвѣкани. части wтъ Кривецри

и село Гъврѣни. и досталоса || въ част Мърикъи половина село Кривецри и село Гъврѣни. что ест селицри. и половина шт Рѧвъкани тиж селицри. а пак въ част сестра еи мъринеи доста || лоса в еи част половина село шт Кривецри и село Ходчецри что есть съ сѣсиди. прѧд нами и прѣд нашими комаре. ино мы видѣвши их доброю волю и то || кмежь и доброе их раздѣленїе. а мы такождере шт нас дали и потвръдили есмы Мърикъи и сестра еи Мъринеи вси тоти чтоти кишеписанїе || села како да ест нмь шт нас врик съ въсемь доходом им и дѣтемь их. и вноучатом их и правноучѣтомь их и праивръктомь их и въсемоу родѣ их кто са || им изберетъ наивлижнїи непорѣшено николижи на вѣкы. Й хотарь тѧм прѣдреченим селам наима Кривецрим и Ходчецром в Стрѣнгъ и половина Рѧвъка || ном и Гъврѣном да ест шт оусих сторон по старомѣ хотарv по коуда из вѣка wживали. и тиж еще есмы дали и потвръдили слѣзѣ нашемоу Краиь на свои прави || цигани поимѣ Радѣлъ и Нѣкга и Мърина дѣти Дадvл и Катринеи и племеника их Жоа и Симза дѣти Станеи. и Драгиа дочка Радѣлови и Симiонь сиь || Нѣкгъи. испривиле что имали дѣдов(е) имv Станчюл Прѣкълавь шт Петра Коевода. и тоты цигани вишписанїи вси есмы вноукове Гѣреш жуделе. и емоу Гоудоу || мань и Косте како да ест имv шт нас врик съ въсем доходом емѣ и дѣтем емѣ и внѣчатом емѣ. и еще есми дали и потвръдили слvзѣ нашемоу Єремїе Хомелник и внѣ || ка его Мърикъи вишписанїе на их правнї шт нины село Пъѣшеци что wни кѣпил шт Щефѣл Боунацки за ц злат татарских шт привилїе что имал Щефѣл шт томже врик

за петдесѣт златi таѫарски. како да ест им врик wт нас съ вѫсем доходом им и дѣтем ‖ их и вноучатом их. Я на то ест вѣра нашего господствамй вишеписанаго мы Петра Воеводі и вѣ(ра) прѣвѫзлюбленых сине господствами Илиѭша и Стефа(на) и Костантина. и вѣра вояр на ‖ ших. вѣра пана Хвръ двориика. вѣра пана Петри Кръков(и). вѣра (пана) Кърчи (и) пана Стоурзи прѫкълаб Хотински. вѣра пана Данчюла Хоурѵ и пана Миронона (sic) прѫкълаб wт Нѣмца. вѣра пана ‖ Шандра и пана Тѫмпи прѫкълаб Новоградскых. (вѣра) пана Картик Петри портарѣ Свчавскаго. и пан Юріе сѫтарѣ. и пана Могила вистѣрника. и пана Хрѫбора постелника. и пана Хлм ‖ за и Нѣѵѫла и Плакси. и вѣра вѫсѣх вояр наших Молдавскых. велики и мали. а по нашим животѣ кто вѫдет гспдръ нашеи земли ѿ дѣтеи наших или ѿ нашего родѫ или пак вѫд кого ‖ бѫ изберет бити гспдрем нашеи земли Молдавски тот ви им непорѫшил нашего даніе и потвръжденіе алеви имѫ вкрѣпил и вѫтвръдил. занѫже есми дали и потвръ(ди)ли за ‖ их право вишисаніи вѫсѣм и свт им праби wтнини. а на болше крѣпост и потвръжденіе томѫ вѫсемѫ вишеписаномѫ велѣкли есми нашемѫ вѣрномѫ пан Мѫтеѫш Логофет писати ‖ и печат нашѫ привѣсити ксемѫ листоу нашемѫ. Тома Флорескоул писал ѫ Хсоу вато ±зиг мсца ап. д.

Traducere

Cu mila lui Dumnezeu Noi Petru Voevod domn ţării Moldovei, ştire facem cu această carte a noa-

stra tuturor cui pe dânsa vor căta sau celindu-li-se o vor auzi. Iată că au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boeri Moldoveneşti *Mărica* jupăneasa lui *Bran* şi sora ei *Mărina* jupăneasa lui *Petriman*, fetele *Nastei*, nepoate *Măricăi*. strănepoate lui *Coste Stravici* şi *Jurj Stravici* de a lor bună voe de nimeni silite nici învăluite şi ş'au împărţit între sine ale lor drepte ocine din ale lor drepte urice şi direase ce au avut bunii lor *Jurj şi Coste Stravici* de la *străbunul domniei mele Alexandru Voevod şi de lallie şi Ştefan voevozi şi de întărire de la părintele domniei mele Stefan Vodă* şi din diresele ce au avut *baba* lor Mărusca de împărţală aşijdere de la Stefan Voevod şi mama lor Nastea de împărţală de la domnia mea, a lor sate anume *Criveşti* şi *Hotceşti* şi jumătate din *Răvăcani*, partea din *Criveşti* şi satul *Găureani*. Şi s'a căzut în partea *Măricăi* jumătate de sat Criveştii şi satul Găureanii, care este o selişte. şi jumătate din Răvăcani aşijderea silişte; iar în partea surorei ei Mărinei i s'a căzut în partea ei jumătate sat din Criveşti şi satul Hodceştii, care este cu vecini înaintea noastră şi înaintea a lor noştri boeri. Deci noi văzând a lor de bună voe şi tocmală şi buna lor împărţală, şi noi aşijdere de la noi am dat şi am întărit înşine Măricăi şi surorii ei Mărinei, toate acele ce-s mai sus scrise sate. ca să le fie lor de la noi uric cu toate veniturile lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor ce li se va alege mai de aproape neruşeit nici odănăoară în veci. Iar hotarul acelor de mai sus scrise sate anume Criveştii şi Hodceştii la Strungă şi jumătate din Răvăcani şi Găureani să le fie din toate părţile pe vechiul hotar, pe unde din vechi au îmblat; şi aşijderea înşine dat-am şi am întărit slugii noastre lui *Bran* pe ai săi drepţi ţigani anume

Radul şi Neaga şi Mărina copiii Dadului şi Catrinei şi verile lor Joea şi Simza copiii Stanei şi Dragna fata Radului şi Simion fiul Neagăi, din diresele ce le-a avut bunul lor Stanciul parcalab de la Petru Voevod, şi toţi acei ţigani mai sus scrişi sint nepoţii lui Gureş judele şi a lui Guduman şi Costea ca să le fie lor de la noi uric cu toate veniturile lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui; şi încă am mai dat şi am mai întărit slugii noastre lui *Eremia Homelnic* şi nepoatei sale Măricăi pe a lor dreaptă ocină satul Păuşeştii. ce dânsul l'a fost cumparat de la *Ştefu*l *Bunaţki* cu 900 zloţi tălărăşti din privilegiile ce le-a avut Ştefu*l* de împărţală de la domnia mea. Şi iarăşi a cumpărat *Eremie Homelnic* a treia parte din Costeşti de la Stefu*l* din acelaş uric drept 50 zloţi tălărăşti, ca să-i fie lui uric de la noi lui şi copiilor şi nepoţilor lui. Iar la aceasta este credinţa a noastrei domnii mai sus scrisă noi Petru Voevod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele Iliaş şi Stefan şi Constantin, şi credinţa boerilor noştri, credinţa jupânului *Huru* dvornic, credinţa jupânului *Petru Crăcovici*, credinţa jupânului *Burce* şi a jupânului *Sturza* parcalabii Hotinului, credinţa jupânului *Danciul Hurul* şi a jupânului *Miron* parcalabi Neamţului, credinţa jupânului *Şandre* şi a jupânului *Tămpa* parcalabi de Cetatea Nouă, credinţa jupânului *Vartic Petre* portar Sucevei, şi a jupânului *Iurie* spatar, şi a jupânului *Moghilă* visternic, şi a jupânului *Hrăbor* postelnic, şi a jupânului *Hamza* şi *Neagul* şi *Plaxa*, şi credinţa tuturor boerilor noştri Moldoveneşti a mari şi a micĭ. Iar după a noastră viiaţă cine va fi domn pământului nostru din copii noştri sau din neamul nostru sau pe ori care altul D-zeu îl va alege să fie domn ţării noastre a Moldovei, unul ca acela să nu le strice a noastră danie şi întăritură. ci mai vârtos să le-o întărească

şi să împuterească, căci că însine am dat şi am întărit pentru tot ce s'a scris mai sus şi căci că sânt lor drepte ocini. Iar spre mai mare tărie şi împuterire a tot ce s'a scris mai sus poroncit-am însine la al nostru credincios boer *Mateiaş* logofăt să scrie şi pecetea noastră s'o acăţe la această carte a noastră. Toma Florescul a scris în Huşi, la anul 7053 luna April 4.

NOTE

1) Originalul pergament, cu pecete atârnată, face parte din arhiva d-lui Rober Mille, fostul proprietar al Strungăi. Se ceteşte pe pecete: п(ечать iw) Петра Воєводы господар земли Молдавскои, Cap de bou. Este şi o traducere făcută de Ioniţă Stamate pitar în 1808 Oct. 20 Eşi. (Vezi Surete şi Izvoade VIII, 661).

2) *Nume de persoane:* Mărica, Bran, Mărina. Petriman, Nastea, Măruşca. Coste şi Jurj Stravici, Eremia Homelnic, Steful Bunaţki.

3) *Nume de locuri.* Crivesti, Hodceşti (şi Hotceşti), Găureni, Răvăcani, Strunga.

4) *Jurj şi Coste Stravici.* Uricul nostru ne vorbeşte de urmaşii în a 4-a generaţie a boerilor Stravici de supt Alexandru cel Bun. In adevăr ne spune că cele 2 surori *Mărica* jupăneasa lui *Bran*, şi *Mărina* jupăneasa lui *Petriman*, erau fetele *Nastei*, nepoate *Maruşcăi* şi strănepoate lui *Coste şi Jurj Stravici*, cari trăesc supt Alexandru cel Bun (испривиїе что имали дѣдове их Жѹржѣ и Косте Стравич wт прѣдѣда нашего Алеѯандра Воєводи=din diresele ce au avut bunul lor Jurj şi Coste Stravici de la bunul nostru Alexandru Vodă.

Ar urma că aceşti 2 Jurj şi Coste Stravici să fi fost fraţi. In adevăr Petru Rareş Vodă zice că faţă de el Alexandru

cel Bun vine străbun (прѣдѣдъ), căci avem seria: Alexandru Vodă—Bogdan Vodă—Stefan Vodă—Petru Vodă Rareș. Tot așa vineau și cei 2 Stravici Coste și Jurj față cu cele 2 surori. Jurj și Coste Stravici—Marușca--Nastea —Mărica și Mărina; dar uricul le zice numai дѣдове în loc de прѣдѣдове.

Fost-au cei 2 Stravici frați? Documentele timpului par a ne desminți. Iu adevăr în documentul din 6929, (Ulianițki 26), se aduce între cei 33 ce iscălesc, și credința lui *Stefan Stravici i brat ego Jurj*. Deci Jurj Stravici a-vut'a de frate pe Stefan Stravici, iar de Coste nu se pomenește. Urcându-ne mai sus găsim pe un *Bratul Straovici* și cu *fratele său Liuban*; iar mai sus către 1392 găsim pe *Ivan Stravici*. Credem dar că primul Stravici a făcut parte între descălecatorii lui Bogdan din Maramureș și dacă legăm arătările documentale reiese că Stravicești au fost în rândurile dintăi ale boerimei între 1392—1421.

Cel dintăi fost-a *Ivan Stravici* urmașii lui au fost *Bratul și Liuban*. In al treilea rând au fost *Jurj și Stefan Stravici*; urmașul lui Jurj Stravici a fost cred acel Coste Stravici, care acest Coste a făcut pe Mărușca; aceasta pe Nastea, și această Nastea pe cele 2 fete Marica și Mărina. Pentru surorile Mărica și Mărina din 1545 era greu să știe bine spița lor de 150 de ani mai înainte; de aceia și scriitorul încurcă gradul, punând *deadъ* în loc de *preadeadъ*.

Indicele Alfabetic

A. Muntenia

Albul diac. 335.
Albul vistier și Ispravnic 318
Albul comis 288, 291, stolnic 294, 297, 298.
Albul din Gugueşti 336.
Albeni pe Gilortu 289.
Aldamaş 339.
Amarul, sat 282.
Amlaşul 280, 293, 305.
Andrian, munte 283, 297,
Aninoasa 336, 338, 356.
Arcă, fiul Arcăi, 287 Elena sora - 287.
Argeş 281.
Aspri 285, 291, 293, 297, 298, 338.
Băbeni sat 307.
Badea 309, din Cojeşti 316.
Badea pah. 304, 309, 316, 318, 320.
Badea post. 291.
Badea vornicul 281.
Badea pah. fiul lui Tudoran pitar 356.
Baia sat, 305.
Balea paharnic, 281.
Bălești sat, 306.
Balica 316, partea lui—323.
Balomireşti sat 282, 289,
Balota din Bărlești 331.
Bănuţ din Vlădești 341.
Barbul al Craiovei 300. 302, 304, 309, 318, 320, 323, 325, 327. ban 331, 333.
Bărcan comis 335.
Bărcan vel stolnic 342.
Bărlești sat 331.
Bârsești sat 307.
Basarab Vodă Mlad 318.
Basarab Vodă (Neagoe vodă) fiiul lui Basarab Vodă, 330, 333.
Berendei Neagul 306.
Bertea (popă) din Aninoasa, 336.
Birari slujbaşi 282, 294, 308.
Blăstăm (încheere) 281, 294, 308.
Bodea stratornic 333.
Bogdan logofat 316, 325, vel dvornic 325, 327, 329.
Bogdan spatar 309.
Bogdan vel logofăt şi ispravnic 335.
Bora, munte, 305.
Borăşti sat 322.
Boul, munte 284.
Bradet 300.
Brăești sat 306
Brancovanul Preda 358.
Brumalunul sat 306.
Bratul Spatar 283.
Bratul vel comis. 345, 349.
Bucureşti 283, 290, 291, 294, 316, 320, 331, 335.
Budenii sat 289.
Budo sat 306.
Bumbara din Corbi 331.
Bumbeştii sat 339.
Bunilă 318.

Buzdugan din Sofraceni 331.
Buzeu 327.
~~Buzinea vel ciucer 358.~~
Călin din Vlădești 341.
Calotă vist. 316, 318, 320, comis 329, vel dvornic 331, 333.
Calul; a dat domniei mele calul 286; a ertat darea de cal 288. a dat un cal bun 291, 297, domniei mele a dat calul 298, 302, 316, a ertat darea de cal 333.
Câmpulung 357. orașul domniei mele 357.
Câneștii sat 306.
Capotă Manea 336.
Carbeștii sat 323.
Cărlig diac 298,
Cazan logofăt 283, 323.
Cățeți sat 306.
Ceaurii sat 322, 325.
Cerlica vel dvornic 342.
Ceucuț gramatic 286.
Ciobănești sat 306.
Ciocadia sat 287.
Ciuchiu 306.
Ciurilești sat 282.
Cneji 344, 348.
Coarnele munte 291 320.
Coaste, munte 305.
Coico 281.
Coltea postelnic 288, paharnic 291.
Coman 325.
Corbi sat 316, 223, 331,
Corcolați sat 302.
Corlat diac 294.
Costandin pah. 339.
~~Costandin vel postelnic. 358.~~
Crainicul munte 306.
Crâng siliște 319.
Crasna sat 289.
Crăstian dvornic, 288. biv dvornic 297, 302, 304, 309.
Cristea dvornic 286
Crăstea spatar 345, 349.
Daia, sat 298.
Dâmbova sat 282.
Dan Vodă 280,
Dan, 207, și ai lui: Dragoi, Neagoe, Dobromir. 297.
Dan 319.
Dan din Jupânești 331.
Dan din Românești 331.
Danciul 288, frații și fiii lui 288.
Danciul din Iași 331.
Danciul stolnic 286, 288, 291, comis 294, 297. 298, 302, 304, 309.
Danciul armaș mare 318, 320, vel dvornic 324.
Deadiul vist. 345, 349.
Deatco 309. 327 ban 327, 329, 330, stolnic 283,
Dediul spatar 286.
Didrih. 284.
Dinu (Câmpul lui—) 306.
Dobra siliște 320.
Dobromir 297.
Dodeștii sat 304.
Drăganul sat 306.
Drăgoi diac 297.
Drăghici biv dvornic 285,—al Stoicăi 288, 291, 294, 297, 298.
Drăghici paharnic 331, 333.
Drăgoeni 331.
Dragomir Udriște 283, 294.
Dragomir Manea 285, 288, 291.
Dragomir stratornic 294, 302, 304, 309.
Dragomir stolnic 300, 302, 309, 316.
Dragotă, 306.

Draica, 333,
Duca 283.
Dumitru paharnic 294, 297. 298.
Dumitru vistier 333.
Dumitru vel dvornic 336, 339.
Dumitru diac 358.
Eremia log. 349.
Evstratie egumenul Tismanei 328.
Făgraș 280. 293, 305.
Fiiat 331.
florini ungurești 288, 298, 304. 318.
Fote postelnic 345, 349.
Frăluț Stanciul 297.
Frați—să fie frați 306, 316,
Genunea (lui Miloe) 331.
Ghizdaveț Dumitru ispravnic 287.
Gilortu, apă 289.
Giosani, sat 289.
Giurători (zacleșe) 12 boeri 310, 325, 357.
Gligori vel comis 342.
Gligori vel logofăt 358.
Globaș slujbă 282, 294, 308.
Grigorie egumen mănăstirei Visina 330.
Grosani sat 333.
Groza 333. și fratele său Mareș, 333.
Guguești sat 336.
Hamza comis 331. 333.
Hargot paharnic 286, 288.
Harvat spatar, 320, vistier 324, 325, 327, 329. vel logofăt 331, 333.
herțeg 280. 293. 305.
Hranitul din Bălești 331.
Hrizea vel vornic 358.
Iane Visternicul 335.
Ianichie egumen Tismanei. 313.
Iașii sat, 288, 331.
Istratie egumen Tismanei, 322.
Iuga 306.
Ivahna, munte, 305.
Ivan stolnic, 318, 320, 324, 325. 327, 329, 335.
Ivan vel postelnic 335.
Ivancea stolnic 335.
Ivașco postelnic 2 lea 345.
Ivul, 287.
Izvoranul stolnic, 304.
Izvoarele, sat 289.
Jiltul (gura—) 300.
Jitian. 283. 289, frații săi, Pătru, Vâlcu, Vlad, Radul; 299, verii săi Albul și Crăciun 289, 297. 320.
Jitian stolnic, 331, 333.
Jiul riu 289, 325, 331.
Județ, slujbaș 282, 294, 308.
Jupănești sat 289, 331.
Latco diac 283.
Latcu, 293, nepoții săi Andrian, Lupul, 293.
Latcu, unchiul lui Deatco 327, 328, și fiul său Radul 328.
Lăudat din Vlădești 341.
Leca spatar 339, vel postelnic, 342, biv vel post. 345.
Lelești sat 291, 326.
Lupul biv vel logofăt 345.
Lupul pah. 345, 349.
Macrea Stan 328.
Mănea, cu fiii lui Stan, Dan, Radul, 304.
Manea vistier 286.
Manea paharnic 335.
Manea fost stolnic, fiul Barbului, 285.
Manea Carbul 293.
Manole portar 333.

Marcea post. 324. 325, 327, 329.
Mareș 333
Margea vel spatar 342.
Martin 306.
Matei Basarab Vodă 352.
Micasă, munte 305.
Mihail Vodă (viteazul) fiul lui Patrașco Vodă 336.
Mihail 285.
Mihaileștii. 293,
Mihalcea Radu 358.
Mihnea Vodă. sin Vlad Vodă 317, 319.
Miloe (genunea lui—) 331.
Mircea 306.
Mircea comis 283.
Mircea Vodă (cel bătrîn) 330.
Micea vodă sin Mihnea vodă 332, strămoșul său Mircea vodă bătrînul 322.
Miroslav log. 339.
Mlădin (fiii lui—) 298.
Moga 306.
Mosneni, Stoica, Dumitru, Vlacsăi, Mihail, Petru, Sișman 282.
Mosneni din Trestioara Vălcul, Dadul, Lumot, Ion, Dan, Stănilă, Stanciul, Radul, Stan, Slav, Pătru, Dragomir, Stan, Manea, Stoian, 300.
Muerii (poiana—) 287.
Mugoșanii sat 305.
Mușat. fii săi Dimitrie și Mușat 316, 334,
Muscel județ 356.
Nan 319.
Năsturel Udriște 358.
Neacșul parcalab de Câmpulung 338.
Neag 319.
Neag stratornic 293.
Neag post. 291.
Neaga 338.
Neagoe din Vlădești 341.
Neagoe stratornic 309, 318, 333.
Neagoe postelnic 316, 320.
Neagoe comis 324, 325, 327.
Neagoe spatar 330.
Neagoe vel ban Craiovei 335.
Neagoe Borcea 285, 288, 291, 294.
Neagoe log. 345.
Neagul 291.
Neagul dvornic 283.
Nedelea vel dvornic 334.
Nean 304.
Negoești sat 307.
Negomir 306.
Negovanul munte 305.
Negre spatar 336.
Negrilă spatar 281
Nica vel vist. 342. vel log. și ispravnic 345, 349,
Nicula al Blidei 289.
Novaci sat 306.
Obrejința apă 331.
Ohabă, sat 293.
Olăcari 308.
Oncea logofăt 327 329,
Oslea, munte 284.
Paiandur Vasile vel stolnic 358.
Panait stolnic 345, 349.
Pano vistier 349.
Păpăianii sat 306.
Părăginoșii, munte 287. 305.
Părăngul, munte 284.
Părvul vel dvornic 291, 294, 297, 300, 302, 304, 318, 320, biv dvornic 325.
Părvul comis 316.
Părvul Craiovescul 316, 324, 327.

Părvul spat. fiul lui Tudoran pit 356.
Pătru spatarul 316.
Pavel postelnicul 338.
Petre diac 331.
Petreni sat 293.
Petru Vodă fiul lui Mircea Vodă 334.
Pitești 333.
Plăcicoaea 287.
Pluscu sat 306.
Poborăști sat 306.
Poiana 287.
Polovraci, sat 305.
Popești sat 325.
Porcenii sat 330, 331.
Preda diac 288.
Preda vel postelnic 336.
Preda vel ban Craiovei 339, 342, frate cu Radu Buzescu clucer 342.
Precopie 201, 320.
Prigoria 289.
Prislop, munte 305.
Prodan 318, și fratele său Ivan 318.
Racoviță, sat 305.
Rada jupănița 336, fiica ei Neacșa 336.
Rădoii sat 306.
Radul din Gugueşti 336.
Radul, 305, cu fratele său Petru 305.
Radul din Bărlești 331.
Radul Tomonev, 333.
Radul Vodă (cel Frumos) 283, fiul lui Vlad Vodă, 284, 293
Radu vodă (cel Mare) 290, sin Vlad Vodă (călugărul) 299, 301, 302, 303, 305, părintelui domniei mele Vlad Vodă 306, 313, 326, 334.
Radu Buzescu clucer frate cu Preda vel ban; 339, 342.
Radul din Vlădești 341.
Radul Voevod fiu lui Basarab Voevod 338, 341.
Radul voevod Serban 344,352.
Radul Voevod fiul Mihnei Vodă 344, 347, 356, 357.
Radul Gramatic, 291.
Radul comis 316.
Radul post. 297, 298, 331.
Radul spatar 331, 333.
Radul comis 336,
Radul stratornic 302. 304.
Radul vel paharnic 302.
Radul vel vist. 358.
răscumpărare de vecini 338, 348.
Rat Giurgiu comis 339.
Răzieul 289.
Redinițe (fiii—) 298.
Roman 289, fiii săi Dan, Deatcă, Serban 289.
Roman 301, cu fii săi Maria Mărga 302.
Românești pe Jiu 289, 331.
Roșia sat 306.
Sarandino logofăt 281.
Schimb 293.
Scurta sat 306
Semca spatar 325, 327, 329.
Setea (fiii lui—) 298.
Sin scriitorul 329.
Slănicul de sus 336.
Sorbele, munte 284.
Sorca 306.
Spinenii sat 306.
Staico vist 291, 294.
Staico log. 286, 288. 291, 294, 297, 298. 300, 304, 309.
Stan din Băleşti 331.
Stan gramatic 309.
Stan stolnic 281, 293.
Stan spatarul 335.
Stana 338.
Stan Săvescu diac 342.

Stanca, cumnata lui Vășiiu, fiii ei Sandul. Oprișa, Vășiiu, 344.
Stanciul 298.
Stanciul vel portar 330.
Stanciul vist. 288.
Stanciul comis 286.
Stanciul pah. 324, 327, 329.
Stanciul gramatic 300, 302, 314.
Stancil vel pah. 342.
Stanislav clucerul 293.
Stefan, 291.
Stefan din Corbi 333.
Stefănești sat 305.
Stefanul, munte 305.
Steful din Vlădești 341.
Stoian din Slănicul de sus 336,
Stoica 319, 323.
Stoica comis 281.
Stoica Vistier 336.
Stoica vel logfet și ispravnic 339, 342,
Strâmbătați sat 306.
Stroe (piscul lui—) 305.
Stroe spatar 297. 298, 302. 304.
Stroe vel dvornic 309, 316.
Stroe postelnic 331.
Stroe stolnic 336.
Suharna, munte 305.
Șerban paharnic 336.
Șerban (valea lui—) 331.
Șofrăceni 331.
Șoldul, munte 305.
Șușman din Curte 286.
Tăbarta, 306.
Târgoviște, 283, 287, 288, 298, 302, 303, 305, 314, 318, 324, 328, 329, 336, 339, 342, 346, 350, 352, 358.
Teodosie vel ban Craiovei 358.
Tereuje sat, 306.
Tismana mănăstire 282, egumenul—284, 285, 293, 313, 322, 325; 328,
Titulatura domnilor 280 duce al Amlașului și Fagarașului, 293, 305.
Topșa, sat 287.
Popești, sat lângă Tismana. 285, 293, 327, 328.
Trestioara, 300.
Tudor gramatic 316.
Tudor vist. 297, 298, 302, 304, 309.
Tudor logofăt 318, 320, 322.
Tudor vel ban Craiovei 345, 348.
Tudoran pitar 336, 338, 341. 342, 344, 348, cumpărăturile sale de ocine și vecini în Vlădești 348, fiii săi Badea pah. și Pârvul vist. 352.
Turburea sat 306.
Turcilor (Câmpul—) 300.
Turcinești, sat 282.
Tudosie vel logofăt și ispravnic 336.
Țicșul 341.
Țiganii, sat 306.
Țigani robi 307.
Ungro-Vlahiei 280, etc.
Ungurelul sat 301.
Ursați sat 319.
Vălarii sat 305.
Vălcanul (curtea—) 305.
Vălcănești sat 306.
Vălsan 306.
Vălsan din Drăgoeni 331.
Vama de oae 282, 294, 308.
« de porci, 282, 294, 308.
« albinărit 282, 294 308.
« găletărit 282 294, 308.
« vinărit 282, 294, 307, 308.

« dijme 282, 294, zecime 308.
« gloabă 282, 294, 308,
« de cosit fân 282, 294, 308.
„ de carat 282, 294, 308.
« de tălpi 308.
« de olace (podvoadă), 282, 294, 308.
Vlădești sat 334, 336, 338, 341, 342, 344, 348, 352, 356, 357.
Vladislav spatar 288, 291, 294.
Vaselați sat 318.
Vecini (români) 338, 341, 344, 345, 348, 352 proces de vecinie în Vlădești 349, 353.
Vecinie, judecată de eșit din vecinie a lui Radul Brumela. Văsiu, Vladul, Țicșul, Badea Stanciul, Visa, Bobocea, Zoică, Radul, Steful, Bănuț, Neagoe. Lăudat, Grozea, Tărtea, Manea, Radul Păiuș, Radu 356.
Vintilă Florescul 286.
Vintilă pabarnic 283.
Vintilă vel dvornic, ispravnic 290.
Vintilă vel vornic 345, 349.
Vicina mănăstire 330 hram St. Treime 330.
Vladul logofat 336.
Vlad vist. 283.
Vlad Vodă (călugărul) sin Vlad vodă 285, 287. 388, 289, 290, 291, 293. 297, în zilele fratelui domniei mele Radul Vodă 287, 298, 320.
Vlad Vodă sin Vlad Vodă, 323, 325, 326, cartea părintelui, domniei mele Vlad vodă 327, 328 fratele domniei mele Radul vodă 328.
Vladul din Vlădești 341.
Vucina vel paharnic 358.
Zacon Vlaschii 284.
Zlate log. ispravnic 298.
Zoica 338.

B. Moldova

Albota postelnic 100.
Albotă Gh. biv capitan cumnat lui Tudosă Dubău logofăt 162, 163.
Albul 92.
Albul Mic 196.
Albul postelnic 130.
Albul parc. de Neamț 167.
Alexa diac 228, 276.
Alexandru Voevod (cel Bun) 1, 12, 14, 21, 27, 30, 41, 48, 54, 66, 190, 195 cu fratele său Bogdan, 199; Iliaș fiul său 199, 224, 259, 380.
Alexandrel Vodă 163.
Alexandru, fiul lui Stefan cel Mare 27, 33, 42, 44, 48, 61, 72, 96, 150. 167, 226, 228.
Alexandru Voda Lăpușneanu 144, 218, fiii săi Bogdan, Mihail Petru, Ionașco 145, fiii săi Ioanși Bogdan 219, 267, răstrăbunul său Alexandru vodă 266, fratile domniei mele Stefan cel tânăr 266, 273, 369, moșul domniei mele Stefan vodă 369.

Aliuș Vasile 38.
Andrei 224.
Andrei condicar 82.
Andreica spatar 145.
Andrieșev 196.
Andronicovici Coste 277.
Anghelina vară cu Aliuș Vasile și fiul ei căpitan Lazăr, 38.
Anghelina (mama lui Steful și Gherasim) 214.
Aoașa, 210,
Arbure Luca portar de Suceava 67, 114, 159, 173, 179, 222, 245, 262, fără titlu 371.
Arbure parc. de Neamț 61,
Armășeni sat 38.
Atanasie egumen la Todireni 42.
Acsinte Uricarul 44.
Bădărău C. ruptaș de camară 77.
Bădărău Andronache. 73, spița Bădărăilor 76, fiul lui C. Bădărău, 81.
Bădărău N. din Cârligați 73,
Băgăului (fundul—) 136
Bahlui apă 196, 236, 237.
Bahlueț 243.
Baia 15.
Baicean Ivan 139, 277.
Baico Jurie, 230. frații lui 230.
Bălănescul Ivan 171, spița neamului 171.
Balasaki 112.
Băloșescul Cozma 209, spița lui 209, 213, Petriman și Ioan fiii,
Băloșeștii pe Iucașa 210.
Balș Ionașco vel vornic 163.
Balș Teodor 42.
Balțații sat 77.
Băntășești, răzeși din Murgești 110.
Banul dvornic 113, 114; Ion —119, 122.
Banul Stefan hotnog 135, 136.
Bărbești pe Prut 224.
Barbovski portar Sucevei, 120. 204. 229, 231, 359, 363.
Bărga Stefan 197.
Bărgăoanii sat pe Bârlad 66.
Bârlad apă 119, 149, 150, 370.
Bârlad oraș 209, 211, 241, 267, 367.
Bârlad Toader. 113.
Bârlad (vornici de—) 135.
Bârlea Horlovski 196.
Bârlici Stan 2, 22.
Bârlici Sin 2.
Bârlici Balița 196.
Bârsan, 371, fii, nepoții și răzeșii săi 374.
Bârzea, 119, 120.
Bârzeștii sat pe Bârlad 119, unde a fost Barzea 119, 120; —Brăzeștilor 120, 123
Batin 199.
Batinești sat 202.
Batirești pârău 55.
Belcescul Crăciun 12, fiii săi Pelin, Ioan. Iosif și Andreian 12.
Beldiman Gh. vel ban 112.
Berești, sat pe Siret 41.
Bibarț seliște 33. Ghibarț 38.
Bilavoi, apă 66.
Bilca Marie fata Nastei 230.
Biltu 149.
Bistricianilor (iazul—) 368,
Bobulești sat 257.
Badea bătrânul 196.
Bodea Rumărul 9.
Bode dvornic 61.
Bodeiu parc. de Iași 106' 145.
Bodești sat 38.

Bogdan Vodă frate cu Ales. Vodă cel Bun 195.
Bogdan Vlad. fiul lui Ștefan cel Mare 27, 33, 42, 44, 48, 56, 72, 86, 96, 127, 150, 226, 228, 358, fratele lui Petru Vodă (Rareș).
Bogdan Vodă. 65, 67, 124.
Bogdan fiul lui Petru Rareș 99, 363.
Bogdana (apa—) 164, 167, 179.
Bogdănești sat 248, 250, 252.
Bogza diac 229.
Bolea Stolnic.
Bolde Sima 256, 258 notiță.
Boldeș Danciul 258 spița lui 258.
Boldur dvornic, 27. 33, 42, 56, 86, 222, visternic 48.
Bonteștii (spița—) 153.
Bonteștii sat 149 între Bârlad și Stemnic 140, 150, notiță istorică 153.
Borra Mihăilă diac 184, 216, Borăscul 370.
Borce dvornic 253, 366, 376.
Borce parc. pe Hotin 184, 210, 241. 382.
Borcescu diac 100.
Borlatulovici Ion diac 238.
Bosâncești sat 265.
Bosie din Gugești 38.
Boțeștii sat 36.
Boțoaea, sat 110.
Botna, apă (cea mare) 202.
Braevici Duma 92, 138 dvornic 164. 227.
Brăescu Vasile 188.
Brădățel sat 230.
Bran 380.
Brăteiu logofăt 2, 197.
Bratul 277.
Bratul Straovîci 2, 197.
Bratul Viteazul 48, spița lui 48, 51, 244, 248.
Brătulești sat, 48, 51.
Bratulovici Coste 197.
Brusturii, mănăstire, zisă a Turbatului 255.
Buburuzii sat 77.
Buciumii sat pe Bârlad 66.
Buciumeni, sat lângă Baia 14, notă asupra satului 17.
Buda 222,
Buhte 61, 92.
Bujor (apă--) 128. 129.
Bulubașa Gh. 110.
Bulboaca sat în gura Lăpușnei. 78,
Bumbăta (unde a șăzut mosul lor—) 78.
Bunatki Ștefu1 381.
Buraga Gh. sătean, 110.
Burghele Vasile din Tăbălăești 38.
Buta 270, spița lor 271.
Buză Mihail (Nastea nepoata lui—) 72.
Buzdugan Vasile diac 211,254,
Buzeștii sat 78.
Călui, apă, 258.
Călugăreni sat în Vaslui 150.
Cânde Toma 92.
Canta Ion 114.
Căpățiroasa (părâul—) 222.
Căpotescul Cracaleidiac 219.
Cârje parc. de Neamț 120. 204, 231, 359, 363.
Cârligătura, ținut, 54.
Cârligați sat în Fălciu 73.
Carte vicleană 155, 156.
Casota Mircea 48, 53, 244, Ion fiul lui—244.
Casotă Toader sulger 245.
Catastif 177.
Cătelean comis 114, 159, 173, 180, 245, 261. 371.

Căţeleanovici Toma diac 130.
Cazan Gheorghi 162.
Cernat Costin 139.
Cernat Steful, 61, 275.
Cilen judecătoriei 156.
Cernătoae 204. n'are urmaş
Ciocârlie 61, 167.
Ciocârlie Nicoară 26, fraţii săi: Sima Gureş, Morzinca Roman, şi Cristina 30.
Cioriceşii sat 113. 114,—notiţe istorice 117.
Ciortan Ion, 230.
Ciortan Sima 230, fiii săi Cozma, Petriman. Trifan, Piţurcă 230.
Ciortorovski Andreica 27, 31, 34, 42, 48, 150, 275.
Ciurbea 22, 200,
Ciureanu C. căpitan 109.
Ciuluc, apă 236.
Chibae Gligore 38, fiul lui Dumitru.
Chilienii sat, 229.
Chireanii sat 77.
Clănău spatar, 27. 34, 42, 48, 65, 86, 275 Clin.
Cloşcarii sat 78.
Codăeştii sat 38.
Colivă căpitan 38.
Colun stolnic 100, 130.
Condica şireţilor 156.
Condre parc. de Neamţ 114, 158, 173, 179, 245, 261, 371.
Constandin Vodă (Cantemir) 135.
Cornea (fântâna lui—) 210.
Cornea, fiul Stanei 362.
Cornu Luncii 41.
Corod. nepot lui Tunsul Gavril 172; fraţii săi Damian, Ioan, Todosie, Anuşca 172, 176.
Corui (fântâna lui—) 171, 176.
Coste, 223, 224.
Coste pitărelul 225, nepot lui Dieniş solul 225.
Custe Cărje stolnic 34, 67.
Coste ceaşnic 145.
Coste visternic 139.
Coste spatar 191.
Coste parc. de Neamţ 114, 158, 173, 179, 245, 261, 371,
Coteţ Jurj şi Cozma 60.
Coteciari sat, 61, 64.
Cozma 173, 179.
Cracău, apă 227.
Crăcovici Hodco 92.
Crăca Petre 253, 257, 367, 369. 382.
Crăcovici Petre parc. 105, 145, 210, 219, 267.
Crăciun parc. de Novograd 130, 237.
Crăiniceştisat în Polocine, 85.
Craileasa sat 196.
Crăje Şandru 27, 86.
Crâna 227.
Crasna, apă 218, 225.
Crasna (ozer pe—) 33. 39.
Crasneş vist. 237.
Crăstea parc. de Neamţ 145, 229, 231, (Carje)
Crăstea de Glodeni 236, fiul lui 236.
Cărstea ceaşnic, frate cu Vlad de la Siret 2.
Creţul Ion 266, spiţa lui 270.
Creaţevici Hodco 164.
Cristeşti pe Călui 258.
Criveştii sat 380.
Croitori (azi Fântânele) sat, 177.
Cucul Gligore, 125.
Cupcici logofăt 22, 200.

Cuza Ioniță spatar 111, stolnic 111.
Dajbog 48, păharnic 61, 86, parc. de Neamț 150, 191.
Dămăcuș Stelko 92.
Dan ceașnic 15, 22, 200.
Dan vist. 253. 257, 261, 367,
Dan spatar 67, 376.
Dan portar Sucevei 219, 267, 369.
Danca mama lui Jurcă din Jurcani 358.
Danciul Ion visternic 106. 145, 277.
Danciul parc. de Novograd 204, 229, 231, 359, 363, parcalab de Neamț. 100. 130, 369.
Dănești sat (Dealul—) 109.
Danie, 260.
Danovici Coste 92, 164.
David, fratele său Cornea, fii Stanei, nepoata Macrei 362.
David stolnic 277.
Davidești, sat 77.
Deatcă Ivan 2?, 200.
Debrici Pavăl polcovnic 73, 81, 257 ot Mitropolie.
Delenii sat pe Bujor 129, notița istorică 133, spița răzeșilor din Deleni 134.
Dieniș spatar 139.
Dieniș solul, 225, Hropotovski Costea (nepot lui—) 225, 226,
Dingă, 34. 42.
Dumitru Mihalachi, 188, 190.
Dobrenii sat 78 (in gura Lăpușnei).
Dobrovăț (mănăstirea—) 163.
Dobrotvor,, apa 227.
Dobrul logofăt 92.
Docan Vasile paharnic. 188.
Dodești (nemul—) 109, 110.
Dodul Coste 257.
Dolh, fost portar Sucevei, 230, jupăneasa lui Maria fata lui Mihul, fiul Lazei, 230, 234 notiță.
Domoncuș stolnic 2, 22. 200,
Dracșăi (hotarul—) 15,
Drăgae (fata lui Toader), 158.
Draghie popa, 366, 367.
Dragna. nepoata lui Stefan Vodă și soția lui Clănău spatar 65.
Dragoș 15. 96. staroste 196.
Dragoș spatar 96.
Dragoș parc. de Novograd, 191.
Dragoș vornicul 48, 67, 160.
Dragoș (fii lui—) 113 Lupe, Ioan, Fătul, Negrita și Parasca.
Dragotă, Toader fiu Ilcăi, 33; Mândrina, Trif, Furdui. Musa fii Anușcăi, 33.
Dragotă vornicul 162.
Drăgoeștii pe Dobrotvor 227.
Drăncălăeștii, azi Zăpodenii 60.
Dragșan spatar, 100, 120, 130, 204, 231, 237, 359, 363.
Drislaveț, apă 71. Drisla părău 72.
Dubău Tudosă vel logofăt, 161, 162, (Tofana sora—) 162.
Duca vodă, 135.
Duca Constantin Vodă, 137.
Dulcescul Dumă 139 și Mircea fratele său 139.
Duma parcalab 27, 33, 42. 48, 56, 61, 86, 160. 191, de Belgrad, 86, 275, de Hotin 277, și fratele său Mircea.
Dumbravă Ion 216.
Dumitru ceașnic 219, 267.

Dumitru portar Sucevei. 145,
Dumșa paharnicul 366.
Dumșa postelnic 86, 275,
Dumșa vist. 204, 231, 363.
Dumșa Sotmovici 173.
Dumșa Sulgerul (fiul Boldei Sima) 256. Toader fiul lui— 256.
Epure Vasco, 264 Jurj fiul lui—264 spița lor 265.
Eremia postelnic, 27, 31, 34, 42, '48, 96, 150.
Eremia visternic 114, 159, 173, 180, 262, 371.
Eremia parc. de Neamț 67, 86, 222, 275.
Eremia homelnic 381.
Eșanu C. Uricar 217.
Ețcu parc. de Novograd 257,
Ezărăoanul, părău 55.
Evloghie Gheorghe dascal 17, 44, 104, proprietar în Muncel 109, izbașă 110, 111, 112. 134, 153.
Fălciu (ținutul—) 135.
Fântânițe (la—) 61, 64.
Fărimă Tudosă aprod 110.
Farco aprod 227.
Făurești,ce-i zic Șchiopeni 77.
Fearței (prisaca—) 277.
Fedelești, sat, 48, 51.
Fedorina, fetele ei Nastasia și Safta, 366.
Felea Manoil ceașnic 120, 204, 231, 359, 362,
Fete ot Novograd, 61.
Fetigane 240.
Fete Gotca 96, 167.
Filosofi (Socii) 32.
Filosoful, deal, 25.
Florescul Toma diac 382.
Focșa, sat 77.
Frănciuc Ivan (Anușca fata—) 66.
Frangole Vameș 109.
Frăteiu (Hărtopul lui—) 77.
Frătiță biv părcalab 38.
Fraților (vadal lui—) 136, valea lui—137.
Fronie ot Urlați 143.
Frunteșă Ion, stolnic, 27, 31, 42, 48, 86. 150, 222. 265,
Frnnteșă parc. de Neamț 67.
Gălești, sat în Polocine, 85.
Gănești sat 33, 38.
Gănescul Toader 138 spița lui 143.
Gangur ot Orhei 33, 42, 48, 61, 96, 150.
Gănscă Ghervasa, 76, spița lui Gănscă 77, 81,
Gărbovăț Radul stolnic și neamurile lui, 66.
Găureanul Ion 203.
Găureni sat 381.
Găurici 164·
Gavril 273.
Gavril dvornic 105. 257.
Gavriliță vornic 135, 136, 137.
gde bil dom ego 13, 40, 54, 57, 66, 74, 78, 85, 86, 90, 119, 141, 167, 199, 202, 214, 218, 259, 275, 276.
Gheorghe diac 377.
Gherman 96.
Ghianghe Cozma 105.
Ghiban loan mazil 135, 136, calaraș 137.
Giumătate Steful 40.
Giumătate Ionașco (movila ce-a pus'o—) 41).
Giumătățeni sat 40, 43.
Giumătate Maria fata Giurgii 40, spița lor 40, 44.
Giumătate Căliman (curtea lui) 40. dvorișteа lui Căliman 44
Giumătate Giurgea 43, fiica

sa Marina, nepotul său Oană 43.
Giurcă 358.
Giurcăneanu 362.
Giurgenii, sat, pe Bârlăzel 272.
Glavan visternic 100, 130.
Glodeanul Petre 91, 95.
Glodeni sat pe Telejna, 92, 105, 108 notiţa istorică;
Glodeni pe Bahlui 236.
Goian dvornic 92.
Goian parc. de Kilia 167.
Goian paharnic 164.
Goeşţii sat la Cârligătură 48, 244.
Golai Ion stolnicel 214.
Goraeţ ceaşnic 196.
Grăbov Manoil 139.
Grecul C. căpitan 104.
Greaca fata Rusului 61, 65.
Grajduri, 24.
Grincul 2, 15, 22, 200.
Grincovici parc. de Hotin 114, 120, 158, 173, 179, 203, 204 245, 261. 359, 363, 371.
Grozea comis 96, 192, 222.
Groze parc de Orhei 48.
Grozav vornic 229 231.
Grozav parc. de Neamţ 237, 359.
Grozav parc. de Novograd, 120, 204, 363.
Gruiu sat 38.
Grumăzeşti sat 138, notiţa 141.
Gug Ioan comis 101, 130.
Gugeşti sat 38.
Gureş Sima 26. 27, 30.
Gureş Judele 381.
Gusul (Lie fiul—) 113.
Hăciung Pascu, 259 Petru parcalab fiul lui—259.
Haciul Gavril Medelnicer 143.
Haladic Ivanco 369, nepoatei sale Nastasia şi Elisabeta 369.
Hamza 184, 254, 257, 367, 382.
Hamzovici Andronic 146, 267.
Hăra comis 106, parc. de Neamţ 257, parc. de Hotin 219, 267.
Hărovici Ioan 105, 369.
Harbuz Ghedeon 275 spiţa lui 275,
Harbuzi pe Jigalia 275.
Hârlau 115, 146, 159, 248, 250, 265, 377.
Hârniş Toader. 149.
Herman parc. de Belgrad, 191.
Hlăpeşti, Codru 12
Horăiata (obârşia) apă 191.
Horjăscul Băloş şi Ioan 164.
Horjeştii sat pe Bogdana 164.
Hotare, 39, 43, 58, 213.
Hodceşti sat 380.
Horodnicenii pe Roşa 230.
Hrăbor postelnic 184, 367, 376, 250, 241, 254, 264 382.
Hrabor parc de Hotin 257.
Hrăman 16, 33, 42, 48, 86, 96, 150.
Hrean dvornic 96, 120, 191, 203, 204, 359, 363.
Hran spatar 114, 159, 173, 179, 245, 262, 277. 371.
Hrincovici Ivaşco 61.
Hropotovski Coslea 225, 226.
Hudici Petre 138, 277.
Hudici Iatco 42, 48, 61, 96, 150, 191.
Hubule stolnic 106.
Huru Danciul portar Sucevei 237.
Huru Danciul parc. de Neamţ 105. 120, 367, 363, 376. 201. 210, 229, 231, 241, 382.
Huru Danciul 251, 359.

Huru dvornic, 100, 130, 184, 210. 237, 241, 264. 382.
Huru Ile comis, 69, 86; Anca sora lui—91.
Huru Efrem 253, 367, 376.
Huși 67, pe Drislaveț 71, notița istorică 74; 100, 106, 120, 130, 203, 219, 229, 232, 359. 382.
Husul, (Marina fata—) 71).
Hvorostie etimologia 19.
Iacobăscul Fete (Zoica giupăneasa lui—) 66.
Iacuș visternic 22.
Ialan 71, 27, etimologia lui 121; 129, 138, 358, 359.
Iași 136, 137, 168, 246, 252, 372
Iațco parcalab de Novograd 106.
Ilea jude 214.
Ilieș Alex. Vodă 15, 22, 48, 99, —și Stefan, 191, 362 380.
Iliaș 15, 22, 200.
Iliaș Vodă fiiul lui Petru Rareș 256, 277, 272, frați Stefan și Constanțin, 265, 165 moșul domnei cel mic Alexandru Vodă, 271.
Ilie logofăt 278.
Ilieșești sat 259.
Impărăștiați (preașstureatom), 237.
Iocaș Toader 227.
Iocaș Petre 227.
Ivan dvornic 196.
Ivan Danciulovici. parc. de Neamț 106, 219, 267
Ion parc. de Novograd 100.
Ion Petricina. visternic 145, 267,
Ion ceașnic 96, 192.
Ion comis 92, 231, 359, 363.
Ioanaș 196.
Ioanovici Gh. diac 367.
Isac 114, 158, 172, 179, 245 261, 371.
Isac dvornic 167.
Isac visternic 27. 34, 67, 86, 222. 275.
Isaia ot Neamț 92.
Isaia diac 92.
Isaia (logofăt), 15, 22 200.
Isăescul Duma (Mărina fata—) 66.
Iucașa apă, 210.
Iuga popă 14. fratele său Nanu 95 Mihul logofătul fiul său 21 spița lui 20.
Iuga 96, 191.
Iuga visternic 61, 92.
Iuga postelnic 61.
Iugșa 2.
Iurghici 139.
Jurie spatar 184, 210, 241. 253, 257, 263, 367, 376, 382.
Ivan (Oană) dvornic Sucevei 15. 200.
Ivașco parcalab de Chilla 61, 96, 191.
Jegălie, sat 240, 244.
Jegalie 275 părău, gura— 358, 359.
Jijia 40.
Jude 214,
Jumătățeni, familie, spița lor 45, 46, 47.
Julea pan 1.
Julici Oană 4, notă, 139.
Julici Danciul 4.
Jurcani, sat pe Ialan 358, 359.
Jurj dvornic 2, 15, 23, 200.
Jurj Stravici 22. fratele său Stefan spița lui 380, 385.
Jurj Volhovski 197.
Lahova, apă 368.
Lălești sat (apoi Posadnici azi Sculeni) 144.
Lăpușna (gura—) 78.

Laslău Globnicul, 227, spița lui—227.
Laslăoanii pe Cracău 227,262
Lazea 92.
Leoa paharnicul 218, frații săi Stefulși Gherasim, 218,221.
Leoa (Petru fratele lui -) 71, 72.
Leoa Gavril biv ușar 218.
Leoștii sat pe Crasna 218, 221.
Leoștii sat pe Sarata 78.
Leoteștii sat 12.
Leurdă Gavril și Miron 156.
Liciul Gr. postelnic, 120, 145, 204, 231, 359, 363,
Liciul parc. de Neamț 130.
Lohan stolnic 237.
Lopată Mihul, spița lui 214,
Luca parcalabul de Belgrad 61
Luca stolnic 168.
Luca Stefan vist. 238.
Luca diac 165,
Luca gramatic 278.
Lucoci logofăt 106.
Lupșe 229, femeia lui Dobrușa 229.
Kețcu Simion uricarul 109, 223.
Kicera Onicicăi 55.
Kiracolă visternic 96, 192.
Kiulenii sat, 30.
Kudreștii pe Bahlueț 253.
Macarie egumen Popăuților, 109.
Măcuii (poenile—) 137.
Macrea, bunica lui Cornea 362.
Macrești sat, 362.
Mândrea Ivul și Toader 33, frați, Oniciu Mândru tată 33.
Mândricică 22.
Manea 197.
Manea parc. de Neamț 137.
Manoil ot Hotin 92, 164.
Manolachi Andrieș 42.
Mânzul Ivan 277.
Marco. 277.
Marcoviceni sat 153.
Marele Toader 149, 154 (velic) 155.
Marjine Ion diac 205.
Mârza fratele Stanciului 61
Mârza fiu Stanciului 167.
Matiță, 119.
Mateiaș diac, 31.
Mateiaș logofăt 184, 211, 241, 254, 257, 367, 377. 382.
Mateiaș parc. de Novograd, 237.
Mățuiul Onică 230.
Mavrocordat Alex. Ioan voevod 81.
Maesin parc. de Kilia 96, 191.
Medelean stolnic 219, 370.
Mic Craiu, Pojar, Gălescul 154
Miclăuș, fratele lui Șoldan Petru 1.
Micleștii sat 38.
Micotă parc. de Neamț. 27, 30, 34, 42, 48, 150,
Micotă parc. de Novograd 96.
Micotici parc. de Orhei 150.
Micșin (Neaga fata lui -) 126, 128.
Micșineștii sat pe Ialan 127, 77. (azi Deleni)
Micșin Petre 129 cu surorile lui Alba și Marușca 129, 133.
Miculenii sat 30.
Mihail logofăt 139, 165.
Mihail nevolnic 196.
Mihailaș 2; 15,
Mihoci Patrașco. 162.
Mihail Doroboianul 22, 200.
Mihul parc. de Hotin 120, 203, 204, 229, 231, 359,363.

Mihul parc. de Novograd 120.
Mihul parc. de Neamț 100.
Mihul port. Sucevei 100, 130.
Miron parc. de Neamț 184, 210, 241, 253; 367, 376.
Moarte de om, 135, 136, 137.
Moghila găunoasă (dopelnoi) la Tamrătășăuți pe Șomuz 1, 4, 14, săpată 14, 55.
Moghila 67.
Mohorăștii sat 227.
Moisă (valea—) 135, 137.
Moișă filosoful 22, 30.
Moica Tador 164.
Moldavița, mănăstire 375, hramul Bunei-Vestiri 275, danie 375. 376.
Moșna sat în Fălciu 9.
Moțoc Ion dvornic 145.
Movilă Văscan post. 219, 267, 369 (Moghilă).
Movilă vel logofăt 146, 219, 267, 370.
Movilă parc. de Hotin 145, 257, 367, 376. (Moghila)
Moghila visternic 184, 210, 241. 382.
Mobilă ceașnic 27, 31, 34, 42, 86, 222, 275.
Muncel sat 105, 109 notița istorică;—110.
Murgu, sat 92.
Murgeștii sat pe Teleajina (azi Bereasa) 99, 103 notița istorică; neamul Bănățășesc din Murgești 110.
Murgu Juij, Oană Murgu, (Bratul fratele lui—) 99.
Mușat ot Hotin 27. 33, 42.
Muste Oană 227,
Nădăbaico Ioan dvornic 219, 267, 369.
Nanu fratele popei Iuga, 15, spița lui—21.
Nan clucerul (rudele lui—) 85.
Neacșa (fata Fădorei) 104.
Neacșa (fata Furdinei) 104,
Nastea, fata Beculuí, femeia Dealei, 61.
Neag 97, 191. 382.
Neag parcalab de Kilia 61.
Neagul Parc. de Neamț 257.
Neag visternic, 31.
Neagul stolnic 184, 211, 241, 259, 264, 367. 377.
Neag comis 168.
Neagul (Costea sin—) 149.
Neagoe logofăt 15, 277.
Neagoe parc. de Hotin 145, 219, 267, 369.
Negoeștii sat 12.
Negomireștii sat 191.
Sf. Neculai de la Poiană mănăstire 1.
Negrea bătrânul 119. urmașii lui—119.
Negru ceașnic 92.
Negrilă ceașnic 167.
Negrea 2, 15, 22, 201.
Negre Bărlădeanul 197.
Negril parc. de Hotin 67, 222.
Negrilă 114, 120, 138, 158, 172, 179, 203, 204, 231. 245, 261, 359, 363, 371.
Negrilești sat pe Teleajin 105
Neamțul (mănăstirea—) 260.
Nesteac 2. 15. 200.
Nica 224.
Nicoar sulger 236.
Nicoară parc. de Iași 106.
Nichifor, parc. de Neamț 106.
Nicoman 277,
Nigăi (rădiul—) 55.
Nispur cel bătrân 266, 270.
Nisporescul Ștefu 266.
Oană portar 277

Oană dvornicul 2, 22. 223, urmașii lui 223.
Oană parc. de Belgrad 96.
Oană (Vlad fiiu—) 138.
Oană stolnic 196.
Oancea logofăt 139.
Oanța diac, 22, 180.
Obiceiu juridic 207.
Onii, sat, 77.
Onacă, 38.
Onciu, 125. și frații lui Toader, Lazăr și Vasca 125.
Onicico 54.
Onicicanii. 54. 55, 56.
Oprișanu Gh. 190.
Oprișăștii sat 227.
Oraș Coste 164.
Orășăscul Coste 277,
Orgoane Micul (Mircea fiul lui—) 190.
Orgoane Stefan, bunul lui Mircea Orgoane 190.
Orgoeștii sat 191.
Oșăști sat 159.
Paisie popa arhim. și egumen Putnei 55.
Pânceștii la obărșia 277;
Palmeș Giurgea 54, fiul lui Ilie Giurgea nepot lui Onicico, 54.
Pantece Oană 164,277, 230. fii săi Jurj Pântece, Petriman
Pântece, Sofiica, 230. 235.
Pântece Jul 230, fiii săi Danciul. Toader, Ion, Vlășin, Ana, Fedca, Sofia, 230.
Pantece Jurj 231.
Părău. apă 376, danie măn. Moldaviță 376.
Părâul alb, în Belcești, unde este casa lui Craciun Belcescul, 12.
Partenie popa egumen Neamțului 260.
Pașco comis 145, postelnic92.
Patrașco comis 237, Patrașco paharnic 257, 367, 376.
Petru parcalab 165.
Păun 248. 250.
Pecetluit 137.
Peniță (Skeia) sat 78.
Petru Vodă (Aron) 276.
Petru Vodă 98, 99, 366, 359, 362, 363, și fiul său Bogdan, 231, 363, 119, 375, 129, 130, 183, 204. 229. fiul lui Stefan Vodă bătrânul 183, 210, 214, 229, 230, 240, 253, fii săi Ilieș, Stefan și Costantin, 241, 253, 264, 184, 210, 366, 376, 382, fratele său Bogdan Vodă 202, 204, 203, 358, nepotul său Stefan Vodă 204, 209, 214, 228, 230, 240, 248, 250, 252, 262, 263, nepotul său de frate Stefan Vodă, 272 vicleșug contra calului domniei lui; străbunul său Alexandru Vodă 376, bunul său Stefan Vodă 376.
Petru dvornic, 114, 158, 179, 245, 261, 371.
Petre parc. de Novograd 114, 158, 173, 179,
Petrică, 45, 2261.
Petre spatar 106.
Petrea Ceașnic 177.
Petru stolnic 96. 192.
Petrică comis 27, 31, 34, 67, 86, 222. 275.
Petrică portar Sucevii 371.
Petrașco ceașnic 184, 210, 241, 254, 264.
Petrică 92.
Petricină Ioan parc. de Novograd 166,

Petricină visternic 368.
Petreștii pe Zeletin 227.
Piscul Radul 164.
Piticenii, sat 30.
Plăcinteni, sat. 227.
Plastografii 154.
Plaxa comis 184, 211, 215, 241, 254, 257, 264, 267 367, 370, 377.
Plemea, 69.
Plotun 196.
Plotunești sat supt Strungă 196.
Plotunești sat în Fălciu 78, 199.
Podul Inalt 50.
Pogan Ceașnic 106.
Pojar Mihul 248, spița lui, 248, 250.
Pojorăștii (gura—) 227.
Poiana lui Ureacle 4 notă.
Polocine, 85, 207. notiță istorica 207.
Pomârla, sat 366, 369.
Ponici Stanciul 139.
Ponici Petre 92.
Poniceștii pe Ialan sat 129.
Popăuți, mănăstire proprietară în Glodeni, 109.
Popăscul parc de Hotin 237.
Popăscul ceașnic 100, 130.
Popești sat la Vaslui 257, 266
Popovici Luca diac. 241.
Popovici Dumitru diac 190, 233' 246, 255, 363, 372.
Popovici Petru diac 359.
Popovici Ion 223.
Popșa Vană, 211, fratele lui Moișă filosoful 22, 27, 30.
Popșa Mihail 15, 200.
Porcul 248, 250.
Porcu ceașnic 139.
Poruski Gavril 104.
Posadnic Coste 144, și nepoții săi Crăciun, Nicoară și Dragna, 144, 148.
Posadnic Fădor 144.
Posadnici sat pe Prut 144, din vechi Lăleștii, azi Sculeni 144.
Preoți, popa Iuga 14. pr. Toader din Miclești 38, pr. Ilie din Gugești 38, pr. Arsănie din Codăești 38, pr Dumitraki 63, pr. Alex. Dodul 110, pop Oană 138, popa Gheorghe din Vaslui 162.
Probota, zidită de Rareș Vodă, zis din vechi Sf. Nicolae de la Poiană 4.
Procelnicul, 22, 200, 197.
Pruna 136, poiana—137.
Prut 214, 224.
Purcel Dracșin 202, frații săi Isae și Ilea 202.
Putna mănăstire 55, 56.
Putna, apă 199, 370.
Răbâia movilă găunoasă 9.
Răchitișul 227.
Răcilor (poiana—) 137.
Raciște Ivan ceașnic 370.
Rădășani, sat 15,
Rădăuți (Episcopie—) 263.
Rădeștii pe Bilavoi, 66,
Radoslav (gde bil—) 66.
Radoslaveștii sat 66.
Rădulești pe Stemnic 158. 161, 162, 163.
Radulețul sat (hotarul—) 196.
Rășcani (sat) 109.
Rășești lângă Răbâia 9.
Răvăcani sat 380.
Rață Ioniță, 73.
Razeși marturi 162, din Croitori 177, din Costești 252.
Razul V. hatman 112.

Reaţeş, parcalab de Neamţ, 34. 42, 48, 150.
Rebrice apă. 22, 25, 26.
Roman diac 192.
Rosel Dracachi vel spatar 112.
Roşia apă, 230.
Rosoaea Magda 177.
Rotompan Stanislav 2, 196.
Rus Toader 66, Greaca tata lui— 66,
Ruscău 4, nota.
Ruşii sat pre Bârlad 66.
Ruşei (a—), 71 (a răslui).
Sabainov Uşerel 272, Toader portar fratele lui—272.
Sacara Ion ot Novograd 42, 48.
Sachiş spatar 92
Săcuian ceaşnic 114, 159, 173, 180. 245, 261, 371.
Samoleuca sat pe Nistru 30.
Şăpticeni, sat 55.
Şarata apă 71, 222.
Şărbăcani 137.
Sărbi, sat 22, 26.
Şarpe Cozma postelnic 67, 114, 159, 173. 180, 222 245, 258. 260.
Şandrişor, 10.
Şandru Hârlăoanul 164.
Şandru gramatic 141.
Şandru 172, 179, 261.
Şandru parc. de Roman, 27, 31. 34. 67, 86, 184, 210, 222, 241, 275 367, 376. 382.
Şandrovici Oană 164.
Şandru portar Sucevei 191,
Şandre parcalab 196.
Şarbaca sat de Ciuluc 236.
Şărbaco Ivanco 236.
Şas postelnic 271.
Sat (să facă—) 58. (să trăiască) 203.
Sf. Sava, mănustire în Iaşi (scoala slovinească din—) 224, 225.
Scripca 100, 130, 229, 231, 237, 263.
Sculeni (Posadnici, Lăleşti) 144.
Secară parcalab de Novograd 150.
Şendre comis. 42, 48, 150.
Şăndrescul spătar 219, 267, 369.
Şendreştii în Polocine 204.
Şeptelici parcalab de Hotin 237.
Şerbea ot Vaslui, 22, 26.
Şerbeştii pe Cracău 227, 38.
Şerbeasca (valea—) 196.
Şerbăneştii pe Bogdana 179
Şerbăneşti sat pe Siret 41.
Şeremet Nicoară 149, 150.
Şima logofăt 139, 240.
Simeon diac 159.
Simila. apă 368.
Sinescul Ioan, bun; Stanciul fiu Giurgea, Manoil, Isaia nepoţi 54.
Sineşti, sat 54, 55, 56.
Singura (Stanca sora—) 66.
Şoldan Petru 1, femeia lui fata lui pan Julea 1, etimologia cuvîntului 6.
Şoldăneşti, numele vechiu al Fălticenilor 5.
Soltan 224.
Sorea, fii 259,
Spenea 2.
Spancioc parc. de Novograd 145.
Stămate Ioniţă pitar, 25, 81, tălmaciu, 84 biv. vel căpitan za darabani, diac de divan gospod tălmăcitor departam, pricinilor străine, spatar 188.

Stan Stăniga 15, notiță istorică 19.
Stan posadnic 138. 144.
Stan postelnicul și visternic 2, 22.
Stanciul 164, 177,
Stanciul 61, 92. 166 parcalab Kiliei.
Stănileștii sat în Fălciu 9.
Stărce stolnic 114. 159, 173, 180, 245; 261, 371.
Stărcea diac 273.
Ștefu! pah. 237.
Ștefu!, 27, 33, 42, 48, parcalab de Hotin 48, 67, 86 96, 150.
Stefan Vodă fiul lui Alex. cel Bun 138.
Stefan Vodă (cel Mare) 26, 30, 32, 33, 40. 43, 47, 53, doamna lui Maria 55, 60, 65, 72, 84, 91. 95. 113. tatăl lui Petru Pareș 119, 129. 144, 149. 166. 190, 225, 226, 273. 274, 275, fiul său Bogdan Vlad.
Stefan Vodă cel tinăr 105, 113 și fratele său Petru 114, 158, 172, 179, 245, 261, 371. nepot lui Petru Rareș 119. 157, nepot lui Stefan bătrânul 158, 244. 171, 178, 244, 258. fiul lui Bogdan Vodă 370.
Stefan Vodă zis Lăcustă 184, 188, 240 210, 213· 236, fiul lui Stefan Vodă bătrânul, 137, fiii săi Alexandru și Stefan, 238 divanul boerilor.
Stefan Vodă fiul lui Rareș 103 fratele său Conatantin 105, fiul său Petru 105.
Stețko diac 62, 168.
Stevnio apă 149, 158, 163.
Știbor cel bătrân, 66.
Știabu codru 12.
Știrbăț 113.
Stoianului (apa—) 86,
Strajnicei (gura—) 66.
Stoian procelnicul (gramaticul) 10, 11.
Strungă 196.
Strnnga Jurjovicii 196.
Sturza Stefan ban 81.
Sturza parc. de Hotin 184. 210, 241, 253, 367, 376, 382.
Sturza post. 237.
Sturza portar Sucevei 257.
Sturza D, vel vornic 112.
Sturza C. vel vornic 112.
Sturzevici Ioan portar Sucevei 106.
Sturzevici Dumitru piser 106.
Studeniță apă 119.
Suceava 1, 15, 22, 27, 31, 34, 46, 49, 62. 92, 96, 139, 151. 165. 192, 200, 226, 278.
Șulete 276.
Șumuz părău 1.
Surete vechi 217.
Șușman Negrilă 358.
Tabălăești sat 38,
Tador Negrul 277.
Talabă 204, 229, 231. 359. 363. 371,
Telabă parc. de Hotin 114, 120. 158, 173, 179, 203. 245, 261.
Tatbă (viile lui—) 55.
Tălpig, Petre, One, Magoșa, Stanca. Marușca, Neagșa, frați. Dingă Tălgijanul, tată Toader și Petre Tălpig, bunici, 32. spița lor 39,
Tălpigeni sat 38.

Tamaș dvornic 196, 197.
Tămicești pe Crasna 225,
Târnpa parc. de Novograd 184, 210, 241, 253, 367, 376. 382.
Tamrătășăuți sat pe Somuz 1, 4, etimologia cuvântului 5.
Târzii sat, 63.
Tatari, robi. danie, 6, 7; dvoruri de—1.
Tăutul logofăt 27, 31, 34, 42. 48, 67, 72. 86, 96. 126, 127, 151, 192, 223, 226. 228. 276.
Tăveștii sat 32, 33, 37, azi Tăoști 38.
Telejna, apă, 92. 95, vârful—99, 105, 110.
Tenie Vasile vornic de poartă 143.
Teoctist Mitropolitul 92.
Teodosie Episc. Rădăuțului, 273.
Tihul Oană 95, 108.
Timirleni sat 77.
Timișeuca sat 30.
Toader Popa frate cu popa Draghie 368. spița lui—368.
Toader ot. Valea Neagră 145
Toader fost vameș în Suceava 262.
Toader logofăt 102, 120, 130, 203, 205, 232, 229, 359. 363,
Toader gramatic 34, 48, 96, fratele lui Ion dascal.
Toader stolnic, 139. 231.
Toader postelnic 106.
Toader visternic 120, 359.
Toader parc. de Novograd 114 158, 173, 179. 345. 261, 371.
Toader parcalab de Hotin, 27, 67, 86, 100, 130, 222. 275, 371.
Toader paharnic 370,
Todireni, mănăstire (lângă Burdujeni) 40,
Toma. frații săi Jurcă; Ion, Bălăco, fii Dancăi din Jurcani 358.
Toma Stolnic 61.
Toma logofăt 62, 168.
Toplița, (smâre, ochiu) 375, 379.
Totrușan 100, 130.
Totrușan logofăt 115, 159. 173. 180, 237, 246 261, 262. 372.
Totcești sat 12, etimologia lui 24.
Tunsul Sima și Ștefan 174,
Tunsul Ion, 273. fii săi Isaico, Candakia 273.
Tunsul Ion 183, și fii lui Stanciul, Lazor, Gavril, Ilca, 183.
Tunsul Gavril 171, fratele său Stanciul Tunsul, și sora lui Ilca.
Tunsești sat pe Bogdana 164, 183, 186, notiță istorică 273.
Turbatul boer 259, nepoata lui 259,
Turcii (năvală—în țară) 209.
Tutovanu Alex. 141, Gheorghe fiul lui—141.
Țarul Turcesc, pradă Moldova 240.
Țiban 197.
Țigănești, sat pe Pulna 370.
Ûberești 214.
Ungurul parc de Novograd 237.
Ungurenii sat pe Siret 125, 126.

Vâlcea 2, 15, 22. 200.
Vâlcea, parcalab de Belgrad 61.
Valea Neagră 144.
Varlan Ion 152.
Varticovici Petru portar Sucevei 184, 210. 241, 253, 264, 367, 376, 382.
Vasco 173, 179.
Vasco Mihailaș, fii săi Sima Dragoș, Toader 366.
Vascovici Toader 139, 169. 337.
Vascan diac, 67.
Vascan parc. de Novogard, 145, 217, 267, 369.
Vascana 248. 250,
Vascani Boldești 3.
Vaslui 87, 173, 184, 205, 236, 238. 273, 277, 363.
Veveriţa post. 257.
Veaveriţa Iosip 145, 219,
Veveriţa parc. de Roman. 267. 105, 369.
Veisa parc. de Neamţ 219, 267, 369.
Verbie. etimologia, 19.
Vicleșug 272 contra caluluĭ lui Petru Vodă 272.
Vlad ot Sireat 2. 237, 195.
Vlad dvornic.
Vlad (cîmpul luĭ—) 12.
Vlad parc, de Holin 100, 120, 130, 203, 204, 229, 231, 359, 363.
Vlaicul cu fiul său Duma, staroste de Holin, 61, 92, 96 191, parc. de Orcheiu, 167.
Vrancean spatar 61.
Vrăștaţii, sat la Cărligătura 48, 214.
Vreameș Gavril 113.
Vulcan (fântâna luĭ—) 210,
Vulpe Jurj. 227.
Zaharie egumen Dobrovățuluĭ 163.
Zănoghi 111.
Zăpodie 55, etimologia lui 59.
Zbiare 61, 96. 167 parc. de Belgrad 191.
Zbiare parc. de Novograd 100, 130, 231.
Zbiare Stolnic 92. 359 363.
Zeletin. apă 227.
Zgura (poiana—) 136.
Zvișlală Toader. 167, surorile sale Stana, Marina, și Maruşca 167.
Zvișlală (rudele lui) 178, 182.
Zvișteleşti sat pe Bogdana 167. etimologia lui 169.
Zvoriște 41, dvoriștea lui Căliman 44.

TABLA DE MATERIE

Pag.

6919 **Sept. 22 Suceava.**—Sumar : Alexandru Voevod dă lui Şoldan Petru şi femeii lui, fata panului Julea, două sate: Tămărtăşăuţii pe Şomuz şi satul de la movila găunoasă. Tot odată îi ia 5 dvoruri de tatari (robi) şi le dă mănăstirei sfântului Neculai de la poiană (Probota). 1

6919 **Iunie** 28.— Alexandru Vodă întăreşte lui Plotun satul Plotuneştii la Strungă pentru slujbele făcute de el părintelui său şi lui. 195

6929 **Decembrie** 20. — Alexandru vodă hărăzeşte slugii sale lui Crăciun Belcescul 2 sate de pe părâul cel alb : Belceştii, unde-i este casa. şi Negoeştii, între Totoeşti şi Leoteşti. 12

6931 **Mart 12 Suceava.** — Alexandru Vodă întăreş'e lui Batin pentru slujba lui 3 sate pe Putna; unul unde-i este casa. al doilea unde a fost Lupşe şi al treilea unde este vad în Putna. 199

6931 **Martie** 31 **Suceava.** — Alexandru Vodă dă lui Oană Popşa două sate pe Rebrice : Sirbii şi satul lui Moişă filosoful, fratele său pentru slujbe facute domniei. 21

6932 **Februarie** 16 **Suceava.**—Alexandru Vodă dă Popei Iugăi şi fratelui său Nanu satul Buciumenii, aproapede Baia. 14

6939 **Septembrie** 16 **Argeş.**—Dan Vodă confirmă lui Stoica, Dumitru, Văscan, Mihail, Petru şi Şişman stăpânirea în satele Ciurileşti, Amarul, Dâmbova, Turcineşti şi jumatate din Balomireşti, pe care le scuteşte de toată dările. 280

6953. **Aug. 11 Suceava.**—Ştefan Vodă întăreşte lui Toader Gănescul următoarele proprietăţi pe Elan : a) unde a fost socrul său popa Oană, b) unde este Vlad fiul Oanei, c) unde a descălecat Toma socrul lui d) satul Grumăzeşti cumpărat cu 60 zloţi de la Stan Posadnicul. 138

6956 **Sept. 15, Suceava.** — Petru Vodă întăreşte slugii sale lui Marco satul Pânceştii la obârşia Bârladului, şi o prisacă la gura Racovei, numită prisaca Feanţeî. 276

6961 **Iunie 2, Suceava.**— Alexandru Vodă dă slugilor sale Sima Tunsul, Ştefan Tunsul, Băloş Horjescul şi Ioan Horjescul satul Horjeştii pe Bogdana, după ce vînd satul Tunseştii tot pe Bogdana cu 83 zloţi tătăraşti. 165

Pag.

6970 **Oct. 5 (1461) Suceava.**—Ştefan Vodă întăreşte slugii sale lui pan Petru Glodeanul satul Glodenii pe Telejna, mai sus de Murgu. 91

6976, **Maiu 18, Bucureşti.**—Radu Vodă cel Frumos confirmă lui Dălban şi fiilor lui stăpânire peste jumătate din muntele Andrian, cumparat de la Jitiian cu 330 aspri. 283

6977 **Oct. 25 Iaşi.**—Ştefan Vodă întăreşte împărţala ce şi-au făcut între dînşii: pan Toader Zvistală să ia Zvisteleşti pe Bogdana, unde îi este casa, iar surorile sale Stana, Marena şi Maruşca satul Şerbăneşti tot pe Bogdana. 166

6978, **Iulie 28 Didrih.**—Radu Vodă confirmă M-rii Tismana stăpânire peste munţii Boul, Osle, Parâng şi Sorbele, îndatorind pe cei ce vor îmbla pe acei munţi să plătească călugărilor cele cuvenite după legea ţării. 284

6979 **Octombrie 14**— Ştefan Vodă dă şi întăreşte lui Jurju Coteţ şi fratelui său Cozma Coteţ ocina lor Coteciarii, cumpărată de la Greaca fata Rusului Toader cu 80 zloţi tătăreşti cum şi dania de prisacă la Fântânile făcută lor de Nastea fata Beculuí, femeia Delii, tot în Coteceri. 60

6988, **Oct. 17, Suceava.**—Ştefan Vodă întăreşte mărturia adusă de Mircea fiul lui Micul Orgoane, nepot lui Stefan Orgone, perzând privilegiile satului lui de baştină Orgoeştii şi Negomireştii, când a venit Imparatul turcesc cu armele şi luând credinţa megieşilor ocolaşi Voevodul îi întăreşte stăpânirea pe Orgoeşti şi Negomireşti, cum a avut'o de la Alexandru Vodă. 190

6991 **Iunia 5. Târgovişte.**—Viad vodă Călugărul confirmă lui Mihail cu fiii săi, cum şi unui nepot al acestuia cu fiii săi stăpânire în Topeşti. 285

6992, **Apr. 24 Târgovişte.**—Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Ivul cu fiii săi, lui Arcă cu soru-sa Elena stăpânire în Ciocadia. Topşa, jumătate Poiane, munţii Părăginosul, Plăcicoaia şi jumătate din muntele Poiana-Muerii, moşii de moştenire. . 287

6992 **Mai 13 (1484) Suceava.**—Ştefan Vodă întăreşte lui Oană Tihul, cumparătura ce a făcut-o în satul Glodenii la cobîrşia Telejnei, cu 120 zloţi tătăreşti de la Petru Glodeanul . 95

6993, **Apr. 5 Târgovişte.**—Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Dancíul, lui Marco, şi lui Latco cu fiii lor stăpânire asupra satului Iaşi cumpărat de la Şişman din Curte cu 35 fiorini şi un caftan de postav. 288

6994, **Iunie 30, Bucureşti.**—Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Roman cu fiii, lui Jitian cu fraţii şi verii lor, stăpânire asupra satelor Romaneşti, Balomireşti, Budieni, Izvoarele, Crasna, Giosani (Cojani), Albeni, Prigoria şi Răzlăul precum şi Jupineşti peste partea lui Nicula Blidei. 289

6996, **Noemb. 27, Bucureşti.**—Vlad Vodă Călugărul întăreşte lui Ştefan cu fiii săi şi lui Ion fratele său Neagul şi cu fiii lor stăpânire peste jumătate parte din Leleşti şi din muntele Coarnele, cumpărătură de la Procopie cu 2 cai primiţi în 600 aspri. 291

6998, **Ghenar 14, Suceava.**—Ştefan Vodă întăreşte lui Toader Marele şi nepotului său de frate lui Costin fiul lui Neagu cumpărătura făcută cu 70 zloţi tătăreşti în satul Bonteşti între Bârlad şi Stebnic de la Toader Hârniş şi de la nepoţii săi Bilţu şi Nicoară Şeremet. 149

6993, **Ghenar 17, Suceava.**—Stefan Vodă întăreşte nepoţilor lui Bratul Viteazul satul lor de baştină Brătuleştii şi Fedeleşenii, iar la Cârligătură satele Goeştii şi Vrăstaţii, căci ei şi-au fost perdut diresele ce au avut de la Alexandru cel Bun şi Ilie Vodă. 47

6998, **Iulie 26, Bucureşti**—Vlad Voevod Călugărul întăreşte slugii sale de casă, jupân Laţco, cu nepoţii lui satul Obaba şi Petrenii pe jumătate, Topeştii luaţi în schimb pentru Mihaileşti, şi cumpăraţi cu 1300 aspri de la Manea Barbul. 292

7000 **Septemvre.**—Stefan Vodă văzând împărţala ce şi'au făcut între ei urmaşii lui Jumătate, în aceste moşii: Mândreştii pe Siret pe care îl iau Măriuca, fata Mândrinei cu Sila şi Donea; Serbăneştii pe Siret pe care îl iau Steful şi Măriuca: Giumătăţenii pe Jijia pe care îl iea Măriuca fata lui Giurgea Jumătate: Domnul întăreşte proprietatea asupra Serbăneştilor, afară de partea lui Ionaşco Jumătate, ce şi-a perdut'o în hainie 40

7000, **Mart 17 Suceava.**—Stefan Vodă întăreşte lui Coste pitarul cumpărătura, ce a făcut cu 70 zloţi, în satul Tămiceşti pe Crasna, de la Coste nepot lui Dieniş solul. . . 225

7001 **Mart 15.**—Stefan Vodă întăreşte cumpărătura ce face Ivul Mândru şi nepoţii săi Toader, fiul Onicăi, Toader Dragotă fiul Ilcăi, Mândrea, Trif, Furdui, şi Muşa fiii Anuşcăi, de la nepoţii lui Toader şi Petru Tălpig: de la Petru, Oană, Magoşa, Stanca, Măruşca, şi Neagşa fiii lui Dinga Tălpijanul, în satul Tăveşti la ozerul de pe Crasna, cumpărat cu 120 zloţi tătărăşti. Asemenea întăreşte şi ocinile lor: Seliştea Bibarţul şi satul Găneştii tot de pe valea Crasnei. 32

7001, **Mai 30**—Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Dan, Drăgoiu, Neagoe, Dobromir şi ficiorilor lor stăpânirea peste jumatate din Cincu cumpărat încă din zilele fratelui domniei sale Radul Vodă de la Stanciul Firinţ, precum şi peste muntele Andrian, cumpărat de la Jitiian 207

7002, **Mart 18 Suceava.**—Stefan Vodă întăreşte lui Sima Gureş şi Nicoară (Ciocârlie) stăpânire asupra satelor de pe Nistru Miculenii, Piticenii şi Kiulenii, cumparaţi cu 170 de zloţi tătărăşti, cum şi asupra satelor Samoleuca şi Timişeuca, unde şi-au avut case moşul lor Moişă filosoful. 30

7003.—Stefan Vodă întăreşte lui Bogdan jumătate din Jumătăţeni de pe Jijia—partea unde a fost Curtea lui Caliman—ce i-a cumpart în preţ de 230 zloţi tătărăşti—de la fratele său Oancea fiul Mărinei, nepot Giurgii Giumătate. . . . 43

7003. **Ghenar 22.**—Stefan Vodă întăreşte împărţala în trei părţi ce şi-au făcut între ei urmaşi lui Laslău globnicul în satele: Lăslăoanii Şerbeştii, Mohorăştii, Drăgoeştii, Petreştii, Plăcintenii, Oprişeştii, Cârna şi Răchitişul. 226

7003 **Mart 17.**—Stefan Vodă întăreşte lui Sima Gureş, jumătate de sat pre Rebricea, anume Sîrbii, partea din jos împărţită între el şi nepotul său Nicoara Ciocârlie, dînd lui Sima Gureş în mână şi diresul ce l'au avut moşii lor Oană Popşea şi Moişă Filosoful pre acel sat de la Alexandru Vodă. . . . 26

7003. **Iunie, Târgovişte.**—Vlad Vodă Călugărul confirmă lui Stanciul cu fiii săi stăpânire peste o vie, pomet şi altă vie în Daia, cumpărat cea dintaiu de la fiii lui Mladin şi

Pag.

ai Setei cu 12 florini, iar livada cu 4 florini și 15 aspri, iar via din Daia cu 4 florini. 298

7005, **Mart 11, Vaslui.**—Ștefan Vodă întărește împărțala ce și-au făcut în moșia Harbuji pe Jigălia în 3 părți; o parte să ia Ghedeon Harbuz cu fratele său Fătu, altă parte să ia Ionașcu și Dragoș, și a treia parte să ia Andreica 274

7005 **Mart 20, Vaslui.**—Ștefan Vodă întărește comisului Ilea (Ilurul) și surorii sale Anca și nepoatei sale de frate Măria următoarele: a) jumătate din Crăinicești pe Polocine dat danie de nepoatele lui Nan clucerul Drăgălina și Tudora; b) jumătate seliște din Gălești pe Polocine, unde a stat Mic Gălescul, iarăși dat danie de Drăgălina. 84

7007.—Radu Vodă dispune și întărește împărțala moșiilor: Trestioara din Brădeț, gura Jiltului din Câmpul Turcilor la moșnenii din loc, căci jurase cu 12 boeri că le sunt moșii ohabnice ale lor 299

7009, **Dec. 14.**—Ștefan Vodă cumpără satul Sinești din Cârligătura de la Giurgea Sinescul și frații lui, fiii lui Stanciul Sinescul, nepot lui Ion Sinescul cu 200 zloți tătărăști. Asemenea mai cumpără satul Onicicanii tot din Cârligatura de la Jurj Palmeș ficior lui Ilie Palmeș nepot lui Onicicov Palmeș, cu 200 zloți tătărăști, aceste 2 sate le-a dăruit mănăstirei Putna, pentru pomenirea strămoșilor săi, și sănătatea sa și a doamnei sale Mariei. 53

7010 **Ghenar 23, Hușl.**—Ștefan Vodă întărește vânzarea ce Nastea nepoata lui Mihăilă Buzea și cu nepoata ei Mărina fata Husului o fac către Leoa și fratele său Petru cu 40 zloți tătărăști în o bucată de loc pe Sarata, pe Elan din hotarul târgului Huși pe Drislavăț 71

7010, **Mart 14.**—Ștefan Vodă întărește Neagăi, fata lui Micșin satul Micșunești pe Ialan. 126

7011, **Sept. 13.**—Ștefan Vodă întărește lui Buda și Groze un loc din pustiu pe Sărata spre pârâul Căpățiroasei, ca să-și facă sat pentru slujbele făcute domniei. 222

7011, **Apr. 18, Târgoviște.**—Radu Vodă dăruește Mănăstirei Tismana câte 800 bolovani de sare pe fie-care an . . . 313

7013, **Febr. 16.**—Bogdan Vodă întărește vânzarea ce face Gligore Cucul către Toader, Lazăr, Oniciu, Vasca, frați cu 150 zloți tătărăști în a patra parte din satul Ungureni, ce este de ceia parte de Sărata de către Prut. 124

7013. **Iunie 21, București.**—Radu Vodă confirmă lui Radul Comisul și fratelui său Petru spătarul și încă un altuia cu fiii lor, stăpânire în Corbi, peste a 4-a parte din moșia lui Mușat și jumătate a lui Balica. 316

7017, **Noembr. 11, Târgoviște.**—Mihnea Vodă, fiul lui Vlad Vodă confirmă lui Ivan cu fratele său Prodan și cu fiii lor stăpânire peste cumpărăturile din Vaselați și Bunilă dela Măcru și Stănilă. 317

7016, **Mart 2 Huși.**—Bogdan întărește lui Clănău spatarul și femei lui Dragna, vara domnului, cumpărăturile sale în satele: Buciumi și Bârgăoanii pe Bârlad, cumparate de la nepoții lui Sandu Gârbovăț stolnicul cu 300 zloți și foaste lui cumpărătură de la Greaca fata lui Rus Toader; satul Rădeștii pe Bilavoiu cumpărat de la Mărina Dumei Isăescul, ne-

Pag.

pot lui Stibor cu 90 zloți, satul Radoslăveștii pre Strajnic cumparat de Stefan Voda de la nepotul lui Ivan Frănciuc cu 52 zloți și dat nepoatei sale Dragna, soția lui Clănău spatarul. . 65

7017. Decembrie 23, București.—Mihnea Vodă confirmă lui Neagul și fiilor săi stăpânire peste părțile sale de moșie, de moștenire și de cumpărătura în Urlați, în Leleşti și în plaiul Coarnele. 319

7018. Mai 2, Târgoviște.—Vlad Vodă confirmă schimbul de sate făcut între mănăstirea Tismana și jupân Stoica cu frații săi. 323

7019. April 22 Popești.—Vlad Voevod confirmă Mănăstirii Tismana stăpânirea peste satul Ceaurii. 325

7020 Noembrie 28. Buzeu.—Vlad Vodă confirmă lui Deatcu cu fiii stăpânirea peste jumătate din partea de moșie din Topești a unchiului său Latco 326

7020 Ianuarie 8, Tîrgoviște.—Vlad Vodă confirma Mănăstirei Tismana stăpânire peste partea din Topești, dăruită de Latco; 328

7024 Decembrie 14. București Negoe Vodă Basarab în urma cercetării Banului Deatcu cu 12 boeri, dă dreptate Mănăstirii Visina în judecata ce a avut pentru moșie cu Bumbeștii și cu Porcenii. 332

7025 Iulie 19, Pitești.—Neagoe Basarab Vodă întărește lui Draica partea lui din Groșani 5 fanii, cumpărătură, cu 925 aspri de la Groza, Radul și Mareș. 333

7026. Ghenar 22 Vaslui.—Stefan Vodă întărește lui Gavril Tunsul și fratelui său Stanciul și surorei lui Ilca și nepoților săi Coroi, Damian, Ion, Tudosia și Anușca cumpărătura ce au făcut cu 35 zloți tătărăști la fântâna Coroiului mai în sus de piatră, de la Nastea și nepoții ei Filip fiul lui Iliaș; pop Dragoș, Ana și Varvara fiii Maruscăi; Nistor, Dumitru, Ileana și Bura fiii lui Tiron; Magda și Marena fiii Maruscăi, toți nepoți lui Ion Bălănescul. 171

7026, Ghenar 28, Huși.—Stefan Vodă întărește împărțala ce și-au făcut între sine în satul Șerbănești pe Bogdana, după diresele de stăpânire de la Ștefan Vodă și anume: lui Nistor și Tudorii, copiii Stanci o parte din Șerbănești; verii sale Varvara altă treime, și Anușcăi, nepoată de soră lui Zvistală altă treime. 178

7026, Dec. 26.—Ștefan Vodă întărește schimbul ce Cozma Șerpe postelnicul a făcut cu Petru Pascu Hociung parcalab dând moșiile Crăștești pe Calniș, și Ilieșeștii pentru satul Oancăi pe Cracău și mănăstirea Turbatului zis și Brusturii. Apoi întărește dania ce Cozma Șarpe o face către mănăstirea Neamțului în aceste 2 sate și alte odăjdii pentru pomenirea sufletului său. 258

7030 (1522) Hîrlău.—Ștefan Vodă întărește împărțala ce și-au făcut între ei în satul Cioricești după dresul ce l'au avut de la Stefan Vodă bătrânul, și anume; Ioan Banul dvornic ia a patra parte din Cioricești, partea de sus, dania unchiului său Gavril Vreamneș, Teodor Bârlad ia a patra parte din Cioricești partea de jos: Stirbăț cu nepotul seu Lie ia altă a patra parte din Cioricești, partea de sus: iar fiilor lui Dragoș li se vine a patra parte din Cioricești partea de jos 113

Pag.

7030 **Iunie 24 Hârlău.**—Stefan Vodă întăreşte lui Dragolă şi vărului sau Neagul cumpărătura ce au făcut în Răduesti pe Stebnic la Vaslui cu 200 zloţi tătăreşti de la Dragna fata lui Toader, ... 157

7030, **Oct. 29, Iaşi.**—Stefan Vodă întăreşte lui Toader Caşotă suljar cumpărătura ce a făcut în a opta parte din Goeşti şi din Vrăstaţi cu 70 zloţi de Ion fiul lui Mircea Caşotă, din uricul ce au fost al lui Bratul viteazul de la Stefan Vodă. 244

7031. **Mart 15, Iaşi.** Stefaniţă Vodă întăreşte lui Ivan Raciste ceasnic a treia parte din satul Ţigîneştii pe Putna cu mori pe apa Putnei, dat danie de Bogdan Vodă, care l'a cumparat pentru acesta de la obştia proprietarilor cu 120 zloţi tătăreşti, cât îl cumpărase strămoşul lor Bârsan supt Stefan Vodă. 370

7035 **Mart 9 Huşi** Petru Vodă Rareş cum se rădică în saun răsplateşte slujba ce i-a făcut Draxin Purcel, Isac şi Ile dându-le voe să-şi facă sat pe locul de pe Botna cea mare. pe de această parte mai în jos de Ion Găureanul, căpătat danie de la Bogdan Vodă. 202

7035, **Mart 15 Huşi.**—Petru Rareş Vodă întăreşte schimbul ce a făcut între dânşii Ion Banul dvornic şi Safta strănepoata bătrînului Negrea, şi anume Ion Banul dă Saftei satul său de pe apa Studeniţei, unde a fost Vanea, fost cumpărat de însuşi Stefan Vodă de la Matiţa cu 200 zloţi. şi ia în schimb satul Bârzeştii, unde a fost Bârzea. 169

7035, **Mart 15.**—Petru Vodă Rareş întăreşte lui Nica şi nepotului său de soră Soltan şi vărului său Andrei cumpărătura ce a făcut în satul Bărbeştii pe Prut cu 400 zloţi tătăreşti de la Toma feciorul Cristei şi de la nepoatele lui de soră Sorea şi Mărina fetele Ilenei, şi rudeniile lor Oană şi Isac şi Nastasia şi Maria şi Tudora şi Magdalină fetele lui Stan, nepoţii Oanei vornicul şi Coste. 223

7036. **Mart 19 Vaslui.**—Petru Vodă Rareş întăreşte lui Grozav parcalabului de Roman seliştea Şendreştii pe Polocine rămasă domniei de la Cernătoae după moarlea ei. 203

7037. **Mart 24, Huşi.**—Petru Vodă întăreşte lui Lupşe şi Dobruşei satul lor Chilienii ce l'au avut de la părintele său Stefan Vodă dat danie 238

7037, **Mart 25. Huşi.**—Petru Vodă Rareş întăreşte Mariei fata Mihului, fiul Lazei jupăneasa lui Dolh portar de Suceava satul Horodnicenii pe Roşia şi cu mori în Brădăţel de la toţi urmaşii lui Oană Păntece cu 280 zloţi tătăreşti. 230

7039 **Mart e, Huşi.**—Petru Vodă Rareş întăreşte urmaşilor lui Murgu şi Bratul: Isac Murgu, Neacşa, Sofiica ficiorii lui Oană Murgul şi Toma Ignat, Maria copii lui Jurj Murgu, satul lor Murgeştii pe Teleajin, hotărînd să le fie în două. Tot odată mai arată că privilegiile vechi de la Ilieş şi Stefan Vodă cum şi cele de la Stefan Vodă bătrînul li s'a fost răsărit din mâna lor 98

7040 **Martie 12 Huşi.**—Petru Rareş Vodă întăreşte proprietatea lui Petru Micşin şi surorilor sale Alba şi Maruşca, cum şi a seminţiei lor Malea, Malina şi Maruşca, în satele Delenii pe Bujor şi Ponicestii, pe Ialan şi anume să ia câte o treime din Deleni şi Ponicesti 129

Pag.

7044. **Hîrlău.**—Petru Rareș întărește lui Păun, cu frații săi Porcul, Budic și sora lor Vascana, partea lor din Bogdănești jumătate din sat, după diresul ce l'a avut bunelul lor Mihul Pojar de la Ștefan Vodă. 250

7044 **April 27, Harlău.**—Petru Vodă Rareș întărește lui Păun cu frații și surorile lui, nepoții Mihului Pojar, partea lor din Bogdănești. 248

7048, **Mai 1, Vaslui.**—Ștefan Vodă zis Lăcusta, fiul bătrânului Ștefan Voevod, întărește lui Nicoară sulger următoa, rele cumpărături: a treia parte din giumătate din Glodeni pe Bahlui de la ficiori Cristei de Glodeni cu 100 zloți tătărești; satul Sarbaca pe Ciuluc la Colac de la boerul Sarbaca cu 100 zloți tătărești. 236

7053 **Aprilie 4. Huși.**—Petru Rareș Vodă întărește împărțala ce și-au făcut între sine surorile Marica Bran și Marina Petriman în satele Criveștii Hodcești, Găurenii. Răvăcani, cum și țiganii robi. 380

7054 **Mart 23. Vaslui.**—Petru Vodă întărește ficiorilor lui Ion Tunsul: Stanciul, Lazăr, Gavril și Ilca proprietatea în satul Tunsești pe Bogdana cumpărat de tatăl lor Ion Tunsul de la Ilga cu 300 zloți tătărăști, căci diresele vechi le-a perdut când a ars satul. 183

7054 **Mart 30. Bârlad.**—Petru Vodă Rareș întărește nepoților lui Cozma Băloșescul și anume: lui Petre și Nicoară și Băloș fiii lui Ion Băloșescul cum și verilor lor Mihul, Stefu și Maria fiii lui Petriman Băloșescul. satul Băloșeștii pe Iucașa dat de Ștefan Vodă bunului lor Cozma Băloșescul. 209

7054 **Mart 30. Bârlad.**— Petru Vodă întărește lui Sima și lui Feligane satul Jigălia a cărui drese au fost perdute când au venit împăratul turcésc cu tatarii de au prădat țara. . . 210

7054 **April, Suceava.**—Petru Vodă Rareș întărește lui Ioan Golăe stolnicel cumpărătura ce a făcut în satul Uberești pe Prut. unde a fost Ilea jude cu 120 zloți tătărăști. de la Craciun și de la frații și surorile lui: Trifan, Păscan, Todosia și Marica fii Ilei, nepoții lui Mihail Lopată, ... 214

7054 **Martie 30, Bârlad.**—Petru Vodă întărește împărțala ce și-a făcut în a 5-a parte din Pomârla nepoții lui Dumșa Paharnicul, partea din mijloc, moștenire de la moșul lor popa Draghie de pe vremea lui Alexandru cel Bun. 366

7054 **Iunie 2.**—Petru Vodă Rareș întărește lui kir Teodosie Episcopul Rădăuțului cumpărătura ce a făcut în satul Lăslăoanii pe Crăcău cu 400 zloți tătărăști de la Toader fost vameș în Suceava, ce și lui i-a fost cumpărătură de la Toader biv vistern. 262

7054, **Iunie 9 la i.**—Petru Vodă Rareș întărește obștiei răzeșilor în număr de peste 23 persoane proprietatea lor în satul Codrești pe Bahluet. 259

7057, **Hârlău.**—Iliaș Vodă întărește împărțală în 5 părți făcută în moșia Bosâncenii. între urmașii lui Vasco Epure, de la care vine numele moșiei Epureni, ținutul Iașilor. 264

7058 **Mart 12.**—Iliaș Vodă întărește lui Coste, Dragotă, Solomon. și lui Cos'e Dodul cumpărătura ce au făcut pe preț de 180 zloți tătărăști în satul Bobulești mai din jos de Popești la Vaslui; de la Toader ficiorul Dumși Sulgerul nepot lui Sima Bolde cel bătrân. 256

Pag.

7058 April 1.—Ilieş Vodă miluieşte pe Sas postelnicul cu un sat Giurgenii pe Bârlăzel, fost a lui Sabainov uşurelul care l-a fost perdut pentru hiclenie contra lui Petru Vodă. . . . 271

7066 Martie 15 Hârlău.- Alexandru Vodă (Lăpuşneanu) întăreşte slugii sale lui Toader cumpărătura ce face pe a patra parte de sat din Valea Neagră cu 450 zloţi tătărăşti de la nepoţii lui Coste Posadnicul: Crăciun, Nicoară şi Dragan fraţi . 244

7063 April 24 Bârlad.—Alexandru Voevod întăreşte lui Ion Creţul cumpărătura ce a făcut în satul Popeşti partea din sus şi cu heleştee cu 400 zloţi tătăraşti. de la Anuşca fiica lui Steful Nisporescul, moştenirea ei de la străbunul ei Nispuru care trăise supt Alexandru cel Bun. 266

7063 Mai 11 Huşi. Alexandru Vodă întăreşte lui Steful şi fratelui său Gherasim, frate lui Leoa pah. două sate pe Crasna, Leoştii şi Foleştii. 218

7069 Iunie 20, Vaslui.—Alexandru Vodă întăreşte vânzarea ce o fac Isaico şi Candakia în Tunseşti către Gavril, cu preţ de 60 zloţi tătăraşti. 273

7070 Martie 20. Bucureşti.—Petru Vodă confirmă lui Dumitru şi Muşat fiii lui Muşat stăpânire în Vlădeşti, moşie bătrână de moştenire. 334

7107. Aprilie 21, Bucureşti.—Mihail Voevod confirmă lui Tudoran Pitarul cu fii, stăpânire în Vlădeşti peste o jumătate de moară şi peste un ţigan de cumpărătură. 336

7112 Mai 9, Târgovişte.—Radul Voevod confirmă boerului Tudoran cu fii stăpânire peste 5 vecini cu delniţele lor în Aninoasa şi peste părţile de moşie din Vlădeşti a Zoicăi de cumpărătură. 338

7112, Mai 12, Târgovişte.—Radu Vodă confirmă lui Tudoran Pitarul cu fiii săi stăpânire peste mai mulţi vecini cu moşiile lor în Vlădeşti, de cumpărătură, precum şi peste mai multe delniţe. 341

7120, Mai 27. Târgovişte.—Radul Vodă Mihnea confirmă boierului Tudoran Pitarul cu fii stăpânire în Vlădeşti. . . . 347

7121, Noembre 2, Târgovişte.—Radu Vodă Mihnea confirmă boerului Tudoran Pitarul stăpânire peste satul Vlădeştii cu tot hotarul. 344

7146. Iulie 5, Târgovişte.—Matei Vodă confirmă lui Bade Paharnic şi Părvul Spătarul fii lui Tudoran Pitarul stăpânire în Vlădeşti jud. Muscel. 352

7170 Sept. 1—Zapis de vânzare a Mariei şi cu fiul ei Gh. Cazan pentru a treia parte din jumătate te Rădueşti pe Stebnic lui Patraşco Mihoci câte un zlot pământul. 163

7181. Februarie 1 Iaşi.—Tudosă Dubău biv log. dă danie mănăstirei Dobrovăţului două părţi din jumătate sat Rădueşti. 163

7200 Mai 24, Iaşi.—Carte domnului Constadin Vodă pentru Ion Ghibanul pentru o moarte de om făcută supt Duca Vodă în valea Moisăi. 135

7201, Decembrie 5,—Cercetarea lui Ştefan Banul hotnog pentru o moarte de om şi sfadă între Ion Ghibanul şi răzeşii din Micşineşti. 136

7201, Iunie 26, Iaşi.—C. Duca Vodă dă carte de stăpânire lui Ion Ghibanul călăraş pentru că a plătit el moartea de om pentru toţi răzeşii lui şi el le ia pământul. 137

Pag.

7265. **Februarie** 23 (1757)—Scarlat Grig, Ghica Vodă dă carte lui C. Bădărău, ruptaș de camară a dijmui moșiile sale de pe Sărata, luând dijmă după obiceiu. 77

7284. **Noembrie** 28.—Cartea divanului gospod către domn pentru pricina de pământ între Gh. Evloghie Izbașa și neamul lui Băntășesc, și între popa Alexandru Dodul, pentru Murgești și Muncel. 110

1786. **Noemarie** 23—Alex. I. Mavrocordat Vodă dă carte de volnicie lui Andronaki Bădărău să stăpânească a treia parte din bătrânul lui Ghervasie Gănscă din Leoști ot Falciu, luând dijma de a zecea. 81

Fără dată.—Catastih a 3 oameni că s'a dat Magdei Rusoae din Costești 80 zloți pentru Croitori. 177

Fără dată.—Scrisoarea fără dată a lui Stefan biv agă pentru cercetarea făcută în pricina de pământ dintre Aliușești din Tăoști și Ghibarți cu Gligore Chihae și ai lui. 38

Fără dată (după 7308) Carte vicleană scrisă de Leordești și Vârlănești în pricina de pământ în Valea Oanii. . . 155

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA MUSEE ROMÂNĂ

Culegător tipograf C. Romano.